



בנק ירושלים

בנקאות חשלימה

דוחות כספיים
ליום 31 בדצמבר 2020

א.	דבר יו"ר הדירקטוריון	3
ב.	דוח הדירקטוריון וההנהלה	13
ג.	הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי	90
ד.	חוות דעת רואה חשבון מבקר	94
ה.	דוח כספי שנתי מבוקר	96
ו.	ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם ונספחים לדוח השנתי	234
ז.	דוח תקופתי	269
ח.	מילון מונחים	289
ט.	אינדקס	291
י.	רשימת סניפי הבנק	292

דבר יושב ראש הדירקטוריון

בעלי מניות נכבדים,

בשמי ובשם דירקטוריון הבנק אני מתכבד להגיש לכם את דוח הדירקטוריון ואת הדוח הכספי של בנק ירושלים לשנת 2020. על אף משבר הקורונה, המשיך הבנק בתנופת הצמיחה בפעילותו הקמעונאית ובמיוחד בהלוואות לדיור (משכנתאות) ושיפור רווחיות הליבה. בשנת 2020 השיא הבנק לבעלי המניות תשואה על ההון בשיעור של כ- 5%, ושילם להם דיבידנדים בסך כולל של כ- 11.8 מיליוני ש"ח.

משבר התפשטות נגיף הקורונה

במהלך שנת 2020, פרץ בארץ ובעולם משבר נגיף הקורונה COVID-19.

התפשטות הנגיף הינה אירוע בעל השלכות מקרו-כלכליות מהותיות, שיצרו פגיעה משמעותית בפעילות העסקית בארץ ובעולם.

מיליוני בני אדם בעולם קיפחו חייהם ואחרים איבדו מקום עבודתם, ועשרות אלפי עסקים קרסו ונסגרו.

מרבית המשקים במדינות העולם וגם בישראל נפגעו באופן קשה מהמשבר. במטרה לתמוך במשקים ובכלכלות, הבנקים המרכזיים בתמיכת הממשלות הזרימו סכומי עתק ויצרו גירעונות תקציביים גדולים, לצד אמצעי מדיניות מוניטריים תומכים, באמצעות שורה של כלים תקציביים מרחיבים לתמיכה במשקים.

הצעדים שננקטו מנעו לעת עתה משבר פיננסי גדול ותרמו ליציבות המערכת והקלות על הלווים והעסקים. יחד עם יצירת גירעונות תקציביים משמעותיים.

יחד עם זאת, מאז התפרצות הנגיף בישראל, ניכרת פגיעה משמעותית בביצועי הכלכלה. שיעור הבלתי מועסקים עלה חדות, התוצר התכווץ והגירעון הרקיע שחקים. לקראת סוף השנה, נמצא חיסון לנגיף ומיליוני אזרחים בארץ ובעולם החלו בקבלת החיסון.

המערכת הבנקאית בישראל

המשבר פגש מערכת בנקאות ישראלית חסונה, איתנה וערוכה לספיגתו של המשבר ובעלת יכולת לתמוך במשק הישראלי. הממשלה ובנק ישראל פעלו נמרצות לטיפול במשבר ע"י מגוון רחב של כלים תקציביים ומוניטריים שבאו לביטוי במענקים, הלוואות, מענקי אבטלה, הנחות, ביטולי אגרות והסדרי תשלומים ללווים שכללו דחיה ופריסת תשלומים. צעדים אלו ואחרים לפיצוי והקלה לנפגעים, תרמו רבות ל-

- שמירה על כספי הציבור.
- שמירה על יציבות הבנקים.
- סיוע והקלה לעסקים ומשקי הבית.
- הבטחת שירות בנקאי חיוני לציבור.

רווחיות המערכת הבנקאית נפגעה מאוד מהמשבר. אולם הוכיחה חוסן ויציבות והמערכת תסיים את השנה ברווח אך נמוך מאשקד. לסוף השנה יש במערכת חובות בדחיית תשלומים בהיקף של כ- 33 מיליארד ש"ח, מזה כ- 22 מיליארד ש"ח בהלוואות לדיור, שהם כ- 5% מכלל ההלוואות לדיור.

והיקף התשלומים שנדחו מגיע לכ- 5 מיליארד ש"ח. המגמה המסתמנת כי מרבית הלקוחות חוזרים לשלם במסגרת המתווים הקיימים.

סך ההפרשות להפסדי אשראי גדל השנה משמעותית והסתכם בכ- 7.5 מיליארד ש"ח, לתשעה חודשים ראשונים של 2020.

על אף המשבר, גם שנת 2020, בדומה לקודמתה, התאפיינה ביוזמות רגולטוריות וחקיקה משמעותית בענף הבנקאות והפיננסים, שאת תוצאותיהן נראה בעתיד.

הטרנספורמציה הדיגיטלית שעברה המערכת בשנים האחרונות, אפשרה את המשך מתן השירותים הבנקאיים לציבור גם בתקופת המשבר.

המהפכה הדיגיטלית בעולם הפיננסים, תמשיך לתרום יותר בעתיד, להגברת התחרות במערכת ולהתייעלותה לטובת הלקוחות.

גם בשנת 2020 הוסיפו הבנקים לפתח ולהטמיע טכנולוגיות חדשניות למען שיפור היעילות והשרות והגברת התחרות.

אפשר להניח כי גם ב-2021 הקורונה תהיה כאן כנראה ברוב השנה, והמערכת ערוכה לספק את השירותים הבנקאיים מבלי לפגוע בלקוחות. יחד עם זאת ובהמשך למגמה בשנתיים האחרונות, גדלו הסיכונים הטכנולוגיים וסיכוני הסייבר.

בנק ירושלים - תוצאות והתפתחויות בשנת 2020

בעקבות התפשטות נגיף הקורונה וכתוצאה מהמגבלות שהוטלו ע"י הממשלה התארגן הבנק ומערך הסניפים לתמוך בלקוחותיו. בהתאם להסדרים שגיבש בנק ישראל וכלא שהבנק יזם, הוצעו ללקוחות מגוון מתוים ואפשרויות לדחייה ופריסה של תשלומי ההלוואות.

מובן שההנהלה והדירקטוריון התאימו את יעדי תכנית העבודה השנתית להשלכות המשבר בהתאם לתאבון ומגבלות הסיכון במשבר, הותאמו היעדים והודק הפיקוח והמעקב לסיכונים המתפתחים.

במהלך השנה, ימשיכו ההנהלה והדירקטוריון במעקב אחר התפתחויות המשבר והשלכותיו על הבנק ובמידת הצורך וככל שיידרש, יבוצעו התאמות. בשלב זה לא ניתן להעריך את מלוא השפעות משבר הקורונה ותוצאותיו על הבנק.

בשנת 2020 נפגעה רווחיות הבנק קשות, כתוצאה מהגידול בהפרשות להפסדי אשראי, אשר הסתכמו בסכום של כ-102 מיליון ש"ח. מרבית ההפרשה עקב משבר הקורונה.

גם בשנת 2020 המשיך הבנק בתהליך התאמה לשיפור המודל העסקי בהתאמה לסביבה העסקית והמשבר שהתפתח.

הרווח הנקי של הבנק לשנת 2020, שהושפע מאוד מהיקף ההפרשות בעקבות המשבר, הסתכם בסך של כ-50 מיליון ש"ח ושיעור התשואה על ההון עמד על כ-5.1%.

תיק האשראי של הבנק איכותי ומאופיין בפיזור גדול. חלקו של האשראי הקמעונאי מסך כל תיק, עומד על כ-82%, ברובו אשראי לדיור המבוסס בנכס "נדל".

גם בשנת 2020 הוסיף הבנק לחזק את בסיס ההון שלו ובסוף השנה עמד יחס ההון רובד 1 לרכיבי סיכון על כ-10.5% ויחס המינוף עמד על 6.3%.

בנק ירושלים התפתחויות ומגמות בחמש השנים האחרונות

להלן עיקרי הנתונים:

	2020	2016	שינוי
	במיליוני ש"ח		ב-%
סך הכל מאזן	14,900.2	14,202.0	5%
אשראי לציבור, נטו	10,881.3	9,790.1	11%
פיקדונות הציבור	11,705.2	10,868.3	8%
הון עצמי*	1,000.0	808.3	24%
הכנסות	589.9	510.8	15%
הוצאות בגין הפסדי אשראי	102.4	30.4	237%
הוצאות תפעוליות	407.6	386.5	5%
רווח נקי	50.2	55.6	(10%)
תשואה להון	5.1%	7.0%	(1.9) נקודות האחוז
יחס יעילות (הוצ' תפעולית ואחרות מסך כל ההכנסות)	69.1%	75.7%	(6.6) נקודות האחוז
יחס הלימות- הון עצמי רובד 1	10.5%	10.1%	0.4 נקודות האחוז
מספר משרות ממוצע	579	623	(8.2%)

*לאחר ששולמו/הוכרו דיבידנדים בסך כולל של כ-83.0 מיליוני ש"ח בחמש השנים האחרונות.

הנתונים על התפתחות הבנק לאורך זמן מצביעים על גידול בתיק האשראי בסך של כ-11%, גידול מרשים בהכנסות בשיעור של 15%, ברווח הנקי קיטון מ-55.6 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016 ל-50.2 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2020, המשקף קיטון בשיעור של כ-10%. רווחי 2020 מתבטאים בתשואה להון בשיעור של 5.1% והושפעה לרעה במיוחד מהיקף ההוצאות להפסדי אשראי בעקבות משבר הקורונה. התפתחות זו משקפת את ההצלחה ביישום האסטרטגיה הרב שנתית של הבנק, ובכלל זה מיקוד בפעילות הקמעונאית, עליה מושתת צביונו של בנק ירושלים כבנק קמעונאי ייחודי. במקביל לצמיחה, המשיך הבנק גם בשנת 2020 ביישום תהליכי התייעלות.

האסטרטגיה העסקית

בשנת 2020 המשיך הבנק ליישם בהצלחה את התכנית האסטרטגית הרב שנתית אשר רועננה, עודכנה והותאמה על רקע משבר הקורונה במהלך השנה בדגש על פיתוח וחיזוק ערוצי ההפצה, שיפור השירות ללקוחות וצמיחה, תוך שימור רמת רווחיות בהתאמה לאופי הפעילות ולפרופיל הסיכון של הבנק. זאת, על אף המשבר ותנאי השוק המשתנים, התגברות התחרות, וסביבת הריבית הנמוכה. לצד המהלכים לפיתוח הפעילות העסקית, נקט הבנק צעדי התאמה והתייעלות.

התכנית האסטרטגית של הבנק, נשענת על שלושה נדבכים:

(א) בעלי המניות - השאת ערך לבעלי המניות, מדיניות חלוקת דיבידנדים בשיעור של 30% מהרווח בכפוף לעמידה במבחני החלוקה וביתר התנאים הקבועים בהוראות הדין, תוך שימור רווחיות נאותה ויציבה, ופרופיל סיכון נמוך.

(ב) לקוחות - מיקוד בפעילות קמעונאית מתמחה במשכנתאות והמשך פיתוח האשראי הצרכני תוך השאת ערך ללקוחות, בין היתר באמצעות הצעת פתרונות משלימים ללקוחות כל הבנקים.

(ג) עובדים - טיפוח וקידום ההון האנושי, מנהלים ועובדים, כמשאב חשוב ומהותי להצלחת הבנק.

במרכז האסטרטגיה צמיחה קמעונאית מבוקרת תוך מיקוד בפעילות מתמחה בהלוואות לדיור, והמשך פיתוח פעילות האשראי הצרכני. בבסיס התכנית, שמירה על פרופיל סיכון נמוך המתבטא בתמהיל הפעילות, ביחס הלימות ההון, וביחסי נזילות יחס מינוף גבוהים מהיחס המינימלי הנדרש לפי הוראות הרגולציה.

אופי ותמהיל פעילויות הבנק, משקפים מיקוד בביסוס יכולת תחרותית יציבה וארוכת טווח באמצעות התרחבות דיגיטלית ומוקדית מבוססת מוצרים וחדשנות בערוצי הפצה. כל אלה, לצד מתן שירות אישי ומקצועי, יעיל ומהיר במגוון מוצרים בנקאיים מתקדמים ואיכותיים, מובילים למצוינות בשירות ולהשאת ערך ללקוחות הבנק, ערכים שבנק ירושלים חרט על דגלו.

יעדים ומגמות לשנה הקרובה

בשנה האחרונה אנו עדים להתפשטות עולמית של נגיף הקורונה וארגון הבריאות העולמית הכריז על הנגיף כמגפה עולמית. כל מדינות העולם נקטו ונוקטים בצעדים חריפים למניעת התפשטות המגפה. בחודשים האחרונים, החל בארץ ובעולם חיסון מיליוני בני אדם כנגד המגפה. על אף זאת, שיעור התחלואה עדיין גבוה ומתגלות מוטציות חדשות של הנגיף, מה שגורם לאי-וודאות בנוגע להתפשטות המגפה והשפעתה על הכלכלה העולמית ואין כל יכולת לחזות את סיומה ותוצאותיה. להערכת הבנקים המרכזיים בעולם מדובר באירוע מתגלגל שהשפעתו על הכלכלה העולמית משמעותית ביותר שעשויה לגרום למיתון עולמי. הבנק נוקט בכל הצעדים המתחייבים למניעת התפשטות הנגיף בבנק ובמקביל פועל לחיזוק איתנותו הפיננסית ומניעת נזקים. נכון למועד פרסום הדוחות ההשפעה הישירה על הבנק משמעותית ובאה לביטוי בהיקף ההפרשות להפסדי אשראי. מצבו של הבנק איתן ויציב, להמשך השנה ועד להתייצבות המשבר לא ניתן בשלב זה להעריך את ההשפעות העתידיות.

בשנת 2021 מתעתד הבנק להמשיך ביישום האסטרטגיה הקמעונאית המעודכנת, להתפתחויות הכלכליות ועיקרה העמדת הלוואות לדיור ואשראי צרכני, תוך המשך טיפוח מחויבות עמוקה למגזר משקי הבית גם בתקופה קשה זו, בד בבד עם חדשנות מוצרית-שירותית ויצירת שיתופי פעולה לבניית הצעות ערך ללקוחות. בנוסף, מתכוון הבנק להרחיב את בסיס לקוחותיו ולהעמיד לרשותם שירותים בנקאיים נוספים. גם השנה ימשיך הבנק להשקיע בחדשנות ובטרנספורמציה דיגיטלית לרבות בחינת מערכות הליבה, לשיפור וייעול השירות ללקוחות. כל אלה יתרמו להשאת ערך ללקוחות בכפוף להתפתחויות סביב משבר הקורונה והמצב במשק.

יעדי הצמיחה בתיק האשראי לשנת 2021, נקבעו בהלימה להתפתחויות במשק ולמדיניות התיאבון לסיכון של הבנק. בין היעדים המרכזיים שהגדיר הבנק לשנת 2021 נמנים שימור יחסי הלימות הון נאותים, תוך עמידה ביחס הלימות הון כולל שלא יפחת מ-10% כפי שקבע הדירקטוריון, וכן שימור יחס מינוף נאות של 6.1%, ויחסי נזילות איתנים. גם יעדים אלה יותאמו ויעודכנו בהתאם למצב במשק.

בשנת 2021 מתעתד הבנק להמשיך בצעדי התייעלות והרחבת השירותים הדיגיטליים ובכלל זה, עידוד הלקוחות לשימוש באמצעים טכנולוגיים לתקשורת עם הבנק באמצעות ערוצי האינטרנט והדיגיטל, במטרה לצמצם את תלות הלקוחות בסניפים, לייעל את הפעילות, ולשפר את השירות.

ממשל תאגידי

הבנק מייחס חשיבות עליונה להתנהלות על פי כללי ממשל תאגידי, ובכלל זה התנהלות תקינה של הדירקטוריון תוך הקפדה על עמידה בכל הוראות הדין. בהתאם למדיניות זו, מקפיד הבנק על יישום הכללים וההוראות החלים עליו על פי סטנדרטים גבוהים, אשר בין היתר מגדירים את מכלול היחסים בין הדירקטוריון, ההנהלה, גופי הביקורת והבקרה, ובאים לידי ביטוי באמצעות מבנה ארגוני, הגדרת תחומי אחריות וסמכויות, נהלי עבודה וכללי דיווח ופיקוח, בקרה וביקורת.

כמו כן פועל הבנק בהתמדה ליישום והטמעת תרבות ארגונית איתנה ונאותה על פי סטנדרטים בנקאיים גבוהים ללא פשרות.

טיפול המשאב האנושי ומערכת יחסי העבודה

הבנק מתייחס אל המשאב האנושי כאל נכסו החשוב ביותר, וגם בשנת 2020 המשיך בקידום ופיתוח איכות המשאב האנושי ובטיפול מערכת יחסי העבודה, המהווה לאורך השנים נכס אסטרטגי לבנק.

בשנת 2020 המשיך הבנק ביישום של הדרכה והכשרת מנהלים ועובדים במגבלות המשבר. לארגון העובדים חלק חשוב בהובלת הבנק להשגת היעדים בפעילותו העסקית. יחסי העבודה הטובים השוררים בבנק לאורך שנים, משקפים את האמון ההדדי ואת שיתוף הפעולה הפורה בין ההנהלה לבין ארגון העובדים, ואת ההדדיות - העובדים זוכים לתנאי עבודה הוגנים וראויים, והם מצדם, תורמים להצלחת הבנק ולקידומו, מה שתרם לגמישות בניהול הבנק בתקופת המשבר.

במהלך שנת 2020, הופעלה בבנק בשיתוף העובדים תכנית התייעלות שבמסגרתה קוצצו הוצאות תפעוליות, צומצמו מספר תקנים של עובדים ובוצעו רוטציות בתפקידים. כחלק מהערבות ההדדית בין העובדים להנהלה הגדיל הבנק את הקרן לתמיכה בעובדים בקשיים. הדירקטוריון וההנהלה קיצצו בשכרם וסכום דומה של החיסכון הועבר ע"י הבנק לקרן לערבות הדדית.

אחריות תאגידית

בנק ירושלים מחויב ליישום עקרונות אחריות תאגידית, ומזה שנים רבות משלבם בפעילותו העסקית. מחויבות זו משקפת תפיסה לפיה הצלחה עסקית הולכת יד ביד עם שיקולים חברתיים-סביבתיים, שהתחדדה בשנים האחרונות ואף שולבה באסטרטגיה הכוללת של הבנק, אשר חרט על דגלו את ערכי השקיפות וההוגנות במתן שירותים בנקאיים, ובכלל. בתוך כך, מציע הבנק ללקוחותיו אשראי מותאם לצרכים של קבוצות אוכלוסייה שונות ומימון פרויקטי נדל"ן עם ערך חברתי וסביבתי.

כתוצאה מהמשבר והתפשטות הנגיף, הפעיל הבנק הסדרים לדחיית פריסת תשלומים וכן הותאם מערך השירות ללקוחות בסניפים על מנת להימנע מהגעה לסניף ועמידה במגבלות משרד הבריאות.

במסגרת האחריות התאגידית שלו, פועל הבנק גם למען קידום רווחת עובדיו והתפתחותם המקצועית והאישית, ליצירת ערך לקהילה (בין היתר באמצעות תרומות לעמותות וארגונים אשר חרטו על דגלם קידום מטרות חברתיות), בעקבות המשבר ומצוקת הבריאות, תרם הבנק תרומה מיוחדת לבתי חולים כסיוע לרכישת מכונות הנשמה, לפיתוח מודעות חברתית בקרב עובדיו, ועידודם למעורבות חברתית. הבנק מיישם עקרונות ממשל תאגידי תקין מתקדמים בהתנהלותו, וכן עקרונות לתרבות אתית וערכית של עובדיו, מנהליו וחברי הדירקטוריון. אנו מחויבים לכלל מחזיקי העניין של הבנק - בעלי המניות שלנו, ללקוחותינו, לעובדי הבנק, לספקים עימם אנו עובדים, לארגונים החברתיים ולחברה הישראלית במסגרתה אנו פועלים וממנה שואבים את עוצמתנו. ניתן לקרוא בהרחבה על פעילות הבנק בדוח אחריות תאגידית באתר האינטרנט של הבנק.

במבט לעתיד

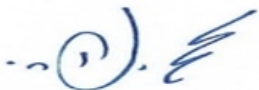
למשבר הקורונה השלכות משמעותיות ביותר לעתיד כלכלות העולם והשווקים הפיננסיים. בשלב זה לא ניתן להעריך את תוצאותיו על הפעילות הכלכלית ומכאן על הבנק וכולנו תקווה לסיום המשבר וחזרה לשגרה.

על אף המשבר, נמשיך כולנו, עובדי הבנק, ההנהלה והדירקטוריון, לפעול למען פיתוח הבנק וקידומו, ולהשאת ערך לבעלי מניותיו ולקוחותיו; נמשיך לשמר ולהטמיע בתרבות הארגונית את ערכי המציאות בשירות, ההוגנות והשקיפות, נמשיך לשאת את דגל החדשנות וליזום פתרונות ההולמים את פרוכיל הסיכון של הבנק, לשיפור השירות ולהתמודדות עם התמורות והאתגרים שיזמנו לנו השנים הבאות. אנו תקווה שכל אלה ישמרו ויחזקו את נאמנות לקוחותינו.

אני מבקש להודות בשמי ובשם כל חברי הדירקטוריון, לכלל מחזיקי העניין בבנק, ללקוחות הבנק הממשיכים להביע בנו אמון לכל אורך הדרך, למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, וכמובן תודה גדולה לכל עובדי הבנק על עבודתם המקצועית, הנאמנה והמסורה, ועל תרומתם להצלחת הבנק.

כמו כן, אני מבקש להודות לחברי הדירקטוריון על העזרה ושיתוף הפעולה בקידום עסקי הבנק.

בכבוד רב,



זאב נהרי

יו"ר הדירקטוריון

9 במרץ 2021

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

חברי דירקטוריון הבנק

שמות חברי הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר, 2020⁽¹⁾ ⁽³⁾

זאב נהרי, רו"ח
יושב ראש הדירקטוריון
זלמן שובל
יהודה אורבך, רו"ח ⁽²⁾
ד"ר רות ארד ⁽²⁾
ליאור בן עמי
יעקב טננבאום ⁽²⁾
יואב נרדי
גדעון שובל
אביב שנצר

⁽¹⁾ פרטים נוספים על חברי הדירקטוריון של הבנק, מוצגים בהמשך בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2020. ובאתר המגנא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>.

⁽²⁾ דירקטור חיצוני לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") ודירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין (להלן: "הוראה 301").

⁽³⁾ ביום 17 באוגוסט 2020 מר עוזי לוי התפטר וסיים כהונתו כדירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות וכדירקטור חיצוני על פי הוראה 301 (התפטרותו לא הייתה כרוכה בנסיבות שיש להביאן לידיעת המחזיקים בני"ע של הבנק).

חברי הנהלת הבנק, נושאי משרה ותפקידיהם⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2020

חברי הנהלת הבנק:
גיל טופז, רו"ח, עו"ד מנכ"ל
מריו ויינגרטין משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת משאבים וחדשנות
דוד לוי משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית
משה עומר משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת אסטרטגיה וניהול פיננסי
שרית וייסטוק, עו"ד סמנכ"ל, היועצת המשפטית, מנהלת אגף הייעוץ המשפטי, ציות ואכיפה
אלכס זלצמן, רו"ח סמנכ"ל, מנהל אגף כספים וחשבונאי ראשי
אריאל לוינגר ⁽²⁾ ⁽³⁾ סמנכ"ל, מנהל הסיכונים הראשי ומנהל חטיבת הסיכונים
לירן עובדיה סמנכ"ל, מנהל חטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים
נושאי משרה שאינם חברי הנהלה ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾
רון שגיא סמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי, במעמד חבר הנהלה

⁽¹⁾ פרטים נוספים אודות נושאי המשרה בבנק (שאינם דירקטורים), מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2020 ובאתר המגנא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>.

⁽²⁾ ביום 22 באוקטובר 2020 הודיע מר אריאל לוינגר, מנהל הסיכונים הראשי, סמנכ"ל ומנהל חטיבת הסיכונים על סיום עבודתו בבנק. מר לוינגר חדל לכהן כנושא משרה בבנק ביום 31 בדצמבר, 2020.

⁽³⁾ ביום 22 באוקטובר 2020 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של בעז ליבוביץ למנהל הסיכונים הראשי, סמנכ"ל ומנהל חטיבת הסיכונים. מר ליבוביץ החל לכהן כנושא משרה בבנק בתפקידו הנ"ל מיום 1 בינואר 2021.

⁽⁴⁾ ביום 17 באוקטובר 2020 הודיע עו"ד יובל מרקו-שתיי, מזכיר הבנק, על סיום עבודתו בבנק. עו"ד מרקו חדל לכהן כנושא משרה בבנק ביום 16 בנובמבר 2020.

⁽⁵⁾ ביום 3 בדצמבר 2020 אישר דירקטוריון הבנק את מינויה של עו"ד מיכל קופרשטיין למזכיר הבנק. עו"ד קופרשטיין החלה לכהן כנושאת משרה בבנק בתפקידה הנ"ל ביום 24 בינואר 2021.

דוח הדירקטוריון וההנהלה - תוכן עניינים

1	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	13
1.1	מידע צופה פני עתיד	13
1.2	תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים שלו	13
1.3	תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית וצפי להתפתחות בשנה הקרובה, העוקבת לשנת הדוח	14
1.4	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן	16
1.5	תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם	18
1.6	נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן	19
2	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	23
2.1	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים	23
2.2	התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר	26
2.3	המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון והמינוף	34
2.4	תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	42
2.5	חברות מוחזקות עיקריות	44
3	סקירת הסיכונים	45
3.1	סיכון האשראי	45
נספחים לדוח הדירקטוריון וההנהלה:		
48	חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי (טבלה 26)	48
51	סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים (טבלה 27)	51
52	פרטים בנוגע לתנועה בחובות פגומים (טבלה 28)	52
53	הלוואות לדיר בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 (טבלה 29)	53
54	שיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור (טבלה 30)	54
55	הערכת ההפרשה להפסדי אשראי בגין השפעת משבר נגיף הקורונה (טבלה 31 – שיעורי ההפרשה בפועל ורגישות לשינויים באומדנים)	55
56	סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (טבלה 32)	56
58	התפתחות ביצועי האשראי לדיר ומדדי ביצוע עיקריים (טבלה 33)	58
59	מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיר (ללא קבוצות רכישה) (טבלה 34)	59
62	מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיר שנמכר (טבלה 35)	62
63	יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר) (טבלה 36)	63
64	התפלגות יתרות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר) (טבלה 37)	64
65	פרטי מחיקות חשבונאיות בגין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר) (טבלה 38)	65
65	יתרות ממוצעות של סיכון אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר) ללקוחות עו"ש פעילים (טבלה 39)	65
65	התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים (טבלה 40)	65
67	אשראי צרכני ללקוחות קיימים (טבלה 41)	67
69	חשיפות עיקריות למדינות זרות על בסיס מאוחד (טבלה 42)	69
69	חשיפות אשראי למוסדות פיננסים זרים (טבלה 43)	69

דוח הדירקטוריון וההנהלה - תוכן עניינים (המשך)

70	סיכון שוק	3.2
	נספחים לדוח הדירקטוריון וההנהלה:	
72	מידע כמותי על סיכון ריבית- ניתוח רגישות	
72	השפעת תרחישים על חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (טבלה 46-47)	
75	סיכון נזילות ומימון	3.3
77	סיכון תפעולי	3.4
79	סיכונים אחרים	3.5
81	השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי	3.6
85	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים	4
85	מדיניות ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים	4.1
87	אומדנים חשבונאיים קריטיים	4.2
87	בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי	4.3
89	מידע נוסף	5
89	תרומה ופעילות קהילתית	5.1
89	נושאים נוספים	5.2
260	נספחים לדוחות השנתיים 2020	6
261	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	6.1
265	נספח 2 - דוח רווח והפסד לרבעון - מידע רב רבעוני ומאזן לסוף רבעון - מידע רב רבעוני	6.2
267	נספח 3 - דוחות רווח והפסד - מידע רב שנתי	6.3
268	נספח 4 - מאזן לחמש השנים האחרונות	6.4

רשימת הטבלאות בדוח הדירקטוריון והנהלה

16	טבלה 1 - מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
18	טבלה 2 - ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק
24	טבלה 3 - נתוני דחיית תשלומי אשראי במערכת הבנקאית לתקופה
24	טבלה 4 - תחזית מאקרו של בנק ישראל
25	טבלה 5 - תמצית דוח רווח והפסד
25	טבלה 6 - הרכב וניתוח של הכנסות מריבית ומימון נטו
28	טבלה 7 - הכנסות והוצאות ריבית ושיעורי הכנסות והוצאות לפי סעיפי המאזן
29	טבלה 8 - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית
29	טבלה 9 - התפלגות הכנסות ריבית נטו לפי מגזרי פעילות
29	טבלה 10 - פערי הריבית בין נכסים כספיים והתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים
30	טבלה 11 - היקף הפעילות והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי ההצמדה השונים
31	טבלה 12 - הוצאות בגין הפסדי אשראי
32	טבלה 13 - הוצאות אחרות
32	טבלה 14 - הוצאות והשקעות במערך טכנולוגיות מידע
34	טבלה 15 - התפתחות תיק ניירות ערך
34	טבלה 16 - התפתחות תיק האשראי
35	טבלה 17 - הרכב פיקדונות הציבור
35	טבלה 18 - התפתחות באגרות החוב ובכתבי ההתחייבויות הנדחים
37	טבלה 19 - יחס הלימות הון
38	טבלה 20 - ההשפעה על יחס הון עצמי רובד 1 יחס ההון הכולל בעקבות שינויים בהון הבנק ובנכסי הסיכון
38	טבלה 21 - התפתחות ההון
39	טבלה 22 - הון רובד 2
40	טבלה 23 - יחס מינוף
41	טבלה 24 - פירוט בגין חלוקת דיבידנדים בתקופת הדוח
43	טבלה 25 - מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים
48	טבלה 26 - פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי
51	טבלה 27 - סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים
52	טבלה 28 - פרטים בנוגע לתנועה בחובות פגומים
53	טבלה 29 - פרטים על הלוואות לזירז בפיגור
54	טבלה 30 - שיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור
55	טבלה 31 - שיעורי ההפרשה בפועל ורגישות לשינויים באומדנים

רשימת הטבלאות בדוח הדירקטוריון והנהלה (המשך)

56	טבלה 32 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק
58	טבלה 33 - התפתחות ביצועי האשראי לדיר ומדדי ביצוע עיקריים
59	טבלה 34 - מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיר (ללא קבוצות רכישה)
62	טבלה 35 - מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיר שנמכר
63	טבלה 36 - יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)
64	טבלה 37 - התפלגות יתרות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)
65	טבלה 38 - פרטי מחיקות חשבונאיות בגין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)
65	טבלה 39 - יתרות ממוצעות של סיכון אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר) ללקוחות עו"ש פעילים
65	טבלה 40 - התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים
67	טבלה 41 - אשראי צרכני ללקוחות קיימים
69	טבלה 42 - חשיפות עיקריות למדינות זרות
69	טבלה 43 - חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים
71	טבלה 44 - אומדן VaR-ה
72	טבלה 45 - שווי הוגן מתואם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות המאוחדות שלו
72	טבלה 46 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מתואם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
72	טבלה 47 - השפעת תרחישים של שינויים בלתי צפויים בריבית
73	טבלה 48 - מגבלות שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה
74	טבלה 49 - ריכוז בסיסי הצמדה
74	טבלה 50 - נתונים אודות ההשפעה על הון הבנק לפני השפעת המס בעקבות שינויים תאורטיים במדד המחירים לצרכן
74	טבלה 51 - נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע
75	טבלה 52 - יחס כיסוי נזילות
81	טבלה 53 - ריכוז השפעת גורמי הסיכון

דוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר, 2020

להלן הדין וחשבון השנתי של בנק ירושלים בע"מ. דין וחשבון זה יובא לדין לפני האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 9 במרץ, 2021 הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק" או "בנק ירושלים") והחברות הבנות שלו לשנת 2020 (להלן: "שנת הדוח"). הדוחות ערוכים על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנתונים מוצגים בסכומים מדווחים.

פרק 1 – סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים, כגון: אופי התפתחות מגפת הקורונה והאופן בו תחלטה, ממשלת ישראל ויתר מדינות העולם, להתמודד מולה, שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף המטבע והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מההיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעון המוקדם, מיחזור או קשיים בפירעון השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מההיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גרמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם. המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא עובדות עבר.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

1. מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף.
2. השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ו/או על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ו/או על רווחיות הבנק.
3. יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
4. תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
5. התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק, לרבות בשל התפרצות והתפשטות מגפת הקורונה.
6. תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים.
7. שינוי בטעמי הצרכנים ו/או בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של חזאים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה.

1.2 תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים שלו

בנק ירושלים בע"מ נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג-1983, בשם: בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. בשנת 1992 הציע הבנק את מניותיו לציבור, ובהתאמה הפך לחברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. בשנת 1996 שונה שם הבנק לשמו הנוכחי. לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה במסגרת [דוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים](#).

הבנק הינו תאגיד בנקאי, בעל רישיון בנק על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ופועל כבנק מסחרי החל משנת 1998. הבנק נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי בית, תושבי ישראל ותושבי חוץ ופועל בתחומי המשכנתאות, אשראי צרכני, חסכונות ופיקדונות, מימון בניה למגורים ופעילות בשוק ההון.

הנהלת הבנק שוכנת בקרית שדה התעופה (אייפרט סיטי). נכון לתאריך פרסום הדוח הבנק פועל באמצעות 19 סניפים, הפזורים ברחבי הארץ.

הבנק מתמחה במתן פתרון בנקאי משלים ללקוחות כל הבנקים וללא קשר למיקום בו מנוהל חשבון העו"ש העיקרי של הלקוח.

פעילותו העסקית של הבנק מתבצעת בעיקר בחטיבה הקמעונאית, בחטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים ובחטיבת האסטרטגיה והניהול הפיננסי, כמפורט להלן:

- החטיבה הקמעונאית מנהלת את כלל ערוצי ההפצה בתחום הקמעונאי אל מול הלקוחות ומשרתת באמצעות מערך הסינוף, שיתופי פעולה בנקודות מכירה, מוקדי המומחים והדיגיטל את לקוחות משקי הבית והבנקאות הפרטית בתחומי הלוואות לדיור, האשראי הצרכני ונכסי לקוחות.
 - חטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים מרכזת מימון פרויקטים לבניה למגורים בעיקר בשיטת הליווי, מימון פרויקטים של התחדשות עירונית (לרבות תמ"א 38 לסוגיה) ומימון קבוצות רכישה. בנוסף מנהלת החטיבה את מוצרי הבנק תוך דגש על ניהול הרווחיות ופיתוח עסקי מובנה של המוצרים.
 - חטיבת אסטרטגיה וניהול פיננסי אחראית על גיבוש התוכנית האסטרטגית של הבנק ועל ניהול מקורות המימון לפעילותו של הבנק, ניהול החשיפות הפיננסיות והנזילות של הבנק הנובעות מפעילויות עסקיות, ובכלל זה ניהול חדרי עסקאות, ניהול נוסטרו וניהול הקשר עם מוסדות פיננסיים ישראלים וזרים.
- לפרטים נוספים אודות שינויים במבנה הבנק ובאופן ניהולו ראה בדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.
- לתיאור מגזרי הפעילות בהם פועל הבנק ראה להלן בפרק [תיאור עסקי התאגיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים](#) ובביאור 28 לדוח הכספי.

1.3 תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית, וצפי להתפתחות בשנה הקרובה, העוקבת לשנת הדוח

לבנק תכנית אסטרטגית אשר במרכזה צמיחה מבוקרת תוך מיקוד בפעילות קמעונאית מתמחה בהלוואות לדיור והמשך פיתוח האשראי הצרכני וליווי בנייה. התכנית האסטרטגית עודכנה בחודש דצמבר 2019 על-ידי דירקטוריון הבנק (להלן בדוח זה: "התכנית" או "התכנית האסטרטגית"). בבסיסה של התכנית האסטרטגית מתן פתרון בנקאי משלים ללקוחות כל הבנקים, אשר אינם מקבלים מענה למלוא הצרכים הפיננסיים שלהם מהבנק העיקרי בו מתנהל חשבונם. האסטרטגיה מתבססת בין היתר על גיוס לקוחות למוצרים פיננסיים ללא קשר לבנק בו מנהל חשבון העו"ש העיקרי של הלקוח. הבנק חותר ליישום אסטרטגיה זו, בין היתר, באמצעות הנגשה של מוצרים ושירותים, בדגש על חיזוק פתרונות דיגיטליים וצמצום התלות הפיסית הקיימת ברכישת פתרונות ושירותים בנקאיים. מגמות אלו יסייעו לבנק לשפר את יחס היעילות התפעולי שלו והבנק שם דגש על קיום בסיס עלויות צר ומיטבי כחלק מהתרבות הארגונית שלו.

התכנית האסטרטגית גובשה תוך התייחסות למכלול השינויים בסביבה העסקית והתחרותית בה פועל הבנק, אשר מושפעת משינויים בהרגלי הצרכן, שינויים טכנולוגיים מואצים, שינויים רגולטוריים (כגון חוק נתוני אשראי) ורפורמות מבניות מתוכננות שהעיקרית שבהן היא רפורמת הבנקאות פתוחה. הבנק מתאים את התכנית האסטרטגית לשינויים אלה ורואה בהם אתגר לצד הזדמנות לפיתוח אפשרויות עסקיות חדשות על ידי מינוף המידע הפיננסי של הלקוחות ושיתופי פעולה עם שחקנים אחרים. הבנק בוחן שיתופי פעולה עם גופים מוסדיים למימון אשראי צרכני ו/או אשראי לדיור.

הבנק חותר לשנות ולהתאים את מגוון נקודות המגע עם הלקוח, ובכלל זה הסניפים, המוקדים הטלפוניים והאינטרנט, לצורכי הלקוחות ולטעמיהם המשתנים, בין היתר בראי השינויים הטכנולוגיים והאצתם עקב מגפת הקורונה. הבנק פועל להסיט חלק מפעילות סניפי הבנק לערוצים מקוונים, ולמצא סניפים קיימים, לצד הקמת מוקד one stop shop לשירות ומכירה והרחבת תשתית המכירה הדיגיטלית באמצעות אפליקציה וכלים אחרים. הבנק שואף לאשר ללקוחות כל הבנקים לרכוש באופן מלא/ חלקי את מוצרי הבנק בדיגיטל ללא הגעה לסניף. כחלק מראיה זו, הבנק השיק פלטפורמה דיגיטלית לקבלת אישור עקרוני במשכנתא הן עבור לקוחות פרטיים והן באמצעות יועץ משכנתאות, הבנק מציע את אשראי צרכני גם בנקודות מכירה קמעונאיות וחותר לחוויית לקוח דיגיטלית מלאה (End to End) וכן מציע מגוון רחב של מוצרים ושירותים לניהול נכסי הלקוחות בהצעת ערך פיננסית טובה ובאיכות גבוהה באמצעות בנקאים ויועצי השקעות מומחים, מוקד שירות ייעודי ופתרון דיגיטלי מלא.

הבנק פועל להרחבת הפיזור הגיאוגרפי והגעה לקהל לקוחות נוסף גם דרך הנפקת כרטיסי חיוב נטענים של חברת מאסטרקארד, והפצתם באמצעות שיתופי פעולה שונים. מוצר זה נותן מענה ללקוחות המבקשים לרכוש מוצרים במימון בנקאי באמצעים דיגיטליים באופן ובזמן הנוחים להם, וביניהם גם לקוחות שאין להם גישות לחשבון בנק ולאשראי. כחלק מהתמחות הבנק במתן פתרונות אשראי בתחום הנדל"ן למגורים, וכזרוע נוספת לתיק האשראי הקמעונאי, הבנק מעמיד אשראי עסקי במסגרת ליווי פרויקטים לדיור. הבנק פועל, בין היתר, בשיתוף פעולה עם חברות ביטוח וגופים מוסדיים אחרים לשם מתן אשראי לליווי פרויקטים והנפקת בטוחות לפי חוק המכר וערבוביות אחרות. כדי לתמוך בקווי העסקים וביזמות הללו, ולנוכח התמורות בסביבה העסקית והטכנולוגית, הבנק גם פועל להתאמה ושיפור נכסיו הטכנולוגיים. הבנק מגדיל את השקעותיו ביכולות המחשוב שלו ובחיזוק הגנת הסייבר כדי להבטיח מתן שירות שוטף ללקוחות הבנק, הגברת הגמישות ומתן מענה מהיר ואיכותי לשינויים בטעמי הלקוחות ולשינויים בסביבה התחרותית. הבנק פועל להטמעת טכנולוגיות חדשות במטרה לאפשר תקשורת רב-ערוצית מתקדמת תוך דגש על חוויית הלקוח, ובמסגרת זו בחן את התאמת מערכות המחשב העיקריות שלו לצרכים העסקיים המתהווים עקב אימוץ טכנולוגיות מתקדמות על ידי הלקוחות והטמעתן אצל מתחרים.

תכנון ההון הינו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית וניהול הסיכונים של הבנק. בשנים האחרונות פועל הבנק לבסס את מכירות האשראי כמכשיר משמעותי לניהול ההון והרווחיות שלו. ככלי משלים הוא פועל גם להיחשף לתיקי אשראי של גופים חוץ בנקאיים המתמחים במימון קמעונאי. הבנק מוודא כי הוא עומד בפרופיל הסיכון שקבע לעצמו, תוך מעקב וניהול

של יחס הלימות ההון, יחס הנזילות, יחס המינוף ובחינה שוטפת של תמהיל תיק האשראי ואיכותו. במסגרת תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש של התאגיד.

התכנית האסטרטגית מאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון ונועדה להביא לשמירה על יציבותו וחוסנו של הבנק, השגת רווחיות נאותה ועקבית וצמיחה מדודה, וכל זאת תוך השאת ערך ללקוחות ולמחזיקי העניין. הבנק רואה בעובדיו שותפים לדרך וימשיך לחתור להשגת יעדיו באמצעות פתיחות ושיתוף פעולה עם עובדי ומנהלי הבנק. דירקטוריון הבנק עוקב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית באופן שוטף, ומוודא התאמתה להתפתחויות הרגולטוריות והמשקיות. בשנת 2020 בחן הבנק את השפעת נגיף הקורונה על המתווה האסטרטגי הרב שנתי ופעל לשדרוג התשתית העסקית בדגש על האצת הדיגיטציה, גיבוש תכנית התייעלות והוצאתה לפועל ועבודה מרחוק. לפרטים אודות התפשטות נגיף הקורונה ראה בפרק [1.6 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן](#).

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק בעת קבלת ההחלטות הרלבנטיות. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם.

1.4 מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

טבלה 1 - מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016	2017	2018	2019	2020	
					מדדי ביצוע עיקריים (באחוזים):
7.0%	4.5%	10.0%	9.7%	5.1%	תשואת הרווח הנקי להון עצמי ⁽¹⁾ ⁽²⁾
4.8%	4.4%	10.0%	9.4%	5.1%	תשואת הרווח הכולל להון עצמי ⁽¹⁾ ⁽²⁾
0.39%	0.27%	0.65%	0.65%	0.34%	תשואה לנכסים ממוצעים
10.1%	10.2%	10.5%	10.4%	10.5%	יחס הון עצמי רובד 1
5.3%	5.7%	6.2%	6.2%	6.3%	יחס המינוף
458%	243%	325%	241%	279%	יחס כיסוי הנדירות
3.60%	3.63%	4.15%	4.20%	4.00%	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים ⁽³⁾
75.7%	81.9%	72.4%	70.0%	69.1%	יחס יעילות (הוצאות תפעוליות ואחרות מסך כל ההכנסות)
					מדדי איכות אשראי עיקריים (באחוזים):
0.31%	0.38%	0.35%	0.35%	0.94%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור ⁽¹⁾
1.04%	1.04%	1.01%	1.05%	1.76%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור ⁽¹⁾
2.01%	2.14%	1.71%	1.48%	1.35%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.37%	0.38%	0.36%	0.25%	0.21%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור
					נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד לשנת הדיווח:
55.6	37.0	87.2	89.4	50.2	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי ⁽¹⁾ ⁽²⁾
38.1	36.1	87.8	86.4	50.3	סך הרווח הכולל ⁽¹⁾ ⁽²⁾
343.0	363.4	383.7	419.8	420.7	הכנסות ריבית, נטו ⁽²⁾
30.4	36.9	34.7	36.9	102.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
167.8	129.1	173.8	165.1	169.2	הכנסות שאינן מריבית ⁽²⁾
120.9	118.2	98.3	106.3	95.3	מזה: עמלות
386.5	403.4	403.6	409.6	407.6	הוצאות תפעוליות ואחרות
172.6	175.2	182.2	179.3	184.5	מזה: משכורות והוצאות נלוות
					רווח נקי למניה רגילה לשנת הדיווח:
0.79	0.52	1.24	1.27	0.71	רווח בסיסי ומדולל
					נתונים עיקריים מהמאזן, לסוף שנת הדיווח:
14,202.0	13,553.6	13,292.5	14,298.1	14,900.2	סך כל הנכסים
2,522.0	2,659.0	2,116.8	3,054.8	3,137.9	מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,434.5	858.3	956.2	345.9	462.4	ניירות ערך
9,790.1	9,670.7	9,908.0	10,619.8	10,881.3	אשראי לציבור, נטו
13,393.7	12,716.3	12,397.3	13,336.6	13,900.2	סך כל ההתחייבויות
36.5	33.6	30.9	112.0	162.2	מזה: פיקדונות מבנקים ⁽⁴⁾
10,868.3	10,560.1	10,513.3	10,887.6	11,705.2	פיקדונות מהציבור
590.4	34.9	50.0	0.4	-	פיקדונות הממשלה ⁽⁴⁾
1,582.1	1,872.2	1,618.7	2,133.1	1,720.5	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
808.3	837.3	895.2	961.5	1,000.0	הון עצמי, המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016	2017	2018	2019	2020	
					נתונים נוספים:
769.4	673.5	623.9	859.1	776.9	מחיר מניה (באגורות)
19.6	10.1	42.4	28.5	16.7	דיבידנד למניה (באגורות)
623	607	572	588	579	מספר משרות ממוצע
2.42%	2.70%	2.86%	3.04%	2.88%	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים
0.85%	0.85%	0.73%	0.77%	0.65%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים
38.8	37.0	53.3	89.4	50.2	רווח נקי בנטרול רווחים מסויימים למעט מכירת תיקים ⁽⁵⁾
5.0%	4.5%	6.2%	9.7%	5.1%	תשואה להון בנטרול רווחים מסויימים למעט מכירת תיקים ⁽⁵⁾

⁽¹⁾ לפרטים אודות השפעת הגידול בהפרשה הקבוצתית ראה להלן בפרק [1.6 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן](#) ובפרק [2.2 התפתחויות עיקריות](#)

[בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.](#)

⁽²⁾ לפרטים אודות הכנסות ממכירת תיקי אשראי ראה להלן בפרק [1.6 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן](#) ובפרק [2.2 התפתחויות עיקריות](#)

[בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.](#)

⁽³⁾ הסכום של הכנסות הריבית נטו ושל ההכנסות שאינן מריבית ביחס לסך הנכסים המאזניים המניבים הממוצעים.

⁽⁴⁾ במהלך הרבעון הראשון לשנת 2019 עבר הבנק מפעילות השאלת ניירות ערך אגרות חוב באמצעות הממשלה להשאלה באמצעות בנקים בישראל.

⁽⁵⁾ בשנת 2018 הרווח הנקי הושפע ממכירת מניות הבורסה לניירות ערך בסך 27.0 מיליוני וממכירת תיקי לקוחות העצמאיים והמוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקרז' ש"ח בסך 21.0 מיליוני ש"ח. בשנת 2016 הרווח הנקי הושפע בין היתר מרווח נקי מימוש אגרות חוב זמינות למכירה בסך 21.0 מיליוני ש"ח ומנגד מהוצאות מיסים בסך 9.2 מיליוני ש"ח כתוצאה מקיטון ביתרת המיסים הנדחים עקב שינוי בשיעור המס.

הבנק רואה במכירת תיקי אשראי ממימוש האסטרטגיה העסקית לטווח הארוך ובכוונתו לפעול למימוש עסקאות אלו בעתיד תוך עמידה במגבלות הרגולטוריות. לפרטים נוספים אודות

מכירת תיקי אשראי ראה להלן [בביאור 29](#) ובפרק [מכירת ושירותי תיקי אשראי](#).

1.5 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים

- בהתאם למסמכי מדיניות ניהול הסיכונים השונים של הבנק ולהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, מבוצע ניטור שוטף אחר הסיכונים אליהם חשוף הבנק. ניטור זה נועד להבטיח היערכות מתאימה לניהול הסיכון, מניעת התממשותו וניטור הימצאות הבנק במגבלות תאבון הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון ובנק ישראל. בנוסף, הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים, בנתונים מאקרו כלכליים וברגולציה וחקיקה שחלות או עשויים לחול או להשפיע על הבנק ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים עשויים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים. בטיפול בסיכונים שזוהו, הבנק מבחין, בין היתר, בין הסיכונים המובילים לבין הסיכונים המתפתחים אשר מזוהים באופן הבא:
- סיכון מוביל - מייצג גורם סיכון משמעותי אליו חשוף הבנק בעקבות הפעילות הנוכחית שלו ואשר מידת החשיפה של הבנק אליו מדורגת, בהתאם למדיניות הבנק, כחשיפה ברמה "בינונית" או חמורה יותר. לפירוט בדבר גורמי הסיכון ודירוג מידת החשיפה/השפעה על הבנק ראה להלן [בפרק 3 הסיכונים ודרכי ניהולם](#).
 - סיכון מתפתח - הינו סיכון אשר קיימת אי ודאות בקשר להתממשותו, אם בכלל, ולא ניתן להצביע על מידת ההשפעה האפשרית שלו. עם זאת, סיכון זה יקבל תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק בהתווית האסטרטגיה העסקית ומסגרת ניהול הסיכון המתאימה.

במהלך תקופת הדוח פרץ בעולם ובארץ משבר הקורונה. התפשטות נגיף הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים הבנק. בנוסף, אירוע זה כרוך באי וודאות לא מבוססת בהיבטי התפתחות המגיפה והשפעתה על הכלכלה בישראל המשפיעים על אופי פעילות הבנק, בעיקר, בכל הקשור לעבודה מהבית. בדומה למערכת הבנקאית זיהה הבנק בעקבות התפתחות המגפה פוטנציאל להתעצמות הסיכונים הבאים: סיכון המשכיות העסקית, סיכונים אשראי, סיכונים שוק ונזילות, סיכון מודלים והסיכונים התפעוליים לרבות סיכונים סייבר ואבטחת מידע וסיכונים מעילות והונאות. בשלב זה עדיין נמשכת אי הודאות לגבי משך המשבר והשלכותיו העתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. הבנק נערך למגפה עם הגעת הידיעות על התפשטות הנגיף וממשיך לנהל ולנטר את הסיכונים, תוך שהוא מקפיד לעמוד בהוראות משרד הבריאות ובנק ישראל. לפרטים נוספים על משבר הקורונה ראה בהמשך.

טבלה 2 - ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק (כולל סיכונים משבר התפשטות נגיף הקורונה):

לפירוט נוסף אודות תיאור הסיכונים המתפתחים וניהולם ראה בדוח על הסיכונים לשנת 2020 ובטבלת גורמי הסיכון [בפרק 3.6](#).

הסיכון	תיאור הסיכון
סיכון מקרו-כלכלי וסיכון משקי	סיכון שהבנק עשוי להיות מושפע ממנו בעקבות הרעה בנתונים מקרו כלכליים בישראל וסיכונים משקיים אחרים ובעיקר בגין שיעורי האבטלה. התפשטות נגיף הקורונה מביאה להרעה מהותית בפעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק ועשויות להיות לה השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי במגזר משקי הבית ובתחום מימון פרינקטים בנדל"ן, כולל עלייה בסיכון המודלים על בסיסם נקבע דירוגי הלווים. בעת עריכת הדוחות הכספיים קיימת הקפאת תשלומים נרחבת באשראי למגזר משקי הבית (לדירוג ואחר). כמו כן, להורדת הריבית וקטון פוטנציאלי בהיקפי פעילות הבנק, עשויה להיות השפעה על קיטון בהכנסות המימון העתידיות של הבנק.
סיכונים תפעוליים	האתגר לנהל את הסיכון ולהמשיך בביצוע פעולות למרות שיתכן שתהיה מצבת עובדים נמוכה וקושי בהגעה למקום העבודה במקרה של התפשטות חוזרת של הנגיף. עקב התפשטות נגיף הקורונה חל בתקופת הדוח מעבר של עובדים לעבודה מרחוק ושינויים נוספים באופן פעילות הבנק. גורמים שונים עשויים לנצל את המצב המשברי לביצוע מעילה או הונאה.
סיכון סייבר	אפשרות תקיפת סייבר על מערכות ה-IT של הבנק ואתרי הבנק אשר עשויה לגרום לפגיעה ביכולת להמשיך לספק שירות או לגרום עיכוב במתן שירות, גניבת נתוני הלקוחות ופגיעה במוניטין הבנק. בתקופת משבר קיימת עלייה בחשיפה לסיכון בגלל גורמים עוינים אשר עשויים לנצל את המשבר לביצוע תקיפות סייבר וניסיונות הונאות סייבר (למשל פישנינג).
סיכון מודל עסקי	איומים אשר יכולים לנבוע להחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים משקיים וענפיים כולל שינויים טכנולוגיים. משבר הקורונה עלול להקשות על יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו. ובשלב זה לא ניתן להעריך את מלוא השפעת משבר הקורונה, כמפורט בהמשך.
סיכון רגולטורי	השלכות הרגולציה בכל הקשור להטלת מגבלות משמעותיות על פעילות הבנק והצבת דרישות מכבידות.
סיכון ציית	הסיכון שעל תאגיד תוטל סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות צרכניות, חוקי מיסוי, הפסד פיננסי כתוצאה מהתממשות הסיכון ההתנהגותי (Conduct Risk) ודרישות בתחום הלבנת הון ומימון טרור.

1.6 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן

1. במהלך שנת 2020 פרצה מגפת הקורונה בישראל ובעולם ברמות התפשטות משמעותיות. בישראל ובעולם הוכרזו צעדי ההתגוננות הכוללים בין היתר את המעבר בין מדינות, החלת אמצעי בידוד, צמצום התקהלויות ותנועה, סגרים, הגבלות על הפעלת עסקים פרטיים ושירותים ממשלתיים ועירוניים ועוד. התפשטות הנגיף מביאה להרעה כלכלית מהותית ברמה עולמית ובפעילות המשק בישראל אליה חשופה פעילות הבנק ויש לה השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי במגזר משקי הבית ובתחום מימון פרויקטים בנדל"ן.

על אף שחלפה שנה מאז הוכרז על הסגר הראשון, עדיין לא ניתן להעריך את היקף והשלכות התפשטות הנגיף בעתיד, או את התגובות הנוספות של הממשלות והבנקים המרכזיים הן מבחינת ההגבלות שיוטלו על המשק ומשכן והן מבחינת צעדים לתמיכה ועידוד הפעילות הכלכלית ואת תגובת הכלכלות והשווקים. כמו כן לא ניתן לאמוד ולכמת את משך האירוע ועומקו ואת השפעתו העתידית על הכלכלה העולמית, המשק הישראלי, לקוחות הבנק ועל הבנק עצמו.

לפרטים נוספים אודות השפעת התפשטות נגיף הקורונה על הסביבה הכלכלית ראה להלן [פרק 2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים](#).

הנהלת הבנק ממשיכה לקיים מעקב אחר התפתחות המשבר וההשלכות הפיננסיות והעסקיות בגינו ובוחנת את התאמת האסטרטגיה העסקית נוכח האירועים. הוגדר ניטור ומעקב הדוק בתחומי הפעילות השונים של הבנק. באופן שוטף, נבחנים תרחישים שונים להתפתחות האירוע ולהשפעותיו על מכלול הסיכונים ועל פעילות הבנק. כמו כן, הנהלת הבנק מדווחת באופן שוטף לדירקטוריון הבנק וועדותיו אודות צעדיה בניהול האירוע בתחומים המפורטים להלן.

בהיבט התפעולי ובהיבטי המשכיות עסקית, ממשיך הבנק לנקוט בשורה של תהליכים ואמצעים המבטיחים רציפות תפעול הבנק ומתן שירות ללקוחות ובכללם עבודה מרוחק, דילול ו/או פיצול יחידות, שינויים באופן פעילות הסניפים והפעילות מול הלקוחות, ויידוא רציפות תפקודית מול הספקים המהותיים עימם עובד הבנק, טיפול בעובדים וניהול המשאב האנושי של הבנק והססת משאבים לטובת שירות לקוחות. הנהלת הבנק פועלת תוך שמירה על בריאותם וביטחונם של עובדי הבנק ולקוחותיו, בשים לב להוראות בנק ישראל והוראות משרדי הממשלה הרלוונטיים במטרה להמשיך לשרת את לקוחותיו ולהגן על חוסנו של הבנק. כמו כן במסגרת הפעולות להבטחת הרציפות התפעולית של הבנק ובשל המגבלות שהוטלו, חלק ניכר מעובדי הבנק החלו, כבר מחודש מרץ 2020, לעבוד (לפחות באופן חלקי) מביתם. בנוסף, חלק קטן מעובדי הבנק יצאו לחופשה בתשלום בתקופה האמורה.

בראי הזינוק החדד בשיעור הבלתי מועסקים והאי ודאות לגבי מועד חזרתם לעבודה, ובהתחשב בפגיעה הקשה בסקטורים בענפי השירותים, ובצורך לנהל את סיכון האשראי הנובע מכך, החליטה הנהלת הבנק על שורה של צעדים לניטור מוגבר של מצבם הפיננסי של מבקשי אשראי חדש ובעלי אשראי קיים, ואף החליטה לצמצם באופן מהותי את השינוק היזום של אשראי צרכי במהלך המחצית השנייה לשנת 2020.

גם בתחום סיכויי השוק החליטה הנהלת הבנק על הקטנה מדודה של היקף הסיכון שנוטל הבנק לנוכח האי ודאות הכלכלית והתנודתיות המשמעותית בשוקי ההון.

לעניין הערכת השפעת גורמי הסיכון על עסקי הבנק, לרבות על רקע התפשטות נגיף הקורונה, ראה [פרק 1.5 ופרק 3](#).

לאור הנסיבות פרסמו רגולטורים שונים הקלות על הפעילות הבנקאית ודחיות של מועדים שנקבעו ליישום הוראות שונות. בפרט ניתן לציין את הוראת שעה ניהול בנקאי תקין 250 של הפיקוח על הבנקים המתעדכנת מעת לעת. לעניין זה יציין, כי ביום 31 במרץ, 2020 הכריז הפיקוח על הבנקים על הפחתת דרישות ההון מהבנקים, על מנת לאפשר לבנקים להגדיל את היצע האשראי ללקוחותיהם. הפחתת דרישות ההון מהבנקים נעשתה באמצעות הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים עם אפשרות להארכה, אשר בהמשך הוארכה לתקופה נוספת. בהתאם, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יוחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, החל מיום 31 במרץ 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 8.8% ו- 12.3% בהתאמה (במקום 9.8% ו- 13.3% לפני הוראת השעה). כמו כן, התבקשו הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכניות לרכישה עצמית של מניות, על רקע המשבר האמור. על אף הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות כאמור לעיל הבנק שמר על יחס הון עצמי רובד 1 של 10.5% בסוף שנת 2020. לפרטים נוספים אודות הון והלימות ההון של הבנק ראה להלן בפרק [הון והלימות הון](#) ובדוח על הסיכונים לשנת 2020. לפרטים נוספים אודות הוראות פיקוח ויזמות חקיקה בשל התפשטות נגיף הקורונה ראה [ביאור 37 לדוחות הכספיים](#).

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, במטרה להקל על הלקוחות, פרסם בנק ישראל מתווה מוסכם עם המערכת הבנקאית, לדחייה ופריסת תשלומים. כמו כן מתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לוויים שלא עומדים או עשויים שלא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף

הקורונה, פרסם בנק ישראל דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. [לפרטים נוספים ראה פרק 3.1 – שינויים בתנאי חובות במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה](#) וסעיף 2(ד) [לביאור 37](#), בקשר עם מתווה ההקלות ללקוחות.

ליום 31 בדצמבר, 2020 יתרת האשראי לדיוור אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-933.7 מיליוני ש"ח, כ-12% מתיק האשראי לדיוור והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי לדיוור עמד על סך של כ-75.8 מיליוני ש"ח. יתרת האשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיוור אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-54.2 מיליוני ש"ח, כ-5% מיתרת האשראי הצרכני סולו והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיוור עמד על סך של כ-6.7 מיליוני ש"ח. יתרת האשראי המסחרי אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-117 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי מסחרי עמד על סך של כ-9.5 מיליוני ש"ח.

סך הכול היקף האשראי בגינו נדחו תשלומים ליום 31 בדצמבר 2020 מסתכם בכ-1,104 מיליוני ש"ח כ-10% מסך כול האשראי נטו.

בנוסף, ליום 31 בדצמבר 2020 יתרת האשראי אשר תקופת דחיית התשלומים בגינו הסתיימה עמד על סך של כ-2,844 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ראה להלן בסעיף שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה [בפרק 3 – סקירת הסיכונים](#).

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2020 הסתכמו ב-102.4 מיליוני ש"ח, גידול של 178% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, מתוכם כ-67.3 מיליוני ש"ח נבע מגידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה (בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיוור סך של 61.1 מיליוני ש"ח ובגין אשראי לדיוור כ-6.2 מיליוני ש"ח).

בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלוואים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי וגם החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים. ככל שהלקוחות יתמידו בהחזר התשלומים שנדחו, הרי שלא מן הנמנע שנראה שיפור בהיקף ההפרשות שנוצרו בגין משבר הקורונה.

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם.

2. הצעת הבנק לרכישת בנק מוניציפל בע"מ – לאחר שביום 27 במרץ, 2018 הגיש הבנק בקשה לדירקטוריון מוניציפל בנק בע"מ (לשעבר בנק דקסיה ישראל בע"מ – להלן: "מוניציפל") להיכנס למשא ומתן בדבר רכישה של 100% ממניות מוניציפל ע"י הבנק, ובנק מוניציפל דחה את הצעת הבנק, על שיפריה במהלך התקופה ובחר לאשר את הצעתו של בנק דיסקונט לישראל בע"מ, החלטה שאושרה גם על-ידי רשות התחרות, ביום 25 בפברואר, 2020 מפי בית הדין לתחרות פסק דין אשר סילק את הערר שהגיש הבנק נגד הממונה על התחרות, על הסף. פרטים נוספים לגבי הצעות המיזוג, ההתכתבויות בין הבנק למוניציפל והחלטות הממונה על התחרות ובתי הדין הנכבד ניתן למצוא בביאור 35 לדוחות הכספיים לשנת 2018 ובביאור 35 לדוחות הכספיים לשנת 2019 ובדיווחים המידיים שדיווח הבנק בנושא בשנת 2019 ו-2020 (אסמכתאות 01-2019-022930, 01-2019-032008, 01-2019-059092, 01-2019-065728, 01-2019-077680, 01-2019-084856, 01-2019-092905, 01-2019-098842, 01-2019-109524, 01-2020-023553, 01-2019-105102, 01-2019-102915, 099600).

ביום 16 באפריל, 2020 הבנק ערער לבית המשפט העליון על החלטת בית הדין לתחרות מיום 25 בפברואר, 2020 (כמפורט לעיל), בו מבקש הבנק לבטל את פסק הדין ולהורות לבית הדין לדון בערר לגופו, וזאת מכיוון שלגישת הבנק שגה בית הדין כשקבע כי הבנק איננו עומד בתנאים הנדרשים ממנו, בשלב מקדמי זה של ההליך, לצורך דיון בערר. לפרטים נוספים אודות הגשת הערעור ראו דיווח מיידי שדיווח הבנק ביום 16 באפריל, 2020 וביום 26 במרץ, 2020 (מס' אסמכתא 01-2020-038727 ו-01-2020-019524 בהתאמה). מועד הדיון בערר נקבע ליום 19 ביולי, 2021.

3. ביום 11 במרץ, 2020 נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים ("הרוכשים"), על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית וגמורה ומוחלטת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיוור שסכמו הכולל כ-432 מיליוני ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיוור שהועמדו על ידי הבנק ("תיק ההלוואות"). יתרת 20% מתיק

ההלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק בתיק ההלוואות תהייה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו). בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק ההלוואות שנרכש על ידה, בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו, לרבות חלק תיק ההלוואות שנותר בבעלותו. הבנק רשם בספרי, במהלך הרבעון הראשון לשנת 2020, הכנסה בגין המכירה בסך כ-51.7 מיליוני ש"ח (מס' אסמכתא 2020-01-027600).

4. ביום 30 במרץ, 2020 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של אגרות חוב שהונפקו לציבור על-ידי חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. סדרות תעודות ההתחייבות נשוא התכנית הינן ט', י"ג ו-ט"ו. תוקף התכנית היה עד ליום 30 ביוני, 2020. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי שדיווח הבנק ביום 30 במרץ, 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-032541). הבנק לא מימש את התוכנית בשל חוסר כדאיות כלכלית והתוכנית פקעה.

5. ביום 16 באפריל, 2020 התקשרה חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ עם משקיעים מסווגים, כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור), תשס"ז-2007 בדבר הנפקה פרטית בדרך של הרחבת סדרה ט"ו בהיקף של 157,480,315 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב של החברה (להלן "אגרות החוב"), במחיר של 95.25 ש"ח לכל 100 ש"ח ערך נקוב של אגרות החוב, ובתמורה כוללת (ברוטו) בסך של 150 מיליוני ש"ח. לאחר השלמת ההקצאה הפרטית כאמור עומדת סדרת אגרות החוב (סדרה טו') על סך כולל של 557,627,315 ש"ח ערך נקוב. תנאיהן של אגרות החוב שתוקצו במסגרת ההקצאה הפרטית יהיו זהים לכל דבר ועניין, לתנאיהן של אגרות החוב כפי שתוארו בדוח הצעת המדף ובתשקיף המדף והן תהווה, החל ממועד רישומן למסחר, סדרה אחת לכל דבר ועניין ביחד עם אגרות החוב (סדרה טו') שבמחזור שהנפיקה החברה כאמור. אגרות החוב המונפקות במסגרת ההנפקה הפרטית יהיו זכאיות לתשלומי ריבית החל מתשלום הריבית שיחול ביום 31 בדצמבר, 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-034861).

6. ביום 19 באפריל, 2020 לצורך ביצוע ההרחבה של סדרה ט"ו כמפורט לעיל, אישרו חברות הדירוג מידרוג ומעלות S&P את דירוגיהן לבנק ולחברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. חברת הדירוג Standard&Poor's Maalot הודיעה על מתן דירוג 'ilAA-' לאגרות חוב בהיקף של עד 160 מיליוני ש"ח ע.ג. שיונפקו על ידי הבנק באמצעות הרחבת סדרה ט"ו באמצעות ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 19 באפריל, 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-039285), חברת הדירוג מידרוג הודיעה על מתן דירוג 'Aa3.il' באופק יציב למסגרת גיוס אגרות חוב (באמצעות הרחבת סדרה טו') בהיקף של עד 160 מיליוני ש"ח ע.ג., שיונפקו על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 19 באפריל, 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-039291). ביום 7 במאי, 2020, אישרה חברת הדירוג מעלות S&P את דירוגיה לבנק ולחברה. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 7 במאי, 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-045297).

7. ביום 6 במאי, 2020 אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק מתן תגמול משתנה לנושאי המשרה בבנק לשנת 2019. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי שדיווח הבנק ביום 6 במאי, 2020 וביום 11 במרץ, 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-027600 ו-2020-01-023553 בהתאמה).

8. ביום 25 במאי, 2020 עדכן הבנק כי מו"מ למכירת נכס נדל"ן בירושלים, אשר דווח על מגעים למכירתו ביום 26 במרץ, 2020 (ראה אסמכתא מס' 2020-01-030363), לא צלח.

9. ביום 7 ביוני, 2020 הותירה חברת הדירוג מידרוג את דירוג האשראי של הבנק על כנו (דירוג להערכת איתנות פיננסית של הבנק ברמה a2.il; דירוג פיקדונות לז"א ואג"ח ברמה Aa3.il; דירוג כתבי התחייבות נדחים – הון משני תחתון – ברמה A1.il; כתבי התחייבות נדחים – הון רובד 2 – ברמה A3.il(hyb) ופיקדונות לז"ק ברמה P-1.il עם אופק דירוג יציב).

10. ביום 16 ביוני, 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המאשרת את השלמת ביצוע הסדר הפשרה בתובענה שעניינה היה ביטול הטבות בעמלות עו"ש אשר נגבו מלקוחות. ראה ביאור מס' 26(ב)3(לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2019 (עמוד 157) ולדיווח מיידי מיום 6 באוגוסט, 2017 (מס' אסמכתא 2017-01-080442) ולדיווח מיום 18 ביוני, 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-063627).

11. ביום 17 באוגוסט, 2020 התפטר מר עוזי לוי מתפקידו כדירקטור בלתי תלוי בבנק. התפטרותו של מר לוי נבעה מנסיבות שאינן תלויות בבנק (מונה לתפקיד בכיר בתאגיד ביטוח). פרטים נוספים בדיווח הבנק מיום 17 באוגוסט, 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-080095).

12. ביום 30 בספטמבר, 2020 נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים ("הרוכשים"), על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית וגמורה ומחלטת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיוור שסכומו הכולל כ- 230 מיליוני ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיוור שהועמדו על ידי הבנק ("תיק הלוואות"). יתרת 20% מתיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק בתיק הלוואות תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו). בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידה, בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיוור עבור עצמו, לרבות חלק תיק הלוואות שנותר בבעלותו. הבנק רשם בספריו, במהלך הרבעון הרביעי לשנת 2020, הכנסה בגין המכירה בסך כ-14 מיליוני ש"ח (מס' אסמכתא 01-097897-2020).
13. ביום 25 באוקטובר, 2020 על רקע ובעקבות המשבר העולמי אשר נגרם בעקבות התפרצות נגיף הקורונה, והשפעתו על פעילות הבנק, הוחלט על יישום תכנית התייעלות בבנק, במטרה לצמצם את הוצאות הבנק, ובכלל זה עלויות השכר. תכנית ההתייעלות תכלול, בין היתר, הקפאה של שכר והטבות לעובדים, צמצום פעילות רווחה, ניד עובדים, פרישה מוקדמת וצמצומי תקנים. ההקפאה האמורה תשוב ותיבחן בתום הרבעון הראשון של שנת 2021. בנוסף, הסכימו חברי ההנהלה, מנכ"ל הבנק, יו"ר הדירקטוריון וחברי הדירקטוריון, להפחתה של 4% משכרם, עד למועד בו תיבחן ההקפאה האמורה כמפורט להלן ("להלן: "סכומי ההפחתה"). עלות הפרישה המוקדמת הסתכמה בשנת 2020 בסך של כ-5.1 מיליוני ש"ח.
14. ביום 22 בנובמבר, 2020 התקיימה אסיפה כללית של בעלי המניות בבנק. האסיפה הכללית קיבלה, דנה ורשמה בפניה את הדוחות הכספיים של הבנק ואת דו"ח הדירקטוריון וההנהלה על מצב ענייני הבנק לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019. כמו-כן אישרה האסיפה הכללית למנות מחדש את משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר (EY) כרואי החשבון המבקרים של הבנק לתקופה שתחל ממועד אישור האסיפה הכללית השנתית הנוכחית ועד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק, והסמיכה את הדירקטוריון לקבוע את שכרם. בנוסף, אישרה האסיפה הכללית את דיבידנד הביניים שחולק ביום 31 בדצמבר, 2019 וביום 16 באפריל, 2020 כדיבידנד סופי. לפרטים נוספים אודות האסיפה הכללית השנתית ותוצאותיה, ראה דיווח מידי של הבנק מיום 4 בנובמבר, 2020 (אסמכתא מס' 01-110077-2020 ודיווח מידי מיום 23 בנובמבר, 2020 (מס' אסמכתא 01-117061-2020) בהתאמה.
15. ביום 28 בדצמבר, 2020 נמסרה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים נגד הבנק ושישה בנקים נוספים. בתובענה נטען כי הבנקים הפרו את חוק נתוני אשראי, התשנ"ו-2016 ואת התקנות שהותקנו מכוחו בכך שהעבירו דיווחים למאגר נתוני אשראי על קיומם של הליכים משפטיים כנגד לקוחות, שלא בהתאם להוראות הדין ובאופן שגרם למבקשים נזק ממזני חמור, ופגע בפרטיותם ובשם הטוב. לאור השלב המקדמי בו מצויה הבקשה, עדיין מוקדם מכדי להעריך את סיכוייה.
16. ביום 28 בינואר, 2021 הנפיקה חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ אגרות חוב סדרה ט"ז, צמודות למדד ונושאות ריבית שנתית של 0.2%. לצורך ההנפקה אישרו ביום 27 בינואר, 2021, חברות הדירוג מידרוג ומעלות S&P את דירוגיהן לבנק ולחברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. חברת הדירוג Standard&Poor's Maalot הודיעה על מתן דירוג 'ilAA' לאגרות חוב בהיקף של עד 390 מיליוני ש"ח ע.ג. שיונקו על ידי הבנק באמצעות סדרה ט"ז באמצעות ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. לפרטים נוספים, ראה דיווח מידי של הבנק מיום 27 בינואר, 2021 (מספר אסמכתא: 01-012015-2021), חברת הדירוג מידרוג הודיעה על מתן דירוג 'Aa3.il' באופק יציב למסגרת גיוס אגרות חוב (באמצעות סדרה ט"ז) בהיקף של עד 390 מיליון ש"ח ע.ג. שיונקו על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. לפרטים נוספים, ראה דיווח מידי של הבנק מיום 27 בינואר, 2021 (מספר אסמכתא: 01-012021-2020).
- קרן אגרות החוב תפרע בארבעה תשלומים שווים, ביום 30 ביוני של כל אחת מהשנים 2025 ועד 2028 ("להלן "אגרות החוב"). אגרות החוב הונפקו במחיר 102.8 אג' ל-1 ש"ח ע.ג., ובתמורה כוללת (ברוטו) בסך של כ-400 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים, ראה דיווח מידי של ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ מיום 27 בינואר, 2021 (מס' אסמכתא 01-034861-2020).

פרק 2 - הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות בכלכלה העולמית והישראלית

מתחילת שנת 2020 התפשט נגיף הקורונה בקצב מהיר ברחבי העולם התפשטות הנגיף מביאה להרעה כלכלית מהותית ברמה עולמית ובפעילות המשק בישראל. כדי למתן את השפעת הנגיף על האזרחים ועל הפעילות הכלכלית ממשיכים הממשלות והבנקים המרכזיים בעולם לנקוט צעדי חירום. הצעדים הפיסקליים שנוקטות הממשלות באים לתת מענה לשיעורי האבטלה הגבוהים מאוד שנגרמים עקב המגבלות על הפעילות הכלכלית שמטילות הממשלות במטרה למתן את היקפי התחלואה, והם נעים בתוכם שבין הבטחת הכנסה לבין הבטחת תעסוקה בהתאם למדיניות הסוציאל-אקונומית במדינות השונות. ואולם, מאחר שהצעדים הללו ממומנים בגירעונות, נאלצים הבנקים המרכזיים להיכנס בנעלי המשקיעים ולרכוש אג"ח ממשלתיות בהיקפים גדולים כדי למנוע עלייה בתשואות האג"ח הממשלתית ולספק ביקושים לניירות.

בראיה רחבה יותר, המשבר דחף את הממשלות להתערב באופן משמעותי יותר בכלכלה, מדיניות אשר הן נמנעו ממנה במהלך העשור הקודם, גם כאשר הלך והתבהר כי האפקטיביות של המדיניות המונטרטית לבדה נמוכה מאוד. שינוי מדיניות זה הוא אחד המנועים מאחורי העלייה במחירי הנכסים הפיננסיים והאחרים בשנה האחרונה, לצד צעדי הבנקים המרכזיים לרכישת אג"ח ושליטה בעקומי הריבית, אשר שומרים את מחירי האג"ח הממשלתיות גבוהים באופן מלאכותי. הזרמת הכספים הישיר אל חשבונות הבנק של משקי הבית והעסקים מעוררת חשש מהתפרצות של אינפלציה בהתחשב בהיצע המוגבל עקב הקורונה, וביחד עם הגירעונות התקציביים הגדולים, נראה שהסיכון בשוקי אגרות החוב הממשלתיות גדל באופן משמעותי.

לצד צעדי המדיניות השונים, גם משקי הבית והעסקים מתאימים את התנהגותם ופעילותם. אחת המגמות הבולטות היא ההתחזקות של המסחר והשירותים המקוונים על חשבון הערוצים הפיסיים, מגמה שהחלה לפני שנים רבות אך חווה האצה דרמטית בשנה האחרונה. מגמה משמעותית אחרת היא התחזקות של העסקים הגדולים והמונופולים על חשבון העסקים הקטנים. למגמות תהיה השפעה מהותית על הסביבה הכלכלית בעולם בשנים הבאות.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

התוצר המקומי הגולמי ירד בשנת 2020 ב-2.4% לעומת שנת 2019 ובמונחי תוצר לנפש חלה ירידה של 4.1%. מדובר בנתונים מעודדים ביחס לשאר מדינות ה-OECD שם עומדות התחזיות על קיטון של כ-5.9% בתוצר לנפש בממוצע בארצות הארגון. כלכלת ישראל נהנית מיתרון יחסי והוא היקף סקטור שירותי הטכנולוגיה העילית אשר חווה צמיחה מהירה בתקופת המשבר. השמיים הסגורים תמכו גם הם בפעילות המקומית. מנגד, ההשקעות במשק ירדו, בפרט בענף הבנייה אשר סבל מירידה בהתחלות וגמר בנייה.

שיעור האבטלה הרחב (כולל עובדים בחל"ת) עמד בסוף שנת 2020 על 13.7% ועלה ל-16.7% במחצית הראשונה של ינואר 2021, זאת עקב הידוק הסגר. כאמור לעיל, בדומה למדינות אחרות גם בישראל ממשיכה הממשלה להעביר תשלומי תמיכה למובטלים, כך שההכנסה הפנימית עלתה השנה בכ-2% לעומת 2019, למרות העלייה בשיעור האבטלה הרחב. הצריכה הפרטית ירדה בכ-9.4% לעומת השנה שקדמה לה, בעיקר עקב אי יכולת לצרוך שירותים רבים כתוצאה מהסגרים והגבלות הריחוק החברתי שנכפו בתקופה זו.

אחד הכלים שבהם עשו שימוש משקי הבית כדי לגשר על הירידה בהכנסות הינו עצירת החזרי תשלומי אשראי. במערכת הבנקאית התקבלו פניות רבות של משקי בית בבקשה לדחות את תשלומי המשכנתא והחזר הלוואות צרכניות, והבנקים נענו לבקשות הללו תחילה באופן עצמאי ואחר כך על ידי אימוץ של תהליך מוסכם על ידי כלל המערכת הבנקאית ובהובלת בנק ישראל. מספר בקשות הדחיה ודחיות התשלום בפועל כפי שדווחו על ידי בנק ישראל מלמדים כי מצבם של משקי הבית הורע מאוד במהלך החודשים הראשונים של המשבר, אך מאז ישנה חזרה מתמשכת של משקי בית לתשלום שוטף של החוב. נכון לסוף 2020, כחות מ-10% מנוטלי המשכנתאות בישראל היו בהקפאה. אינדיקטור נוסף לעוצמת משקי הבית הינה העלייה של 15% בהיקף נטילת המשכנתאות בשנת 2020. מנגד, האשראי הצרכני שלא לדיור ירד בכ-2%. תהליך התחנסות מהיר ומשמעותי בישראל הגביר את האופטימיות לגבי האפשרות לראות שיפור משמעותי בפעילות העסקית במהלך 2021, ואולם, גם בתרחיש האופטימי בו ההיענות למהלך החיסון תתרחב לכל מגזרי האוכלוסייה, הירידה בשיעור האבטלה תהיה הדרגתית ותימשך שנים מספר. לכן, אחד הסיכונים המשמעותיים להתאוששות הכלכלית ב-2021 הינו האופן והמועד שבו יוסרו התמיכות השונות, ובעיקר תשלומי דמי האבטלה. הא-ודאות הפוליטית והגירעון הגדול מגדילים את הסיכון להפסקה מוקדמת מדי של צעדי התמיכה, אשר תוביל לירידה פתאומית בהכנסה הפנימית של משקי הבית. נכון למועד הדוח לא ניתן לאמוד ולכמת את משך האירוע ועומקו ואת השלכותו העתידית על הכלכלה העולמית, המשק הישראלי ועל הבנק.

טבלה 3 - נתוני דחיות תשלומי אשראי במערכת הבנקאית ליום 31 בדצמבר 2020:

חובות אשראי נמצאים בדחיית תשלומים		חובות אשראי תקופת דחיית התשלומים בגנים הסתיימה	
ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2020	
מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה	מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה
ביחידות	במיליוני ש"ח	ביחידות	במיליוני ש"ח
עסקים גדולים	163	589	5,408
עסקים בינוניים	383	2,255	4,855
עסקים קטנים	2,472	10,091	6,296
עסקים זעירים	38,994	105,165	16,752
אנשים פרטיים - לא לדיור	110,708	170,079	6,909
הלוואות לדיור	86,974	131,383	60,483
סה"כ	239,694	419,562	100,703

לפרטים נוספים אודות היקף דחיות התשלומים בבנק ראה להלן [בפרק 3 סקירת הסיכונים](#).

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית בישראל

בשנת 2020 הסתכם הגירעון התקציבי ב-11.7% תוצר המהווה 160.5 מיליארד ש"ח. היחס בין החוב הציבורי לתוצר עלה ל-73% מ-60% בשנת 2019. סך ההוצאות בגין הטיפול במשבר הקורונה הסתכמו ב-69 מיליארד ש"ח (לא כולל הלוואות בערבות מדינה), כ-81% מסך מסגרת חבילת הסיוע המתקצבת. מדובר בתמיכות של 5% תוצר. ההכנסות ממסים ירדו ב-1.6% (ירידה ריאלית ושיעורי מס אחידים), שיעור נמוך מהצפוי בתחילת המשבר. כאמור, בשנת 2020 הגירעון התקציבי הגיע ל-160.5 מיליארד ש"ח אך משרד האוצר גייס נטו כמעט 183 מיליארד ש"ח, עקב הערכות לגירעון גבוה יותר באמצע השנה. ואולם, ביצוע חלקי של תמיכת הקורונה וגביית מסים גבוהה מהחזוי הביאו לעודף גיוס של 22.3 מיליארד ש"ח בשנת 2020.

בנק ישראל הנהיג מדיניות מוניטרית מרחיבה מאז במהלך 2020. ריבית בנק ישראל הופחתה ל-0.1% בחודש מרץ, ובנוסף, במטרה למנוע מחנק אשראי במשק עקב אי תפקוד השווקים במשבר, הפעיל בנק ישראל תכנית לרכישת אגרות חוב ממשלתיות בהיקף של 50 מיליארד שקל (אשר הוגדלה ל-85 מיליארד ש"ח), הכריז על עסקאות החלף דולר/שקל בהיקף של עד 15 מיליארד דולר, אפשר עסקאות ריכו עם גופים פיננסיים תמורת קבלת ביטוחונות של אגרות חוב ממשלתיות וקונצרניות והקל ביחס הלימות ההון הכולל הנדרש מהבנקים. בנק ישראל גם נתן הלוואות לבנקים, בסכום מקביל להלוואות שהם נותנים לעסקים קטנים וזעירים וכלי זה עדיין נמצא בשימוש.

בשנת 2020 הגביר בנק ישראל את היקף ההתערבות בשוק המט"ח ורכש סך של כ-21 מיליארד דולר. ביום 14 בינואר 2021 הודיעה הוועדה המוניטרית כי בשנת 2021 ירכשו סכום של 30 מיליארד דולר. ההודעה מראש על היקף הרכישות מיועדת לספק לשוק ודאות לגבי מחויבות בנק ישראל להתמודדות עם הייסוף החד שחל לאחרונה, ובכך לתמוך בהמשך התמודדות המשק עם ההשלכות הכלכליות של משבר הקורונה. הרכישות ימשכו כל עוד הן אינן מביאות לפיחות בסדר גודל שאינו עקבי עם השגת יעדי הבנק בתחום יציבות המחירים והיציבות הפיננסית.

טבלה 4 - תחזית מאקרו של בנק ישראל (על פי פרסום מינואר 2021) (שיעורי השינוי באחוזים)

תחזית החיסון המהיר		תחזית החיסון האיטי	
2021	2022	2021	2022
6.3	5.8	3.5	6.0
12.5	8.0	7.5	10.5
3.5	8.5	(1.5)	7.5
7.7	5.4	11.0	7.0

חטיבת המחקר של בנק ישראל פרסמה עדכון של התחזיות המאקרו כלכלית. התחזית כוללת שני תרחישים מרכזיים – תרחיש הכולל התחשנות מהירה של האוכלוסייה עד מאי 2021 – התרחיש המהיר, תרחיש הכולל תהליך התחשנות מתמשך יותר עד יוני 2022 – התרחיש האיטי.

בתרחיש החיסון המהיר שיעור האינפלציה בארבעת הרבעונים הקרובים תסתכם ב-0.6% ובמהלך 2022 ב-0.9%. בתרחיש החיסון האיטי שיעור האינפלציה בארבעת הרבעונים הקרובים תסתכם ב-0.1% ובמהלך 2022 ב-0.8%. בשני התרחישים, חטיבת המחקר של בנק ישראל מעריכה כי בעוד שנה ריבית בנק ישראל תעמוד בטווח של 0%-0.1% שוקי ההון והמערכת הפיננסית

תגובת הפאניקה הראשונית של המשקיעים בשוקי ההון בישראל ובעולם ביחס להתפשטות המגפה יצרה משבר נזילות שכתוצאה ממנו נרשמו ירידות חדות מאוד וללא אבחנה בשעריהן של אג"ח ומניות בבורסות לניירות ערך במהלך חודש מרץ, עלייה חדה בשער החליפין של הדולר מול השקל עד לרמה של 3.88 שקלים לדולר לעומת 3.42 שקלים לדולר טרום המשבר, עלייה חדה בריביות בשוקי המטבע הבין-בנקאיים ובמיוחד בעלויות גיוס דולרים ועלייה בתשואות אג"ח ממשלת ישראל.

ואולם, לנוכח התערבות הבנקים המרכזיים והציפיות למציאת חיסון, ובהובלת מניות הטכנולוגיה שהסביבה העסקית והתחרותית שלהן השתפרה באופן מהותי, עלו שוקי המניות לשיאים חדשים כמעט בכל רחבי הגלובוס. התשואות הנמוכות באג"ח לצד התשואות והמרווחים הנמוכים באופן מלאכותי על ידי הבנקים המרכזיים דוחפים את המשקיעים ליטול סיכונים גדולים יותר, שכן העלויות תודלקו בעיקר בעלייה במכפילים בשוקי ההון. מחירי הנכסים הפיננסיים הגבוהים מהווים עתה גורם סיכון נוסף לכלכלה העולמית. אינפלציה ושע"ח

האינפלציה בשנת 2020 הסתכמה בירידה של 0.7%, כאשר אינפלציית הליבה (האינפלציה ללא אנרגיה ופירות וירקות) ירדה ב-0.4%. האינפלציה השלילית נגרמה על ידי ירידה חדה במחירי האנרגיה בעולם, הייסוף החד בשקל (ב-5.1% מול סל המטבעות, לאחר ייסוף של 8% בשנת 2019) והתמתנות ביקושים בשל המשבר. ירידת הביקושים הורגשה בין היתר בסעיף הדיור (מחירי השכירות) אשר ירד ב-0.2% בשנת 2020. בנוסף, מספר לא קטן של סעיפי מדד לא נמדדו במרבית השנה, כגון "נסיעות לחו"ל", "מסיבות ואירועים" ועוד. המדד הידוע ירד ב-2020 ב-0.6% לעומת עלייה של 0.3% בשנת 2019. באחרונה עלו ציפיות האינפלציה כמעט בכל העולם המפותח, בעיקר עקב חשש מהשפעת התמריצים הפיסקליים והמונטריים המשמעותיים על הפעילות הריאלית.

בשנת 2020 ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של כ-7.0% ושער החליפין של השקל מול האירו עלה בשיעור של כ-1.7%. פרטים אודות התערבות בנק ישראל בשוק המט"ח מוצגים בעמוד הקודם.

שוק הדיור

העצירה החדה בפעילות במגזר הנדל"ן עם פרוץ המשבר אמנם התחלפה זה כבר בחזרה לפעילות שוטפת, בין היתר בהסתייע בהגדרת מגזר הנדל"ן כענף חיוני, ואולם מספר התחלות הבנייה עד ספטמבר 2020 ירד לקצב שנתי של 49 אלף יחידות ומספר הדירות המוגמרות ירד בשיעור חד יותר ל-46 אלף יחידות. מנגד, הביקוש השוטף (הגידול במספר משקי בית לשנה) נאמד ב-52 אלף. מספר המכירות של יחידות דיור עלה בצורה חדה בשנת 2020, זאת על רקע ניצול ריביות נמוכות, וירידה בשיעור המס על משקיעים מ-8% ל-5%, כך שמלאי הדירות למכירה נשחק ומעלה את ההסתברות להתגברות בקצב עליית מחירי הדיור. בשנת 2020 עלו מחירי הדיור ב-3.2%, אך במחצית השנייה עמד קצב עליית המחירים על 5.5%. כחלק מהצעדים שנקט בנק ישראל במהלך המשבר, הוא הודיע בחודש דצמבר על עדכון במגבלת תמחיל המשכנתאות, לשינוי המגבלה על תמחיל רכיב הפריים (שהיה מוגבל לעד 33% מתמחיל האשראי). בפועל, המשמעות היא שניתן לקחת משכנתא, או למחזר קיימת, בתמחיל של עד 66% במסלול הפריים. לפי בנק ישראל צעד זה אפשרי לנוכח רמת הריביות הנמוכה בשנים האחרונות, ונעשה במטרה להקל על הלווים בהחזר החודשי של המשכנתא בתקופה זו.

בשנת 2020 נלקחו במערכת הבנקאית הלוואות לדיור בהיקף של כ-79 מיליארדי ש"ח והיקף תיק המשכנתאות במערכת הביא לכ-400 מיליארדי ש"ח.

והיקף ההלוואות לדיור הנמצאות במערכת בהקפאת תשלומים לסוף שנת 2020 כ-22 מיליארדי ש"ח כ-5% מכלל המערכת.

2.2 התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כלל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי בשנת 2020 הסתכם ב- 50.2 מיליוני ש"ח, לעומת 89.4 מיליוני ש"ח אשתקד קיטון של 44%. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע הייתה 5.1%, לעומת 9.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2020 הסתכם ב- 16.4 מיליוני ש"ח, לעומת 39.6 מיליוני ש"ח אשתקד קיטון של 59%. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע הייתה 6.7%, לעומת 17.8% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 5 – תמצית דוח רווח והפסד (במיליוני שקלים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר			
		2020	2019			2020	2019
		שינוי כמותי	שינוי באחוזים			שינוי כמותי	שינוי באחוזים
הכנסות ריבית, נטו		420.7	419.8	0.9		(12.1)	(10%)
הוצאות בגין הפסדי אשראי		102.4	36.9	65.5		5.2	289%
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי		318.3	382.9	(64.6)		(17.3)	(15%)
הכנסות שאינן מריבית		73.9	58.8	15.1		(22.6)	(59%)
הכנסות מימון שאינן מריבית		95.3	106.3	(11.0)		2.1	9%
עמלות		169.2	165.1	4.1		(20.5)	(33%)
סך כל ההכנסות שאינן מריבית		184.5	179.3	5.2		(0.5)	(1%)
הוצאות תפעוליות ואחרות		104.2	100.2	4.0		1.6	6%
משכורות והוצאות נלוות		118.9	130.1	(11.2)		(1.6)	(5%)
אחזקה ופחת בניינים וציוד		407.6	409.6	(2.0)		(0.5)	(0%)
הוצאות אחרות		79.9	138.4	(58.5)		(37.3)	(59%)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		29.7	49.0	(19.3)		(14.1)	(60%)
רווח לפני מיסים		50.2	89.4	(39.2)		(23.2)	(59%)
הפרשה למיסים על הרווח							
רווח לאחר מיסים							

להלן הגורמים העיקריים אשר השפיעו על רווחי הבנק בשנת 2020 לעומת שנת 2019:

- הכנסות ריבית, נטו – בשנת 2020 הסתכמו ב- 420.7 מיליוני ש"ח, לעומת 419.8 מיליוני ש"ח בשנת 2019, גידול של 0.9 מיליוני ש"ח. השפעת הכמות קוזזה מירידת פער הריבית של 0.3 נקודות האחוז. כמו כן, ניתוח הרכב הכנסות ריבית נטו מוצג להלן בסעיף הכנסות והוצאות ריבית ושיעורי הכנסות והוצאות לפי סעיפי המאזן.
- הוצאות להפסדי אשראי – בשנת 2020 הסתכמו ב- 102.4 מיליוני ש"ח לעומת 36.9 מיליוני ש"ח בשנת 2019, גידול של כ-65.5 מיליוני ש"ח (178%). עיקר הגידול בהוצאות להפסדי אשראי נבע מגידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשיבר נגף הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור בסך של 61.1 מיליוני ש"ח ובגין אשראי לדיור של כ-6.2 מיליוני ש"ח.

בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשיבר נגף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי וגם החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים.

נציין כי הבנק ימשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה. לפרטים נוספים אודות היקף דחיית התשלומים וההפרשות להפסדי אשראי ראה להלן [בפרק 3 סקירת](#)

הסיכונים

- הכנסות מימון שאינן מריבית – בשנת 2020 הסתכמו ב-73.9 מיליוני ש"ח, לעומת 58.8 מיליוני ש"ח בשנת 2019. עיקר הגידול נובע מהכנסות ממכירת תיקי אשראי אשר הסתכמו במהלך התקופה ב-65.9 מיליוני ש"ח לעומת 56.8 מיליוני ש"ח בשנת 2019.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

לפרטים נוספים אודות מכירות תיקי אשראי ראה להלן בפרק [1.6 אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן](#).

בנטרול הכנסות מכירת תיקי אשראי, נרשמו בשנת 2020 הכנסות בסך 8.0 מיליוני ש"ח לעומת 2.0 מיליוני ש"ח בשנת 2019 עיקר הגידול נובע מרווחים בגין מכירת אג"ח זמניות למכירה ומרווחים מממוש מכשירים נגזרים.

4. הכנסות מעמלות – בשנת 2020 הסתכמו ב-95.3 מיליוני ש"ח, לעומת 106.3 מיליוני ש"ח בשנת 2019 קיטון של כ-11.0 מיליוני ש"ח (10%):
עמלות מהנפקת כרטיסים נטענים – קיטון בסך 4.9 מיליוני ש"ח הנובע מרישום הכנסות בסך 5.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, במסגרת שיתוף פעולה עם גוף קמעונאי מוביל. מנגד, חלה עלייה בהכנסות אשר נבעה מגידול בהיקף הפעילות הכללית.
עמלות לזוי פרויקטים – קיטון בסך 2.6 מיליוני ש"ח הנובע מקיטון בהיקף הפעילות.

עמלות משיכה ממכשירים אוטומטיים – קיטון בסך 2.3 מיליוני ש"ח הנובע בעיקרו מצמצום השימוש במכשירים אוטומטיים על ידי הציבור בתקופת משבר הקורונה.
5. הוצאות תפעוליות ואחרות – בשנת 2020 הסתכמו ב-407.6 מיליוני ש"ח, לעומת 409.6 מיליוני ש"ח בשנת 2019 קיטון של כ-2.0 מיליוני ש"ח:
משכורות והוצאות נלוות גידול בסך 5.2 מיליוני ש"ח (3%) הנובע מגידול בהוצאות פרישה מוקדמת בהתאם לתוכנית ההתייעלות, מגידול בהתחייבויות בגין זכויות עובדים (בעיקר הפרשה לחופשה) ועדכוני שכר שוטפים.
אחזקה ופחת בניינים וציוד גידול בסך 4.0 מיליוני ש"ח (4%).

הוצאות אחרות קיטון בסך 11.2 מיליוני ש"ח (9%). עיקר הקיטון נובע מצעדי התייעלות ומצמצום פעילויות בתקופת משבר נגיף הקורונה.
6. הפרשה למיסים – שיעור המס האפקטיבי בשנת 2020 הינו 37.2% לעומת 35.4% בשנת 2019 ולעומת שיעור מס סטטוטורי של 34.2%.
בנטרול הרווח ממכירת תיקי האשראי, כמוזכר בסעיף 3 לעיל, הרווח הנקי בשנת 2020 הסתכם בסך 8.8 מיליוני ש"ח לעומת רווח נקי בסך 52.7 מיליוני ש"ח בשנת 2019.
עיקר הקיטון ברווח הנקי נובע מגידול בהוצאות (ברוטו) בגין הפסדי אשראי בסך 65.5 מיליוני ש"ח (כ-43.1 מיליוני ש"ח נטו ממס) בעיקר כתוצאה מהשפעת ההשלכות של התפשטות נגיף הקורונה כמוזכר בסעיף 2 לעיל.

להלן הגורמים העיקריים אשר השפיעו על רווחי הבנק ברבעון הרביעי לשנת 2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

1. הכנסות ריבית נטו – ברבעון הרביעי לשנת 2020 הסתכמו ב-104.3 מיליוני ש"ח, לעומת 116.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 12.1 מיליוני ש"ח (10%).
עיקר הקיטון נובע משינוי בתמהיל תיק האשראי של הבנק ומהשפעת מדד המחירים לצרכן.
החל מכרוש משבר התפשטות נגיף הקורונה חל גידול ביתרת האשראי לדיר (חרף מכירות תיקי אשראי) המאופיין במרווחי ביצוע מתונים ומנגד חל קיטון ביתרת האשראי הצרכני המאופיין במרווחי ביצוע גבוהים ביחס ליתר מוצרי האשראי אשר הבנק מציע ללקוחותיו.
2. הוצאות להפסדי אשראי – ברבעון הרביעי לשנת 2020 הסתכמו ב-7.0 מיליוני ש"ח לעומת 1.8 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ-5.2 מיליוני ש"ח (289%).
עיקר הגידול בהוצאות להפסדי אשראי נבע מגידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיר בסך של 5.2 מיליוני ש"ח.

בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלזים שביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי והחמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים. לפרטים נוספים אודות היקף דחיית התשלומים וההפרשות להפסדי אשראי ראה להלן [בפרק 3](#).

3. הכנסות מימון שאינן מריבית – ברבעון הרביעי של שנת 2020 הסתכמו ב-15.9 מיליוני ש"ח, לעומת 38.5 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. עיקר הקיטון נובע מהכנסות ממכירת תיק אשראי אשר הסתכמו במהלך הרבעון ב-14.2 מיליוני ש"ח לעומת 40.7 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

לפרטים נוספים אודות מכירות תיקי אשראי ראה להלן בפרק [1.6 אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן](#).

4. הכנסות מעמלות – ברבעון הרביעי של שנת 2020 הסתכמו ב-25.1 מיליוני ש"ח, לעומת 23.0 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד גידול של כ-2.1 מיליוני ש"ח (9%):
עמלות לזוי פרויקטים – גידול בסך 0.9 מיליוני ש"ח הנובע מגידול בהיקף הפעילות ביחס לרבעון המקביל.
עמלות בגין הפרשי המרה – גידול בסך 0.8 מיליוני ש"ח הנובע מגידול בהיקף הפעילות ביחס לרבעון המקביל.
עמלות מפעילות בניירות ערך – גידול בסך 0.6 מיליוני ש"ח הנובע מעלייה בפעילות הלקוחות ביחס לרבעון המקביל.

5. הוצאות תפעוליות ואחרות – ברבעון הרביעי של שנת 2020 הסתכמו ב-112.3 מיליוני ש"ח, לעומת 112.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד קיטון של כ-0.5 מיליוני ש"ח:
משכורות והוצאות נלוות קיטון בסך 0.5 מיליוני ש"ח (כ-1%)
אחזקה ופחת בניינים וציוד גידול בסך 1.6 מיליוני ש"ח (כ-6%)

הוצאות אחרות קיטון בסך 1.6 מיליוני ש"ח (כ-5%), בעיקר בגין הוצאות שיווק ופרסום קיטון בסך 1.7 מיליוני ש"ח.

הכנסות והוצאות ריבית ושיעורי הכנסות והוצאות לפי סעיפי המאזן

טבלה 7 – הכנסות והוצאות ריבית ושיעורי הכנסות והוצאות לפי סעיפי המאזן (במיליוני שקלים):

לתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			לתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
יתרה ממוצעת	הכנסות ריבית	שיעורי הכנסה אחוז	יתרה ממוצעת	הכנסות ריבית	שיעורי הכנסה אחוז
נכסים נושאי ריבית					
10,619.0	540.9	5.1	11,049.8	516.1	4.7
1,796.6	4.2	0.2	2,657.9	3.1	0.1
514.8	3.5	0.7	342.9	2.3	0.7
12,930.4	548.6	4.2	14,050.6	521.5	3.7
התחייבויות נושאות ריבית					
9,316.5	87.0	0.9	9,808.0	89.5	0.9
88.8	1.7	1.9	73.5	1.2	1.6
1,691.5	40.1	2.4	1,767.8	10.1	0.6
11,096.8	128.8	1.2	11,649.3	100.8	0.9
3.1			2.8		
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019					
10,921.7	136.1	5.1	11,170.4	132.1	4.8
1,884.8	1.2	0.3	2,753.0	0.6	0.1
246.4	1.0	(0.9)	645.3	0.5	0.3
13,052.9	138.3	4.3	14,568.7	133.2	3.7
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020					
9,547.5	14.6	0.6	10,028.5	23.9	1.0
99.3	0.4	1.4	78.6	0.4	2.1
1,782.1	6.9	1.6	1,829.0	4.6	1.0
11,428.9	21.9	0.8	11,936.1	28.9	1.0
3.5			2.7		

בשנת 2020 השפעת המדד על הכנסות ריבית, נטו הייתה קיטון של כ-0.6 מיליוני ש"ח לעומת גידול של כ-4.4 מיליוני ש"ח בשנת 2019.

המדד הידוע ירד ב-2020 ב-0.6% לעומת עלייה של 0.3% בשנת 2019.

לעניין השפעה נטו של כמות ומחיר על הכנסות ריבית נטו ראה בטבלה להלן.

טבלה 8 – ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (במיליוני שקלים):

התפלגות בהכנסות ריבית נטו לפי מגזרי פעילות

טבלה 9 - התפלגות בהכנסות ריבית נטו לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים):

פערי הריבית בין נכסים כספיים נושאי ריבית בניכוי עלויות על התחייבויות במגזרי הצמדה השונים

טבלה 10 - פערי הריבית בין נכסים כספיים נושאי ריבית בניכוי עלויות על התחייבויות נושאות הריבית במגזרי הצמדה השונים (במיליוני שקלים):

בנק ירושלים בע"מ

היקף הפעילות (3) והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי הצמדה השונים

טבלה 11 - היקף הפעילות (3) והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי הצמדה השונים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		
היקף פעילות	תרומה להכנסות ריבית, נטו	
% -1	% -1	במיליוני ש"ח
70	70	292.0
22	25	105.7
8	5	22.1
100	100	419.8

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019		
היקף פעילות	תרומה להכנסות ריבית, נטו	
% -1	% -1	במיליוני ש"ח
72	67	78.0
21	28	32.1
7	5	6.3
100	100	116.4

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
היקף פעילות	תרומה להכנסות ריבית, נטו	
% -1	% -1	במיליוני ש"ח
73	73	312.3
21	22	92.2
6	5	16.2
100	100	420.7

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020		
היקף פעילות	תרומה להכנסות ריבית, נטו	
% -1	% -1	במיליוני ש"ח
70	68	70.5
24	29	30.2
6	3	3.6
100	100	104.3

1 הכנסות המגזר הצמוד כוללות גם הפרשי הצמדה.

2 הכנסות מגזר המט"ח אינן כוללות הפרשי שער על הקרן והשפעת מכשירים נגזרים.

3 היתרות הממוצעות של נכסים והתחייבויות נושאי ריבית לפי מגזר הצמדה, מתוך סך היתרות הממוצעות של נכסים והתחייבויות נושאי ריבית.

לפירוט נוסף ראה נספח 1 – [שיעורי הכנסות והוצאות ריבית לדוח ממשל תאגיד](#).

הוצאות בגין הפסדי אשראי

טבלה 12 – הוצאות בגין הפסדי אשראי (במיליוני שקלים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
סוג האשראי				סוג האשראי			
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכול	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכול
-	0.5	41.2	41.7	2.4	1.3	34.0	37.7
(0.2)	(5.0)	(10.3)	(15.5)	(0.6)	(1.4)	(12.7)	(14.7)
2.6	1.3	6.8	10.7	3.9	10.6	64.9	79.4
2.4	(3.2)	37.7	36.9	5.7	10.5	86.2	102.4
1,831.8	7,637.7	1,261.8	10,731.3	1,982.7	7,941.9	1,148.0	11,072.6
(0.01%)	(0.06%)	2.45%	0.25%	0.09%	-	1.86%	0.21%
0.14%	0.02%	0.54%	0.10%	0.20%	0.13%	5.65%	0.72%
0.13%	(0.04%)	2.99%	0.34%	0.29%	0.13%	7.51%	0.92%

⁽¹⁾ כולל הפרשה לפי עומק הפיגור של אשראי לדיור.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2020 הסתכמו ב- 102.4 מיליוני ש"ח לעומת 36.9 מיליוני ש"ח בשנת 2019, גידול של כ-65.5 מיליוני ש"ח (178%). עיקר הגידול בהוצאות להפסדי אשראי נבע מגידול בהוצאות הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור בסך 61.1 מיליוני ש"ח ומגידול בהוצאות הפרשה קבוצתית בגין אשראי לדיור בסך 6.2 מיליוני ש"ח.

בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלוחים שביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי והחמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים. נציין כי הבנק ימשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה.

מהנתונים לסוף שנה עולה כי מרבית הלקוחות שביקשו דחיית תשלומים על פי המתווים עומדים בתנאי הדחייה וחזרו למסלול תשלומים. נכון לסוף שנה היקף יתרות החוב בדחיית תשלומים ירד משמעותית וכנ"ל סכום התשלומים שנדחו. ככול שתהליך ומגמה זו יימשכו אין מן הנמנע כי כבר בשנת 2021 ניתן יהיה להקטין חלק מההפרשות. אך בשלב זה לא ניתן להעריך את ההיקף.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון הרביעי לשנת 2020 הסתכמו ב- 7.0 מיליוני ש"ח לעומת 1.8 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ-5.2 מיליוני ש"ח (289%). עיקר הגידול בהוצאות להפסדי אשראי נבע מגידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור בסך של 5.2 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים אודות היקף דחיית התשלומים וההפרשות להפסדי אשראי ראה להלן [בפרק 3 - סקירת הסיכונים](#).

הוצאות

ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2020 הסתכמו ב-407.9 מיליוני ש"ח, לעומת 409.6 מיליוני ש"ח בשנת 2019 קיטון של כ-1.7 מיליוני ש"ח. ההוצאות אחרות בשנת 2020 הסתכמו ב-118.9 מיליוני ש"ח, לעומת 130.1 מיליוני ש"ח בשנת 2019 קיטון של כ-11.2 מיליוני ש"ח (9%). עיקר הקיטון נובע מצעדי התייעלות ומצמצום פעילויות בתקופת משבר נגיף הקורונה.

טבלה 13 – פרטים אודות הוצאות אחרות (במיליוני שקלים):

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי באחוזים	שינוי כמותי	2019	2020	שינוי באחוזים	שינוי כמותי	2019	2020
(5%)	(0.7)	12.9	12.2	4%	1.8	41.8	43.6
(24%)	(1.7)	7.0	5.3	(32%)	(8.7)	27.1	18.4
20%	0.1	0.5	1.8	7%	0.1	1.5	6.5
28%	1.6	5.7	7.3	2%	0.4	19.2	19.6
(94%)	(1.7)	1.8	0.1	(64%)	(3.5)	5.5	2.0
(21%)	(0.3)	1.4	1.1	(11%)	(0.5)	4.4	3.9
(25%)	(0.2)	0.8	0.6	(19%)	(0.5)	2.7	2.2
13%	0.6	4.7	5.3	2%	0.4	17.5	22.7
(5%)	(1.6)	35.3	33.7	(9%)	(11.2)	130.1	118.9

* כולל הוצאות שהיקף השינוי הכספי בהן בשנת 2020 אינו מהותי ביחס לשנת 2019.

פירוט ההוצאות מופיע בביאור 7 לדוחות הכספיים.

הוצאות והשקעות בגין מערך טכנולוגיות מידע⁽¹⁾(3)

טבלה 14 – פרטים אודות ההוצאות וההשקעות במערך טכנולוגיות מידע (במיליוני שקלים):

2019	2020	
18.3	18.2	הוצאות שנרשמו בדוח רו"ח והפסד
53.7	53.8	הוצאות בגין שכ"ע ונלוות
41.7	43.6	הוצאות בגין פחת (עלויות תוכנה ומחשוב)
113.7	115.6	מחשוב (הוצאות אחרות)
		סה"כ
15.7	17.1	עלויות שנרשמו כנכסים
37.8	58.4	היוון בגין שכ"ע ונלוות
53.5	75.5	עלויות תוכנה נוספות וציוד מחשוב ⁽²⁾
		סה"כ ⁽²⁾
132.1	135.3	יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית מידע
0.9	0.8	עלות מופחתת (עלויות תוכנה)
133.0	136.1	עלות מופחתת (ציוד מחשוב)
		סה"כ

⁽¹⁾ מערך טכנולוגיית המידע כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 357 "ניהול טכנולוגיית המידע".

⁽²⁾ בשנת 2019 הוצג מחדש

⁽³⁾ לפרטים נוספים אודות מערך טכנולוגיות המידע בבנק, ראה להלן [בדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים](#).

ההפרשה למיסים על הרווח

הסתכמה בשנת 2020 בסך של 29.7 מיליוני ש"ח לעומת 49.0 מיליוני ש"ח בשנת 2019, שיעור המס האפקטיבי הינו 37.2% לעומת 35.4% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת שיעור מס סטטוטורי של 34.2%. שיעור המס הנמוך בתקופה המקבילה אשתקד נובע מתקבולי מיסים בגין שנים קודמות.

לבנק הוצאו שומות מס חברה עד וכולל שנת המס 2018.

הסתכמה ברבעון הרביעי של שנת 2020 בסך של 9.5 מיליוני ש"ח לעומת 23.6 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, שיעור המס האפקטיבי הינו 36.7% לעומת 37.3% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת שיעור מס סטטוטורי של 34.2%.

התפתחויות בסעיפי רווח כולל אחר

הרווח הכולל האחר (לאחר השפעת המס) בשנת 2020 הסתכם ברווח בסך 0.1 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל אחר בסך של כ-3.0 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. בתקופת הדוח נרשמו הוצאות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 0.9 מיליוני ש"ח (כ-1.4 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס). בנוסף נרשמו רווחים שטרם מומשו מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו בסך 1.0 מיליוני ש"ח (כ-1.6 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס).

בשנת 2019 נרשמו הוצאות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 4.9 מיליוני ש"ח (כ-7.3 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס). בנוסף נרשמו הפסדים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו בסך 1.9 מיליוני ש"ח (כ-2.9 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס).

הרווח הכולל האחר (לאחר השפעת המס) ברבעון הרביעי של 2020 הסתכם בהפסד בסך 1.5 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל אחר בסך של כ-1.2 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

ברבעון הרביעי של 2020 נרשמו הוצאות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 2.1 מיליוני ש"ח (כ-3.2 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס) ורווחים שטרם מומשו מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן בסך 0.6 מיליוני ש"ח (כ-1.0 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס).

ברבעון הרביעי של 2019 נרשמו הוצאות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 1.0 מיליוני ש"ח (כ-1.5 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס) והפסדים שטרם מומשו מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו בסך 0.2 מיליוני ש"ח (כ-0.3 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס).

רווח כולל

סך הכל הרווח הכולל בשנת 2020 הסתכם בסך של 50.3 מיליוני ש"ח, לעומת 86.4 מיליוני ש"ח בשנת 2019.

תשואת הרווח הכולל על ההון העצמי הממוצע בשנת 2020 הייתה 5.1%, לעומת 9.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל הרווח הכולל ברבעון הרביעי של 2020 הסתכם בסך של 14.8 מיליוני ש"ח, לעומת 38.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הכולל על ההון העצמי הממוצע ברבעון הרביעי של 2020 הייתה 6.1%, לעומת 17.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

כל השינויים מקורם ברווח הנקי וברווח הכולל האחר כמוסבר לעיל.

לפירוט אודות נתוני רווח והפסד רב שנתיים, ראה [נספח 3 לדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים](#). וכן [בפרק 1.4 מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן לעיל](#).

2.3 המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון והמינוף

ההתפתחויות בסעיפי הנכסים וההתחייבויות

סך כל המאזן ליום 31 בדצמבר 2020, הסתכם בכ- 14,900 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 14,298 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019 גידול של כ-4%.

מזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך

יתרת הנכסים הנזילים (מזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך) ליום 31 בדצמבר 2020, הסתכמה בכ- 3,600 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 3,401 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019, גידול של כ-6%.

יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2020, הסתכמה בכ- 3,138 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 3,055 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

יתרת ניירות הערך הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2020 בכ- 462 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 346 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

טבלה 15 - התפתחות תיק ניירות הערך (במיליוני שקלים):

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	תנועות שוטפות ⁽¹⁾	שערך ⁽²⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	שינוי יתרות - %
ניירות ערך זמינים למכירה	340	104	8	452	33%
ניירות ערך למסחר	6	5	(1)	10	65%
סך הכול	346	109	7	462	34%

⁽¹⁾ כולל קניות, מכירות, פדיונות ותקבולי רבית.

⁽²⁾ כולל רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בניירות ערך זמינים למכירה ובניירות ערך למסחר והפרשי שער.

עיקר הגידול במהלך התקופה נובע מהגדלת ההשקעה באג"ח של ממשלת ישראל בסך 109 מיליוני ש"ח.

אשראי לציבור

טבלה 16 - התפתחות תיק האשראי (במיליוני שקלים):

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	ביצועים בתקופה	פירעונות ומכירות תיקים בתקופה ⁽¹⁾ ⁽⁴⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	שינוי יתרות- %
אשראי לדיור ⁽²⁾	7,638	1,750	(1,446)	7,942	4%
אשראי צרכני סולו	1,192	385	(478)	1,099	(8%)
סך הכל אשראי לדיור וצרכני	8,830	2,135	(1,924)	9,041	2%
בינוי ונדל"ן - בינוי	1,084	694	(779)	999	(8%)
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	524	235	(114)	645	23% ⁽⁵⁾
אשראי עסקי אחר ⁽³⁾	293	210	(116)	387	32% ⁽⁶⁾
סך הכל אשראי לציבור ברוטו	10,731	3,274	(2,933)	11,072	3%
הפרשה להפסדי אשראי	111	-	-	191	-
סך הכל אשראי לציבור נטו	10,620	-	-	10,881	2%

⁽¹⁾ מזה מכירת תיק אשראי לדיור בסך של כ-530 מיליוני ש"ח. ללא מכירת תיק האשראי לדיור הגידול ביתרת האשראי לדיור היה עומד על כ-10%, והגידול ביתרת סך כל האשראי לציבור בכ-8%. למידע נוסף על

מכירת תיקי אשראי לדיור ראה בהמשך [פרק 3 סקירת הסיכונים](#).

⁽²⁾ לא כולל מיחזורים בביצועים ופירעונות בתקופה.

⁽³⁾ ליום 31 בדצמבר 2020 כולל אשראי מגובה הלוואות רכב בסך 160 מיליוני ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2019 - 114 מיליוני ש"ח).

⁽⁴⁾ כולל צבירת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער ומחיקות חשבונאיות.

⁽⁵⁾ הגידול באשראי בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן נובע בעיקרו מגידול בביצועי אשראי הניתן בביטחון נכסים מסחריים.

⁽⁶⁾ הגידול באשראי עסקי אחר נובע בעיקרו מגידול ביתרת אשראי מגובה הלוואות רכב ומגידול באשראי לשירותים פיננסיים.

לפרטים נוספים, ראה להלן במסגרת הדיון על התפתחות האשראי לציבור והדיון על סיכון האשראי המופיעים [בפרק 3.1 לדוח זה](#) בדוח על הסיכונים המוצג באתר האינטרנט של הבנק, וכן בביאורים [13](#) ו-[29](#) לדוחות הכספיים.

בניינים וציוד

יתרת בניינים וציוד הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2020 בכ-163 מיליוני ש"ח לעומת כ-159 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

נכסים אחרים

יתרת נכסים אחרים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2020 בכ-254 מיליוני ש"ח, לעומת כ-115 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019. גידול של כ-139 מיליוני ש"ח.

החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק מיישם את התקן החדש בנושא חכירות. יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של כ-116 מיליוני ש"ח בגין נכס זכות שימוש ליום 31 בדצמבר 2020, ולגידול דומה ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה. לפרטים נוספים אודות השפעת יישום התקן ראה [ביאור 1 מדיניות חשבונאית](#). בנוסף חל גידול בסך כ-20 מיליוני ש"ח במיסים נדחים לקבל נטו.

פיקדונות הציבור

טבלה 17 – פיקדונות הציבור

	ליום 31 בדצמבר		שיעור מסך היתרה ליום 31 בדצמבר		
	2020	2019			
	במיליוני ש"ח		שינוי יתרות-%	2020	2019
פיקדונות של אנשים פרטיים ⁽¹⁾	9,736	8,940	9%	83%	82%
פיקדונות של גופים מוסדיים	535	398	34%	5%	4%
פיקדונות של תאגידים ואחרים	1,434	1,550	(7%)	13%	14%
סה"כ פיקדונות הציבור	11,705	10,888	8%	100%	100%

⁽¹⁾ מזה סך של 2,300 מיליוני ש"ח לאנשים פרטיים אשר יש להם חשבון עו"ש פעיל בבנק (ליום 31 בדצמבר 2019 – 2,276 מיליוני ש"ח).

הגידול ביתרת הפיקדונות (בשיעור של כ-8%) נובע, בין היתר, ממעבר לקוחות לאפיקי השקעה סולידיים לנוכח אירוע התפשטות נגיף הקורונה.

ליום 31 בדצמבר 2020 כ-83% מסך פיקדונות הציבור הינם של משקי בית. כ-53% מסך פיקדונות הציבור הינם עד לגובה של 1 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים אודות סוגי פיקדונות ופיקדונות לפי סדר גודל ראה [ביאור 18 פיקדונות הציבור](#).

לפרטים נוספים אודות ניתוח איכותי וקבוצות המפקידים הגדולים ראה להלן [בפרק 3.3 סיכון טילות ומימן](#).

פיקדונות הבנקים והממשלה

יתרת פיקדונות מבנקים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2020 בכ-162 מיליוני ש"ח לעומת כ-112 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

טבלה 18 – אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019					
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	הנפקות	פירעונות ⁽¹⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	שינוי יתרות	
במיליוני ש"ח					
באחוזים					
אגרות חוב	1,755	150	(468)	1,437	(18%)
כתבי התחייבות נדחים	139	-	(92)	47	(66%)
כתבי התחייבות נדחים מותנים (coco)	239	-	(2)	237	(1%)
סך הכל כתבי התחייבות	2,133	150	(562)	1,721	(19%)

⁽¹⁾ כולל גם צבירת ריבית והפרשי הצמדה.

הקיסטון ביתרת אגרות החוב (בשיעור של כ-19%) נובע בעיקרו מפירעונות בהתאם ללוח הסילוקין במהלך התקופה.

לפרטים אודות הנפקה ראה להלן פרק [1.6 אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן](#) ובביאור 34 לדוחות הכספיים.

נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים

יתרת נכסים בגין מכשירים נגזרים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2020 ב-1.4 מיליוני ש"ח (מזה כ-0.8 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות), לעומת 3.2 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019. (מזה כ-1.3 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות).

יתרת התחייבויות בגין מכשירים נגזרים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2020 ב-1.5 מיליוני ש"ח (מזה כ-0.8 מיליוני ש"ח הינם עבור לקוחות), לעומת 2.0 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019 (מזה כ-1.3 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות).

התחייבויות אחרות

יתרת התחייבויות אחרות הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2020 בכ-311 מיליוני ש"ח, לעומת כ-202 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019. גידול של כ-109 מיליוני ש"ח. החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק מיישם את התקן החדש בנושא חכירות. יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של כ-116 מיליוני ש"ח ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה נכון ליום 31 בדצמבר, 2020 ולגידול דומה בסעיף נכסים אחרים בגין נכס זכות שימוש. לפרטים נוספים אודות השפעת יישום התקן ראה [ביאור 1 מדיניות חשבונאית](#).

פעילות חוץ מאזנית בניירות ערך המוחזקים בידי הציבור

נכון ליום 31 בדצמבר 2020, מספר הלקוחות המחזיקים תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק עומד על 5.3 אלפי לקוחות, לעומת 5.6 אלפי לקוחות בסוף שנת 2019. שווי תיקי ניירות ערך של לקוחות אלה ליום 31 בדצמבר 2020 עומד על כ-3.0 מיליארדי ש"ח, לעומת כ-3.2 בסוף שנת 2019.

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019	
במיליוני ש"ח		
988.9	944.9	א - הון עצמי לצורך חישוב יחס ההון
-	-	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ^(*)
345.4	349.7	הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
1,334.3	1,294.6	הון רובד 2, לאחר ניכויים
		סך הכל הון כולל
8,455.6	8,163.1	ב - יתרות משוקללות של נכסי סיכון
18.1	39.8	סיכון אשראי
961.4	887.0	סיכון שוק
9,435.1	9,089.9	סיכון תפעולי
		סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
1,000.0	961.5	הון עצמי לפני התאמות ^(*)
באחוזים		
10.5	10.4	ג - יחס ההון לרכיבי סיכון ⁽²⁾
14.1	14.2	יחס הון עצמי לרובד 1 לרכיבי סיכון
8.7	9.9	יחס הון הכולל לרכיבי סיכון
12.2	13.4	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽¹⁾
		יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽¹⁾

⁽¹⁾ לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329 אשר מבטלת את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור שהועמדו בתקופת המשבר וזאת על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי.

לאור האמור לעיל, דרישות ההון החלות על הבנק החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2020 הינם:

יחסי הון מזעריים	היחס ההון המזערי הנדרש ביום 31.12.2019	היחס ההון המזערי הנדרש בין 31.03.20 עד 31.03.21 ^{(3) (5)}	היחס ההון המזערי הנדרש בין 31.03.21 עד 30.03.23
יחס הון עצמי רובד 1	9%	8%	הנמוך מבין: יחס ההון של הבנק ביום 31.03.21
יחס הון כולל	12.5%	11.5%	לבין יחס ההון המזערי של הבנק טרם תקופת הוראת השעה.
תוספת בגין הלוואות לדיור	1% מיתרת הלוואות לדיור במועד הדיווח	1% מיתרת הלוואות לדיור, וזאת מלבד ⁽⁴⁾	
		הלוואות שניתנו במהלך תקופת הוראת השעה	

⁽²⁾ יעד יחס הלימות ההון שקבע הדירקטוריון 10.0%.

⁽³⁾ עד תום תקופת המעבר שקבע בנק ישראל.

⁽⁴⁾ יתרת הלוואות שניתנו במהלך התקופה 1.3 מיליארדי ש"ח.

⁽⁵⁾ ביום 7 במרץ, 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים כי הוא פועל להארכת תוקף הוראת השעה המפחיתה את דרישות ההון מהבנקים עד ליום 30 בספטמבר 2021.

טבלה 20 - ההשפעה על יחס הון עצמי רובד 1 ויחס ההון הכולל בעקבות שינויים היפותטיים בהון הבנק ובנכסי הסיכון (בנקודות האחוז):

תרחיש ⁽¹⁾	השפעה על יחס הון עצמי רובד 1 ליום		השפעה על יחס ההון הכולל ליום	
	31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019
עלייה של 10% בהון העצמי	1.1	1.0	1.1	1.0
עלייה של 10% במכשירי הון רובד 2	-	-	0.3	0.3
עלייה של 10% בנכסי הסיכון	(1.0)	(0.9)	(1.3)	(1.2)

⁽¹⁾ השפעה מקבילה בתרחיש של ירידה היפותטית.

טבלה 21 - התפתחות ההון בשנת 2020 (במיליוני שקלים):

	הון עצמי	הון עצמי רובד 1	הון רובד 2	הון כולל
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	961.5	944.9	349.7	1,294.6
רווח נקי לתקופה*	50.2	50.2	-	50.2
דיבידנד ששולם	(11.8)	(11.8)	-	(11.8)
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס*	0.1	0.1	-	0.1
שינוי ביתרת כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון רובד 2	-	-	(6.8)	(6.8)
שינוי בהפרשה קבוצתית המוכרת כהון רובד 2	-	-	2.5	2.5
אחר	-	5.5	-	5.5
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	1,000.0	988.9	345.4	1,334.3

* ראה לעיל פירוט רווח ורווחיות בפרק 2.2 התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

לפרטים נוספים בדבר שינויים בהון העצמי, ראה בדוחות הכספיים, [דוח על השינויים בהון](#).

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 בנושא מדידה והלימות הון כפי שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים וכפי שעודכנו על מנת להתאימן להוראות באזל. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון רובד 1 מזערי של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי של 12.5%. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח היו 9.8%-13.3%, לפרטים אודות הקלה מיום 31 במרץ 2020 באמצעות הפחתת דרישות ההון מהבנקים בשל התפרצות נגיף הקורונה מיום 31 במרץ 2020 ראה בעמוד הקודם ובעמוד הבא.

קביעת יעדי ההון מהווה שלב התחלתי ומהותי בתהליך תכנון ההון כאשר, יתר השלבים נגזרים ממנו שכן יעד ההון המזערי שקבע בנק ישראל מהווה, למעשה, מגבלת תכנון. יעד ההון נקבע תוך התחשבות בסביבה הרגולטורית, העסקית והארגונית של הבנק. במסגרת דיוניו על תהליך הערכת נאותות ההון (ICAAP), קבע הדירקטוריון בישיבתו מיום 17 לפברואר 2019 להתאים את יעד הון עצמי רובד 1 לתוצאות ה-ICAAP ושהחל מה-1 ליולי 2019 יעד הלימות ההון רובד 1 לשנים הקרובות יהיה 10.0% ויעד הלימות ההון כולל 13.5%. ביום 16 באפריל, 2020 החליט דירקטוריון הבנק שלא לשנות יעדי הלימות ההון הקיימים והנושא יעלה לדיון בשנית ככל שישתנו הנסיבות. מבחני הקיצון שערך הבנק לאחר מועד זה, ובתוכם מבחני הקיצון המבוססים על התרחישים האחרים של בנק ישראל שניתנו במהלך השנה, הראו כי יעדי ההון הללו תואמים את פרופיל הסיכון של הבנק, גם בעת התפתחות משבר נגיף הקורונה.

תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) ותכנון ההון היוו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית האסטרטגית וניהול הסיכונים של הבנק בראייה צופת פני עתיד. במסגרת תהליך תכנון ההון נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש על ידי התאגיד. יעדי ההון השמרנים שנקבעו מסכמים את הערכת הדירקטוריון על נאותות ההון של הבנק בהתייחס לתכנית העסקית צופה פני עתיד, הסיכון שהוגדר, סביבת הסיכונים, הממשל התאגידי, והמצב הכספי של הבנק. בין השיקולים שהובילו את הדירקטוריון להחלטה על יעדי ההון הנ"ל נכללה התכנית האסטרטגית להמשיך ולהתמקד בפעילות העסקית במגזר משקי הבית המהווה כ-90% מהפעילות והינו בעל פרופיל סיכון נמוך יחסית, בעיקר בשל גובה האשראי הממוצע ללווה והפיזור הרב בתיק האשראי. בנוסף, כ-90% מתיק האשראי של הבנק מובטח בביטחון ממשי, בעיקר דירות מגורים, ביחסי LTV נמוכים. כמו כן, בשל גודלו הבנק אינו מהווה סיכון מערכתי. יעדי ההון נקבעו בהתחשב בתיאבון הסיכון וברצון הבנק לעמוד ביחסי ההון המזערי גם לאחר התממשות תרחישי קיצון, בראייה צופת פני עתיד והמביאה בחשבון את דרישות בנק ישראל. התפשטות נגיף הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים. בשלב זה קיימת אי וודאות לגבי משך המשבר והשלכותיו בעתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

כאמור לעיל, הבנק ביצע שורה של מבחני קיצון בהם מבחני קיצון המבוססים על התרחיש האחד שקבע בנק ישראל ובו תנאי מאקרו קיצוניים, בפרט לשיעור האבטלה. לשיעור האבטלה השפעה על פוטנציאל ההפסד של הבנק. שעיקרו, באירועי הקורונה, נובע מהשפעת האבטלה על סיכון האשראי של הבנק. הבנק נקט גם תרחישים קיצוניים על מנת לקבוע את תוספת ההפרשה שלו בגין הקורונה. שמרנות זו נועדה להבטיח עמידתו בכל היעדים. גם תחת תרחישים אלה נמצא כי פוטנציאל הפגיעה ביעדי ההון של הבנק היא מזערית. בהתאם לכך, נשמרו יעדי הון של הבנק והבנק גם לא הפעיל את ההקלות שניתנו ע"י בנק ישראל.

הבנק זיהה מספר סיכונים אשר עשויים להתפתח בתקופת המשבר ובהתאם לכך עדכן את הערכת חלק מגורמי הסיכון ראה להלן [בפרק 3.5](#).

למטרת קביעת משקלי הסיכון, משתמש הבנק בדירוגי חברת הדירוג – Standard and Poor's Rating Group.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

ביום 31 במרץ 2020, הכריז הפיקוח על הבנקים על הקלה לתאגידים בנקאיים בשל התפרצות נגיף הקורונה באמצעות הפחתת דרישות ההון מהבנקים, על מנת לאפשר לבנקים להגדיל את היצע האשראי ללקוחותיהם. הפחתת דרישת ההון מהבנקים נעשתה באמצעות הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים עם אפשרות להארכה. בהתאם, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 31 בדצמבר 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 8.7% ו-12.3% בהתאמה (כולל דרישה נוספת בגין הלוואות לדיור במקום 9.8% ו-13.3% לפני הוראת השעה). בנוסף עודכנה הוראות נב"ת מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" כך שהלוואות לדיור אשר יועמדו בתקופת המשבר, לא תחול בגינם דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח.

ביום 16 באפריל, 2020 החליט דירקטוריון הבנק שלא לשנות את מדיניות הדיבידנד ואת יעד הלימות ההון הקיימים. הנושא יעלה לדיון בשנית ככל שישתנו הנסיבות.

ביום 16 בספטמבר, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים כי על רקע המשך התפתחות אירוע נגיף הקורונה ואף התגברותו והלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל, ובתוך כך על כל משק בית פרטי ועסק, ועל מנת לסייע למשקי הבית ולעסקים לצלוח את התקופה המאתגרת, הוחלט להאריך בתקופה נוספת של שישה חודשים את תוקף הוראת השעה.

ביום 7 במרץ, 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים וליצידו פורסמה טיוטת עדכון לנוהל בנקאי תקין מס' 250. במסגרת הטיוטה מציע הפיקוח להאריך את תוקפן של מרבית הוראות נוהל בנקאי תקין מס' 250, לרבות ההקלות ההוניות, עד ליום 30 בספטמבר, 2021. עוד מציין המפקח במכתבו, הנלווה לטיוטת הנוהל האמורה, כי הציפייה הפיקוחית הינה שעודפי ההון אשר נובעים מהארכת ההקלות ינותבו להגדלת האשראי לציבור ולא לחלוקת דיבידנדים.

הון רובד 2

טבלה 22 – הון רובד 2

31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני ש"ח		
238.5	236.7	כתבי התחייבות נדחים מסוג COCO*
9.5	4.5	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים אחרים
101.7	104.2	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי
349.7	345.4	סך-הכל הון רובד 2

* כתבי התחייבות נדחים הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן.

31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני ש"ח		
944.9	988.9	הון עצמי רובד 1
14,399.8	15,006.1	סך חשיפות מאזניות
784.5	699.8	חשיפות חוץ מאזניות אחרות (לאחר מקדמי המרה לחשיפות מאזניות)
-	-	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
(16.6)	(11.1)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון עצמי רובד 1
15,167.7	15,694.8	סך החשיפות
6.2%	6.3%	יחס מינוף
5.0%	4.5%	יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף", (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות סיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 5%.

ביום 1 בנובמבר 2020 לנוכח התמשכות משבר הקורונה, והמשך ההתמודדות של משקי הבית והעסקים עם הקשיים התזרימיים בעקבות השלכות המשבר, עלה הצורך להבטיח כי הדרישה מהמערכת הבנקאית לעמוד ביחס מינוף מזערי, המותאמת לימי שגרה, לא תהווה חסם להעמדת אשראי בתקופת המשבר. בשל כך, הוחלט כהוראת שעה להפחית את הדרישה לשיעור מזערי של 5.5% בבנקים הגדולים (לעומת 6% טרם הוראת השעה) ול-4.5% בבנקים הבינוניים והקטנים (לעומת 5% טרם הוראת השעה).

עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימאלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

מדיניות חלוקת דיבידנדים

ביום 27 באפריל 2017, החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת ("מדיניות חלוקת דיבידנד"), כמפורט בדוח המידי שפרסם הבנק ביום 27 באפריל 2017 (ראה אסמכתא מס' 2017-01-043638), אשר המידע המופיע בו מובא על דרך ההפניה. בהתאם למדיניות זו, ניתן יהיה לחלק כדיבידנד עד 30% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון הרגולטורים החלים עליו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. עוד נקבע במדיניות, כי בהגעה ליעדי הלימות ההון ארוכי הטווח ובמתווה עולה כפי שהנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק לפעול על פיה, ניתן יהיה לחלק דיבידנד בשיעור של עד 50% מהרווח הנקי ובכפוף לעמידה בכל יתר התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק.

בדוחות הכספיים לשנת 2019 ובדוח זה, מפורטים יעדי הלימות ההון המעודכנים שקבע הדירקטוריון ביום 17 בפברואר 2019. בהתחשב ביעדי הצמיחה האסטרטגיים שקבע הדירקטוריון, ממשיך הבנק במדיניות תשלום דיבידנד של עד 30% מהרווח הנקי השנתי של הבנק.

חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 והוראות בנק ישראל ולמגבלות החלות על הבנק, ולכן נסיבות מסוימות יכול וימנעו מהבנק את האפשרות לחלק דיבידנד.

מדיניות חלוקת הדיבידנד תישאר בתוקפה כל עוד לא החליט הדירקטוריון אחרת ועשויים להיות בה שינויים מעת לעת ואין באמור בה כדי לגרוע מסמכות דירקטוריון הבנק להחליט מעת לעת בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין ובהוראות רגולטוריות החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או על שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד בגין תקופה מסוימת.

מובהר בזה, למען הסר ספק, כי אין באישור מדיניות חלוקת דיבידנד כדי ליצור התחייבות כלפי צד שלישי כלשהו לחלוקה של דיבידנד בפועל ו/או מועדי תשלום דיבידנד ו/או שיעורו וכי כל חלוקה של דיבידנד בפועל יהיה כפוף לעמידה בכל התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק בהתייחס לחלוקה ולהחלטה ספציפית של הדירקטוריון. ביום 29 במרץ 2020 שלחה המפקחת על הבנקים מכתב לבנקים, ובו הודיעה על הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות מהבנקים בנקודת אחוז אחת, למשך שישה חודשים, על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי ללקוחות על אף משבר הקורונה. במסגרת אותו מכתב, הבהיר הפיקוח על הבנקים כי ההפחתה ביחסי ההון המזעריים נועדה לטובת הגדלת האשראי ולתמיכה במשקי בית והמגזר העסקי ולא למטרות אחרות.

בהתאם, הודגש כי ישנה צפייה מהתאגידים הבנקאיים שהם יעשו שימוש בעודפי ההון שיווצרו מהפחתת דרישות ההון כדי לתמוך בפעילות הכלכלית במשק ולא לצורך חלוקת דיבידנד או רכישה עצמית כל עוד הוראת השעה בתוקף.

ביום 7 במרץ 2021 שלח המפקח על הבנקים מכתב לבנקים, ובו נכתב כי המערכת הבנקאית בישראל היא במצב איתן, והבנקים נהנים מעודפי הון ונדילות. אולם, לנוכח חוסר הודאות הכלכלית ולאור אי הודאות התחלואתית על השלכותיה, מאריך בנק ישראל את ההקלות ההוניות עד ליום 30 בספטמבר 2021. כאמור לעיל, מצפה בנק ישראל מהמערכת הבנקאית להמשיך ולעשות שימוש בעודפי ההון לצורך הגדלת האשראי ולא לצורך חלוקת דיבידנדים לפחות עד לתום תוקף הוראת השעה. כמו כן נדרשים הבנקים ביתר שאת לתכנן הון שמרני ומוקפד.

ביום 16 באפריל, 2020 החליט דירקטוריון הבנק שלא לשנות את מדיניות הדיבידנד ואת יעד הלימות ההון הקיימים.

המידע האמור לעיל בדבר חלוקת הדיבידנד מהווה מידע צופה פני עתיד, העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות ותחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בגורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי שינויים במצב הכלכלי במשק, חקיקה, הוראות גורמי פיקוח ואחרים ושינויים ברווחיות הבנק בתכנית האסטרטגית, ובתכנית העבודה.

טבלה 24 - פרטים בגין חלוקת דיבידנדים בתקופת הדוח:

דיבידנד לחלוקה (במיליוני ש"ח)	דיבידנד למניה (באג')	מועד הכרזה	מועד חלוקה	רבעון ראשון 2020
11.8	0.17	22/03/2020	16/04/2020	

2.4 תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק פועל באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות ומספק מגוון שירותים בנקאיים בחמישה מגזרי פעילות עיקריים.

גישת ההנהלה לפילוח פעילות הבנק אינה שונה מהותית מגישת פילוח המגזרים הפיקוחית כמתואר להלן:

(1) מגזר משקי הבית – לקוחות המגזר הינם אנשים פרטיים (למעט אלה הנכללים במגזר בנקאות פרטית).

במסגרת פעילות מגזר משקי הבית מספק הבנק מגוון של שירותים ומוצרים פיננסיים עבור אנשים פרטיים (למעט אלו המיוחסים למגזר "בנקאות פרטית"). המוצרים העיקריים העומדים לרשות לקוחות הבנק במסגרת מגזר פעילות זה כוללים: הלוואות לרכישת דירת מגורים ונכסים מסחריים, הלוואות לכל מטרה בביטחון דירת מגורים, הלוואות צרכניות, כרטיסי אשראי וכרטיסי חיוב ללקוחות הבנק⁽⁴⁾, חשבונות עו"ש, פיקדונות וחסכונות ופעילות בשוק ההון בניירות ערך.

מרבית לקוחות הבנק המשתייכים למגזר פעילות זה, מקבלים מהבנק שירותי בנקאות באמצעות סניפי הבנק, באמצעים דיגיטליים ועל ידי מוקד הלקוחות של הבנק, לרבות שירותי ה-IVR.

(2) מגזר בנקאות פרטית – לקוחות המגזר הינם אנשים פרטיים להם יתרת תיק נכסים פיננסיים העולה על 3 מיליוני ש"ח.

(3) מגזר עסקי – לקוחות המגזר הינם חברות בניה, קבלנים וחברות נדל"ן, תאגידים ועמותות.

במסגרת פעילות המגזר העסקי מספק הבנק שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים. שירותים אלה ניתנים ללקוחות הבנק, בעיקר באמצעות סקטור הנדל"ן וכן באמצעות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל פעילות בסקטור הנדל"ן של ליווי פרויקטים לבניה למגורים בעיקר בשיטת הליווי הסגור, בין היתר, מימון פרויקטים לפי תמ"א 38 לסוגיה.

המגזר העסקי מחולק לתתי מגזרים להלן:

- מגזר עסקים קטנים וזעירים – עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-50 מיליוני ש"ח.

- מגזר עסקים בינוניים וגדולים⁽¹⁾ – עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח.

(4) מגזר מוסדיים – לקוחות המגזר כוללים חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים נוספים.

(5) מגזר ניהול פיננסי – המגזר כולל את פעילות הנוסטרו ופעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. הפעילויות במגזר זה כוללות את הניהול הכספי של הבנק, ואינן כוללות פעילות מול לקוחות הבנק. תחומי הפעילות העיקריים במגזר זה הם:

ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק, ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול תיק הנוסטרו של הבנק, ניהול החשיפות לסיכונים שוק לרבות חשיפות בסיס, ריבית ונדליות, פעילות מול בנקים בארץ ובחו"ל, פעילות רכישה, מכירה ושירותי תיקי אשראי.

⁽⁴⁾ ליום 31 בדצמבר 2020 רשומים בבנק 375 מעסיקים מעבירי משכורת וכ-11 אלפי כרטיסים שנטענו.

⁽¹⁾ מגזר זה כולל את הפעילות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

לפרטים אודות הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים ולפרטים נוספים אודות תוצאות הפעילות ראה [ביאור 28 לדוחות הכספיים](#).

טבלה 25 – מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									
	סך הכל	משקי בית		עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים וגדולים	בנקאות פרטית	מזה:	סך הכל	
		הלוואות לדיור	אחר						
מרווח מפעילות מתן אשראי	278.2	150.3	127.9	0.1	34.0	11.7	-	7.5	331.5
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	19.7	-	19.7	4.8	1.5	1.3	2.0	-	29.3
אחר	6.1	6.1	-	0.1	0.3	0.2	0.1	53.1	59.9
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	304.0	157.6	146.4	5.0	35.8	13.2	2.1	60.6	420.7
סך הכנסות שאינן מריבית	49.9	20.6	29.3	2.9	25.6	11.9	-	78.9	169.2
הוצאות בגין הפסדי אשראי	97.2	10.4	86.8	(0.1)	0.6	(0.1)	-	4.8	102.4
הוצאות תפעוליות ואחרות	348.1	99.8	248.3	10.8	28.5	8.9	2.2	9.1	407.6
הפרשה למיסים על הרווח	(34.0)	25.2	(59.2)	(1.0)	12.0	6.0	-	46.7	29.7
רווח נקי (הפסד)	(57.4)	42.8	(100.2)	(1.8)	20.3	10.3	(0.1)	78.9	50.2
הוצאות ישירות	188.4	48.9	139.5	5.4	14.1	4.2	0.9	3.3	216.3
הוצאות עקיפות	159.7	50.9	108.8	5.4	14.4	4.7	1.3	5.8	191.3
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	42.9	74.7	(31.8)	1.7	29.3	13.2	1.2	82.0	170.3
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	9,322.8	7,941.9	1,380.9	2.8	1,162.6	424.2	-	160.2	11,072.6
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	7,685.6	-	7,685.6	2,050.5	749.2	685.3	534.6	-	11,705.2
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019									
מרווח מפעילות מתן אשראי	283.7	152.9	130.8	0.1	28.8	11.0	-	6.2	329.8
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	22.8	-	22.8	5.3	2.9	1.2	0.8	-	33.0
אחר	6.6	5.8	0.8	0.1	0.6	0.3	-	49.4	57.0
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	313.1	158.7	154.4	5.5	32.3	12.5	0.8	55.6	419.8
סך הכנסות שאינן מריבית	61.9	21.9	40.0	3.5	30.3	10.3	-	59.1	165.1
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	34.7	(3.2)	37.9	(0.1)	0.4	0.2	-	1.7	36.9
הוצאות תפעוליות ואחרות	345.9	99.8	246.1	13.0	29.8	10.1	1.7	9.1	409.6
הפרשה למיסים על הרווח	(2.0)	29.7	(31.7)	(1.4)	11.5	4.4	(0.3)	36.8	49.0
רווח נקי (הפסד)	(3.6)	54.3	(57.9)	(2.5)	20.9	8.1	(0.6)	67.1	89.4
הוצאות ישירות	172.5	44.8	127.7	6.4	13.5	4.2	0.2	5.0	201.8
הוצאות עקיפות	173.4	55.0	118.4	6.6	16.3	5.9	1.5	4.1	207.8
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	108.1	89.5	18.6	1.7	32.0	11.8	0.4	69.8	223.8
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	9,157.7	7,637.7	1,520.0	6.7	1,120.6	346.3	-	100.0	10,731.3
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	7,121.9	-	7,121.9	1,818.0	822.7	727.5	397.5	-	10,887.6

שינויים עיקריים ברווח הנקי:

מגזר משקי בית

בשנת 2020 נרשם הפסד בסך של 57.4 מיליוני ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 3.6 מיליוני ש"ח בשנת 2019. בתת מגזר "הלוואות לדיור" נרשם רווח בסך 42.8 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-54.3 מיליוני ש"ח בשנת 2019. עיקר הירידה ברווח נובעת מגידול בהוצאות להפסדי אשראי בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה על אשראי לדיור בסך של 6.2 מיליוני ש"ח. בתת מגזר "אחר" נרשם הפסד בסך 100.2 מיליוני ש"ח בהשוואה להפסד בסך 57.9 מיליוני ש"ח בשנת 2019. עיקר הגידול בהפסד, נובע מגידול בהוצאות להפסדי אשראי בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה על אשראי לאנשים פרטיים שאיננו לדיור בסך של כ-60 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראה לעיל [בפרק 2.2 התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#). התוצאות הכספיות של המגזרים מושפעות גם מייחוס ההוצאות העקיפות. לפרטים נוספים אודות היקף ההוצאות העקיפות בכול מגזר ומפתחות ההקצאה ראה בביאור 28 מגזרי פעילות בדוחות הכספיים.

מגזר בנקאות פרטית

בשנת 2020 נרשם הפסד בסך של 1.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה להפסד בסך 2.5 מיליוני ש"ח בשנת 2019.

מגזר עסקי

בשנת 2020 נרשם רווח נקי במגזר זה בכללותו בסך של 30.6 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 29.0 בשנת 2019. בהשוואה לשנה הקודמת, חל גידול בהכנסות ריבית בשל גידול בביצועים, מנגד, חל קיטון בעמלות ליווי פרויקטים.

מגזר גופים מוסדיים

בשנת 2020 נרשם במגזר זה הפסד בסך 0.1 מיליוני ש"ח בהשוואה להפסד בסך 0.6 מיליוני ש"ח בשנת 2019. הקיטון בהפסד נובע בעיקרו מהשפעות קצה בשנת 2019 של מכירת תיק הלקוחות בתחום פעילות הברוקראז' שבוצעה בשנת 2018.

מגזר ניהול פיננסי

בשנת 2020 נרשם במגזר זה רווח נקי בסך 78.9 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח בסך 67.1 מיליוני ש"ח בשנת 2019. עיקר הגידול נובע מהכנסות ממכירת תיקי אשראי אשר הסתכמו במהלך השנה ב-65.9 מיליוני ש"ח לעומת 56.8 מיליוני ש"ח בשנת 2019. בנוסף חל גידול בהכנסות ריבית, נטו בסך של כ-5.0 מיליוני ש"ח הנובע בעיקר מניהול נכסים והתחייבויות והושפע משינויי הריבית והמדד בשנה. כמו כן, נזקפו למגזר הכנסות ריבית והוצאות הפסדי אשראי בגין הלוואות מגובות בתזרים הלוואות רכב. לפרטים נוספים ראה לעיל [בפרק 2.2 התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#).

2.5 חברות מוחזקות עיקריות

במהלך התקופה המדווחת לא חלו התפתחויות מהותיות בפעילות של חברות מוחזקות. לפרטים על חברות מוחזקות עיקריות ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.

פרק 3 - סקירת הסיכונים

התפתחויות מהותיות בחשיפה לסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מנהל את עסקיו ואת סיכוניו בהתאם לעקרונות וסטנדרטים בינלאומיים מקובלים המותווים ע"י בנק ישראל ובהתאם לתיאבון לסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. הבנק פועל כך שתהליכי ניהול סיכונים יתקיימו הן בתוך קווי העסקים והן לרוחב הבנק בחתך של סוגי סיכון שזוהו כמהותי לפעילות הבנק. מסמכי המדיניות לגבי כל סיכון שזוהו מבטאות גישה זו. לגבי כל סיכון צריכים להתקיים זיהוי, מדידה, הערכה, בקרה, הפחתה, ניטור ודיווח.

תהליכי ניהול הסיכונים מתייחסים למכלול הסיכונים הרלוונטיים לבנק בשגרה ובקיצון כך שלצד הסיכונים בפעילויות העסקיות: אשראי, שוק, ריבית ונדיליות, ישנה התייחסות גם לסיכונים אחרים ובכללם: סיכונים תפעוליים לרבות סיכונים טכנולוגיים וסיכונים סייבר, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים משפטיים, סיכונים רגולציה, סיכונים ציות, סיכונים מוניטין וסיכון אסטרטגי. עם פרוץ המגפה, ועקב השפעתה המהותית על הפעילות העסקית והתפעולית של הבנק, חל שינוי בפרופיל הסיכונים של הבנק, כפי שיתואר בהמשך פרק זה. נכון למועד זה, אי הוודאות הכרוכה בהתפתחות המגיפה והשפעתה על המשק הישראלי עדיין גבוהה, והבנק ממשיך לנטר כל התפתחות אפשרית בפוטנציאל הסיכונים להם הוא חשוף.

דירקטוריון הבנק קובע את העקרונות לניהול סיכונים אלו במסמך מדיניות ובפרט, הוא קובע את תיאבון הסיכון שמגדיר את רמת הסיכון לה הבנק מוכן להיות חשוף ואת רמת הסיכון שהוא מוכן לקבל או לשאת על עצמו במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון. תיאבון הסיכון משמש כבסיס להקצאת משאבים והון. הגדרת תיאבון הסיכון כוללת מערכת של מגבלות כמותיות ו/או איכותיות ברמת הנהלת ודירקטוריון הבנק.

הבנק נדרש, כמו יתר התאגידים הבנקאיים, לכלול טבלת גורמי סיכון בכל אחת מהקטגוריות המפורטות להלן, ולהעריך את השפעתו של כל גורם סיכון על עסקיו, נכסיו של הבנק והמוניטין שלו. במסגרת הערכות אלו יש לאמוד הן את פוטנציאל החשיפה או הנזק כתוצאה מהתרחשות של אירוע מסוים והן את ההסתברות שאותו אירוע אכן יקרה. כמו כן, לאפקטיביות הבקורות המתבצעות כחלק מטיפול בסיכונים השונים, יש השפעה על פרופיל הסיכון ואופן התפתחותו, רמתו והפוטנציאל להתממשותו. לפיכך, הערכת הסיכונים המפורטת בטבלה להלן הינה הערכה סובייקטיבית של הבנק את השפעת הסיכון השיורי על עסקיו.

הבנק מבצע הערכת סיכון הן איכותית והן כמותית במסגרת תהליך ה-ICAAP. במסגרת זו הסיכונים מכומתים ונקבעות הקצאות הון (הן לנדבך 1 והן לנדבך 2) לסיכונים השונים. הקצאות ההון מבטאות הפסד פוטנציאלי בהתממשות תרחישי קיצון מגוונים, חלקם תרחישים ברמת חומרה גבוהה מאוד, ובכך מאפשרות הערכת סיכון איכותית המתבססת על הערכה כמותית.

התפשטות נגיף הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע על היבטים רבים הקשורים לפעילותו העסקית והתפעולית של הבנק ולפרופיל הסיכונים שלו. בשלב זה, עדיין קיימת אי וודאות לגבי אופן התפתחות המגפה, משך המשבר, דרכי היציאה ממנו והשלכותיו העתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק, פעילות הבנק והתפתחות פרופיל הסיכונים שלו. הבנק זיהה, כחלק מהערכות הסיכון והערכות המצב שהוא מבצע מתחילת המשבר, מספר סיכונים אשר עשויים להתפתח בתקופת המשבר ובהתאם לכך עדכן את הערכת חלק מגורמי הסיכון (ראה פרק 3.5 להלן). עם פרוץ המגפה, הגביר הבנק את הבקורות שהוא מבצע לשם ניטור התפתחות הסיכונים להם הוא חשוף, כולל הסיכונים הרגישים יותר להתפתחות המגיפה והמשבר, חלקם סיכונים בקרה פנימית, והוא ערוך להתמודד על כל התפתחות נוספת בתמהיל הסיכונים שלו, בהתאם להתפתחות המגפה.

למידע נוסף אודות הסיכונים ואופן ניהולם ראה גם את הדוח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

3.1 סיכון אשראי

סיכון האשראי הוא הסיכון לפגיעה בשווי הבנק הנובע מהפוטנציאל שלווה או צד נגדי של הבנק ייכשל בעמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו או עקב הרעה באיכות הלווים ושווי הביטחונות שהועמדו על ידם.

פעילות האשראי לציבור מנוהלת במספר מגזרים עיקריים הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות והשירותים הבנקאיים הנדרשים להם וכן ביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מסוגי הלקוחות:

מגזר משקי הבית, לקוחות בפעילות בינלאומית ולקוחות מסחריים נמצאים באחריות החטיבה הקמעונאית.

מגזר עסקי, בעיקר בתחום ליווי פרויקטים בנדל"ן, נמצאים באחריות מחלקת סקטור הנדל"ן הכפופה לחטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים.

סיכון האשראי הוא הסיכון העיקרי של הבנק. מהותיות סיכון זה תואמת את עסקי הליבה של הבנק. הסיכון בא לידי ביטוי בפעילות בעיקר מול לקוחות קמעונאיים, כ-90% מהפעילות, אך גם מול לקוחות עסקיים ובפעילות הנוסטרו. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומדיניות אשראי המאפשרות מדי שנה על-ידי הדירקטוריון.

מדיניות ניהול סיכונים אשראי מתארת את הגורמים היוצרים, מנהלים ומבקרים סיכון זה, את עקרונות ומגבלות ניהול הסיכון, הכלים להפחתת הסיכון וכלי בקרה לניהול הסיכון. כמו כן, מתואר בה תהליך קביעת הסמכויות, תהליך הדיווח הסדור ודיווח חריגות.

מסמך מדיניות האשראי המאושר על-ידי דירקטוריון הבנק, מתווה את מדיניות מתן האשראי של הבנק ומפרט את העקרונות למתן אשראי, כולל המגבלות והביטחונות. במסגרת המדיניות נקבעים גם עקרונות וכללים לניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים והן ברמת ענפי המשק וקווי העסקים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור שינויים מאקרו כלכליים והתפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק, ובהתאמה נערכים בה עדכונים במקרה הצורך.

בתהליך מתן האשראי נבחנים נתוני העסקה בהתאם לקריטריונים שנקבעו בנהלי הבנק. מנגנון חיתום ואישור האשראי הינו היררכי, מרמת הסניף ועד לרמת ההנהלה הבכירה על פי מדרג סמכויות שאושר על-ידי הדירקטוריון.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב חיתום האשראי, אישורו, הביטחונות הנדרשים בהתאם למדיניות האשראי ולנהלים הרלוונטיים ועד למעקב ולבקורות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות המהוות את קו ההגנה הראשון וביחידות הבקרה הייעודיות. הבנק משקיע מאמצים רבים לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים במתן אשראי וניהולו וכן בפיתוח כלים ממוחשבים שיסייעו בניהולו היעיל, כמו כן, הוכנסו שיפורים בתהליכי הגבייה. לצורך ניהול ובקרה של סיכון האשראי הבנק עושה שימוש במספר מערכות ממוחשבות. מערכות המחשב מספקות כלי בקרה לקו ההגנה הראשון וכן לקו השני והשלישי, לאיתור סיכונים אשראי.

בין המערכות העיקריות ניתן למנות את מערכת האשראי הקמעונאי והמסחרי, מערכת ניהול המשכנתאות, מערכות תומכות לקבלת החלטות אשראי קמעונאי ומערכות לדירוג פנימי של תיק האשראי.

לבנק מספר מערכות פנימיות לדירוג לוויים התומכות בקבלת החלטות אשראי: בתחום ליווי הפרויקטים משלבת המערכת פרמטרים מדוחות החשיפה של הפרויקטים כגון בחינת קצב ההתקדמות, מצב הנזילות, שחיקת הרווחיות, שווי המלאי ועוד. באשראי קמעונאי מדורג הלקוח בהתאם למודלי דרוג המתבססים על מאפייני הלקוח בעת בקשת האשראי. הוטמעו בבנק מודלים סטטיסטיים נפרדים ללקוחות קיימים ולקוחות חדשים. המודלים מתוקפים ומנטרים באופן שוטף.

במסגרת ההיערכות לכניסתו לתוקף של חוק נתוני אשראי ומאגרי המידע, הבנק החל להשתמש במידע המגיע מהלשכה לצורך עדכון ושיפור של מודלי האשראי הקמעונאי בנוסף, ברשות הבנק מודלים התנהגותיים באשראי צרכני ובמשכנתאות החוזים את ההסתברות לכשל בתיק האשראי הקיים בבנק. מודלים אלו משמשים למעקב אחר סיכון התיק הקיים ובנוסף היוו בסיס לבניית סולם דירוג פנימי אחיד עבור האשראי המאזני לציבור כנדרש בנוהל בנקאי תקין 314. הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל את כלי המדידה, הדיווח והבקרה לשם קבלת מידע מקיף יותר המסייע בניהול סיכון האשראי.

במסגרת הפחתת סיכון האשראי הנהלה שמה דגש על תהליכים שוטפים לניתוח הנתונים ולשיפור המדידה. הבנק דורש שיעבוד בטוחות עבור סוגי אשראי מסוימים בהתאם למדיניות האשראי שאושרה. הבטוחה המרכזית הניתנת לבנק היא שיעבוד נדל"ן. כמו כן, מתקבלים בבנק בטוחות נוספים: שיעבוד רכב, פיקדונות וני"ע, ערבויות בנקאיות מצדדים שלישיים, ערבויות אישיות של ערבים לחוב ועוד. במדיניות הבנק נקבעו כללי השענות על כל אחד מסוגי הבטוחות, בהתאם לאופי הבטוחה, סחירותה, מהירות המימוש והמעמד המשפטי של הבטוחה. הביטחונות מותאמים לנסיבות ההלוואה ולאיתנותו הפיננסית של הלווה.

בנהלי הבנק נקבעו כללים לניהול הביטחונות ולעדכון ערכם.

במהלך הקורונה הבנק נקט צעדים נוספים להפחתת סיכון האשראי באמצעות עדכון מדיניות האשראי, והידוק תהליך החיתום והמגבלות לחשיפות מסוימות.

תיאור הגורמים הפעילים היוצרים, מנהלים ומבקרים את סיכון האשראי

הבנק אימץ מסגרת עבודה לניהול ובקרת סיכונים המבוססת על מעגל פיקוח ושלושה "קווי הגנה". מעגל הפיקוח כולל את הדירקטוריון ואת ועדותיו הרלוונטיות (ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים וועדת ביקורת) וכן את ההנהלה. קו ההגנה הראשון כולל את נטלי ומנהל הסיכון כגון ועדת האשראי הפנימית, מנהל החטיבה הקמעונאית, סקטור הנדל"ן, מוסמכי האשראי ויחידת הגבייה. קו ההגנה השני כולל את פונקציות ניהול הסיכון בחטיבת הסיכונים בראשות מנהל חטיבת הסיכונים שמשמש כמנהל הסיכונים הראשי של הבנק. הקו השני כולל גם את אגף הכספים של הבנק. הקו השלישי כולל את הביקורת הפנימית.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת סיכון האשראי ראה גם את דו"ח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

התפשטות הנגיף והמשבר העולמי הביאו לעלייה בשיעור האבטלה, לפגיעה בחוסנם של משקי הבית ולהאטה בפעילות בענף הנדל"ן, ומשכך קיימות לה השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, בעיקר מקרב משקי הבית, ובגין ההאטה בפעילות הכלכלית. היכולת להתמודד עם הפגיעה הכלכלית תלויה בגורמים רבים אשר עדיין אינם ברורים מספיק בשלב זה ואשר כוללים את היכולת או מהירות החזרה לשגרה בענפים השונים, יכולת העסקים ומשקי הבית להתמודד עם המשבר באמצעות שינוי תהליכים ומציאת פתרונות חליפיים, תמיכת הממשלה, התאוששות המסחר העולמי ועוד גורמים נוספים. על רקע אי הוודאות הרבה, צופה הבנק כי קיים פוטנציאל לעלייה בהפסדי האשראי, אך בשלב זה, גם אם השפעת המשבר על האשראי של הבנק היא נמוכה יחסית לאור אי הוודאות שעדיין שורה במשק, עדיין קשה לקבוע באיזו מידה ועד מתי, בין היתר כתוצאה מהתפתחות המגיפה ומתהליכים וצעדים שנוקטים הממשלה ובנק ישראל אשר יש להם השפעה מהותית על הפעילות במשק ועל פרופיל הסיכון של הבנקים במערכת, ואשר עשויים לסייע למשק להחלץ מהמשבר במהירות רבה יותר, אך במידה ולא יצלחו יביאו לדחיה בלבד בהתממשות סיכויי האשראי. הבנק זיהה מספר סיכונים ובניהם סיכון האשראי וסיכון הריכוזיות אשר עשויים להתפתח בתקופת המשבר ובהתאם לכך עדכן את הערכת חלק מגורמי הסיכון, ראה להלן [בפרק 3.5](#).

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

לטנח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים גיבש הפיקוח על הבנקים מתווה, שאומץ על ידי הבנק, המאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בנקאיות בשלושה מגזרי פעילות: משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי לעסקים.

המתווה גובש בתאריך 7 במאי 2020 ומאז הוארך והורחב. כאשר ביום 30 בנובמבר, 2020 הודיע הפיקוח על הבנקים כי מתוך הבנה כי השלכות משבר הקורונה צפויות להשפיע על הקשיים התזרימיים של חלק מהלקוחות גם במהלך שנת 2021, גובש מתווה נוסף, שאומץ על ידי הבנק, המאפשר ללקוחות שדחו את הלוואותיהם בהתאם למתווים קודמים, להמשיך ולדחות את תשלומי המשכנתאות וההלוואות הצרכניות (להלן – המתווה הנוסף). יצוין, כי בשונה מהמתווים הקודמים, במתווה הנוסף ניתן דגש על חזרת הלווים לתשלום הלוואותיהם, וזאת באמצעות לוח תשלומים מקל.

בהתייחס ללקוחות שאינם נכללים במתווה הנוסף, הבנק ימשיך לסייע בהסדרים פרטניים ומציאת פתרונות מותאמים לכל לקוח. כמו כן, מועד הגשת בקשות דחייה בהתאם למתווה הקיים היה עד לתאריך 31 בדצמבר, 2020.

הבנק מנטר באופן שוטף את סיכון האשראי של הלקוחות שכבר סיימו את הקפאת ההלוואה.

בהמשך לאמור לעיל ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לווים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם לחזר נקבע כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. עוד נקבע כי, לווה נחשב לווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ-30 ימים במועד יישום השינויים. ייצוב לווים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, אשר הם לווים תקינים הנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר כתוצאה מאירוע נגיף הקורונה ככלל לא יחשב כארגון מחדש של חוב בעייתי, בפרט כאשר מתקיימים התנאים הבאים: השינוי בוצע בשל אירוע נגיף הקורונה, הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמו השינויים, השינוי הוא לזמן קצר.

לעניין קביעת מצב פיגור – חובות שלא היו לפני כן בפיגור וניתנה להם דחייה בשל אירוע נגיף הקורונה, לא יסווגו כחובות בפיגור בשל הדחייה. כאשר בוצעה דחיית תשלומים בחובות שהיו בפיגור לפני הדחייה, יש להקפיא את מצב הפיגור במשך תקופת דחיית התשלום למעט אם החוב סווג כפגום או אם הוא נמחק חשבונאית. ייתכן שאילו לא הקפאת מניין ימי הפיגור ביחס לתשלומים שנדחו, כאמור לעיל, יתרת החובות בפיגור היתה גבוהה יותר.

דחיית התשלומים כאמור לעיל, לגבי הלוואות שלא היו בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, לא תחייב סיווג הלוואות כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי.

לפרטים נוספים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה ביאור [11 בדוחות הכספיים](#).

טבלה 26 - חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים כאמור לעיל (במיליוני שקלים):

חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾							
פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים							
חובות לא בעייתיים		מזה: סווג					
חובות בדירוג ביצוע אשראי	חובות בדירוג ביצוע אשראי, בפיגור של 30 ימים או יותר	חובות שאינם בדירוג ביצוע אשראי	כבעייתיים במהלך תקופת דחיית התשלומים ⁽³⁾	חובות בעייתיים	סכום התשלומים שנדחו	מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה
-	-	-	-	-	-	-	עסקים גדולים
-	-	-	-	-	-	-	עסקים בינוניים
117.0	117.0	-	-	-	9.5	93.0	עסקים קטנים
43.8	43.8	-	-	10.4	6.7	1,205.0	אנשים פרטיים - לא דיור
818.9	700.8	3.1	115.0	114.8	75.8	2,089.0	הלוואות לדיור
979.7	861.6	3.1	115.0	125.2	92.0	3,387.0	סך הכל ליום 31 בדצמבר 2020
2,392.6	2,262.9	23.3	106.4	98.2	141.7	7,031.0	סך הכל ליום 30 בספטמבר 2020
				71.2	110.4	10,898	סך הכל ליום 30 ביוני 2020
					56.9	5,911	סך הכל ליום 31 במרץ 2020

חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדיווח ⁽⁴⁾		
חובות שסווגו כבעייתיים לאחר סיום תקופת הדחיה	חובות שסווגו כבעייתיים לאחר סיום תקופת הדחיה	יתרת חוב רשומה
-	-	-
-	-	-
-	-	196.4
7.4	2.1	251.3
0.8	3.2	2,396.2
8.2	5.3	2,843.9
5.3	5.3	1,135.3

פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽²⁾ ⁽⁴⁾		
חובות לא בעייתיים		
חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים	
-	-	עסקים גדולים
-	-	עסקים בינוניים
114.4	2.6	עסקים קטנים
1.3	42.5	אנשים פרטיים - לא דיור
776.1	42.8	הלוואות לדיור
891.8	87.9	סך הכל ליום 31 בדצמבר 2020
1,491.3	901.3	סך הכל ליום 30 בספטמבר 2020

⁽¹⁾ תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחייה אשר לה הלוואה זכאי לפי כל דין.

⁽²⁾ סיווג החובות בוצע לפי אותם מבחנים שבהן הבנק מבצע את הערכה באופן שוטף בגין חובות אשר נמצאים אינם בדחיית תשלומים.

⁽³⁾ אשראי בשעבוד נכסי נדלן.

⁽⁴⁾ כולל יתרה של חובות אשר תנאיהם שונו במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה וסווגו כחובות בהשגחה מיוחדת ליום 31 בדצמבר, 2020:

א. בגין אנשים פרטיים - הלוואות לדיור בסך של 112.9 מיליוני ש"ח, בקביעת סיווג החובות בהן הבנק מספר היבטים כגון שיעורי המימון של הנכסים בתרחיש של ירידת מחירי דיור, האופי התעסוקתי של הלווים וההסתברות לכשל.

ב. בגין אנשים פרטיים - אחר סך של 10.0 מיליוני ש"ח, בקביעת סיווג החובות בהן הבנק את הממוצע ההסטורי של יחס החובות הבעייתיים לתיק האשראי.

⁽⁵⁾ חוב אשר תקופת דחיית התשלומים בגינה הסתיימה הינו חוב אשר מועד התשלום החוזי האחרון שלו שנדחה במסגרת המתווה חלף לפני תאריך הדיווח. לדוגמה חוב שחוזר לשלם בחודש ינואר והתשלום החוזי האחרון שלו שנדחה היה בחודש דצמבר, יוגדר כחוב אשר תקופת דחיית התשלומים בגינה הסתיימה ליום 31 בדצמבר, 2020.

⁽⁶⁾ לאחר תאריך המאזן המשיך הבנק לאשר בקשות לדחיית התשלומים, ליום 21 בפברואר 2021 סך יתרת האשראי אשר בגינה נדחו תשלומים בבנק עמד על כ-1,151.7 מיליוני ש"ח, היקף התשלומים שנדחו עמד על כ-149.2 מיליוני ש"ח, מספר ההלוואות בגינה נדחו תשלומים עמד על 3,314.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ריכוזיות

סיכון הריכוזיות הוא סיכון הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי.

לסיכון ריכוזיות האשראי בבנק מספר היבטים עיקריים:

- סיכון ריכוזיות לווים – סיכון הנובע מאשראי הניתן ללווה או מספר לווים המשתייכים לאותה קבוצת לווים. ככל שהפיזור של תיק האשראי בין הלווים השונים רחב יותר, סיכון ריכוזיות הלווים קטן יותר.
במסגרת היערכות הבנק לשינויים בסביבה העסקית ומתוך רצון להקטין את חשיפת הבנק ללווים גדולים, צמצם דירקטוריון הבנק, מעבר למגבלה שנקבעה על-ידי המפקח על הבנקים, את מגבלות לווה בודד ומסגרת לקבוצת לווים.
הבנק מנהל מעקב שוטף אחרי הלווים הגדולים והעמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון.
- סיכון ריכוזיות ענפי משק – סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לסקטור כלכלי (ענף משק) מסוים.
לצורך הפחתת סיכון האשראי הנובע מריכוזיות ענף הבניה בתחום ליווי הפרויקטים הבנק משתף פעולה עם חברות ביטוח המנפיקות פוליסות מכר לרוכשי הדירות בפרויקטים ו/או בטוחות לבעלי קרקע בעסקאות קומבינציה וחולקות עם הבנק בטוחות משותפים – "פארי פסו".
כמו כן, הבנק משתף פעולה עם גופים פיננסיים, בתחום ליווי פרויקטים, גופים אלה מעמידים אשראי יחד עם הבנק ביחס שנקבע מראש.
הבנק עומד ומנהל מעקב שוטף אחר עמידה במגבלות בנק ישראל לגבי החשיפה לענפי משק.
החשיפה העיקרית של הבנק הינה לענף משקי אנשים פרטיים כאשר כ- 78% מסיכון האשראי ליום 31 בדצמבר 2020 הינו לענף זה.
לפרטים נוספים על סיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה בהמשך.
- סיכון ריכוזיות גיאוגרפית – סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים או בטוחות המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים.
במדיניות האשראי של הבנק נקבעו מגבלות בנוגע לפיזור גיאוגרפי אשר מטרתן להפחית סיכון זה.
עיקר הריכוזיות בבנק הינו במרכז הארץ ובירושלים רבתי.
- סיכון ריכוזיות מגזרי – סיכון הנובע מחדלות פירעון של לווים השייכים לאותו מגזר אוכלוסייה.
לבנק פעילות רחבה יחסית עם לקוחות המגזר החרדי והערבי.

הבנק בוחן חשיפתו למגזרי האוכלוסייה השונים באופן שוטף ומבצע ניתוחי תרחישים מהם עולה כי לא צפוי לבנק הפסד חריג כתוצאה מחשיפת הבנק למגזר מסוים. תוצאות הבחינה מוגשות לדירקטוריון הבנק במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני. הבנק מקצה הון נוסף כנגד סיכון הריכוזיות במסגרת הנדבך השני של הוראת באזל 2. מפרוץ המגפה הגביר הבנק את ניטור סגמנטים שונים בתיק האשראי שלו, כדי לבחון את השפעת האירוע על רמת הסיכון של סגמנטים אלו. למרות פוטנציאל האירוע, הבנק אינו מזהה שינוי מהותי בסיכון הריכוזיות שלו.

תהליך ביצוע האשראי בבנק

רוב תיק האשראי בבנק מנוהל בחטיבה הקמעונאית, האשראי בתחום ליווי פרויקטים ומימון בניה, מנוהל במחלקת סקטור הנדל"ן הכפופה לחטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים. בשתי היחידות קיימת חלוקה ברורה לסמכויות אשראי, סוגי אשראי, סוגי לקוחות וסכומי אשראי. תהליך חיתום האשראי אף הוא מוגדר וכל בקשת אשראי נבחנת ומאושרת על פי מדרג סמכויות ובהתאם לעקרונות שאושרו על-ידי דירקטוריון הבנק.

בחטיבה הקמעונאית פועל מרכז חיתום, המאשר או מביא לאישור בפני מדרג הסמכויות לאישור האשראי, כל בקשת משכנתא או אשראי צרכני, החורגת מסמכות אישור מנהל סניף. בנוסף, בבנק קיים מערך בחינה מרכזי הבוחן תיק משכנתא טרם ביצעו בפועל. תהליך הבחינה מתמקד בסקירת מסמכי מתן האשראי והביטחונות, עמידה בהתניות שנקבעו בעת אישור האשראי וכל זאת מתוך מטרה לנטר את תהליך הייצור של ההלוואה, להפחית את החשיפה לסיכון התפעולי בפעילות המשכנתאות ולהביא את הבנק כולו לעבודה על פי סטנדרטים אחידים ומבוקרים. מערך הבחינה כפוף לחטיבת המשאבים ובכך קיימת הפרדה ניהולית בין תהליך אישור האשראי והעברת המסמכים לבין בחינתם.

לפרטים נוספים על תהליך מתן האשראי לדיו, ראה להלן [בפרק 3 סיכונים בתיק ההלוואות לדיו](#).

הלוואות לפרטיים במסגרת פעילות האשראי הצרכני, לרבות מסגרות בעו"ש ובכרטיסי אשראי, מאושרות ומבוצעות בהתאם למודל דירוג והמלצה לחשיפה הניתנת על ידי מערכת חיתום האשראי. בקשות שאינן בסמכות הגורם המבצע מועברות לדיון ואישור מרכז חיתום במטה החטיבה הקמעונאית.

באפריל 2019 עלתה לאוויר מערכת נתוני אשראי שהוקמה על ידי בנק ישראל, מכח חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016.

הבנק נערך לכניסת חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016 לתוקף מבעוד מועד הן בהיבטים הרגולטוריים (בעיקר פיתוח יכולות הדיווח השוטף למאגר האשראי ופיתוח מערכת לזיהוי והסכמות) והן בהיבטים העסקיים (בעיקר פיתוח היכולת המיכונית לקליטת המידע ממאגר האשראי, עדכון כללי חיתום ומוכנות לניטור).

בחלוף כשנה וחצי מהפיכת המערכת לאופרטיבית, עולה כי השימוש במערכת נתוני האשראי משפר את יכולת הבנק לגבש תמונה מלאה יותר מבעבר על מצבו הכלכלי של מבקש האשראי, לדרג אותו להציע לו הצעה התואמת יותר את יכולותיו וצרכיו. בנוסף, יש בשימוש במערכת כדי לשפר את יכולת הבנק לנתח את תיק האשראי או סגמנטים שלו.

לפרטים נוספים על תהליך מתן האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיו), ראה להלן [בפרק 3 סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים \(שאינו לדיו\)](#).

במחלקת סקטור הנדל"ן נערכות בקשות האשראי על-ידי צוות בקרה ודוחות ולא על-ידי הרפרנטים (נטלי הסיכונים), והן עוברות בחינה של יחידת נס"א (ניהול סיכון אשראי) הכפופה למנהל חטיבת הסיכונים, בטרם הן מוגשות לאישור בוועדות האשראי הרלוונטיות על פי מדרג הסמכויות שנקבע.

במסגרת בחינת תיקי האשראי והביטחונות, יחידת הבחינה בסקטור בודקת את הימצאות כל המסמכים והביטחונות הנדרשים, טרם מתן האשראי ומאשרת לצוותי האשראי להעמיד אשראי ללקוח. במסגרת ניתוח סיכונים אשראי, יחידת נס"א בחטיבת הסיכונים נותנת חוות דעת נוספת ובלתי תלויה על בקשת האשראי המוגשת לאישור במוסדות הבנק במסמך נפרד ועצמאי (להלן – "מסמך נס"א"). יודגש כי בקשות אשראי אינן מובאות לדיון במוסדות הבנק ללא מסמך נס"א שהוגש במקביל לבקשה.

במחלקת ליווי הפרויקטים ומימון בניה, מתנהל כל פרויקט בליווי צמוד של מפקח בניה, המדווח דיווחים תקופתיים על מצב התקדמות הפרויקט. אשראי נוסף הנדרש לצורך השלמת הבניה מאושר רק לאחר בחינת דוח החשיפה המעודכן של הפרויקט, בהתחשב בקצב ההתקדמות שלו ובתנאי שהלווה עומד בפרמטרים ובאבני הדרך שנקבעו. בנוסף, במהלך חיי הפרויקט, בדרך כלל אחת לחודש (עם קבלת דוח הביצוע של המפקח), נבדקת איתנותו הפיננסית של הפרויקט על-ידי הרפרנטים באגף.

זיהוי וטיפול באשראי בעייתי

נחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכונים האשראי, קיימת מתודולוגיה לאיתור וזיהוי חובות בעייתיים המיושמת בכל קווי העסקים. המתודולוגיה כוללת תהליך שוטף מסודר ומובנה, שבמסגרתו נערכת סריקה יסודית של תיק האשראי, תוך שימוש בקריטריונים המהווים התראה מוקדמת להפיכתו של חוב לבעייתי.

במסגרת הסקירה מאותרים לקוחות בעלי תסמינים שליליים כגון חוב בפיגור, קשיים תזרימיים המתבטאים בקושי בתשלומי הקרן ו/או הריבית בהלוואות, הרעה בפעילות העסקית וכד' ונבחן הצורך במתן המלצת סיווג חדש ללקוח או שינוי סיווג ללקוח בעל סיווג קיים או הכללתו ברשימת מעקב (לקוחות בעלי תסמינים שליליים, על פי קריטריונים שהוגדרו בנהלי הבנק, ואשר הוחלט כי אין צורך בסיווגם). ההמלצות מוגשות לוועדות לחובות בעייתיים על פי מדרג הסמכויות שנקבע, אשר דנות בהן ומקבלות לגביהן החלטות על סיווג או ביצוע הפרשה.

בקורות אירועים מהותיים העלולים להשפיע על קבוצת לקוחות או על תיק האשראי, הבנק בוחן את השפעת האירוע על תיק האשראי ומגיב בהתאם. התגובה יכולה להיות בדרך של שינוי המדיניות או בדרך של פעולה מול הלווים הקיימים.

כאשר הלוואה לאנשים פרטיים נכנסת לפיגור – הסניף מטפל בבניית פיגורים בשלבים הראשונים של הפיגור, עם העמקת הפיגור, הטיפול בהלוואה מועבר לטיפול מחלקת הגביה. במידה והחוב מובטח באמצעות שיעבוד דירת מגורים ולאחר מיצוי תהליכי הגביה מול הלווה, יפעל הבנק למימוש הביטחון. תהליך המימוש הינו מורכב ועלול להמשך תקופה ארוכה. עם זאת, ברוב המקרים הלווים פועלים למימוש עצמי של הנכס וסילוק החוב. במקרים חריגים בהם יש חשש לזיוף או מרמה העברת התיק על-ידי הסניף למחלקת הגביה מתבצעת מידית.

כאשר מזהה מחלקת סקטור הנדל"ן או היחידה לבנקאות מסחרית שבמערך אשראי ותפעול סניפים כי לוואה נקלע לקשיים או עולה חשש כי הוא עלול להיקלע לקשיים מתקיים דיון מידתי בהשתתפות הגורמים העיקריים המטפלים בלקוח ומתקבלות החלטות מידיות אם להעבירו לטיפול מחלקת הגביה בבנק, טיפול משפטי מחוץ לבנק, הטלת כינוס, פירוק או עריכת הסדר על החוב.

מחלקת הגביה מרכזת את כל ההליכים, שאינם בסניף, במסגרת פעולת הגביה בבנק ומפקחת על עבודת עורכי הדין ונותני שירותים נוספים המעורבים בהליכי הגביה.

הבנק פועל בהתאם למערך נהלים מסודר הדין באיתור, סיווג וטיפול בחובות בעייתיים וקיימת מערכת קשרי עבודה משותפים בין מנהלי האשראי למחלקת הגביה.

הבנק פועל להסדיר עם לוויים שבפיגור את חובם לבנק ואת ההמשך השוטף של התשלומים החודשיים, ובלבד שבתיק ההלוואה קיימים בטחונות מספיקים.

במקרים בהם הלווים אינם משתפים פעולה ו/או נמנעים מתשלום החוב, יינקטו הליכי כינוס שהם בבחינת מוצא אחרון לסילוק החוב.

הדירקטוריון וועדותיו מקבלים דיווחים תקופתיים בדבר התפלגות האשראי, פילוחו למגזרים, לוויים גדולים ופרמטרים נוספים המודדים את החשיפה לסיכון האשראי ובהם דיווחי יחידת בקרת האשראי בחטיבה לניהול סיכונים.

לפרטים נוספים וגילוי איכותי נוסף אודות זיהוי וטיפול באשראי בעייתי והפרשה להפסדי אשראי, ראה ביאורים [13](#) ו-[29](#) בדוח הכספי.

טבלה 27 - סיכון אשראי ⁽⁴⁾ ונכסים שאינם מבצעים (במיליוני שקלים):

יתרת סיכון אשראי ליום							
31 בדצמבר 2019				31 בדצמבר 2020			
סה"כ	פרטי	דיוור	מסחרי	סה"כ	פרטי	דיוור	מסחרי
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁾							
10,367.9	1,202.4	7,344.9	1,820.6	10,614.2	1,093.5	7,572.8	1,947.9
סיכון אשראי מאזני							
2,062.7	124.1	792.4	1,146.2	2,236.7	121.1	1,185.8	929.8
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁵⁾							
12,430.6	1,326.5	8,137.3	2,966.8	12,850.9	1,214.6	8,758.6	2,877.7
סך סיכון אשראי בדירוג ביצועי אשראי							
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:							
188.9	32.6	148.9	7.4	184.7	27.8	126.0	30.9
א. לא בעייתי							
174.5	26.6	143.9	4.0	289.6	26.7	243.1	19.8
ב. סה"כ בעייתי ⁽²⁾ ⁽⁷⁾							
147.0	5.4	139.3	2.3	261.0	11.5	236.0	13.5
(1) השגחה מיוחדת ⁽⁷⁾							
12.2	10.7	-	1.5	6.8	5.7	-	1.1
(2) נחות							
15.3	10.5	4.6	0.2	21.8	9.5	7.1	5.2
(3) פגום							
363.4	59.2	292.8	11.4	474.3	54.5	369.1	50.7
סך הכל סיכון אשראי מאזני							
3.1	0.1	-	3.0	1.5	0.1	-	1.4
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁵⁾							
366.5	59.2	292.8	14.4	475.8	54.6	369.1	52.1
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצועי אשראי ⁽⁶⁾							
152.6	9.5	139.3	3.8	128.0	3.8	123.1	1.1
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾							
12,797.1	1,385.7	8,430.1	2,981.2	13,326.7	1,269.2	9,127.7	2,929.8
סך סיכון אשראי כולל של הציבור ⁽⁴⁾							
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים:							
11.1	6.5	4.6	-	15.3	3.0	7.1	5.2
א. חובות פגומים							
-	-	-	-	-	-	-	-
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו							
11.1	6.5	4.6	-	15.3	3.0	7.1	5.2
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור							

1. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

3. לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 יום או יותר.

4. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

5. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מוגבלות חבות של לווה.

6. בסיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי גידול של כ-114.0 מיליון ש"ח (78%) בחובות בהשגחה מיוחדת.

7. כולל יתרה של חובות אשר תנאיהם שונות במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה וסווגו כחובות בהשגחה מיוחדת ליום 31 בדצמבר, 2020: בגין אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור בסך של 112.9 מיליון ש"ח ובגין

אנשים פרטיים - אחר בסך של 10.0 מיליון ש"ח.

טבלה 28 - פרטים בנוגע לתנועה בחובות פגומים (במיליוני שקלים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019			
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל
תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור*							
5.3	7.0	10.3	22.6	4.8	1.7	10.6	17.1
יתרת חובות פגומים ל 30 בספטמבר							
-	0.1	(0.6)	(0.5)	2.8	2.9	(5.3)	0.4
חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך התקופה							
-	-	-	-	(2.3)	-	-	(2.3)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום							
-	-	-	-	-	-	8.5	8.5
חובות פגומים שנמחקו							
-	-	(0.9)	(0.9)	(3.2)	-	(5.1)	(8.3)
חובות פגומים שנפרעו							
(0.1)	-	0.7	0.6	(1.9)	-	1.8	(0.1)
אחר							
5.2	7.1	9.5	21.8	0.2	4.6	10.5	15.3
יתרת חובות פגומים לסוף שנה							
*מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש							
0.1	-	10.3	10.4	3.2	-	12.6	15.8
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש 30 בספטמבר							
-	-	(0.6)	(0.6)	-	-	(5.3)	(5.3)
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה							
-	-	-	-	(2.3)	-	-	(2.3)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב							
-	-	-	-	-	-	8.5	8.5
חובות בארגון מחדש שנמחקו							
(0.1)	-	(0.9)	(1.0)	(0.5)	-	(5.1)	(5.6)
חובות בארגון מחדש שנפרעו							

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל
תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור*							
0.2	4.6	10.5	15.3	6.6	2.3	12.6	21.5
יתרת חובות פגומים לתחילת שנה							
5.5	4.4	3.2	13.1	2.8	3.9	3.5	10.2
חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך השנה							
-	-	-	-	(2.3)	-	-	(2.3)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום							
-	-	(3.7)	(3.7)	-	-	(4.3)	(4.3)
חובות פגומים שנמחקו							
(0.1)	(2.9)	(0.5)	(3.5)	(4.6)	(1.6)	(1.3)	(7.5)
חובות פגומים שנפרעו							
(0.4)	1.0	-	0.6	(2.3)	-	-	(2.3)
אחר							
5.2	7.1	9.5	21.8	0.2	4.6	10.5	15.3
יתרת חובות פגומים לסוף שנה							
*מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש							
0.2	-	10.5	10.7	3.2	-	12.6	15.8
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת שנה							
-	-	3.2	3.2	-	-	3.5	3.5
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך השנה							
-	-	-	-	(2.3)	-	-	(2.3)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב							
-	-	(3.7)	(3.7)	-	-	(4.3)	(4.3)
חובות בארגון מחדש שנמחקו							
(0.1)	-	(0.5)	(0.6)	(0.7)	-	(1.3)	(2.0)
חובות בארגון מחדש שנפרעו							

יתרת חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים ביום 31 בדצמבר 2020 עומדת על כ-9.5 מיליוני ש"ח, לעומת 10.7 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2020 ב-9.6 מיליוני ש"ח, לעומת 8.6 מיליוני ש"ח בתום שנת 2019.

טבלה 29 - הלוואות לדיור בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 (במיליוני שקלים):

31 בדצמבר 2020							
עומק הפיגור (מיליוני ש"ח)							
סך הכל	ייתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽³⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר					
		סך הכל	מיליוני ש"ח				בפיגור של 30 ועד 89 ימים
			מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
סך הכל	ייתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽³⁾	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
17.7	-	17.5	8.6	5.0	2.5	1.4	0.2
2.4	-	2.4	2.0	0.4	-	-	-
133.5	6.1	117.2	9.3	25.3	38.9	43.7	10.2
23.1	0.3	22.8	7.8	9.8	5.2	-	-
110.4	5.8	94.4	1.5	15.5	33.7	43.7	10.2
145.9	8.6	116.8	3.6	8.5	42.6	62.1	20.5

⁽¹⁾ בגין ריבית על סכומים שבפיגור.

⁽²⁾ לא כלל יתרת ההפרשה לריבית.

⁽³⁾ הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פירעון, ללא ויתור על ההכנסה.

⁽⁴⁾ לא כלל יתרה של חובות אשר תנאיהם שוננו במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה וסווגו כחובות בהשגחה מיוחדת בסך של 112.9 מיליוני ש"ח.

ניתוח הוצאות להפסדי אשראי והתפתחויות עיקריות בסיכונים האשראי

בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2011 והעדכונים של הוראות אלו מאז מועד זה. הבנק נהג לאמוד, להעריך ולעדכן את גובה ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף, בהתאם לניסיון העבר, ניתוח מצבם של הלווים הנבחנו באופן פרטי, וכן בהתאם לתחזיות כלכליות והערכות לגבי השווקים והסקטורים העסקיים השונים. ההפרשה להפסדי אשראי בהתייחס לתיק האשראי נחלקת להפרשה פרטנית ולהפרשה קבוצתית. הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדוח הסתכמו ב- 102.4 מיליוני ש"ח המהווה שיעור של כ-0.93% מתיק האשראי לציבור. מתוכם כ-67.3 מיליוני ש"ח נבע מגידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה (בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור סך של 61.1 מיליוני ש"ח ובגין אשראי לדיור כ-6.2 מיליוני ש"ח). בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים שביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי והחמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים. נציין כי הבנק ימשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה.

לפרטים אודות הרכב והתפתחות ההוצאות להפסדי אשראי ראה לעיל בפרק [2.2 התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#).

טבלה 30 - שיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור:

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	
0.08%	0.14%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור
1.42%	1.16%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.05%	1.76%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
1253%	1267%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית
		שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית
69%	134%	בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר
1.39%	2.18%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.36%	0.94%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.25%	0.21%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת
23.50%	12.02%	שיעור המחיקות נטו בגין האשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

(*) השיעור בשנת 2020 הושפע מהותית מעדכון ההפרשה הקבוצתית בסך 67.3 מיליוני ש"ח בגין השפעת התפשטות נגיף הקורונה. לפרטים ראה [בפרק 2.2 התפתחויות](#)

[עיקריות בהכנסות, הוצאות וברווח כולל אחר](#).

לפרטים נוספים, ראה גם [ביאור 13 לדוחות הכספיים](#).

הערכת ההפרשה להפסדי אשראי בגין השפעת משבר נגיף הקורונה

הערכת הבנק מתבססת בין היתר על היקף החובות לגביהם בוצע שינוי בתנאים לבקשת הלקוחות במסגרת התמודדות עם המשבר, תחזית שיעור האבטלה לשנים 2020-2021, שיעור ההתאוששות של לקוחות שייכנסו לכשל בתום תקופת דחיית תשלומי החובות וירידה במחירי הנדל"ן למגורים.

טבלה 31 - שיעורי ההפרשה בפועל ורגישות לשינויים באומדנים

ליום 31 בדצמבר 2020			
סך הכול	מסחרי ואחר ⁽²⁾	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - לדיר ⁽¹⁾
יתרת ההפרשה	14.0	122.9	57.1
194.0 ^(*)			
יתרת סיכון האשראי	2,930	1,269	9,128
13,327			
שיעור יתרת ההפרשה לסיכון אשראי	0.5%	9.7%	0.6%
1.5%			
שיעור ההפרשה להפסד בהנחה של:			
שינוי בתחזית שיעור האבטלה			
עליה של 1% מול התחזית	0.5%	10.1%	0.6%
עליה של 2% מול התחזית	0.5%	10.4%	0.6%
עליה של 3% מול התחזית	0.5%	10.8%	0.6%
שינוי בהיקף החובות שנדחו			
עליה של 10%	0.5%	10.1%	0.6%
עליה של 20%	0.5%	10.5%	0.6%
עליה של 30%	0.5%	10.8%	0.6%
ירידה במחיר נדל"ן למגורים			
5%	0.5%	9.7%	0.6%
10%	0.5%	9.7%	0.6%
15%	0.5%	9.7%	0.6%

^(*) מזה 2.8 מיליוני ש"ח בגין הפרשה לסיכון אשראי חוץ מאזני.

⁽¹⁾ בהתאם להוראות נב"ת 329 מחזיק הבנק, בנוסף להפרשה לפי עומק הפיגור והפרשה פרטנית, הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיר. לשינויים בפרמטרים של שיעור האבטלה, שינוי בהיקף החובות שנדחו וירידה במחיר נדל"ן למגורים ישנה השפעה על גובה ההפרשה התאורטי הנדרש. בהתחשב בגובה ההפרשות הקיימות בבנק, גם לשינויים התאורטיים המקסימאליים לא תהא השפעה על היקף/גובה ההפרשה, מעבר למצוין בטבלה. עם זאת יתכן שבעקבות משבר הקורונה תהיה עלייה זמנית בהפרשה לפי עומק הפיגור בהתאם להנחיית הפיקוח.

⁽²⁾ כ-2,507.6 מיתרת סיכון האשראי הכולל מסחרי ואחר משתייך לענף משקי בינוי ונדלן וכולל ובעיקר אשראי למימון בנייה למגורים בשיטת הליווי הסגור. לשינויים בפרמטרים של שיעור האבטלה, שינוי בהיקף החובות שנדחו וירידה במחיר נדל"ן למגורים ישנה השפעה על גובה ההפרשה התאורטי הנדרש. בהתחשב בגובה ההפרשות הקיימות בבנק, גם לשינויים התאורטיים המקסימאליים לא תהא השפעה על היקף/גובה ההפרשה, מעבר למצוין בטבלה. [לפרטים ראה להלן בפרק מאפייני אשראי למימון הקמת פרויקטים בנדל"ן.](#)

טבלה 32 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (במיליוני שקלים):

31 בדצמבר 2020						
הפסדי אשראי ⁽³⁾						
יתרת הפרשה	מחיקות	הוצאות בגין	מזה: סיכון	מזה: דירוג	סיכון אשראי	
להפסדי	חשבונאיות	הפסדי	מזה: סיכון	ביצוע אשראי	כולל ⁽¹⁾	
אשראי	נטו	אשראי	אשראי פגום	בעייתי ^{(5) (9)}	⁽⁴⁾	
						ציבור - מסחרי
4.5	0.1	(0.2)	-	14.9	1,711.9	1,757.7
						בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
2.5	-	(0.3)	1.7	2.8	747.1	749.9
						בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3.3	1.3	4.5	2.1	2.1	395.0	397.1
						שירותים פיננסיים
3.8	0.4	1.7	1.4	1.4	23.7	25.1
						אחרים
14.1	1.8	5.7	5.2	21.2	2,877.7	2,929.8
						סך הכל מסחרי ⁽⁷⁾
57.1	(0.1)	10.5	7.1	243.0	8,758.6	9,127.7
						אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
122.9	21.3	86.2	9.5	26.8	1,214.6	1,269.2
						אנשים פרטיים - אחר
194.1	23.0	102.4	21.8	291.0	12,850.9	13,326.7
						סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	484.3	484.3
						בנקים בישראל וממשלת ישראל
194.1	23.0	102.4	21.8	291.0	13,335.2	13,811.0
						סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	0.3	0.3
						בנקים וממשלות בחו"ל
-	-	-	-	-	4.9	4.9
						אחרים בחו"ל
194.1	23.0	102.4	21.8	291.0	13,340.4	13,816.2
						סך הכל

⁽¹⁾ סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾ - 11,192.7 מיליוני ש"ח, אג"ח - 383.9 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 1.4 מיליוני ש"ח,

וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 2,238.2 מיליוני ש"ח.

⁽²⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽³⁾ כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן) בסעיף התחייבויות אחרות).

⁽⁴⁾ סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

⁽⁵⁾ סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

⁽⁶⁾ כולל הלוואות לדיר אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 235.7 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 154.0 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.19 : 264.8 מיליוני ש"ח ו-238.3 מיליוני ש"ח).

⁽⁷⁾ כולל הלוואה בסך 160 מיליוני ש"ח המגובה בתזרים הלוואות רכב, בגינה בוצעה הפרשה קבוצתית בהתאם לסיכון הלוואות אלו, בסך של 3.8 מיליוני ש"ח.

⁽⁸⁾ מזה 2.8 מיליוני ש"ח חוץ מאזני.

⁽⁹⁾ כולל יתרה של חובות אשר תנאיהם שונות במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה וסווגו כחובות בהשגחה מיוחדת ברבעון: בגין אנשים פרטיים - הלוואות לדיר בסך של 112.9 מיליוני ש"ח ובגין אנשים פרטיים - אחר בסך של 10.0 מיליוני ש"ח.

31 בדצמבר 2019						
הפסדי אשראי ⁽³⁾						
יתרת הפרשה	מחיקות	הוצאות בגין	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: דירוג	סיכון אשראי
להפסדי	חשבוניות	הפסדי	מזה: סיכון	אשראי	ביצוע אשראי	סיכון אשראי
אשראי	נטו	אשראי	אשראי פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	⁽⁴⁾	כולל ⁽¹⁾
						ציבור - מסחרי
4.8	(0.3)	0.5	0.2	5.4	2,072.7	2,080.4
						בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
2.8	-	(0.4)	-	1.3	600.5	606.9
						בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
0.1	-	-	-	-	175.6	175.6
						שירותים פיננסיים ⁽⁷⁾
2.2	0.1	2.3	-	0.2	118.0	118.2
						אחרים
9.9	(0.2)	2.4	0.2	6.9	2,966.8	2,981.1
						סך הכל מסחרי
46.7	(4.4)	(3.2)	4.6	143.9	8,137.3	8,430.1
						אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
58.0	30.8	37.7	10.5	26.9	1,326.5	1,385.9
						אנשים פרטיים - אחר
114.6	26.2	36.9	15.3	177.7	12,430.6	12,797.1
						סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	513.1	513.1
						בנקים בישראל
114.6	26.2	36.9	15.3	177.7	12,943.7	13,310.2
						סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	24.2	24.2
						בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	5.1	5.1
						ממשלות בחו"ל
114.6	26.2	36.9	15.3	177.7	12,973.0	13,339.5
						סך הכל

⁽¹⁾ סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾ - 11,000.0 מיליוני ש"ח, אג"ח - 271.7 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3.2 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 2,064.6 מיליוני ש"ח.

⁽²⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽³⁾ כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

⁽⁴⁾ סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

⁽⁵⁾ סיכון אשראי מאזני וחוסר מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

⁽⁶⁾ כולל הלוואות לדיר אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 264.8 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 283.3 מיליוני ש"ח.

⁽⁷⁾ כולל הלוואה בסך 114 מיליוני ש"ח המגובה בתזרים הלוואות רכב, בגינה קיימת הפרשה קבוצתית בהתאם לסיכון הלוואות אלו, בסך של 2.0 מיליוני ש"ח.

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

במסגרת ניהול סיכוני אשראי, הבנק נוקט אמצעים שונים להפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיור. הבנק קבע במסגרת מדיניות האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיור בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. הפרמטרים העיקריים להגדרת תיאבון הסיכון בתחום הלוואות לדיור הינם: שיעור המימון (LTV), מיקום הנכס, יחס החזר מהכנסה (PTI), מטרת ההלוואה ותקופת ההלוואה. הבנק מבצע ניטור באופן שוטף על פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות לנוכח תיאבון הסיכון שקבע. לאחר פרוץ משבר הקורונה הנהלת הבנק החליטה על שינויים רלוונטיים בנהלים ובנוסף קבעה ההנהלה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב.

טבלה 33 - התפתחות ביצועי האשראי לדיור⁽¹⁾ ומדדי ביצוע עיקריים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2016	2017	2018	2019	2020
ביצועים במטבע ישראלי (במיליוני ש"ח)	955	1,244	1,485	1,775	1,681
ביצועים במט"ח (במיליוני ש"ח)	177	95	69	31	69
סה"כ ביצוע (במיליוני ש"ח)	1,132	1,339	1,554	1,806	1,750
אחוז השינוי ביחס לשנה קודמת	(9%)	18%	16%	16%	(3%)
ביצועים בריבית משתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים	30%	30%	31%	33%	32%
תקופת ההלוואה ממוצעת (בחודשים)	245	249	262	261	263
הכנסה לנפש בממוצע (בש"ח)	5,801	5,614	5,638	6,003	5,725
התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור מימון הנכס ⁽²⁾ (LTV)					
60%-0%	87%	87%	83%	82%	75%
75%-61%	13%	13%	17%	18%	25%
מעל 75% ⁽³⁾	-	-	-	-	-
התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור החזר מהכנסה (PTI) בהלוואות למטרת מגורים ⁽²⁾					
שיעור החזר מהכנסה (PTI) ממוצע	23%	28%	28%	28%	28%
40%-0%	96%	99%	100%	100%	100%
מעל 40%	4%	1%	-	-	-
מזה: אחוז הביצועים בעלי שיעור מימון מעל 60%	1%	-	-	-	-
התפלגות מספר הסכמים על פי סכום ביצוע (באלפי ש"ח)					
0-500	59%	49%	50%	51%	50%
500-1,000	28%	35%	34%	34%	35%
מעל 1,000	13%	16%	16%	15%	15%
סכום הסכמים ממוצע	624	674	676	681	669
הלוואות בסך העולה על 2 מיליון ש"ח להלוואה:					
מספר הלוואות	30	46	40	71	76
סכום כולל (במיליוני ש"ח)	103	131	112	216	237

⁽¹⁾ הלוואות חדשות בלבד (לא כולל מיחזורים).

⁽²⁾ הנתונים לפי דיווח 876 לפיקוח על הבנקים.

⁽³⁾ מציין סכום הנמוך מ-1%.

טבלה 34 - מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיר - ללא קבוצות רכישה (במיליוני שקלים):

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020							שיעור	
גיל ההלוואה (זמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)							ההחזר	
10 שנים		3 חודשים עד					מההכנסה	
סך הכל	ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	שנה	עד 3 חודשים	הקבועה	שיעור מימון
2,754.8	150.4	497.4	740.8	724.6	537.5	104.1	עד 40%	עד 45%
150.8	24.0	58.8	10.0	4.2	33.4	20.4	50%-40%	
128.6	38.4	50.5	12.3	8.5	10.7	8.2	80%-50%	
27.0	14.1	12.9	-	-	-	-	מעל 80%	
3,061.2	226.9	619.6	763.1	737.3	581.6	132.7	סך הכל	
2,535.3	239.9	574.7	630.4	568.1	440.8	81.4	עד 40%	60%-45%
217.8	43.0	103.3	15.3	3.2	32.2	20.8	50%-40%	
150.9	47.7	80.4	4.1	0.8	6.7	11.2	80%-50%	
38.9	10.1	28.8	-	-	-	-	מעל 80%	
2,942.9	340.7	787.2	649.8	572.1	479.7	113.4	סך הכל	
1,484.7	161.6	189.9	387.6	311.9	360.9	72.8	עד 40%	75%-60%
104.2	27.6	27.9	1.8	4.4	18.4	24.1	50%-40%	
83.6	29.0	30.7	0.8	0.4	16.7	6.0	80%-50%	
12.4	8.9	3.5	-	-	-	-	מעל 80%	
1,684.9	227.1	252.0	390.2	316.7	396.0	102.9	סך הכל	
102.4	27.0	15.0	13.1	23.0	19.4	4.9	עד 40%	מעל 75%
13.2	5.3	3.8	-	-	1.5	2.6	50%-40%	
13.4	6.7	4.1	1.1	-	1.5	-	80%-50%	
3.3	1.3	2.0	-	-	-	-	מעל 80%	
132.3	40.3	24.9	14.2	23.0	22.4	7.5	סך הכל	
1.0	0.7	0.3	-	-	-	-	עד 40%	שיעבודים אחרים
-	-	-	-	-	-	-	50%-40%	
-	-	-	-	-	-	-	80%-50%	
-	-	-	-	-	-	-	מעל 80%	
1.0	0.7	0.3	-	-	-	-	סך הכל	
7,822.3	835.7	1,684.0	1,817.3	1,649.1	1,479.7	356.5	סך הכל	

מאפייני תיק האשראי לדירור

לקוחות הבנק בתחום הלוואות לדירור נמנים עם אוכלוסיות מהעשירון האמצעי ומעלה. ככלל עדיפות הבנק ללקוחות בעלי הכנסה משפחתית ברוטו שאינה פוחתת מההכנסה הממוצעת במשק כאשר כ-50% מהאשראי ניתן לנכסים באזור גוש דן וירושלים רבתי.

בביצועי הלוואות לדירור בשנת 2020 שיעור יחס החזר להכנסה הממוצעת עמד על כ-28%, בדומה אשתקד. כאשר כ-100% מההלוואות ניתנו בשיעור החזר של עד 40% מההכנסה וכ-75% מההלוואות ניתנו בשיעור מימון שאינו עולה על 60% משווי הנכס.

יתרת חוב נטו (בניכוי הפרשה להפסדי אשראי) של ההלוואות לדירור בפיגור מעל ל-90 ימים עומדת על 94.4 מיליוני ש"ח, לעומת יתרה של 116.8 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019

[ראה לעיל בטבלה 29.](#)

ליום 31 בדצמבר 2020 יתרת האשראי לדירור שבגינתו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-933.7 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי לדירור עמד על סך של כ-75.8 מיליוני ש"ח, לפרטים אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה [ראה לעיל בטבלה 26](#).

בשנת 2020 ביצע הבנק ניתוח להיקף הפסד האשראי לדירור הצפוי בשל השפעת משבר נגיף הקורונה, בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה הביא הבנק בחשבון שינוי אפשרי בגורמים הסביבתיים וגידול בסיכון האשראי בגין השינויים כאמור ועדכן את ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי לדירור ב-6.2 מיליוני ש"ח. הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן אחר פרופיל הסיכון בתיק האשראי לדירור והוא מעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיכנה ותהיינה שונות, בין היתר, עקב התפתחות המגפה.

לפרטים אודות הערכת רגישות ההפרשה להפסדי אשראי בגין השפעת משבר נגיף הקורונה [ראה לעיל בטבלה 31](#) המציגה את שיעורי ההפרשה בפועל ורגישות לשינויים באומדנים. לפרטים נוספים, [ראה בטבלה 29](#) בדבר הלוואות לדירור בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314.

כחלק מהצעדים שנקט בנק ישראל במהלך המשבר, הוא הודיע בחודש דצמבר על עדכון במגבלת תמחיל המשכנתאות, לשינוי המגבלה על תמחיל רכיב הפריים (שהיה מוגבל לעד 33% מתמחיל האשראי). בפועל, המשמעות היא שניתן לקחת משכנתא, או למחזר קיימת, בתמחיל של עד 66% במסלול הפריים. לפי בנק ישראל צעד זה אפשרי לנוכח רמת הריביות הנמוכה בשנים האחרונות, ונעשה במטרה להקל על הלואים בהחזר החודשי של המשכנתא בתקופה זו.

למידע נוסף על סיכונים בתיק ההלוואות לדירור, ראה בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020, הנמצא באתר האינטרנט של הבנק וכן בביאור [3113 לדוחות הכספיים](#).

תהליך מתן אשראי לדירור

פעילות המשכנתאות כוללת בעיקר מתן הלוואות לדירור וכנגד שעבוד דירת מגורים לתושבי ישראל בבסיסי הצמדה שונים ועל-פי מגוון מסלולי ריבית ולתושבי חוץ במט"ח במטבעות עיקריים (בעיקר דולר ארה"ב, לירה שטרלינג ואירו).

תהליך הערכת ואישור האשראי בשעבוד דירת מגורים הינו תהליך מובנה וסטנדרטי. האישור להלוואה מבוצע בסניף ו/או מועבר לדרג מאשר בכיר יותר, על-פי מדרג הסמכויות שקבע דירקטוריון הבנק. על מנת להפחית את ההישענות על יכולת מימוש הנכסים, שעלול להיות מורכב, תהליך חיתום האשראי מתייחס הן לאיכות הלוואה והן לאיכות הבטוחה. במסגרת תהליך החיתום הבנק עושה שימוש במודל פנימי לדירוג סיכון הלקוח בנוסף לניתוח מדדי הסיכון כגון יחס מימון, יחס החזר להכנסה והכנסה פנויה לנפש. התהליך מחייב הפרדת תפקידים (קצין האשראי אינו רשאי לאשר את הבקשות אותן הוא מעריך – מערכת המחשב חוסמת אפשרות זו) כך שגם בקשות בסמכות הסניף אינן יכולות להתבצע על-ידי בעל תפקיד אחד.

בקשות החורגות מסמכות מנהל סניף מועברות לאישור מרכז חיתום. תפקיד מרכז החיתום הוא לבחון את הבקשה מחדש, לאשרה או לדחותה. במידה ובקשת האשראי בסמכות גבוהה מסמכות מרכז החיתום, מרכז חיתום מגבש המלצה ומעבירה לאישור גורם בכיר (מנהל אגף, מנכ"ל או ועדות האשראי) לפי הסמכות הרלוונטית. כחלק מתהליך ייצור ההלוואה, תיקי האשראי במסגרת פעילות המשכנתאות נבדקים על-ידי יחידת בחינה מרכזית הבודקת את שלמות התיק לאחר שאושר וקבלת כל המסמכים והביטחונות הנדרשים. יחידה זו כפופה למערך התפעול האחורי בחטיבת המשאבים ובכך קיימת הפרדה ניהולית בין תהליך אישור האשראי והעברת המסמכים ובין בחינתו בטרם ייצוע.

כאמור, לאחר פרוץ משבר הקורונה הנהלת הבנק החליטה על שינויים רלוונטיים בנהלים, ובנוסף, קבעה ההנהלה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב. חיתום האשראי נערך בצורה קפדנית ביותר תוך שימת דגש על וידוא מצב הנוכחי של הלואים כולל וידוא סטטוס התעסוקה, הענף בו הוא פועל ומספר בעלי ההכנסה במשק הבית. במהלך התקופה הגביר הבנק את ניטור הפיגורים בתיק ובנוסף, ניטר באופן מתמשך, את סטאטוס ההקפאות שבוצעו ע"י לקוחות הבנק.

הבנק מספק שירותי ניהול ותפעול בגין שני סוגי הלוואות:

- א. תיקי הלוואות שנמכרו לגופים מוסדיים, אשר הבנק מנהל ומתפעל עבור הרוכשות את חלק התיק ההלוואות שנרכש על ידן, בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות עבור עצמו, לרבות חלק תיקי ההלוואות שנותרו בבעלותו.
- יתרת הלוואות אלו אשר מנוהלות על ידי הבנק ליום 31 בדצמבר 2020 עומדת על סך של כ-1,187 מיליוני ש"ח (מזה כ-1,115 מיליוני ש"ח בהלוואות לדיר). לבנק אין סיכון אשראי על חלק ההלוואות שנמכרו.
- ב. הלוואות מכספי ממשלה ובאחריותה לזכאי משרד הביטוי והשיכון (להלן: "הלוואות תקציב") אשר יתרתן ליום 31 בדצמבר 2020 עומדת על סך של כ-449 מיליוני ש"ח. לבנק אין סיכון אשראי על הלוואות התקציב.
- ביחס להלוואות לדיר, אשר נמכרו לגופים מוסדיים נעיר, כי בתאריך 14 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת חוזר בנושא מכירת הלוואות ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדיר. לפי סעיף 4.2 בטיטת החוזר, יחולו מגבלות על היקף מכירת תיקי הלוואות לדיר ע"י תאגיד בנקאי כשיעור מיתרת תיק ההלוואות לדיר (להלן "שיעור המגבלה"). בנק ישראל קבע, ביחס לבנק, שיעור מגבלה של 15%. בחודש אוגוסט, 2020 פתח הבנק בדיאלוג עם בנק ישראל להסרת מגבלה זו.
- ביום 11 במרץ 2020, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית גמורה ומוחלטת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיר שסכומם הכולל כ-432 מיליוני ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיר שהועמדו על ידי הבנק ("תיק ההלוואות"). הבנק הכיר בספריו הכנסה בגין המכירה בסך כ-51.7 מיליוני ש"ח.
- ביום 30 בספטמבר 2020, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים ("הרוכשים"), על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית גמורה ומוחלטת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיר שסכומם הכולל כ-230 מיליוני ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיר שהועמדו על ידי הבנק ("תיק ההלוואות"). הבנק הכיר בספריו, במהלך הרבעון הרביעי לשנת 2020, הכנסה בגין המכירה בסך כ-14.2 מיליוני ש"ח.
- נכון ליום 31 בדצמבר, 2020 לאחר המכירה האמורה לעיל, היקף מכירת תיקי הלוואות לדיר כשיעור מיתרת תיק ההלוואות לדיר עומד על כ-14.3%.
- הבנק רואה במכירת תיקי אשראי חלק ממימוש האסטרטגיה העסקית לטווח הארוך ובכוונתו לפעול למימוש עסקאות אלו בעתיד תוך עמידה במגבלות הרגולטוריות, ככל שתהיינה. יש לציין כי במקביל למכירת תיקי האשראי המשיך הבנק להציג צמיחה בתיק האשראי לדיר (תוך עמידה במגבלות ההון), כך שלמכירות הנ"ל הייתה השפעה חיובית על רווחיות הבנק בשעה שלא הייתה להן השפעה שלילית מהותית על הכנסות הריבית. כמו כן הבנק הכיר ברווח ברוטו ממכירת תיקי האשראי לדיר בסך 10.7 מיליוני ש"ח, בסך 56.1 מיליוני ש"ח ובסך 65.9 בשנים 2018, 2019 ו-2020 בהתאמה.
- כמו כן, בשל העובדה שכ-98.3% מתיק הלוואות לדיר של הבנק בוצע בשיעור מימון שאינו עולה על 75% משווי הנכס להערכת הבנק למכירת תיקי האשראי אין השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק.

טבלה 35 - מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור שנמכר (במיליוני שקלים):

התפלגות הלוואות לדיור ליום 31 בדצמבר 2020		שיעור החזר מהכנסה קבועה	שיעור מימון
הלוואות לדיור שנמכרו על יד הבנק	הלוואות לדיור במאזן הבנק		
55.6%	35.2%	עד 40%	עד 45%
0.8%	1.9%	40%-50%	
0.3%	1.6%	50%-80%	
0.3%	0.3%	מעל 80%	
57.0%	39.1%	סך הכל	
41.4%	32.4%	עד 40%	45%-60%
1.1%	2.8%	40%-50%	
0.4%	1.9%	50%-80%	
0.1%	0.5%	מעל 80%	
43.0%	37.6%	סך הכל	
-	19.0%	עד 40%	60%-75%
-	1.3%	40%-50%	
-	1.1%	50%-80%	
-	0.2%	מעל 80%	
-	21.5%	סך הכל	
-	1.3%	עד 40%	מעל 75%
-	0.2%	40%-50%	
-	0.2%	50%-80%	
-		מעל 80%	
	1.7%	סך הכל	
1,115.0	7,822.3	סך הכל	

סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים ללא הלוואות לדיור

טבלה 36 - יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) (במיליוני שקלים):

31 בדצמבר		
2019	2020	
1,192.0	1,099.2	הלוואות צרכניות סולו
69.8	48.8	אשראי קמעונאי אחר ⁽¹⁾
1,261.8	1,148.0	סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) ⁽²⁾
1,235.1	1,121.3	⁽²⁾ מזה: לא בעייתיים
6.7	13.4	בעייתיים פחות מ-90 יום
9.5	3.8	בעייתיים יותר מ-90 יום
6.2	6.7	פגמים שצוברים הכנסות ריבית
4.3	2.8	פגמים שאינם צוברים הכנסות ריבית
1,261.8	1,148.0	סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)
2.1%	2.3%	שיעור האשראי שמסווג כבעייתי מסך האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)
		⁽¹⁾ הרכב
11.2	7.3	יתרות עו"ש בחובה
58.6	41.5	אחר (רכב וכרטיסי אשראי)
69.8	48.8	סה"כ אשראי קמעונאי אחר

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 יתרת החובות בגין אשראי שאינו לדיור לגביהן בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, עמד על סך של כ-54.2 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו עמד על סך של כ-6.7 מיליוני ש"ח, מספר הלוואים אשר עברו בוצעו השינויים להלן עומד על כ-1,205. לפרטים נוספים אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ראה לעיל בסעיף שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה - [טבלה 26](#) בפרק זה.

טבלה 37 - התפלגות יתרות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) (במיליוני שקלים):

31 בדצמבר		
	2020	2019
סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	1,148.0	1,261.8
לפי תקופה ממוצעת שנתית לסיום ההלוואה	שיעור מסך הכול	
עד שנה	2%	5%
משנה עד 3 שנים	21%	15%
מ- 3 שנים עד 5 שנים	48%	42%
מ- 5 שנים עד 7 שנים	22%	34%
מעל 7 שנים	6%	3%
אחר ⁽¹⁾	1%	1%
לפי גודל חבות לווה (באלפי ש"ח)		
עד 10	4%	3%
מ 10 עד 20	8%	6%
מ 20 עד 40	26%	28%
מ 40 עד 80	38%	43%
מ 80 עד 120	18%	16%
מ 120 עד 150	5%	3%
מ 150 עד 300	1%	1%
לפי סוג האשראי		
לוח שפיצר חודשי בריבית משתנה	98%	98%
לוח שפיצר חודשי בריבית קבועה*	1%	1%
הלוואות שתנאיהן מאפשרים ללווה לדחות או להקטין את תשלומי הקרן	-	-
אחר	1%	1%
ביטחונות		
נכסים פיננסיים בבנק	1%	1%
ביטחונות אחרים	2%	3%
ללא בטחונות	97%	96%
הכנסה קבועה לחשבון		
לקוחות אשראי שאינם מנהלים חשבון עו"ש בבנק עם הכנסה קבועה לחשבון ⁽²⁾	90%	88%
לקוחות אשראי שמנהלים חשבון עו"ש בבנק עם הכנסה קבועה לחשבון	10%	12%

⁽¹⁾ כולל יתרת חובה עו"ש וכרטיסי אשראי לפירעון מיידי.

⁽²⁾ כניסתו לתוקף של חוק נתוני אשראי יאפשר לבנק ניטור שוטף של מאפייני סיכון הלקוח.

טבלה 38 - מחיקות חשבונאיות בגין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) (במיליוני שקלים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2020	2019
מחיקות חשבונאיות	34.0	41.1
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות	(12.7)	(10.3)
מחיקות חשבונאיות נטו	21.3	30.8
שיעור המחיקות נטו מיתרת האשראי לסוף תקופה*	1.9%	2.4%

* במונחים שנתיים אפקטיביים

טבלה 39 - יתרות ממוצעות של סיכון אשראי* לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) ללקוחות עו"ש פעילים (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2020	2019
סיכון אשראי ממוצע	17.9	17.2
מזה מסגרת עו"ש מאושרת	4.9	4.7
שיעור לקוחות עו"ש פעילים בבנק להם מסגרת מאושרת מסך לקוחות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	13%	13%

* כולל יתרות חובה ומסגרות מאושרות שטרם נוצלו בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות.

היקף הביצועים באשראי קמעונאי אחר אינו מהותי ועל כן עיקר הדין להלן ומדדי הביצועים יתייחסו להלוואות צרכניות סולו בלבד.

טבלה 40 - התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2020	2019	2018
ביצועים במהלך התקופה (במיליוני ש"ח)	385	745	679
שיעור יחס החזר הלוואה שבוצעה מההכנסה הכוללת של הלוואה			
יחס החזר עד ל-20%	84%	90%	95%
יחס החזר מעל ל-20%	16%	10%	5%
שיעור ביצוע לפי תקופה מקורית של הלוואה			
עד 6 שנים	96%	97%	99%
מעל 6 שנים	4%	3%	1%
תקופת הלוואה ממוצעת (בשנים)	4.3	5.1	4.9
שיעור ביצוע לפי סכומי הלוואות			
עד 50	65%	42%	54%
בין 50 ל 60	5%	8%	7%
בין 60 ל 70	5%	9%	5%
בין 70 ל 80	4%	8%	13%
מעל 80	21%	33%	21%
סכום הלוואה ממוצע (באלפי ש"ח)	26	42	48

* להסבר אודות השינויים ברבעון [ראה להלן בפרק מאפייני תיק האשראי ללקוחות הלוואות צרכניות סולו של הבנק.](#)

מאפייני תיק האשראי ללקוחות הלוואות צרכניות סולו של הבנק

הלוואות צרכניות סולו ניתנות ללקוחות פרטיים, תושבי ישראל המבקשים לקבל אשראי לכל מטרה, לתקופה קצובה. עיקר האשראי ניתן, ללקוחות שמנהלים את חשבון העו"ש שלהם בבנק אחר, באמצעות ערוצים דיגיטליים ומוקדים או באמצעות סניפי הבנק. לקוחות אלו מדורגים על פי מודל החיתום ביום מתן הלוואה בבנק. מערכת חיתום האשראי כוללת את כללי מדיניות האשראי ואת מודל הדירוג ועל בסיסם מתקבלת המלצה לאישור האשראי. באפריל 2019 מאגר נתוני אשראי שהוקם על-ידי בנק ישראל עלה לאוויר. החל מעליית מאגר האשראי לאוויר, הבנק מסתמך בנוסף לאמור לעיל, גם על המידע המתקבל מהמאגר דרך לשכות האשראי ודירוג האשראי של הלשכות. הבנק נמצא בתהליך שדרוג מתמשך של המודלים בהם הוא משתמש לשם חיתום האשראי.

הפעילות מאופיינת בפיזור רב של לקוחות אשר לכל אחד מהם ניתן אשראי בסכום נמוך יחסית ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד. מודל החיתום של הבנק מעודכן באופן שוטף וכן נקבעים סכומי החשיפה ללווים אשר פרופיל הסיכון שלהם מאפשר זאת על-פי המודל. לאחר פרוץ משבר הקורונה הנהלת הבנק החליטה על שינויים רלוונטיים בנהלים ובנוסף קבעה ההנהלה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב. חיתום האשראי נערך בצורה קפדנית ביותר תוך שימת דגש על וידוא מצב הנוכחי של הלווים כולל וידוא סטטוס התעסוקה, הענף בו הוא פועל ומספר בעלי ההכנסה במשק הבית. בין השאר הוחמרו מגבלות על שיעור האשראי הצרכני מסך האשראי, סכום מקסימלי להלוואה ושיעור הביצועים ללווים עם יחסי החזר גבוהים. כמו כן, נערך עדכון למודל דירוג הלווים והבנק ממשיך לבחון שיטות ודרכים נוספות לשדרוג מודל החיתום.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 יתרת החובות בגין אשראי שאינו לדיור לגביהן בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, עמד על סך של כ-54.2 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו עמד על סך של כ-6.7 מיליוני ש"ח, מספר הלווים אשר עברו בוצעו השינויים להלן עומד על כ-1,205. לפרטים נוספים אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ראה לעיל בסעיף שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה – [טבלה מספר 26 בפרק זה](#).

בשל ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה, נרשם כ-61.1 מיליוני ש"ח גידול מסגרת בהפרשה קבוצתית על אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור. נציין כי הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף, בהתאם לתוצאות בפועל שתיכנה ותהייה שונות מהערכות הבנק בשלב זה. בשנת 2020 21% מהביצועים היו בהלוואות מעל 80 אלפי ש"ח והיקפם קטן בכ-165 מיליוני ש"ח. (בשנת 2019 33% מהביצועים). הלוואות צרכניות סולו ניתנות על בסיס ריבית הפריים ולפיכך חשופות לשינויים בריבית. עם זאת, תקופת ההלוואה ככלל הינה עד 6 שנים כאשר המח"מ הממוצע עומד על 2.7 שנים (ללא הנחת פירעון מוקדם) וסכום ההחזר החודשי לרוב נמוך יחסית ולכן חשיפת הלקוח לגידול בתשלומים עקב העלאת ריבית הינה בסיכון נמוך יחסית. כמו כן, הרוב המוחלט של ביצועי האשראי הצרכני סולו מאופייני ביחס החזר הלוואה מבוקשת להכנסה הכוללת בשיעור של עד 20%. בהתאם למדיניות האשראי של הבנק, הבנק בוחן גם את היחס בין סך ההחזר של כלל התחייבויות הלקוח לבין סך ההכנסה הכוללת של הלקוח. הבנק מנהל מיזם למתן אשראי צרכני בנקודות מכירה קמעונאיות ובכך נותן מענה ללקוחות המבקשים לרכוש מוצרים במימון בנקאי באמצעים דיגיטליים. מהלך זה מאפשר לבנק להרחיב את בסיס הלקוחות שלו.

יתרת ההלוואות הצרכניות סולו ללקוחות עו"ש פעילים בבנק ליום 31 בדצמבר 2020 עומדת על כ-89.5 מיליוני ש"ח (כ-8% מיתרת האשראי), לעומת יתרה של 103.9 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2019 (כ-9% מיתרת האשראי).

לפרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי [ראה טבלה 26 בפרק זה](#).

תהליך מתן אשראי להלוואות צרכניות סולו

תהליך מתן האשראי ללקוחות יכול להתחיל באחד מהערוצים הבאים: המוקד הטלפוני, אתר האינטרנט, נקודות מכירה או סניפי הבנק. הגורמים המוסמכים בבנק רשאים לאשר אשראי צרכני סולו תוך בחינת הבקשה באמצעות מערכת חיתום האשראי. מערכת חיתום האשראי כוללת את כללי מדיניות האשראי ואת מודל הדירוג ועל בסיסם מתקבלת המלצה לאישור האשראי. באפריל 2019 מאגר נתוני אשראי שהוקם על-ידי בנק ישראל עלה לאוויר. החל מעליית מאגר האשראי לאוויר, הבנק מסתמך בנוסף לאמור לעיל, גם על המידע המתקבל מהמאגר דרך לשכות האשראי ודירוג האשראי של הלשכות. הבנק נמצא בתהליך שדרוג מתמשך של המודלים בהם הוא משתמש לשם חיתום האשראי.

מאפייני הסיכון, פיקוח ובקרה של תיק האשראי לאנשים פרטיים

כאמור לעיל, עיקר האשראי לאנשים פרטיים ניתן ללקוחות אשר מנהלים את חשבון העו"ש שלהם בבנק אחר. לכן קיים לבנק מידע מצומצם יותר לגבי מצבו הפיננסי של הלקוח ושיעורי המחיקות באשראי זה גבוהים ביחס לממוצע המערכת הבנקאית. עם זאת, לאור כניסתו לתוקף של חוק נתוני אשראי הורחב היקף המידע הזמין אודות לקוחות אלו. במסגרת פעילות אשראי לאנשים פרטיים, מבוצעים תהליכי בקרה וניטור הסיכון ומדווחים להנהלה ולדירקטוריון באופן שוטף:

1. דיווח ממצאי בקרות חיתום וניהול האשראי.
2. מעקב ודיווח על שיעורי הפיגור וההפרשה מהפעילות.
3. דיווח על מאפיינים ומגמות בתיק האשראי ועמידה בכל המגבלות שנקבעו במדיניות האשראי.
4. בעת הקורונה מבוצע ניטור על לקוחות שהקפיאו הלוואה. וכן, על הלקוחות שיצאו מהקפאה.

אשראי צרכני ללקוחות קיימים

טבלה 41 – אשראי צרכני ללקוחות קיימים (במיליוני שקלים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2019	
134.7	343.1	1. סכום האשראי שניתן ללקוחות קיימים ⁽³⁾⁽¹⁾
2. פירוט נוסף לגבי אשראי שמוחזר במהלך השנתיים האחרונות ולא סווג בארגון מחדש של חוב בעייתי:		
א. לפי דירוג האשראי ⁽²⁾ של הלוואה בעת מיחזור האשראי:		
78.5	176.6	דירוג גבוה
33.7	97.0	דירוג בינוני
13.5	65.7	דירוג נמוך
2.5	3.8	דירוג נמוך מאוד
128.2	343.1	סך הכל
ב. לפי מצב הפיגור של הלוואה במועד מיחזור האשראי:		
-	-	הלוואה היה בפיגור של 30 ימים או יותר
128.2	343.1	הלוואה לא היה בפיגור של 30 ימים או יותר
128.2	343.1	סך הכל אשראי שמוחזר במהלך השנתיים האחרונות ולא סווג כארגון מחדש
ג. לפי מספר מיחזורי אשראי שבוצעו ללוואה בשנתיים האחרונות		
84.6	261.5	1
35.3	73.6	2
8.3	8.0	3 או יותר
128.2	343.1	סך הכל אשראי שמוחזר במהלך השנתיים האחרונות ולא סווג כארגון מחדש
ד. לפי מידת העמידה במדיניות הבנק למחזור אשראי		
127.7	341.1	עמד במדיניות הבנק למחזור אשראי
0.5	2.0	אשראי שאושר בגמישות מהמדיניות על ידי מרכז חיתום
128.2	343.1	סך הכל אשראי שמוחזר במהלך השנתיים האחרונות ולא סווג כארגון מחדש
112.1	310.1	3. יתרת חוב רשומה של סך האשראי ללווים שהאשראי שלהם מוחזר לסוף שנה

(1) אשראי צרכני שבמהלך השנתיים האחרונות חודש, הוארכה תקופת הפירעון שלו, או שניתן ללוואה קיים לפני שפרע את האשראי הקודם שלו.

(2) בהתאם למודל הדירוג של הבנק.

(3) אינו כולל אשראי שסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי בשנת 2020 בסך 6.5 מיליוני ש"ח ובשנת 2019 בסך 4.3 מיליוני ש"ח.

מאפייני אשראי למימון הקמת פרויקטי נדל"ן

הבנק נותן אשראי למימון הקמת פרויקטים למגורים בשיטת הליווי וכן מעמיד ערבויות לסוגיהן בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט ועל פי מאפייניו. בשיטת הליווי הסגור מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצורכי הפרויקט בלבד ואליו מופקדים כספי התקבולים מרוכשי יחידות הדיר, ההון העצמי ואשראי הבנק. כספים אלו משוחררים לפי קצב התקדמות הבניה ע"פ דוחות מפקח מומחה. במסגרת מימון הפרויקט לבנייה מעמיד הבנק גם ערבויות ביצוע, ערבויות כספיות וערבויות חוק מכר לרוכשים יחידות בפרויקט. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק. במרבית העסקאות מונפקות בטוחות חוק המכר על ידי גופים מוסדיים עימם קיים לבנק הסכם שיתוף פעולה.

הבנק משתף פעולה עם גופים מוסדיים בהעמדת אשראי לפרויקט לצורך ניצול מיטבי של ההון והשאת הרווחיות, תוך פיזור סיכונים האשראי ועמידה במגבלות רגולטוריות נדרשות. הבנק מנהל נכון ליום 31 בדצמבר, 2020 סך של 212 פרויקטים בהיקף כולל של כ-11 אלפי יחידות דיר, מהם כ-68 פרויקטים הפעילות, לרבות היקפי המימון, בשיטת פעולה עם גופים מוסדיים. כמו כן, היקף התיק המנוהל הינו כ-6.9 מיליארדי ש"ח, מזה כ-1.5 מיליארדי ש"ח באחריות הבנק והיתרה באחריות הגופים המוסדיים.

הבנק מממן את הפרויקטים החל משלב רכישת הקרקע, דרך שלבי הבנייה השונים. ככלל, האשראי למימון קרקעות ניתן עבור קרקעות הזמינות לבנייה עד 24 חודש מיום מימון הקרקע. נכון ליום 31 בדצמבר, 2020 האשראי שניתן לפרויקטים שנמצאים בשלב קרקע מהווה 40% במונחי חבות מתיק הנדל"ן של הבנק. יצוין כי רוב האשראי הקיים בפרויקטים שנמצאים בשלב הקרקע ניתן לפרויקטים הזמינים לבניה תוך 12 חודשים.

נכון ליום 31 בדצמבר, 2020 האשראי שניתן לפרויקטים באזור מרכז הארץ מהווה 67% במונחי היקפי אשראי מתיק הנדל"ן של הבנק, 4% בירושלים רבתי ו-29% בשאר הארץ. הבנק ערך ניתוח מעמיק של האשראי למימון הקמת פרויקטי נדל"ן לפי שלבי הביצוע והסגמנטים השונים ברמה פרטית ובתרחיש של הרעה בשוק הנדל"ן. להערכתו יתרת ההפרשה הקבוצתית הקיימת נכון ליום 31 בדצמבר, 2020 תוך שימוש בהתאמות האיכותיות, מכסה את ההפסד הצפוי. לפרטים נוספים, ראה דוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

חשיפות עיקריות למדינות זרות (על בסיס מאוחד) (1)

חלק א – מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך מבניהם:

טבלה 42 – חשיפות עיקריות למדינות זרות (במיליוני שקלים) ⁽¹⁾:

המדינה	31 בדצמבר 2020		31 בדצמבר 2019		סך הכל
	חשיפה מאזנית ⁽²⁾	חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽⁶⁾	חשיפה מאזנית ⁽²⁾	חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽⁶⁾	
ארצות הברית	85.4	3.5	147.9	-	147.9
אחרות	96.3	23.3	140.0	6.2	146.2
סך כל החשיפות למדינות זרות	181.7	26.8	287.9	6.2	294.1
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS ⁽⁴⁾	0.6	-	1.8	-	1.8
מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ⁽⁵⁾	1.0	-	0.7	-	0.7
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות	3.8	-	2.7	-	2.7

⁽¹⁾ על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

⁽²⁾ סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגמים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

⁽³⁾ סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

⁽⁴⁾ החשיפה למדינות ה-PIGS כוללת את המדינות: פורטוגל, איטליה, יוון וספרד.

⁽⁵⁾ החשיפה למדינות ה-LDC (מדינות פחות מפותחות) כוללת את ליבריה בלבד.

⁽⁶⁾ לא קיים סיכון אשראי מאזני או חוץ מאזני בעייתי וכן לא קיימים חובות פגמים בחשיפות למדינות זרות.

חלק ב – המידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים המאוחד או בין 15% לבין 20% מההון אינו מהותי

חלק ג – החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לתקופת הדיווח אינה מהותית

חשיפות (1)(2) אשראי למוסדות פיננסיים (3) זרים

טבלה 43 – חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים (במיליוני שקלים):

דרוג אשראי חיצוני ⁽⁴⁾	סך חשיפת אשראי ליום 31 בדצמבר	
	2020	2019
AAA עד AA	14	41
A+ עד A	12	32
BBB עד BBB-	63	46
ללא דרוג	3	1
סך הכול חשיפה	92	120

1. פיקדונות ויתרות עו"ש במוסדות פיננסיים זרים, לבנק אין חשיפה לסיכונים אשראי חוץ מאזני, במוסדות פיננסיים זרים.

2. לא קיימת חשיפה למוסדות פיננסיים אשר מסווגים כחוב פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת וכן לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי, בגין מוסדות אלה.

3. מוסדות פיננסיים זרים הינם בנקים, חברות אחזקה של בנקים, בנקים להשקעות ובורקרים.

4. על פי חברת הדירוג S&P.

היתרות הנכללות בטבלה לעיל כוללות בעיקר מוסדות הפועלים בארה"ב, בלגיה ושווייץ. הבנק קבע מגבלות על החשיפה המרבית המותרת למוסדות פיננסיים בחו"ל ומנהל מעקב שוטף על חוסנם של גופים אלה בהסתמך על דירוג החברות ונתוני שוק אחרים המעידים על מצבן הכלכלי.

חשיפה לסיכונים סביבתיים

הפעילות הנוכחית של הבנק מתמקדת בעיקר בלוחים מהמגזר הקמעונאי אשר להם חשיפה נמוכה לסיכון הסביבתי. כפועל יוצא חשיפת הבנק לסיכון זה אינה משמעותית. גם פעילות הבנק במתן אשראי בתחומי הבניה, הנדל"ן ופעילות מסחרית לתאגידים ויחידים אינה חושפת את הבנק לסיכון סביבתי משמעותי בין היתר לאור הימנעות הבנק ממתן אשראי בענפים המועדים לזיהום הסביבה וקבלת אישורים מתאימים לפני מתן אשראי. הבנק בוחן בימים אלה את מכתב המפקח בנוגע לאופן הטיפול במערכת בסיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים. לפרטים אודות השפעת התפשטות נגיף הקורונה ראה לעיל בפרק [1.6 אירועים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן](#).

סיכונים סליקה וסיכון צד נגדי

סיכון סליקה הוא הסיכון שצד נגדי לא יקיים את חלקו ולא יעביר לבנק במועד הקבוע לכך את הסכום הנדרש בעת סליקת עסקה. החשיפה לסיכון סליקה היא למשך זמן קצר ובדרך כלל היא תוך יומית.

המקור העיקרי לחשיפת הבנק לסיכונים סליקה הינו סליקת עסקאות בנגזרים (OTC). הבנק אינו פועל מול לקוחותיו בנגזרות OTC, אלא במכשירים נגזרים הנסחרים בבורסות שונות, בהם סיכון הסליקה מזערי. הבנק חשוף לסיכונים סליקה בפעילותו עבור עצמו ואולם היקפי הפעילות הללו אינם מהותיים. בנוסף, לבנק חשיפה לסיכונים סליקה הנובעים ממסחר בניירות ערך זרים המתבצע מול ברוקרים באמצעות תהליכי סליקה שאינם במקביל לתשלום (Non-DVP - Non Delivery Versus Payment). היקף עסקאות אלו קטן יחסית. עיקר חשיפות הבנק לסיכון צד נגדי מתהווה מול בנקים בארץ ובחו"ל ומוסדות פיננסיים מוכרים בחו"ל בגין סליקת עסקאות בנגזרים (OTC) ומול ברוקרים ונותני שירות קסטודיאן בניירות ערך בגין סליקת עסקאות בניירות ערך זרים. מסגרות הפעילות עם מוסדות אלו מאושרות לפחות אחת לשנה בדירקטוריון הבנק כחלק ממסגרות האשראי של אותם מוסדות. במהלך השנה לא התממשו סיכונים סליקה או סיכון צד נגדי בבנק.

הפחתת סיכון – הבנק חתם על הסכמי ISDA ועל נספחי CSA מול רוב הבנקים מולם מתבצעת הפעילות בנגזרים. הדבר מאפשר קיזוזים של העסקאות כך שהסכום שיעבור בין הצדדים לעסקה הוא סכום החשיפה נטו ועל-ידי כך להקטין את החשיפה של כל אחד מהצדדים. נספחי CSA מסדירים העברות של כספים בין הצדדים לעסקה כל אימת שהחשיפה מגיעה להיקף מסוים שנקבע מראש ועל-ידי כך קטנה החשיפה לצד הנגדי.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת ניהול סיכונים אשראי, ראה את דוח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים וכן בדוח הכספי השנתי לשנת 2020.

3.2 סיכון שוק

סיכון השוק הוא הסיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

התוצאות העסקיות השווי ההוגן של הנכסים, התחייבויות, ההון העצמי ותזרימי המזומנים חשופים לסיכונים שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריבית, בשער החליפין, במדד המחירים, במחירי ניירות ערך בארץ ובחו"ל ובמדדים כלכליים נוספים.

בקבוצת סיכונים זו כלולים מספר סוגי סיכונים ספציפיים, המפורטים בהמשך והמנוהלים בבנק באופן דומה, על בסיס מסגרת עבודה, מדיניות ומגבלות שקבע הדירקטוריון. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שוק, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים אלו. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap) וחוזים עתידיים להגנה על שער מטבע (Forward). העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. כמו כן, לבנק חוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת ניהול סיכונים שוק, ראה את דוח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים וכן בדוח הכספי השנתי לשנת 2020. שנת 2020 אופיינה בתנודתיות רבה בשווקי העולם. בתחילת השנה, תגובת הפאניקה הראשונית של המשקיעים בשוקי ההון בישראל ובעולם, לנוכח התפרצות נגיף הקורונה, יצרה משבר נזילות שכתוצאה ממנו נרשמו ירידות חדות מאוד בשעריהן של אג"ח ומניות בבורסות לניירות ערך במהלך חודש מרץ, עלייה חדה בשער החליפין של הדולר מול השקל, עלייה חדה בריביות בשוקי המטבע הבין-בנקאיים ובמיוחד בעלויות גיוס דולרים ועלייה בתשואות אג"ח ממשלת ישראל. ואולם, לנוכח התערבות הבנקים המרכזיים, הציפיות למציאת חיסון ובהובלת מניות הטכנולוגיה שהסביבה העסקית והתחרותית שלהן השתפרה באופן מהותי, חלה התמתנות במדדים השונים ושוקי המניות אף עלו לשיאים חדשים כמעט בכל רחבי הגלובוס.

לנוכח אי הודאות הכלכלית והתנודתיות המשמעותית בשוקי ההון החליטה הנהלת הבנק על צעדי הקטנה מדודה של היקף סיכונים שוטף של הבנק.

הבנק מכמת את סיכוני השוק גם על פי מתודולוגית הערך הנתון לסיכון - VaR.

ה-VaR אומד את ההפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש על פי תנאי השוק שנצפו בעבר. החישוב בבנק מבוצע, אחת לחודש, לתקופת החזקה של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%. הבנק מודד את הסיכון הכולל שלו באמצעות ה-VaR של סך התיק הבנקאי וכן את החשיפה לסיכון של התיק למסחר שלו באמצעות מערכת זו. בנוסף לניהול ובקרה באמצעות מודל ה-VaR, משתמש הבנק גם במודלים אחרים לכימות הסיכונים, עם דגש על מודלים המשמשים לאמידת הסיכון בעת קיצון. בימים אלה מבצע הבנק תהליך לבחינת השפעת אירוע הקורונה על המודלים בהם הוא משתמש, ובפרט, מודל ה-VAR, בהמשך להנחיית בנק ישראל. הסיכון הנמדד על-ידי VaR מתייחס לנזק הפוטנציאלי מהחזקת הפוזיציות המאזנית והחוסך מאזנית ובכלל זה הפוזיציות של התיק למסחר החשופות לסיכוני שוק. הבנק מבצע תהליך Back-Testing לתוצאות ה-VaR. בעקבות התנדבותיות החריגה בשווקים במספר ימים ההפסד היה מעבר לאומדן ה-VAR.

טבלה 44 - אומדן ה-VaR (במיליוני שקלים):

אומדן ה-VAR לשנה שהסתיימה ביום				
31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2020		
סוף תקופת הדיווח	ערך מקסימלי במהלך השנה	סוף תקופת הדיווח	ערך מקסימלי במהלך השנה	סוף תקופת הדיווח
במיליוני ש"ח				
חשיפה בפועל	20.6	20.6	11.4	15.5
מגבלת הבנק	25.0	25.0	20.0	20.0

⁽⁴⁾ לאחר פרוץ משבר הקורונה קיימה הנהלת הבנק דיון בנושא החשיפות הפיננסיות וקבעה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב. בין היתר, נקבע על הידוק מגבלת ה-VAR מ-20.0 מיליוני ש"ח ל-18.0 מיליוני ש"ח. מגבלת ה-VAR של הבנק עודכנה פעם נוספת לקראת שנת 2021 לערך של 25.0 מיליוני ש"ח.

מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של הבנק מבוססת על ניהול החשיפות לסיכוני שוק ונזילות על-ידי קביעת מגבלות כמותיות התואמות את תאבון הסיכון של הבנק. האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות כוללים בין השאר: קנייה ומכירה של ניירות ערך סחירים (בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל), גיוס של פיקדונות לא סחירים (מלקוחות פרטיים ומוסדיים), גיוס פיקדונות סחירים ופעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון הריבית

סיכון הריבית נובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות הנובע מהפער בין מועדי הפירעון ומועדי שינוי הריבית של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד מהמגזרים. שינויים אלה עלולים לפגוע ברווחיות ו/או להביא לשחיקת ההון של הבנק. פעילות הבנק כמתווך פיננסי יוצרת חשיפה לסיכון זה והבנק פועל להקטנתה. החשיפה העיקרית של הבנק היא במגזר השקלי הלא צמוד בשל הגידול בהיקף הפעילות בתחום האשראי עקב הוראות בנק ישראל שמגבילות את היקף ההלוואות לדירור בריבית משתנה ובתיק הנוסטרו. חשיפה קיימת גם במגזר הצמוד למדד, שכן במגזר זה מרבית הנכסים וההתחייבויות הם בריבית קבועה לטווח ארוך. הבנק מנהל מעקב אחר מדדים מקובלים לאמידת סיכון הריבית של ההלוואות כנגד הפיקדונות, במטרה להתאים את ההשפעה של שינוי אפשרי בשיעורי הריבית על שווי התזרים הפיננסי הנקי שלו לתיאבון הסיכון של הבנק. בין כלים אלו נמדדים פערי מח"מ, מבוצע כימות באמצעות VaR ונאמדת החשיפה במגוון של תרחישים. כמו כן, עוקב הבנק אחר היקף הפירעונות המוקדמים בהלוואות, להם השפעה מהותית על המח"מ האפקטיבי.

מדיניות הבנק, בניהול החשיפה לסיכון ריבית, נקבעת בהתחשב בצפיפות להתפתחות בשיעורי הריבית השונים, תוך בחינת העלויות לצמצום החשיפה לסיכון זה ובהתחשב באומדן שיעור הפירעון המוקדם בהלוואות ובגורמים המשפיעים עליו. ההערכה של שיעור הפירעון המוקדם מתבצעת על סמך נתוני העבר ועל בסיס הנחות הבנק על מספר גורמים המשפיעים על שיעור זה ובהם בעיקר שיעור הריבית. הנחת הפירעון המוקדם של ההלוואות משמשת במגזר הצמוד למדד לצורך חישוב פערי המח"מ והחשיפה לסיכון ריבית. להערכת הבנק, בהתחשב בהיקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות ובחשיפות בכל מגזרי ההצמדה, החשיפה לסיכון כתוצאה משינוי לא צפוי של 1 נקודת האחוז בשיעור הריבית נמוכה וזאת יחסית לשווי התזרים הנקי המהווה של הבנק. הערכה זו של הבנק הינה "מידע צופה פני עתיד" העשויה להתממש באופן שונה מכפי שנצפה לאור העובדה כי היא מבוססת על היקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות והחשיפות בכל מגזרי ההצמדה וייתכן כי היקף הפירעונות בפועל בעתיד, יהיה שונה.

מידע כמותי על סיכון ריבית – ניתוח רגישות

טבלה 45 - שווי הוגן מתואם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (במיליוני שקלים):

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020		
שקל	מט"ח	סך הכול	שקל	מט"ח	סך הכול
866.6	(29.0)	837.6	734.5	15.1	749.6
860.5	(29.1)	831.4	728.2	14.9	743.1

שווי הוגן מתואם ⁽¹⁾ ⁽²⁾

מזה: תיק בנקאי

⁽¹⁾ שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

⁽²⁾ ליום 31 בדצמבר 2020 כולל התחייבות בגין חכירות בסך 116.6 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 32](#) 'לדוחות הכספיים'.

טבלה 46 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על שווי הוגן נטו מתואם⁽¹⁾ על הבנק וחברות מאוחדות שלו (במיליוני שקלים):

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020		
שקל	מט"ח	סך הכול	שקל	מט"ח	סך הכול
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		

שינויים מקבילים

גידול מיידי מקביל של נקודת אחוז אחד

גידול מיידי מקביל של 0.1 נקודת אחוז

קיטון מיידי מקביל של נקודת אחוז אחד

שינויים לא מקבילים

התללה⁽²⁾

השטחה⁽³⁾

עליית ריבית בטווח הקצר

ירידת ריבית בטווח הקצר

⁽¹⁾ שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

⁽²⁾ התללה – ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

⁽³⁾ השטחה – עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

טבלה 47 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית (במיליוני שקלים):

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020		
הכנסות ריבית, נטו	הכנסות מימון, שאינן מריבית	סך הכול	הכנסות ריבית, נטו	הכנסות מימון, שאינן מריבית	סך הכול

שינויים מקבילים

עלייה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

לפרטים נוסף אודות ההנחות שישמשו לחישוב השווי ההוגן של ראה [ביאור 32](#) 'לדוחות הכספיים'.

גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור

ביום 13 בפברואר, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור, וזאת לאור הנחיות הגילוי של רשות ניירות הערך בארה"ב בדבר הפסקת שימוש בריבית הליבור (LIBOR) החל משנת 2021.

להפסקת השימוש בריבית הליבור ומעבר לריביות חלופיות צפויות להיות השלכות על התנהלותו של הבנק ומוצריו וכן השלכות תפעוליות. הבנק נמצא בתהליך בחינת ההשפעה הצפויה של הפסקת פרסום ריבית הליבור, לרבות בחינת חלופות אפשריות, ולכן עשויות להיגרם השלכות פיננסיות וכן תידרש היערכות עסקית, ניהול סיכונים והיערכות טכנולוגית. הערכת הבנק היא כי אין מדובר על השפעה מהותית על דוחות הבנק.

לפרטים נוספים ראה ביאור [10 לדוחות הכספיים](#).

סיכון שער חליפין וסיכון אינפלציה

החשיפה לסיכון הבסיס, המתבטאת בהפסד שעלול להתרחש, משינויים במדד המחירים ובשער החליפין. המדיניות של הבנק לנהל את הסיכונים מחשיפת הבסיס באופן מבוקר ובהתאם להתפתחויות בשווקים הפיננסיים.

במסגרת ניהול סיכונים השוק, הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו.

כדי להגביל את החשיפה לסיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק את שיעוריה המרביים של החשיפה בכל מגזר הצמדה. המגבלות נקבעו תוך שמירה על גמישות הבנק ויכולתו לשנות את הפוזיציות השונות בתקופה קצרה בהתאם לתחזיות הכלכליות. חישוב העודף (גרעון) כולל השפעה של נגזרים.

טבלה 48 - מגבלות על שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה כפי שקבע הדירקטוריון (שאיננה בהכרח החשיפה המשפיעה על חשבון רווח והפסד). המגבלות הינן על סכומי העודף (הגרעון) של הנכסים על ההתחייבויות בכל מגזר (במיליוני שקלים):

ליום 31 בדצמבר 2020				
המגבלה המאושרת		המגבלה המאושרת		חשיפה בפועל
באחזים מההון הפיננסי ⁽¹⁾		במיליוני ש"ח		
מקסימלית ⁽²⁾		מקסימלית ⁽²⁾		
לא צמוד	125	50 ⁽³⁾	916	366 ⁽³⁾
הצמדה למדד ⁽²⁾	50	(25)	366	(183)
במט"ח ובהצמדה למט"ח	5	(5)	37	(37)
				501
				230
				1

⁽¹⁾ ההון הפיננסי הינו ההון העצמי בניכוי נכסים לא כספיים במאוחד (ליום 31 בדצמבר, 2020 – 733 מיליוני ש"ח).

⁽²⁾ מקסימלית – סכום העודף המקסימלי או הגרעון המקסימלי.

⁽³⁾ מינימום.

הבנק מודד את הפוזיציות שלו בבסיסי ההצמדה השונים מדי יום באמצעות מערכת המידע שלו. מידע זה מדווח ליחידות האחראיות על ניהול רווח הפוזיציה והתאמתה למגבלות החלות עליה. המידע בדבר גובה הפוזיציות מדווח רווח באופן שוטף בישיבות של הועדה לניהול נכסים והתחייבויות, ובישיבות של פורומים אחרים הפעילים בניהול סיכונים.

טבלה 49 - ריכוז בסיסי ההצמדה של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020 (במיליוני שקלים):

ליום 31 בדצמבר 2020					
סך הכל	פריטים שאינם נספיים	מטבע חוץ		מטבע ישראלי	
		אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
14,900.2	313.2	237.3	533.7	2,815.6	11,000.4
13,900.2	45.7	348.2	627.8	2,585.4	10,293.1
-	-	109.3	96.6	-	(205.9)
1,000.0	267.5	(1.6)	2.5	230.2	501.4

טבלה 50 - ההשפעה על הון הבנק לפני השפעת המס בעקבות שינויים תאורטיים במדד המחירים לצרכן⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾ (במיליוני שקלים):

תרשיש	השפעת התרחיש ליום 31 בדצמבר 2020	השפעה חיובית מקסימלית של התרחיש בשנת 2020	השפעה שלילית מקסימלית של התרחיש בשנת 2020
עלייה של 3% במדד	7.5	10.6	-
ירידה של 3% במדד	(7.5)	-	(10.6)

⁽¹⁾ נמדד לפי יום פרסום המדד בחודשים ינואר עד דצמבר 2020.

⁽²⁾ נכון ליום 31 בדצמבר 2020 תוכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר גבוהה מהמדד בפועל בסך של כ-92 מיליוני ש"ח.

⁽³⁾ כולל השפעת תוכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר ליום 31 בדצמבר 2020 נמוכה מהמדד בפועל בסכום של כ-183 מיליוני ש"ח.

הבנק פועל רק במטבעות מרכזיים ובהיקפים מידתיים ביחס להון הפיננסי.

מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכונים שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. החשיפה הבין-מטבעית מנוהלת במסגרת מצומצמת ובגבולות שאושרו על-ידי דירקטוריון הבנק.

טבלה 51 - רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע במיליוני ש"ח (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כאשר תרחיש התחזקות פירוש התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל):

ליום 31 בדצמבר 2020		מקסימום שנת 2020		מינימום שנת 2020	
תרשיש	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב
התחזקות של 10%	0.1	1.4	3.9	(0.6)	(5.1)
החלשות של 10%	(0.1)	(1.4)	0.6	(3.9)	(1.4)

לפרטים נוספים אודות בסיסי ההצמדה השונים, ראה [ביאור 30 לדוחות הכספיים](#).

סיכון מחיר מניות וקרנות חוב

במסגרת מדיניות הסיכונים הפיננסיים (סיכונים שוק), דירקטוריון הבנק קבע מסגרת מצומצמת של 40 מיליוני ש"ח להשקעה בתעודות סל ומניות בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה. יתרת ההשקעה במניות ותעודות סל ליום 31 בדצמבר 2020 (בתיק למסחר ובתיק הזמין) הסתכמה ב-3.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-12.0 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. יתרת ההשקעה בקרנות חוב המתמחות בעיקר בהלוואות בכירות בתחום הנדל"ן בחו"ל ליום 31 בדצמבר 2020 (בתיק למסחר ובתיק הזמין) הסתכמה ב-75.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-62.0 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול סיכונים שוק, ראה את הדוח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים.

סיכון הנזילות

"נזילות" מוגדרת כיכולתו של התאגיד לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויותיו. סיכון הנזילות הינו הסיכון לפגיעה בהון וביציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו בשל אי-וודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם, באופן בלתי צפוי בתוך פרק זמן קצר מבלי שיגרם הפסד מהותי והיכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. החשיפה נובעת ממתן הלוואות לזמן ארוך (אף אם יתנו בריבית משתנה) הממומנות על-ידי מקורות לטווח קצר.

הבנק חשוף לסיכונים נזילות ולחשש מפני האטה ביכולת הגיוס של חוב סחיר או ממוסדיים עקב שינויים בשוק, שינויי חקיקה ו/או שינויים בטעמי המפקידים. במטרה להתמודד עם סיכון זה מפעיל הבנק מזה שנים מדיניות של הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים, ובפרט התמקדות בגיוס פיקדונות ממשקי בית. בנוסף לכך מושם דגש על שמירה של רמת נזילות גבוהה, כפי שהיא באה לידי ביטוי בהיקף נכסים נזילים זמינים, ובפערי תזרים קטנים בין פירעון הנכסים להתחייבויות. לאופי האשראי והמפקידים, לשיעורי הפירעונות המוקדמים במגזרי ההצמדה השונים וכן למידת המחזור של הפיקדונות קצרי המועד יש השפעה מהותית על אומדן החשיפה לסיכון זה.

לפרטים אודות פיקדונות הציבור ראה [ביאור 18 לרוח הכספי](#).

יחס נזילות מזערי

הבנק בוחן את מצב הנזילות שלו מידי יום באמצעות מודל יחס נזילות המזערי שהינו היחס בין כרית הנזילות לבין התזרים הפוטנציאלי היוצא נטו בתרחיש קיצון. לצורך המודל אסף הבנק נתונים על שיעור הפירעונות המוקדמים, על עיתוים ועל שיעור המחזור של הפיקדונות והחסכונות. יחס הנזילות המזערי נבחן בארבעה תרחישים: תרחיש עסקים רגיל, תרחיש "לחץ" ספציפי לבנק, תרחיש "לחץ" מערכתי ותרחיש משולב ספציפי לבנק ולחץ מערכתי. התרחישים השונים נבדלים זה מזה בעיקר בשיעור המחזור של הפיקדונות וביכולת המימוש של הנכסים הנזילים. תוצאות יחס הנזילות המזערי נבדלים מתוצאות יחס כיסוי הנזילות בעיקר כתוצאה מהנחות מחזור פיקדונות מלקוחות פרטיים שמרניות באופן מהותי מההנחות שיש לקחת על פי נוהל בנקאי תקין 221 ביחס כיסוי הנזילות. יחס נזילות המזערי על פי התרחיש המחמיר הנ"ל עמד ביום 31 בדצמבר 2020 על 170%.

יחס כיסוי נזילות (LCR)

הבנק מודד את יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio - LCR) בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221. יחס כיסוי הנזילות מכיל שני מרכיבים:

- שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (High Quality Liquid Assets - HQLA) בתנאי קיצון (מונה).
- סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים (מכנה).

על פי ההוראה, למעט מצב של לחץ פיננסי (financial stress), ערכו של היחס לא יפחת מ-100%. דהיינו, מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ישתווה לכל הפחות לסך תזרים המזומנים היוצא נטו על בסיס שוטף. הבנק עומד ביחס הנזילות הקבוע בהוראה.

טבלה 52 - יחס כיסוי נזילות המוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		
2020	2019	
279%	241%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

להערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, בין היתר, משום שהבנק מגוון את מקורות המימון שלו, מקפיד להרחיב את בסיס המפקידים ולצמצם את מידת ההישענות על מפקידים גדולים. כמו כן הבנק מקפיד לשמר כרית נזילות מספקת הבאה לידי ביטוי בכך שיחסי הנזילות גבוהים מהיחסים הנדרשים.

ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בבנק ב-463 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-626 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

יחס מימון יציב (NFSR)

בנוסף הבנק עוקב אחר נזילות בטווח של שנה ומעלה באמצעות מודל יחס מימון יציב בהתאם לעקרונות מודל ה-NSFR (Net Stable Funding Ratio) בהוראות באזל III בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן 342. יחס המימון היציב, לפי מקדמי הוראות באזל, עמד ביום 31 בדצמבר 2020 על 138% בהשוואה ליחס של 141% בסוף שנת 2019.

יחס קצר ארוך

מבנה המאזן של הבנק כולל שימושים ארוכים. כ-71% מתיק האשראי הינו אשראי לדיור המאופיין בתקופות לפדיון ארוכות. מנגד, התקופה לפירעון של המקורות קצרה יותר. ליום הדוח פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות הכספיות על פי לוחות הסילוקין הינו כ-3 שנים. אולם, פער זה אינו לוקח בחשבון מרכיבים התנהגותיים כגון פירעונות מוקדמים ומח"מ אפקטיבי של המקורות, אשר מקטינים באופן מהותי את הסיכון.

כחלק מניהול הסיכון, מדיניות הבנק שמה דגש על גיוס מקורות ממשקי בית. כ-83% מפיקדונות הציבור של הבנק הינם של אנשים פרטיים. וכ-53% מפיקדונות הציבור הינם בסכום של עד 1 מיליון ש"ח. הבנק מנהל את פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות שלו באופן שוטף, על-ידי מודלים ייעודיים לכימות היקף החשיפה. לצורך ניהול סיכון קצר ארוך קבע דירקטוריון הבנק מספר מגבלות, ביניהן:

תקרה להיקפי גיוס נדרשים בשלוש השנים הקרובות, מגבלה על ההפסד המרבי בתרחיש של עליית מחיר הפיקדונות, רצפה ליחס פיקדונות ממשקי בית מסך הפיקדונות וכדומה. במהלך הקורונה עקב הבנק בצורה הדוקה אחר התפתחות סיכון הנזילות שלו. המצב בשווקים, בפרט, הפדיונות בשוק ההון והשימושים הנמוכים של הציבור, הביאו לשיפור ביחסי הנזילות של הבנק, כפי שהוצגו לעיל.

סיכון המימון

הבנק קבע לעצמו מדיניות ארוכת טווח של הרחבת גיוס המקורות, תוך שמירת משקל המקורות ממשקי בית מסה"כ פיקדונות הציבור, ושמירה על יכולת גיוס המקורות מלקוחות מוסדיים. גיוס פיקדונות לזמן ארוך נעשה בהתייחס להיקף ביצועי אשראי חדש לזמן ארוך. בנוסף, הבנק, באמצעות החברה הבת ירושלים מימון והנפקות, מגייס פיקדונות על פי צרכי הגיוס של הבנק וכתבי התחייבות נדחים על פי צרכי ההון שלו.

הבנק פועל להשגת היעדים באמצעות גיון סל המוצרים והתאמתו לצרכי הלקוחות והתנאים המשתנים בשוק. בנוסף, עורך הבנק מבצעים לציבור המפקידים באמצעות פרסום באמצעי התקשורת השונים ודיוור ישיר ללקוחות קיימים ופוטנציאליים. הבנק גם מציע שירות בנקאות במערכת סגורה המאפשר גיוס כספים מלקוחות כל הבנקים. לבנק יכולת לקבל הלוואה Overnight מבנק ישראל במקרי חירום. כמו כן הבנק יכול דרך עסקאות SWAP להעביר נזילות ממט"ח לשקלים ולהיפך. הבנק מעריך באופן שוטף את יכולת ההישענות שלו על כל מקור מימון ופועל בהתאם להערכות אלו. בחינה מעמיקה של זמינות מקורות המימון תיערך אחת לשנה במסגרת ההכנה לדיון במדיניות ניהול הסיכונים.

לפרטים נוספים אודות סיכון המימון ראה בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020, המופיע באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים נוספים אודות שיעבוד מזומנים וניירות ערך מופיעים בביאור 26 לדוחות הכספיים.

3.4 סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים. הגדרת הסיכון כוללת סיכונים משפטיים אך היא איננה כוללת סיכונים אסטרטגיים או סיכונים מוניטין. הסיכונים התפעוליים גלומים בכל הפעילויות הבנקאיות השוטות ומובנים בכל תהליכי העבודה בבנק. הבנק פועל במגוון פעילויות פיננסיות וחשוף לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים המידע, המשכיות עסקית ואבטחת מידע. הסיכון התפעולי יוצר השלכות גם על סיכונים אחרים כגון סיכונים אשראי וסיכונים שוק.

פוטנציאל החשיפה לסיכונים תפעוליים גדל בעת אירוע הקורונה, עקב השינוי באופן הפעילות ובפרט, המעבר לעבודה מהבית. בהתאם לכך גדלה החשיפה למספר סיכונים כגון: המשכיות עסקית, סיכונים טכנולוגיים המידע מידע וסייבר וסיכונים מעילות והונאות. הבנק מקיים מסגרת מקיפה של תהליכים ושיטות על מנת להקטין את החשיפה להפסדים הנובעים מסיכונים תפעוליים. עם פרוץ משבר הקורונה זיהה הבנק את הסיכונים התפעוליים המתפתחים בתקופת המשבר, יושרו פעולות לניהול מיטבי של הסיכונים והורחבה הבקרה בתחומים אלה בעיקר, בכל הקשור להיבטי העבודה מהבית.

מוקדי הסיכון התפעולי

הסיכונים התפעוליים המהותיים עימם מתמודד הבנק הם סיכונים המצויים בכל גוף פיננסי. בשנים האחרונות התרבו הסיכונים מבחוס, בעיקר בהיבט סיכונים סייבר והבנק משקיע משאבים רבים להגנת משאבי הבנק מפני גורמים עוינים ופועל עפ"י הנחיות בנק ישראל תוך סיוע של יועצים חיצוניים.

מוקדי הסיכון העיקריים כאמור לעיל, הינם סיכונים סייבר ואבטחת מידע, המשכיות עסקית והתאוששות מאסון, סיכונים מערכות מידע לרבות כשל מערכות, מעילות והונאות.

הפחתת הסיכון התפעולי

הבנק מקיים מסגרת מקיפה של תהליכים ושיטות על מנת להקטין את החשיפה להפסדים הנובעים מסיכונים תפעוליים. מסגרת זו כוללת, בין היתר, את האמצעים הבאים: הפעילויות המבוצעות בבנק מעוגנות בנהלים המבוססים על הוראות בנק ישראל, הניסיון המצטבר בבנק ובסיוע יועצים/מומחים חיצוניים. זאת על מנת לשפר ולייעל את שיטות העבודה, תהליכי הבקרה הפנימיים ולמנוע טעויות אנוש.

הקטנת החשיפה התפעולית באמצעות נקיטת אמצעי בקרה מתמשכים ודרישה לביצוע בקרה כפולה בכל תהליך בו קיים סיכון תפעולי מהותי. ביצוע בקורות רוחביות על תחומי פעילות שונים בהתאם לסיכון הטמון בתהליך, תוך דגש על תהליכים בהם לא מתקיימת בקרה כפולה בתהליך. ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים מקיפים ואינטגרטיביים ככל הניתן וגיבוש תכניות להפחתת הסיכונים שזוהו בסקר בכמה של פעילויות וקווי עסקים. הטמעת תרבות ארגונית לניהול הסיכון התפעולי והגברת המודעות אליו בקרב העובדים, כולל תהליכי הפקת לקחים ולמידה מאירועים. הטמעת יכולות לניתוח מתמשך של תרחישי קיצון עבור הסיכון התפעולי וסיכונים הבקרה הפנימית הנוספים.

יישום תהליך אישור טרם הפעלת כל מוצר/פעילות/תהליך חדש – המחייב ביצוע סקר סיכונים מקיף, בניית תוכנית הפחתה מותאמת לרמת הסיכון, ואישור כל מוצר חדש מהותי בפורום ניהול סיכונים בראשות המנכ"ל ובוועדת ניהול סיכונים הדירקטוריונית.

איסוף מידע על אירועי הפסד או כמעט הפסד וביצוע הפקות לקחים – הבנק אוסף נתונים על אירועי כשל תפעולי שאירעו וגרמו לנזק תפעולי בפועל או שהיה בהם פוטנציאל להפסד תפעולי. באירועים מהותיים או רוחביים מבוצע תחקיר והפקת לקחים של כל הגורמים המעורבים. הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים דיווח על אירועים תפעוליים בהם נגרם הפסד ואירועים בהם היה פוטנציאל להפסד.

מפת הסיכונים התפעוליים, תכניות ההפחתה של הסיכונים ודיווח אירועי הפסד וכמעט הפסד – מנוהלים במערכת ייעודית לניהול הסיכונים התפעוליים.

מינוי רפרנטים חטיבתיים לניהול סיכונים תפעוליים – לשם שיפור והטמעה של ניהול הסיכון התפעולי בכל יחידות הבנק.

פרק ייעודי במסמך הסיכונים הרבעוני במסגרתו דיווח על אירועי הכשל שאירעו בתקופת הדוח, מוקדי הסיכון הקיימים, כולל סיכונים IT, סייבר ואבטחת מידע, המשכיות עסקית ומצב ההתקדמות בישום תכנית ההפחתה.

הבנק רוכש מידי שנה ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח נכסים וביטוח סייבר אשר מקנה כיסוי ביטוחי מורחב לנזקים בגין פשעי מחשב ולכשלים בתחום הטכנולוגי.

סיכון המשכיות עסקית

הבנק נדרש לשמור על רציפות תפעולית ועסקית, גם בעת צמצום הגעת עובדים למתקני הבנק, והגנה על עובדי הבנק ומניעת הדבקה. נדרשת תשומת לב גבוהה לניהול סיכון המשכיות עסקית מול ספקים אשר עובדים עם הבנק. הבנק הגביר במהלך המשבר את הערכות המצב שלו, על מנת לקבוע הדרכים הנדרשות כדי לשמור על המשכיות העסקית של הבנק, נכסיו והמוניטין שלו, תוך עמידה בהוראות משרד הבריאות ובנק ישראל.

סיכונים IT, הגנת הסייבר ואבטחת מידע

טכנולוגיית המידע הינה מרכיב מרכזי בתפעול וניהול תקין של הבנק. סיכונים טכנולוגיים המידע נובעים מפעילותן השוטפת של מערכות המידע של הבנק, תהליכי טכנולוגיית המידע רוחביים ופיתוח פעילויות חדשות (פרויקטים ומערכות). סיכונים טכנולוגיים המידע כוללים גם סיכונים סייבר ואבטחת מידע וסיכונים בנקאות בתקשורת, אשר עלולים להשפיע על תהליכים עסקיים ו/או תפעוליים בבנק. מנהל חטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית אחראי על ניהול סיכונים טכנולוגיים המידע בבנק.

הגנת הסייבר ואבטחת מידע:

הבנק, כמו יתר הבנקים במערכת הבנקאית בישראל חשופים להתקפות סייבר ותקריות קיברנטיות. זהו אחד הסיכונים הלא פיננסיים המהותיים אליהם חשופים הבנקים בשל אפשרות תקיפת הסייבר על מערכות IT של הבנק ואתרי הבנק, אשר עשויה לגרום לפגיעה ביכולת להמשיך לספק שירות או לגרום עיכוב במתן שירות, גניבת נתוני הלקוחות ופגיעה במוניטין הבנק.

הבנק הרכיב בשנים האחרונות את יחידת הגנת הסייבר ואבטחת המידע ומשפר באופן תמידי את תחום אבטחת מידע. קימת הפרדת אנשי אבטחת מידע מאנשי התשתיות. הבנק פועל באופן תמידי להפחתת סיכונים סייבר ומשקיע משאבים רבים בתחום של הגנת הסייבר ואבטחת המידע החל מהטמעה של מוצרי אבטחת מידע, ביצוע בקורות, ביצוע סקרי סיכונים, סקרי אבטחה וחדירות, ניטור באופן שוטף ועוד. כל מוצר חדש, מערכת חדשה או שינוי בתהליך ובפעילות עובר בדיקות מקיפות של יחידת הגנת הסייבר ואבטחת מידע. הבנק פועל לעמידה בתקנות חוק הגנת הפרטיות כך שכל מאגרי המידע בבנק מופו והוגדרו מחדש ועבור כל מאגר נבחנה עמידה בהוראות החוק.

בשנים האחרונות והוטמעו בבנק כלים חדשים להתגוננות בפני התקפות קיברנטיות וננקטים אמצעי ההגנה בפני דלף מידע ושמידת נתוני הלקוחות. בנוסף, לבנק קיימים שני עותקי שמירה של נתונים ואתר מחשב חלופי, אשר נועדו לאפשר לבנק את המשכיות העסקית וחזרה לפעילות תקינה תוך זמן קצר. כמו כן, הבנק נוקט הסדרי ביטוח בפני נזקים אפשריים בגין תקריות קיברנטיות.

לאור המצב המשברי קיימת עלייה בסיכון המובנה להתקפות סייבר מצד גורמים עוינים שעשויים לנצל את המשבר. מחלקת הגנת הסייבר ואבטחת המידע פועלת באופן שוטף ורציף. מתקיימת עמידה מלאה בביצוע סקרי סייבר למערכות בסיכון גבוה כנדרש במדיניות הבנק וברגולציה. תכנית הסקרים השנתית שמבוצעת בבנק מתנהלת כסדרה בשינויים קלים. מתבצעת פעילות ענפה של הדרכה והסברה לעובדים, בין היתר באמצעות תרגול פישינג, שמתאם לתקופה זו. חדר ניטור סייבר ממשיך בפעילות. מתקיים קשר שוטף למול יחידת הסייבר הפיקוחית וגורמים לאומיים לגבי אירועים מיוחדים. ניתן דגש מיוחד לשירותי מודיעין נוספים עליהם הבנק מנוי. לצד זאת מתקיים עדכון שוטף לחברי ההנהלה, מנכ"ל הבנק ודירקטוריון הבנק. הבנק בוחן סיכון זה גם באמצעות פורומים המשמשים אותו לניתוח תרחישי קיצון. סיכויי טכנולוגיית המידע:

הבנק פועל באופן תמידי לפיתוח ושיפור מערכות המידע שלו ומנהל בצורה מתודולוגית את סיכויי טכנולוגיית המידע. קיים סט נהלים ומתודולוגיית עבודה המהווים תשתית טובה למעקב ובקרה על סיכויי טכנולוגיית המידע. הבנק מחזיק מפת סיכויי טכנולוגיית המידע וקיימת תוכנית עבודה רב שנתית של ריענון הסקרים לזיהוי והערכת סיכויי IT. בכל הפרויקטים המרכזיים שבפיתוח מתנהל תהליך סדר של ניהול סיכונים על פי מתודולוגיה אחידה. לכל פרויקט מתקיימות ישיבות סיכויי פרויקט אחת לחודש בשיתוף אנשי מערכות מידע, הגורמים העסקיים, ומנהלת סיכונים תפעוליים. מתנהל מעקב סדיר אחר כלל הסיכונים המזוהים של טכנולוגיית המידע. הבנק מתחזק באופן קבוע אתר מחשב משני המהווה אתר גיבוי, אתר חליפי, במקרה של כשל באתר המחשב המרכזי של הבנק.

ניטור ובקרה – הניטור והבקרה על זמינות המערכות מהווים נדבך חשוב באיתור תקלות לפני התרחשותן וביצוע פעולות למניעת הכשל. בבנק קיימת מערכת שליטה ובקרה המאפשרת איתור וזיהוי מהיר של תקלה לפני או בעת התרחשותה ויכולת לבצע דיאגנוסטיקה מהירה, הבנת מהות התקלה ותיקונה בזמן קצר. האתגרים הטכנולוגיים בחיבור עובדי הבנק לעבודה שלא במתקני הבנק, ושמירה על רציפות תפקודית רבים. קיים סיכון לכשלים ותקלות, איטיות מערכות ועומסים, פגיעה ביעילות העבודה לאור קושי בתפעול מערכות אצל משתמשים, סיכון לפגיעה בתמיכה ושירות למשתמשים בגלל מרחק וקושי בזמינות ועוד. הבנק נערך עוד טרם הגעת המגיפה לארץ, מבחינת תשתיות עבודה מרוחק, ומנהל את הסיכונים הללו בתשומת לב הדוקה. מדדי חשיפה לסיכון תפעולי:

הבנק הגדיר את תאבון הסיכון עבור סיכונים תפעוליים. ההגדרה כוללת מגבלה על שיעור סיכון גבוה מתוך כלל הסיכונים (כלומר כמה סיכונים גבוהים הבנק מוכן להכיל), מגבלה על מספר הסיכונים התפעוליים שהוערכו ברמה גבוהה, מגבלה על הפסד כספי שנתי בגין סיכונים תפעוליים, מגבלה על הנזק בגין תרחיש קיצון תפעולי. ברמה פרטנית הוגדרה מגבלה על תלוות ציבור, ומגבלה על זמינות המערכות המשפיעות על השירות ללקוח. מבוצע מעקב שוטף אחר העמידה במגבלות אלה והבנק עומד בהן. לפרטים נוספים אודות הסיכון התפעולי ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

מעילות והונאות

בתקופת משבר גורמים שונים עשויים לנצל את המצב לביצוע מעילה או הונאה. הורחבו פעולות הבקרה למניעת מעילות והונאות, וישמשו פעולות הסברה להגברת מודעות עובדים לאירועים מסוג זה. הבנק קבע מדיניות ייעודית לטיפול בנושא זה הקובעת את עקרונות הטיפול כולל הקמת פורום ייעודי לטיפול בחוקי הניטור ודרכי הטיפול במעילות והונאות. למידע נוסף על החשיפה לסיכונים הנ"ל ולאופן ניהולם ראה דוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2020 של הבנק. לפרטים נוספים אודות הסיכון התפעולי וסיכונים אחרים ראה דוח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים לשנת 2020.

3.5 סיכונים אחרים

סיכונים משפטיים

הגדרת הסיכון המשפטי הינה – סיכון הנובע מהפוטנציאל להפסד כתוצאה מהפרה של חוקים, תקנות, או הוראות רגולציה, או כתוצאה מזכויות או חובות של הבנק שאינן מבוססות כנדרש; הסיכון חל גם כאשר ישנם חוזים ללא יכולת אכיפה, תביעות משפטיות, או שיקול דעת מוטעה, אשר עלולים להקשות על מימוש או לפגוע בזכויות הבנק. הסיכון המשפטי עלול לנבוע מתשתית משפטית לקויה או שגויה אשר בהסתמך עליה נתן הבנק שירות ללקוח, קיבל שירות מספק ו/או קיבל בטוחה מלקוח או מצד שלישי כגון: התקשרות שאינה מגובה בהסכם נאות, בטוחה שאינה ניתנת למימוש כתוצאה מפגם ביצירתה או ברישומה, או מכיוון שהבטוחה נגנבה או איבדה את ערכה וכד'. נכון ליום 31 בדצמבר 2020, לבנק אין חשיפה מהותית בגין תביעות שהוגשו נגדו אשר ההסתברות להתממשות הינה אפשרית (Reasonably Possible) או אינה קלושה למעט האמור בסעיפים 2 ו-4 ביאור 125 לדוחות הכספיים.

סיכויי הציות

סיכון הציות הינו הסיכון שתוטל על התאגיד סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית למכלול הוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק, או על נהלים הפנימיים.

נחלק מניהול סיכון הציות מגובשת המדיניות לניהול הסיכון האמור, מבוצע מיפוי של סיכונים הציות, מטופלים מקרים של הפרות ציות, וכן מתנהל פיקוח שוטף על יישום מכלול הוראות החוק הנהלים והרגולציה החלים על הבנק.

ניהול סיכון הציות מיושם בהתאם להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין החלים על הבנק בהקשר זה, ובכלל זה בהתאם להוראה 308.

למידע נוסף על ניהול סיכון הציות ראה דו"ח מפורט על הסיכונים, באתר האינטרנט של הבנק במסגרת האכיפה הפנימית, מנוהל סיכון ה-FATCA וסיכון ה-CRS.

על פי הוראות תקנות ה-FATCA, הבנק מינה (Responsible Officer) RO אשר אחראי על הטמעת התקנות בבנק, להוות איש הקשר מול רשויות המס ולתת הצהרות שונות בשם הבנק. קצין הציות של הבנק משמש גם כ-RO לעניין ה-FATCA.

בעקבות פרסום חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, אומץ בבנק ירושלים מנגנון אכיפה מנהלית, אשר חוסה תחת דיני ניירות ערך.

בהתאם לעקרונות שהותוו על-ידי רשות ניירות ערך, גיבש הבנק תוכנית אכיפה פנימית מקיפה אשר נועדה למזער את חשיפת הבנק לסיכון כי יוטלו על הבנק סנקציות כספיות או אחרות בגין אי ציות של הבנק ו/או עובדיו להוראות הדינים החלים עליו.

ניהול סיכונים הציות בבנק מתבצע ע"י קצינת הציות, הכפופה ישירות למנהלת האגף ליעוץ משפטי ציות ואכיפה, שהינה חברה בהנהלת הבנק. סיכון התנהלות (Conduct Risk) מוחל בתוך סיכון הציות ומבטא את הסיכון של הבנק בקיום התנהלות שאינה הוגנת, ראויה ושקופה מול מחזיקי העניין השונים בבנק (ספקים, בעלי מניות, לקוחותיו וכו'). הסיכון ההתנהלותי הינו סיכון מתפתח ומצוי, לאחרונה, בלב השיח הציבורי.

סיכונים הלבנת הון ומימון טרור

סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן: "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום להתממשות של סיכון מוניטין. במסגרת פעילותו חשוף הבנק לסיכונים הלבנת הון ומימון טרור. חשיפתו זו מתמקדת הן בשלב פתיחת החשבון והן במהלך ניהול החשבון. הבנק עשוי להיחשף לגורמים המעוניינים "לנצלו" לצורך הלבנת כספים שמקורם בעבירות שהוגדרו "כעבירות מקור" בחוק איסור הלבנת הון והן לצורך מימון טרור באמצעותו. על הבנק חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.

ניהול הסיכון בבנק מתבצע ע"י קצינת הציות, הכפוף ישירות למנהלת האגף ליעוץ משפטי ציות ואכיפה, שהינה חברה בהנהלת הבנק. הדירקטוריון והנהלת הבנק קבעו נהלים ומדיניות בנושא של איסור הלבנת הון ומימון טרור. הנחיות קצין הציות הינן בהתאמה ובכפוף להוראות החוק. תפקידיו כוללים, בין היתר, ביצוע בקורות אחר דיווחים על פי סוג וגודל הפעולה ודיווחם לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון, ביצוע בקורות שונות על פעילות בחשבונות שונים על פי הפרופיל שלהם, מתן ייעוץ שוטף לסניפים בתחום זה ובביצוע הדרכות המותאמות לעובדים השונים בבנק, על פי תפקידיהם.

לשם יישום החוק והטמעה של הוראותיו, מינה הבנק נאמני ציות במטה וקציני פיקוח בסניפים (להלן: "הנאמן"), אשר מהווים כתובת מקצועית ראשונה לעובדי הסניף או היחידה בהם הם עובדים בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור, ומשמשים כגורם מבקר מטעם קצין הציות.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת סיכונים אלו ונוספים, ראה דוח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים לשנת 2020.

3.6 השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי

הבנק נדרש, כמו יתר התאגידים הבנקאיים, לכלול טבלת גורמי סיכון בכל אחת מהקטגוריות המפורטות להלן, ולהעריך את השפעתו של כל גורם סיכון על עסקיו. במסגרת הערכות אלו יש לאמוד הן את פוטנציאל החשיפה או הנזק כתוצאה מהתרחשויות של אירוע מסוים והן את ההסתברות שאותו אירוע אכן יקרה. כמו כן, להלימות הבקרה לסביבת הסיכון, כמו ליתר הפעולות שעושה הבנק לצורך ניהול הסיכון, יש השפעה על רמת החשיפה לסיכון. לפיכך, הערכת הסיכונים המפורטת בטבלה להלן הינה הערכה סובייקטיבית של הבנק את השפעת הסיכון השירי על עסקיו.

הבנק מבצע הערכת סיכון הן איכותית והן כמותית במסגרת תהליך ה-ICAAP. במסגרת זו הסיכונים מכומתים ונקבעות הקצאות הון (הן לנדבך 1 והן לנדבך 2) לסיכונים השונים. הקצאות ההון מבטאות הפסד פוטנציאלי בהתממשות תרחיש קיצון ובכך מאפשרות הערכת סיכון איכותית המתבססת על הערכה כמותית.

טבלה 53 - ריכוז השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי:

גורם הסיכון	השפעת הסיכון
1	השפעה כוללת של סיכונים אשראי סיכון הנובע מכך שהלוואה לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על פי הסכם. הרעה ביציבותם של הלוואים השונים ו/או ביכולתם לפרוע את האשראי עלולה להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ועל רווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות מדיניות האשראי בבנק ומגבלות חשיפה לגבי סוגי לוואים שונים במגזרי הפעילות השונים.
1.1	סיכון בגין איכות לוואים וביטחונות סיכון הנובע מהרעה באיכות הלוואים ו/או בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי לבנק, העלולים להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ולפיכך על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות הגדרה ברורה של מדיניות האשראי, הקפדה על תהליך חיתום, והגבלת פעילות לסוגי לוואים ספציפיים במגזרי הפעילות והמוצרים השונים.
1.2	סיכון בגין ריכוזיות ענפית סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללוואים המשותפים לענף משק מסוים ביחס לתיק האשראי. הרעה בתוצאות הפעילות העסקית של אותו ענף משק, יכולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הביטחונות שניתנו על-ידי חלק מהלוואים המשותפים לענף זה וכתוצאה מכך להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות המגבלות של בנק ישראל לעניין זה ואלו של הדירקטוריון באשר להיקף חשיפה מקסימאלי לענפי המשק השונים. הבנק עומד במגבלות האמורות.
1.3	סיכון בגין ריכוזיות לוואים/קבוצת לוואים סיכון הנובע מהרעה במצבו של לווה גדול או של קבוצת לוואים גדולה (יחסית לתיק האשראי) שכתוצאה מכך עלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ועל שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות המגבלות של בנק ישראל ושל הדירקטוריון על היקף חשיפה מקסימאלי ללווה ולקבוצת לוואים. כן מתקיימת בקרה שוטפת על עמידה במגבלות אלו. הבנק עומד בכל המגבלות.
2	השפעה כוללת של סיכונים שוק סיכון הנובע משינויים של מחירים או שערים בשווקים הפיננסיים או של פרמטרים כלכליים אחרים, המשפיעים על שווי הנכסים או ההתחייבויות של הבנק, ועלולים להביא לשחיקת ההון שלו או לפגוע ברווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע לגבי כל סיכון בנפרד כמפורט להלן, וכן במרוכז באמצעות מודל ה- VaR ותרחיש קיצון.

גורם הסיכון	השפעת הסיכון	
2.1	סיכון ריבית סיכון הנובע מההבדל שבין רגישות שווי הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות ומרמת הריבית - שינויים העלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק. כתוצאה מהחשיפה לריבית בבסיסי ההצמדה השונים עלולה להיגרם ירידה עתידית (לאורך חיי הנכסים או ההתחייבויות) בהכנסות המימון. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בהתאם להערכות לגבי משתני השוק ובכפוף למגבלות על רגישות מהתזרים הפיננסי הנקי המהוון של הבנק לתרחיש של שינוי בעקומי הריבית השקלית והריבית הצמודה למדד. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.	בינונית
2.2	סיכון אינפלציה סיכון הנובע משינויים בקצב האינפלציה העלולים לגרום להפסד בשווי של ההפרש הכלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות (ההון הפיננסי הפעיל) במגזר הצמוד למדד. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בכפוף למגבלות על גובה ההון הפיננסי הפעיל, תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים בהתאם לתנאי השוק. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.	נמוכה
2.3	סיכון שערי חליפין סיכון הנובע משינויים בקצב האינפלציה העלולים לגרום להפסד בשווי של ההפרש הכלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות (ההון הפיננסי הפעיל) במגזרי המט"ח והצמוד למט"ח. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בכפוף למגבלות על גובה ההון הפיננסי הפעיל, תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים בהתאם לתנאי השוק. מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכונים שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.	נמוכה
2.4	סיכון מחירי מניות ואג"ח סיכון הנובע מירידת ערך של המניות והאג"ח שהבנק מחזיק. לבנק תיק ניירות ערך שמרביתו אג"ח ממשלתי ומיעוטו אג"ח קונצרני. מדיניות הבנק אינה מאפשרת פעילות משמעותית במניות (בין לצרכי מסחר לבין צרכי השקעה). שיעור ההחזקה (לרבות החזקה עקיפה) של הבנק במניות ובממדי מניות הינו זניח. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע באמצעות מגבלות על סכום ההשקעות, אופיין, סחירותן, מח"מ התיק וגובה ההפסד הצפוי מהשקעות אלו. המגבלות מתנהלות הן באמצעות מודל ה-VaR והן באמצעות תרחישי קיצון.	נמוכה
3	סיכון נזילות סיכון הנובע מאי-הוודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם (בלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים) ולגבי היכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים עלולה להיווצר עלות בלתי מתוכננת של גיוס המקורות העלולה להשפיע על הכנסות המימון. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים, הארכת מח"מ המקורות ושמירה על רמת נזילות גבוהה. לבנק מערכת בקרה המבוססת על מודל פנימי הבוחן מספר תרחישים. כמו כן בוחן הבנק, לאורך זמן, את התנהגות לקוחותיו אשר עשוי להיות לה השפעה על החשיפה לסיכון זה.	נמוכה

גורם הסיכון	השפעת הסיכון	
4	סיכון תפעולי סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות סקר סיכונים תפעוליים, הערכת חומרת הסיכונים, כתיבת נהלים, יישום בקורות והטמעת מערכות בנושאים להם השפעה על החשיפה לסיכון כגון משאבי אנוש, אבטחת מידע, תהליכים וכדומה. בבנק קיים תהליך סדור לאישור טרם הפעלת כל מוצר/פעילות/תהליך חדשים, הכולל בחינת הסיכונים ויישום בקורות הולמות. הבנק מקיים מעקב אחר אירועי הפסד וכמעט הפסד תפעוליים לצורך הפקת לקחים ושיפור הבקרה. דירוג הסיכון כולל התייחסות גם להיבטים שעלו מתוך משבר הקורונה כמתואר בפרק זה ובתוכם עשייה בפוטנציאל סיכון מעילות והונאות, השפעת האירוע על סיכון המודלים שבשימוש הבנק, הפעלת תכנית ההמשכיות העסקית וכן היבטים נרחבים יותר של ניהול המשאב האנושי, עקב התפשטות המגיפה, הסגרים והעבודה מהבית.	בינונית-גבוהה*
5	סיכונים טכנולוגיים המידע סיכון הנובע מכשל בפעילותם השוטפת של מערכות המידע של הבנק המורכבות מתהליכי העבודה המתבצעים ביחידות המחשוב השונות או מפעילות שוטפת של מערכת ו/או רכיב תשתית של חומרה או תוכנה. לרבות, סיכונים אבטחת מידע וסיכונים בנקאות בתקשורת, אשר עלולים להשפיע על תהליכים עסקיים ו/או תפעוליים בבנק.	בינונית
6	סיכונים אבטחת מידע וסייבר סיכון לפגיעה בנכס מהותי של הבנק באמצעות התקפה דרך מרחב הסייבר, כולל חשיפת מידע (זליגה), זמינות המידע (השבתה), מהימנות ושלימות המידע (שיבוש). ניהול סיכונים אבטחת מידע בבנק תומך במענה לאיומים ולסיכונים ובשמירה על נכסי המידע ומערכות טכנולוגיות המידע של הבנק.	בינונית
7	סיכון משפטי סיכון הנובע מאירועים בלתי צפויים כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות של ערכאות משפטיות לרעת הבנק העלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הבנק. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות בקורות משפטיות ומערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני. ניסיון העבר מלמד שאירועים כאמור לא חשפו את הבנק להפסדים משמעותיים.	נמוכה
8	סיכון רגולטורי סיכון רגולטורי הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה שיש בהם להשפיע באופן מהותי על פעילות הבנק והחובות המוטלות עליו. הבנק, כתאגיד בנקאי וכחברה ציבורית כפוף להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה, ומדיניות והוראות ביצוע של רשויות וגופי פיקוח שונים. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות קיום מעקב שוטף אחר הצעות ותזכירי חוק, הוראות חוק, וטיוטות והוראות של הרגולטורים השונים (הפיקוח על הבנקים, רשות ני"ע, הרשות לאיסור הלבנת הון, הרשות למידע וטכנולוגיה במשרד המשפטים, וכד'). כמו כן, מתבצע מעקב אחר פסיקה חדשה של ערכאות המשפט השונות בישראל. בכדי לוודא שלמות ההוראות לגביהן מבוצע המעקב, מנויה המחלקה המשפטית על פרסומים מקצועיים שוטפים של מספר משרדי עו"ד מובילים בישראל בתחומי הבנקאות, שוק ההון, מקרקעין, דיני עבודה, וכד'.	בינונית
9	סיכון מוניטין סיכון הנובע מפגיעה בדימוי הבנק כמוסד פיננסי יציב ואמין בעקבות פרסומים, נכונים או שגויים, בעיני לקוחותיו, משקיעים, וגופי רגולציה שונים. הפגיעה במוניטין עלולה להביא להסטה של פעילות הלקוחות לספקי שירותים פיננסיים אחרים, תוך הרעה בפעילות וברווחיות הבנק (בעיקר מחשיפה לסיכון מרווח). ניהול החשיפה מתחלק לשניים: מניעת הסיכון, וניהול הסיכון לאחר התממשות אירוע או אינדיקציות להתממשות אירוע.	בינונית

גורם הסיכון	השפעת הסיכון	
10	סיכון אסטרטגיה סיכון האסטרטגיה נובע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים ומהחלטות שגויות בשל הערכות מאקרו שלא מתגשמות. הסיכון נובע גם בין היתר, מכניסה לתחומים חדשים, הרחבת שירותים קיימים והגדלת השקעות בתשתיות לשם מימוש האסטרטגיה העסקית. סיכון זה הינו פונקציה של התאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, התכניות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות בניית תהליך אסטרטגי סדור, קבלת ייעוץ חיצוני ממומחים בתחום ופעולות נוספות להפחתת הסיכון.	בינונית-גבוהה*
11	סיכון ציות סיכון הציות נובע מכישלון הבנק לציית להוראות צרכניות, הוראות חוק, הוראות המפקח על הבנקים והוראות רגולציה רלוונטיות אחרות. החובות החלות על הבנק הינן חוצות ארגון הנוגעות למגוון רחב של פעילויות, תהליכים ומוצרים.	בינונית
12	סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור הינו סיכון להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום התממשות של סיכון המוניטין.	בינונית
13	סיכון אכיפה פנימית סיכון אכיפה פנימית הינו סיכון להטלת עיצומים כספיים משמעותיים ו/או עיצומים על הגבלת עיסוק על מי מבין עובדי הבנק, בגין חוסר ציות לדיני ניירות ערך. הבנק נערך להקטנת הסיכון דרך גיבוש תכנית אכיפה פנימית על פי העקרונות שנקבעו על ידי רשות ניירות ערך, עריכת סקר למיפוי פערים בתחום וטיפול בהשלמת הפערים, ביצוע פעילות הדרכה והטמעה, וטיפול שוטף באירועים העלולים להיחשב כהפרות לרבות הפקת לקחים מתאימה.	נמוכה

*החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון לשנת 2020 על רקע התפשטות נגיף הקורונה והשפעותיה הנוכחיות והאפשרויות לעתיד על המצב הכלכלי, הועלתה רמת הסיכון מבינונית לבינונית-גבוהה.

לפרטים נוספים ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

פרק 4 – מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים

4.1 מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית, באומדנים חשבונאיים קריטיים שיש להם השפעה (או שצפויה להיות להם השפעה) מהותית על מצב התאגיד הבנקאי ועל תוצאות פעילותו

בשנת הדוח לא היו שינויים מהותיים במדיניות חשבונאית קריטית, באומדנים חשבונאיים קריטיים שיש להם השפעה (או שצפויה להיות להם השפעה) מהותית על מצב התאגיד הבנקאי ועל תוצאות פעילותו.

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של בנק. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי בעייתי ולמידת הפרשה להפסדי אשראי, הבנק נדרש להחזיק הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני.

הפרשה פרטנית- חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם נבחנת על בסיס פרטני כוללים חבובות שיתרתן החוזית עולה על 1 מיליון ש"ח וכן חובות שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי (ההפרשה הפרטנית אינה חלה על ארגונים מחדש של הלוואות לדיר שבגין נערכת הפרשה מזערית להפסדי האשראי לפי שיטת עומק הפיגור). כאשר נקבע שחוב הוא פגום, הבנק מודד את ירידת הערך בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב. לגבי חוב פגום שבגיטיות מותנית בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ירידת הערך, נמדדת בכל מקרה בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון.

הפרשה קבוצתית- מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. שיעורי הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, נקבעו בהתבסס על טווח שיעורי ההפרשות ההיסטוריים לחובות מסופקים החל משנת 2011 בפילוח לפי ענפי משק וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011.

כמו כן, הבנק בוחן בכל מועד דיווח האם יתרת ההפרשה הקבוצתית אינה נמוכה מיתרת ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים לאותו מועד המחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 בדבר "הפרשה לחובות מסופקים", ברוטו ממס.

הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים- ביום 19 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים. החוזר מעדכן כי בקביעת הפרשה נאותה להפסדי אשראי של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יש להביא בחשבון הן את הפסדי העבר בגין אשראי לאנשים פרטיים והן התאמות בגין גורמים רלוונטיים לסיכוי הגבייה של האשראי לאנשים פרטיים (להלן- התאמות איכותיות). על הבנקים לוודא כי החל מהדוחות לציבור לשנת 2014, שיעור ההתאמות האיכותיות להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי לא יפחת מ-0.75%. מיתרת האשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי לאותו מועד. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית ונקבע טיפול פרטני לתאגידים בנקאיים אשר שיעורי ההפסד השנתיים שלהם נמוכים במיוחד כמו כן לא יחולו התאמות בגין גורמים סביבתיים על תאגיד בנקאי אשר לגביו מסר הפיקוח על הבנקים הנחיות ספציפיות. הבנק מיישם הנחיות ספציפיות לגבי הפרשה קבוצתית. השפעת היישום של ההנחיות הספציפיות בהשוואה ליישום החוזר הנ"ל אינה מהותית.

הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיר- בגין הלוואות לדיר שלא ניתנו למטרת עסק ואשר נפרעות בתשלומים תקופתיים של קרן ו/או ריבית, מחשב הבנק הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור. הפרשה זו מתבססת על נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר "הערכה נאותה של סיכויי אשראי ומדידה נאותה של חובות" לפיה שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. בנוסף, התאגיד הבנקאי מיישם הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בדבר "מגבלות למתן הלוואות לדיר". הבנק מוודא כי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי המוחזקת בגין הלוואות לדיר לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

הפרשה קבוצתית בגין אשראי חוץ מאזני- ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על-ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי. הפרשה קבוצתית נוספת בגין השפעת אירוע נגיף הקורונה - בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה הרחב. הבנק ביצע פילוח ללווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים ובחן את הערכות לגבי החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לוויים אשר לא ביקשו את דחיית התשלומים.

במהלך שנת 2020 נרשם גידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיר סך של 61.1 מיליון ש"ח.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

בהמשך לאמור לעיל, ביצע הבנק ניתוח להיקף הפסד האשראי לדיר הצפוי בשל השפעת משבר נגיף הקורונה, בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה הביא הבנק בחשבון שינוי אפשרי בגורמים הסביבתיים וגידול בסיכון האשראי בגין השינויים כאמור ועדכן את ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי לדיר ב-6.2 מיליוני ש"ח. נציין כי הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה. לעניין נתוני רגישות שיעורי הפרשה לשינוי באומדנים שנלקחו בחשבון בהערכת הפרשה להפסדי אשראי בגין השפעת משבר נגיף הקורונה ראה לעיל [טבלה 28 בפרק 3 סקירת הסיכונים](#). לפרטים נוספים אודות היקף דחיית התשלומים וההפרשות להפסדי אשראי ראה לעיל [טבלה 23 בפרק 3 סקירת הסיכונים](#).

לפרטים אודות המדיניות החשבונאית ראה [ביאור 1](#) לדוחות הכספיים.

לפירוט ההשפעה הכמותית ראה [ביאורים 13 ו-29](#) בדוחות הכספיים.

מיסים נדחים

המיסים הנדחים מחושבים עבור הפרשים זמניים בין ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים לבין הסכומים שיובאו בחשבון לצרכי מס. חישוב המיסים הנדחים נעשה על פי שיעורי המס הצפויים לחול כאשר מיסים אלה ייזקפו לרווח והפסד כפי שהם ידועים סמוך לתאריך אישור הדוחות הכספיים. המיסים הנדחים מחושבים לפי שיעורי המס הצפויים לחול בעת ניצול העתודה או מימוש הטבת המס, בהתבסס על חוקי המס אשר היו בתוקף בתאריך המאזן.

בעת רישום מיסים נדחים לקבל הבנק מבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרות מימושם בעתיד.

לפרטים אודות המדיניות החשבונאית ראה [ביאור 1](#) לדוחות הכספיים.

לפירוט ההשפעה הכמותית ראה [ביאור 8](#) בדוחות הכספיים.

מכשירים נגזרים

המכשירים הנגזרים בבנק מוצגים במאזן על פי שווים ההוגן, אשר מחולקים ל-3 רמות:

נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.

נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות זהים בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.

נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם לא נצפים.

השווי ההוגן של הנגזרים נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים או על אומדן השווי ההוגן שנקבע על פי מחירים של נכסים דומים, או התחייבויות דומות (Mark to model). שיטות ההערכה כוללות שימוש בפרמטרים שונים כגון: עקומי ריבית, שיעורי מטבעות וסטיות תקן. ההערכה כוללת התחשבות בהנחות אודות גורמים שונים כגון סיכויי אשראי של הצד הנגדי לעסקה ונזילות. מדידת שווי הוגן של נגזר אשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים או לא קיימים מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות זהים בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים, תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה [ביאור 17ה1](#) לדוחות הכספיים.

לפירוט ההשפעה הכמותית ראה [ביאורים 27 ו-132](#) בדוחות הכספיים.

מדירות שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ביום 28 באפריל 2011, פרסם המפקח על הבנקים חוזר המכיל על המערכת הבנקאית את תקן (FAS 157 - ASC 820) בנושא מדידת שווי הוגן. במסגרת יישום התקן, הבנק עושה שימוש בטכניקות הערכת שווי המביאות למקסימום את השימוש בנתונים נצפים רלוונטיים ולמינימום את השימוש בנתונים לא נצפים. מדידת שווי הוגן מתבססת על ההנחה שהעסקה מתבצעת בשוק העיקרי (principal market) של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק המועיל ביותר. הבנק מסווג מדידות שווי הוגן תוך שימוש במדרג שווי הוגן שמשקף את המשמעותיות של הנתונים ששימשו בביצוע המדידות.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה [ביאור 1511](#) לדוחות הכספיים.

לפירוט נוסף אודות ההשפעה הכמותית ליישום מדידה לפי שווי הוגן – ראה [ביאור 32](#) בדוחות הכספיים.

ירידת ערך ניירות ערך שאינה בעלת אופי זמני

הבנק בוחן מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות ערך הממוינים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (עלותם המופחתת) היא בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך נבחנים סימנים איכותיים וכמותיים. בנוסף, בהתקיים שני המצבים הבאים במצטבר, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית: ירידה של 40% בערך נייר הערך לעומת עלות מופחתת.

ירידה לתקופה רציפה של תשעה חודשים.

במידה והירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות (העלות המופחתת) של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד שנצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש ולא יתוקן גם אם בתקופות דיווח עוקבות למועד ירידת הערך תירשם עליה בשווי ההוגן. לפריטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה ביאור [121](#) לדוחות הכספיים. בשנים 2020 ו-2019 לא נרשמה הפרשה לירידת ערך.

התחייבויות תלויות

הבנק הינו צד בהליכים משפטיים אשר ננקטו כלפיו על-ידי לקוחות הבנק, לקוחות לשעבר וצדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק. לצורך הערכת הסיכונים בהליכים המשפטיים מתבססת הנהלת הבנק על חוות דעתם של עורכי הדין הפנימיים של הבנק, או על חוות דעתם של יועצים משפטיים חיצוניים, הנבדקות על-ידי עורכי הדין הפנימיים של הבנק. הערכות אלו מתבססות על מיטב שיפוטם של היועצים המשפטיים, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים וכן על ניסיון משפטי שנצבר בנושאים השונים בארץ.

הערכת הסיכונים בתובענות ייצוגיות כרוכה בקושי רב יותר בשל מיעוט ניסיון משפטי נצבר באשר לאופן התממשותן של תובענות כאלה בישראל. כמו כן, ישנן תביעות ייצוגיות שלא ניתן להעריך את סיכוייהן בשל השלב בו הן נמצאות.

יש להביא בחשבון כי תוצאות ההליך עלולות להיות שונות מההערכה שנקבעה לגבי תביעה בשל העובדה שבתחום המשפטי אין אפשרות לתת הערכה ודאית.

לפריטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה ביאור [201](#) לדוחות הכספיים.

לפירוט נוסף אודות ההתחייבויות התלויות ראה [ביאור 25](#) בדוחות הכספיים.

עתודות לכיסוי זכויות עובדים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים, יתבסס על תשואות שוק של אגרות חוב ממשלתיות בישראל, כמו כן ובהתאם להוראות, קבע הבנק מדיניות ונהלים המפרטים כיצד יש לבחור את אגרות החוב הממשלתיות שעל בסיסן יחושב שיעור ההיוון.

לפריטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה [ביאור 191](#) לדוחות הכספיים.

לפירוט ההשפעה הכמותית – ראה [ביאור 22](#) בדוחות הכספיים.

4.2 אומדנים חשבונאיים קריטיים

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מההנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות. התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות. האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר תוך הפעלת שיקול דעת ואשר ההנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

4.3 בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות המפקח על הבנקים מחילות על תאגידים בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sox Act. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על-ידי ה-SEC וה-Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה הפנימית על הדיווח הכספי וחווה דעת רואי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הוראות המפקח קובעות:

- (1) תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחם.
- (2) בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO 1992 (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי

ביום 5 בדצמבר 2005 פרסם המפקח על הבנקים חוזר המפרט הוראות ליישום דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-SOX Act. בסעיף 404 נקבעו על-ידי ה-SEC (PCAOB Board of Public Company Accounting Oversight) הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי. הוראות המפקח בחוזר הנ"ל קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחן.
 - בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO 1992 עונה על הדרישות ומשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.
 - יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכת תשתית של בקורות פנימיות בבנק והליך פיתוחן של מערכות אלה מחייב את הבנק להיערך ולקבוע שלבים ויעדי ביניים עד ליישומן המלא.
- במסגרת יישום ההוראה, ביצע הבנק בשיתוף עם משרד רואי חשבון חיצוני, זיהוי של חשבונות ותהליכים עסקיים הקשורים לדיווח כספי ולגילוי נאות. בתהליכים אלו בוצע תיעוד והערכת סיכונים ובקורות תוך מיפוי הסיכונים והבקורות הפנימיות הקיימות ברמת התהליכים והעסקאות. כמו כן, סיים הבנק את הערכת אפקטיביות הבקורות תוך תיעוד בדיקות של אפקטיביות הבקורות וניתוח פערים קיימים אל מול מודל הבקרה הפנימית. הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה.
- במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

פרק 5 - מידע נוסף

5.1 תרומות ופעילות קהילתית

הבנק תורם מזה שנים רבות למטרות חברתיות שונות במסגרת תקציב הבנק המאושר מראש ובהתאם להחלטות ועדת תרומות של הנהלת הבנק ונוהל עבודת הוועדה. בתקופת הדוח לא ניתנו תרומות מעל 50 אלפי ש"ח לגוף יחיד.

תרומות הבנק מתמקדות בעיקר בעמותות הפועלות לסיוע, תמיכה ועזרה לאוכלוסיות מוחלשות ונזקקות, כלכלית ופיזית. בין העמותות הללו ניתן למנות עמותות הפועלות לסיוע לילדים ונוער במצוקה, נזקקים כלכלית, בעלי מוגבלויות ועוד. חלק מעמותות אלה, בנוסף לסיוע הישיר הניתן על-ידן לאוכלוסיות הללו, פועלות גם לסייע לאותם אנשים ולחלץ אותם ממעגל המצוקה בו הם נמצאים.

בשנים האחרונות, נטלו עובדי סניפי הבנק חלק בפעילויות התנדבויות שונות בתחום העיר בה נמצא הסניף. הבנק מעודד פעילויות אלה בסיוע ובתרומות. בנוסף, רוכש הבנק מתנות מבתי עסק או עמותות המעסיקות אוכלוסיות מוגבלות ונזקקות ומעניק אותן כמתנות לעובדי ומנהלי הבנק ולקוחותיו או תורם אותן לאוכלוסיות נזקקות.

5.2 נושאים נוספים

דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקיו.



גיל טופז
מנהל כללי



זאב נהרי
יושב ראש הדירקטוריון

9 במרץ, 2021

הצהרה (certification)

אני, גיל טופז, מצהיר כי:

- א. סקרתי את הדוח השנתי של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
- ב. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנקללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
- ג. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
- ד. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה"). וכן:
- קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכן שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
- ה. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
- את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.



גיל טופז
מנהל כללי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

9 במרץ, 2021

הצהרה (certification)

אני, אלכסנדר זלצמן, מצהיר כי:

א. סקרתי את הדוח השנתי של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").

ב. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

ג. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.

ד. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה"). וכן:

1. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 2. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכן שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 3. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 4. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
- ה. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

1. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 2. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.



אלכסנדר זלצמן
סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים
וחשבונאי ראשי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

9 במרץ, 2021

דוחות כספיים - תוכן עניינים	
93	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
94	דוח רואה החשבון המבקר - בקרה פנימית על דיווח כספי
95	דוח רואה החשבון המבקר
96	דוח רווח והפסד
97	דוח מאוחד על הרווח הכולל
98	מאזן
99	דוח על השינויים בהון העצמי
100	דוח על תזרימי מזומנים
102	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק ירושלים בע"מ (להלן - הבנק) אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להוראות ההנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (Monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של COSO - Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (Believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

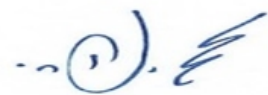
האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק קוסט פור גבאי את קסירר, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד 94 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020.



אלכס זלצמן
סגן מנהל כללי, מנהל אגף הכספים,
חשבונאי ראשי



גיל טופז
מנהל כללי



זאב נהרי
יושב ראש הדירקטוריון

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק ירושלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו (להלן ביחד - "הבנק") ליום 31 בדצמבר, 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאות מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר, 2020 ו-2019 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020 והדוח שלנו מיום 9 במרס, 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
9 במרס, 2021

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ- דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק ירושלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו (להלן – "הבנק") לימים 31 בדצמבר, 2020 ו-2019 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק לימים 31 בדצמבר, 2020 ו-2019 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 9 במרס, 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
9 במרס, 2021

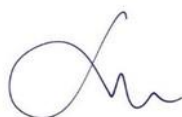
דוח רווח והפסד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	ביאור
527.8	548.6	521.5	2 הכנסות ריבית
144.1	128.8	100.8	2 הוצאות ריבית
383.7	419.8	420.7	2 הכנסות ריבית, נטו
34.7	36.9	102.4	13,29 הוצאות בגין הפסדי אשראי
349.0	382.9	318.3	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
			הכנסות שאינן מריבית
43.1	58.8	73.9	3 הכנסות מימון שאינן מריבית *
98.3	106.3	95.3	4 עמלות
32.4	-	-	5 הכנסות אחרות
173.8	165.1	169.2	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
			הוצאות תפעוליות ואחרות
182.2	179.3	184.5	6 משכורות והוצאות נילוות
102.3	100.2	104.2	15 אחזקה ופחת בניינים וציוד
119.1	130.1	118.9	7 הוצאות אחרות
403.6	409.6	407.6	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
119.2	138.4	79.9	רווח לפני מיסים
32.0	49.0	29.7	8 הפרשה למיסים על הרווח
87.2	89.4	50.2	רווח לאחר מיסים
			רווח למניה (בש"ח)
1.24	1.27	0.71	9 רווח נקי בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)

* בשנת 2018 - כולל הכנסה בסך 27.0 מיליוני ש"ח ממכירת מניות הבורסה לניירות ערך בתל אביב. לפרטים נוספים ראה [ביאור 3](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.



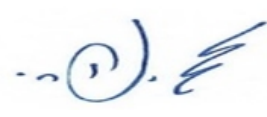
אלכסנדר זלמן

סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים וחשבונאי ראשי



גיל טופז

מנהל כללי



זאב נהרי

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

9 במרץ, 2021

דוח מאוחד על הרווח הכולל

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	ביאור
87.2	89.4	50.2	רווח נקי
			רווח (הפסד) כולל אחר:
(1.7)	2.9	1.6	10 התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
2.6	(7.3)	(1.4)	10 התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים
0.9	(4.4)	0.2	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מיסים:
(0.3)	1.4	(0.1)	10 השפעת המס המתייחס
0.6	(3.0)	0.1	10 רווח (הפסד) כולל אחר לאחר מיסים
87.8	86.4	50.3	סך הכל הרווח הכולל

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ליום 31 בדצמבר			
2019	2020	ביאור	
			נכסים
3,054.8	3,137.9	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
345.9	462.4	12	ניירות ערך ⁽¹⁾
10,731.3	11,072.6	13,29	אשראי לציבור
(111.5)	(191.3)		הפרשה להפסדי אשראי
10,619.8	10,881.3		אשראי לציבור, נטו
159.5	163.2	15	בניינים וציוד
3.2	1.4	27	נכסים בגין מכשירים נגזרים
114.9	254.0	17	נכסים אחרים ⁽³⁾
14,298.1	14,900.2		סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
10,887.6	11,705.2	18	פיקדונות הציבור
112.0	162.2	19	פיקדונות מבנקים
0.4	-		פיקדונות הממשלה
2,133.1	1,720.5	20	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2.0	1.5	27	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
201.5	310.8	21	התחייבויות אחרות ⁽³⁾⁽²⁾
13,336.6	13,900.2		סך כל ההתחייבויות
961.5	1,000.0	א24	הון עצמי
14,298.1	14,900.2		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) לפרטים בדבר ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן, ובדבר ניירות ערך ששוועבדו [ראה ביאור 12](#).

(2) מזה הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בבנק ובמאוחד לימים 31 בדצמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2019 בסך 2.8 מיליוני ש"ח ו-3.1 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(3) לפרטים אודות יישום לראשונה של תקן חכירות [ראה ביאור 1](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

סך הכל הון עצמי	עודפים (גירעונות) שנצברו	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	סך הכל הון המניות הנפרע וקרנות הון	פרמיה	הון המניות הנפרע	
837.3	612.2	(1.7)	226.8	99.5	127.3	יתרה ליום 1 בינואר 2018
87.2	87.2	-	-	-	-	רווח נקי
(20.2)	(20.2)	-	-	-	-	דיבידנד
(9.7)	(9.7)	-	-	-	-	דיבידנד שהוכרז וטרם שולם
0.6	-	0.6	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
895.2	669.5	(1.1)	226.8	99.5	127.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
89.4	89.4	-	-	-	-	רווח נקי
(20.1)	(20.1)	-	-	-	-	דיבידנד
(3.0)	-	(3.0)	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
961.5	738.8	(4.1)	226.8	99.5	127.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
50.2	50.2	-	-	-	-	רווח נקי בתקופה
(11.8)	(11.8)	-	-	-	-	דיבידנד
0.1	-	0.1	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
1,000.0	777.2	(4.0)	226.8	99.5	127.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
87.2	89.4	50.2	רווח נקי לשנה
			התאמות:
61.4	60.0	58.4	פחת על בניינים וציוד
34.7	36.9	102.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(16.4)	(56.8)	(65.9)	רווח ממכירת תיקי אשראי
(0.5)	(3.0)	(4.6)	רווח ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
0.2	3.3	0.9	הפסד שמומש ושוטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(27.0)	-	(1.9)	רווח שמומש ושוטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
8.8	3.0	(19.4)	מיסים נדחים, נטו
0.7	1.3	4.3	פיצויי פרישה - גידול בעודף עתודה על יעודה (גידול בעודף היעודה על העתודה)
26.3	14.0	0.6	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בנכסים שוטפים:
55.5	5.3	1.8	נכסים בגין מכשירים נגזרים
291.8	33.9	(4.5)	ניירות ערך למסחר
3.8	21.6	(119.8)	נכסים אחרים ⁽¹⁾
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
(51.4)	(12.8)	(0.5)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
135.2	85.1	152.0	התחייבויות אחרות ⁽¹⁾
(18.2)	8.5	(0.3)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
592.1	289.7	153.7	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי מזומנים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה		
(272.0)	(691.9)	(298.0)
שינוי נטו באשראי לציבור		
(1,674.1)	(638.6)	(1,176.2)
רכישת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר		
1,272.4 ⁽¹⁾	728.1	826.0
תמורה ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר		
27.7 ⁽²⁾	475.4	244.8
תמורה מפדיון איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר		
(75.7)	(52.2)	(69.2)
רכישת בניינים וציוד		
(721.7)	(179.2)	(472.6)
תזרימי מזומנים מפעילות מימון		
(46.8)	374.3	817.6
שינוי נטו בפקדונות הציבור		
(2.7)	81.1	50.2
שינוי נטו בפקדונות מבנקים		
15.1	(49.6)	(0.4)
שינוי נטו בפקדונות הממשלה		
-	826.1	149.8
הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים		
(376.2)	(375.8)	(603.7)
פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים		
(20.2)	(20.1)	(11.8)
דיבידנד ששולם לבעלי מניות		
(430.8)	836.0	401.7
תזרימי מזומנים נטו מפעילות מימון		
18.2	(8.5)	0.3
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים		
(560.4)	946.5	82.8
גידול (קיטון) במזומנים ופיקדונות בבנקים		
2,659.0	2,116.8	3,054.8
יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לתחילת התקופה		
2,116.8	3,054.8	3,137.9
יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לסוף התקופה		
ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו:		
621.7	676.0 ⁽²⁾	580.4
ריבית שהתקבלה		
123.5	123.7	132.6
ריבית ששולמה		
29.3	3.5	69.7
מיסים על הכנסה ששולמו		
0.6	0.1	0.3
מיסים על ההכנסה שהתקבלו		
נספח ג' - פעולות השקעה שלא במזומן בתקופת הדוח		
-	-	135.4
נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות ⁽¹⁾		
11.9	14.2	8.5
רכישת רכוש קבוע באשראי		

⁽¹⁾ לפיכך אודות יישום לראשונה של תקן בנושא חכירות, [ראה בראור 1 מדיניות חשבונאית להלן](#).

⁽²⁾ הוצג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

104	עיקרי המדיניות החשבונאית	1.
104	א. כללי	
104	ב. הגדרות	
104	ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים	
105	ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני חקיקה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים	
107	ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים	
121	ו. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם	
123	הכנסות והוצאות ריבית	2.
124	הכנסות מימון שאינן מריבית	3.
125	עמלות	4.
126	הכנסות מחוזים עם לקוחות	4א.
127	הכנסות אחרות	5.
127	משכורות והוצאות נלוות	6.
128	הוצאות אחרות	7.
129	הפרשה למיסים על הרווח	8.
131	רווח למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק	9.
131	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	10.
132	מזומנים ופיקדונות בבנקים	11.
132	ניירות ערך	12.
135	סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	13.
138	השקעה בחברות מוחזקות	14.
139	בניינים וציוד	15.
141	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	16.
141	נכסים אחרים	17.
142	פיקדונות הציבור	18.
142	פיקדונות מבנקים	19.
143	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	20.
146	התחייבויות אחרות	21.
147	זכויות עובדים	22.
160	עסקאות תשלום מבוסס מניות	23.
160	הון עצמי	24א.
161	הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים	124.

163	התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	25.
166	ערבויות	25א.
167	שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות	26.
168	פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון	27.
172	מגזרי פעילות פיקוחיים	28.
185	מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	29.
186	חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים - הפרשה להפסדי אשראי	29א.
188	חובות : 1. איכות אשראי ופיקוחים	1.29
189	חובות : 2. מידע נוסף על חובות פגומים	1.29
195	חובות : 3. מידע נוסף על הלוואות לדיר	1.29
196	מכירה רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה	1.29ב.
198	אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל	1.29
199	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	1.29
200	דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	30.
202	נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון	31.
204	יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	32א.
207	פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה	32ב.
209	שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3	32ג.
209	מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3	32ד.
210	בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק וחברות המאוחדות שלו	33.
217	נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן	34.
220	מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצורכי מס	35.
221	תמצית הבנק סולו	36.
225	הוראות פיקוח ויזמות חקיקה	37.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית

א. כללי

בנק ירושלים בע"מ (להלן – הבנק) הינו בנק מסחרי העוסק בעיקר במתן אשראי לדיוור ואשראי קמעונאי אחר, במימון בנייה לדיוור וכן בגיוס פיקדונות לזמן קצוב, פעילות בשוק ההון, ניהול חשבונות עו"ש ומתן שירותי בנקאות פרטית לתושבי חוץ.

הבנק הינו חברה בת של "יצוא" חברה להשקעות בע"מ (להלן – "יצוא") ומניותיו רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הבנק קיבל את אישור הפיקוח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 37 מוצגת תמצית הדוחות של הבנק סולו, הכוללת מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי מזומנים.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 9 במרץ, 2021.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב – כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-ASC 105 FAS 168 (הקודיפיקציה).

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") – תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי ה-IASB, והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

IASB – הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.

FASB – הוועדה לתקני חשבונאות בארה"ב.

חברות בנות – חברות שהבנק מחזיק בזכויות פיננסיות שמקנות שליטה בהן.

מדד – מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל.

צד קשור/בעל עניין – כמשמעותו בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנוותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

2. שימוש באומדנים

הכנת הדוחות הכספיים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, דורשת מהנהלה שימוש באומדנים, הערכות ושיקול דעת המשפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים תלויים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי בעייתי ולמידת הפרשה להפסדי אשראי, הבנק נדרש להחזיק הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. לפירוט על אופן חישוב הפרשה ראה סעיף 12 להלן.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

הפרשה קבוצתית נוספת בגין השפעת אירוע נגף הקורונה – בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלזים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי וגם החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים.

במהלך שנת 2020 נרשם גידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגף הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור סך של 61.1 מיליוני ש"ח. בהמשך לאמור לעיל, ביצע הבנק ניתוח להיקף הפסד האשראי לדיור הצפוי בשל השפעת משבר נגף הקורונה, בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה הביא הבנק בחשבון שינוי אפשרי בגורמים הסביבתיים וגידול בסיכון האשראי בגין השינויים כאמור ועדכן את ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי לדיור ב-6.2 מיליוני ש"ח. נציין כי הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר, 2020 מיישם הבנק לראשונה תקנים חשבונאיים והוראות כמפורט להלן:

1. פרסומים של הפיקוח על הבנקים בעקבות אירוע נגף הקורונה והשלכותיו

ביום 21 באפריל 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אירוע נגף הקורונה – דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור".

להלן תמצית הדגשים העיקריים:

א. טיפול חשבונאי בשינויים בתנאי הלוואות – אין לסווג חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי כאשר בשל אירוע נגף הקורונה מבוצעים בתום לב שינויים לזמן קצר בתשלומים ללוזים אשר לא היו בפיגור לפני שקיבלו הקלה כלשהי. האמור כולל שינויים לזמן קצר בתנאים (למשל 6 חודשים), כגון דחיות במועדי תשלום, ויתורים על ריביות פיגורים (fee waivers), הארכות של תקופת פירעון, או עיכוב זניח (insignificant) אחר של תשלום.

בתכניות לשינוי תנאים שנועדו לספק הקלה זמנית ללוזים שאינם בפיגור, אשר הושפעו מאירוע נגף הקורונה, תאגיד בנקאי רשאי להניח שלווים שאינם בפיגור אינם נמצאים בקשיים פיננסיים במועד השינוי, ולכן לא נדרש לסווג אותם כחובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, ולא נדרש לערוך ניתוח נוסף בנפרד לכל שינוי בתנאי הלוואה הנכללת בתוכנית.

לגבי הלוואות לדיור שיש לחשב לגביהן הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור – דחייה של תשלומי קרן או ריבית לפרק זמן קצר בהלוואה כאמור אשר לא הייתה חוב בעייתי לפני מועד הדחייה, ככלל, אינה מחייבת סיווג של החוב כחוב בארגון מחדש.

ב. קביעת מצב הפיגור – לענין חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור, וניתנה להם דחייה בשל אירוע נגף הקורונה, תאגיד בנקאי אינו נדרש לסווג חובות כאמור כחובות בפיגור בשל הדחייה.

בנוסף, כאשר בוצעה דחיית תשלומים בשל אירוע נגף הקורונה בחובות שהיו בפיגור לפני הדחייה, יש להתאים את מצב הפיגור חזרה למצב כפי שהיה לפני שבוצעה הדחייה, ולמעשה להקפיא אותו במשך תקופת דחיית התשלום.

ג. הלוואות שאינן צוברות ומחיקות חשבונאיות – במהלך התקופה של הסדרים לזמן קצר כאמור לעיל, הלוואות ללוזים עם קשיים, ככלל, לא ידווחו כהלוואות פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית. ככל שנצבר מידע חדש המצביע על כך שהלוואה ספציפית לא תשולם, על תאגיד בנקאי לפעול בהתאם להוראות הדיווח לציבור בנושא מחיקות חשבונאיות.

ד. הרחבת הגילוי לציבור – יש לתת גילוי, כאשר מהותי, גם לחובות ששונו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירוע נגף הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי. הגילוי יכלול מידע כמותי, לרבות פירוט של יתרת החובות לפי מגזרי האשראי העיקריים (לפחות לפי חלוקה למסחרי, דיור ואנשים פרטיים – לא דיור), וגילוי איכותי שיבהיר את סוגי השינויים העיקריים שבוצעו ומשמעותם. הגילוי מוצג בדוח דירקטוריון וההנהלה בפרק הסיכונים.

בהמשך לאמור לעיל פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 11 באוקטובר 2020, מכתב בנושא "אירוע נגף הקורונה – דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואה".

מכתב זה מבהיר כי שינוי נוסף בתנאי הלוואות, בין אם כחלק מתוכנית רוחבית לדחיית תשלומים ובין אם לא, צריך להיבחן באופן מצטבר על מנת לקבוע האם השינוי הנוסף מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי. ביום 3 בדצמבר, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "משבר נגף הקורונה – דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים" וכן ביום 17 בדצמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "משבר נגף הקורונה – דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים לעסקים קטנים". מכתבים אלו מבהירים כי דחיית תשלומים של הלוואה אשר בוצעה עד ליום 31 במרץ 2021, במסגרת תכנית רוחבית לדחיית תשלומים להלוואה שלא הייתה בפיגור של

30 ימים או יותר במועד הדחייה, ככלל אינה מחייבת סיווג של ההלוואה כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי גם כאשר הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים. עם זאת נדרש לסווג באופן נאות את ההלוואות שקיבלו דחיות ולוודא שקיימת הפרשה מתאימה להפסדי אשראי, שמביאה בחשבון את מאפייני הסיכון העדכניים של תיק האשראי. לגבי חובות קטנים ניתן לבחון את הצורך בסיווג כאמור ברמת קבוצת חובות בעלי מאפייני סיכון דומים. במסגרת זו יש לוודא כי קיים מידע מספק לגבי כל לווה שמבקש דחיית תשלומים במסגרת המתווה המעודכן, שמאפשר לתאגיד הבנקאי להעריך את סיכון האשראי העדכני ולסווג אותו באופן מתאים כאמור לעיל.

2. תקן בנושא חכירות

בחודש פברואר 2016 פרסמה ה-FASB את ASU 2016-02 בחודש יולי 2018 פרסמה ה-FASB את ASU 2018-10 הכולל תיקונים ושיפורים שנועדו להבהיר היבטים מסויימים של הנחיות שפורסמו אשר קבעו כללי חשבונאות מעודכנים בכללי חכירות. המטרה העיקרית של הכללים החדשים היא לשקף בדוחות הכספיים באופן מלא את רמת המינוף שנוצרת מחוזי חכירה ארוכי טווח.

להלן תמצית עיקרי השינויים בטיפול החשבונאי בעקבות יישום כללים אלה:

תאגידים בנקאיים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית. בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות לשלם בגין החכירה. עסקאות שבהן תאגיד בנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסויימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית, בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסויימים שפורטו בתקן החדש.

נכסי סיכון בגין זכות שימוש (right of use) בגין חכירות תפעוליות שיוכרו במאזן ישוקללו ב-100% לצורך יחס ההון המזערי. ההוראות החדשות יושמו החל מיום 1 בינואר 2020 באופן של יישום למפרע מותאם. הבנק בחר, ליישם את חבילת ההקלות המתאפשרת בתקן ובהתאם לכך לא בחן מחדש, במועד היישום לראשונה, אם החוזים מכילים חכירה, את סיווג החכירות וכן את העלויות הישירות הראשוניות שהווננו. למועד היישום לראשונה, יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של כ-95.4 מיליוני ש"ח בסעיף נכסים אחרים בגין נכס זכות שימוש, ולגידול מקביל ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה. כמו-כן, למועד היישום לראשונה, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.1% וכ-0.1%, בהתאמה.

3. מדידות שווי הוגן

בחודש אוגוסט 2018 פרסמה ה-FASB את ASU 2018-13 (להלן: "העדכון"), המשנה את דרישות הגילוי של מדידות שווי הוגן הנדרשות בהתאם לנושא 820, מדידות שווי הוגן. שינויים אלה כוללים הסרה והוספה של דרישות גילוי וכן הבהרה לגבי דרישות גילוי מסוימות. להלן עיקרי השינויים:

1. בוטלה הדרישה להצגת הסכומים והסיבות להעברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן
 2. בוטלה הדרישה למתן מידע בדבר מדיניות הישות לקביעה מתי העברות בין רמות נחשבות ככאלה שהתקיימו
 3. בוטלה הדרישה להצגת תיאור תהליך הערכת מדידת השווי ההוגן ברמה 3
 4. במסגרת הדרישה למתן תיאור מילולי של הרגישות לשינויים בנתונים לא נציפים עבור מדידות שווי הוגן חוזרות ונשנות המסווגות ברמה 3 במדרג השווי ההוגן, עודכן המונח "רגישות" ל"אי וודאות" כדי להדגיש כי המידע הנדרש הינו לגבי האי וודאויות
 5. התווספה דרישה לפיה יש להציג את השינויים ברווח הכולל האחר (OCI) שטרם מומשו בתקופה, עבור נכסים המוחזקים בסוף התקופה. היישום ייעשה בדרך של מכאן ולהבא עבור דרישות הגילוי שנוספו בעדכון ושינוי דרישת הגילוי לגבי אי הוודאות במדידות שווי הוגן ברמה 3. שינויים אחרים בעדכון ייושמו למפרע עבור כל תקופות הדיווח המוצגות בתקופת האימוץ.
- בהתאם להוראות מעבר (2019) בהתייחס לחוזר שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2019 ו-2020 (מיום 13 בפברואר 2020), הוראות עדכון זה יחולו מהדוחות לציבור ליום 31 בדצמבר 2020, ואילך.
- ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח שהינו מטבע הפעילות וההצגה של הבנק ושל החברות הבנות. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק.

2. מטבע חוץ והצמדה

נכסים והתחייבויות במטבע חוץ או הצמודים אליו ואלה הצמודים למדד המחירים לצרכן כלולים בדוחות הכספיים כדלהלן:

א. אלה הצמודים למדד המחירים לצרכן מוצגים לפי המדד הידוע בתאריך המאזן ולפי תנאי ההצמדה שנקבעו.

ב. אלה שבמטבע חוץ או הצמודים אליו מוצגים לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על-ידי בנק ישראל לתאריך המאזן, למעט במקרים בהם תנאי ההסכם קובעים אחרת. להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציג של הדולר של ארה"ב ושיעורי עלייתם (ירידתם):

	ליום 31 בדצמבר			שיעור עליה (ירידה) בשנת		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
	בש"ח			באחוזים		
שער דולר	3.22	3.46	3.75	(7.0)	(7.7)	8.1
מדד המחירים לצרכן-בסיס 1993 (נקודות):						
חודש נובמבר ("מדד ידוע")	223.3	224.7	224.0	(0.6)	0.3	1.5
חודש דצמבר ("מדד בגין")	223.1	224.7	223.3	(0.7)	0.6	1.1

עסקאות שאינן במטבע הפעילות טופלו כלהלן:

א. עסקה הנקובה במטבע חוץ נרשמה, בעת ההכרה לראשונה, במטבע הפעילות, תוך שימוש בשער החליפין המידי בין מטבע הפעילות לבין מטבע החוץ במועד העסקה.

בכל תאריך מאזן, פריטים כספיים במטבע חוץ מתורגמים תוך שימוש בשער החליפין המידי בתאריך המאזן.

ב. בכל תאריך מאזן, פריטים לא כספיים במטבע חוץ הנמדדים בעלות היסטורית, מתורגמים תוך שימוש בשער החליפין במועד העסקה.

ג. בכל תאריך מאזן, פריטים לא כספיים במטבע חוץ הנמדדים בשווי הוגן מתורגמים תוך שימוש בשער החליפין במועד קביעת השווי ההוגן.

ד. הפרשי שער הנובעים מסילוק של פריטים כספיים, או הנובעים מתרגום של פריטים כספיים לפי שערי חליפין שונים מאלה ששימשו לתרגום בעת ההכרה לראשונה במהלך התקופה, או מאלה ששימשו לתרגום בדוחות כספיים קודמים, מוכרים בדוח רווח והפסד בתקופה בה נבעו.

3. איחוד דוחות כספיים

כללי – כאשר הבנק מחזיק בזכויות פיננסיות שמקנות שליטה בישות מושקעת, אותה ישות מסווגת כחברה בת.

הדוחות הכספיים המאוחדים מציגים את המצב הכספי ותוצאות הפעולות של הבנק ושל החברות הבנות שלו כדוחות כספיים של ישות כלכלית אחת. לפיכך, יתרות תוך קבוצתיות המתייחסות לעסקאות בין הישויות של הקבוצה ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות תוך קבוצתיות על נכסים שנתונים בקבוצה, מבטלים במלואם.

צירופי עסקים – צירוף עסקים מתרחש כאשר הבנק משיג שליטה בעסק אחד, או במספר עסקים (להלן: "הנרכש").

הבנק מטפל בכל צירוף עסקים על ידי יישום שיטות הרכישה. ביישום שיטה זו הבנק מזהה את הרוכש, קובע את מועד הרכישה ומכיר בנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו, בהתחייבויות שניטלו ובזכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכש, ומודד אותם בשוויים ההוגן במועד הרכישה, למעט חריגים.

הבנק מודד את התמורה שהועברה לפי השווי ההוגן של הנכסים שהועברו, של ההתחייבויות שניטלו ושל הזכויות ההוניות שהונפקו. עלויות הקשורות לרכישה כגון עמלות למתווכים, עמלות ייעוץ, עמלות משפטיות ועלויות הנהלה וכלליות, מוכרות כהוצאות בתקופות שבהן העלויות מתהוות והשירותים מתקבלים, למעט עלויות להנפקת ניירות ערך המהווים חוב וניירות ערך הוניים המוכרים בהתאם לכללים החלים על ניירות ערך אלה.

ביום 12 במרץ, 2014, נתקבלה מרשות המיסים החלטת המיסוי לביצוע שינוי מבנה לפיו, אושרה תכנית המיזוג ליום 31 בדצמבר, 2013, של חברת כלל פיננסים בטוחה ניהול השקעות בע"מ לתוך בנק ירושלים. כתוצאה מהצגת נכס המס הנדחה בגין הפסדים המועברים, נוצרה יתרת רווח מרכישה בסך של 57.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

על פי הנחיית הפיקוח על הבנקים, רווח זה נרשם כהכנסה נדחית אשר הופחתה על פני תקופה של 5 שנים בקו ישר (11.4 מיליוני ש"ח לשנה בשנים 2014 עד 2018) ממועד הרכישה ונכללה בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות אחרות.

יצוין כי לצורך מדידת הלימות הון, על פי הסיכום עם הפיקוח על הבנקים לצורך יישום הוראות באזל III, מיתרת המס הנדחה שנוצרה כתוצאה מרכישה זו, מקוזזת יתרת ההכנסה הנדחית כאמור, לסוף כל תקופת דיווח.

4. קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי מוצגים במאזן בסכום נטו, בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- 1) קיימת לבנק זכות חוקית ניתנת לאכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים, וכן
- 2) בכונתו של הבנק לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית. בנוסף נדרש כי
- 3) גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה. התאגיד הבנקאי בוחן כי זכות הקיזוז תהיה תקפה גם במקרה של פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר. וכן שוקל קיומן של מגבלות משפטיות בכדי לקבוע כי זכות הקיזוז היא זכות בת אכיפה. לגבי מכשירים נגזרים לא נדרש שיתקיים התנאי השני כדי להשתמש בזכות הקיזוז, אלא שהסכומים שקוזזו יהיו כפופים להסדר התחשבות נטו (ראה בהמשך).

כאשר נכסים והתחייבויות נובעים משני צדדים נגדיים שונים, הם מוצגים במאזן בסכום נטו בהתקיים כל התנאים שפורטו לעיל, ובתנאי שישינו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכותו של הבנק, בגין אותן התחייבויות, לקיזוז.

פיקדונות לפי מידת הגביה - פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי מוצגים במאזן בקיזוז האשראי שניתן מהם רק כאשר אין לתאגיד הבנקאי סיכון להפסד מהאשראי. המרווח בפעילות הנ"ל נכלל בסעיף "עמלות".

מכשירים נגזרים - הבנק מקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבות נטו (master netting arrangement). הסדר התחשבות נטו הינו מסגרת שלפיה מספר חוזים, בין אם מאותו סוג של חוזי החלפה או התניות ובין אם מסוגים שונים, עם צד נגדי יחיד, כפופים להסדר חוזי המאפשר סילוק נטו של כל החוזים באמצעות תשלום יחיד במטבע יחיד במקרה של כשל אשראי או ביטול של אחד מהחוזים.

5. דוח על תזרימי המזומנים

הבנק מיישם את נושא 10-230 בקודיפיקציה ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

סעיף המזומנים כולל מזומנים, פיקדונות בבנקים, תעודות פיקדון סחירות ופיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים. ההשפעה על שינויים בשער חליפין על מזומנים ושווי מזומנים המוחזקים במטבע חוץ או העומדים לפירעון במטבע חוץ מוצגות בנפרד מיתר השינויים במזומנים ושווי מזומנים. הדוח מוצג תוך חלוקה לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות השקעה ומפעילות מימון.

6. ניירות ערך

א. כלל:

בסעיף זה נכללות השקעות באגרות חוב, השקעות במניות ובקרנות, המטופלות בהתאם לכללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 320 בקודיפיקציה בדבר "השקעות - אגרות חוב" ונושא 321 בקודיפיקציה בדבר "השקעות - מניות".

בעת הרכישה, השקעות באגרות חוב ממוינות לאחד משלושת התיקים הבאים, אשר מנוהלים בנפרד: תיק אגרות חוב מוחזקות לפדיון, תיק אגרות חוב זמינות למכירה ותיק ניירות ערך למסחר. בנוסף, בעת הרכישה השקעות במניות ממוינות לשני התיקים הבאים אשר מנוהלים בנפרד: תיק ניירות ערך למסחר ותיק מניות שאינן למסחר, בכל מועד דיווח בוחן הבנק מחדש את נאותות המיין בין התיקים.

1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון - אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (Substantially All) השקעתו הרשומה. אגרות חוב המוחזקות לפדיון מוצגות לפי עלותן המופחתת ליום הדיווח. לימים 31 בדצמבר 2019, 2020 ו-2018 הבנק אינו מחזיק אגרות חוב אשר בעת רכישתן סווגו כמוחזקות לפדיון.

2. ניירות ערך למסחר – ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בתקופה הקרובה. ניירות ערך למסחר מוצגים לפי שווים ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד, בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
3. מניות וקרנות שאינן למסחר – מניות וקרנות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח, רווחים או הפסדים שטרם מומשו להתאמות לשווי הוגן ייזקפו לדוח רווח והפסד.
- השקעות במניות וקרנות שאין להן שווי הוגן זמין, אשר מוצגות לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות, בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק, במידה ומתרחשות עסקאות כאלה כאשר השינויים ייזקפו לרווח והפסד.
4. איגרות חוב זמינות למכירה – איגרות חוב אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר איגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. השווי ההוגן מתבסס על מחיר ציטוט לגבי איגרות חוב שיש להן מחיר ציטוט או על נתוני שיערוך המתקבלים ממקורות חיצוניים לגבי איגרות חוב שאין להם שער. הרווח או ההפסד בגין בניכוי העתודה המתאימה למס מוצג בסעיף נפרד במסגרת ההון העצמי הנקרא: "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- ב. סיווג הכנסות (הוצאות) בדוח רווח והפסד:

הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב לרבות הפרשי הצמדה, הפרשי שער, בצירוף החלק היחסי של הניכוי, או בניכוי החלק היחסי של הפרמיה, מוכרות בסעיף "הכנסות ריבית". רווחים והפסדים ממכירה ומהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר נטו ודיבידנדים שהתקבלו ממניות למסחר, מוצגים בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר".

רווחים (הפסדים) ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה, לרבות הפרשות לירידת ערך, מוצגים בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר".

עלויות עסקה שנוצרו בעת הרכישה של איגרות חוב מוחזקות לפדיון או איגרות חוב זמינות למכירה נדחות ומוכרות כהתאמת תשואה. עלויות עסקה שנוצרו בגין איגרות חוב למסחר מוכרות מידית.

רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות וקרנות שאינן למסחר כוללים: רווחים והפסדים מהתאמות בגין מדידה לפי שווי הוגן, מהתאמות בגין מניות וקרנות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, ממכירת השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר, הפרשה לירידת ערך והכנסות מדיבידנדים.
- ג. ירידת ערך

הבנק בוחן מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות ערך הממוינים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (עלותם המופחתת) היא בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך נבחנים בין היתר הסימנים הבאים:

 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
 - ההיקף של שווי הביטחונות המגבים את נייר הערך.
 - פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
 - שיעור ירידת הערך מסך העלות.
 - בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.

בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:

 - נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה ז.
 - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה ז, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
 - איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג איגרת החוב במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג איגרת החוב במועד פרסום הדוח לתקופה ז.
 - איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
 - איגרת חוב שחל לגביה כשל בתשלום לאחר רכישתה.
 - נייר ערך אשר ככלל שוויו ההוגן לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (העלות המופחתת), אלא אם מוכח ברמה גבוהה של ביטחון ובהתבסס על ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך היא בעלת אופי זמני בלבד.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

בנוסף, בהתקיים שני המצבים הבאים במצטבר, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:

- ירידה של 40% בערך נייר הערך לעומת עלות מופחתת.
- ירידה לתקופה רציפה של תשעה חודשים.

במידה והירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות (העלות המופחתת) של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד שנצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווג במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש ולא יתוקן גם אם בתקופות דיווח עוקבות למועד ירידת הערך תירשם עליה בשווי ההוגן.

מניות וקרנות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, שאינן נמדדות לפי שווי הוגן, בכל מועד דיווח, הבנק מבצע הערכה איכותית המביאה בחשבון אינדיקטורים לירידת ערך כדי להעריך האם חלה ירידת ערך של ההשקעה. אם לפי הערכה זו חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות וקרנות, הבנק יעריך את השווי ההוגן של ההשקעה במניות והקרנות לצורך קביעת סכום ההפסד מירידת הערך. הבנק יכיר בירידת ערך בדוח רווח והפסד בסכום ההפרש בין השווי ההוגן של ההשקעה לבין הסכום בספרים. הבנק בוחן אינדיקטורים לירידת ערך, הכוללים בין היתר:

- הרעה משמעותית ברווחיות, בדירוג האשראי, או בהערכות עסקיות לגבי המושקעת.
- שינוי שלילי משמעותי בסביבה הרגולטורית, הכלכלית או הטכנולוגית של המושקעת.
- שינוי שלילי משמעותי במצב השוק הכללי של האזור הגאוגרפי או הענף בו פועלת המושקעת.
- המחיר עבור אותה השקעה או השקעה דומה, הינו בסכום הנמוך מהסכום בספרים של אותה השקעה.
- גורמים שמעוררים חששות משמעותיים לגבי יכולתה של המושקעת להמשיך לפעול כעסק חי, כגון תזרימי מזומנים שליליים מפעילויות, גירעון בהון חוזר או אי עמידה בדרישות הון סטטוטוריות או בתנאי חוב.

7. אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. כללי

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר, 2011, את תקני החשבונאות האמריקאים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות והנחיות הפיקוח על הבנקים.

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

ב. הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי בעייתי ולמדידת הפרשה להפסדי אשראי, הבנק נדרש להחזיק הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני.

הבנק מנהל את ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי אשראי צפויים, הכוללת את הרכיבים הבאים: ירידת ערך חובות המוערכת על בסיס פרטני, הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי והפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים.

למעט במצב של ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק אינו משנה את אופן בחינת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חוב מסוים (היינו מעבר מבחינה על בסיס קבוצתי לבחינה על בסיס פרטני) כתוצאה מהתרחשות אירוע מסוים, לרבות כניסת החוב לפיגור.

1.1. הפרשה פרטנית

חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם נבחנת על בסיס פרטני כוללים חבויות שיתרתן החוזית עולה על 1 מיליון ש"ח וכן חובות שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי (ההפרשה הפרטנית אינה חלה על ארגונים מחדש של הלוואות לדיר שביגין נערכת הפרשה מזערית להפסדי האשראי לפי שיטת עומק הפיגור). כאשר נקבע שחוב הוא פגום,

הבנק מודד את ירידת הערך בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהווים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב. לגבי חוב פגום שגבייתו מותנית בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפייה תפיסת נכס, ירידת הערך, נמדדת בכל מקרה בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון.

2.1 הפרשה קבוצתית

מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. מדידת הפסדי האשראי מבוססת על הכללים שנקבעו ב-FAS5 (ASC450) – טיפול חשבונאי בתלויות ועל הוראות השעה כמפורט להלן. לשנים 2011 – 2012 ניתנה הוראת שעה לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי. על פי הוראת השעה, שיעורי הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, ייקבעו בהתבסס על טווח שיעורי ההפרשות ההיסטוריים לחובות מסופקים בחמש השנים האחרונות ובהתאם להנחיית המפקח באופן פרטי גם נתוני שנת 2011 בפילוח לפי ענפי משק וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר, 2011. כמו כן, הבנק בוחן בכל מועד דיווח האם יתרת ההפרשה הקבוצתית אינה נמוכה מיתרת ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים לאותו מועד המחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 בדבר "הפרשה לחובות מסופקים", ברוטו ממס.

3.1 הפרשה קבוצתית - אשראי לאנשים פרטיים

ביום 19 בינואר, 2015 פורסם חוזר בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים. החוזר מעדכן כי בקביעת הפרשה נאותה להפסדי אשראי של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יש להביא בחשבון הן את הפסדי העבר בגין אשראי לאנשים פרטיים והן התאמות בגין גורמים רלוונטיים לסיכוי הגבייה של האשראי לאנשים פרטיים (להלן - התאמות איכותיות). על הבנקים לוודא כי החל מהדוחות לציבור לשנת 2014, שיעור ההתאמות האיכותיות להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי לא יפחת מ-0.75%. מיתרת האשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי לאותו מועד. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית ונקבע טיפול פרטי לתאגידים בנקאיים אשר שיעורי ההפסד השנתיים שלהם נמוכים במיוחד כמו כן לא יחולו התאמות בגין גורמים סביבתיים על תאגיד בנקאי אשר לגבי מסר הפיקוח על הבנקים הנחיות ספציפיות. הבנק מיישם הנחיות ספציפיות לגבי הפרשה קבוצתית. השפעת היישום של ההנחיות הספציפיות בהשוואה ליישום החוזר הנ"ל אינה מהותית.

4.1 הפרשה קבוצתית - הלוואות לדיר

בגין הלוואות לדיר שלא ניתנו למטרת עסק ואשר נפרעות בתשלומים תקופתיים של קרן ו/או ריבית, הבנק מחשב הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור. הפרשה זו מתבססת על נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר "הערכה נאותה של סיכויי אשראי ומדידה נאותה של חובות" לפיה שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. בנוסף, התאגיד הבנקאי מיישם הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בדבר "מגבלות למתן הלוואות לדיר". הבנק מוודא כי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי המוחזקת בגין הלוואות לדיר לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

5.1 הפרשה קבוצתית - אשראי חוץ מאזני

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על-ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

6.1 הפרשה קבוצתית נוספת בגין השפעת אירוע נגיף הקורונה

בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי וגם החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים. במהלך שנת 2020 נרשם גידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיר סך של 61.1 מיליוני ש"ח. בהמשך לאמור לעיל, ביצע הבנק ניתוח להיקף הפסד האשראי לדיר הצפוי בשל השפעת משבר נגיף הקורונה, בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה הביא הבנק בחשבון שינוי אפשרי בגורמים הסביבתיים וגידול בסיכון האשראי בגין השינויים כאמור ועדכן את ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי לדיר ב-6.2 מיליוני ש"ח. ציין כי הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי ויעדכן את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף ובהתאם לתוצאות בפועל שתיתכנה ותהיינה שונות מהערכות הבנק בשלב זה.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

ג. זיהוי וסיווג חובות בעייתיים

- הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לחומרת הבעייתיות שלהם, בהתבסס על קריטריונים כמותיים ואיכותיים. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה, ככלל מתבססת על יכולת התשלום של החייב כלומר החוזק הצפוי של מקור ההחזר הראשוני.
- אשראי בהשגחה מיוחדת – אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגבי חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבויות התלויות בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
 - אשראי נחות – מוגדר כאשראי מוגן באופן לא מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר. לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק ממשיך לצבור הכנסות ריבית. סיכון אשראי חוץ מאזני יסווג בסיווג נחות אם מתקיימים שני התנאים: א- קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית, לכך שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ מאזני תתממש. וכן ב- החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג שאינו טוב יותר מסיווג כחובות נחותים.
 - חוב פגום – אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה ברמת הסתברות "צפוי" כי לא יוכל לגבות את כל הסכומים בגינו, לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב, וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול של הפרשה פרטנית. יש להחיל את הסיווג הנ"ל, גם על אשראי המצוי בפיגור מעל 90 יום למעט אם החוב מובטח היטב ובהליכי גבייה. כמו כן חובות בעייתיים שאורגנו מחדש שבמסגרת הארגון מחדש העניק הבנק לחייב ויתור (Concession) אשר בתנאים אחרים הוא לא היה שוקל להעניק גם יסווג כחובות פגומים. חוב שיסווג כחוב פגום יעורך על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפער בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים. חוב אשר סווג כחוב פגום יישאר כזה עד למועד בו הוא יענה לקריטריונים לחזרתו ממצב זה.
 - החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום:
 - חוב פגום מסווג חזרה לחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:
 - אין בגינו רכיב קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והתאגיד הבנקאי צופה פירעון של הקרן הנוותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
 - כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בתהליכי גבייה.
 - חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מארגון מחדש של חוב בעייתי, יסווגו כפגומים עד למועד פירעונם.
 - חוב בעייתי בארגון מחדש – חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, במסגרתו – מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב – הבנק העניק ויתור ללווה. לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סמנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:
 - למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
 - לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
 - החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן
 - ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.
 - לגבי שינויים בתנאי חובות במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה ראה סעיף ג לעיל.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

- חוב בארגון מחדש עוקב - ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ממשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שהוא משולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסים להסכם נוסף של ארגון מחדש (להלן: "ארגון מחדש עוקב"), התאגיד הבנקאי אינו מתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים: א) החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב; וכן ב) בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק יותר לחייב. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 22 במאי 2016 בדבר "ארגון מחדש של חוב בעייתי", תאגידים בנקאיים רשאים להפסיק לסווג חוב בעייתי בארגון מחדש, כאשר בוצע לחוב זה ארגון מחדש נוסף, ומתקיימים תנאים מסוימים. ההוראות חלות על ארגונים מחדש שבוצעו או חודשו החל מיום 31 בדצמבר 2016.
- אם בעקבות ארגון מחדש עוקב, התאגיד הבנקאי לא מסווג את החוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי, ההפרשה להפסדי אשראי בגין החוב תחושב באופן קבוצתי, ויתרת החוב הרשומה לא תשתנה בעת ארגון החוב העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן). בהתאם לסעיף 30א(22) אם החוב אינו נחשב יותר כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי, אך לאחר מכן החוב שוב עובר ארגון מחדש של חוב בעייתי או שהחוב נבדק פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך, יש לערוך הפרשה פרטנית להפסדי אשראי וכן, אם רלוונטי, לסווג את החוב מחדש כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי.
- ד. צבירת ריבית והכרה בהכנסות ריבית
- חוב פגום - במועד סיווגו של חוב כפגום מבטל התאגיד הבנקאי כל ריבית שנצברה והוכרה בדוח רווח והפסד אך טרם נגבתה. כמו כן, ממועד הסיווג ואילך, התאגיד הבנקאי אינו צובר הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כחוב פגום, למעט האמור להלן לגבי חוב בעייתי בארגון מחדש. במידה וקיים ספק לגביית יתרת החוב הפגום, תשלומי ריבית שהתקבלו יירשמו כהקטנת הקרן.
- במידה ויתרת החוב נחשבת לברת גביה במלואה, תשלומי ריבית שהתקבלו במזומן יוכרו כהכנסות ריבית ברווח והפסד. הכנסות הריבית יוכרו עד לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי השיעור החוזי. יתרה מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנותרת, תירשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות.
- חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי - חוב אשר עבר פורמלית ארגון מחדש של חוב בעייתי כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר, שהחוב ייפרע ויבוצע בהתאם לתנאיו החדשים, מטופל כחוב פגום, שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש נתמך בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב לגבי מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. אחרת, החוב בארגון מחדש מטופל כחוב פגום שאינו צובר הכנסות ריבית.
- חובות שמחושבת בגינם הפרשה להפסדי אשראי קבוצתית - חוב אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו מוערכת על בסיס קבוצתי, אינו מסווג כחוב פגום והתאגיד הבנקאי אינו מפסיק לצבור הכנסות ריבית בגינו, גם אם החוב בפיגור של 90 יום ומעלה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה אחרות המבטיחות שהרווח הנקי של התאגיד הבנקאי אינו מוטא כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרת הזכות לקבל את העמלה מהלקוח, בהנחה שהגביה מובטחת באופן סביר.
- ה. מחיקה חשבונאית
- הבנק מבצע מחיקה חשבונאית במקרים המפורטים להלן:
- כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטי שנחשב כבלתי ניתן לגביה או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח.
- חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ושנערכו בגינו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי. בדרך כלל, בתקופה שאינה עולה על שנתיים.
- במקרה של חוב שבגביתו מותנית בביטחון, כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזוהה כחוב שאינו בר גביה יימחק באופן מיידי כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.
- חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס קבוצתי, התאגיד הבנקאי מבצע מחיקה חשבונאית כאשר הוא מזוהה הפסדי אשראי ספציפיים, בהתאם למאפייני החובות ובהתבסס על תקופת הפיגור שלהם. ככלל, חובות שאינם מובטחים או חובות המובטחים על ידי בטחון שאינו דירת מגורים, נמחקים כאשר תקופת הפיגור עולה על 150 יום.
- יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בוויטור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדשה לחוב בספרי הבנק.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

8. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ההכנסות וההוצאות מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה, למעט המפורטים להלן:

- א. לעניין הכרה בהכנסה בגין חובות שסווגו כפגומים, ראה סעיף 7.7 לעיל.
- ב. עמלות מעסקי מימון שעניינן עמלות בגין קיבולים, ערבויות, לוויה פרויקטים, ואשראי תעודות מוכרות באופן יחסי לתקופות העסקאות.
- ג. לעניין ההכרה בהכנסות ובהוצאות בגין ניירות ערך ובגין מכשירים פיננסיים נגזרים, ראה סעיף 1.11 לעיל וראה סעיף 17 להלן, בהתאמה.
- ד. עמלות ישירות ביצירת הלוואה (למעט הלוואות עם תקופה מקורית של עד 3 חודשים) נדחות ומוכרות כהתאמת תשואה על פני אורך החיים של הלוואה. עמלות אלו כוללות בין היתר עמלות שנתקבלו מהלווה כריבית ששולמה מראש או שמטרתן הפחתת שיעור הריבית הנומינלי על הלוואה, עמלות שמהוות החזר הוצאות לבנק בגין יצירת הלוואה, עמלות שמהוות פיצוי לבנק בגין הסכמתו לספק הלוואה בתנאים מורכבים או תוך פרק זמן מהיר וכן עמלות שהלווה חויב בהן בקשר להליך היצירה של הלוואה כגון דמי ניהול, עמלות השמה, עמלות ארגון, עמלות חיתום וכן עמלות אחרות הנלוות לעסקאות מתן הלוואות.
- ה. העמלות שמתקבלות כתוצאה מארגון מחדש (שאינו ארגון מחדש של חוב בעייתי) מטופלות באופן הבא:

הבנק בוחן את השינויים שבוצעו וקובע האם כתוצאה מהם תנאיה של הלוואה החדשה עדיפים לבנק לפחות כמו התנאים של הלוואות בנות השוואה ללקוחות אחרים בעלי סיכונים דומים. במידה וכן הלוואה שמומנה מחדש תטופל חשבונאית כהלוואה חדשה וכל העמלות שטרם הופחתו ועמלות פירעון מוקדם של הלוואה המקורית מוכרות כהכנסות ריבית במועד מתן הלוואה החדשה. לעומת זאת, אם תנאיה של הלוואה החדשה אינם עדיפים לתאגיד הבנקאי או אם נעשו רק שינויים מינוריים בחוזה הלוואה המקורי, כלומר הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים בהתאם לתנאיה של הלוואה החדשה שונה בפחות מ-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הנוגעים לתנאים של הלוואה המקורית, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות בהתאמת תשואה.

- ו. עמלות מפירעון מוקדם שנוצרו מעסקאות לפי 1 בינואר 2014 מוכרות כחלק מהכנסות ריבית ונפרסות בדוח רווח והפסד בשיעורים שווים לפי יתרת התקופה לפירעון של האשראי או תוך שלוש שנים ממועד הפירעון - בהתאם לתקופה הקצרה מבין השתיים. עמלות מפירעון מוקדם שנוצרו לאחר 1 בינואר 2014, מוכרות מיידית או מטופלות בהתאם ליתר העמלות שטרם הופחתו.

9. העברות ושירותים של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 166 וכן FAS 140 שתוקן על ידו) ASC 860-10, העברות ושירותים של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות. בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בינוני נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוף או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (Subordinated) או בכירות ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על-ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. ההפרש בין השווי ההוגן של התמורה שהתקבלה לבין סכום הנכס שנגרע מוכר בדוח רווח והפסד. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים כביטחון ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

- הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטי בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.
10. עסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך
- א. שאילה לא מובטחת של ניירות ערך – כאשר הבנק שואל ניירות ערך בשאילה לא מובטחת, התאגיד הבנקאי מכיר בנייר ערך וכנגדו בפקדון לפי השווי של אותו נייר ערך שהתקבל בעסקת ההשאלה. נייר הערך שהבנק שאל מסווג כנייר ערך בתיק למסחר.
- ב. השאלה לא מובטחת של נייר ערך – כאשר הבנק משאיל נייר ערך ששאל מעסקת שאילה לא מובטחת מוכר אשראי ופיקדון כנגדו, בגובה שווי השוק של נייר הערך שהועבר. שינויים בבסיס הצבירה מטופלים כהכנסות ריבית ושינויים בשווי השוק (מעבר לשינויים בבסיס הצבירה) מסווגים בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".
- ג. מכירה בחסר של נייר ערך שנשאל – כאשר בנק מוכר בחסר של נייר ערך שנשאל על ידו, מוכר מזומן כנגד פיקדון. הפיקדון משוערך רק אם שווי נייר הערך עלה במהלך התקופה הזאת, ומוכר בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".
- הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות ערך שהועברו בהסכמי רכש ומכר חוזר על בסיס יומי ודרישת ביטחונות מבוצעת במקרים המתאימים. ריבית שהתקבלה או ששולמה בגין ניירות ערך כאמור מדווחת כהכנסות או הוצאות ריבית, בהתאמה.
11. רכוש קבוע (בניינים וציוד)
- א. הכרה ומדידה
- בניינים וציוד מוצגים לפי עלות, בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת עלויות שניתן לייחס במישרין לרכוש הקבוע ולהבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע. בניינים העומדים למכירה, מוצגים לפי עלות או שווי מימוש שלהם, כנמוך שבהם.
- ב. עלויות עוקבות
- עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף – נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.
- ג. עלויות תוכנה המיועדת לשימוש עצמי:
- עלויות שהתאגיד הבנקאי מהוון כחלק מעלות הנכס כוללות עלויות חיצוניות ישירות של חומרים ושירותים שנצרכים במהלך הפיתוח או הרכישה של התוכנה, עלויות שכר בגין עובדים אשר קשורים במישרין לפריקט ומקדישים לו מזמנם, על פי היקף הזמן שמוקדש במישרין לתכנית, וכן עלויות מימון הנוצרות במהלך פיתוח התוכנה. עלויות הנהלה וכלליות ועלויות עקיפות לא מהוות כחלק מעלות הנכס, אלא נזקפות לדוח רווח והפסד עם היווצרותן.
- עלויות שהווננו מופחתות על בסיס קו ישר על פני אורך החיים השימושיים של התוכנה, החל מהמועד שבו התוכנה מוכנה לשימוש אליו יועדה. תוכנה נחשבת כמוכנה לשימוש אליו יועדה לאחר שהושלמו כל הבדיקות העיקריות. אורך החיים השימושיים של התוכנה מוערך מחדש בכל תקופה. בקביעת אורך החיים השימושיים התאגיד הבנקאי לוקח בחשבון גורמים רבים, כגון שינויים טכנולוגיים, התיישנות ותחרותיות.
- ד. פחת

הפחת מחושב מהעלות ונזקף לדוח רווח והפסד (אלא אם נכלל בערך בספרים של נכס אחר), בהתאם לאורך החיים השימושי של, לפי שיטת הקו הישר החל מהמועד בו הנכס מוכן לשימוש ביחס לעלות המקורית. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות לרבות אופציה שסביר שתמומש, או אורך החיים השימושיים שלהם לפי התקופה הקצרה יותר. האומדנים בדבר אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש מעת לעת. הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים כדלקמן:

אחוז הפחת לשנה	
משרדים להשכרה	4
רהוט וציוד משרדי	7-10 (בעיקר 7%)
מחשבים וציוד נלווה	20-33
עלויות תוכנה	20-33
שיפורים במושכר	10

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

הפחתת נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי תוכנה, נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש על פי החלטת ההנהלה. לפיכך, ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו נבחנת לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש על פי החלטת ההנהלה.

ה. גריעה

ערך בספרים של רכוש קבוע נגרע בעת מימושו או כאשר לא חזויות עוד הטבות כלכליות עתידיות מהשימוש בו או ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם קיימת, לבין הערך בספרים של הנכס שנגרע נזקף לדוח רווח והפסד לסעיף "הכנסות אחרות".

12. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

א. ירידת ערך נכסים לא שוטפים מוחזקים לשימוש

נכסים לא שוטפים המוחזקים לשימוש כפופים להערכת ירידת ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של הנכסים עשוי שלא להיות בר השבה.

הפסד מירידת ערך יוכר רק אם הערך בספרים של נכס (קבוצת נכסים) אינו בר השבה והוא עולה על השווי ההוגן שלו. הערך בספרים של נכס (קבוצת נכסים) אינו בר השבה אם הוא עולה על סכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוונים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס ובסופו של דבר ממימושו.

הפסד מירידת ערך יימדד כסכום בו הערך בספרים של נכס (קבוצת נכסים) עולה על השווי ההוגן שלו.

אם הוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים של הנכס לאחר ירידת ערכו הוא בסיס העלות החדש שלו, והוא מופחת על פני יתרת אורך החיים השימושיים של אותו נכס. אין להשיב הפסד מירידת ערך שהוכר בעבר.

ב. קיבוץ נכסים לא שוטפים מוחזקים לשימוש

לצורך בחינת הפסד מירידת ערך, התאגיד הבנקאי מקבץ נכסים והתחייבויות על פי הרמה הנמוכה ביותר עבורה קיימים תזרימי המזומנים הניתנים לזיהוי בנפרד, אשר במידה רבה אינם תלויים בתזרימי המזומנים של קבוצות נכסים והתחייבויות אחרות. הפסד מירידת ערך, אם קיים, יפחית רק את הערך בספרים של נכס או נכסים לזמן ארוך שבקבוצה. ההפסד יוקצה לנכסים לא שוטפים של הקבוצה, באופן יחסי לערכם בספרים של אותם נכסים. ההפסד המיוחס לנכס בודד בקבוצה לא יפחית את הערך בספרים של נכס זה מתחת לשווי ההוגן.

סמנים לירידת ערך של עלויות תוכנה לשימוש עצמי-

- התוכנה אינה צפויה לספק שירות משמעותי.
 - צפוי להתבצע שינוי באופן או בהיקף בו נעשה שימוש בתוכנה כיום או בעתיד.
 - צפוי להתבצע שינוי משמעותי בתוכנה
 - העלויות הצפויות לפתח או לשנות את התוכנה עולות באופן משמעותי על הסכום המקורי החזוי.
- כמו כן נוספו סימנים לכך שתוכנה לא צפויה לשמש את התאגיד הבנקאי-
- מחסור בתקצוב או הוצאות עבור הפרויקט
 - חריגות תקציב
 - קשיי תכנות שלא צפוי כי ייפתרו בזמן
 - הוצגה טכנולוגיה חדשה בשוק כך שההנהלה לא צפויה להמשיך את הפיתוח הנוכחי.
 - הושג מידע שהתוכנה זמינה בשוק בעלות הנמוכה באופן מהותי מהעלויות הצפויות לצרכי פיתוח.

13. חכירות

חכירה היא הסכם לפיו המחכיר מעביר לחוכר, בתמורה לתשלום או לסדרת תשלומים, את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן מוסכמת. קיימים שני סוגים של חכירות: חכירה מימונית (חכירה המעבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנלווים לבעלות בנכס, ללא קשר להעברת הזכות הקניינית בסופו של ההסדר) וחכירה תפעולית (חכירה שאינה חכירה מימונית).

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

תקופת החכירה היא התקופה, שאינה ניתנת לביטול, שלגביה החוכר סיכם חוזית על חכירת הנכס, ביחד עם תקופות נוספות כלשהן שלגביהן קיימת לחוכר אופציה להמשיך את חכירת הנכס, בתשלום נוסף או ללא תשלום נוסף, כאשר במועד ההתקשרות בחכירה וודאי באופן סביר שהחוכר יממש את האופציה. הבנק מכיר במועד תחילת החכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה של עד 12 חודשים עבורם החברה בחרה לא להכיר בנכס והתחייבות.

לפרטים נוספים ראה סעיף ד'(1) (ד) לעיל.

14. דיווח מגזרי

א. מגזרי פעילות פיקוחיים:

התאגיד הבנקאי מדווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, הכוללת דרישת גילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים", בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים. החלוקה למגזרי הפעילות הפיקוחיים מבוססת בעיקרה על מאפייני הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתייחס לתיק הנכסים הפיננסיים שיש להם ולקוחות עסקיים מסווגים בהתייחס למחזור פעילותם.

מתכונת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ערוכה בהתאם לכללי החשבונאות שאומצו לצורך עריכה והצגה של הדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי.

ב. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה:

גישת ההנהלה לפילוח פעילות הבנק אינה שונה מהותית מגישת פילוח המגזרים הפיקוחיים, ועל כן הבנק מדווח על מגזרי הפעילות בהתאם למתכונת האחידה שקבע המפקח בלבד.

15. הוצאות הנפקה נדחות

הוצאות הנפקה והפצה של אגרות חוב מוצגות על בסיס העלות והן מופחתות במשך תקופת הפירעון של ההתחייבויות לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

16. מיסים על הכנסה

שיעור המס החל על התאגיד הבנקאי הוא שיעור המס המוטל על מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף. שיעור זה כולל מס רווח ומס שכר המוטלים על הכנסה לפי חוק זה. מס השכר נכלל בסעיף "משכורת והוצאות נלוות" בדוח רווח והפסד.

הדוחות הכספיים כוללים מיסים שוטפים ומסים נדחים. מיסים שוטפים הנם סכום המסים על הכנסה שיש לשלם או שניתן להשיב בתקופה השוטפת. מיסים נדחים הוכרו בגין הפרשים זמניים בין הדיווח הכספי לבין בסיס המס של נכס או התחייבות ובגין העברה קדימה של הפסדים לצרכי מס.

נכסי מיסים נדחים והתחייבויות מיסים נדחים נמדדים לפי שיעורי המס החוקיים הצפויים לחול על הכנסה חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי ימומש הנכס או תסולק ההתחייבות, בהתבסס על שיעורי המס ועל חוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".

התאגיד הבנקאי מכיר בהתחייבויות מיסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים החייבים במס, אלא אם התחייבות המסים הנדחים נובעת מהכרה במוניטין שאינו מופחת לצרכי מס או מהתחייבות מיסים נדחים בגין חברות בנות, כמפורט להלן.

התאגיד הבנקאי לא הכיר בהתחייבות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנוצרו עד ליום 31 בדצמבר 2016 בגין השקעה בחברות בנות מקומיות. הפרשים זמניים אלו עשויים להתחייב במס, במידה והתאגיד הבנקאי יממש את ההשקעה בחברות הבנות המקומיות. מכיוון שהשקעות אלה נרכשו על ידי התאגיד הבנקאי כדי להחזיק בהן ולפתחן, והואיל ואין בכוונת התאגיד הבנקאי לממשן, לא הוכרה התחייבות כאמור. החל מיום 1 בינואר 2017, התאגיד הבנקאי הכיר בהתחייבות מיסים נדחים, בגין הפרשים זמניים חייבים במס בגין חברות בנות מקומיות.

התאגיד הבנקאי מכיר בנכס מיסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים. נכס מס נדחה מופחת בסכום יתרת הפרשה (valuation allowance) אם, על סמך משקל הראיות הקיימות, יותר סביר מאשר לא כי חלק או כל נכס המס הנדחה לא ימומש. לעניין נכס מס בגין הפסדים מועברים, התאגיד הבנקאי מיישם קריטריונים נוספים על מנת להעריך את ההסתברות שתהיה מספיק הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנהל את ההפסדים לצרכי מס.

הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה וכן קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה".

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

התאגיד הבנקאי מיישם את הטיפול החשבונאי בדבר חוסר ודאות במסים על הכנסה לעניין פוזיציות מס לא ודאיות מול רשויות המס (FIN 48). במקרים אלו, מיושמת גישה דו שלבית: בשלב הראשון, התאגיד הבנקאי מכיר בספרים רק בפוזיציות מס שצפוי (more likely than not) כי תתקבלנה על סמך העובדות הטכניות שלהן בלבד (בהתאם לחוקי המס, הנחיות הרגולציה והפרקטיקה הנהוגה, אם קיימת). תאגיד בנקאי שעומד בתנאי השלב הראשון מכיר בפוזיציות המס על בסיס הסכום הגבוה ביותר שצפוי (more likely than not) שיוכר, בהסתברות מצטברת מעל 50%.

17. מכשירים פיננסיים נגזרים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, על תאגיד בנקאי להכיר בכל המכשירים הנגזרים, לרבות מכשירים נגזרים מסוימים המשובצים בחוזים אחרים, כנכסים או להתחייבויות במאזן ולמדוד אותם לפי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של מכשיר נגזר ידווח בדוח רווח והפסד, בהתאם לאופן הייעוד של המכשיר הנגזר. שינויים בשווי הוגן של מכשירים נגזרים אשר אינם מגדירים מוכרים בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

הבנק מתקשר בחוזים אשר אינם עומדים בשלמותם בהגדרת מכשיר נגזר - חוזים כאלה יכולים להכיל מכשירים נגזרים משובצים. מכשיר נגזר משובץ יופרד מהחוזת המארח ויטופל כמכשיר נגזר בהתקיים שלושת התנאים הבאים, במצטבר: המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ אינם קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזת המארח, המכשיר המעורב אינו נמדד מחדש על פי שווי הוגן בהתאם לכללים חשבונאיים מקובלים, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם ומכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. משזוהה הנגזר המשובץ הוא מופרד מהחוזת המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזת המארח. הנגזרים המשובצים המופרדים בבנק נובעים ממתן אשראי צמוד מט"ח הכולל רצפה לבסיס ההצמדה וגיוס תכניות חסכון בעלות מאפיינים זהים.

רווח או הפסד מנגזר שלא יועד כמכשיר מגדר מוכר בדוח רווח והפסד באופן שוטף. העסקאות במכשירים נגזרים מהוות חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. השווי הוגן של המכשירים הנגזרים מוצג במאזן כנכסים בגין מכשירים נגזרים או להתחייבויות אחרות בגין מכשירים נגזרים, לפי העניין, והתוצאות מעסקאות במכשירים נגזרים הנובעות מרישומן על בסיס שווי הוגן נכללות בדוח רווח והפסד במסגרת סעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

18. מדידת שווי הוגן

ביום 28 באפריל, 2011, פורסם חוזר של המפקח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן וחלופת השווי הוגן. החוזר מאמץ בין היתר את תקן חשבונאות אמריקאי (FAS 157 ASC 820-10) להלן "ASC 820-10".

תקן ASC 820-10 מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על-ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות.

החוזר מבחין בין שני סוגי נתונים המשמשים בקביעת השווי הוגן:

נתונים נצפים (observable inputs) מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים (unobservable inputs) משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.

נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים או התחייבויות זהים בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.

נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנבדלים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם לא נצפים. במדידת שווי הוגן, התאגיד הבנקאי עושה שימוש בטכניקות הערכת שווי המביאות למקסימום את השימוש בנתונים נצפים רלוונטיים ולמינימום את השימוש בנתונים לא נצפים מדידת שווי הוגן מתבססת על ההנחה שהעסקה מתבצעת בשוק העיקרי (Principal market) של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק המועיל ביותר של הנכס או ההתחייבות. השוק העיקרי הוא השוק בעל הנפח ורמת הפעילות הגבוהים ביותר עבור הנכס או ההתחייבות. השוק המועיל ביותר הוא השוק המביא למקסימום את הסכום שהיה מתקבל במכירת הנכס או מביא למינימום את הסכום שהיה משולם בהעברת ההתחייבות, לאחר שהובאו בחשבון עלויות עסקה ועלויות הובלה.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

נכלל, במדידות שווי הוגן מסוימות שאינן רמה 1, התאגיד הבנקאי מבצע התאמות לנתוני השוק הרלוונטיים על מנת לשקף, בין היתר, את סיכון האשראי של הצד הנגדי, את איכות האשראי של התאגיד הבנקאי עצמו, אילוצי נזילות וכדומה. למידע נוסף, ראה [ביאור 34א\(ד\)](#). כמו כן, כאשר קיים סיכון אשראי מהותי בגין מכשיר נגזר, שאין לגביו מחיר מצוטט בשוק פעיל, ואין אינדיקציות משוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי שיכולות להיחשב כנתון ברמה 1 או ברמה 2, מדידת השווי ההוגן של המכשיר הנגזר נחשבת מדידת שווי הוגן ברמה 3.

כאשר הנתונים המשמשים למדידת שווי הוגן מסווגים לרמות שונות במדרג השווי ההוגן, הבנק מסווג את מדידת השווי ההוגן בכללותה לרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהוא משמעותי למדידה בכללותה.

19. זכויות עובדים

א. הטבות לאחר פרישה – פיצויים והטבות אחרות (להלן: "פיצויים") – תכניות להטבה מוגדרת הטבת פיצויים הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעיתים קרובות כוללת את משך הזמן שחי העובד או חיים שאריו, את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום.

הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה. לצורך זה, הבנק נעזר בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק, ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית.

אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות שממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה. המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה, תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה) ונתוני מפקד אוכלוסין נכון למועד זה.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם.

רווח או הפסד אקטוארי, הינו שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית. רווחים והפסדים אקטואריים שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון ליום 1 בינואר 2013, ובתקופות לאחר מכן, נכללים במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ומופחתים בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע עלפי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו עלפי האמור לעיל, נכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר. רווחים אקטואריים מיום 1 בינואר 2013 ואילך, הנובעים כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות הדיווח, נרשמים ברווח הכולל האחר המצטבר, ומקטינים את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד לאיפוסה.

הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות הדיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות הדיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, מופחתים בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדי הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

ב. תכנית להפקדה מוגדרת – הטבות לאחר פרישה

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבון של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבון של אותו משתתף.

במידה שנדרש כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבון של אדם יעשו לתקופות שבהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפנסיה נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה. אם תכנית דורשת שייעשו הפקדות לתקופות לאחר שאדם פורש לגמלאות או מסיים את העסקתו, העלות הנאמדת תיציב במהלך תקופת השירות של העובד. התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

ג. שי לחג

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

ד. היעדרויות בתשלום

חופשה – הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידיית לדוח רווח והפסד. לצורך קביעת ריבית ההיוון ואופן ההקצאה לתקופות של עלות השירות, הבנק מיישם את העקרונות של תכנית פנסיה להטבה מוגדרת בהתאמות הנדרשות.

מחלה – הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה.

ה. הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים – מענקי יובל

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידיית לדוח רווח והפסד.

20. התחייבויות תלויות

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, אומצו הוראות תקן חשבונאות אמריקאי ASC 450 וההוראות הנלוות אליו לעניין הטיפול החשבונאי בתביעות משפטיות תלויות, למעט במקרים נדירים כמו בתביעות ייצוגיות שבהן אין באפשרות הבנק ויועציו המשפטיים להעריך את תוצאותיהן.

בדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי נכללות הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכת היועצים המשפטיים.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, התאגיד הבנקאי יוצר הפרשה בגין תביעה, בהתקיים שני תנאים מצטברים:

1. צפוי (Probable), כלומר הסתברות מעל ל-70%, שההוואה מחויבות לסוף תקופת הדיווח בהתאם למידע הזמין עד למועד שבו הדוחות הכספיים פורסמו; וכן

2. ניתן לאמוד את סכום המחויבות באופן סביר.

הערכת הנהלת הבנק, הנסמכת על יועציה המשפטיים בקשר להסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בתביעות נקבעת על בסיס שלושה תחומי הסתברות, כדלהלן:

1. סיכון צפוי – הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו נכללו הפרשות מתאימות בדוחות הכספיים.

2. סיכון אפשרי – הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי.

3. סיכון קלוש – הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטנה או שווה ל-20%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי. בגין תביעות שהחשיפה בהן קלושה אולם ההתחייבות או ההפסד האפשרי המרבי עלולים להעמיד בספק את המשך פעולתו של הבנק, ניתן גילוי.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

21. רווח למניה

הרווח למניה מחושב על-ידי חלוקה של הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות החברה במספר המניות הרגילות המשוקלל שקיים במהלך התקופה. ברווח הבסיסי למניה נכללות רק מניות אשר קיימות בפועל במהלך התקופה.

22. בעלי עניין וצדדים קשורים

המידע על יתרות מאזניות וחוב מאזניות והמידע על תוצאות העסקאות (להלן: "המידע") עם בעלי עניין צדדים קשורים ניתן לגבי כל אדם המוגדר כבעל עניין או צד קשור לפי ההגדרות בסעיף 1 בהוראות הדיווח לציבור, או כאיש קשור, לפי ההגדרות בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 בדבר "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". בנוסף לדרישות הגילוי הנדרשות מכוח הוראות הדיווח לציבור, התאגיד הבנקאי מיישם גם את הוראות הגילוי המתחייבות מיישום נושא 850 בקודיפיקציה בדבר "גילויים בהקשר לצד קשור". המידע על בעלי עניין וצדדים קשורים מתייחס לתאגיד הבנקאי והחברות המאוחדות שלו, ואינו מוצג על בסיס התאגיד הבנקאי לבדו.

נ. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא התקן/הוראה	מועד תחילה	תמצית הדרישות בתקן/הוראה	השפעה על הדוחות הכספיים
הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL)	החל מיום 1 בינואר, 2022 ואילך.	בחודש יוני, 2016 פרסמה ה-FASB את ASU 2016-13 (להלן: "העדכון"), שמטרתו העיקרית הינה לספק מידע שימושי יותר למשתמשי הדוחות הכספיים בנוגע להפסדי האשראי הצפויים בגין מכשירים פיננסיים ובגין מחויבויות אחרות למתן אשראי, בכל מועד דיווח. לצורך כך, התיקונים בעדכון זה מחליפים את שיטת ההפרשה להפסדי אשראי המבוססת על הפסדים שהתהוו בשיטה המשקפת הפסדי אשראי צפויים ודורשת התחשבות בטווח רחב יותר של מידע סביר ותומך בהערכת הפסדי אשראי. ביום 29 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המשלב בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי כאמור לעיל. כמו כן, בהמשך לחוזר זה פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 31 בינואר 2021 חוזר המבהיר את אופן יישום הכללים החדשים על הלוואות לדיוור. להלן תמצית עיקרי השינויים: • ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה • באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים • יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי • ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה • הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיוור), אגרות חוב המוחזקות לפדין וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות. ביום 2 בפברואר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים" אשר במסגרתה בוטלה, בין היתר, הדרישה לחישוב הפרשה קבוצתית בשיעור מינימלי של 0.35% בגין הלוואות לדיוור, ובוטלה הדרישה לחשב הפרשה מינימלית לפי שיטת עומק הפיגור, כמו כן, נוספו תיקונים להוראות לפיהם תאגידים בנקאיים נדרשים לנכות מההון העצמי הון רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדיוור שמסווגות לאורך זמן בהלוואות שאינן צוברות.	הבנק נערך ליישום הכללים החדשים אך בשלב זה לא קיים אומדן סביר להשפעה הצפויה ליישומם ולא ניתן לאמוד את השפעתם.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות חשבונאית (המשך)

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

נושא התקן/ הוראה	מועד תחילה	תמצית הדרישות בתקן/ הוראה	השפעה על הדוחות הכספיים
הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL) (המשך)	החל מיום 1 בינואר, 2022 ואילך.	כמו כן, ביום 1 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי- השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים" הקובע את ההוראות המעבר שיחולו על השפעת האימוץ לראשונה של הכללים החדשים על ההון הפיקוחי.	הבנק נערך ליישום הכללים החדשים אך בשלב זה לא קיים אומדן סביר להשפעה הצפויה ליישומם ולא ניתן לאמוד את השפעתם.
תכניות להטבה מוגדרת	החל מיום 1 בינואר, 2021.	בחוודש אוגוסט 2018 פרסמה ה-FASB את ASU 2018-14 (להלן: "העדכון"), המשנה דרישות גילוי מסוימות של תת-נושא 715-20, הטבות פרישה - תכניות להטבה מוגדרת, עבור מעסיקים שמממנים לעובדיהם תכניות פנסיה להטבה מוגדרת או תכניות הטבה אחרות לאחר פרישה. להלן עיקרי השינויים: - בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת. - בוטלה הדרישה להצגת סכום ההטבות השנתיות העתידיות המכוסות על ידי חוזי ביטוח, לרבות חוזי קצבה (אנונה), וכן עסקאות משמעותיות כלשהן בין הישות או צדדים קשורים לבין התכנית. - התוספה דרישה לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת במהלך התקופה. - הובחרו דרישות גילוי עבור ישויות שיש להן שתי תכניות או יותר.	להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראה על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.
הטיפול החשבונאי במיסים על הכנסה	החל מיום 1 בינואר, 2021.	בחוודש דצמבר 2019 פרסמה ה-FASB את ASU 2019-12 (להלן: "העדכון"), אשר מסיר חריגים מסוימים ועורך שינויים בנושא 740 בקודיפיקציה, מסים על ההכנסה, במטרה לפשט את הטיפול החשבונאי במסים על ההכנסה.	להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראה על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
			א. הכנסות ריבית
521.8	540.9	516.1	מאשראי לציבור
1.4	4.1	3.1	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
0.1	0.1	-	מפיקדונות בבנקים
4.5	3.4	2.3	מאגרות חוב
-	0.1	-	מנכסים אחרים
527.8	548.6	521.5	סך הכל הכנסות הריבית
			ב. הוצאות ריבית
101.8	87.0	89.5	על פיקדונות הציבור
2.1	1.7	1.2	על פיקדונות מבנקים
0.3	-	-	על פיקדונות הממשלה
39.9	40.1	10.1	על תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
144.1	128.8	100.8	סך הכל הוצאות הריבית
383.7	419.8	420.7	סך הכנסות ריבית, נטו
			ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב
4.3	3.4	2.3	זמינות למכירה
0.2	-	-	למסחר
4.5	3.4	2.3	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2018	2019	2020
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
1. מפעילות במכשירים נגזרים ⁽²⁾⁽⁴⁾			
סך הכול מפעילות במכשירים נגזרים	(4.4)	3.9	(3.7)
2. מהשקעה באגרות חוב			
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ⁽³⁾	0.9	3.0	4.6
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ⁽³⁾	(0.4)	(0.3)	-
סך הכל מהשקעה באג"ח	0.5	2.7	4.6
3. הפרשי שער, נטו	6.7	(7.8)	2.4
4. מהשקעה במניות			
רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר (מניות זמינות למכירה) ⁽⁶⁾	27.0	-	-
דיבידנד ממניות שאינן למסחר (מניות זמינות למכירה)	-	0.8	0.4
רווחים שטרם מומשו	-	1.3	1.9
סך הכל מהשקעה במניות	27.0	2.1	2.3
5. רווחים בגין הלוואות שנמכרו ⁽⁷⁾	16.4	56.8	65.9
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	46.2	57.7	71.5
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר			
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	(2.3)	(1.3)	2.8
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו ⁽⁴⁾	(1.1)	2.9	(0.5)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽⁵⁾	0.3	(0.5)	0.1
סך הכל בגין פעילויות למטרות מסחר	(3.1)	1.1	2.4
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית	43.1	58.8	73.9
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר לפי חשיפת סיכון			
חשיפת רבית	(3.1)	2.1	0.9
חשיפה למניות	0.3	(0.5)	0.1
חשיפת מטבע חוץ	(0.3)	(0.5)	1.4
סך הכל	(3.1)	1.1	2.4

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) מזה בגין נגזרי אשראי, בהם התאגיד הבנקאי מוטב לימים 31.12.20, 31.12.2019 ו-31.12.2018 בסך של (2.1) מיליוני ש"ח, (1.3) מיליוני ש"ח ו-(1.5) מיליוני ש"ח בהתאמה.

(3) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

(4) מזה חלק הרווחים (הפסדים) הקשורים לאג"ח ותעודות סל למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בבנק ובמאוחד, לימים 31.12.20, 31.12.2019 ו-31.12.2018 בסך של 0.0 מיליוני ש"ח, 0.3 מיליוני ש"ח ו-(0.1) מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(5) מזה חלק הרווחים (הפסדים) למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בבנק ובמאוחד, לימים 31.12.20, 31.12.2019 ו-31.12.2018 בסך של 0.0 מיליוני ש"ח, 0.1 מיליוני ש"ח ו-0.0 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(6) בשנת 2018 כולל הכנסה בסך 27.0 מיליוני ש"ח ממכירת מניות הבורסה לניירות ערך בתל אביב - בהתאם להסדר חלוקת הון המניות של הבורסה בין חברי הבורסה, הוקצו על שם הבנק 5,390,416 מניות וריליות ללא ע"נ, לבנק נמסרה

תעודת מניה בגין אחזקתו במניות אלו, הבנק החזיק לאחר השינוי המבני הנ"ל 5.39% ממניות הבורסה. בהמשך לדיווח מיום 18 בינואר 2018, לפיו החליט דירקטוריון הבנק להציע לבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, למכור את כל

מניות הבנק בחברת הבורסה, ביום 27 באוגוסט 2018 הודיעה הבורסה לניירות ערך בתל אביב לבנק כי הושלמה עסקת המכירה של מניות הבורסה אשר היו בבעלות הבנק. תמורת המכירה הסתכמה בכ- 27.0 מיליוני ש"ח.

(7) לפרטים אודות רווח בגין הלוואות שנמכרו ראה [ביאור 34 נושאים שונים ואירועים לאחר תאריך המאזן](#).

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 4 – עמלות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
12.7	9.7	9.4	פעילות בניירות ערך ⁽¹⁾
22.6	23.9	21.3	עמלות ליווי פרויקטים
10.3	10.8	10.7	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
6.4	7.8	7.7	טיפול באשראי
10.6	10.9	11.4	הפרשי המרה
7.4	7.0	7.4	עמלות מביטוח חיים
4.7	4.3	3.5	עמלות מעסקי מימון
1.4	1.4	1.1	עמלות מביטוח נכס
3.4	3.1	2.9	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
13.1	14.9	12.6	עמלות משיכה ממכשירים אוטומטיים
1.4	9.3	4.4	עמלות מכרטיסים נטענים ⁽²⁾
4.3	3.2	2.9	עמלות אחרות
98.3	106.3	95.3	סך כל העמלות התפעוליות

(1) בתחילת שנת 2018 נמכרו תיקי הלקוחות העצמאיים והמוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז'.

(2) במהלך שנת 2019 הוכרו הכנסות בסך 5.6 מיליוני ש"ח במסגרת הסכם שיתוף פעולה עם גוף קמעונאי מוביל.

ביאור 4א – הכנסות מחוזים עם לקוחות⁽¹⁾

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020								
עמלות משירותים עיקריים	משקי בית	בנקאות	עסקים זעירים	עסקים קטנים	עסקים בינוניים וגדולים	מוסדיים	ניהול פיננסי	סה"כ
פעילות בניירות ערך	7.0	1.5	0.9	-	-	-	-	9.4
עמלות ליווי פרויקטים	0.5	0.3	9.7	2.5	8.3	-	-	21.3
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	5.8	-	-	-	-	-	4.9	10.7
טיפול באשראי	4.0	0.2	3.2	0.1	0.1	0.1	-	7.7
הפרשי המרה	4.1	0.6	5.6	0.1	1.0	-	-	11.4
עמלות מביטוח חיים	7.4	-	-	-	-	-	-	7.4
עמלות מעסקי מימון	-	-	1.1	0.6	1.8	-	-	3.5
עמלות מביטוח נכס	1.1	-	-	-	-	-	-	1.1
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	2.3	0.5	0.1	-	-	-	-	2.9
עמלות משיכה ממכשירים אוטומטיים	12.6	-	-	-	-	-	-	12.6
עמלות מכרטיסים נטענים	4.4	-	-	-	-	-	-	4.4
עמלות אחרות	2.9	-	-	-	-	-	-	2.9
סך כל העמלות התפעוליות	52.1	3.1	20.6	3.3	11.2	0.1	4.9	95.3

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019								
עמלות משירותים עיקריים	משקי בית	בנקאות	עסקים זעירים	עסקים קטנים	עסקים בינוניים וגדולים	מוסדיים	ניהול פיננסי	סה"כ
פעילות בניירות ערך	6.7	1.3	1.7	-	-	-	-	9.7
עמלות ליווי פרויקטים	0.7	0.7	11.6	3.0	7.9	-	-	23.9
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	8.9	-	-	-	-	-	1.9	10.8
טיפול באשראי	3.9	0.4	3.3	-	0.1	0.1	-	7.8
הפרשי המרה	4.8	0.3	4.3	0.1	1.4	-	-	10.9
עמלות מביטוח חיים	7.0	-	-	-	-	-	-	7.0
עמלות מעסקי מימון	1.9	0.1	-	0.5	1.8	-	-	4.3
עמלות מביטוח נכס	1.4	-	-	-	-	-	-	1.4
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	2.5	0.5	0.1	-	-	-	-	3.1
עמלות משיכה ממכשירים אוטומטיים	14.9	-	-	-	-	-	-	14.9
עמלות מכרטיסים נטענים	9.3	-	-	-	-	-	-	9.3
עמלות אחרות	3.2	-	-	-	-	-	-	3.2
סך כל העמלות התפעוליות	65.2	3.3	21.0	3.6	11.2	0.1	1.9	106.3

(1) לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 5 – הכנסות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
21.0 ⁽¹⁾	-	-	הכנסה ממכירת תיקי הלקוחות של הבנק בתחום פעילות הברוקראז'
11.4 ⁽²⁾	-	-	רווח מהפחתת הכנסה נדחית בגין רכישת חב' כלל בטוחה
32.4	-	-	סך כל העמלות התפעוליות

(1) במהלך שנת 2018 הושלמה מכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז' למיטב דש טרייד בע"מ ו- מיטב דש ברוקראז' בע"מ בתמורה כוללת של 21.0 מיליוני ש"ח.

(2) במהלך שנת 2014 נתקבלה מרשות המיסים החלטת המיסוי לביצוע שינוי מבנה לפיו, אושרה תכנית המיזוג ליום 31 בדצמבר 2013, של חברת כלל פיננסים בטוחה יהול השקעות בע"מ לתוך בנק ירושלים. כתוצאה מהצגת נכס המס הנדחה בגין הפסדים המועברים, נוצרה יתרת רווח מרכישה בסך של 57.1 מיליוני ש"ח. על פי הנחיית הפיקוח על הבנקים, רווח זה נרשם כהכנסה נדחית אשר תופחת על פני תקופה של 5 שנים בקו ישר (11.4 מיליוני ש"ח לשנה בשנים 2014 עד 2018) ממועד הרכישה ונכללה בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות אחרות.

ביאור 6 – משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
119.7 ⁽²⁾	118.6	114.4	משכורות
14.3 ⁽²⁾	14.8	16.2	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
33.8 ⁽²⁾	34.1	35.2	ביטוח לאומי ומס שכר
			הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):
3.3	3.8	3.4	הטבה מוגדרת - עלות שרות ⁽¹⁾
8.6 ⁽²⁾	7.5	8.4	הפקדה מוגדרת
1.9 ⁽²⁾	-	5.1	הטבות מיוחדות בגין פיתורין
0.6	0.5	1.8	הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים
182.2	179.3	184.5	סך הכל משכורות והוצאות נלוות

(1) ראה ביאור 22- זכויות עובדים.

(2) סווג מחדש.

ביאור 7 – הוצאות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
39.8	41.8	43.6	מחשב
18.4	19.2	19.6	שירותים מקצועיים
22.6	27.1	18.4	שיווק ופרסום
4.7	3.8	3.7	עמלות
4.5	4.4	3.9	אחזקת רכב
3.8	5.5	4.8	מוקד טלפוני
4.0	5.5	2.0	הדרכה והשתלמויות
4.4	3.8	3.9	תקשורת (דואר, טלפון, משלוחים וכד')
1.5	1.5	1.6	שכר חברי דירקטוריון
2.5	2.7	2.2	משרדיות
1.2	1.4	1.4	ביטוח
0.4	1.1	1.1	הוצאות בגין הטבה מוגדרת
0.4	-	-	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
1.4	6.4	6.5	הוצאות הנפקת כרטיסים נטענים
9.5	5.9	6.2	אחרות
119.1	130.1	118.9	סך כל ההוצאות האחרות

ביאור 8 – הפרשה למסים על הרווח

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הרכב ההפרשה למסים על הרווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
23.7	48.4	49.2	מיסים שוטפים בגין שנת החשבון
(1.1)	1.3	-	מיסים שוטפים בגין שנים קודמות
22.6	49.7	49.2	סך כל המסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
9.4	(0.7)	(19.5)	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
-	-	-	מיסים נדחים בגין שנים קודמות
9.4	(0.7)	(19.5)	סך כל המסים הנדחים
32.0	49.0	29.7	הפרשה למסים על ההכנסה

ב. התאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי השיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על הבנק לבין ההפרשה למסים על הרווח כפי שנקבע בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
119.2	138.4	79.9	רווח לפני מס
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
40.8	47.3	27.3	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
-	-	-	מס (חסכון במס) בגין:
0.8	1.1	1.0	הוצאות אחרות לא מוכרות
(8.6)	(0.1)	(0.2)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(1.1)	1.3	-	מיסים בגין שנים קודמות
-	-	-	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
-	-	-	הכנסות חברות בת בישראל
0.1	(0.6)	1.6	הפרשים אחרים
32.0	49.0	29.7	הפרשה למסים על ההכנסה

ג. שומות

לבנק הוצאו שומות מס עד וכולל שנת המס 2018. לגבי שומות ניכויים הוצאו לבנק שומות עד וכולל 2013, כאשר שנים עד וכולל 2015 נחשבות לסופיות. בחברות המאוחדות של הבנק השומות נחשבות לסופיות עד וכולל שנת המס 2015, למעט חברת "ירושלים מימן והנפקות" לה הוצאו שומות מס סופיות, עד וכולל שנת המס 2018.

ביאור 8 – הפרשה למסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2019	2020
שיעור מס ממוצע			
מיסים נדחים לקבל:			
23.00%	23.00%	16.6	11.1
נכס מס בגין הפסדים			
בגין הפרשי עיתוי:			
34.19%	34.19%	6.0	9.1
הפרשה לחופשה ומענק יובלות ופיצויים			
34.19%	34.19%	0.1	-
כתבי התחייבויות נדחים			
34.19%	34.19%	51.8 ^(*)	74.0
מהפרשה להפסדי אשראי			
34.19%	34.19%	0.1	0.1
מריבית שלא נזקפה להכנסות השנה			
34.19%	34.19%	(1.8) ^(*)	(2.2)
בגין התאמת נכסים לא כספיים ואחרים			
31.50%	32.83%	72.8	92.1
סך הכל מיסים נדחים לקבל			
עתודה למיסי נדחים			
0.23	0.23	(0.8)	(0.1)
בגין התאמת נכסים לא כספיים ואחרים			
34.19%	34.19%	(0.8)	(0.1)
סך הכל עתודות למיסי נדחים			

(*) הוצג מחדש.

המיסים השוטפים והמיסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים שהיו בתוקף ביום הדוח.

(1) מימוש המסים הנדחים לקבל נטו, מבוסס על תחזית לפיה תהייה לבנק הכנסות חייבות במס בעתיד בסכומים מתאימים. והערכת ההנהלה לגבי מימושם כי סביר יותר מאשר לא, כי ימומשו.

ה. שיעורי המס החלים על הבנק ועל חברות הבנות

א. הבנק מוגדר כ"מוסד כספי" לעניין חוק מס ערך מוסף התשל"ה - 1975 וככזה מוטלים על פעילותו מס שכר ומס רווח לפי השיעור שנקבע בחוק מע"מ.

ב. ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם חוק התייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), אשר קבע, בין היתר הפחתה של שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות.

בפעימה הראשונה שיעור המס ירד ל-24%, החל מיום 1 בינואר 2017 ובפעימה השנייה שיעור המס ירד ל-23% החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך.

ג. המיסים החלים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על פי חוק מס ערך מוסף.

להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על תאגידיים בנקאיים:

ו. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה בעקבות השינויים האמורים:

שנה	שיעור חברות מס	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל
באחוזים			
2017	24%	17%	35.04%
2018 ואילך	23%	17%	34.19%

ז. לפרטים אודות הסדר המס בעקבות רכישת כלל בטוחה ראה [ביאור 1\(ה\)3](#).

ביאור 9 - רווח למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
87.2	89.4	50.2	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק
70.5	70.5	70.5	מממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי והמדולל
			רווח למניה (בש"ח)
1.24	1.27	0.71	רווח בסיסי ומדולל

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לאחר השפעת מס

התאמות בגין הטבות לעובדים			התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו		סה"כ
2018	2019	2020	2018	2019	2020
(1.7)	(1.5)	(0.2)			
0.6	1.7	(1.1)			
(1.1)	0.2	(1.3)			
(3.0)	(4.9)	1.9			
(4.1)	(4.7)	0.6			
0.1	(0.9)	1.0			
(4.0)	(5.6)	1.6			

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2018			2019			2020		
לאחר	השפעת	לפני	לאחר	השפעת	לפני	לאחר	השפעת	לפני
מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
(0.8)	0.4	(1.2)	3.7	(1.9)	5.6	4.0	(2.2)	6.2
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
(רווחים) הפסדים בגין ני"ע זמינים למכירה ששווה מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
(0.3)	0.2	(0.5)	(1.8)	0.9	(2.7)	(3.0)	1.6	(4.6)
(1.1)	0.6	(1.7)	1.9	(1.0)	2.9	1.0	(0.6)	1.6
שינוי נטו במהלך התקופה								
הטבות לעובדים								
1.8	(1.0)	2.8	(4.9)	2.4	(7.3)	(0.9)	0.5	(1.4)
רווחים (הפסדים) אקטוארי נטו בתקופה								
(0.1)	0.1	(0.2)	-	-	-	-	-	-
רווחים (הפסדים) נטו ששווה מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾								
1.7	(0.9)	2.6	(4.9)	2.4	(7.3)	(0.9)	0.5	(1.4)
שינוי נטו במהלך התקופה								
0.6	(0.3)	0.9	(3.0)	1.4	(4.4)	0.1	(0.1)	0.2
סה"כ השינוי נטו במהלך התקופה								

1. הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית, לפרטים ראה [ביאור 3](#).

2. הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הטבות עובדים, לפרטים ראה [ביאור 22](#).

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 11 – מזומנים ופיקדונות בבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
2,786.8	2,837.5	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
268.0	300.4	מזומנים ופיקדונות בבנקים מסחריים
3,054.8	3,137.9	סה"כ מזומנים ופיקדונות בבנקים
3,054.8	3,137.9	מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד 3 חודשים

ביאור 12 – השקעות בניירות ערך

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2020					
רווח כולל אחר מצטבר ⁽²⁾					
הערך במאזן	עלות מוכחת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾	
א. אגרות חוב זמינות למכירה					
290.6	288.8	1.8	-	290.6	של ממשלת ישראל ⁽⁴⁾
32.7	32.5	0.2	-	32.7	מוסדות פיננסיים
49.2	48.6	0.7	0.1	49.2	של אחרים בישראל
4.9	4.9	-	-	4.9	של אחרים זרים
377.4	374.8	2.7	0.1	377.4	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
ב. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר					
75.1	75.1	-	-	75.1	מזה: שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
452.5	449.9	2.7	0.1	452.5	סך כל ניירות הערך שאינן למסחר
ג. ניירות ערך למסחר					
אגרות חוב					
0.2	0.2	-	-	0.2	של ממשלת ישראל
0.8	0.8	-	-	0.8	מוסדות פיננסיים
5.5	5.5	-	-	5.5	של אחרים בישראל
6.5	6.5	-	-	6.5	סך הכל אגרות חוב
3.4	3.2	0.2	-	3.4	מניות ותעודות סל
9.9	9.7	0.2	-	9.9	סך הכל ניירות ערך למסחר
462.4	459.6	2.9	0.1	462.4	סך הכל ניירות ערך

⁽¹⁾ נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

⁽²⁾ כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

⁽³⁾ נדקפו לדוח רווח והפסד.

⁽⁴⁾ מזה שועבד למסלקות הבורסה והמעו"ף ו-RTGS סכום של כ- 146.6 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים אודות שעבודים [ראה ביאור 26](#).

ביאור 12 - השקעות בניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	רווח כולל אחר מצטבר ⁽²⁾	
			הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. אגרות חוב זמינות למכירה				
של ממשלת ישראל ⁽⁴⁾	138.5	138.2	0.3	138.5
של ממשלות זרות	24.2	24.2	-	24.2
של מוסדות פיננסיים	56.4	56.1	0.3	56.4
של אחרים בישראל	47.3	47.0	0.4	47.3
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה	266.4	265.5	1.0	266.4

הערך במאזן		עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	
			מהתאמות לשווי הוגן ⁽³⁾	מהתאמות לשווי הוגן ⁽³⁾	שווי הוגן ⁽¹⁾
ב. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר		73.2	73.5	0.2	0.5
מזה: שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין		62.2	62.0	0.2	-
סך כל ניירות הערך שאינן למסחר		339.6	339.0	1.2	0.6

ג. ניירות ערך למסחר					
אגרות חוב					
של ממשלת ישראל	0.2	0.2	-	-	0.2
של אחרים בישראל	5.1	5.1	-	-	5.1
סך הכל אגרות חוב	5.3	5.3	-	-	5.3
מניות ותעודות סל	1.0	1.1	-	0.1	1.0
סך הכל ניירות ערך למסחר	6.3	6.4	-	0.1	6.3
סך הכל ניירות ערך	345.9	345.4	1.2	0.7	345.9

⁽¹⁾ נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

⁽²⁾ כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

⁽³⁾ נזקפו לדוח רווח והפסד.

⁽⁴⁾ מזה שועבד למסלקות הבורסה והמעו"ף סכום של כ-13.0 מיליוני ש"ח.

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב, ראה [ביאור 2](#) ו**ביאור 3**.

ביאור 12 - השקעות בניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפיזיציית הפסד שטרם מומש

ליום 31 בדצמבר 2020							
פחות מ-12 חודשים ⁽¹⁾				12 חודשים ומעלה ⁽¹⁾			
שווי הוגן		הפסדים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	
0-20%	20-40%	סה"כ	שווי הוגן	0-20%	20-40%	סה"כ	שווי הוגן
אגרות חוב זמינות למכירה							
43.9	-	(*)-	-	-	-	-	-
של ממשלת ישראל							
-	-	-	10.1	(*)-	-	-	-
של מוסדות פיננסים							
18.7	0.1	-	0.1	-	-	-	-
של אחרים בישראל							
62.6	0.1	-	0.1	10.1	-	-	-
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה							

ליום 31 בדצמבר 2019							
פחות מ-12 חודשים ⁽¹⁾				12 חודשים ומעלה ⁽¹⁾			
שווי הוגן		הפסדים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	
0-20%	20-40%	סה"כ	שווי הוגן	0-20%	20-40%	סה"כ	שווי הוגן
אגרות חוב זמינות למכירה							
39.9	-	(*)-	-	-	-	-	-
של ממשלת ישראל (*)							
27.9	0.1	-	0.1	-	-	-	-
של אחרים בישראל							
67.8	0.1	-	0.1	-	-	-	-
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה							

1. הערכת הבנק ירידות הערך המוצגות בביאור זה הינן בעלות אופי זמני ועל כן אין צורך ברישום ירידת ערך.

(*) סכום הנמוך מ-0.1 מיליוני ש"ח לא מוצג.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

טכונים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

ליום 31 בדצמבר 2020					
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה					
1,334.1	7.1	9.5	1,350.7	-	1,350.7
חובות שנבדקו על בסיס פרטי					
648.6	7,934.8	1,138.5	9,721.9	120.1	9,842.0
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(*)					
235.7	7,346.1	-	7,581.8	-	7,581.8
סך הכל חובות ^(**)					
1,982.7	7,941.9	1,148.0	11,072.6	120.1	11,192.7
מזה:					
-	-	9.5	9.5	-	9.5
חובות בארגון מחדש					
5.2	7.1	-	12.3	-	12.3
חובות פגומים אחרים					
5.2	7.1	9.5	21.8	-	21.8
סך הכל חובות פגומים					
1.1	123.1	3.8	128.0	-	128.0
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
13.5	112.9	13.4	139.8	-	139.8
חובות בעייתיים אחרים ⁽⁵⁾					
19.8	243.1	26.7	289.6	-	289.6
סך הכל חובות בעייתיים					

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
7.1	0.4	7.3	14.8	-	14.8
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטי					
5.2	55.9	115.3	176.4	-	176.4
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(*) ⁽⁴⁾					
0.8	49.4	-	50.2	-	50.2
סך הכל ^(**)					
12.3	56.3	122.6	191.2	-	191.2
מזה: בגין חובות פגומים					
2.5	0.4	7.2	10.1	-	10.1

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 27.4 מיליוני ש"ח.

⁽³⁾ יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

⁽⁴⁾ עיקר הגידול ביתרת ההפרשה מתחילת השנה נובע מהפרשה קבוצתית לאנשים פרטיים בסך כ-61.1 מיליוני ש"ח, על רקע משבר הקורונה, לפרטים נוספים ראה [ביאור 34](#).

⁽⁵⁾ כולל יתרה של חובות אשר תנאיהם שוונו במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה וסווגו כחובות בהשגחה מיוחדת ברבעון: בגין אנשים פרטיים - הלוואות לדיור בסך של כ-112.9 מיליוני ש"ח ובגין אנשים פרטיים - אחר בסך של 10.0 מיליוני ש"ח.

למידע בדבר חובות שאורגנו מחדש כחלק מהתמודדות עם משבר הקורונה [ראה ביאור 29](#) בהמשך דוח זה, בדבר מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019					
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה					
1,253.5	4.6	13.2	1,271.3	-	1,271.3
חובות שנבדקו על בסיס פרטני					
578.3	7,633.1	1,248.6	9,460.0	268.7	9,728.7
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(*)					
264.8	7,277.8	-	7,542.6	-	7,542.6
מזה: לפי עומק הפיגור					
1,831.8	7,637.7	1,261.8	10,731.3	268.7	11,000.0
סך הכל חובות ^(**)					
מזה:					
0.2	-	10.5	10.7	-	10.7
חובות בארגון מחדש					
-	4.6	-	4.6	-	4.6
חובות פגומים אחרים					
0.2	4.6	10.5	15.3	-	15.3
סך הכל חובות פגומים					
3.8	139.3	9.5	152.6	-	152.6
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
-	-	6.7	6.7	-	6.7
חובות בעייתיים אחרים					
4.0	143.9	26.7	174.6	-	174.6
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
5.7	0.7	7.9	14.3	-	14.3
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני					
2.2	45.2	49.8	97.2	-	97.2
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(*)					
0.9	44.8	-	45.7	-	45.7
מזה: לפי עומק הפיגור ⁽²⁾					
7.9	45.9	57.7	111.5	-	111.5
סך הכל ^(**)					
0.1	0.7	7.8	8.6	-	8.6
מזה: בגין חובות פגומים					

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 26.5 מיליוני ש"ח.

⁽³⁾ יתרה הנמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
104.9	-	104.9	53.6	43.4	7.9	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2017
34.7	-	34.7	32.4	2.4	(0.1)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(45.4)	-	(45.4)	(44.5)	(0.5)	(0.4)	מחיקות חשבונאיות
9.7	-	9.7	9.6	-	0.1	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(35.7)	-	(35.7)	(34.9)	(0.5)	(0.3)	מחיקות חשבונאיות נטו
103.9	-	103.9	51.1	45.3	7.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2018
36.9	-	36.9	37.7	(3.2)	2.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(41.7)	-	(41.7)	(41.1)	(0.6)	-	מחיקות חשבונאיות
15.5	-	15.5	10.3	5.0	0.2	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(26.2)	-	(26.2)	(30.8)	4.4	0.2	מחיקות חשבונאיות נטו
114.6	-	114.6	58.0	46.5	10.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2019
102.4	-	102.4	86.2	10.5	5.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(37.7)	-	(37.7)	(34.0)	(1.3)	(2.4)	מחיקות חשבונאיות
14.7	-	14.7	12.7	14	0.6	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(23.0)	-	(23.0)	(21.3)	0.1	(1.8)	מחיקות חשבונאיות נטו
194.0	-	194.0	122.9	57.1	14.0	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2020
						(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
3.0	-	3.0	0.4	0.6	2.0	ליום 31.12.2018
3.1	-	3.1	0.3	0.6	2.2	ליום 31.12.2019
2.8	-	2.8	0.3	0.8	1.7	ליום 31.12.2020

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 14 – השקעה בחברות מוחזקות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

פרטים על החברות המוחזקות

תדירות לרווח הנקי ביום 31 בדצמבר	השקעה במניות לפי שווי מאזני ליום 31 בדצמבר	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים ובזכויות הצבעה		פרטים על החברה	
		2019	2020		
2019	2020	2019	2020		
13.2	3.5	185.5	189.1	100.0	(1) תומר ירושלים בע"מ
4.8	5.1	183.7	188.8	100.0	(2) עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ
-	0.1	35.4	35.4	100.0	(3) ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ
-	-	1.5	1.5	100.0	(4) ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ
-	-	6.5	6.5	100.0	(5) ירושלים חיתום והנפקות בע"מ
-	-	0.5	0.5	100.0	(6) החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ
0.1	0.4	25.8	18.5	100.0	(7) ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ

(1) עיקר פעילותה של תומר ירושלים בע"מ (להלן: "תומר") הינה לשמש כחברת הנכסים של הבנק ולהעניק שירותי מחשב לבנק.

(2) עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ פועלת כסוכנות ביטוח הנותנת שירותים בקשר לביטוחי הנכסים ולביטוחי החיים של מקבלי ההלוואות בבנק.

(3) ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ עסקה במתן שירותי ייעוץ וניהול תיקי השקעות בשנת 2014 - לא פעילה.

(4) ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ עסקה בניהול קרנות נאמנות. בשנת 2006 נמכרה פעילות קרנות הנאמנות - לא פעילה.

(5) ירושלים חיתום והנפקות בע"מ עסקה בתחום חיתום להנפקות, החברה קיבלה החלטה על הפסקת פעולתה כחתם ועברה במרשם החתמים למעמד "לא פעיל".

(6) החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ עוסקת בהחזקת מניות של חברות פרטיות, המוחזקות כבטוחה לאשראי שניתן ע"י בנק ירושלים

(7) ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ (חברה בת בשליטה ובבעלות מלאה של הבנק) פועלת לגיוס מקורות בדרך של הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים לציבור, עבור הבנק. בשנת 2020 חברת

מימון והנפקות (2005) גייסה כ- 157 מיליוני ש"ח ע.נ באמצעות הנפקת תעודות התחייבות. לפרטים ראה [ביאור 20 - אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים](#).

(8) סכומים הנמוכים מ- 0.1 מיליוני ש"ח אינם מוצגים בביאור זה.

ביאור 15 – בניינים וציוד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

עלות הנכסים ^(3/2)	בניינים ומקרקעין ^(5/4)	ציוד, ריהוט וכלי רכב	עלויות תכנה	סך הכל
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	73.7	64.1	375.1	512.9
תוספות ⁽⁴⁾	2.1	0.4	52.1	54.6
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	75.8	64.5	427.2	567.5
תוספות ⁽⁴⁾	5.0	0.2	58.4	63.6
גריעות	-	-	1.5	1.5
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	80.8	64.7	484.1	629.6
פחת והפסדים מירידת ערך				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	49.4	55.2	243.4	348.0
פחת לשנה	3.9	3.0	53.1	60.0
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	53.3	58.2	296.5	408.0
פחת לשנה	3.8	2.3	53.8	59.9
גריעות	-	-	1.5	1.5
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	57.1	60.5	348.8	466.4
הערך בספרים				
ליום 31 בדצמבר 2018	24.3	8.9	131.7	164.9
ליום 31 בדצמבר 2019	22.5	6.3	130.7	159.5
ליום 31 בדצמבר 2020	23.7	4.2	135.3	163.2
שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31 בדצמבר 2020	8.6	10.1	23.3	
שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31 בדצמבר 2019	8.2	13.6	22.9	

⁽¹⁾ כולל שיפורים במושכר.

⁽²⁾ בבעלות הבנק וחברות הבנות רכוש שעלותו 302.0 מיליוני ש"ח במאוחד, ו-48.7 מיליוני ש"ח בבנק (2019 – 248.3 מיליוני ש"ח, ו-45.8 מיליוני ש"ח בהתאמה) שהופחת במלואו והוא עדיין בשימוש.

⁽³⁾ כולל עלויות לצריכת חומרים ושירותים הקשורים לפיתוח התוכנה.

⁽⁴⁾ לרבות הוצאות שהוותו בגין שכר עבודה בסך 17.1 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 – 15.7 מיליוני ש"ח).

⁽⁵⁾ אין לבנק זכויות שטרם נרשמו בלשכת רישום מקרקעין.

ביאור 15 – בניינים וציוד (המשך)

מידע בגין חכירות

החל מיום 1 בינואר, 2020 הבנק מיישם את התקן החדש בנושא חכירות. לפרטים אודות היישום לראשונה ראה [ביאור 1 – מדיניות חשבונאית](#).

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	
א. הוצאות בגין חכירות	
19.3	הוצאות בגין חכירות תפעוליות
0.8	הוצאות בגין חכירות לטווח קצר
0.6	הוצאות חכירה משתנות
0.6	הכנסות בגין חכירות משנה
20.1	סך הכל הוצאות בגין חכירות

ב. מידע נוסף על חכירות	
20.9	תזרימי מזומנים ששולמו בגין פעילות שוטפת בגין חכירות תפעוליות
135.4	נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות
11.0	יתרת תקופה (משוקללת ממוצעת בשנים) בגין חכירות תפעוליות
1.7%	ריבית היוון משוקללת ממוצעת בגין חכירות תפעוליות

ג. תזרימי מזומנים לא מהוונים והתחייבויות בגין חכירות תפעוליות לפי תקופות לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2020		
תזרימי מזומנים לא מהוונים	התחייבות בגין חכירה	
15.1	15.0	עד שנה
16.2	16.1	מעל שנה עד שנתיים
14.2	14.0	מעל שנתיים עד 3 שנים
10.6	10.6	מעל 3 שנים עד 4 שנים
9.4	9.4	מעל 4 שנים עד 5 שנים
58.3	51.5	מעל 5 שנים
123.8	116.6	סך הכל

הבנק מתקשר במהלך העסקים הרגיל בחוזה חכירה לחכירת נדל"ן (כגון שטחי משרדים וסניפים), רכבים וציוד מסוגים שונים (כגון ציוד תקשורת וקווי תקשורת). חוזה החכירה של הבנק הינם הסדרים בהם התאגיד הבנקאי הינו חוכר בחכירות תפעוליות, לתקופת חכירה ממוצעת משוקללת של כ-11.0 שנים, נכון ליום 31 בדצמבר 2020. עיקר החכירות התפעוליות מסתיימות במהלך 8 השנים הבאות, כאשר החכירה הארוכה ביותר מסתיימת בשנת 2038. שיעור ההיוון הממוצע המשוקלל המשמש לחישוב הערך הנוכחי של תשלומי החכירה המינימליים העתידיים הינו 1.7%.

לצורך חישוב ההתחייבות מעריך הבנק כי האופציות שבחוזה החכירות יתממשו.

במרבית חוזה החכירה, תשלומי החכירה צמודים למדד המחירים לצרכן (מדד בסיס 1993).

הבנק מכיר בהכנסות מחכירת משנה תפעולית אחת נכון לשנת 2020.

ביאור 16 – נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

לימים 31 בדצמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2019 לא נכללו במאזן הבנק נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין שטרם הופחתו.

במהלך שנת 2018 הופחת במלואו נכס בלתי מוחשי בגין קשרי לקוחות (כמפורט להלן) אשר הוצג בשווי הוגן במאזן לשנת 2017 בסך 0.4 מיליוני ש"ח.

השווי ההוגן של קשרי הלקוחות שנרכש בעסקת רכישת מלוא אחזקותיה של כלל פיננסיים בע"מ בחברת כלל בטוחה מיום 15 בדצמבר, 2013, חושב באמצעות היזון תזרים המזומנים, נטו ממס, שהיה צפוי להיות מופק מקשרי הלקוחות של החברה הנרכשת ובניכוי ההוצאות הרעיוניות בגין השימוש בנכסי העסק. קשרי הלקוחות הופחתו באופן שווה לתקופה של 5 שנים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018.

ביאור 17 – נכסים אחרים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
72.8	92.1	מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
1.3	5.3	עודף מקדמות ששולמו
9.7	9.8	הוצאות מראש והכנסות לקבל
6.4	4.5	הוצאות הנפקת אגרות חוב ⁽¹⁾
-	116.1	נכסי זכות שימוש בגין חכירות תפעוליות ⁽²⁾
24.7	26.2	חייבים אחרים ויתרות חובה
114.9	254.0	סך כל הנכסים האחרים

⁽¹⁾ הוצאות הנפקה של אגרות חוב מופחתות בשיטת הריבית האפקטיבית.

⁽²⁾ למידע נוסף ראה ביאור 15.

ביאור 18 - פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. סוגי פיקדונות לפי סוג המפקיד

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
		בישראל
		לפי דרישה
1,555.0	1,941.7	אינם נושאים ריבית
907.1	902.4	נושאים ריבית
2,462.1	2,844.1	סה"כ לפי דרישה
8,425.5	8,861.1	לזמן קצוב
10,887.6	11,705.2	סה"כ פיקדונות הציבור*
		* מזה:
8,939.9	9,736.1	פיקדונות של אנשים פרטיים
397.4	534.6	פיקדונות של גופים מוסדיים
1,550.3	1,434.5	פיקדונות של תאגידים ואחרים
		ב. פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד (תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח)
5,856.9	6,218.3	עד 1
3,055.0	3,282.1	מעל 1 עד 5
217.7	333.6	מעל 5 עד 10
848.8	1,001.6	מעל 10 עד 50
284.8	257.3	מעל 50 עד 100
624.4	612.3	מעל 100 עד 463
10,887.6	11,705.2	סה"כ

ביאור 19 - פיקדונות מבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	בישראל
		<u>בנקים מסחריים:</u>
84.3	26.1	פיקדונות לפי דרישה
27.7	24.1	פיקדונות לזמן קצוב
		<u>בנקים מרכזיים:</u>
-	112.0	פיקדונות לזמן קצוב
112.0	162.2	סך כל פיקדונות מבנקים

ביאור 20 – אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. ההרכב

ליום 31 בדצמבר		שיעור תשואה פנימי	
2019	2020	באחוזים	משך חיים ממוצע בשנים
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות:			
407.5	61.1	2.35%	6.97
במטבע ישראלי לא צמוד			
1,725.6	1,659.4	1.12%	3.58
במטבע ישראלי צמוד מדד			
2,133.1	1,720.5	סך הכל איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	
139.2	47.1	מזה: כתבי התחייבות נדחים (שאינם מותנים)	
238.5	236.7	מזה: כתבי התחייבות נדחים מותנים	

(1) משך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי.

(2) שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.

ב. פרטים נוספים

א. ביום 9 ביוני, 2016 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברה בת בבעלותו המלאה של הבנק (להלן: "חברת הבת"), 128.4 מיליוני ש"ח כתבי התחייבות נדחים מותנים (סדרה 11) מסוג COCO (CONTINGENT CONVERTIBLES) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן. כתבי ההתחייבות הונפקו באמצעות דוח הצעת מדף מיום 7 ביוני, 2016 והודעה משלימה מיום 9 ביוני, 2016.

כתבי ההתחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 7 ביוני, 2026 עם אופציה אשר הינה בידי חברת הבת, לפירעון מוקדם לא לפני 7 ביוני, 2021 ולא לאחר 7 ביולי, 2021, צמודים למדד אפריל 2016, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.2% לשנה, עד למועד הפירעון המוקדם. במועד זה, וככל שהחברה לא תממש את זכותה לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (התשואה השנתית הממוצעת של אג"ח ממשלתית שהתקופה הנותרת לפירעונה הינה 5 שנים) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן, כמוגדר להלן, תבצע החברה מחיקה של קרן כתבי התחייבות.

אירוע מכונן יקרה במידה ויחס ההון העצמי של בנק ירושלים בע"מ ירד מ-5% או כמוקדם מבין: (1) הודעת המפקח על הבנקים כי מחיקה הכרחית על מנת לא להגיע לנקודת אי קיימות, או, (2) החלטת המפקח על הבנקים לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות ערך, שבלעדיה יגיע הבנק לנקודת אי קיימות, כפי שקבע המפקח על הבנקים.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הוראות נכ"ת 202 ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2.

ב. בתאריך 29 בדצמבר 2016 הונפק על ידי הבנק שטר חוב צמוד אשראי (CLN) אשר עומד בדרישת הוראת ניהול בנקאי תקין 203 בסך 98.3 מיליוני ש"ח. תיק האשראי שעבורו הונפק שטר החוב כולל הלוואות לדיור על פי הוראות ניהול בנקאי תקין 451, ואשר ניתנו על ידי הבנק. הבנק מעדכן מדי חודש את סכום ההתחייבות בהתאם לשינויים בהיקף תיק האשראי. פירעון סופי של סכום ההתחייבות יערך ביום 15 בפברואר 2044.

ג. ביום 11 בדצמבר 2017, הנפיקה החברה הבת 402.7 מיליוני ש"ח ערך נקוב אג"ח סדרה יג'. ביום 17 בדצמבר 2019, הנפיקה החברה הבת 120 מיליוני ש"ח ערך נקוב אג"ח הרחבה לסדרה יג' - תמורת 125 מיליון ש"ח. לפי תנאי האג"ח על החברה לשלם ריבית בסך 0.68% כל 31 במאי, הקרן נפרעת ב-3 תשלומים החל ממאי 2022.

ביאור 20 – אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים (המשך)

- ד. ביום 11 בדצמבר 2017 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ 105.9 מיליון ש"ח, כתבי התחייבות נדחים מותנים (סדרה 12) מסוג COCO (CONTINGENT CONVERTIBLES) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן. כתבי ההתחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 11 בדצמבר 2027 עם אופציה אשר הינה בידי חברת הבת לפירעון מוקדם, לא לפני 11 בדצמבר 2022 ולא לאחר 11 בינואר 2023, צמודים למדד נובמבר 2017, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 1.9% לשנה המשולמת כל חצי שנה, עד למועד הפירעון המוקדם. במועד זה, וכלל שהחברה לא תממש את זכותה לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (התשואה השנתית הממוצעת של אג"ח ממשלתית שהתקופה הנותרת לפירעונה הינה 5 שנים) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית. בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (כמוגדר בסעיף א לעיל), תבצע חברת הבת מחיקה של קרן כתבי התחייבות. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הוראות נב"ת 202 ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2.
- ה. ביום 24 במרץ 2019, הנפיקה חברת הבת 300 מיליון ש"ח ערך נקוב אג"ח סדרה 1 תמורת 300 מיליון ש"ח. לפי תנאי האג"ח על חברת הבת לשלם ריבית בסך 0.66% כל 31 לחודש, הקרן נפרעה בתשלום אחד במרץ 2020.
- ו. ביום 7 במאי 2019 הודיעה חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot כי לנוכח שיפור הדרגתי בביצועים של בנק ירושלים בשנים האחרונות וביכולת יצירת הרווחים וההון, תוך יישום האסטרטגיה העסקית שלו, בין השאר בזכות סביבה תפעולית חיובית. העלתה חברת הדירוג את דירוג המנפיק של הבנק מ 'Aa2' ל 'Aa1' ואת דירוג החוב הנחות מ 'Aa1' ל 'Aa2' ואת דירוג כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון ספיגת הפסדים (COCO) מ 'Aa2' ל 'Aa1'. תחזית הדירוג היציבה משקפת את הערכת חברת הדירוג שהבנק יישאר ממוקד בצמיחה של עסקי הליבה שלו ב-18-12 החודשים הקרובים, תוך שמירה על הפרופיל הפיננסי הקיים ויכולת יצירת הרווחים הקיימת.
- ז. ביום 24 ביוני 2019 הודיעה חברת הדירוג כי היא קובעת לראשונה הערכת איתנות פיננסית פנימית של הבנק של 'Aa2', כיוון התפתחות של הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית יציב. דירוג החוב של החברה והבנק נקבע כדלקמן: פיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר נקבע על 'Aa3'. באופק יציב והוא מגלם הנחת תמיכה חיצונית גבוהה מצד המדינה, של 2 רמות דירוג (נוטשים) ביחס להערכת האיתנות הפיננסית הפנימית. דירוגי החובות הנחותים וההיבדלים נקבעו כדלקמן: שטרי הון נדחים (הון משני תחתון) 'Aa1' וכתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (COCO) על ידי מחיקה או מחיקה חלקית (מסווגים כהון רובד 2) נקבע על 'Aa3 hyb'. אופק דירוג יציב. כמו כן, מידורג קובעת דירוג 'Aa1' לפיקדונות לזמן קצר.
- ח. ביום 14 ביולי 2019 הודיעה חברת הדירוג מעלות S&P כי היא מאשררת את דירוגה של החברה שהועלה ביום 7 במאי 2019.
- ט. ביום 11 בדצמבר 2019, פירסמה חברת הבת דוח הצעת מדף על-פי תשקיף מדף של של חברת הבת שפורסם ביום 28 בנובמבר 2019 להנפקת 400.1 מיליון ש"ח ערך נקוב אג"ח סדרה טו' תמורת 402 מיליון ש"ח. לפי תנאי האג"ח על חברת הבת לשלם ריבית בשיעור 0.2% כל 31 בדצמבר 2020, הקרן נפרעת ב-4 תשלומים החל בדצמבר 2023.
- י. ביום 28 בנובמבר 2019, פרסמה חברת הבת תשקיף מדף חדש על בסיס דוחותיה הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018, 30 ביוני 2019 ו-30 בספטמבר על פיו החברה רשאת להנפיק בעתיד סוגי ניירות ערך שונים בהתאם להוראות הדין - אגרות חוב של החברה, כתבי אופציה הניתנים למימוש לאגרות חוב של החברה, כתבי ההתחייבות נדחים של החברה, לרבות כתבי התחייבות נדחים הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן, תעודות פיקדון וניירות ערך מסחריים של החברה. (כל אלה יחד להלן: "תעודות התחייבות" או "ניירות הערך הכוללים בתשקיף" או "ניירות הערך המוצעים").
- יא. ביום 16 בדצמבר 2019, פירסם הבנק תשקיף מדף על בסיס דוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018, 30 ביוני 2019 ו-30 בספטמבר על פיו הבנק רשאי להנפיק סוגי ניירות ערך שונים, בהתאם להוראות הדין - מניות רגילות של הבנק, אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה, אגרות חוב הניתנות להמרה למניות הבנק, כתבי אופציה הניתנים למימוש למניות הבנק, כתבי אופציה הניתנים למימוש לאגרות חוב רגילות של הבנק, כתבי אופציה הניתנים למימוש לאגרות חוב הניתנות להמרה למניות הבנק, ניירות ערך מסחריים וכתבי ההתחייבות נדחים של הבנק, לרבות כתבי התחייבות נדחים הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן במסגרתו יכול ותימחק קרן כתבי ההתחייבות הנדחים, או לחילופין יומרו כתבי התחייבות הנדחים למניות רגילות של הבנק, ללא מתן זכות ברירה למחזיקים בהם (כל אלה יכונן יחד להלן: "ניירות הערך הכוללים בתשקיף").
- יב. לחברת "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" הסכם עם הבנק לפיו נקבע כי תמורת ההנפקה של תעודות הפיקדון על פי התשקיף יופקדו בבנק בפיקדון נושא ריבית אשר יהיה בתנאי פירעון זהים לתנאי תעודות פיקדון ובתנאי ריבית אשר יהיו תנאים זהים או עדיפים מהם, כפי שישוכס מעת לעת עם הבנק. הפיקדון יהיה לשימוש של הבנק, על פי שיקוליו, ובדרגת פירעון שווה ליתר הפיקדונות בבנק.
- יג. במסגרת הנפקות לציבור של תעודות התחייבות על ידי "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ", התחייב הבנק כלפי "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" והנאמן לאותן הנפקות, לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות אשר הונפקו על ידה ושיוחזקו על ידי הציבור.

ביאור 20 – אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים (המשך)

- יד. ביום 30 במרץ, 2020 הודיעה החברה כי דירקטוריון בנק ירושלים אישר תכנית לרכישה עצמית של אגרות חוב מסדרות ט', יג' וטו' של החברה. משך תכנית הרכישה הינו החל מיום 30 במרץ, 2020 ועד ליום 30 ביוני, 2020 ובמסגרתה עשוי לרכוש הבנק, בעסקאות בבורסה ומחוץ לבורסה, את אגרות החוב בסכום מצטבר של עד 100 מיליון ש"ח. לא בוצעו על ידי הבנק רכישות במסגרת התכנית.
- טו. ביום 22 באפריל 2020, ביצעה חברת הבת הרחבה לאג"ח סדרה ט"ז והנפיקה 157 מיליוני ש"ח ערך נקוב תמורת 149.8 מיליון ש"ח. לפי תנאי האג"ח על חברת הבת לשלם ריבית בסך 0.2% כל 31 לדצמבר, הקרן נפרעת ב-4 תשלומים החל מדצמבר 2023.
- טז. ביום 7 במאי 2020, אישרה חברת הדירוג מעלות את דירוג הבנק iAA-/STABLE/1-1.
- יז. ביום 7 ליוני 2020 אישרה חברת הדירוג מידרוג כי היא מותירה הערכת איתנות פיננסית a2.il-, דירוג פיקדונות לזמן ארוך ואג"ח Aa3.il-, כתבי התחייבות נדחים A1.il-, כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים A3.il(hyb)- ופיקדונות לזמן קצר P-1.il.
- יח. ביום 28 בינואר 2021, הנפיקה חברת הבת סדרת אג"ח ט"ז, באמצעות פרסום דוח הצעת מדף על-פי תשקיף מדף שפורסם על-ידי חברת הבת ביום 28 בנובמבר, 2019. באמצעות הצעת המדף הנפיקה החברה 386.5 מיליוני ש"ח ע.ג. אג"ח סדרה ט"ז, צמודה למדד. תמורת ההנפקה הסתכמה ב- 386.6 מיליוני ש"ח. לפי תנאי האג"ח על חברת הבת לשלם ריבית בשיעור של 0.2% כל 31 בדצמבר משנת 2021. הקרן נפרעת ב-4 תשלומים שווים החל מיום 30 ביוני, 2025 ועד 2028.
- יט. ביום 27 לינואר 2021 לצורך הנפקה של סדרה חדשה ט"ז כמפורט לעיל, אישרה חברת S&P מעלות על מתן דירוג 'iAA-' לאיגרות חוב בהיקף של עד 390 מיליון ש"ח ע.ג. שיופקו ע"י הבנק באמצעות הנפקת סדרה ט"ז באמצעות ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ.
- כ. ביום 27 לינואר 2021 לצורך הנפקה של סדרה חדשה ט"ז כמפורט לעיל, אישרה חברת מידרוג על מתן דירוג 'Aa3.il' לאיגרות חוב בהיקף של עד 390 מיליון ש"ח ע.ג. שיופקו ע"י הבנק באמצעות הנפקת סדרה ט"ז באמצעות ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ.

ביאור 21 – התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
0.8	0.1	עתודה למיסים נדחים
33.2	18.2	עודף עתודות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
10.4	16.2	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית
22.6	24.4	הכנסות מראש
23.5	20.2	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
14.2	8.5	זכאים בגין רכוש קבוע
21.3	16.8	משכורות ונלוות לשלם
3.1	2.8	הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים
-	116.6	התחייבויות בגין חכירות תפעוליות ⁽¹⁾
72.4	87.0	זכאים אחרים ויתרות זכות
201.5	310.8	סך הכל התחייבויות אחרות

⁽¹⁾ למידע נוסף ראה ביאור 15.

ביאור 22 – זכויות עובדים

להלן פירוט עיקרי הזכויות וההטבות המגיעות לעובדים:

א. פיצויי פרישה

העתודה לפיצויי פרישה הכלולה במאזן, ביחד עם תשלומים בגין פוליסות ביטוח, מכסים את ההתחייבות לתשלום פיצויי פרישה לעובדים. הסכומים שהופקדו על ידי הבנק והחברות הבנות שלו בחברות ביטוח במסגרת תוכנית אישית לביטוח מנהלים אינם כלולים במאזן, מאחר ואינם נמצאים בשליטתו של הבנק. משיכת כספי היעודה מותנית בקיום הוראות חוק פיצויי פיטורין.

לחלק מעובדי התחייב הבנק להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות ולכן בעתודה לפיצויי פרישה וכן ביעודה לפיצויים לא כלולים סכומים בגין עובדים אלה.

ליום 31 בדצמבר, 2020 יתרת עודף העתודה לפיצויי פרישה על היעודה (נכללה בסעיף התחייבויות אחרות) עמדה על 16.2 מיליון (2019 – 10.4 מיליון ש"ח), לפרטים נוספים ראה בהמשך הביאור.

ב. עתודה למענק יובלות

עובדי הבנק וחברות הבנות זכאים, בהגיעם לוותק מסוים, למענק מיוחד ("מענק יובלות"). בדוחות הכספיים נכללו הפרשות למענקי יובלות שיתרתן: 3.5 מיליון ש"ח (2019 – 3.4 מיליון ש"ח), בסעיף "משכורות ונלוות לשלם" במסגרת "התחייבויות אחרות".

ג. חופשה

עובדי הבנק והחברות הבנות זכאים על פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. יתרת ההפרשה לחופשה לתאריך המאזן מסתכמת ב-6.4 מיליון ש"ח (2019 – 3.2 מיליון ש"ח) והיא נכללת בדוחות הכספיים בסעיף "משכורות ונלוות לשלם" במסגרת "התחייבויות אחרות".

ד. זכויות אחרות

עובדי הבנק וחברות הבנות זכאים להטבות נוספות (כגון: מענק הסתגלות ושי לחג). בדוחות הכספיים נכללו הטבות אלו שיתרתן: 2.3 מיליון ש"ח (2019 – 1.8 מיליון ש"ח), בסעיף "משכורות ונלוות לשלם" במסגרת "התחייבויות אחרות". ככלל עובדי הבנק ובכללם חברי ההנהלה אינם זכאים לפיצויים מוגדלים בעת פרישה.

ה. תשלום מבוסס מניות

לפרטים בדבר עסקאות תשלום מבוסס מניות, [ראה להלן בביאור 23](#).

ו. מדיניות התגמול לשנים 2017-2019

כללי

א. מדיניות תגמול לנושאי משרה לשנים 2017-2019

ביום 21 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק מדיניות תגמול לנושאי המשרה בבנק לשנים 2017-2019, בהתאם לסעיף 267א ו-267ב לחוק החברות, להוראות ניהול בנקאי תקין 301 A (להלן: "הוראה 301 A") ולהוראות חוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים"). ביום 10 לאוקטובר 2019, אישרה האסיפה הכללית עדכון למדיניות התגמול הנ"ל (להלן: "מדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה")

מדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה חלה על נושאי משרה כהגדרת המונח בחוק החברות, וכוללת את הדירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון, וכן את המנכ"ל, חברי הנהלה ונושאי משרה שאינם חברי הנהלה; למען הסדר הטוב יובהר כי המונח "נושא המשרה" להלן לא יכלול את חברי דירקטוריון הבנק, למעט יו"ר הדירקטוריון, אשר ייחשב כנושא משרה לצורך מדיניות התגמול לנושאי משרה.

מדיניות התגמול הקודמת לנושאי המשרה דנה בתנאי התגמול של נושאי משרה, הכולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים), תגמול משתנה, תנאי פרישה, ביטוח ושיפוי והיא חלה מיום 1 בינואר 2017 למשך תקופה של שלוש שנים (2017-2019), מדיניות התגמול לשנים 2017-2019 תוארה בביאור 23 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019.

החל מיום 1 בינואר, 2020, חלה מדיניות התגמול החדשה לנושאי משרה לשנים 2020-2022, כמפורט להלן.

- ב. מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה לשנים 2017-2019
- ביום 27 באוקטובר, 2016, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת תגמול, מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה בהתאמה להוראה A 301 (לעיל ולהלן: "מדיניות התגמול הקודמת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה"). המדיניות דנה בתנאי התגמול של עובדי הבנק ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, כולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים) ותגמול משתנה, ותנאי פרישה והיא חלה מיום 1 בינואר 2017 למשך תקופה של שלוש שנים (2017-2019).
- החל מיום 1 בינואר, 2020, חלה מדיניות התגמול החדשה לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה לשנים 2020-2022, כמפורט להלן.
- מדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה ומדיניות התגמול הקודמת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, יקראו להלן ביחד: "מסמכי מדיניות התגמול הקודמים".
- למען הסדר הטוב יובהר, כי על התשלומים בגין התגמול המשתנה מכוחם של מסמכי מדיניות התגמול הקודמים, אשר נפרסו מכוחם וישולמו החל מיום 1.1.2020, ככל שקמה הזכאות לתשלומם, ימשיכו לחול הוראות מסמכי מדיניות התגמול הקודמים לרבות תנאי הסף הקבועים בהם לעניין.
- ז. מדיניות התגמול לשנים 2020-2022
1. כללי
- מדיניות תגמול לנושאי משרה לשנים 2020-2022
- ביום 11 בדצמבר, 2019, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול מדיניות תגמול חדשה לנושאי המשרה בבנק לשנים 2020-2022 (להלן: "מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה"), בהתאם לסעיף 267 ו-267ב לחוק החברות, להוראות A 301 ולהוראות חוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים.
- מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה חלה על נושאי משרה כהגדרת המונח בחוק החברות, וכוללת את הדירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון, וכן את המנכ"ל, חברי הנהלה ונושאי משרה שאינם חברי הנהלה; למען הסדר הטוב יובהר כי המונח "נושא המשרה" להלן לא יכלול את חברי דירקטוריון הבנק, למעט יו"ר הדירקטוריון, אשר ייחשב כנושא משרה לצורך מדיניות התגמול לנושאי משרה.
- מדיניות התגמול הקיימת לנושאי המשרה דנה בתנאי התגמול של נושאי משרה, הכולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים), תגמול משתנה, תנאי פרישה, ביטוח ושיפוי והיא חלה מיום 1 בינואר 2020 למשך תקופה של שלוש שנים (2020-2022) לפרטים בדבר מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה ראה על דרך ההפניה דוח מיידי לזימון האסיפה הכללית מיום 5 לנובמבר 2019 (אסמכתא מספר: 01-094800-2019) ואישור האסיפה הכללית למדיניות התגמול החדשה לנושאי המשרה מיום 11 בדצמבר 2019 (אסמכתא מספר: 01-108348-2019).
- ביום 23 בפברואר, 2021, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול עדכון למדיניות התגמול הקיימת לנושאי המשרה בבנק לשנים 2020-2022. אישור העדכון כפוף לאישור האסיפה הכללית. התיקון האמור, מעדכן את מדיניות התגמול הקיימת לנושאי המשרה בשני נושאים: הוספת האפשרות של הענקת מענק משתנה נוסף שיקרא "מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת" והוספת האפשרות להעניק פטור בהתאם לסעיף 259 לחוק החברות לכל נושאי המשרה בבנק, ובכללם למנכ"ל הבנק וכל חברי הדירקטוריון בבנק (בכפוף לאישור תיקון תקנון הבנק על ידי האסיפה הכללית).
- מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה לשנים 2020-2022
- ביום 31 באוקטובר, 2019, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת תגמול, מדיניות תגמול חדשה לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה בבנק לשנים 2020-2022 (להלן: "מדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה"), בהתאמה להוראות A 301, ואשר עדכונה של המדיניות אושר על ידי הדירקטוריון ביום 26 במרץ 2020 (וביום 23 בפברואר, 2021). המדיניות דנה בתנאי התגמול של עובדי הבנק ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, כולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים) ותגמול משתנה (תגמול שנתי משתנה, מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת ומענק מצטיינים), ותנאי פרישה, והיא חלה מיום 1 בינואר 2020 למשך תקופה של שלוש שנים (2020-2022).
- מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה ומדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, יקראו להלן ביחד: "מסמכי מדיניות התגמול הקיימים".
- יצוין, כי על פי מסמכי מדיניות התגמול הקיימים דירקטוריון הבנק, יבחן מעת לעת, בין היתר, באמצעות ועדת התגמול את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים ואת הצורך בהתאמתם לקבוע בחוק החברות, לעניין נושאי משרה, ולהוראה A 301 ויודא שהסמכי התגמול הקיימים ומנגנון התגמול מיושמים על פי המדיניות והנהלים באופן הולם.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

בכלל זה, יוודא הדירקטוריון כי תמריצי התגמול שנקבעו במסמכי מדיניות התגמול הקיימים אינם מעודדים חריגה ממגבלות הסיכון של הבנק וממדיניות ההון של הבנק. בנוסף, ועדת התגמול תוודא, אחת לשנה, ביצוע בדיקה של מנגנון התגמול ותפעולו אשר תיבחן, בין היתר, עמידת מנגנון התגמול במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון.

2. הגופים המפקחים על התגמול בבנק

א. למועד אישור דוח זה, ועדת הביקורת המשמשת גם כוועדת התגמול של הדירקטוריון הנה הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול בבנק ותפקידיה לעניין זה הן כמוגדר וכמפורט בחוק החברות, בהוראה A 301, ובמסמכי מדיניות התגמול הקיימים. הרכב ועדת הביקורת של הבנק המשמשת כאמור גם כוועדת תגמול כולל את חברי הדירקטוריון הבאים: י. אורבך (יו"ר) (דח"צ), ר. ארד (דח"צ), י. טננבאום (דח"צ), א. שנצר (דירקטור), י. גרדי (דירקטור) (מטעמי נוחות, ועדת ביקורת בתפקידה כוועדת תגמול תקרא להלן: "ועדת תגמול").

ועדת התגמול והדירקטוריון הסתייעו בייעוץ משפטי חיצוני אשר סייעו בסקירת ההוראות הרלוונטיות מהוראות הפיקוח על הבנקים, וחוק החברות ובגיבוש מסמכי מדיניות התגמול הקיימים.

מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה חלה גם על הדירקטורים בבנק (למועד אישור דוח זה, מכהנים בבנק תשעה דירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון) ונושאי משרה אחרים שאינם דירקטורים (למועד אישור דוח זה, מכהנים עשרה נושאי משרה בבנק שאינם דירקטורים, לרבות המנכ"ל).

ב. מדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה חלה, למועד אישור דוח זה, גם על שתי עובדות מרכזיות שאינן נושאות משרה בהתאם לחוק החברות, כמפורט מטה. נושאי המשרה הבכירה בבנק, כהגדרת המונח בהוראה A 301, כוללים את בעלי התפקידים המנויים במונח זה בהוראה הנ"ל; למועד דוח זה, כל בעלי התפקידים המנויים בהגדרה זו הנם גם נושאי משרה על פי חוק החברות ולכן חלה עליהם מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה, למעט בעלות התפקידים הבאים שהן נושאות משרה בכירה כהגדרת המונח בהוראה A 301 אך אינן נושאות משרה לפי חוק החברות, כדלקמן: (א) קצינת הציות ואחראית מניעת איסור הלבנת הון (ב) מנהלת מחלקת משאבי אנוש. למעט נושאות המשרה הבכירה כהגדרת המונח בהוראה A 301 כאמור לעיל שכאמור, אינן נושאות משרה בהתאם לחוק החברות, לא סווגו בבנק עובדים נוספים כעובדים מרכזיים; זאת בהתאם להוראות נב"ת A 301. כמו כן, ובהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ולאחר שנבחנה פעילותם של בעלי תפקידים שונים בבנק, לא נמצאו בעלי תפקידים אשר לפעילותם עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק או קבוצות של עובדים הכפופות לאותם הסדרי תגמולים ואשר עשויות, במצטבר, לחשוף את הבנק לסיכון מהותי, אפילו אם כל אחד מהעובדים בנפרד לא יחשוף את הבנק לסיכון מהותי. בשנת 2019, נדון הנושא שוב בוועדת התגמול ולאור העובדה שלא היה שינוי מבני משמעותי של הבנק, ולא התווספו תקנים חדשים או מינויים של עובדים העשויים לענות על הגדרת "עובד מרכזי" ההחלטה כי למעט נושאי המשרה על פי חוק החברות ובעלות התפקידים הבאים: 1. קצינת הציות ואחראית מניעת איסור הלבנת הון; 2. מנהלת מחלקת משאבי אנוש אין צורך לסווג עובדים נוספים כ"עובדים מרכזיים" נותרה על כנה.

3. תכנון ומבנה תהליכי התגמול

מאפייני יעדי מסמכי מדיניות התגמול:

א. מטרת מסמכי מדיניות התגמול הקיימים הינה, בין היתר, לקבוע כללים לאופן תגמול נושאי המשרה והעובדים המרכזיים שאינם נושאי המשרה בבנק המותאמים לתוכניות האסטרטגיות של הבנק, תכניות העבודה של הבנק, עמידה ביעדים הפיננסיים האסטרטגיים של הבנק הנקבעים מעת לעת בדיוני האסטרטגיה של הבנק, רוחניות הבנק ותנאי השוק בראייה ארוכת טווח וזאת תוך התחשבות ואיזון ראויים בין הרצון ליצור תמריצים ראויים להשגת יעדי הבנק בטווח הקצר והארוך והגברת תחושת ההזדהות עם הבנק ופעילותו.

מסמכי מדיניות התגמול הקיימים נערכו בהתחשב בשיקולים כלל ארגונים כגון, עלויות התגמול בכללותו, ובפערי התגמול הרצויים בין הדרגים השונים בבנק, שיפור יחסי היעילות בבנק תוך מתן דגש על מיתון העלויות הקבועות בבנק, גודלו של הבנק והיקף פעילותו לבין הרצון להבטיח עמידה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק.

ב. רכיבי התגמול המפורטים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים כוללים:

* תגמול קבוע - רכיב זה נועד לתגמל את נושאי המשרה, העובדים והעובדים המרכזיים עבור הזמן המושקע על ידם בביצוע תפקידים ולשמרם לאור כישוריהם, הידע והמומחיות שלהם, התואמים את צרכי הבנק וכן לאפשר גיוס כוח אדם איכותי לבנק; רמת השכר תקבע, על ידי האורגנים המוסמכים בבנק, תוך התחשבות בהשכלה, כישורים, מומחיות, ניסיון מקצועי הישגים, תפקיד, תחומי אחריות והסכמי שכר קודמים שנחתמו והיחס בין תנאי כהונה אלה לתנאי כהונה והעסקה של שאר עובדי הבנק. רכיבי התגמול הקבוע כוללים: פרמטרים לקביעת המשכורת החודשית של עובדים, עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ונושאי המשרה וכן קביעת תקרת המשכורת החודשית של יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל, נושא משרה (ממלא מקום מנכ"ל (ככל שימונה), נושא משרה (משנה למנכ"ל), נושא משרה אחר;

פירוט התנאים הנלווים; מענק חתימה במקרים מיוחדים, המצדיקים זאת, לנושא משרה חדש בבנק המוגבל לשנת העבודה הראשונה בגובה של עד שתי משכורות חודשיות.

* תגמול משתנה - התגמול המשתנה נועד בין היתר לעודד ולהגביר את המוטיבציה של העובדים, עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ונושאי המשרה לפעול למען השגת מטרות הבנק ויעדי, בראייה ארוכת טווח, תוך יצירת זהות אינטרסים בינם לבין הבנק ובעלי מניותיו ותוך עמידה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק. התגמול המשתנה מורכב ממענק שנתי משתנה ומהענקת מענקים מיוחדים. ככלל, המענק השנתי המשתנה יתבסס על סל מדדים המורכב מעמידה ביעדים האישיים, ביצועי היחידה בבנק עליו נמנה נושא המשרה וביצועי הבנק בכללותו וכמפורט בסעיף 5(ג) להלן. במדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה נקבעה תקרת מענק שנתי משתנה לכל אחד מהבאים: למנכ"ל, ולכל יתר נושאי המשרה האחרים.

כאמור לעיל, ביום 23 לפברואר 2020 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול עדכון למדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים וכן לנושאי המשרה (ובכללם המנכ"ל) (לגבי העדכון של מדיניות נושאי משרה בכפוף לאשור האסיפה הכללית) אשר תאפשר להעניק מענק משתנה מיוחד נוסף בקשר להשלמת עסקה מיוחדת בשנת המענק (להלן: "מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת"), אשר הוגדרה מראש כעסקה אסטרטגית, מהותית וחריגה הצפויה להניב רווח כלכלי וחשבונאי בשנת המענק, וזאת במטרה לתגמל את נושאי המשרה והעובדים כביטוי להערכה ותרומתם להשלמת העסקה. המענק המיוחד אינו כפוף לעמידה בתנאי הסף של עמידה בשיעורי תשואה מינימליים אך כפוף לעמידה ביחס הלימות ההון. בנוסף, הענקת המענק המיוחד האמור, למי מנושאי המשרה או העובדים, לרבות סכום המענק המיוחד לכלל העובדים ונושאי המשרה, מסור לשיקול דעתם הבלעדי של ועדת התגמול והדירקטוריון. בכל מקרה הסכום אשר ישולם לא יעלה על הסכום המקסימלי של תגמול משתנה בשיקול הדעת המותר לתשלום על פי כל דין [3 משכורות חודשיות].

* תשלומים בגין סיום העסקה - במקרה של פיטורים של נושאי המשרה ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה הם יהיו זכאים לשיעור של 100% פיצויי פיטורים, אלא אם כן, הסכם ההעסקה של נושא המשרה או העובדים המרכזיים שאינם נושאי משרה כוללים הוראה לפיה חל סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963 ובמקרה זה תחול הוראה זו. במקרה של פיטור נושא משרה אשר לא נכללת בהסכם ההעסקה הוראה לפיה סעיף 14 חל, הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, רשאי לקבוע כי ישוחררו לזכות נושא המשרה כל הכספים שהצטברו לזכותו על חשבון פיצויי פיטורים אשר עולים על 100% פיצויי פיטורים.

תקופת הודעה מוקדמת - על פי מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה: יו"ר - עד 3 חודשים, מנכ"ל - עד 6 חודשים, נושא משרה - עד 3 חודשים; מענק הסתגלות בתנאים הקבועים במסמכי המדיניות: יו"ר - עד 3 משכורות חודשיות, מנכ"ל - עד 6 משכורות חודשיות, נושא משרה עד 3 משכורות חודשיות.

* בהתאם להוראה A 301 תגמולים בגין סיום העסקה מעבר לקבוע בתנאי ההעסקה של כלל עובדי הבנק, ייקחו בחשבון את הביצועים בפועל על פני זמן וסיבת סיום ההעסקה ויסווגו בהתאם כתגמול משתנה ויהיו כפופים להסדרי דחיית תשלומים מעבר למועד העזיבה על פני תקופה מינימאלית שלא תפחת מ-3 שנים. על פי מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה נקבע כי מענק הסתגלות עד לגובה של 3 משכורות חודשיות יסווג כתגמול קבוע.

* במסמכי מדיניות התגמול הקיימים נקבעה האפשרות, מטעמים מיוחדים, להפחית את התגמול המשתנה עפ"י שיקול דעת הדירקטוריון לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול.

* במסמכי מדיניות התגמול הקיימים נקבעה התניה שלפיה עובד מרכזי שאינו נושא משרה ונושא המשרה יחזיר לבנק, בתנאים המפורטים במדיניות, סכומים ששולמו לו כחלק מתנאי הנהגה והעסקה, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק. כמו כן, הוספה התניה כי כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתקיימותם של קריטריונים מוגדרים הקבועים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים. בהתייחס לעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה תקופת ההשבה תהיה קצובה ל-5 שנים ממועד הענקת התגמול המשתנה. לגבי עובדים מרכזיים שהינם נושאי משרה כהגדרתם בחוק החברות, תוארך תקופת ההשבה בשנתיים נוספות בהתקיים התנאים הקבועים בהוראה. דירקטוריון הבנק לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, יהיה רשאי להאריך את תקופת ההשבה, מעבר לשנתיים הנוספות, ככל שהחקירה הרלוונטית טרם הסתיימה וטרם התבררה מידת אחריותו של נושא המשרה.

ג. הבנק מבטיח כי עובדים העוסקים בסיכונים ובציות מתוגמלים ללא תלות בעסקים עליהם הם מפקחים, באופן הבא: בהתייחס לנושאי משרה הנמנים על פונקציית הבקרה והדיווח, הכוללים, בין היתר, נושאי משרה העוסקים בסיכונים ובציות, נקבע כי התגמול המשתנה עבור עובדים אלו נמוך משמעותית מהתגמול הקבוע עבור עובדים אלו.

4. תיאור הדרכים בהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול:

א. הסיכונים העיקריים אותם הבנק מביא בחשבון בעת יישום מדדי תגמול (remuneration measures) הנם אלה הקבועים במסמך "התיאובן לסיכון" של הבנק הכוללים, בין השאר, סיכונים פיננסיים ונזילות, סיכונים תפעוליים (כולל סיכונים מערכות מידע וסייבר) וסיכונים ציות והלבנת הון.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

ב. במטרה ליצור מבנה תמריצים מאוזן ולמנוע נטילת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון נקבעו, במסמכי מדיניות התגמול הקיימים, מספר דרכים שבהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול, כמפורט להלן:

- נקבעה תקרת מענק שנתי במונחים של מספר משכורות חודשיות ממוצעות לכל אחד מנושאי המשרה ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה באופן אישי; כמו כן, נקבעה תקרה לכלל נושאי המשרה ותקרה לכלל העובדים (שאינם עובדי נסטר) והעובדים המרכזיים.
- בהתאם להוראה A 301 נקבעו יחסים בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע, כך שבכל מקרה התגמול המשתנה לנושא המשרה ולעובד מרכזי שאינו נושא משרה לא יעלה על 100% מעלות השכר עבור כל נושא משרה. למרות זאת, בתנאים חריגים ובכפוף להוראות כל דין, הבנק יהיה רשאי לקבוע שהתגמול המשתנה המרבי יגיע ל- 200% מהתגמול הקבוע וזאת בכפוף לקיום הכללים הקבועים בהוראות A 301 וקבלת החלטה מנומקת של הדירקטוריון.
- בהתאם למסמכי מדיניות התגמול הקיימים, עמידה ביעדים האישיים שיקבעו לנושאי המשרה יכללו בין היתר בחינה של עמידה בתאבון הסיכון של הבנק כפי שיקבע על ידי הדירקטוריון, עמידה במדדי סיכון של הבנק לרבות ציות לחוקים ולהוראות רגולטוריות, עמידה בתשואה להון, מדדי ציות ודוחות ביקורת, ביצועי אשראי, ביצועי פיקדונות.

כמו כן, דירקטוריון הבנק, יבחן מעת לעת, בין היתר, באמצעות ועדת התגמול, את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים ואת הצורך בהתאמתם לקבוע בחוק החברות לעניין נושאי משרה וכן הוראה A 301 וחוק תגמול לנושא משרה בתאגידים פיננסיים ויודא שהסמכי התגמול ומנגנון התגמול מיושמים על פי מסמכי המדיניות והנהלים באופן הולם. במהלך שנת 2020 בחנו ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים וכתוצאה מכך הונהגה עדכון הדירקטוריון את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים באופן שניתן יהיה להעניק מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת (בכפוף לאישור האסיפה הכללית). כמו כן, יודא הדירקטוריון שהתגמולים בפועל על פי מסמכי מדיניות התגמול, מדדי הסיכון ותוצאות מדדי הסיכון עקביים עם המנגנון המתוכנן, ויבצע בהם התאמות על פי הצורך. בכלל זה, יודא הדירקטוריון כי תמריצי התגמול שנקבעו במסמכי מדיניות התגמול הקיימים אינם מעודדים חריגה ממגבלות תיאבון הסיכון של הבנק וממדיניות ההון של הבנק.

ג. הדרכים בהן מובאים הסיכונים בחשבון בעת קביעת התגמול המשתנה הן מעצם קביעת התקרות השונות לגובה התגמול המקסימאלי; כמו כן, מובאים הסיכונים בחשבון בדרך של הפחתת התגמול במקרים של אי עמידה במדדי הסיכון.

5. הקשר בין ביצועים במהלך תקופת מדידת הביצועים לבין רמות התגמול:

א. מדדי הביצוע העיקריים עבור הבנק ומדדי הביצוע האישיים הנם, כדלקמן:

תשלום המענק השנתי המשתנה מותנה בעמידה בשני תנאי סף מצטברים:

- עמידה בשיעורי תשואה כדלקמן: שנת 2020 - 7.00%; שנת 2021 - 7.35%; שנת 2022 - 8.25% (להלן: "שיעור תשואה מינימאלי").
 - עמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בשנת המענק ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון.
- למרות האמור לעיל, ככל שיחול שינוי חיצוני (אקסוגני) משמעותי המשפיע על הבנק, כגון שינוי ברגולציה או במשתני מקרו משמעותיים, ניתן יהיה לבצע התאמה לקריטריונים בכל עת, כגון, בתנאי הסף, בתקרת המענק השנתי המשתנה לכל נושאי המשרה ובתקרות המענק השנתי המשתנה למי מנושא המשרה, ככל שוועדת התגמול והדירקטוריון יאשר זאת בהחלטה מנומקת שתתקבל על ידם.

"שיעור תשואה" משמעו- רווח כולל כמדווח בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ביחס להון עצמי ממוצע [כהגדרתו בהוראות המפקח על הבנקים- הוראות הדיווח לציבור, הוראה מס' 620]. למרות האמור לעיל, הדירקטוריון בהתאם לשיקול דעתו הבלעדי יהיה זכאי לנטרל משיעור התשואה, לצורך חישוב המענק, בהיקף ובאופן שיחליט, רווחים/הפסדים שמקורם באירועים חד פעמיים, רווחי/הפסדי ההון ואחרים, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, במועד אישור תוכנית העבודה השנתית של הבנק ו/או בתום השנה הקלנדרית בה הוכרו בדוחות הכספיים. החלטת הדירקטוריון תהא סופית ומחייבת.

למען הסר ספק, הרווח הכולל לצורך חישוב המענק יהיה לאחר קיזוז של ההוצאות בגין תשלום מענק למנכ"ל, לנושאי המשרה ולעובדים ולרבות לעובדים המרכזיים ולאחר לקיחה בחשבון של ההוצאות בגין אופציות לנושאי משרה (ולכל גורם אחר, אם וככל שקיימים או שיהיו), כפי שאלו רשומים או יירשמו בספרי הבנק.

ככלל, המענק השנתי המשתנה לנושאי משרה ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה יתבסס על הענקת תגמול של עד שלוש משכורות חודשיות על פי שיקול דעת אשר יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של הביצועים הבאים: ביצועי נושא המשרה, ביצועי היחידה בבנק שאליו נושא המשרה משתייך וביצועי הבנק בכללותו. בנוסף, יהיו ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק לנושאי המשרה ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה מענק משתנה נוסף מעבר ל-3 המשכורות החודשיות האמורות עד לתקרת המענק השנתי שנקבע לנושא המשרה ולעובד המרכזי שאינו נושא משרה, על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק כאשר במדדים אלו יכללו יעדים

שונים.

- ב. הדרך בה סכומים בגין תגמול אישי קשורים לביצועים של הבנק בכללותו הנה על ידי קביעת תנאי הסף לתשלום המענק המשתנה וגובהו המקסימאלי של המענק שניתן להעניק; גובה התגמול האישי נקבע על פי עמידה ביעדים אישיים שנקבעו מראש ויעדים מדידים.
- ג. התגמול המשתנה השנתי שיוענק לנושאי המשרה (למעט יו"ר) הינו בהלימה לעמידתם ביעדים שנקבעו להם הקשורים לביצועי התאגיד ולביצועי האישים של נושא המשרה, כדלקמן:
מנכ"ל:
 - הענקה של עד 3 משכורות חודשיות על פי שיקול דעת אשר, יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של ביצועי המנכ"ל וביצועי הבנק בכללותו.
 - בנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק למנכ"ל מענק שנתי משתנה נוסף, מעבר ל- 3 המשכורות לעיל עד לתקרת המענק השנתי המשתנה על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת התגמול ובכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים. יעדים אלו יכללו, בין היתר, עמידה בתשואה להון; עמידה ביחס הלימות להון; עמידה ביחס יעילות; נדילות; ביצועי אשראי; עמידה במדדי סיכון; עמידה ביעדים אישיים- יעדים אשר נגזרים מתוכנית האסטרטגית ומתוכנית העבודה השנתית של הבנק.נושאי משרה:
 - הענקה של עד 3 משכורות חודשיות על פי שיקול דעת אשר, יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של ביצועי נושאי המשרה, ביצוע היחידה בבנק שאליו משתייך נושא המשרה וביצועי הבנק בכללותו.
 - בנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק לנושא המשרה מענק שנתי משתנה נוסף, מעבר ל- 3 המשכורות לעיל עד לתקרת המענק השנתי המשתנה על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על ידי ועדת התגמול ובכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים. יעדים אלו יכללו, בין היתר, עמידה בתשואה להון; מדדי ציות ודוחות ביקורת; ביצועי אשראי; ביצועי פיקדונות ועמידה ביעדים האישיים- יעדים אשר נגזרים מתוכנית האסטרטגית ומתוכנית העבודה השנתית של הבנק.
- ד. מדיניות התגמול לנושאי משרה כוללת אפשרות להעניק מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה (למעט מנכ"ל ויו"ר) – ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה כאמור לעיל בשנה בה שיעור התשואה בפועל נמוך משיעור התשואה המינימאלי אך לא פחות משיעור תשואה של 6% ובכפוף לעמידה ביחסי הלימות להון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי ההון. היקף המענק הכולל כאמור לעיל מוגבל לסכום לא מהותי שלא יעלה על 200,000 ש"ח תוך קביעת תקרה של עד משכורת אחת לנושא משרה.
- ה. בעדכון למדיניות התגמול שאישר הדירקטוריון ביום 23 לפברואר 2021, לאחר המלצת ועדת התגמול, (בכפוף לאישור האסיפה הכללית) בקשר להענקת מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת (לנושאי המשרה כולל המנכ"ל), נוספה האפשרות שבמידה והבנק עמד בשנה בה הושלמה העסקה המיוחדת, בתנאים שנקבעו לזכאות למענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת, למעט עמידה ביחס הלימות להון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחס הלימות להון, ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון יהיו רשאים לדחות את הענקת המענק המיוחד לתום השנה העוקבת, לשנה בה הושלמה העסקה המיוחדת (להלן: "השנה העוקבת") בכפוף לעמידה ביחס הלימות להון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחס הלימות להון בשנה העוקבת, ואם גם בשנה העוקבת לא תהיה עמידה ביחס הלימות להון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחס הלימות להון הזכאות תתבטל בכל מקרה הסכום אשר ישולם לא יעלה על הסכום המקסימלי של תגמול משתנה בשיקול הדעת המותר לתשלום על פי כל דין [3 משכורות חודשיות].
- ו. מדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה מאפשרת להעניק בONUS מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים באופן הבא (בתחילת כל שנה על המנכ"ל יהיה להציג לאישור ועדת התגמול את העקרונות לחלוקת בONUS המצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים):
מנכ"ל הבנק יהיה רשאי להעניק בONUS מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים בסכום שלא יעלה על 1,500,000 ש"ח בתנאים הבאים:
 - עד 50% מסכום הבONUS יחולק לאורך שנת המענק על פי יעדים שיקבעו על ידי המנכ"ל במטרה להניע את העובדים להצטיינות, בכפוף לעמידה ביחסי הלימות להון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות להון.
 - יתרת סכום בONUS המצטיינים תחולק אך ורק במקרה בו לא חולק תגמול שנתי משתנה מאחר והבנק לא עמד בתנאי הסף בכפוף לתנאים הבאים: שיעור תשואה שנתי באותה שנת מענק לא פחות משיעור תשואה של 6%;

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

עמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בשנת המענק ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון; חלוקת יתרת סכום המענק תחולק עד למשכורת חודשית אחת לעובד ולרבות לעובד מרכזי ולא יותר מ- 20,000 ש"ח לעובד ולרבות לעובד מרכזי (למעט מנהל ועובדי נוסטרו).

6. הדרכים בהן הבנק מתאים את התגמול כדי להתחשב בביצועים לטווח ארוך יותר

א. במסמכי מדיניות התגמול הקיימים נקבע הסדר לפריסת התגמול המשתנה (כולל תגמול משתנה של מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת), הסדר המחזק את ביסוס הרכיב המשתנה על ביצועים ארוכי טווח, ולפיו תשלום המענק המשתנה, כולל הסדר לפיו ככל שהתגמול המשתנה שהוענק לנושא המשרה אינו עולה על 40% מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה, הפריסה והדחייה של התגמול המשתנה תהיה כדלקמן: 40% ממנו יידחה ויפרס על פני שנתיים בקו ישר ותשלומם של כל תשלום יותנה בעמידה בשיעור תשואה של 6% ומעלה לגבי השנה בה אמור להשתלם התשלום ובכך שלא יהיה במתן אותו חלק מהתגמול המשתנה הנדחה כדי לפגוע ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על בנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. היה ובשנה מסוימת שיעור התשואה יהיה נמוך מ- 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. אזי התשלום הנדחה לא ישולם וידחה עד לשנה בה הבנק יעמוד בשיעור תשואה שלא יהיה נמוך מ- 6% וביחס הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. אם בחלוף 5 שנים מהמועד המקורי בו התשלום הנדחה אמור היה להשתלם לא עמד הבנק בתנאים הנ"ל, יבוטל התשלום הנדחה הנ"ל ונושא המשרה לא יהיה זכאי לקבלו.

ב. ככל שהתגמול המשתנה שהוענק לנושא המשרה עלה על 40% מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה, הפריסה והדחייה של התגמול המשתנה יהיה כדלקמן: 50% מהתגמול המשתנה יידחה ויפרס על פני שלוש שנים בקו ישר ותשלומם של כל תשלום יותנה בעמידה בשיעור תשואה של 6% ומעלה לגבי השנה בה אמור להשתלם התשלום ובכך שלא יהיה במתן אותו חלק מהתגמול המשתנה הנדחה כדי לפגוע ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על בנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. היה ובשנה מסוימת שיעור התשואה יהיה נמוך מ- 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. אזי התשלום הנדחה לא ישולם וידחה עד לשנה בה הבנק יעמוד בשיעור תשואה שלא יהיה נמוך מ- 6% וביחס הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. אם בחלוף 5 שנים מהמועד המקורי בו התשלום הנדחה אמור היה להשתלם לא עמד הבנק בתנאים הנ"ל, יבוטל התשלום הנדחה הנ"ל ונושא המשרה לא יהיה זכאי לקבלו.

ג. ההסדר חל על כלל נושאי המשרה והעובדים המרכזיים שאינם נושאי משרה. אלא אם כן, התגמול המשתנה שהוענק לנושא משרה ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה בגין שנת המענק לא עלה על שישית (1/6) מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה באותה שנה ואז ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להחליט שאין צורך בדחיית תשלום כלשהו בגין אותו תגמול משתנה.

ד. עוד נקבעה במסמכי מדיניות התגמול הקיימים התניה שלפיה נושא המשרה ועובד מרכזי שאינו נושא משרה, יחזיר לבנק, בתנאים המפורטים במדיניות, סכומים ששולמו לו כחלק מתנאי הכהונה והעסקה, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק (Claw back). כמו כן, הוספה התניה כי כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתקיימותם של קריטריונים מוגדרים הקבועים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים. בהתייחס לעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה תקופת ההשבה תהיה קצובה ל- 5 שנים ממועד הענקת המענק המשתנה. לגבי עובדים מרכזיים שהינם נושאי משרה כהגדרתם בחוק החברות, תוארך תקופת ההשבה בשנתיים נוספות בהתקיים התנאים הקבועים בהוראה. דירקטוריון הבנק לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, יהיה רשאי להאריך את תקופת ההשבה, מעבר לשנתיים הנוספות, ככל שהחקירה הרלוונטית טרם הסתיימה וטרם התבררה מידת אחריותו של נושא המשרה.

7. צורת תגמול משתנה

א. בהתאם להוראה A 301, נקבעו יחסים בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע, כך שבכל מקרה התגמול המשתנה לנושא המשרה לא יעלה על 100% מעלות השכר עבור כל נושא משרה, בכפוף למפורט להלן ולמגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים. למרות זאת, בתנאים חריגים ובכפוף להוראות כל דין, הבנק יהיה רשאי לקבוע שהתגמול המשתנה המרבי יגיע ל- 200% מהתגמול הקבוע וזאת בכפוף לקיום הכללים הקבועים בהוראות A 301 וקבלת החלטה מנומקת של הדירקטוריון.

ב. התגמול המשתנה על פי מסמכי מדיניות התגמול כולל תגמול בדרך של תשלום מזומן בלבד ואינו כולל מניות או מכשירים מבוססי מניות וצורות אחרות.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

- ג. מעבר לתגמול המשתנה השנתי, כפי שפורט בהרחבה לעיל, מסמכי מדיניות התגמול הקיימים כוללים אפשרות להעניק מענקים מיוחדים כגון:
- מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה (למעט יו"ר ומנכ"ל) – כמפורט בסעיף 5(ד) לעיל.
 - בonus מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים – כמפורט בסעיף 5(ו) לעיל.
 - מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת – לנושאי המשרה (כולל המנכ"ל ולמעט יו"ר הדירקטוריון) ולעובדים ועובדים מרכזיים, כמפורט בסעיף 3(ב) לעיל.

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
		פיצויים
77.4	84.5	סכום ההתחייבות
67.0	68.3	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
10.4	16.2	עודף ההתחייבות (נכס) על נכסי התוכנית
10.4	16.2	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
		הטבות אחרות
8.5	12.0	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
8.5	12.0	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית
8.5	12.0	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
18.9	28.2	סה"כ עודף ההתחייבות ביין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"

ביאור 22 – זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תכניות להטבה מוגדרת

1. מחויבויות ומצב המימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	
		א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה
65.2	77.4	מחויבות בגין הטבה חזויה (עתודה לפיצויי פרישה) בתחילת השנה
3.8	8.5	עלות שירות ⁽¹⁾
2.2	1.3	עלות ריבית
8.3	1.3	הפסד אקטוארי
(2.1)	(4.0)	הטבות ששולמו
77.4	84.5	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף השנה
79.5	75.4	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה
		ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית
63.4	67.0	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת השנה
2.4	0.5	תשואה בפועל על נכסי התכנית
3.3	3.3	הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי
(2.1)	(2.5)	הטבות ששולמו
67.0	68.3	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף השנה
(10.4)	(16.2)	מצב המימון – התחייבות נטו שהוכר בסוף השנה
		ג. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד
10.4	16.2	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
(10.4)	(16.2)	התחייבות נטו שהוכר בסוף השנה
		ד. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס
(7.3)	(1.4)	הפסד אקטוארי נטו
(7.3)	(1.4)	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר
		ה. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התכנית
77.4	84.5	מחויבות בגין הטבה חזויה
79.5	75.4	מחויבות בגין הטבה מצטברת
(67.0)	(68.3)	שווי הוגן של נכסי התכנית

⁽¹⁾ כולל פיצויים מוגדרים בסך כ-5.1 מיליון שקלים בשנת 2020.

ביאור 22 – זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

2. הוצאות לתקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד		
3.3	3.8	8.5
עלויות שירות		
1.7	2.2	1.3
עלויות ריבית		
0.8	-	-
עלויות אחרות		
(1.0)	(1.1)	(0.7)
תשואה חזויה על נכסי תכנית		
הפחתה של סכומים שלא הוכרו:		
0.2	-	(0.1)
הפסד (רווח) אקטוארי נטו		
0.2	-	(0.1)
סה"כ הפחתות של סכומים שלא הוכרו		
5.0	4.9	9.0
סך עלות ההטבה, נטו		
ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבויות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס		
(1.1)	7.3	1.5
הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה		
(0.2)	-	(0.1)
הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי		
(1.3)	-	-
הפחתה של התחייבויות (נכס) נטו בגין המעבר		
(2.6)	7.3	1.4
סך הכל הוכר ברווח כולל אחר		
5.0	4.9	9.0
סך עלות ההטבה נטו		
2.4	12.2	10.4
סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר		

ביאור 22 – זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

3. הנחות

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
		1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה
1.7%	1.9%	שיעור היוון
1.4%	1.5%	שיעור עליית המדד
9.0%	9.0%	שיעור עזיבה
1.0%	0.9%	שיעור גידול ריאלי בתגמול
		2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה
1.4%	1.5%	שיעור היוון
1.7%	1.9%	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התוכנית
1.0%	0.9%	שיעור גידול ריאלי בתגמול

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס *

תכנית פרישה				
קישור בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
ליום 31 בדצמבר				
2019	2020	2019	2020	
8.5	10.0	(7.9)	(6.7)	שיעור היוון
(0.1)	0.5	0.1	(0.5)	שיעור עזיבה
(8.2)	(5.3)	8.9	8.1	שיעור גידול בתגמול

* ניתוח הרגישות ניתן רק בגין הנחות שיש להן השפעה מהותית על המחויבות.

ביאור 22 – זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

4. נכסי תכנית

א. הרכב השווי הוגן של נכסי תוכנית

ליום 31 בדצמבר							
2019				2020			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
סוג נכס							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	0.8	-	-	0.8	0.9	-	-
מניות	22.5	-	-	22.5	25.4	-	-
אגרות חוב:							
ממשלתיות	9.8	-	-	9.8	13.0	-	-
קונצרניות	24.2	13.6	4.7	5.9	21.8	8.5	5.3
סך הכל אגרות חוב	34.0	13.6	4.7	15.7	34.8	8.5	5.3
אחר	9.7	8.7	0.5	0.5	7.2	5.8	0.9
סך הכל	67.0	22.3	5.2	39.5	68.3	14.3	6.2

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוג נכסים ויעד הקצאה לשנת 2021

יעד הקצאה		% מנכסי התכנית	
2021		ליום 31 בדצמבר	
		2019	2020
	%		
מזומנים ופיקדונות בבנקים	0%-3%	1%	1%
מניות	35%-47%	34%	37%
אגרות חוב:			
ממשלתיות	1%-20%	15%	19%
קונצרניות	22%-34%	36%	32%
סך הכל אגרות חוב		51%	51%
אחר	1%-11%	14%	11%
סך הכל		100%	100%

ביאור 22 – זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. התנועה בשווי ההוגן של נכסי תכנית ששווים נמדד על בסיס שימוש בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)

התנועה בשנת 2020			
תשואה בפועל על נכסי התוכנית			
יתרת פתיחה	רווחים, רכישות, מכירות וסילוקים, נטו	יתרת סגירה	
סוג נכס			
קונצרניות	13.6	(5.1)	8.5
אחר	8.7	(2.9)	5.8
סך הכל	22.3	(8.0)	14.3
התנועה בשנת 2019			
תשואה בפועל על נכסי התוכנית			
יתרת פתיחה	רווחים, רכישות, מכירות וסילוקים, נטו	יתרת סגירה	
סוג נכס			
קונצרניות	13.8	(0.2)	13.6
אחר	8.1	0.6	8.7
סך הכל	21.9	0.4	22.3

5. תזרימי מזומנים

הפקדות בפועל			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		תחזית*	
2019	2020	2021	
3.3	3.3	3.2	א. הפקדות
ב. ההטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד			
			שנה
		17.6	2021
		4.9	2022
		2.8	2023
		2.8	2024
		5.6	2025
		19.1	2026-2030
		47.9	2031 ואילך
		100.7	סך הכל

* אומדן ההפקדות שצפוי לשלמן לתוכניות להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הנוכחית.

במהלך שנת 2020 נרשם קיטון בקרן הון (הפסד אחר) בגין הטבות לעובדים בסך של כ-1.2 מיליוני ש"ח. במהלך שנת 2019 בעיקר כתוצאה משינוי בריבית ההיוון המשמשת לחישוב תזרימי המזומנים החזויים נרשם קיטון בקרן הון (הפסד אחר) בגין הטבות לעובדים בסך של כ-7.3 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראה [ביאור 10](#).

ביאור 23 – עסקאות תשלום מבוסס מניות

- א. ליום 31 בדצמבר 2020, לא קיימות בבנק עסקאות תשלום מבוסס מניות.
- ב. ליום 31 בדצמבר 2019 נותרה למנהל הבכיר מנה אחת (מתוך 4) יחידות פאנטום (מסוג A ו-B) שהוענקו על פי תכנית הקצאה שאושרה בדירקטוריון הבנק ביום 29 בנובמבר 2011. המנה פקעה ביום 10 בינואר 2020.

ביאור 24 – הון עצמי

- א. הון המניות הרשום של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020 מורכב מ-100,250,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח כל אחת (ליום 31 בדצמבר 2019 - דומה). ההון המונפק והנפרע ליום 31 בדצמבר 2020 - 70,517,741 מניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב (ליום 31 בדצמבר 2019 - דומה).
- ב. דיבידנדים.
- ג. מדיניות ומגבלות בחלוקת הדיבידנדים.
- ביום 27 באפריל 2017, החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת ("מדיניות חלוקת דיבידנד"), כמפורט בדוח המידי שפרסם הבנק ביום 27 באפריל 2017. בהתאם למדיניות זו, ניתן יהיה לחלק כדיבידנד עד 30% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון הרגולטורים החלים עליו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. עוד נקבע במדיניות, כי בהגעה ליעדי הלימות ההון ארוכי הטווח ובמתווה עולה כפי שהנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק לפעול על פיה, ניתן יהיה לחלק דיבידנד בשיעור של עד 50% מהרווח הנקי ובכפוף לעמידה בכל יתר התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק.
- בדוחות הכספיים לשנת 2019 ובדוח זה, מפורטים יעדי הלימות ההון המעודכנים שקבע הדירקטוריון ביום 17 בפברואר 2019. בהתחשב ביעדי הצמיחה האסטרטגיים שקבע הדירקטוריון, ממשיך הבנק במדיניות תשלום דיבידנד של עד 30% מהרווח הנקי השנתי של הבנק.
- חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 והוראות בנק ישראל ולמגבלות החלות על הבנק, ולכן נסיבות מסוימות יכול וימנעו מהבנק את האפשרות לחלק דיבידנד.
- מדיניות חלוקת הדיבידנד תישאר בתוקפה כל עוד לא החליט הדירקטוריון אחרת ועשויים להיות בה שינויים מעת לעת ואין באמור בה כדי לגרוע מסמכות דירקטוריון הבנק להחליט מעת לעת בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין ובהוראות רגולטוריות החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או על שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד בגין תקופה מסוימת.
- מובהר בזה, למען הסר ספק, כי אין באישור מדיניות חלוקת דיבידנד כדי ליצור התחייבות כלפי צד שלישי כלשהו לחלוקה של דיבידנד בפועל ו/או מועדי תשלום דיבידנד ו/או שיעורו וכי כל חלוקה של דיבידנד בפועל יהיה כפוף לעמידה בכל התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק בהתייחס לחלוקה ולהחלטה ספציפית של הדירקטוריון.
- ביום 29 במרץ 2020 שלחה המפקחת על הבנקים מכתב לבנקים, ובו הודיעה על הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות מהבנקים בנקודת אחוז אחת, למשך שישה חודשים, על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי ללקוחות על אף משבר הקורונה. במסגרת אותו מכתב, התבקשו הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכניות לרכישה עצמית של מניות, על רקע המשבר האמור.
- ביום 16 באפריל, 2020 החליט דירקטוריון הבנק שלא לשנות את מדיניות הדיבידנד ואת יעד הלימות ההון הקיימים. הנושא יעלה לדיון בשנית ככל שישתנו הנסיבות.
- המידע האמור לעיל בדבר חלוקת הדיבידנד מהווה מידע צופה פני עתיד, העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות ותחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בגורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי שינויים במצב הכלכלי במשק, חקיקה, הוראות גורמי פיקוח ואחרים ושינויים ברווחיות הבנק בתכנית האסטרטגית, ובתכנית העבודה.

חלוקת דיבידנדים

להלן פירוט אודות חלוקת הדיבידנדים בבנק בשנים 2018-2020:

שנה	במיליוני ש"ח
2020	11.8
2019	20.1
2018	29.9

ביאור 24 - הלימות הון, מינוף ונדילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 והוראה 299 בדבר "מדידה והלימות ההון".

א. בנתוני המאוחד

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
		1. הון לצורך חישוב יחס ההון
944.9	988.9	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
-	-	הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
349.7	345.4	הון רובד 2, לאחר ניכויים
1,294.6	1,334.3	סך הכל הון כולל
		2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
8,163.1	8,455.6	סיכון אשראי
39.8	18.1	סיכונים שוק
887.0	961.4	סיכון תפעולי
9,089.9	9,435.1	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
		3. יחס ההון לרכיבי סיכון
10.4%	10.5%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.2%	14.1%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.9%	8.7%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ^(א)
13.4%	12.2%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ^(א)
		ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)
		1. הון עצמי רובד 1
961.5	1,000.0	הון עצמי
-	-	הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1
961.5	1,000.0	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
(16.6)	(11.1)	מיסים נדחים לקבל (בגין הפסדים)*
(16.6)	(11.1)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1
944.9	988.9	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		2. הון רובד 2
248.0	241.2	הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
101.7	104.2	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
349.7	345.4	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
-	-	ניכויים - הון רובד 2
349.7	345.4	סך הכל הון רובד 2

* לא כולל מיסים נדחים מהפרשי עיתוי

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 124 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

(1) לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329 אשר מבטלת את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור שהועמדו בתקופת המשבר וזאת על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי.

לאור האמור לעיל, דרישות ההון החלות על הבנק החל מהדוחות הכספיים מיום 31 במרץ 2020 הינם:

יחסי הון מזעריים	היחס ההון המזערי הנדרש ביום 31.12.2019	היחס ההון המזערי הנדרש בין 31.03.20 ⁽²⁾ ⁽⁴⁾	היחס ההון המזערי הנדרש בין 31.03.21 עד 30.03.23
יחס הון עצמי רובד 1	9%	8%	הנמוך מבין: יחס ההון של הבנק ביום 31.03.21 לבין יחס ההון המזערי של הבנק טרם תקופת הוראת השעה.
יחס הון כולל	12.5%	11.5%	
תוספת בגין הלוואות לדיור	1% מיתרת הלוואות לדיור במועד הדיווח	1% מיתרת הלוואות לדיור ⁽³⁾ , וזאת מלבד הלוואות שניתנו במהלך תקופת השעה.	

⁽²⁾ עד תום תקופת המעבר שקבע בנק ישראל.

⁽³⁾ יתרת הלוואות שניתנו במהלך התקופה 1.3 מיליון ש"ח.

⁽⁴⁾ ביום 7 במרץ, 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים כי הוא פועל להארכת תוקף הוראת השעה המפחיתה את דרישות ההון מהבנקים עד ליום 30 בספטמבר 2021.

ג. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

ליום 31 בדצמבר		
	2020	2019
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר	10.5%	10.4%
השפעת הוראות המעבר	-	-
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר השפעת הוראות המעבר בהוראה 299	10.5%	10.4%
2. יחס כיסוי הנזילות (LCR) לפי הוראות המפקח על הבנקים (בנתוני המאוחד) ⁽¹⁾ מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 221 בדבר יחס כיסוי נזילות.		

ליום 31 בדצמבר		
	2020	2019
יחס כיסוי הנזילות	279%	241%
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	100%	100%
3. יחס המינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים (בנתוני המאוחד) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 218 בדבר יחס מינוף.		

ליום 31 בדצמבר		
	2020	2019
הון רובד 1	988.9	944.9
סך החשיפות	15,694.8	15,167.7
יחס המינוף	6.3%	6.2%
יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	4.5%	5.0%

היישום לראשונה של תקן חכירות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.1% וכ-0.1%, בהתאמה. לפרטים נוספים ראה ביאור 1 [מדיניות חשבונאית](#).
ביום 1 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים כי לנוכח התמשכות משבר הקורונה, והמשך ההתמודדות של משקי הבית והעסקים עם הקשיים התזרימים בעקבות השלכות המשבר, עלה הצורך להבטיח כי הדרישה מהמערכת הבנקאית לעמוד ביחס מינוף מזערי, המותאמת לימי שגרה, לא תהווה חסם להעמדת אשראי בתקופת המשבר. בשל כך, הוחלט כהוראת שעה להפחית את הדרישה לשיעור מזערי של 5.5% בבנקים הגדולים (לעומת 6% טרם הוראת השעה) ול-4.5% בבנקים הבינוניים והקטנים (לעומת 5% טרם הוראת השעה).

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 124 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחסי המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימאלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם.

4. דיבידנדים

במסגרת הוראת השעה אשר נכנסה לתוקף ביום 30 במרץ 2020 כחלק מההתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין 201 בנושא "מדידה והלימות הון", ביקשה המפקחת על הבנקים מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה.

ביום 16 באפריל, 2020 החליט דירקטוריון הבנק שלא לשנות את מדיניות הדיבידנד ואת יעד הלימות ההון הקיימים. הנושא יעלה לדיון בשנית ככל שישתנו הנסיבות.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	
20.1	11.8	דיבידנדים שהוכרזו ושולמו

ביאור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
		יתרת אשראי מפקידונות לפי מידת גביה ⁽²⁾
482.8	390.4	מטבע ישראלי צמוד למדד
52.1	56.7	מטבע ישראלי לא צמוד
534.9	447.1	סך הכל
		מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה
8.5	7.7	הלוואות מפקידונות לפי מידת הגביה
0.7	1.5	הלוואות עומדות
9.2	9.2	סך הכל

ב. תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה⁽³⁾

ליום 31 בדצמבר						
2019	2020					
	סך הכל	סך הכל	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים
						עד שנה
						תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה ⁽³⁾
24.7	16.9	0.4	3.1	4.7	3.7	5.0
21.0	13.9	0.3	2.3	3.9	3.1	4.3
						תזרימים חוזיים עתידיים
						תזרימים צפויים מהוונים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾

⁽¹⁾ אשראים ופיקדונות מפקידונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים עם עמלת גביה.

⁽²⁾ הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם, בסך 11.9 מיליוני ש"ח (2019 - 12.5 מיליוני ש"ח), לא נכללו בביאור זה.

⁽³⁾ כולל מבזר מטבע חוץ ומבזר שקלי הלא צמוד שאינו עולה על 10% מסך הפיקדונות לפי מידת גביה.

⁽⁴⁾ היוון בוצע לפי שיעור של 2.85% (2019 - 2.67%).

⁽⁵⁾ הנתונים אינם לוקחים בחשבון הערכה של פירעונות מוקדמים.

1. הבנק הינו צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות שנקטו נגדו לקוחותיו, או לקוחותיו בעבר, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק במהלך העסקים הרגיל. לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בדוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.
2. ביום 17 בנובמבר, 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - המחלקה הכלכלית בתל אביב תובענה ובקשה לאישור התובענה כייצוגית כנגד הבנק וכנגד מספר נתבעים נוספים שניהנו כדיקטורים בכלל, בטענה לפיה כלל בטוחה, בכובעה כמנהל תיקים, ביצעה עבור לקוחותיה עסקאות בניירות ערך של חברות מקבוצת אי.די.בי, וזאת תוך העדפה של האינטרסים שלה ושל חברות שונות בקבוצת אי.די.בי על פני האינטרסים של לקוחותיה. לטענת התובע, הפרה כלל בטוחה את הוראות הדין, לרבות הוראות חוק העיסוק בייעוץ השקעות, שעניין חובת האמונים של כלל בטוחה כלפי לקוחותיה, חובתה ליידע את לקוחותיה על ניגוד עניינים הקיים לה בביצוע פעולות כאמור ומבלי לקבל את הסכמתם מראש עבור לביצועה של כל עסקה שיש בה משום ניגוד עניינים, וכן איסור על העדפת נכסים פיננסיים של כלל בטוחה או תאגיד הקשור אליה. לטענת התובע הוא היה קשור בהסכם לניהול השקעות עם כלל בטוחה, אשר רכשה לתיקו ניירות ערך של חברות מקבוצת אי.די.בי, ובפעולותיה גרמה לו כלל בטוחה הפסדים משמעותיים. סכום התביעה האישית מוערך בכ-19 אלפי ש"ח. המבקש ציין כי לא ניתן להעריך בשלב זה את סכום התביעה הקבוצתית.
- ביום 8 בינואר, 2017 ניתנה החלטה בבקשת האישור (להלן: "ההחלטה") המאשרת את ניהול התובענה כייצוגית כנגד כלל בטוחה, ודוחה את הבקשה בנוגע לדיקטורים. חברי הקבוצה כפי שנקבעו בהחלטה הינם "כל מי שקיבל שירותי ניהול השקעות מחברת כלל פיננסים בטוחה ("בטוחה") ובמסגרת ניהול התיקים רכשה עבורו בטוחה (או מי מטעמה) ניירות ערך, בלי שהתקבל אישורו מראש ביחס לכל עסקה כאמור, וכתוצאה מהרכישה כאמור נגרם לו נזק. כן נקבע בהחלטה כי הקבוצה תכלול את מי שבוצעו בחשבונו רכישות של ניירות ערך כאמור בתקופה של עד 7 שנים טרם הגשת בקשת האישור ועד המועד בו הושלמה עסקת המיזוג של כלל בטוחה לבנק ירושלים. ביום 28 במאי, 2017 הוגש כתב הגנה מטעם הבנק. ביום 17 בדצמבר, 2017 הוגש כתב תשובה מטעם המבקש. מאז שנת 2018 ו- עד למועד פרסום דו"ח זה מנהלים הצדדים הליכים בתיק.
- ביום 6 באוגוסט, 2013 רכש בנק ירושלים את מלוא מניות כלל בטוחה מחברת כלל פיננסים בע"מ, אשר החזיקה ב-100% ממניות כלל בטוחה. לפיכך, בהתאם להסכם הרכישה, אחראי הבנק גם להתחייבויות וחובות כלל בטוחה בגין תביעה זו, ככל שתהייה. זאת, בכפוף להתחייבות כלל פיננסים לשפות את הבנק בגין נזקים הנובעים מאירועים שאירעו בכלל בטוחה לפני מועד המכירה, ובכללם תשלום על פי פסק דין שיינתן בתביעה זו, ככל שיינתן, ככל שהסך הכולל של נזקים אלו יעלה על 2.5 מיליוני ש"ח. ביום 21 בדצמבר, 2014 הודיעו כלל פיננסים בע"מ, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ לבנק ירושלים כי כלל פיננסים בע"מ המחיתה את התחייבויותיה וזכויותיה עפ"י סעיף 10 להסכם הרכישה לכלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ. לפיכך, כיום חלה התחייבותה לשיפוי של כלל פיננסים בע"מ על כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ. להערכת הנהלת הבנק, המתבססת על הערכת יועציו המשפטיים באשר לסיכויי התביעה, ההפרשה שנכללה בדוחות הכספיים בניכוי השיפוי הינה נאותה.
3. ביום 6 באוגוסט, 2017 הוגשה והתקבלה בבנק בקשה, שהוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז, לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק, שעניינה ביטול הטבות בעמלות עו"ש הנגבות מלקוחות, אשר לפי הנטען זכאים להטבות אלו ללא הגבלה בזמן. ביום 19 ביולי, 2018, נחתם הסכם פשרה שאושר על ידי המגשר ועל ידי בית המשפט, לפיו התחייב הבנק להשיב ללקוחותיו עמלות שנגבו מחשבונם לתקופה ובאופן כפי שסוכם בין הצדדים. ביום 24 ביוני, 2019 ניתן פס"ד המאשר את הסכם הפשרה, למעט שינוי שקבע בית המשפט לעניין מנגנון תשלום שכ"ט לב"כ המבקשים באופן לא מהותי. במהלך הרבעון השלישי לשנת 2019 שילם הבנק סכומים ללקוחות, לתובע ולב"כ התובע, בסך כולל של כ-2.6 מיליוני ש"ח בהתאם להסכם הפשרה. במהלך הרבעון השני לשנת 2020 שילם הבנק סכומים לא מהותיים נוספים בהתאם להסכם הפשרה, בכך הגיעה תביעה זו לסיומה.
4. ביום 23 במרץ 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז (והתקבלה בבנק ביום 14 במאי 2020) בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק, במסגרתה נתבע הבנק להשיב סכומי עמלות שגבה מלקוחותיו שהינם "יחיד / עסק קטן", ככל שסכומים אלו עולים על הסכום בו היו מחויבים אילו היה חל עליהם תעריפון עסק גדול של הבנק, לעניין אותו שרות. לצורך הגשת הבקשה לבית המשפט המחוזי, העריכה התובעת כי סכום התביעה עולה על הסך של 2.5 מיליוני ש"ח. הבנק כלל הפרשה בגין תביעה זו בדוחות הכספיים בהתאם להערכתו ולהערכת יועציו המשפטיים.

ביאור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. תביעות משפטיות (המשך)

5. ביום 7 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק ו-14 בנקים נוספים, וכן הביטוח הלאומי, רשות האכיפה ועוד, ע"ס כולל של 300 מיליוני ש"ח במסגרתה תובע המבקש לפצות את מקבלי קצבאות הביטוח הלאומי, אשר לא יכלו למשוך את כספם מהחשבון בנסיבות הסגר של ימי הקורונה, ולתת צו עשה לכל הבנקים שלא למנוע משיכת גמלת ביטוח לאומי, ולהנפיק ללקוחותיהם כרטיס מסוג דביט כמתחייב מהוראת הפיקוח על הבנקים מיום 22 במרץ 2020.

מגיש הבקשה ביקש לקבל פטור מתשלום אגרה. בקשתו נדחתה ונקבע כי עליו לשלם את האגרה עד ליום 29 בספטמבר, 2020. מכיוון שהמבקש לא שילם האגרה כאמור, הורה בית המשפט הנכבד ביום 14 באוקטובר, 2020 על מחיקת ההליך. ביום 22 באוקטובר, 2020 הגיש המבקש בקשת רשות ערעור על החלטות בית המשפט ובקשה לפטור מהפקדת ערבו. הבנק הגיש התנגדות לבקשת הפטור האמורה. טרם ניתנה החלטה בבקשה. בהתאם לחוות דעתם של עורכי הדין המייצגים את הבנק בבקשה זו, קלושים סיכוייה להתקבל.

6. ביום 28 בדצמבר, 2020 הומצאה לבנק בקשה לאישור תביעה ייצוגית כנגד הבנק וששה בנקים נוספים, בטענה שהבנקים פעלו בניגוד להוראות חוק נתוני אשראי ותקנתיו, בעת שדיווחו על לקוחות מסויימים שלא בהתאם לאופן שנדרש לדווח לפי החוק האמור.

לטענת המבקשים, הדיווחים השגויים הביאו ליצירת חיווי שלילי בדוחות האשראי של הלקוחות, באופן שגרם להם לנזקים שונים, כגון: חוסר היכולת לקבל אשראי. עילות התביעה הן – רשלנות, פגיעה באוטונומיה, הוצאת שם רע, ופגיעה בפרטיות. הסעדים הנבועים הם סעד הצהרתי, צו עשה וסעד כספי, וסכום התביעה המשוער הוא מעל 2.5 מיליוני ש"ח. בשל השלב המקדמי בו מצויה הבקשה, לא ניתן להעריך את סיכוייה.

7. נכון ליום 31 בדצמבר 2020, לבנק אין חשיפה מהותית בגין תביעות שהוגשו נגדו אשר ההסתברות להתממשותן אינה קלושה למעט כמפורט בסעיף 2 ובסעיף 4 לביאור זה.

ד. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1. הבנק וחברה מאוחדת התקשרו בחוזה שכירות ארוכי טווח הכוללים אופציה להארכה. דמי השכירות לתשלום בשנים הבאות בגין התקשרויות כאמור, הינם כדלהלן:

ליום 31 בדצמבר		
	2020	2019
שנה ראשונה	16.9	16.7
שנה שניה	15.9	13.4
שנה שלישית	15.6	12.9
שנה רביעית	14.8	12.6
שנה חמישית ואילך	100.4	93.7
סה"כ חוזה שכירות לזמן ארוך	163.6	149.3

2. פעילות מכירת תיקי אשראי בתקופת הדוח:

ליום 31 בדצמבר 2020		
	2020	2019
הערך בספרים של האשראי שנמכר ליום המכירה	528.8	533.9
תמורה שהתקבלה במזומן	594.7	590.0
סך הכול רווח ממכירת אשראי בתקופה	65.9	56.1

היתרה המצטברת של האשראים שנמכרו ליום 31 בדצמבר 2020 כ-1,187 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים [ראה ביאור 29](#).

ביאור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

3. התחייבויות להשקעה בקרנות חוב פרטיות

ליום 31 בדצמבר		
2020	2019	
33.1	-	התחייבויות להשקעה בקרנות חוב פרטיות

ביאור 25א - ערבויות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. כלי

במהלך העסקים הרגיל, מעניק הבנק ללקוחותיו מגוון של ערבויות ושיפויים על מנת לשפר את יציבות האשראי שלהם ולאפשר להם לבצע מגוון רחב של פעילויות עסקיות. חוזי הערבות כוללים דרישה מותנית, שהתאגיד הבנקאי הערב ישלם לצד הנערב (הצד המשווק), תשלומים על בסיס: (א) שינויים בנכס הבסיס, התחייבות או נייר ערך הוני של הצד המובטח; או (ב) כשל של צד ג' בביצוע הסכם מחייב. הסדרי ערבות עיקריים שהוענקו על ידי התאגיד הבנקאי כערב, כוללים ערבויות ביצוע, ערבויות לרוכשי דירות וערבויות פיננסיות אחרות. בתחילת הערבות, מועד ההכרה לראשונה, התאגיד הבנקאי הערב מכיר בהתחייבות בגין הערבות הנמדדת לראשונה בהתאם לשווייה ההוגן של הערבות.

ב. מידע יתרת בערבויות לפי תקופת פקיעה חוזית

קביעת הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים שהתאגיד הבנקאי עשוי להידרש לשלם במסגרת הערבויות, מבוססת על הסכום הנקוב של הערבויות ללא התחשבות בגביות אפשריות כתוצאה מהוראות תנאי חזרה (Recourse) או מבטחונות מוחזקים או משועבדים. להלן פרטים בדבר הערך בספרים וסכום החשיפה המקסימלית להפסד בגין ערבויות ושיפויים שניתנו על ידי הבנק:

ליום 31 בדצמבר 2020						
יתרת חוזים	סך הכל	פקיעה לאחר 5 שנים		פקיעה לאחר 3 שנים		פקיעת שנה או פחות
		שנים	שנים ועד 5 שנים	שנה ועד 3 שנים	שנים	
ערבויות להבטחת אשראי	119.5	0.5	5.6	113.4	-	-
ערבויות לרוכשי דירות	0.8	-	-	0.8	-	-
ערבויות והתחייבויות אחרות	120.4	0.1	5.0	101.6	13.7	13.7
סך הכל ערבויות	240.7	0.6	10.6	215.8	13.7	13.7

ליום 31 בדצמבר 2019						
יתרת חוזים	סך הכל	פקיעה לאחר 5 שנים		פקיעה לאחר 3 שנים		פקיעת שנה או פחות
		שנים	שנים ועד 5 שנים	שנה ועד 3 שנים	שנים	
ערבויות להבטחת אשראי	120.2	0.5	0.1	90.9	28.7	28.7
ערבויות לרוכשי דירות	0.8	-	-	-	0.8	0.8
ערבויות והתחייבויות אחרות	146.3	0.1	0.1	123.8	22.3	22.3
סך הכל ערבויות	267.3	0.6	0.2	214.7	51.8	51.8

ביאור 26 - שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות

- א. על פי חוקי העזר של מסלקת מעו"ף בע"מ (להלן: "מסלקת מעו"ף"), נדרש הבנק כחבר מסלקת מעו"ף להפקיד בטחונות נזילים עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים. לצורך זה, שיעבד הבנק לטובת מסלקת מעו"ף את זכויותיו בחשבונות הבאים:
1. חשבון במסלקת הבורסה על שם מסלקת מעו"ף בו מופקדות איגרות חוב ממשלתיות בשווי מלוא דרישת הבטוחות מלקוחות הבנק ובגין חלקו של הבנק בקרן הסיכונים (להלן: "חשבון הבטוחות"). שווי איגרות החוב שהופקדו ליום 31 בדצמבר, 2020 הסתכם בסך של 14.5 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 - 9.0 מיליוני ש"ח).
 2. חשבון בבנק ישראל על שם מסלקת מעו"ף בו יופקדו מזומנים בשווי של לא פחות מ-25% מחלקו של הבנק בקרן הסיכונים, וכן יופקדו בחשבון זה מזומנים שישולמו כפירות של ניירות ערך שיופקדו בחשבון הבטוחות של הבנק. נכון ליום 31 בדצמבר 2020 הופקדו כספים בחשבון זה בסך של 1.4 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2019 - 1.3 מיליוני ש"ח).
- החשבונות המפורטים לעיל משועבדים בשעבוד צף לטובת מסלקת מעו"ף וכן משועבדים גם בשעבוד קבוע לטובת מסלקת מעו"ף.
- ב. כחבר הבורסה נדרש הבנק להפקיד בטחונות נזילים להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחות הבנק כלפי מסלקת הבורסה בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים של מסלקת הבורסה. לצורך זה, שיעבד הבנק לטובת מסלקת הבורסה בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה את זכויותיו בחשבונות הבאים:
1. חשבון במסלקת הבורסה על שמה ואשר מנהל עבור הבנק בו מופקדות איגרות חוב ממשלתיות בשווי מלוא דרישת הבטוחות מלקוחות הבנק ובגין חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם בסך של 6.2 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 - 4.0 מיליוני ש"ח).
 2. חשבון בבנק ישראל ע"ש מסלקת הבורסה בו יופקדו מזומנים בשווי של לא פחות מ-25% מחלקו של הבנק בקרן הסיכונים, וכן יופקדו בחשבון זה מזומנים שישולמו כפירות של ניירות ערך שיופקדו בחשבון הבטוחות של הבנק. נכון ליום 31 בדצמבר 2020 הופקדו כספים בחשבון זה בסך של 2.5 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2019 - 0.7 מיליוני ש"ח).
- ג. לצורך הבטחת אשראי שנתן או ייתן בנק ישראל לבנק במסגרת פעילות הבנק במערכת זה"ב (RTGS), שיעבד הבנק לטובת בנק ישראל, על פי הסכם עמו מיום 24 בינואר 2011, אגרות חוב בהן מחזיק הבנק ואשר הופקדו או יופקדו בחשבון ייעודי המתנהל בבורסה לני"ע על שם בנק ישראל. השעבוד הינו ללא הגבלה בסכום. ליום 31 בדצמבר, 2020 שועבדו בטחונות בסך 125.9 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2019 - לא שועבדו בטוחות).
- ד. במסגרת הסכם מיום 21 בנובמבר 2016 למכירת תיק הלוואות לאיילון חברה לביטוח בע"מ ואיילון פנסיה וגמל בע"מ (להלן, ביחד ולחוד: "איילון"), המחזיקה הבנק לטובת איילון 80% מכלל זכויותיו והתחייבויותיו בתיק הלוואות ובביטוחנות להלוואות. סך הלוואות שהומחו לאיילון על פי ההסכם עמד ביום 31 בדצמבר 2020 על סך של כ-8.8 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 - 10.2 מיליוני ש"ח). הודעה בגין המחאת הזכויות נרשמה בספרי הבנק אצל רשם החברות. יצוין כי הבנק לא רשם רווח או הפסד כתוצאה מעסקה זו.
- ה. שיעבוד לטובת איילון חברה לביטוח בע"מ להבטחת התחייבויותיה של מעוז דניאל חברה קבלנית לבניה בע"מ במסגרת הסכם שנחתם ביום 29 במאי, 2017. עם זאת, המקור להתחייבות נפרע. השעבוד ברשם החברות נמחק ברבעון הראשון לשנת 2020.
- ו. במסגרת הסכמים בין הבנק לגופים מוסדיים למכירת אשראים שניתנו על ידי הבנק ללקוחותיו, רשם הבנק המחאות זכות על זכויות לקוחותיו שנמכרו לטובת הגופים הרוכשים (וכתוצאה מהמכירה נגרעו ממאזן הבנק). להלן פרטי המחאות הזכות שנרשמו כאמור:
1. שיעבוד במסגרת מכירת תיק אשראי מיום 1 באפריל, 1991 לקופת הגמל תמר.
 2. שיעבוד במסגרת מכירת תיק אשראי מיום 1 בפברואר 2018 לכלל חברה לביטוח בע"מ, כלל פנסיה וגמל בע"מ ועתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ.
 3. שיעבוד במסגרת הסכם מיום 31 באוקטובר, 2018, למכירת תיק אשראי צרכני למיטב דש גמל ופנסיה בע"מ.
 4. שיעבוד במסגרת מכירת תיק אשראי מיום 30 באפריל, 2019 לתאגידים מקבוצת הפניקס חברה לביטוח בע"מ.
 5. שיעבוד במסגרת מכירת תיק אשראי מיום 8 בדצמבר, 2019 לתאגידים מקבוצת כלל חברה לביטוח בע"מ.
 6. שיעבוד במסגרת מכירת תיק אשראי מיום 11 במרץ, 2020 לתאגידים מקבוצת הפניקס חברה לביטוח בע"מ.
 7. שיעבוד במסגרת מכירת תיק אשראי מיום 30 בספטמבר, 2020 לתאגידים מקבוצת כלל חברה לביטוח בע"מ.

פירוט ניירות ערך אשר שועבדו לטובת מסלקת המעו"ף ומסלקת הבורסה כמפורט לעיל (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר		
2020	2019	
20.7	13.0	ניירות ערך זמינים למכירה

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. יישום הוראות המפקח בדבר מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

פעילות הבנק כמתווך פיננסי חושפת אותו למגוון סיכונים ובכלל זה סיכונים שוק, סיכונים כוללים בין היתר סיכונים בסיס, סיכונים ריבית, סיכונים לתנודתיות בשערי החליפין וסיכונים בקצב האינפלציה. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שוק, כאמור לעיל, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים שוק. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap), וחוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Future, Forward). הבנק אינו מבצע עסקאות באופציות לחשבוננו (נטסטרו) למעט לצרכי גידור.

העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשוויים ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.

הבנק מתקשר בחוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך האם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע האם מכשיר נכרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נכרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח.

ב. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 בדצמבר 2019		
נגזרים שאינם למסחר		סה"כ	נגזרים שאינם למסחר		סה"כ
נגזרים למסחר	סה"כ		נגזרים למסחר	סה"כ	
חוזי ריבית					
חוזי Forward ו-Futures	-	-	-	-	56.7
Swaps ⁽¹⁾	-	-	-	-	410.9
סה"כ ⁽²⁾	-	-	-	-	467.6
חוזי מטבע חוץ					
חוזי Forward ו-Futures ⁽³⁾	344.1	75.3	419.4	104.7	178.4
אופציות שנכתבו	-	9.5	9.5	-	14.2
אופציות שנקנו	-	9.5	9.5	-	14.2
סה"כ	344.1	94.3	438.4	104.7	206.8
חוזי בגין מניות					
אופציות שנכתבו	-	75.0	75.0	-	283.3
אופציות שנקנו ⁽⁴⁾	-	75.0	75.0	-	283.3
סה"כ	-	150.0	150.0	-	566.6
חוזי אשראי					
הבנק מוטב	58.0	-	58.0	65.4	65.4
סה"כ	58.0	-	58.0	65.4	65.4
סה"כ סכום נקוב	402.1	244.3	646.4	517.0	1,306.4

⁽¹⁾ מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 0 מיליוני ש"ח לימים 31.12.2020 ו-31.12.2019.

⁽²⁾ מזה: חוזי החלפת שקל-מדד לימים 31.12.2020 ו-31.12.2019 בסך 0 ו-300 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

⁽³⁾ מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט לימים 31.12.2020 ו-31.12.2019 בסך 171.3 ו-40.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

⁽⁴⁾ מזה: נסחרים בבורסה לימים 31.12.2020 ו-31.12.2019 בסך 71.4 ו-265.3 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2020					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
נגזרים שאינם			נגזרים שאינם		
סה"כ	נגזרים למסחר	למסחר	סה"כ	נגזרים למסחר	למסחר
-	-	-	-	-	-
0.7	-	0.7	0.6	-	0.6
0.8	0.8	-	0.8	0.8	-
-	-	-	-	-	-
2.0	-	2.0	-	-	-
3.5	0.8	2.7	1.4	0.8	0.6
2.0	-	2.0	-	-	-
1.5	0.8	0.7	1.4	0.8	0.6

⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2019					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
נגזרים שאינם			נגזרים שאינם		
סה"כ	נגזרים למסחר	למסחר	סה"כ	נגזרים למסחר	למסחר
0.2	0.2	-	1.4	-	1.4
0.6	0.1	0.5	0.6	0.1	0.5
1.2	1.2	-	1.2	1.2	-
-	-	-	-	-	-
1.3	-	1.3	-	-	-
3.3	1.5	1.8	3.2	1.3	1.9
1.3	-	1.3	-	-	-
2.0	1.5	0.5	3.2	1.3	1.9

⁽¹⁾

ביאור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

ליום 31 בדצמבר 2020					
בורסות	בנקים	דילרים / ברוקרים	אחרים	סה"כ	
0.5	0.6	0.3	-	1.4	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	-	-	-	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
0.5	0.6	0.3	-	1.4	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
1.5	4.2	(0.3)	-	5.4	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
2.0	4.8	-	-	6.8	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
0.8	0.7	-	2.0	3.5	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	-	-	-	-	ביטחון במזומן ששוועבד
0.8	0.7	-	2.0	3.5	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
ליום 31 בדצמבר 2019					
בורסות	בנקים	דילרים/ברוקרים	אחרים	סך הכל	
0.6	2.4	0.2	-	3.2	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	(1.3)	-	-	(1.3)	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
0.6	1.1	0.2	-	1.9	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
3.5	4.4	(0.2)	-	7.7	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
4.1	5.5	-	-	9.6	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
1.3	0.7	-	1.3	3.3	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	-	-	-	-	ביטחון במזומן ששוועבד
1.3	0.7	-	1.3	3.3	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ביאור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

ליום 31 בדצמבר 2020					
	עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סך הכל
חוזי ריבית (שקל- מדד)	-	-	-	-	-
חוזי ריבית (אחר)	-	-	-	-	-
חוזי מטבע חוץ	438.2	0.2	-	-	438.4
חוזים בגין מניות	137.5	12.2	0.3	-	150.0
חוזי אשראי	-	-	-	58.0	58.0
סך הכל	575.7	12.4	0.3	58.0	646.4

ליום 31 בדצמבר 2019					
סך הכל	1,049.1	100.0	91.9	65.4	1,306.4

⁽¹⁾ ההפרש הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלוואה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על החבות של הלוואה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלוואה.

⁽²⁾ מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם לימים 31.12.2020 ו-31.12.2019 בסך 1.4 מיליוני ש"ח ו-3.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה, הכלולה בסעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים.

⁽³⁾ כלל היתרה כפופה להסדרי התחשבות נטו או הסדרים דומים.

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים

1. הגדרות

- (1) אנשים פרטיים - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להן חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ואחר".
- (2) מגזר בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- (3) משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- (4) עסק - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- (5) מחזור פעילות - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- (6) עסק זעיר - עסק שמחזור פעילותו קטן מ-10 מיליוני ש"ח.
- (7) עסק קטן - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-10 מיליוני ש"ח וקטן מ-50 מיליוני ש"ח.
- (8) עסק בינוני - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.
- (9) עסק גדול - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח.
- (10) מגזר ניהול פיננסי - יכול את הפעילויות הבאות: פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקאות רכש חוזר ושאלה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך, פעילות ניהול נכסים והתייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים, נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות, פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים, אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.
- (11) נכסים בניהול - ניירות ערך של לקוחות, הלוואות בניהול הבנק ונכסים הנובעים מפעילות לפי מידת הגבייה.

2. הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו - מרווח המתקבל מההפרש בין ריבית האשראי שהועמד ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ האשראי). וכן רווח המתקבל מההפרש בין ריבית הפיקדון שניתן ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ הפיקדון).

הכנסות שאינן מריבית - הכנסות שאינן מריבית נזקפות ישירות למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות בגין הפסדי אשראי - ההפרשה נזקפה למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה בוצעה ההפרשה. באופן דומה, גביה מהפרשה שבוצעה או הקטנתה יוחסה אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות תפעוליות ואחרות - הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו ספציפית למגזרי הפעילות. יתרת ההוצאות העקיפות או ההוצאות הישירות שלא ניתן היה לשייכן באופן ישיר, יוחסו על פי מודל לפיו הוצאות אלו מיוחסות בהתאם לחלקן היחסי של המשרות הישירות במגזר מסך המשרות בבנק, המהווה אומדן מיטבי להיקף פעילות הלקוח במגזר הפעילות.

מיסים על הכנסה - המיסים חושבו על פי שיעור המס האפקטיבי, ויוחסו בהתאם לכל מגזר.

3. לעניין השפעת התפשטות נגיף הקורונה ראה [ביאור 34](#).

לפרטים אודות גידול בהפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2020 ראה [ביאור 34](#).

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח
4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							
מגזר ניהול	גופים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים	בנקאות	משקי בית ⁽¹⁾	פרטית	סך הכל
פיננסו ⁽³⁾	מוסדיים	וגדולים ⁽²⁾	וזעירים				
521.5	13.1	-	15.4	59.4	0.3	433.3	הכנסות ריבית מחיצוניים
100.8	11.2	2.0	2.4	4.2	19.6	61.4	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
420.7	1.9	(2.0)	13.0	55.2	(19.3)	371.9	מחיצוניים
-	58.7	4.1	0.2	(19.4)	24.3	(67.9)	בינמזרי
420.7	60.6	2.1	13.2	35.8	5.0	304.0	סך הכנסות ריבית, נטו
169.2	78.9	-	11.9	25.6	2.9	49.9	סך הכנסות שאינן מריבית
589.9	139.5	2.1	25.1	61.4	7.9	353.9	סך ההכנסות
102.4	4.8	-	(0.1)	0.6	(0.1)	97.2	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
407.6	9.1	2.2	8.9	28.5	10.8	348.1	הוצאות תפעוליות ואחרות
79.9	125.6	(0.1)	16.3	32.3	(2.8)	(91.4)	רווח (הפסד) לפני מיסים
29.7	46.7	-	6.0	12.0	(1.0)	(34.0)	הפרשה למיסים על הרווח
50.2	78.9	(0.1)	10.3	20.3	(1.8)	(57.4)	רווח נקי (הפסד)
							מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
216.3	3.3	0.9	4.2	14.1	5.4	188.4	הוצאות ישירות
191.3	5.8	1.3	4.7	14.4	5.4	159.7	הוצאות עקיפות
170.3	82.0	1.2	13.2	29.3	1.7	42.9	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
14,638.0	3,732.2	-	441.1	1,248.7	6.6	9,209.4	יתרה ממוצעת של נכסים
11,071.7	165.9	-	441.1	1,248.7	6.6	9,209.4	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
11,072.6	160.2	-	424.2	1,162.6	2.8	9,322.8	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
21.8	3.5	-	-	1.7	-	16.6	יתרת חובות כגומים
128.0	-	-	-	1.1	-	126.9	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
13,655.2	2,098.9	758.0	746.2	832.3	1,942.6	7,277.2	יתרה ממוצעת של התחייבויות
11,556.3	-	758.0	746.2	832.3	1,942.6	7,277.2	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
11,705.2	-	534.6	685.3	749.2	2,050.5	7,685.6	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
9,318.3	990.0	2.2	679.4	1,392.7	15.3	6,238.7	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
9,435.1	1,084.5	5.4	659.8	1,410.3	13.7	6,261.4	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
4,341.4	1,053.6	90.5	439.5	159.1	689.4	1,909.3	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
							פיצול הכנסות ריבית, נטו:
331.5	7.5	-	11.7	34.0	0.1	278.2	מרווח מפעילות מתן אשראי
29.3	-	2.0	1.3	1.5	4.8	19.7	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
59.9	53.1	0.1	0.2	0.3	0.1	6.1	אחר
420.7	60.6	2.1	13.2	35.8	5.0	304.0	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

הערות בסוף חלק 4.

דוחות נספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך) - אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
הכנסות ריבית מחיצוניים	מגזר משקי בית				
	הלואאות לדיור	אחר	סך הכל משקי בית	סך הכל בנקאות פרטית	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	285.1	148.2	433.3	0.3	433.6
הוצאות ריבית מחיצוניים	-	61.4	61.4	19.6	81.0
הכנסות ריבית, נטו:					
מחיצוניים	285.1	86.8	371.9	(19.3)	352.6
בינמגזרי	(127.5)	59.6	(67.9)	24.3	(43.6)
סך הכנסות ריבית, נטו	157.6	146.4	304.0	5.0	309.0
סך הכנסות שאינן מריבית	20.6	29.3	49.9	2.9	52.8
סך ההכנסות	178.2	175.7	353.9	7.9	361.8
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	10.4	86.8	97.2	(0.1)	97.1
הוצאות תפעוליות ואחרות	99.8	248.3	348.1	10.8	358.9
רווח (הפסד) לפני מיסים	68.0	(159.4)	(91.4)	(2.8)	(94.2)
הפרשה למיסים על הרווח	25.2	(59.2)	(34.0)	(1.0)	(35.0)
רווח נקי (הפסד)	42.8	(100.2)	(57.4)	(1.8)	(59.2)
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:					
הוצאות ישירות	48.9	139.5	188.4	5.4	193.8
הוצאות עקיפות	50.9	108.8	159.7	5.4	165.1
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	74.7	(31.8)	42.9	1.7	44.6
יתרה ממוצעת של נכסים	7,753.3	1,456.1	9,209.4	6.6	9,216.0
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	7,753.3	1,456.1	9,209.4	6.6	9,216.0
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	7,941.9	1,380.9	9,322.8	2.8	9,325.6
יתרת חובות פגומים	7.1	9.5	16.6	-	16.6
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	123.1	3.8	126.9	-	126.9
יתרה ממוצעת של התחייבויות	-	7,277.2	7,277.2	1,942.6	9,219.8
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	-	7,277.2	7,277.2	1,942.6	9,219.8
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	-	7,685.6	7,685.6	2,050.5	9,736.1
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	4,459.2	1,779.5	6,238.7	15.3	6,254.0
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	4,615.9	1,645.5	6,261.4	13.7	6,275.1
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	471.8	1,437.5	1,909.3	689.4	2,598.7
פיצול הכנסות ריבית, נטו:					
מרווח מפעילות מתן אשראי	150.3	127.9	278.2	0.1	278.3
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	-	19.7	19.7	4.8	24.5
אחר	6.1	-	6.1	0.1	6.2
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	157.6	146.4	304.0	5.0	309.0

הערות בסוף חלק 4.

דוחות נכסיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך) - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
סך הכל	מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים וגדולים		
	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	45.5	13.9	59.4	15.4	-	15.4
הוצאות ריבית מחיצוניים	0.1	4.1	4.2	0.5	1.9	2.4
הכנסות ריבית, נטו:						
מחיצוניים	45.4	9.8	55.2	14.9	(1.9)	13.0
בינמגזרי	(12.6)	(6.8)	(19.4)	(2.7)	2.9	0.2
סך הכנסות ריבית, נטו	32.8	3.0	35.8	12.2	1.0	13.2
סך הכנסות שאינן מריבית	16.8	8.8	25.6	10.5	1.4	11.9
סך ההכנסות	49.6	11.8	61.4	22.7	2.4	25.1
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	0.6	-	0.6	(0.1)	-	(0.1)
הוצאות תפעוליות ואחרות	17.2	11.3	28.5	8.7	0.2	8.9
רווח (הפסד) לפני מיסים	31.8	0.5	32.3	14.1	2.2	16.3
הפרשה למיסים על הרווח	11.8	0.2	12.0	5.2	0.8	6.0
רווח נקי (הפסד)	20.0	0.3	20.3	8.9	1.4	10.3
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:						
הוצאות ישירות	8.4	5.7	14.1	4.1	0.1	4.2
הוצאות עקיפות	8.9	5.6	14.5	4.6	0.1	4.7
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	25.6	3.7	29.3	11.8	1.4	13.2
יתרה ממוצעת של נכסים	1,126.7	122.0	1,248.7	441.1	-	441.1
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	1,126.7	120.5	1,248.7	441.1	-	441.1
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	1,050.0	112.6	1,162.6	424.2	-	424.2
יתרת חובות פגמים	1.7	-	1.7	-	-	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	1.1	-	1.1	-	-	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות	301.0	531.3	832.3	398.1	348.1	746.2
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	301.0	531.3	832.3	398.1	348.1	746.2
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	262.7	486.5	749.2	523.9	161.4	685.3
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	1,286.3	106.4	1,392.7	607.6	71.8	679.4
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	1,373.0	37.3	1,410.3	636.5	23.3	659.8
יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול	10.6	148.5	159.1	407.6	31.9	439.5
פיצול הכנסות ריבית, נטו:						
מרווח מפעילות מתן אשראי	32.1	1.9	34.0	11.7	-	11.7
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	0.4	1.1	1.5	0.4	0.9	1.3
אחר	0.3	-	0.3	0.1	0.1	0.2
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	32.8	3.0	35.8	12.2	1.0	13.2

הערות בסוף חלק 4.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך) - מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
פעילות	פעילות ניהול נכסים	פעילות השקעה	אחר	סך הכל
למסחר	והתחייבויות	ריאלית		
-	13.1	-	-	13.1
-	11.2	-	-	11.2
הכנסות ריבית מחיצוניים				
הוצאות ריבית מחיצוניים				
הכנסות ריבית, נטו:				
-	1.9	-	-	1.9
-	58.7	-	-	58.7
מחיצוניים				
בינמגזרי				
-	60.6	-	-	60.6
סך הכנסות ריבית, נטו				
2.4	5.7	-	70.8	78.9
סך הכנסות שאינן מריבית				
2.4	66.3	-	70.8	139.5
סך ההכנסות				
-	4.8	-	-	4.8
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
4.9	4.2	-	-	9.1
הוצאות תפעוליות ואחרות				
(2.5)	57.3	-	70.8	125.6
רווח (הפסד) לפני מיסים				
(0.9)	21.3	-	26.3	46.7
הפרשה למיסים על הרווח (חסכון במס)				
(1.6)	36.0	-	44.5	78.9
רווח נקי (הפסד)				
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:				
2.3	1.0	-	-	3.3
הוצאות ישירות				
2.7	3.1	-	-	5.8
הוצאות עקיפות				
-	37.5	-	44.5	82.0
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות				
13.9	3,718.3	-	-	3,732.2
יתרה ממוצעת של נכסים				
-	2,098.9	-	-	2,098.9
יתרה ממוצעת של התחייבויות				
-	-	-	-	-
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור				
-	-	-	-	-
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח				
26.1	963.9	-	-	990.0
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון				
12.5	1,072.0	-	-	1,084.5
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח				
-	1,053.6	-	-	1,053.6
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול				
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית				
14	(2.2)	-	-	(0.8)
הפרשי שער, נטו				
0.1	(14.5)	-	-	(14.4)
הפרשי מדד, נטו				
0.9	25.3	-	-	26.2
חשיפות ריבית נטו				
-	-	-	-	-
חשיפות למניות, נטו				
-	53.1	-	-	53.1
מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי				
2.4	61.7	-	-	64.1
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית על בסיס צבירה				
-	4.6	-	-	4.6
רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב				
-	-	-	-	-
שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד				
-	-	-	70.8	70.8
הכנסות אחרות שאינן מריבית				
2.4	66.3	-	70.8	139.5
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית				

הערות בסוף חלק 4.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך) - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019							
מגזר ניהול	גופים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים	בנקאות	משקי בית	סך הכל	
פיננסי	מוסדיים	וגדולים	וזעירים	פרטית			
548.6	11.3	-	15.0	43.6	0.3	478.4	הכנסות ריבית מחיצוניים
128.8	38.4	1.7	2.6	7.0	23.3	55.8	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
419.8	(27.1)	(1.7)	12.4	36.6	(23.0)	422.6	מחיצוניים
-	82.7	2.5	0.1	(4.3)	28.5	(109.5)	בינמגזרי
419.8	55.6	0.8	12.5	32.3	5.5	313.1	סך הכנסות ריבית, נטו
165.1	59.1	-	10.3	30.3	3.5	61.9	סך הכנסות שאינן מריבית
584.9	114.7	0.8	22.8	62.6	9.0	375.0	סך ההכנסות
36.9	1.7	-	0.2	0.4	(0.1)	34.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
409.6	9.1	1.7	10.1	29.8	13.0	345.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
138.4	103.9	(0.9)	12.5	32.4	(3.9)	(5.6)	רווח (הפסד) לפני מיסים
49.0	36.8	(0.3)	4.4	11.5	(1.4)	(2.0)	הפרשה למיסים על הרווח
89.4	67.1	(0.6)	8.1	20.9	(2.5)	(3.6)	רווח נקי (הפסד)
							מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
201.8	5.0	0.2	4.2	13.5	6.4	172.5	הוצאות ישירות
207.8	4.1	1.5	5.9	16.3	6.6	173.4	הוצאות עקיפות
223.8	69.8	0.4	11.8	32.0	1.7	108.1	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
13,611.4	3,057.2	-	418.6	1,068.4	6.7	9,060.5	יתרה ממוצעת של נכסים
10,619.0	65.0	-	418.4	1,068.4	6.7	9,060.5	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
10,731.3	100.0	-	346.3	1,120.6	6.7	9,157.7	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
15.3	-	-	-	0.2	-	15.1	יתרת חובות פגמים
152.6	-	-	-	3.8	-	148.8	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
12,687.5	1,942.1	413.6	703.1	783.3	1,800.5	7,044.9	יתרה ממוצעת של התחייבויות
10,792.3	-	413.6	702.2	783.3	1,800.5	7,092.7	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
10,887.6	-	397.5	727.5	822.7	1,818.0	7,121.9	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
8,706.1	656.8	2.9	672.5	1,086.2	16.2	6,271.5	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
9,089.9	795.3	1.4	610.3	1,406.8	16.4	6,259.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
4,341.9	538.0	90.1	445.7	195.6	802.7	2,269.8	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
							פיצול הכנסות ריבית נטו:
329.8	6.2	-	11.0	28.8	0.1	283.7	מרווח מפעילות מתן אשראי
33.0	-	0.8	1.2	2.9	5.3	22.8	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
57.0	49.4	-	0.3	0.6	0.1	6.6	אחר
419.8	55.6	0.8	12.5	32.3	5.5	313.1	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

הערות בסוף חלק 4.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

טכונים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך) אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					
סך הכל בנקאות	מגזר משקי בית			הלוואות לדירור	
	סך הכל	פרטית	סך הכל משקי בית		
	478.7	0.3	478.4	150.2	328.2
הכנסות ריבית מחיצוניים					
הוצאות ריבית מחיצוניים	79.1	23.3	55.8	55.8	-
הכנסות ריבית, נטו:					
מחיצוניים	399.6	(23.0)	422.6	94.4	328.2
בינמגזרי	(81.0)	28.5	(109.5)	60.0	(169.5)
סך הכנסות ריבית, נטו	318.6	5.5	313.1	154.4	158.7
סך הכנסות שאינן מריבית	65.4	3.5	61.9	40.0	21.9
סך ההכנסות	384.0	9.0	375.0	194.4	180.6
הוצאות בגין הפסדי אשראי	34.6	(0.1)	34.7	37.9	(3.2)
הוצאות תפעוליות ואחרות	358.9	13.0	345.9	246.1	99.8
רווח (הפסד) לפני מיסים	(9.5)	(3.9)	(5.6)	(89.6)	84.0
הפרשה למיסים על הרווח	(3.4)	(1.4)	(2.0)	(31.7)	29.7
רווח נקי (הפסד)	(6.1)	(2.5)	(3.6)	(57.9)	54.3
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:					
הוצאות ישירות	178.9	6.4	172.5	127.7	44.8
הוצאות עקיפות	180.0	6.6	173.4	118.4	55.0
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	109.8	1.7	108.1	18.6	89.5
יתרה ממוצעת של נכסים	9,067.2	6.7	9,060.5	1,377.2	7,683.3
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	9,067.2	6.7	9,060.5	1,377.2	7,683.3
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	9,164.4	6.7	9,157.7	1,520.0	7,637.7
יתרת חובות פגמים	15.1	-	15.1	10.5	4.6
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	148.8	-	148.8	9.5	139.3
יתרה ממוצעת של התחייבויות	8,845.4	1,800.5	7,044.9	7,044.9	-
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	8,893.2	1,800.5	7,092.7	7,092.7	-
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	8,939.9	1,818.0	7,121.9	7,121.9	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	6,287.7	16.2	6,271.5	1,779.0	4,492.5
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	6,276.1	16.4	6,259.7	1,816.9	4,442.8
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	3,072.5	802.7	2,269.8	1,685.5	584.3
פיצול הכנסות ריבית, נטו:					
מרווח מפעילות מתן אשראי	283.8	0.1	283.7	130.8	152.9
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	28.1	5.3	22.8	22.8	-
אחר	6.7	0.1	6.6	0.8	5.8
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	318.6	5.5	313.1	154.4	158.7

הערות בסוף חלק 4.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך) - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019							
מגזר עסקים קטנים וזעירים				מגזר עסקים בינוניים וגדולים			
בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל	
38.3	5.3	43.6	15.0	-	15.0	58.6	הכנסות ריבית מחיצוניים
0.2	6.8	7.0	0.5	2.1	2.6	9.6	הוצאות ריבית מחיצוניים
הכנסות ריבית, נטו:							
38.1	(1.5)	36.6	14.5	(2.1)	12.4	49.0	מחיצוניים
(9.3)	5.0	(4.3)	(2.7)	2.8	0.1	(4.2)	בינמגזרי
28.8	3.5	32.3	11.8	0.7	12.5	44.8	סך הכנסות ריבית, נטו
19.0	11.3	30.3	9.2	1.1	10.3	40.6	סך הכנסות שאינן מריבית
47.8	14.8	62.6	21.0	1.8	22.8	85.4	סך ההכנסות
0.5	(0.1)	0.4	0.2	-	0.2	0.6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
19.9	9.9	29.8	9.8	0.3	10.1	39.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
27.4	5.0	32.4	11.0	1.5	12.5	44.9	רווח (הפסד) לפני מיסים
10.1	1.4	11.5	3.6	0.8	4.4	15.9	הפרשה למיסים על הרווח
17.3	3.6	20.9	7.4	0.7	8.1	29.0	רווח נקי (הפסד)
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:							
8.9	4.6	13.5	4.1	0.1	4.2	17.7	הוצאות ישירות
10.9	5.4	16.3	5.8	0.1	5.9	22.2	הוצאות עקיפות
24.9	7.1	32.0	11.0	0.8	11.8	43.8	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
954.7	113.7	1,068.4	409.5	9.1	418.6	1,487.0	יתרה ממוצעת של נכסים
954.7	113.7	1,068.4	409.5	8.9	418.4	1,486.8	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
987.8	132.8	1,120.6	346.3	-	346.3	1,466.9	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
0.2	-	0.2	-	-	-	0.2	יתרת חובות כגומים
3.6	0.2	3.8	-	-	-	3.8	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
264.6	518.7	783.3	332.8	370.3	703.1	1,486.4	יתרה ממוצעת של התחייבויות
264.6	518.7	783.3	332.7	369.5	702.2	1,485.5	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
287.7	535.0	822.7	322.1	405.4	727.5	1,550.2	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
995.4	90.8	1,086.2	642.8	29.7	672.5	1,758.7	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,275.0	131.8	1,406.8	552.2	58.1	610.3	2,017.1	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
11.3	184.3	195.6	347.5	98.2	445.7	641.3	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
פיצול הכנסות ריבית נטו:							
27.0	1.8	28.8	11.0	-	11.0	39.8	מרווח מפעילות מתן אשראי
0.7	2.2	2.9	0.6	0.6	1.2	4.1	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1.1	(0.5)	0.6	0.2	0.1	0.3	0.9	אחר
28.8	3.5	32.3	11.8	0.7	12.5	44.8	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

הערות בסוף חלק 4.

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך) - מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	(0.1)	11.4	-	11.3
הוצאות ריבית מחיצוניים	0.2	-	-	38.4
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	(0.3)	(26.8)	-	(27.1)
בינמגזרי	0.1	82.6	-	82.7
סך הכנסות ריבית, נטו	(0.2)	55.8	-	55.6
סך הכנסות שאינן מריבית	1.1	0.9	57.1	59.1
סך ההכנסות	0.9	56.7	57.1	114.7
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	-	1.7	-	1.7
הוצאות תפעוליות ואחרות	1.9	7.2	-	9.1
רווח (הפסד) לפני מיסים	(1.0)	47.8	57.1	103.9
הפרשה למיסים על הרווח	(0.3)	16.6	-	36.8
רווח נקי (הפסד)	(0.7)	31.2	-	67.1
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:				
הוצאות ישירות	0.9	4.1	-	5.0
הוצאות עקיפות	1.0	3.1	-	4.1
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	0.1	33.0	-	69.8
יתרה ממוצעת של נכסים	69.3	2,987.9	-	3,057.2
יתרה ממוצעת של התחייבויות	-	1,942.1	-	1,942.1
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	-	-	-	-
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	30.3	626.5	-	656.8
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	29.4	765.9	-	795.3
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	-	538.0	-	538.0
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית				
הפרשי שער, נטו	(0.5)	0.3	-	(0.2)
הפרשי מדד, נטו	-	0.5	-	0.5
חשיפות ריבית נטו	2.1	(4.7)	-	(2.6)
חשיפות למניות, נטו	0.5	2.1	-	2.6
מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי	-	56.6	-	56.6
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית על בסיס צבירה	1.1	53.8	-	54.9
רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב	-	2.7	-	2.7
שינוי בפרע בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד	-	-	-	-
הכנסות אחרות שאינן מריבית	-	-	57.1	57.1
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית	1.1	56.5	57.1	114.7

הערות בסוף חלק 4.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך) - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018							
סך הכל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים		בנקאות פרטית	משקי בית	
			עסקים בינוניים וגדולים	עסקים קטנים וזעירים			
527.8	6.0	-	14.3	33.4	0.3	473.8	הכנסות ריבית מחיצוניים
144.1	42.2	4.8	1.6	7.6	20.7	67.2	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
383.7	(36.2)	(4.8)	12.7	25.8	(20.4)	406.6	מחיצוניים
-	76.4	6.7	(0.8)	(0.2)	25.3	(107.4)	בינמגזרי
383.7	40.2	1.9	11.9	25.6	4.9	299.2	סך הכנסות ריבית, נטו
173.8	66.0	1.0	10.5	25.7	4.7	65.9	סך הכנסות שאינן מריבית
557.5	106.2	2.9	22.4	51.3	9.6	365.1	סך ההכנסות
34.7	(0.1)	-	(0.1)	0.6	0.1	34.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
403.6	9.9	10.6	10.3	26.4	13.0	333.4	הוצאות תפעוליות ואחרות
119.2	96.4	(7.7)	12.2	24.3	(3.5)	(2.5)	רווח (הפסד) לפני מיסים
32.0	25.3	(2.3)	3.4	7.2	(1.1)	(0.5)	הפרשה למיסים על הרווח
87.2	71.1	(5.4)	8.8	17.1	(2.4)	(2.0)	רווח נקי (הפסד)
							מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
200.3	6.2	8.2	4.4	10.9	5.5	165.1	הוצאות ישירות
203.3	3.7	2.4	5.9	15.5	7.5	168.3	הוצאות עקיפות
229.7	73.5	(3.7)	13.0	28.1	2.8	116.0	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
13,351.5	3,500.7	-	365.6	817.6	7.1	8,660.5	יתרה ממוצעת של נכסים
9,848.4	-	-	363.2	817.6	7.1	8,660.5	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
10,008.9	-	-	379.3	760.6	3.9	8,865.1	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
21.5	-	-	-	8.8	-	12.7	יתרת חובות כגומים
149.1	-	-	-	1.5	-	147.6	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
12,478.7	2,148.0	649.9	666.3	824.4	1,599.2	6,590.9	יתרה ממוצעת של התחייבויות
10,328.2	-	649.9	663.8	824.4	1,599.2	6,590.9	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
10,513.3	-	524.1	666.8	736.2	1,736.5	6,849.7	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
8,134.1	666.4	15.7	673.2	930.9	22.8	5,825.1	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
8,341.0	689.1	4.8	658.3	976.5	13.5	5,998.8	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
4,952.1	380.1	19.9	656.1	354.4	1,007.2	2,534.4	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
							פיצול הכנסות ריבית, נטו:
310.0		-	10.8	23.6	0.1	275.5	מרווח מפעילות מתן אשראי
29.2		1.9	1.1	2.0	4.8	19.4	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
44.5	40.2	-	-	-	-	4.3	אחר
383.7	40.2	1.9	11.9	25.6	4.9	299.2	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

הערות בסוף חלק 4.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך) - אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
מגזר משקי בית					
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	סך הכל משקי בית	אחר	הלוואות לדיור	
474.1	0.3	473.8	151.8	322.0	הכנסות ריבית מחיצוניים
87.9	20.7	67.2	67.2	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
					הכנסות ריבית, נטו:
386.2	(20.4)	406.6	84.6	322.0	מחיצוניים
(82.1)	25.3	(107.4)	66.5	(173.9)	בינמגזרי
304.1	4.9	299.2	151.1	148.1	סך הכנסות ריבית, נטו
70.6	4.7	65.9	41.9	24.0	סך הכנסות שאינן מריבית
374.7	9.6	365.1	193.0	172.1	סך ההכנסות
34.3	0.1	34.2	32.4	1.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
346.4	13.0	333.4	243.5	89.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
(6.0)	(3.5)	(2.5)	(82.9)	80.4	רווח (הפסד) לפני מיסים
(1.6)	(1.1)	(0.5)	(24.7)	24.2	הפרשה למיסים על הרווח
(4.4)	(2.4)	(2.0)	(58.2)	56.2	רווח נקי (הפסד)
					מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
170.6	5.5	165.1	127.1	38.0	הוצאות ישירות
175.8	7.5	168.3	116.4	51.9	הוצאות עקיפות
118.8	2.8	116.0	23.5	92.5	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
8,667.6	7.1	8,660.5	1,352.3	7,308.2	יתרה ממוצעת של נכסים
8,667.6	7.1	8,660.5	1,352.3	7,308.2	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
8,869.0	3.9	8,865.1	1,344.0	7,521.1	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
12.7	-	12.7	12.7	-	יתרת חובות פגמים
147.6	-	147.6	8.9	138.7	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
8,190.1	1,599.2	6,590.9	6,590.9	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
8,190.1	1,599.2	6,590.9	6,590.9	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
8,586.2	1,736.5	6,849.7	6,849.7	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
5,847.9	22.8	5,825.1	1,635.6	4,189.5	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
6,012.3	13.5	5,998.8	1,631.9	4,366.9	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
3,541.6	1,007.2	2,534.4	1,826.9	707.5	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
					פיצול הכנסות ריבית נטו:
275.6	0.1	275.5	130.8	144.7	מרווח מפעילות מתן אשראי
24.2	4.8	19.4	19.4	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
4.3	-	4.3	0.9	3.4	אחר
304.1	4.9	299.2	151.1	148.1	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

הערות בסוף חלק 4.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך) - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
סך הכל	מגזר עסקים בינוניים וגדולים			מגזר עסקים קטנים וזעירים		
	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן
הכנסות ריבית מחיצוניים	47.7	14.3	-	14.3	33.4	2.6
הוצאות ריבית מחיצוניים	9.2	1.6	1.2	0.4	7.6	7.4
הכנסות ריבית, נטו:						
מחיצוניים	38.5	12.7	(1.2)	13.9	25.8	(4.8)
בינמגזרי	(1.0)	(0.8)	1.8	(2.6)	(0.2)	8.3
סך הכנסות ריבית, נטו	37.5	11.9	0.6	11.3	25.6	3.5
סך הכנסות שאינן מריבית	36.2	10.5	1.1	9.4	25.7	9.1
סך ההכנסות	73.7	22.4	1.7	20.7	51.3	12.6
הוצאות בגין הפסדי אשראי	0.5	(0.1)	-	(0.1)	0.6	0.1
הוצאות תפעוליות ואחרות	36.7	10.3	0.2	10.1	26.4	8.6
רווח (הפסד) לפני מיסים	36.5	12.2	1.5	10.7	24.3	3.9
הפרשה למיסים על הרווח	10.6	3.4	0.3	3.1	7.2	1.1
רווח נקי (הפסד)	25.9	8.8	1.2	7.6	17.1	2.8
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:						
הוצאות ישירות	15.3	4.4	0.1	4.3	10.9	4.0
הוצאות עקיפות	21.4	5.9	0.1	5.8	15.5	4.6
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	41.1	13.0	1.3	11.7	28.1	6.2
יתרה ממוצעת של נכסים	1,183.2	365.6	2.8	362.8	817.6	126.9
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	1,180.8	363.2	0.4	362.8	817.6	126.9
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	1,139.9	379.3	-	379.3	760.6	42.0
יתרת חובות פגמים	8.8	-	-	-	8.8	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	1.5	-	-	-	1.5	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות	1,490.7	666.3	279.8	386.5	824.4	524.9
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	1,488.2	663.8	277.3	386.5	824.4	524.9
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	1,403.0	666.8	300.2	366.6	736.2	453.7
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	1,604.1	673.2	34.2	639.0	930.9	73.2
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	1,634.8	658.3	14.5	643.8	976.5	86.2
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	1,010.5	656.1	372.4	283.7	354.4	307.6
פיצול הכנסות ריבית, נטו:						
מרווח מפעילות מתן אשראי	34.4	10.8	-	10.8	23.6	1.6
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	3.1	1.1	0.6	0.5	2.0	1.9
אחר	-	-	-	-	-	-
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	37.5	11.9	0.6	11.3	25.6	3.5

הערות בסוף חלק 4.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך) - מגזר ניהול פיננסי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
פעילות	פעילות ניהול	פעילות השקעה	אחר	סך הכל
למסחר	נכסים והתחייבויות	ריאלית		
הכנסות ריבית מחיצוניים	0.2	5.8	-	6.0
הוצאות ריבית מחיצוניים	-	42.2	-	42.2
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	0.2	(36.4)	-	(36.2)
בינמגזרי	(0.2)	76.6	-	76.4
סך הכנסות ריבית, נטו	-	40.2	-	40.2
סך הכנסות שאינן מריבית	(3.1)	2.8	66.3	66.0
סך ההכנסות	(3.1)	43.0	66.3	106.2
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(0.1)	-	-	(0.1)
הוצאות תפעוליות ואחרות	3.9	5.7	0.3	9.9
רווח (הפסד) לפני מיסים	(6.9)	37.3	66.0	96.4
הפרשה למיסים על הרווח (חסכון במס)	(2.1)	11.2	16.2	25.3
רווח נקי (הפסד)	(4.8)	26.1	49.8	71.1
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:				
הוצאות ישירות	3.0	2.9	0.3	6.2
הוצאות עקיפות	0.9	2.8	-	3.7
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	(4.4)	28.1	49.8	73.5
יתרה ממוצעת של נכסים	381.5	3,119.2	-	3,500.7
יתרה ממוצעת של התחייבויות	123.7	2,024.3	-	2,148.0
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	-	-	-	-
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	29.0	637.4	-	666.4
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	31.2	657.9	-	689.1
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	-	-	380.1	380.1
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית				
הפרשי שער, נטו	-	1.1	-	1.1
הפרשי מדד, נטו	-	4.1	-	4.1
חשיפות ריבית נטו	(3.1)	1.3	-	(1.8)
חשיפות למניות, נטו	-	-	-	-
מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי	-	36.0	-	36.0
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית על בסיס צבירה	(3.1)	42.5	-	39.4
רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב	-	0.5	-	0.5
שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד	-	-	-	-
הכנסות אחרות שאינן מריבית	-	-	66.3	66.3
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית	(3.1)	43.0	66.3	106.2

⁽¹⁾ מבזר זה כולל את הפעילות של כרטיסי האשראי, אשר היקפה אינו מהותי.

⁽²⁾ מבזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

⁽³⁾ מבזר זה כולל אשראי מגובה הלוואות רכב ליום 31 בדצמבר 2020 בסך 160 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 - 114 מיליוני ש"ח)

⁽⁴⁾ לפרטים אודות גידול בהפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2020 ראה [ביאור 29](#).

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2020					
הפרשה להפסדי אשראי					
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	אשראי לציבור		בנקים וממשלות
			סך הכל	סך הכל	
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי					
10.1	46.5	58.0	114.6	-	114.6
5.7	10.5	86.2	102.4	-	102.4
(2.4)	(1.3)	(34.0)	(37.7)	-	(37.7)
0.6	1.4	12.7	14.7	-	14.7
(1.8)	0.1	(21.3)	(23.0)	-	(23.0)
14.0	57.1	122.9	194.0	-	194.0
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2020 (*)					
1.7	0.8	0.3	2.8	-	2.8
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ , ועל חובות ⁽¹⁾ בגינם היא חושבה					
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾					
1,334.1	7.1	9.5	1,350.7	-	1,350.7
648.6	7,934.8	1,138.5	9,721.9	120.1	9,842.0
1,982.7	7,941.9	1,148.0	11,072.6	120.1	11,192.7
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
235.7	7,346.1	-	7,581.8	-	7,581.8
(**) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾					
7.1	0.4	7.3	14.8	-	14.8
5.3	55.9	115.3	176.5	-	176.5
12.4	56.3	122.6	191.3	-	191.3
סך ההפרשה להפסדי אשראי					
0.8	49.4	-	50.2	-	50.2
(***) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 27.4 מיליוני ש"ח.

⁽³⁾ יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

⁽⁴⁾ עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית לאנשים פרטיים בסך כ-61.1 מיליוני ש"ח, על רקע משבר הקורונה, לפרטים נוספים [ראה ביאור 34](#).

בהתאם להוראות בנק ישראל לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה, כאשר בוצעה דחיית תשלומים בשל אירוע נגיף הקורונה בחובות שהיו בפיגור לפני הדחיה, יש להתאים את מצב הפיגור חזרה למצב שהיה לפני שבוצעה הדחיה, ולמעשה להקפיא אותו במשך תקופת דחיית התשלום. לפרטים נוספים [ראה ביאור 34](#).

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2019					
הפרשה להפסדי אשראי					
מסחרי	לדיר	פרטי אחר	אשראי לציבור		סך הכל
			בנקים וממשלות	סך הכל	
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי					
7.5	45.3	51.1	103.9	-	103.9
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה					
2.4	(3.2)	37.7	36.9	-	36.9
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
-	(0.6)	(41.1)	(41.7)	-	(41.7)
מחיקות חשבונאיות					
0.2	5.0	10.3	15.5	-	15.5
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
0.2	4.4	(30.8)	(26.2)	-	(26.2)
מחיקות חשבונאיות נטו					
10.1	46.5	58.0	114.6	-	114.6
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה(*)					
2.2	0.6	0.3	3.1	-	3.1
(*)מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ , ועל חובות ⁽²⁾ בגינם היא חושבה					
יתרת חוב רשומה של חובות					
1,253.5	4.6	13.2	1,271.3	-	1,271.3
שנבדקו על בסיס פרטי					
578.3	7,633.1	1,248.6	9,460.0	268.7	9,728.7
שנבדקו על בסיס קבוצתי(**)					
1,831.8	7,637.7	1,261.8	10,731.3	268.7	11,000.0
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
264.8	7,277.8	-	7,542.6	-	7,542.6
(**)מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
5.7	0.7	7.9	14.3	-	14.3
שנבדקו על בסיס פרטי					
2.2	45.2	49.8	97.2	-	97.2
שנבדקו על בסיס קבוצתי(***)					
7.9	45.9	57.7	111.5	-	111.5
סך ההפרשה להפסדי אשראי					
0.9	44.8	-	45.7	-	45.7
(***)מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 26.2 מיליוני ש"ח.

(3) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2018					
הפרשה להפסדי אשראי					
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי					
104.9	-	104.9	53.6	43.4	7.9
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה					
34.7	-	34.7	32.4	2.4	(0.1)
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(45.4)	-	(45.4)	(44.5)	(0.5)	(0.4)
מחיקות חשבונאיות					
9.7	-	9.7	9.6	-	0.1
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(35.7)	-	(35.7)	(34.9)	(0.5)	(0.3)
מחיקות חשבונאיות נטו					
103.9	-	103.9	51.1	45.3	7.5
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ^(*)					
3.0	-	3.0	0.4	0.6	2.0
^(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ , ועל חובות ⁽¹⁾ בגינם היא חושבה					
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾					
1,079.5	-	1,079.5	18.5	2.3	1,058.7
שנבדקו על בסיס פרטי					
9,185.2	255.8	8,929.4	1,078.2	7,501.0	350.2
שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(**)					
10,264.7	255.8	10,008.9	1,096.7	7,503.3	1,408.9
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
7,354.4	-	7,354.4	-	7,137.3	217.1
^(**) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾					
12.9	-	12.9	9.1	0.1	3.7
שנבדקו על בסיס פרטי					
88.0	-	88.0	41.6	44.6	1.8
שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(***)					
100.9	-	100.9	50.7	44.7	5.5
סך ההפרשה להפסדי אשראי					
45.5	-	45.5	-	44.7	0.8
^(***) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטי בסך 0.2 מיליוני ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 25.7 מיליוני ש"ח.

(3) יתרה הנמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

טכונים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ 1. איכות אשראי ופיגורים

ליום 31 בדצמבר 2020						
פעילות לווים בישראל	לא בעייתיים	לא פגומים	פגומים ⁽³⁾	סה"כ	חובות לא פגומים מידע נוסף	
					בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾
ציבור מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	985.6	13.5	-	999.1	-	-
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	642.2	1.1	1.7	645.0	1.1	0.4
שירותים פיננסיים	331.2	-	2.1	333.3	-	-
מסחרי - אחר	3.9	-	1.4	5.3	-	-
סך הכל מסחרי	1,962.9	14.6	5.2	1,982.7	1.1	0.4
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁷⁾	7,698.8	236.0	7.1	7,941.9	123.1	10.2
אנשים פרטיים - אחר	1,121.3	17.2	9.5	1,148.0	3.8	3.6
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	10,783.0	267.8	21.8	11,072.6	128.0	14.2
בנקים בישראל	120.1	-	-	120.1	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	10,903.1	267.8	21.8	11,192.7	128.0	14.2
סך הכל	10,903.1	267.8	21.8	11,192.7	128.0	14.2
ליום 31 בדצמבר 2019						
ציבור מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	1,081.9	2.3	0.2	1,084.4	2.3	-
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	522.7	1.3	-	524.0	1.3	2.0
שירותים פיננסיים	106.6	-	-	106.6	-	-
מסחרי - אחר	116.6	0.2	-	116.8	0.2	-
סך הכל מסחרי	1,827.8	3.8	0.2	1,831.8	3.8	2.0
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	7,493.8	139.3	4.6	7,637.7	139.3	20.5
אנשים פרטיים - אחר	1,235.1	16.2	10.5	1,261.8	9.5	8.0
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	10,556.7	159.3	15.3	10,731.3	152.6	30.5
בנקים בישראל	268.7	-	-	268.7	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	10,825.4	159.3	15.3	11,000.0	152.6	30.5
סך הכל	10,825.4	159.3	15.3	11,000.0	152.6	30.5

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.

⁽²⁾ סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

⁽³⁾ ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסיימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.2.29](#) להלן.

⁽⁴⁾ מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

⁽⁵⁾ צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של 1.6 מיליוני ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים (31.12.2019 - 4.7 מיליוני ש"ח).

⁽⁶⁾ כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 6.1 מיליוני ש"ח עם הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הטיפולין בין יתרת הלוואה שטרם הגיעה מועד פירעונה (31.12.2019 - 9.7 מיליוני ש"ח).

⁽⁷⁾ הלוואות בהשגחה מיוחדת של דיר וצרכני של קורונה.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 29-מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

ליום 31 בדצמבר 2020					
פעילות לווים בישראל	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בנינים קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בנינים לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	סך הכל יתרת ⁽²⁾	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים
ציבור מסחרי	-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן- בינוי	-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן	-	-	-	-	3.1
שירותים פיננסיים	-	-	-	-	2.1
מסחרי- אחר	-	-	-	-	1.4
סך הכל מסחרי	-	-	-	-	6.6
אנשים פרטים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	7.0
אנשים פרטיים - אחר	-	-	-	-	29.8
סך הכל ציבור- פעילות בישראל	-	-	-	-	43.4
בנקים בישראל	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	-	-	-	-	43.4
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל	-	-	-	-	43.4
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	-	-	-	-	-
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	-	-	-	-	9.5

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

ליום 31 בדצמבר 2019					
פעילות לווים בישראל	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	סך הכל יתרת ⁽²⁾	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים
ציבור מסחרי	-	-	0.2	0.2	12.3
בינוי ונדל"ן - בינוי	-	-	-	-	1.3
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	-	-	-	-	-
שירותים פיננסיים	-	-	-	-	-
מסחרי - אחר	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	-	-	0.2	0.2	13.6
אנשים פרטים - הלוואות לדיור	-	-	4.6	4.6	4.6
אנשים פרטיים - אחר	-	-	10.5	10.5	31.6
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	-	-	15.3	15.3	49.8
בנקים בישראל	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	-	-	15.3	15.3	49.8
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל	-	-	15.3	15.3	49.8
מזה:	-	-	0.2	0.2	-
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	-	-	10.7	10.7	-
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	-	-	-	-	-

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.

⁽²⁾ יתרת חוב רשומה.

⁽³⁾ הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית פעילות לווים בישראל

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 בדצמבר 2020		
יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	מזה נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	מזה נרשמו על בסיס מזומן
ציבור- מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	1.7	-	1.7	-	-
מסחרי- אחר	0.5	-	0.5	-	-
סך הכל מסחרי	2.2	-	2.2	-	-
אנשים פרטיים- הלוואות לדיור	7.1	-	7.1	-	-
אנשים פרטיים- אחר	10.3	0.6	10.3	0.7	0.6
סך הכל	19.6	0.6	19.6	0.7	0.6

ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 31 בדצמבר 2019		
יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	מזה נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	מזה נרשמו על בסיס מזומן
ציבור- מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	15.1	-	15.1	-	-
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	3.7	-	3.7	-	-
מסחרי- אחר	0.1	-	0.1	-	-
סך הכל מסחרי	18.9	-	18.9	-	-
אנשים פרטיים- הלוואות לדיור	1.6	-	1.6	-	-
אנשים פרטיים- אחר	13.4	1.1	13.4	1.2	1.1
סך הכל	33.9	1.1	33.9	1.2	1.1

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

⁽³⁾ הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

⁽⁴⁾ אילו החובות היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 1.2 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 - 1.3 מיליוני ש"ח)

ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 - 1.8 מיליוני ש"ח).

⁽⁵⁾ יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש פעילות לווים בישראל

ליום 31 בדצמבר 2020				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ בפיגור של		
		30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
ציבור מסחרי				
-	-	-	-	בינוי ונדל"ן- בינוי
-	-	-	-	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	שירותים פיננסיים
-	-	-	-	מסחרי- אחר
-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	אנשים פרטים - הלוואות לדיוור
9.5	6.7	-	-	אנשים פרטיים - אחר
9.5	6.7	-	-	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2019				
יתרת חוב רשומה				
ציבור מסחרי				
0.2	0.2	-	-	בינוי ונדל"ן- בינוי
-	-	-	-	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	שירותים פיננסיים
-	-	-	-	מסחרי- אחר
0.2	0.2	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	אנשים פרטים - הלוואות לדיוור
10.5	6.2	-	-	אנשים פרטיים - אחר
10.7	6.4	-	-	סך הכל

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש פעילות לווים בישראל (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018					
יתרת חוב רשומה					
צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	לא בפיגור	סך הכל ⁽³⁾	שאינו צובר הכנסות ריבית
ציבור מסחרי	-	-	-	2.7	2.7
בינוי ונדל"ן - בינוי	-	-	-	0.5	0.5
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	-	-	-	-	-
שירותים פיננסיים	-	-	-	-	-
מסחרי - אחר	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	-	-	-	3.2	3.2
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	6.1	-	-	12.6	6.5
סך הכל	6.1	-	-	15.8	9.7

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ צובר הכנסות ריבית.

⁽³⁾ נכלל בחובות פגומים.

⁽⁴⁾ יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

עם פרוץ נגיף הקורונה, ובהתאם להנחיות בנק ישראל, החל מחודש מרץ 2020 החל הבנק בתהליך אל מול לויים שנכנסו לקשיים בעקבות משבר הקורונה במטרה לבצע שינויים בתנאי חובותיהם אשר כללו הארכה/דחייה של מועדי פירעון של החובות וויתור זמני/קבוע על תשלומי ריבית או קרן.

לפרטים נוספים אודות המתווה [ראה ביאור 37](#).

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש פעילות לווים בישראל (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו								
ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 בדצמבר 2020		
מספר	רשומה לפני	יתרת חוב	מספר	רשומה לפני	יתרת חוב	מספר	רשומה לפני	יתרת חוב
חוזים	ארגון מחדש	אחר	חוזים	ארגון מחדש	אחר	חוזים	ארגון מחדש	אחר
ציבור מסחרי								
-	-	-	10	2.3	2.3	-	-	-
בינוי ונדל"ן - בינוי								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן - פעילות								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
בנדל"ן								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
מסחרי - אחר								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי								
-	-	-	10	2.3	2.3	-	-	-
אנשים פרטים -								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
הלוואות לדיוור								
197.0	6.1	6.1	149.0	4.3	4.3	6.1	6.1	5.0
אנשים פרטיים - אחר								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות								
197.0	6.1	6.1	150.0	6.6	6.6	6.1	6.1	5.0
בישראל								

ארגונים מחדש שנשלחו ⁽²⁾					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
ציבור מסחרי					
-	-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן - בינוי					
-	-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן					
-	-	-	-	-	-
מסחרי - אחר					
-	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
אנשים פרטים - הלוואות לדיוור					
30.0	0.2	28.0	0.2	0.2	0.3
אנשים פרטיים - אחר					
-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל					
30.0	0.2	28.0	0.2	0.2	0.3

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מחר חוזר.

⁽²⁾ חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

⁽³⁾ סכום נמוך מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

בהתאם לחוזר בנק ישראל, שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר

לא היו בפיגור קודם לכן. לפרטים אודות החוזר [ראה ביאור 37](#).

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור ללא קבוצות רכישה - יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV) סוג החזר וסוג ריבית

31 בדצמבר 2020						
סיכון אשראי חוץ	יתרת הלוואות לדיור			סך הכל		
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מאזני סך הכל			
	4,055.5	446.3	966.3	6,008.8	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
	1,235.0	149.5	219.3	1,812.5	מעל 60%	
	0.7	-	0.2	1.0		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	5,291.2	595.8	1,185.8	7,822.3		סך הכל
31 בדצמבר 2019						
סיכון אשראי חוץ	יתרת הלוואות לדיור			סך הכל		
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מאזני סך הכל			
	4,089.3	291.7	684.2	5,996.3	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
	1,115.2	68.2	108.1	1,528.1	מעל 60%	
	0.6	-	0.1	1.1		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	5,205.1	359.9	792.4	7,525.5		סך הכל

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV מהווה יחס בין סכום ההלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מכירה, רכישה⁽¹⁾ וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך שנת 2020

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

סיכון אשראי שנרכש				סיכון אשראי שנמכר			
סיכון אשראי		סיכון אשראי		סיכון אשראי		סיכון אשראי	
חופ	אשראי	חופ	אשראי	חופ	אשראי	חופ	אשראי
מאזני	לציבור	מאזני	לציבור	מאזני	לציבור	מאזני	לציבור
מזה: אשראי	שנרכש	שנרכש	התאגיד הבנקאי נתן עבורו	סה"כ רווח בגין אשראי	שנמכר	מזה: אשראי	שנמכר
בעייתי	השנה	השנה	שירות	שנמכר	בעייתי	השנה	השנה ^(*)
-	-	103.0	8.8	-	-	-	-
-	-	-	1,115.6	65.9	-	-	528.8
-	-	-	63.0	-	-	-	-
-	-	103.0	1,187.4	65.9	-	-	528.8

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

עסקאות סינדיקציה שהתאגיד הבנקאי יזם				עסקאות סינדיקציה שייזמו אחרים			
יורה ליום 31 בדצמבר 2020							
חלקו של התאגיד הבנקאי		חלקם של אחרים		חלקו של התאגיד הבנקאי		חלקם של אחרים	
אשראי	לציבור	אשראי	לציבור	אשראי	לציבור	אשראי	לציבור
סיכון אשראי חופ מאזני	סיכון אשראי חופ מאזני	סיכון אשראי חופ מאזני	סיכון אשראי חופ מאזני	סיכון אשראי חופ מאזני	סיכון אשראי חופ מאזני	סיכון אשראי חופ מאזני	סיכון אשראי חופ מאזני
-	-	658.7	385.0	206.4	446.9	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	658.7	385.0	206.4	446.9	-	-

⁽¹⁾ לתאריך 31 בדצמבר 2020 הבנק לא השתתף בעסקאות סינדיקציה שייזמו אחרים.

(*) למועד המכירה.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מכירה, רכישה⁽¹⁾ וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך שנת 2019

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

סיכון אשראי שנרכש				סיכון אשראי שנמכר			
סיכון אשראי חוץ מאזני	מזה: אשראי שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה	יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר התאגיד הבנקאי נתן עבורו שירות	סה"כ רווח בגין אשראי שנמכר	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור שנמכר השנה ^(*)
-	-	127.0	10.4	-	-	-	סה"כ מסחרי
							אנשים פרטיים - הלוואות
-	-	-	733.4	56.1	-	-	לדיר
-	-	-	87.8	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
-	-	127.0	831.6	56.1	-	-	סה"כ סיכון אשראי לציבור

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

	עסקאות סינדיקציה שהתאגיד הבנקאי יזם						עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים	
	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019							
	חלקו של התאגיד הבנקאי		חלקם של אחרים		חלקו של התאגיד הבנקאי			
	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני		
סה"כ מסחרי	407.2	262.0	544.9	507.5	-	-	-	
אנשים פרטיים - הלוואות								
לדיוור	-	-	-	-	-	-	-	
אנשים פרטיים - אחר	-	-	-	-	-	-	-	
סה"כ סיכון אשראי לציבור	407.2	262.0	544.9	507.5	-	-	-	

⁽¹⁾ לתאריך 31 בדצמבר 2019 הבנק לא השתתף בעסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים.

(*) למועד המכירה.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020			תקרת האשראי באלפי ש"ח
סיכון אשראי חוץ מאזני (1) (3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	סיכון אשראי חוץ מאזני (1) (3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	
4.9	37.2	10,652.0	5.7	38.8	10,652.0	אשראי ללווה עד 10
9.5	78.7	6,847.0	9.9	94.0	7,998.0	אשראי ללווה מעל - 10 עד 20
18.0	336.1	13,222.0	19.0	293.2	12,127.0	אשראי ללווה מעל - 20 עד 40
19.2	492.9	10,359.0	19.3	430.9	9,075.0	אשראי ללווה מעל - 40 עד 80
12.2	386.2	4,254.0	11.8	353.3	3,931.0	אשראי ללווה מעל - 80 עד 150
7.6	668.1	3,369.0	8.6	605.0	3,122.0	אשראי ללווה מעל - 150 עד 300
22.0	2,007.6	5,063.0	30.3	1,993.2	5,142.0	אשראי ללווה מעל - 300 עד 600
173.0	2,635.1	3,780.0	204.4	2,916.8	4,265.0	אשראי ללווה מעל - 600 עד 1200
256.5	1,179.4	1,110.0	360.6	1,417.8	1,382.0	אשראי ללווה מעל - 1200 עד 2000
320.9	881.1	534.0	383.5	974.3	600.0	אשראי ללווה מעל - 2000 עד 4000
181.4	468.8	142.0	235.9	460.4	154.0	אשראי ללווה מעל - 4000 עד 8000
247.4	414.8	67.0	324.7	401.8	74.0	אשראי ללווה מעל - 8000 עד 20000
393.7	643.8	39.0	231.8	610.3	33.0	אשראי ללווה מעל - 20000 עד 40000
398.3	501.5	15.0	392.7	482.8	15.0	אשראי ללווה מעל - 40000 עד 110000
2,064.6	10,731.3	59,453.0	2,238.2	11,072.6	58,570.0	סך הכול

(1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.

(2) מספר הלווים לפי סה"כ אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ה. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף תקופה

ליום 31 בדצמבר			
2019	2020	2019	2020
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾		יתרות חוזים ⁽¹⁾	
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:			
0.5	0.4	120.2	119.5
ערבויות להבטחת אשראי ⁽¹⁾			
-	-	0.8	0.8
ערבויות לרוכשי דירות			
0.2	0.3	146.3	120.4
ערבויות והתחייבויות אחרות			
0.3	0.3	90.5	82.1
מסגרת אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו			
-	-	33.6	39.0
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו			
2.1	1.8	1,686.9	1,890.0
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן			
3.1	2.8	2,078.3	2,251.8
סך הכל			

(1) יתרות חוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה.

(3) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 30 דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2020						
סך הכל	כריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד		
				המחירים	לא צמוד	
נכסים						
3,137.9	-	30.4	96.3	-	3,011.2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
462.4	3.4	54.3	136.4	64.2	204.1	ניירות ערך
10,881.3	-	152.3	300.8	2,746.9	7,681.3	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
163.2	163.2	-	-	-	-	בניינים וציוד
1.4	0.8	0.3	0.2	-	0.1	נכסים בגין מכשירים נגזרים
254.0	145.8	-	-	4.5	103.7	נכסים אחרים
14,900.2	313.2	237.3	533.7	2,815.6	11,000.4	סך הכל נכסים
התחייבויות						
11,705.2	-	346.0	619.7	901.9	9,837.6	פיקדונות הציבור ⁽³⁾
162.2	-	-	-	24.1	138.1	פיקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	-	פיקדונות הממשלה
1,720.5	-	-	-	1,659.4	61.1	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1.5	0.8	0.1	0.1	-	0.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
310.8	44.9	2.1	8.0	-	255.8	התחייבויות אחרות
13,900.2	45.7	348.2	627.8	2,585.4	10,293.1	סך הכל התחייבויות
1,000.0	267.5	(110.9)	(94.1)	230.2	707.3	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	109.3	96.6	-	(205.9)	
1,000.0	267.5	(1.6)	2.5	230.2	501.4	סך הכל כללי

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) כולל תכניות חסכון מאוחד ובנק, עם רצפה שקלית בסכום של 92.0 מיליוני ש"ח.

ביאור 30 דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019					
נכסים	מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽¹⁾		פרטים שאינם כספיים
	לא צמוד	המחירים	דולר של ארה"ב	אחר	
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,842.2		109.7	102.9	-
ניירות ערך	168.3	20.4	84.9	60.3	12.0
אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾	7,220.1	2,777.0	456.4	166.3	-
בניינים וציוד	-	-	-	-	159.5
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.1	1.3	0.2	0.3	1.3
נכסים אחרים	69.5	6.2	-	-	39.2
סך הכל נכסים	10,300.2	2,804.9	651.2	329.8	212.0
התחייבויות					
פיקדונות הציבור ⁽³⁾	8,716.8	1,156.7	676.8	337.3	-
פיקדונות מבנקים	84.3	27.7	-	-	-
פיקדונות הממשלה	0.4	-	-	-	-
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	407.5	1,725.6	-	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	0.5	-	0.1	0.1	1.3
התחייבויות אחרות	156.2	-	0.9	1.3	43.1
סך הכל התחייבויות	9,365.7	2,910.0	677.8	338.7	44.4
הפרש	934.5	(105.1)	(26.6)	(8.9)	167.6
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	255.0	(301.3)	46.3	-	-
סך הכל כללי	1,189.5	(406.4)	19.7	(8.9)	167.6

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) ליום 31 בדצמבר 2019 אין תכניות חסכון במאוחד ובבנק, עם רצפה שקלית.

ביאור 31 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון⁽¹⁾

טכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2020 – תזרימי מזומנים חוזיים צפויים				
עם דרישה ועד חודש	מלל חודש ועד 3 חודשים	מלל 3 חודשים ועד שנה	מלל שנה ועד שנתיים	מלל שנתיים ועד 3 שנים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)				
נכסים ^(*)	3,139.9	363.9	1,653.0	1,262.3
התחייבויות ^(**)	3,412.7	671.2	3,036.0	1,914.6
הפרש	(272.8)	(307.3)	(1,383.0)	(652.3)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(205.9)	-	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(478.7)	(307.3)	(1,383.0)	(652.3)
מטבע חוץ ^(*)				
נכסים ^(*)	236.9	0.7	47.8	112.5
התחייבויות ^(**)	570.0	103.0	289.4	9.6
הפרש	(333.1)	(102.3)	(241.6)	102.9
מזה: הפרש - בדולר	(344.0)	(78.0)	(138.6)	31.6
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	205.9	-	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(127.2)	(102.3)	(241.6)	102.9
סך הכל נכסים ^(*)	3,376.8	364.6	1,700.8	1,462.1
סך הכל התחייבויות ^(**)	3,982.7	774.2	3,325.4	2,696.7
הפרש	(605.9)	(409.6)	(1,624.6)	(1,234.6)
מזה: אשראי לציבור ^(*)	47.5	336.4	1,643.3	1,387.1
מזה: פיקדונות הציבור ^(**)	3,554.1	773.6	3,144.0	2,586.6

ליום 31 בדצמבר 2019 – תזרימי מזומנים חוזיים צפויים				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)				
נכסים ^(*)	3,098.2	360.6	1,693.9	1,363.6
התחייבויות ^(**)	2,923.1	978.0	2,075.2	2,787.9
הפרש	175.1	(617.4)	(381.3)	(1,424.3)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(0.5)	1.4	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	174.6	(616.0)	(381.3)	(1,424.3)
מטבע חוץ ^(*)				
נכסים ^(*)	271.6	59.3	61.3	103.4
התחייבויות ^(**)	509.3	114.5	329.0	68.7
הפרש	(237.7)	(55.2)	(267.7)	34.7
מזה: הפרש - בדולר	(212.8)	(106.5)	(167.5)	32.4
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	0.5	(0.2)	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(237.2)	(55.4)	(267.7)	34.7
סך הכל נכסים ^(*)	3,369.8	419.9	1,755.2	1,467.0
סך הכל התחייבויות ^(**)	3,432.4	1,092.5	2,404.2	2,856.6
הפרש	(62.6)	(672.6)	(649.0)	(1,389.6)
מזה: אשראי לציבור ^(*)	261.2	355.0	1,670.3	1,421.3
מזה: פיקדונות הציבור ^(**)	3,036.5	780.6	2,308.2	2,366.6

(1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמוד, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנחשבים מוצגים בינתיים ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

(2) נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך 1.7 מיליוני ש"ח שזמן פירעונם עבר (4.6 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2019)

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 31 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון⁽⁴⁾ (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2020								
יתרות מאזניות ⁽⁴⁾				תזרימי מזומנים חוזיים צפויים				
שיעור תשואה	סך הכל	ללא תקופת	סך הכל תזרימי	מעל 20 שנה	מעל 10 שנים	מעל 5 שנים	מעל 4 שנים	מעל 3 שנים
חוזי ⁽⁵⁾		פירעון ⁽²⁾	המזומנים		ועד 20 שנה	ועד 10 שנים	ועד 5 שנים	ועד 4 שנים
3.84%	13,816.0	1.7	17,668.6	1,293.0	3,841.9	3,025.6	810.9	928.5
1.19%	12,878.5	-	13,485.1	64.8	97.0	313.4	471.0	817.3
-	937.5	1.7	4,183.5	1,228.2	3,744.9	2,712.2	339.9	111.2
-	(205.9)	-	(205.9)	-	-	-	-	-
-	731.6	1.7	3,977.6	1,228.2	3,744.9	2,712.2	339.9	111.2
2.85%	771.0	-	866.2	9.9	91.5	166.2	48.5	92.1
0.38%	976.0	-	972.4	-	-	0.1	-	0.3
-	(205.0)	-	(106.2)	9.9	91.5	166.1	48.5	91.8
-	(94.1)	-	(263.5)	3.1	45.4	109.0	33.7	35.7
-	205.9	-	205.9	-	-	-	-	-
-	0.9	-	99.7	9.9	91.5	166.1	48.5	91.8
3.79%	14,587.0	1.7	18,534.8	1,302.9	3,933.4	3,191.8	859.4	1,020.6
1.13%	13,854.5	-	14,457.5	64.8	97.0	313.5	471.0	817.6
-	732.5	1.7	4,077.3	1,238.1	3,836.4	2,878.3	388.4	203.0
4.70%	10,881.3	1.7	14,822.4	1,302.9	3,930.5	3,174.6	833.9	962.7
1.13%	10,739.5	-	13,633.3	-	75.5	302.8	468.9	815.4
ליום 31 בדצמבר 2019								
4.05%	13,105.1	4.6	16,728.7	1,070.6	3,451.3	2,837.6	807.1	914.2
1.16%	12,275.7	-	12,495.3	77.1	131.6	403.3	771.0	740.0
-	829.4	4.6	4,233.4	993.5	3,319.7	2,434.3	36.1	174.2
-	(0.4)	-	(0.4)	(1.3)	-	-	-	-
-	829.0	4.6	4,233.0	992.2	3,319.7	2,434.3	36.1	174.2
3.46%	981.0	-	1,074.3	8.3	125.3	235.0	65.8	69.3
2.80%	1,016.5	-	1,022.1	-	-	0.2	0.4	-
-	(35.5)	-	52.2	8.3	125.3	234.8	65.4	69.3
-	-	-	132.3	3.4	127.1	247.2	65.7	70.3
-	0.3	-	0.3	-	-	-	-	-
-	(35.2)	-	52.5	8.3	125.3	234.8	65.4	69.3
4.48%	14,086.1	4.6	17,803.0	1,078.9	3,576.6	3,072.6	872.9	983.5
1.29%	13,292.2	-	13,517.4	77.1	131.6	403.5	771.4	740.0
-	793.9	4.6	4,285.6	1,001.8	3,445.0	2,669.1	101.5	243.5
4.89%	10,603.5	4.6	14,451.8	1,073.5	3,575.1	3,069.7	862.7	967.1
1.57%	9,873.5	-	11,052.8	-	106.0	190.8	491.1	458.3

(3) לא כולל מסי צמוד למטבע חוץ.

(4) כפי שנקללה בביאור "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נכרים, שאינם מסולקים נטו.

(5) שיעור תשואה חזוי הינו שיעור הריבית הממכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

המידע הכלול בביאור זה מתייחס להערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון הינו סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנדבותיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. נציין כי, יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן לא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים בשל ריבוי של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום בעת ביצוע הערכת השווי ההוגן.

חישוב השווי ההוגן נערך בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם במשכנתאות, פריסת פיקדונות העו"ש, והתנהגות בפועל של מפקידים עם אופציית משיכה ומבוססות על ניתוח אמפירי.

ב. השיטה וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח. ניירות ערך סחירים – לפי שווי שוק, ניירות ערך לא סחירים – לפי נתוני שערך המתקבלים ממקורות חיצוניים.

אשראי לציבור – השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעורי ניכיון מתאימים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות לפי סוגי אוכלוסייה עיקריים בחלוקה לפי מגזרי הצמדה ואשראי בשיעורי ריבית קבועה ומשתנה. תזרימי המזומנים (קרן וריבית) הונו בשיעורי ריבית זהה לשיעורי הריבית הממוצעת לפיה נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות ועל מודל התנהגות של לווים בקשר עם שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות, על בסיס שנתי. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל.

השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי מחיקות והפרשות להפסדי אשראי. השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי מחיקות והפרשות להפסדי אשראי.

פיקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים דומים, על ידי הבנק ביום הדיווח, למעט אגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה המוצגות לפי שווי שוק. ההנחות ההתנהגותיות בפיקדונות, מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת.

לגבי מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי – השווי ההוגן הוערך על פי הערך הנוכחי של תזרים המזומנים העתידי המהווה בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו הייתה מבוצעת עסקה דומה במועד הדיווח. מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק ומכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו על בסיס מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ובריבית שוק משתנה – היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק בעסקאות בריבית משתנה.

ביאור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2020					
שווי הוגן				יתרה במאזן	
סה"כ	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
נכסים פיננסיים					
3,137.9	-	-	3,137.9	3,137.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
459.0	-	75.1	383.9	462.4	ניירות ערך ⁽²⁾
10,881.0	10,881.0	-	-	10,881.3	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
1.4	-	0.6	0.8	1.4	נכסים בגין מכשירים נגזרים
108.2	108.2	-	-	108.2	נכסים פיננסיים אחרים
14,587.5	10,989.2	75.7	3,522.6	14,591.2	סך הכל הנכסים הפיננסיים ⁽⁴⁾
התחייבויות פיננסיות					
11,688.9	8,844.8	2,844.1	-	11,705.2	פיקדונות הציבור
162.2	162.2	-	-	162.2	פיקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	פיקדונות הממשלה
1,719.4	63.7	-	1,655.7	1,720.5	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1.5	-	0.7	0.8	1.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
265.9	265.9	-	-	265.9	התחייבויות פיננסיות אחרות
13,837.9	9,336.6	2,844.8	1,656.5	13,855.3	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות ⁽⁴⁾

הערות בסוף ביאור 32א.

ביאור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019				
שווי הוגן				
יתרה במאזן	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 3 ⁽³⁾	סה"כ
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים	3,054.8	-	-	3,054.8
ניירות ערך ⁽²⁾	345.9	62.4	-	345.9
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	10,619.8	-	10,686.2	10,686.2
נכסים בגין מכשירים נגזרים	3.2	0.1	3.1	3.2
נכסים פיננסיים אחרים	29.1	-	29.1	29.1
סך הכל הנכסים הפיננסיים ⁽⁴⁾	14,052.8	3,338.4	65.5	14,119.2
התחייבויות פיננסיות				
פיקדונות הציבור	10,887.6	-	2,445.8	10,865.7
פיקדונות מבנקים	112.0	84.3	-	116.5
פיקדונות הממשלה	0.4	-	-	0.4
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	2,133.1	2,063.2	-	2,167.7
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	2.0	0.1	1.9	3.3
התחייבויות פיננסיות אחרות	128.0	-	-	128.0
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות ⁽⁴⁾	13,263.1	2,147.6	2,447.7	13,281.6

⁽¹⁾ רמה 1 מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

⁽²⁾ לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך [ראה ביאור 12 ניירות ערך](#).

⁽³⁾ מזה, אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון לימים 31.12.2020 ו-31.12.2019 בסך 8.8 מיליוני ש"ח ו-4.6 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

⁽⁴⁾ מזה: נכסים אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן) לימים 31.12.2020 ו-31.12.2019 בסך 3,709.9 מיליוני ש"ח ו-3,433.0 מיליוני ש"ח, בהתאמה. התחייבויות אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן) לימים 31.12.2020 ו-31.12.2019 בסך 3,111.5 מיליוני ש"ח, 2,576.6 מיליוני ש"ח, בהתאמה. למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה [ראה ביאור 32ב](#).

ביאור 32 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2020			
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
סך הכל שווי הוגן	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾
נכסים			
אגרות חוב זמינות למכירה :			
290.6	-	-	290.6
אגרות חוב ממשלת ישראל			
32.7	-	-	32.7
מוסדות פיננסיים			
49.2	-	-	49.2
של אחרים בישראל			
4.9	-	-	4.9
אחרים זרים			
377.4	-	-	377.4
סה"כ ניירות ערך זמינים למכירה			
75.1	-	75.1	-
מניות תעודות סל וקרנות שאינן למסחר			
ניירות ערך למטרות מסחר :			
0.2	-	-	0.2
אגרות חוב ממשלת ישראל			
0.8	-	-	0.8
מוסדות פיננסיים			
5.5	-	-	5.5
של אחרים בישראל			
3.4	-	-	3.4
מניות ותעודות סל			
9.9	-	-	9.9
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
0.6	-	0.6	-
חוזי מטבע חוץ			
0.8	-	-	0.8
חוזי מניות			
1.4	-	0.6	0.8
סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים			
463.8	-	75.7	388.1
סך הכל הנכסים הפיננסיים			
התחייבויות			
26.0	-	-	26.0
פיקדונות מבנקים			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
0.7	-	0.7	-
חוזי מטבע חוץ			
0.8	-	-	0.8
חוזי מניות			
2.0	2.0	-	-
חוזים בגין נגזרי אשראי			
3.5	2.0	0.7	0.8
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
29.5	2.0	0.7	26.8
סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות			

(1) רמה 1 מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 32 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019			
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 3 ⁽³⁾	סך הכל שווי הוגן
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
138.5	-	-	138.5
אגרות חוב ממשלת ישראל			
24.2	-	-	24.2
אגרות חוב ממשלת זרות			
56.4	-	-	56.4
מוסדות פיננסיים			
47.1	0.2	-	47.3
אגרות חוב חברות אחרות			
266.2	0.2	-	266.4
סה"כ ניירות ערך זמינים למכירה			
11.0	62.2	-	73.2
מניות תעודות סל וקרנות שאינן למסחר			
ניירות ערך למטרות מסחר:			
0.2	-	-	0.2
אגרות חוב ממשלת ישראל			
5.1	-	-	5.1
מוסדות פיננסיים			
1.0	-	-	1.0
תעודות סל			
6.3	-	-	6.3
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
-	-	1.4	1.4
חוזי ריבית שקל מדד			
0.1	0.5	-	0.6
חוזי מטבע חוץ			
1.2	-	-	1.2
חוזי מניות			
1.3	0.5	1.4	3.2
סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים			
284.8	62.9	1.4	349.1
סך הכל הנכסים הפיננסיים			
התחייבויות			
84.3	-	-	84.3
פיקדונות מבנקים			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
0.2	-	-	0.2
חוזי ריבית- אחר			
0.1	0.5	-	0.6
חוזי מטבע חוץ			
1.2	-	-	1.2
חוזי מניות			
-	-	1.3	1.3
חוזים בגין נגזרי אשראי			
1.5	0.5	1.3	3.3
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
85.8	0.5	1.3	87.6
סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות			

(2) רמה 1 מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 32 - שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2020								
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין המכשירים המוחזקים	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ושטרם מומשו שנכללו							
	ברוח כולל					שווי הוגן		
	לסוף תקופה	מכירות	רכישות	אחר	בדוח רווח והפסד	לתחילת תקופה		
	לסוף התקופה							
	(1.4)	-	-	-	(1.4)	1.4	נכסים בגין חוזי ריבית- שקל מדד	
	-	-	-	-	-	-	התחייבויות בגין חוזי ריבית- שקל מדד	
	(0.7)	(2.0)	-	-	(0.7)	(1.3)	התחייבויות בגין נגזרי אשראי	
ליום 31 בדצמבר 2019								
	1.2	1.4	0.6	-	-	1.2	0.8	נכסים בגין חוזי ריבית- שקל מדד
	-	-	(1.8)	-	-	-	(1.8)	התחייבויות בגין חוזי ריבית- שקל מדד
	(0.9)	(1.3)	-	-	-	(0.9)	(0.4)	התחייבויות בגין נגזרי אשראי

ביאור 32 - מידע כמותי על פרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

פרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2020			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	ממוצע משוקלל
ריבית משכנתאות			
התחייבויות בגין נגזרי אשראי	היוון תזרימי מזומנים	סיכון לכשל המשכנתאות	2.30%
נכסים והתחייבויות בגין חוזי ריבית- שקל מדד			
-	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה ציפיות אינפלציה	-
ליום 31 בדצמבר 2019			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	ממוצע משוקלל
ריבית משכנתאות			
התחייבויות בגין נגזרי אשראי	היוון תזרימי מזומנים	סיכון לכשל המשכנתאות	2.53%
נכסים והתחייבויות בגין חוזי ריבית- שקל מדד			
1.4	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה ציפיות אינפלציה	0.56%

ביאור 33 – בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק וחברות המאוחדות שלו

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. יתרות בעלי עניין

31 בדצמבר 2020									
מחזיק מניות									
מי שהיה בעל עניין בעת									
שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾⁽⁶⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה ⁽²⁾	
היתרה	ליום 31	היתרה	ליום 31	היתרה	ליום 31	היתרה	ליום 31	היתרה	ליום 31
הגבוהה	בדצמבר	הגבוהה	בדצמבר	הגבוהה	בדצמבר	הגבוהה	בדצמבר	הגבוהה	בדצמבר
במהלך	במהלך	במהלך	במהלך	במהלך	במהלך	במהלך	במהלך	במהלך	במהלך
השנה ⁽⁸⁾	השנה ⁽⁷⁾	השנה ⁽⁸⁾	השנה ⁽⁷⁾	השנה ⁽⁸⁾	השנה ⁽⁷⁾	השנה ⁽⁸⁾	השנה ⁽⁷⁾	השנה ⁽⁸⁾	השנה ⁽⁷⁾

נכסים

1.4	1.1	-	-	0.6	0.6	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	0.6	0.6	-	-	-	-
התחייבויות									
-	-	0.4	0.3	1.0	0.4	-	-	15.2	15.0
פיקדונות הציבור									
התחייבויות אחרות- זכאים אחרים									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	0.1	865.6	865.6
מניות (כלול בהון העצמי) ⁽⁹⁾									

31 בדצמבר 2019									
מחזיק מניות									
מי שהיה בעל עניין בעת									
שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾⁽⁶⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה ⁽²⁾	
היתרה	ליום 31	היתרה	ליום 31	היתרה	ליום 31	היתרה	ליום 31	היתרה	ליום 31
הגבוהה	בדצמבר	הגבוהה	בדצמבר	הגבוהה	בדצמבר	הגבוהה	בדצמבר	הגבוהה	בדצמבר
במהלך	במהלך	במהלך	במהלך	במהלך	במהלך	במהלך	במהלך	במהלך	במהלך
השנה ⁽⁸⁾	השנה ⁽⁷⁾	השנה ⁽⁸⁾	השנה ⁽⁷⁾	השנה ⁽⁸⁾	השנה ⁽⁷⁾	השנה ⁽⁸⁾	השנה ⁽⁷⁾	השנה ⁽⁸⁾	השנה ⁽⁷⁾

נכסים

1.6	1.4	-	-	0.7	0.7	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	0.7	0.7	-	-	-	-
התחייבויות									
-	-	0.5	0.3	1.1	0.9	-	-	35.8	22.5
פיקדונות הציבור									
התחייבויות אחרות- זכאים אחרים									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	774.8	774.8
מניות (כלול בהון העצמי) ⁽⁹⁾									

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 33 – בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק וחברות המאוחדות שלו (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות

31 בדצמבר 2018				31 בדצמבר 2019				31 בדצמבר 2020				
מחזיקי מניות		מחזיקי מניות		מחזיקי מניות		מחזיקי מניות		מחזיקי מניות		מחזיקי מניות		
נושאי משרה	אחרים	בעלי שליטה	אחרים	נושאי משרה	אחרים	בעלי שליטה	אחרים	נושאי משרה	אחרים	בעלי שליטה	אחרים	
(4)	(3)	(2)	(6/5)	(4)	(3)	(2)	(6/5)	(4)	(3)	(2)	(6/5)	
-	-	(0.1)	-	-	-	(0.1)	-	-	-	(0.1)	-	הכנסות ריבית נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הוצאות תפעוליות
0.9	14.8	0.3	0.7	16.3	-	0.3	0.5	14.7	-	0.3	-	ואחריות
(0.9)	(14.8)	(0.4)	(0.7)	(16.3)	-	(0.4)	(0.5)	(14.7)	-	(0.4)	-	סה"כ

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין

2020								
בעלי עניין								
מחזיקי מניות								
אחרים ^(6/5)	נושאי משרה ⁽⁴⁾	אחרים ⁽³⁾	בעלי שליטה ⁽²⁾	אחרים ^(6/5)	נושאי משרה ⁽⁴⁾	אחרים ⁽³⁾	בעלי שליטה ⁽²⁾	
מספר מקבלי	מספר מקבלי	מספר מקבלי	מספר מקבלי	מספר מקבלי	מספר מקבלי	מספר מקבלי	מספר מקבלי	
הטבות	סך ההטבה	הטבות	סך ההטבה	הטבות	סך ההטבה	הטבות	סך ההטבה	
-	-	12.0	13.4	-	-	-	-	בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו ^(*)
-	-	7.0	1.3	-	-	2.0	0.3	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו ^(*)
-	-	-	-	-	-	-	-	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
4.0	0.5	-	-	-	-	-	-	
2019								
-	-	12.0	15.1	-	-	-	-	בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו ^(*)
-	-	7.0	1.2	-	-	2.0	0.3	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו ^(*)
-	-	-	-	-	-	-	-	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
4.0	0.7	-	-	-	-	-	-	
2018								
-	-	14.0	13.2	-	-	-	-	בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו ^(*)
-	-	8.0	1.2	-	-	2.0	0.3	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו ^(*)
-	-	-	-	-	-	-	-	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
5.0	0.9	-	-	-	-	-	-	

(*) לא כולל מס שכר

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 33 – בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק וחברות המאוחדות שלו (המשך)

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות עם התאגיד הבנקאי וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	2018	2019	2020
א. בגין נכסים			
מאשראי לציבור	0.1	-	-
ב. בגין התחייבויות			
על פיקדונות הציבור	(0.1)	(0.1)	(0.1)
סך כל הכנסות ריבית, נטו	-	(0.1)	(0.1)

⁽¹⁾ בעל עניין, צד קשור, איש קשור כהגדרתו בסעיף 1.80 בהוראות הדיווח לציבור.

⁽²⁾ מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם בהתאם לסעיף 1.80(1) בהוראות הדיווח לציבור.

⁽³⁾ מחזיקים אחרים לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי בהתאם לסעיף 1.80(2) בהוראות הדיווח לציבור.

⁽⁴⁾ נושאי משרה בהתאם לסעיף 1.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.

⁽⁵⁾ בהתאם לסעיף 1.80(4) בהוראות הדיווח לציבור.

⁽⁶⁾ לתאריך המאזן אין נכסים או התחייבויות, בגין תאגידים, שאדם או תאגיד, שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לעיל לפי חוק ניירות ערך, מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

⁽⁷⁾ יתרה לתאריך המאזן.

⁽⁸⁾ היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה וזאת על בסיס יתרות שהיו בכל סופי החודשים.

⁽⁹⁾ אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.

⁽¹⁰⁾ יתרה קטנה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מופיעה בביאור זה.

ה. עיקרי תנאי העסקה של המנכ"ל

ביום 1 בנובמבר, 2015, החל מר גיל טופז לכהן כמנכ"ל הבנק (להלן: "המנכ"ל" או "מנכ"ל הבנק"). ההסכם היה לארבע שנים. ביום 13 לאוגוסט, 2019, החליט דירקטוריון הבנק לאשר את הארכת כהונתו של המנכ"ל לתקופת כהונה נוספת של ארבע שנים אשר החלה ביום 26 לאוקטובר 2019. ביום 3 לאוקטובר 2019, התקבלה הודעת בנק ישראל ולפיה אין לבנק ישראל התנגדות להארכת הכהונה.

ביום 15 לאוגוסט, 2019, אישר דירקטוריון הבנק, פה אחד, לאחר אישור ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת תגמול) פה אחד, את תנאי כהונתו והעסקתו המעודכנים של המנכ"ל לתקופת העסקה נוספת של ארבע שנים וזאת בהתאם לתקנה 211(ב) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), תש"ס 2000 (להלן: "תקנות ההקלות"), התואמים את מדיניות התגמול של הבנק. השינויים בתנאי העסקה של המנכ"ל, החל מיום 26 לאוקטובר 2019, יפורטו בסעיף להלן.

תנאי הכהונה וההעסקה של מנכ"ל הבנק מיום 26 לאוקטובר 2015 ועד ליום 25 לאוקטובר 2019:

תנאי העסקתו וכהונתו של מנכ"ל הבנק אושרו באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק ביום 20 באוגוסט, 2015, לאחר שהתקבלו אישור הדירקטוריון בישיבתו מיום 14 ביולי, 2015 ואישור ועדת התגמול, בישיבתה מיום 8 ביולי, 2015 (להלן: "תנאי העסקה"). תנאי העסקה של המנכ"ל כאמור נקבעו בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה לשנים 2014-2016, שאושרה על ידי האסיפה הכללית ביום 20 ביולי, 2014 ועודכנה ביום 20 באוגוסט, 2015 (להלן: "מדיניות התגמול לשנים 2014-2016").

ביום 21 בדצמבר, 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכון בתנאי כהונתו והעסקתו של מנכ"ל הבנק, לאחר אישור הדירקטוריון ביום 27 לאוקטובר, 2016 ואישור ועדת התגמול בישיבתה מיום 27 לאוקטובר, 2016 (להלן: "התיקון בתנאי העסקתו של מנכ"ל הבנק"); בהתאמה להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו 2016 (להלן: "חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים") ולמדיניות התגמול לנושאי משרה לשנים 2017-2019 שאושרה אף היא באסיפה הכללית ה"ל" (להלן: "מדיניות התגמול"). לפרטים בדבר מדיניות התגמול ראה ביאור 22.

בהתאם להחלטת האסיפה ה"ל", התיקון המתייחס לתקרת המענק השנתי המשתנה נכנס לתוקף החל מה 12 לאוקטובר, 2016 בכפוף להוראות המעבר הקבועות במדיניות התגמול לנושאי משרה, ואילו לגבי אותם תנאים אשר תוקנו בהתאמה למדיניות התגמול, אלו נכנסו לתוקף החל מיום 1 לינואר 2017.

ביאור 33 – בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק וחברות המאחדות שלו (המשך)

להלן פרטים אודות תנאי העסקה של המנכ"ל:

כללי

תקופת העסקת המנכ"ל תהא לארבע שנים אשר החלו עם תחילת כהונתו בבנק. הצדדים יהיו רשאים לסיים את קשר העבודה בכל עת, בהודעה מוקדמת, בכתב של 6 חודשים. במשך 6 חודשים מיום ניתוק יחסי עובד-מעביד, יחולו על המנכ"ל הוראות לעניין אי תחרות כמפורט בתנאי העסקה ותמורת מענק הסתגלות. הבנק רשאי, על פי שיקול דעתו הבלעדי, להאריך את תקופת אי התחרות בעוד 3 חודשים נוספים כנגד תשלום בגובה שכרו לתקופה זו.

תגמול קבוע

משכורתו החודשית של המנכ"ל עומדת על סך של 124,000 ש"ח (צמוד למדד המחירים לצרכן כאמור בתנאי העסקה). בנוסף, יהיה המנכ"ל זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים כמפורט בתנאי העסקה.

תגמול משתנה

בהתאם לתיקון בתנאי העסקתו של מנכ"ל הבנק, יהיה המנכ"ל זכאי למענק שנתי משתנה בהתאם ובכפוף למדיניות התגמול ולהוראות המפקח על הבנקים. בכפוף לאמור לעיל, תקרת המענק השנתי המשתנה (מינימום, מקסימום) בהתאמה, לו יהיה זכאי המנכ"ל בגין שנה קלנדרית יהיה בין 300,000 ש"ח ל 700,000 ש"ח בכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים, וכמפורט להלן: הוגדרו תנאי סף חדשים לתשלום מענק שנתי משתנה כמפורט במדיניות התגמול.

"שיעור התשואה" מחושב כרווח הכולל כמדווח בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ביחס להון העצמי הממוצע. בחישוב שיעור התשואה ינוטרלו רווחים/הפסדים שמקורם באירועים חד פעמיים (רווחים/הפסדים פיננסיים דוגמת נוסטרו לא ייחשבו לחד פעמיים וכן רווחי/הפסדי הון בהתאם לשיקול דעתו של הדירקטוריון). (הרווח הכולל יהיה לאחר קיזוז ההוצאות בגין תשלום מענק למנכ"ל, נושאי משרה, עובדים מרכזיים ועובדים ולאחר לקיחה בחשבון של ההוצאות בגין אופציות לנושאי משרה, כפי שאלו רשומים או יירשמו בספרי הבנק). בכפוף להתקיימותם של תנאי הסף נקבעה רשימה של קריטריונים שבהתקיימותם יהיו ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק עד 3 משכורות חודשיות על פי שיקול דעת ובנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לאשר מענק שנתי משתנה נוסף מעבר ל 3 משכורות אלו על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת תגמול, עד לתקרת המענק השנתי הקבוע במדיניות התגמול ובכפוף לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים.

מבלי לגרום מהאמור, יהיה ויתברר כי ישנם רכיבי תגמול, כהגדרתם ועל פי התנאים הקבועים בחוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים אשר אינם נכללים בתקרת התגמול שנקבעה בסעיף 2(א) לחוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים, יכול ויעודכן התגמול השנתי המשתנה לו יהיה זכאי המנכ"ל, כמפורט לעיל, על מנת לכלול רכיבים אלה, כולם ו/או מקצתם. ככל שהעדכון אינו מהותי כאמור בסעיף 12.2 למדיניות התגמול הוא יהיה כפוף לקבלת אישור ועדת התגמול והדירקטוריון וככל שהעדכון יהיה מהותי, עדכוננו יהיה כפוף גם לאישור האסיפה הכללית. כמו כן יהיה התגמול, במקרה לעיל כפוף גם לתנאים הבאים: (1) סך התגמול כאמור בחוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים של המנכ"ל לאחר העדכון לא יעלה על שניים וחצי מיליון שקלים חדשים בשנה צמוד למדד כמפורט בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים ו; (2) סך התגמול הכולל למנכ"ל לא יעלה על התגמול שהמנכ"ל היה זכאי לקבל על פי הסכם העסקתו קודם לתיקון בכל הקשור לתגמול המשתנה.

התגמול המשתנה המרבי לא יעלה על 100% מהתגמול הקבוע, כהגדרתו במדיניות התגמול, של מנכ"ל הבנק.

כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתייה שהינו בר השבה בהתאם לתנאים המוגדרים במדיניות התגמול.

תנאי הפריסה של התגמול המשתנה לאור התיקון במדיניות התגמול חל שינוי בסעיף זה ביחס לתנאי כהונה והעסקה קודמים. המענק השנתי המשתנה של המנכ"ל בגין שנה קלנדרית ישולם במועדים ובתנאים הקבועים במדיניות התגמול.

בגין כל סוגי התגמול המשתנה, לא ישולמו תנאים נלווים. בנסיבות בהן לא יהיה זכאי מנכ"ל הבנק לפיצויי פיטורים ובנסיבות אחרות, כפי שיקבעו מעת לעת על ידי הדירקטוריון (ככל שייקבעו) לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, הבנק יהיה רשאי לשלול את זכאותו של המנכ"ל לתגמול המשתנה (כולו או חלקו) כולל המענקים ולכל חלקי התגמול המשתנים שטרם שולמו ולרבות לגבי אותם חלקי התגמולים המשתנים שנדחו.

ביאור 33 – בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק וחברות המאחדות שלו (המשך)

תנאי פרישה

פיצויי פיטורים תשלומי הבנק לתוכנית הפנסיונית בגין פיצויי פיטורים יבואו במקום תשלום פיצויי פיטורים העשויים להגיע למנכ"ל או לשאיירן, לפי המקרה, והם ממצים את חובותיו של בנק בכל הקשור לתשלום פיצויי הפיטורים, כאמור בסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים. עם סיום עבודתו של מנכ"ל הבנק, ישחרר הבנק לזכות מנכ"ל הבנק את כל הכספים אשר הצטברו לזכותו בתוכנית הפנסיונית, לרבות פירותיהם והבנק לא יהיה זכאי לקבל סכום כלשהו מתוך כספי התוכנית.

הודעה מוקדמת תקופת ההודעה המוקדמת במקרה של סיום יחסי עובדמעביד ביוזמת מי מהצדדים תהיה, בכתב של 6 חודשים. הבנק יהיה רשאי לוותר על עבודתו של מנכ"ל הבנק במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, כולל או חלקה, ובמקרה זה מנכ"ל הבנק יהיה זכאי לתשלום כל הזכויות הקובעות בהסכם כאילו עבד בפועל בתקופה זו. יחד עם זאת, הבנק יהיה רשאי לסיים את קשר העבודה לאלתר, או במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, ובלבד שישלם למנכ"ל הבנק את תמורת ההודעה המוקדמת שנותנה לזכותו בגובה המשכורת החודשית ושווי התנאים הנלווים והסוציאליים הקבועים בהסכם, למעט התגמול המשתנה. היה ומנכ"ל הבנק יפר את חובותו למסור לבנק הודעה מוקדמת להתפטרותו, יהיה עליו לשלם לבנק פיצוי מוסכם בגובה השכר הכולל שהוא היה זכאי לקבל אילו עבד.

מענק הסתגלות עם סיום העסקתו של המנכ"ל ישולם למנכ"ל מענק הסתגלות בסכום השווה ל 3 משכורות חודשיות בגובה השכר הקבוע כאמור לעיל, כפי שיהיה במועד סיום העסקתו בבנק. מענק ההסתגלות מהווה תמורה להתחייבות לאי תחרות לתקופה של 6 חודשים.

הסדרי פרישה משתנים לאור התיקון במדיניות התגמול החדשה חל שינוי בסעיף זה ביחס לתנאי כהונה והעסקה קודמים והם ישולמו במועדים ובתנאים הקבועים במדיניות התגמול החדשה. הוראות כלליות נוספות

כל הוראות ההסכם עם המנכ"ל תהיינה כפופות למדיניות התגמול של הבנק כפי שתהיה מעת לעת ולהוראות בנק ישראל והמפקח על הבנקים, כפי שיהיו מעת לעת ולחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים ויתוקנו במידת הצורך בהתאמה.

הדירקטוריון יהיה רשאי, מטעמים מיוחדים, להחליט על הפחתת התגמול המשתנה (כולו או חלקו), למנכ"ל הבנק, לאחר קבלת המלצת ועדת תגמול.

באם ימצא כי שולמו למנכ"ל הבנק, סכומים כחלק מתנאי הכהונה והעסקה אשר התבססו על נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, ולאור הצגתם מחדש של הנתונים היו אמורים להשתלם למנכ"ל הבנק סכומים נמוכים מאלו שקיבל בפועל או לא להיות משולמים כלל, ישיב מנכ"ל הבנק על פי דרישת הבנק סכומים אלו בתוספת הפרשי הצמדה ממועד התשלום ועד למועד ההחזר.

השינויים בתנאי ההעסקה של המנכ"ל, החל מיום 26, לאוקטובר 2019:

תגמול קבוע

משכורתו החודשית של המנכ"ל תעמוד על סך של 124,000 ש"ח (צמוד למדד המחירים לצרכן כאמור בתנאי העסקה).

חופשה שנתית

המנכ"ל יהיה זכאי לארבעה ימי חופשה נוספים אשר יהיה ניתנים לצבירה אך לא יהיו ניתנים לפדיון. כך שסך החופשה השנתית תהיה בת 27 ימי עבודה לכל שנת עבודה מלאה, שכאמור מתוכם 4 ימי החופשה בשנה, לא יהיו ניתנים לפדיון (במקום חופשה שנתית של 23 ימי עבודה לכל שנת עבודה מלאה, ללא מגבלת צבירה).

תקרת מענק שנתי משתנה

תקרת המענק השנתי המשתנה לו יהיה זכאי המנכ"ל בגין שנה קלנדרית תהיה עד 700 אלפי ש"ח, בכפוף למדיניות התגמול של הבנק ולמגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים.

ביאור 33 – בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק וחברות המאחדות שלו (המשך)

1. עיקרי תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון

ביום 13 לאוגוסט, 2019 החליט דירקטוריון הבנק לאשר את חידוש מינויו של מר נהרי כיו"ר הדירקטוריון, אשר החלה ביום 11 לאוקטובר, 2019. חידוש המינוי של מר נהרי היה כפוף לכך שהאסיפה הכללית תאשר את מינויו כדירקטור בבנק ולכן שהמפקחת על הבנקים לא תודיע על התנגדותה למינוי בתוך 60 מיום מהיום שנמסרה למפקחת הודעה על כך, או שתודיע על הסכמתה לכך. ביום 15 לאוגוסט, 2019 אישר דירקטוריון הבנק, פה אחד, לאחר אישורה של ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת תגמול) פה אחד, את תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון לתקופה של ארבע שנים, החל ממועד הארכת תקופת כהונתו ביום 11 לאוקטובר, 2019. ביום 3 לאוקטובר, 2019 התקבלה הודעת בנק ישראל ולפיה אין לבנק ישראל התנגדות למינויו של מר נהרי לתקופת כהונה נוספת, כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון הבנק. ביום 10 לאוקטובר, 2019 אישרה האסיפה הכללית את מינויו של מר נהרי כדירקטור בבנק ואת תנאי ההעסקה המעודכנים של יו"ר הדירקטוריון לתקופה של ארבע שנים החל מיום 11 לאוקטובר, 2019.

השינויים בתנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון, יפורטו להלן.

תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון מיום 11 לאוקטובר, 2015 ועד ליום 10 לאוקטובר, 2019:

דירקטוריון הבנק, בישיבתו מיום 17 לספטמבר, 2015 החליט למנות את מר זאב נהרי כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון הבנק ("יו"ר הדירקטוריון" או: "מר נהרי") וזאת על פי סעיף 11.1(א)(3) לפקודת הבנקאות, 1941 ותקנתו הבנק, וזאת עד למועד בו המינוי יובא לאישור על ידי האסיפה הכללית המיוחדת שתכנס לצורך זה ובכפוף לאישורים הנדרשים על פי דין. ביום 11 לאוקטובר, 2015 התקבל אישור בנק ישראל כי אין לו התנגדות למינויו של מר נהרי לדירקטור וליו"ר דירקטוריון הבנק ומהמועד הנ"ל מכהן מר נהרי בפועל כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון הבנק. ביום 19 בנובמבר, 2015 אישרה האסיפה הכללית את מינויו של מר נהרי כדירקטור בבנק. תקופת העסקת יו"ר הדירקטוריון הייתה ל 4 שנים אשר החלו ביום 11 לאוקטובר, 2015. על אף האמור בסעיף לעיל, הצדדים יהיו רשאים לסיים את קשר העבודה בכל עת, בהודעה מוקדמת בכתב של 3 חודשים. להלן פרטים אודות תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון:

כללי

בתקופת ההעסקה יעסוק היו"ר במסגרת שבוע עבודה בן 4 ימים (לא פחות מ-80% משרה).

יו"ר הדירקטוריון מתחייב שלא לעסוק בכל עסק אחר ו/או תפקיד אחר ו/או עיסוק אחר ו/או עבודה אחרת, אצל או עבור תאגיד בנקאי או גוף פיננסי או גורם הפעיל בשוק ההון, ו/או בכל עיסוק אחר האסור על פי נוהל בנקאי תקין, אלא אם כן נתקבל אישור לכך מדירקטוריון הבנק בכתב ומראש. יו"ר הדירקטוריון התחייב להימנע מניגוד עניינים.

משכורת חודשית ותנאים נלווים

משכורתו החודשית של יו"ר הדירקטוריון נקבעה על סך של 95,000 ש"ח ברוטו לחודש עבודה (עבור היקף משרה של 80%). השכר יהיה צמוד לעליית המדד המחירים לצרכן, כאשר מדד הבסיס הינו במועד תחילת עבודתו. בנוסף, יהיה יו"ר הדירקטוריון זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים הכוללים, בין היתר, הפרשות סוציאליות; ימי מחלה, דמי הבראה, רכב המתאים לצורכי עבודתו, ביטוח נושאי משרה הקיימים בבנק, ככל שתהיה העברת שליטה בבנק ביטוח Runof כמקובל בבנק, התחייבות לשיפוי בתנאים מקובלים לנושאי משרה בכירים בבנק, החזר הוצאות הקשורות למילוי תפקידו והטבות נוספות.

תגמול משתנה

בהתאם לתנאי הכהונה וההעסקה, ובהתאמה להוראות ניהול בנקאי תקין A 301, יו"ר הדירקטוריון לא יהיה זכאי למענק שנתי משתנה.

תנאי פרישה

פיצויי פיטורים תשלומי הבנק לתוכנית הפנסיונית בגין פיצויי פיטורים יבואו במקום תשלום פיצויי פיטורים העשויים להגיע ליו"ר הדירקטוריון או לשאיירי, לפי המקרה, והם ממצים את חובותיו של הבנק בכל הקשור לתשלום פיצויי הפיטורים, כאמור בסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים. עם סיום עבודתו של יו"ר הדירקטוריון, ישחרר הבנק לזכות יו"ר הדירקטוריון את כל הכספים אשר הצטברו לזכותו בתוכנית הפנסיונית, לרבות פירותיהם והבנק לא יהיה זכאי לקבל סכום כלשהו מתוך כספי התוכנית.

הודעה מוקדמת תקופת ההודעה המוקדמת במקרה של סיום יחסי עובד-מעביד ביזמת מי מהצדדים תהיה, בכתב של 3 חודשים. הבנק יהיה רשאי לוותר על עבודתו של יו"ר הדירקטוריון במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, כולה או חלקה, ובמקרה זה יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לתשלום כל הזכויות הקובעות בהסכם כאילו עבד בפועל בתקופה זו. יחד עם זאת, הבנק יהיה רשאי לסיים את קשר העבודה באלתר, או במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, ובלבד שישלם ליו"ר הדירקטוריון את תמורת ההודעה המוקדמת שנטרה לזכותו בגובה המשכורת החודשית ושווי התנאים הנלווים והסוציאליים הקבועים בהסכם.

הוראות כלליות נוספות

כל הוראות ההסכם עם יו"ר הדירקטוריון תהיינה כפופות למדיניות התגמול של הבנק כפי שתהיה מעת לעת ולהוראות בנק ישראל והמפקח על הבנקים, כפי שיהיו מעת לעת.

ביאור 33 – בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק וחברות המאוחדות שלו (המשך)

השינויים בתנאי ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון, החל מיום 11 לאוקטובר 2019.

היקף המשרה:

היקף משרתו של יו"ר הדירקטוריון יעודכן ל 100% משרה.

משכורת החודשית:

משכורתו החודשית תעמוד על סך של 128,000 ש"ח ל - 100% משרה (צמוד למדד המחירים הידוע ביום 11 לאוקטובר 2019) .

ימי חופשה שנתית:

יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לארבעה ימי חופשה נוספים אשר יהיו ניתנים לצבירה אך לא יהיו ניתנים לפדיון. כך שסך החופשה השנתית תהיה בת 27 ימי עבודה לכל שנת עבודה מלאה, שכאמור מתוכם 4 ימי החופשה בשנה, לא יהיו ניתנים לפדיון (במקום חופשה שנתית של 23 ימי עבודה לכל שנת עבודה מלאה, ללא מגבלת צבירה).

שינוי בהשתתפות באחזקת רכב:

הבנק ישלם ליו"ר הדירקטוריון אחזקת רכב בסך של 11,250 ש"ח נטו לחודש (במקום סך של 10,250 ש"ח נטו לחודש) וזאת חלף העמדת רכב לצורכי עבודתו ולצרכיו הפרטיים וחלף נשיאה בהוצאות השימוש בו וזאת כל עוד קיימים יחסי עובד מעסיק בין יו"ר הדירקטוריון לבין הבנק.

ביאור 34 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן

1. במהלך שנת 2020 פרצה מגפת הקורונה בישראל ובעולם ברמות התפשטות משמעותיות. בישראל ובעולם הוכרזו צעדי ההתגוננות הכוללים בין היתר את המעבר בין מדינות, החלת אמצעי בידוד, צמצום התקהלויות ותנועה, סגרים, הגבלות על הפעלת עסקים פרטיים ושירותים ממשלתיים ועירוניים ועוד. התפשטות הנגיף מביאה להרעה כלכלית מהותית ברמה עולמית ובפעילות המשק בישראל אליה חשופה פעילות הבנק ויש לה השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי במגזר משקי הבית ובתחום מימון פרויקטים בנדל"ן.

על אף שחלפה שנה מאז הוכרז על הסגר הראשון, עדיין לא ניתן להעריך את היקף והשלכות התפשטות הנגיף בעתיד, או את התגובות הנוספות של הממשלות והבנקים המרכזיים הן מבחינת ההגבלות שיוטלו על המשק ומשכן והן מבחינת צעדים לתמיכה ועידוד הפעילות הכלכלית ואת תגובת הכלכלות והשווקים. כמו כן לא ניתן לאמוד ולכמת את משך האירוע ועומקו ואת השפעתו העתידית על הכלכלה העולמית, המשק הישראלי, לקוחות הבנק ועל הבנק עצמו.

הנהלת הבנק ממשיכה לקיים מעקב אחר התפתחות המשבר וההשלכות הפיננסיות והעסקיות בגינו ובוחנת את התאמת האסטרטגיה העסקית נוכח האירועים. הוגדר ניטור ומעקב הדוק בתחומי הפעילות השונים של הבנק. באופן שוטף, נבחנים תרחישים שונים להתפתחות האירוע ולהשפעותיו על מכלול הסיכונים ועל פעילות הבנק. כמו כן, הנהלת הבנק מדווחת באופן שוטף לדירקטוריון הבנק וועדותיו אודות צעדיה בניהול האירוע בתחומים המפורטים להלן.

בהיבט התפעולי ובהיבטי המשכיות עסקית, ממשיך הבנק לנקוט בשורה של תהליכים ואמצעים המבטיחים רציפות תפעול הבנק ומתן שירות ללקוחות ובכללם עבודה מרחוק, דילול ו/או פיצול יחידות, שינויים באופן פעילות הסניפים והפעילות מול הלקוחות, ויידוא רציפות תפקודית מול הספקים המהותיים עימם עובד הבנק, טיפול בעובדים וניהול המשאב האנושי של הבנק והסטת משאבים לטובת שירות לקוחות. הנהלת הבנק פועלת תוך שמירה על בריאותם וביטחונם של עובדי הבנק ולקוחותיו, בשים לב להוראות בנק ישראל והוראות משרדי הממשלה הרלוונטיים במטרה להמשיך לשרת את לקוחותיו ולהגן על חוסנו של הבנק. כמו כן במסגרת הפעולות להבטחת הרציפות התפעולית של הבנק ובשל המגבלות שהוטלו, חלק ניכר מעובדי הבנק החלו, כבר מחודש מרץ 2020, לעבוד (לפחות באופן חלקי) מבתיהם. בנוסף, חלק קטן מעובדי הבנק יצאו לחופשה בתשלום בתקופה האמורה.

בראי הזינוק החד בשיעור הבלתי מועסקים והאי ודאות לגבי מועד חזרתם לעבודה, ובהתחשב בפגיעה הקשה בסקטורים בענפי השירותים, ובצורך לנהל את סיכון האשראי הנובע מכך, החליטה הנהלת הבנק על שורה של צעדים לניטור מוגבר של מצבם הפיננסי של מבקשי אשראי חדש ובעלי אשראי קיים, ואף החליטה לצמצם באופן מהותי את השינוק היזום של אשראי צרכני במהלך המחצית השנייה לשנת 2020.

גם בתחום סיכונים השוק החליטה הנהלת הבנק על הקטנה מדודה של היקף הסיכון שנוטל הבנק לנוכח האי ודאות הכלכלית והתנודתיות המשמעותית בשוקי ההון.

לאור הנסיבות פרסמו רגולטורים שונים הקלות על הפעילות הבנקאית ודחיות של מועדים שנקבעו ליישום הוראות קודמות. בפרט ניתן לציין את הוראת שעה ניהול בנקאי תקין 250 של הפיקוח על הבנקים המתעדכנת מעת לעת. לעניין זה יצוין, כי ביום 31 במרץ, 2020 הכריז הפיקוח על הבנקים על הפחתת דרישות ההון מהבנקים, על מנת לאפשר לבנקים להגדיל את היצע האשראי ללקוחותיהם. הפחתת דרישת ההון מהבנקים נעשתה באמצעות הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים עם אפשרות להארכה, אשר בהמשך הוארכה לתקופה נוספת. בהתאם, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יוחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, החל מיום 31 במרץ 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 8.8% ו- 12.3% בהתאמה (במקום 9.8% ו- 13.3% לפני הוראת השעה). כמו כן, התבקשו הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכניות לרכישת עצמית של מניות, על רקע המשבר האמור. על אף הפחתת דרישות ההון כאמור לעיל הבנק שמר על יחס הון עצמי רובד 1 של 10.5% בסוף שנת 2020. לפרטים נוספים אודות הוראות פיקוח ויזמות חקיקה בשל התפשטות נגיף הקורונה ראה ביאור 37 להלן.

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, במטרה להקל על הלקוחות, פרסם בנק ישראל מתווה מוסכם עם המערכת הבנקאית, לדחייה ופריסת תשלומים. כמו כן מתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לוויים שלא עומדים או עשויים שלא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. לפרטים נוספים ראה סעיף 2 [לביאור 37](#), בקשר עם מתווה ההקלות ללקוחות.

ביאור 34 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2020 יתרת האשראי לדירור אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-933.7 מיליוני ש"ח, כ-12% מתיק האשראי לדירור והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי לדירור עמד על סך של כ-75.8 מיליוני ש"ח. יתרת האשראי לאנשים פרטיים שאינו לדירור אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-54.2 מיליוני ש"ח, כ-5% מיתרת האשראי הצרכני סולו והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדירור עמד על סך של כ-6.7 מיליוני ש"ח. יתרת האשראי המסחרי אשר בגינו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-117 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי מסחרי עמד על סך של כ-9.5 מיליוני ש"ח.

סך הכול היקף האשראי בגינו נדחו תשלומים מסתכם בכ-1,104 מיליוני ש"ח כ-10% מסך כול האשראי נטו.

בנוסף, ליום 31 בדצמבר 2020 יתרת האשראי אשר תקופת דחיית התשלומים בגינו הסתיימה עמד על סך של כ-2,844 מיליוני ש"ח.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2020 הסתכמו ב-102.4 מיליוני ש"ח, גידול של 178% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, מתוכם כ-67.3 מיליוני ש"ח נבע מגידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה (בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדירור סך של 61.1 מיליוני ש"ח ובגין אשראי לדירור כ-6.2 מיליוני ש"ח).

בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי וגם החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים.

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הבנק. מידע זה יכול שלא יתמשך בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם.

2. הצעת הבנק לרכישת בנק מוניציפל בע"מ - לאחר שביום 27 במרץ, 2018 הגיש הבנק בקשה לדירקטוריון מוניציפל בנק בע"מ (לשעבר בנק דקסיה ישראל בע"מ - להלן: "מוניציפל") להיכנס למשא ומתן בדבר רכישה של 100% ממניות מוניציפל ע"י הבנק, ובנק מוניציפל דחה את הצעת הבנק, על שיפוריה במהלך התקופה ובחר לאשר את הצעתו של בנק דיסקונט לישראל בע"מ, החלטה שאושרה גם על-ידי רשות התחרות. ביום 25 בפברואר, 2020 ניתן ע"י בית הדין לתחרות פסק דין אשר סילק את הערר שהגיש הבנק נגד הממונה על התחרות, על הסף. פרטים נוספים לגבי הצעות המיזוג, ההתכתבויות בין הבנק למוניציפל והחלטות הממונה על התחרות ובית הדין הנכבד ניתן למצוא בביאור 35 לדוחות הכספיים לשנת 2018 ובביאור 35 לדוחות הכספיים לשנת 2019.

ביום 16 באפריל, 2020 הבנק ערער לבית המשפט העליון על החלטת בית הדין לתחרות מיום 25 בפברואר, 2020 (כמפורט לעיל) וביקש לבטל את פסק הדין ולהורות לבית הדין לדון בערר לגופו, וזאת מכיוון שלגישת הבנק שגה בית הדין כשקבע כי הבנק אינו עומד בתנאים הנדרשים ממנו, בשלב מקדמי זה של ההליך, לצורך דיון בערר. מועד הדיון בערר נקבע ליום 19 ביולי, 2021.

3. ביום 11 במרץ, 2020 נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים ("הרוכשים"), על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית וגמורה ומוחלטת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדירור שסכומם הכולל כ-432 מיליוני ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדירור שהועמדו על ידי הבנק ("תיק ההלוואות"). יתרת 20% מתיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק בתיק הלוואות תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו). בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידה, בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדירור עבור עצמו, לרבות חלק תיק הלוואות שנטר בבעלותו. הבנק רשם בספריו, במהלך הרבעון הראשון לשנת 2020, הכנסה בגין המכירה בסך כ-51.7 מיליוני ש"ח.

4. ביום 30 במרץ, 2020 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישת עצמית של אגרות חוב שהונפקו לציבור על-ידי חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. סדרות תעודות ההתחייבות נשוא התכנית הינן ט', י"ג ו-ט"ו. תוקף התכנית היה עד ליום 30 ביוני, 2020. הבנק לא מימש את התוכנית בשל חוסר כדאיות כלכלית והתוכנית פקעה.

ביאור 34 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

5. ביום 16 באפריל, 2020 התקשרה חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ עם משקיעים מסווגים, כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור), תשס"ז-2007 בדבר הנפקה פרטית בדרך של הרחבת סדרה ט"ו בהיקף של 157,480,315 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב של החברה (להלן "אגרות החוב"), במחיר של 95.25 ש"ח לכל 100 ש"ח ערך נקוב של אגרות החוב, ובתמורה כוללת (ברוטו) בסך של 150 מיליוני ש"ח. לאחר השלמת ההקצאה הפרטית כאמור עומדת סדרת אגרות החוב (סדרה טו') על סך כולל של 557,627,315 ש"ח ערך נקוב. תנאיהן של אגרות החוב שתוקצו במסגרת ההקצאה הפרטית יהיו זהים לכל דבר ועניין, לתנאיהן של אגרות החוב כפי שתוארו בדוח הצעת המדף ובתשקיף המדף והן תהווה, החל ממועד רישומן למסחר, סדרה אחת לכל דבר ועניין ביחד עם אגרות החוב (סדרה טו') שבמחזור שהנפיקה החברה כאמור. אגרות החוב המונפקות במסגרת ההנפקה הפרטית יהיו זכאיות לתשלומי ריבית החל מתשלום הריבית שיחול ביום 31 בדצמבר, 2020.
6. ביום 19 באפריל, 2020 לצורך ביצוע ההרחבה של סדרה ט"ו כמפורט לעיל, אישרו חברות הדירוג מידרוג ומעלות S&P את דירוגיהן לבנק ולחברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. חברת הדירוג Standard&Poor's Maalot הודיעה על מתן דירוג 'ilAA-' לאגרות חוב בהיקף של עד 160 מיליוני ש"ח ע.ג. שיונפקו על ידי הבנק באמצעות הרחבת סדרה ט"ו באמצעות ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. חברת הדירוג מידרוג הודיעה על מתן דירוג 'Aa3.il' באופק יציב למסגרת גיוס אגרות חוב (באמצעות הרחבת סדרה טו') בהיקף של עד 160 מיליוני ש"ח ע.ג., שיונפקו על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. ביום 7 במאי 2020, אישרה חברת הדירוג מעלות S&P את דירוגיה לבנק ולחברה.
7. ביום 6 במאי, 2020 אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק מתן תגמול משתנה לנושאי המשרה בבנק לשנת 2019.
8. ביום 25 במאי, 2020 עדכן הבנק כי מו"מ למכירת נכס נדל"ן בירושלים, אשר דווח על מגעים למכירתו ביום 26 במרץ, 2020, לא צלח.
9. ביום 7 ביוני, 2020 הותירה חברת הדירוג מידרוג את דירוג האשראי של הבנק על כנו (דירוג להערכת איתנות פיננסית של הבנק ברמה a2.il; דירוג פיקדונות לז"א ואג"ח ברמה Aa3.il; דירוג כתבי התחייבות נדחים – הון משני תחתון – ברמה A1.il; כתבי התחייבות נדחים – הון רובד 2 – ברמה A3.il(hyb) ופיקדונות לז"ק ברמה P-1.il) עם אופק דירוג יציב.
10. ביום 16 ביוני, 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המאשרת את השלמת ביצוע הסדר הפשרה בתובענה שעניינה היה ביטול הטבות בעמלות עו"ש אשר נגבו מלקוחות. ראה ביאור מס' 26(ב3) לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2019 (עמוד 157).
11. ביום 17 באוגוסט, 2020 התפטר מר עוזי לוי מתפקידו כדירקטור בלתי תלוי בבנק. התפטרותו של מר לוי נבעה מנסיבות שאינן תלויות בבנק (מונה לתפקיד בכיר בתאגיד ביטוח).
12. ביום 30 בספטמבר, 2020 נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים ("הרוכשים"), על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית גמורה ומוחלטת 80% מזכויותיו והתחייבותיו בקשר עם תיק הלוואות לדירוג שסכמו הכולל כ- 230 מיליוני ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדירוג שהועמדו על ידי הבנק ("תיק הלוואות"). יתרת 20% מתיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק בתיק הלוואות תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו). בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידה, בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדירוג עבור עצמו, לרבות חלק תיק הלוואות שנטר בבעלותו. הבנק רשם בספריו, במהלך הרבעון הרביעי לשנת 2020, הכנסה בגין המכירה בסך כ-14.2 מיליוני ש"ח.
13. ביום 25 באוקטובר, 2020 על רקע ובעקבות המשבר העולמי אשר נגרם בעקבות התפרצות נגיף הקורונה, והשפעתו על פעילות הבנק, הוחלט על יישום תכנית התייעלות בבנק, במטרה לצמצם את הוצאות הבנק, ובכלל זה עלויות השכר. תכנית התייעלות תכלול, בין היתר, הקפאה של שכר והטבות לעובדים, צמצום פעילות רווחה, ניד עובדים, פרישה מוקדמת וצמצומי תקנים. ההקפאה האמורה תשוב ותיבחן בתום הרבעון הראשון של שנת 2021. בנוסף, הסכימו חברי ההנהלה, מנכ"ל הבנק, יו"ר הדירקטוריון וחברי הדירקטוריון, להפחתה של 4% משכרם, עד למועד בו תיבחן ההקפאה האמורה כמפורט להלן (להלן: "סכומי ההפחתה"). עלות הפרישה המוקדמת הסתכמה בשנת 2020 בסך של כ-5.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 34 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

14. ביום 28 בדצמבר, 2020 נמסרה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים נגד הבנק ושישה בנקים נוספים. בתובענה נטען כי הבנקים הפכו את חוק נתוני אשראי, התשנ"ו-2016 ואת התקנות שהותקנו מכוחו בכך שהעבירו דיווחים למאגר נתוני אשראי על קיומם של הליכים משפטיים כנגד לקוחות, שלא בהתאם להוראות הדין ובאופן שגרם למבקשים נזק ממזני חמור, ופגע בפריטיותם ובשמם הטוב. לאור השלב המקדמי בו מצויה הבקשה, עדיין מוקדם מכדי להעריך את סיכוייה.
15. ביום 22 בנובמבר, 2020 התקיימה אסיפה כללית של בעלי המניות בבנק. האסיפה הכללית קיבלה, דנה ורשמה בפניה את הדוחות הכספיים של הבנק ואת דו"ח הדירקטוריון וההנהלה על מצב ענייני הבנק לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019. כמו-כן אישרה האסיפה הכללית למנות מחדש את משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר (EY) כרואי החשבון המבקרים של הבנק לתקופה שתחל ממועד אישור האסיפה הכללית השנתית הנוכחית ועד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק, והסמיכה את הדירקטוריון לקבוע את שכרם. בנוסף, אישרה האסיפה הכללית את דיבידנד הביניים שחולק ביום 31 בדצמבר, 2019 וביום 16 באפריל, 2020 כדיבידנד סופי.
16. ביום 28 בינואר, 2021 הנפיקה חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ אגרות חוב סדרה ט"ז, צמודות למדד ונושאות ריבית שנתית של 0.2%. לצורך ההנפקה אישרו ביום 27 בינואר, 2021, חברות הדירוג מידרוג ומעלות S&P את דירוגיהן לבנק ולחברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. חברת הדירוג Standard&Poor's Maalot הודיעה על מתן דירוג 'ilAA' לאגרות חוב בהיקף של עד 390 מיליון ש"ח ע.ג. שיונפקו על ידי הבנק באמצעות סדרה ט"ז באמצעות ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. לפרטים נוספים, ראה דיווח מידי של הבנק מיום 27 בינואר, 2021 (מספר אסמכתא: 2021-01-012015), חברת הדירוג מידרוג הודיעה על מתן דירוג 'Aa3.il' באופק יציב למסגרת גיוס אגרות חוב (באמצעות סדרה ט"ז) בהיקף של עד 390 מיליון ש"ח ע.ג. שיונפקו על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. קרן אגרות החוב תפרע בארבעה תשלומים שווים, ביום 30 ביוני של כל אחת מהשנים 2025 ועד 2028 (להלן "אגרות החוב"). אגרות החוב הונפקו במחיר 102.8 אג' ל-1 ש"ח ע.ג. ובתמורה כוללת (ברוטו) בסך של כ-400 מיליון ש"ח.

ביאור 35 – מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצורכי מס

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר			
	2020	2019	
	מיליוני ש"ח		
סה"כ נכסים	15,271.0	14,664.3	
סה"כ התחייבויות	14,271.1	13,683.0	
הון עצמי	999.9	961.3	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2020	2019	2018
רווח נקי	50.2	89.4	87.2

ביאור 36 – תמצית מאזן בנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
		נכסים
3,054.8	3,137.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
345.9	462.4	ניירות ערך ⁽¹⁾
10,731.3	11,072.6	אשראי לציבור
(111.5)	(191.3)	הפרשה להפסדי אשראי
10,619.7	10,881.3	אשראי לציבור, נטו
438.5	439.9	השקעות בחברות מוחזקות
76.3	105.4	בניינים וציוד
3.2	1.4	נכסים בגין מכשירים נגזרים
106.0	242.7	נכסים אחרים ⁽³⁾
14,644.4	15,271.0	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
12,939.5	13,466.2	פיקדונות הציבור
112.0	162.2	פיקדונות מבנקים
0.4	-	פיקדונות הממשלה
443.0	340.7	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2.0	1.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
186.0	300.4	התחייבויות אחרות ⁽²⁾ ⁽³⁾
13,682.9	14,271.0	סך כל ההתחייבויות
961.5	1,000.0	הון עצמי
14,644.4	15,271.0	סך כל ההתחייבויות וההון

17. לפרטים בדבר ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן, ובדבר ניירות ערך ששועבדו [ראה ביאור 12](#).

18. מזה הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בבנק ובמאחד לימים 31 בדצמבר 2020 ו31 בדצמבר 2019 בסך 2.8 מיליוני ש"ח ו3.1 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

19. לפרטים אודות יישום לראשונה של תקן חכירות [ראה ביאור 1](#).

ביאור 36 – תמצית רווח והפסד בנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2018	2019	2020
הכנסות ריבית	527.5	548.1	521.5
הוצאות ריבית	144.8	(129.7)	(102.8)
הכנסות ריבית, נטו	382.7	418.4	418.7
הוצאות בגין הפסדי אשראי	34.7	(36.9)	(102.4)
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	348.0	381.5	316.3
הכנסות שאינן מריבית			
הכנסות מימון שאינן מריבית	43.1	58.8	73.9
עמלות	91.7	99.9	88.1
הכנסות אחרות	32.4	-	-
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	167.2	158.7	162.0
הוצאות תפעוליות ואחרות			
משכורות והוצאות נילוות	160.7	162.9	171.0
אחזקה ופחת בניינים וציוד	47.7	55.3	70.0
הוצאות אחרות	206.3	209.9	171.5
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	414.7	428.1	412.5
רווח לפני מיסים	100.6	112.1	65.8
הפרשה למיסים על הרווח	26.5	40.7	24.7
רווח לאחר מיסים	74.1	71.4	41.1
חלק של הבנק ברווח של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס	13.1	18.0	9.1
רווח נקי	87.2	89.4	50.2
רווח למניה (בש"ח)			
רווח נקי בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)	1.24	1.27	0.71

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 36 – תמצית דוח על תזרימי מזומנים בנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
87.2	89.4	50.2	רווח נקי לשנה
			התאמות:
(13.1)	(17.1)	(1.4)	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות
2.6	11.3	21.3	פחת על בניינים וציוד
34.7	36.9	102.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(16.4)	(56.8)	(65.9)	רווח ממכירת תיקי אשראי
(43.4)	(2.7)	(4.6)	רווח ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
-	-	-	ירידת ערך של נכסים המוחזקים למכירה
			הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(0.3)	3.4	0.9	
-	-	(1.9)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
7.5	3.1	(19.1)	מיסים נדחים, נטו
0.7	1.0	4.3	פיצויי פרישה - גידול בעודף עתודה על יעודה
26.3	(158.9)	488.3	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בנכסים שוטפים:
55.5	5.3	1.8	נכסים בגין מכשירים נגזרים
291.8	33.9	(4.5)	ניירות ערך למסחר
(3.1)	25.5	(118.0)	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
-	84.3	(56.2)	ניירות ערך שהושאלו
(51.4)	(12.8)	(0.5)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(33.3)	(46.0)	54.7	התחייבויות אחרות
(18.2)	8.5	(0.3)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
327.1	8.3	451.6	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

ביאור 36 – תמצית דוח על תזרימי מזומנים בנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(255.6)	(691.8)	(298.0)	שינוי נטו באשראי לציבור
(1,556.9)	(638.6)	(1,176.2)	רכישת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
1,327.8	728.1	826.0	תמורה ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
27.7	475.4	(244.8)	תמורה מפדיון איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
(25.0)	(28.3)	(41.8)	רכישת בניינים וציוד
(482.0)	(155.2)	(934.8)	מזומנים נטו מפעילות בהשקעה
		-	תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(396.7)	1,221.4	526.6	שינוי נטו בפיקדונות הציבור
(2.7)	(3.2)	108.5	שינוי נטו בפיקדונות מבנקים
15.1	(49.6)	(0.4)	שינוי נטו בפיקדונות הממשלה
-	-	-	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(1.0)	(55.1)	(56.8)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(20.2)	(20.1)	(11.8)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
(405.5)	1,093.4	566.1	מזומנים נטו מפעילות מימון
18.2	(8.5)	0.3	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
(560.4)	946.5	82.9	גידול (קטיון) במזומנים ופיקדונות בבנקים
2,659.0	2,116.8	3,054.8	יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לתחילת התקופה
2,116.8	3,054.8	3,138.0	יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לסוף התקופה
			ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו:
621.7	676.0	580.4	ריבית שהתקבלה
123.5	117.9	127.7	ריבית ששולמה
26.6	46.4	53.3	מיסים על הכנסה ששולמו
-	1.2	0.3	מיסים על ההכנסה שהתקבלו
			נספח ג'- פעולות השקעה שלא במזומן בתקופת הדוח
-	-	135.4	נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות ⁽¹⁾
11.3	15.6	8.5	רכישת רכוש קבוע באשראי

ביאור 37 – הוראות פיקוח ויוזמות חקיקה

הוראות חוק ורגולציה אשר חלות על הבנק ואשר התקבלו עד למועד פרסום הדוח השנתי של הבנק לשנת 2019 תוארו בדוח השנתי של הבנק לשנת 2019. להלן בתמצית פירוט שינויי חקיקה ופיקוח רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק. דגש מיוחד ניתן בסקירה להנחיות וההקלות שפורסמו על ידי בנק ישראל והרגולטורים האחרים בעקבות אירוע התפשטות נגיף הקורונה.

1. הוראות רגולטוריות לעניין הקלות זמניות לאור מצב החירום (התמודדות עם וירוס הקורונה)
 - א. לאור הנסיבות המיוחדות וההגבלות המוטלות על המשק בימי הקורונה (בין אם סגרים ובין מגבלות אחרות, קלות יותר), אשר מחד גרמו לכך שהגורמים במשק עובדים בכוח אדם מצומצם שלא מאפשר לבצע את כל המטלות הרגולטוריות הקיימות במועדים הקבועים לכך, ומאידך לא מאפשרים הגעה פיזית של אנשים לצורך ביצוע מטלות רגולטוריות, פרסמו רגולטורים שונים שורת הקלות ודחיות מועדים המחויבות מהנסיבות לעיל.
 - ב. בין היתר, נתנה הרשות לני"ע הקלות לעניין מועדי העברת דיווחים אליה בנושאים שונים, ניתנו היתרים של משרד העבודה לגבי העסקה בשעות נוספות וניהול כמות העובדים שרשאים להגיע לעבודה, ועוד.
 - ג. כחלק מההקלות האמורות, פרסם בנק ישראל שורה ארוכה של הקלות לבנקים בתחומים שונים (במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 250 ומכתבים פרטניים נוספים). הוראות אלו מתעדכנות מידי פעם, בהתאם לצורך, כפי שנקבע על ידי בנק ישראל ולבקשות המופנות אליו מהגופים המפוקחים וגורמים אחרים.
 - ד. ככלל, תוקף ההקלות שניתנו ע"י הפיקוח על הבנקים נקבע עד 30 בספטמבר 2020, אך לאור הגל השני של הקורונה, הוארכו הרוב המוחלט של ההקלות האמורות עד ליום 31 במרץ, 2021, וחלקן אף עוגן כהסדר קבוע בהוראות ניהול בנקאי תקין השונות.
2. בהיבט של יחסי בנק לקוח
 - א. החל מיום 15 במרץ, 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים הנחיות רבות לגבי התאמות ושינויים שהבנקים נדרשים לבצע בקשר עם אופן ביצוע הפעילות הבנקאית מול לקוחות על מנת להקל על הלקוחות להחזיק מעמד בתקופה זו של קשיים כלכליים ואחרים, ובין היתר הנחה את הבנקים לאפשר ללקוחות לדחות במספר חודשים את מועדי פירעון ההלוואות שלהם (ואף פרסם ביום 7 במאי, 2020 מתווה מקיף משותף לכל המערכת הבנקאית בהקשר לדחיית תשלומי הלוואות – להלן: "המתווה המקיף") ולהשהות הגבלת לקוחות בגין החזרת שיקים, וכן אפשר לבנקים להחתיים לקוחות בכרזות קלה יותר לצורך הצטרפות לבנקאות בתקשורת ועוד.
 - ב. לעניין המתווה המקיף, ביום 7 במאי, 2020 הודיע הפיקוח על הבנקים על המתווה שאומץ על ידי המערכת הבנקאית לדחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות משבר הקורונה. המתווה המקיף נועד לסייע ללקוחות הבנקים שנקלעו לקשיים כלכליים שמתבטאים, בין היתר, בירידה בהכנסות שמובילה לקושי בהחזר ההלוואות שנטלו טרם פרוץ המגפה.
 - ג. יצוין כי עוד בטרם גיבש המתווה המקיף, ימים ספורים לאחר שהתבררו היקפי התפשטות הנגיף והשלכותיו, ומתוך רצון לסייע למשקי הבית והעסקים להתמודד עם השינוי הדרסטי שנכפה עליהם, המערכת הבנקאית החלה לאפשר דחייה של תשלומי הלוואות, תוך שהפיקוח על הבנקים מעודד זאת בין השאר באמצעות הבהרות והקלות חשבונאיות. על מנת להמשיך ולסייע ללקוחות הבנקים לצלוח את המשבר, תוך ניהול סיכונים מושכל ואחראי, ועל מנת לייצר ודאות לציבור הרחב לגבי אפשרויות דחיית התשלומים, גובש מתווה אחיד לדחיית תשלומי הלוואות, אשר אומץ על ידי כל הבנקים, לרבות בנק ירושלים.
 - ד. במסגרת המתווה ניתנות ההקלות הבאות ללקוחות:
 1. משכנתאות הדחייה נקבעה במקור לתקופה של 6 חודשים, ללא מגבלה על סכום יתרת ההלוואה.
 2. הלוואות צרכניות הדחייה נקבעה במקור לתקופה של 3 חודשים להלוואות שיתרתן לתשלום היא עד 100,000 ש"ח. בנוסף, ניתנה אופציה (בהתאם לשיקול דעת הבנק) לדחייה נוספת של 3 חודשים להלוואות אלו.
 3. הלוואות לעסקים קטנים הדחייה תבוצע ללא מגבלה על סכום יתרת ההלוואה, לתקופה שנקבעה במקור 6 חודשים, בהתאם לשיקול דעת הבנק.
 4. עמלות נקבע כי לא ייגבו עמלות בגין דחיית תשלומי הלוואה.
 5. שיעור הריבית התשלומים הנדחים יישא ריבית שלא תעלה על שיעור הריבית בחוזה ההלוואה. חשוב להדגיש כי דחיית תשלום הלוואה כמוה כנטילת הלוואה חדשה, בגובה הסכום הנדחה.
 6. אופן פריסת תשלומי הלוואה במשכנתאות פריסת התשלומים תהיה על פני כל יתרת תקופת ההלוואה, ובאשראי צרכני ועסקי התשלומים יידחו ככלל את סוף תקופת ההלוואה במספר חודשי ההקפאה.
 7. תקופת הגשת בקשת הדחייה במקור ניתן היה להגיש בקשה לבנק לדחיית תשלומי הלוואה, בהתאם למתווה הראשוני, עד לתאריך 31 ביולי, 2020.

ביאור 37 – הוראות פיקוח ויוזמות חקיקה (המשך)

ביום 13 ביולי, 2020 עדכן הפיקוח על הבנקים את ההנחיה האמורה ואפשר ללקוחות כל הבנקים לדחות החזרי אשראי צרכני (עד 1000 א' ש"ח) לפרק זמן של 6 חודשים והחזרי אשראי לדיור לפרק זמן של עד 6 חודשים או עד סוף שנת 2020 (לפי המאוחר מביניהם), ובתנאי שבקשה הוגשה לתאגיד הבנקאי עד ליום 31 באוקטובר, 2020. ביום 29 בספטמבר, 2020 הודיע הפיקוח על הבנקים על הארכה נוספת של מתווה הקפאות האשראי האמור. במסגרת הרחבת המתווה, התקופה להגשת בקשות לדחיית תשלומי הלוואות הארכה עד ליום 31 בדצמבר, 2020. ולקוחות אשר כבר ביקשו לדחות את התשלומים יכולים להאריך את תקופת ההקפאה עד ליום 31 בדצמבר, 2020 או שישה חודשים מיום הבקשה, לפי המאוחר מבין השניים.

לעניין התנהלות סבירה של תאגיד בנקאי עם לקוחותיו, ביום 24 ביוני, 2020 שלח המפקח על הבנקים מכתב לראשי הבנקים ובו הבהיר כי לגישתו על הבנקים להמשיך ולנהוג ברגישות כלפי לקוחות שנפגעו עקב המשבר. המפקח קרא ליישם את הוראות נוהל בנקאי תקין מס' 450 בעניין "הליכי גביית חובות" תוך מיצוי כל הדרכים האפשריות לגביית חוב לקוח מבלי לפנות לערכאות משפטיות ותוך שמירה על הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח, בכל הליכי גביית החוב. בהתנהלות זו, קורא המפקח, "לחזק את תפקידה ומקומה של המערכת הבנקאית כחלק מהמרקם הכלכלי והחברתי".

ביום 27 ביולי, 2020 שלח המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים ובו ביקש להסב את תשומת הלב כי יש לאפשר גם לאוכלוסיות עם חסמים (לקוחות פשוטי רגל, לקוחות בהליכי חדלות פירעון, לקוחות שמונה להם אפוטרופוס וכדומה) לקבל שירותים שלאוכלוסיות הלקוחות הכללית מתאפשרת גם מרחוק (למשל פעילות בכרטיסי חיוב ודביט, הצטרפות וקבלת שירותים בערוצי תקשורת וכדומה). לגישת הפיקוח, במיוחד בתקופת הקורונה, חשוב לנהוג גם באוכלוסיות אלו עם רגישות ונכונות לאפשר להן קבלת שירותים מרחוק, ובכך לשמור על שלומן, שלומם של הבנקאים ועל התנהלות פיננסית בעתות משבר זה.

ביום 11 באוקטובר, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואות. במסגרת הדגשים מבקש הפיקוח על הבנקים לעודד את התאגידים הבנקאיים לפעול באופן זהיר על מנת לייצב לווים אשר עלולים להיות להם קשיים לעמוד בתנאי התשלום החוזיים בגלל אירוע נגיף הקורונה. הפיקוח כולל בהגדרת "שינויים שמתאימים לתנאי ההלוואה" הסכם לדחיית תשלומים, ביצוע תשלומים חלקיים, דחייה של סכומים בפיגור, שינוי של הלוואה או חוזה או מתן סיוע אחר או הקלה ללקוחות שחוו "אתגר פיננסי".

ביום 30 בנובמבר, 2020 פרסם בנק ישראל מתווה נוסף לדחיית תשלומי משכנתאות והלוואות צרכניות. במסגרת המתווה, שלא נכפה על המערכת הבנקאית אלא בניו על אימוץ שלו על-ידי התאגידים הבנקאיים, לקוחות אשר דחו הלוואות שקיבלו מהבנק יוכלו להמשיך ולחנות את ההחזרים בגין האשראי, בהינתן עמידה במספר תנחונים. בשונה מהמתווים הקודמים, מתווה זה נותן דגש על החזרת לווים לתשלום הלוואותיהם, וזאת באמצעות לוח תשלומים מקל.

המתווה מופנה אל אוכלוסיית יעד מוגדרת: לקוחות שההלוואות שלהם נמצאות בסטטוס דחייה נכון ליום תחילת המתווה הנוסף; שנכון ליום 28 בפברואר, 2020, הכנסת משק הבית שלהם אינה עולה על 20,000 ש"ח נטו; ושקיימת פגיעה בהכנסתם בשיעור של 40% ומעלה. הלקוחות האמורים הופנו לבנק בו מתנהלת ההלוואה שלהם על מנת שיפעל על פי המתווה הנוסף, באופן שיביא להפחתה משמעותית בהחזרים החודשיים, לתקופות זמן ממושכות. הדחייה תבוצע ללא עמלות ובהתאם לשיעור הריבית המקורי של ההלוואה.

ללקוחות הנכללים בקבוצה יש אפשרות לדחות את ההלוואה בהתאם לתנאי המתווה הנוסף, או להסכים להסדר אחר שהבנק מציע להם, או כמובן לחזור לשלם את ההלוואה כסדרה. התקופה להגשת הבקשה לדחיית תשלומי הלוואות בהתאם למתווה הנוסף, נקבעה בין התאריכים 1 בינואר, 2021 עד ליום 31 במרץ, 2021. המתווה מציע את תנאי המינימום המצופים מתאגיד בנקאי, ובאפשרות כל תאגיד בנקאי להרחיבו לטובת לקוחותיו.

ביום 3 בדצמבר, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "משבר נגיף הקורונה - דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים" וכן ביום 17 בדצמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "משבר נגיף הקורונה - דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים לעסקים קטנים".

מכתבים אלו מבהירים כי דחיית תשלומים של הלוואה אשר בוצעה עד ליום 31 במרץ 2021, במסגרת תכנית רוחבית לדחיית תשלומים להלוואה שלא הייתה בפיגור של 30 ימים או יותר במועד הדחייה, ככלל אינה מחייבת סיווג של ההלוואה כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי גם כאשר הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים.

עם זאת נדרש לסווג באופן נאות את ההלוואות שקיבלו דחיות ולוודא שקיימת הפרשה מתאימה להפסדי אשראי, שמביאה בחשבון את מאפייני הסיכון העדכניים של תיק האשראי. לגבי חובות קטנים ניתן לבחון את הצורך בסיווג כאמור ברמת קבוצת חובות בעלי מאפייני סיכון דומים. במסגרת זו יש לוודא כי קיים מידע מספק לגבי כל לווה שמבקש דחיית תשלומים במסגרת המתווה המעודכן, שמאפשר לתאגיד הבנקאי להעריך את סיכון האשראי העדכני ולסווג אותו באופן מתאים כאמור לעיל.

ביאור 37 – הוראות פיקוח ויזמות חקיקה (המשך)

3. להלן רשימת עיקרי ההתאמות וההנחיות שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים:

זולת אם צוין אחרת, נכון למועד פרסום הדו"ח הכספי, תוקף נוהל בנקאי תקין מס' 250, בו נקבעו ההתאמות הזמניות אשר עיקרן יפורט להלן, הינו 31 במרץ, 2021. בשולי הדברים נציין כי ביום 7 במרץ, 2021, פרסם המפקח מכתב לתאגידים הבנקאיים ולצידי פורסמה טיוטת עדכון לנוהל בנקאי תקין מס' 250. במסגרת הטיוטה מציע המפקח להאריך את תוקפן של מרבית הוראות נוהל בנקאי תקין מס' 250, לרבות ההקלות ההוניות, עד ליום 30 בספטמבר, 2021. עוד מצוין המפקח במכתבו, הנלווה לטיוטת הנוהל האמורה, כי הציפיה הפיקוחית הינה שעודפי ההון אשר נובעים מהארכת ההקלות ינותבו להגדלת האשראי לציבור ולא לחלוקת דיבידנדים.

נוהל בנקאי תקין מס' 201 בנושא מדידה והלימות הון – יעדי ההון המזעריים עודכנו, כך שביחס לתאגיד בנקאי בסדר הגודל של בנק ירושלים, יחס הון רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים לא יפחת מ-8% ויחס ההון הכולל לנכסי השיקול המשוקללים לא יפחת מ-11.5%. תחולת ההקלה תהיה בתוקף עד תום 24 חודשים מתום תוקף נוהל בנקאי תקין מס' 250, ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי, לפי הנמוך מבין השניים.

טיוטת תיקון לנוהל בנקאי תקין מס' 218 בנושא "יחס מינוף" – על מנת שלא ייווצר מצב בו עקב מגבלת יחס מינוף ימנע תאגיד בנקאי ימנע תאגיד בנקאי מלהעניק אשראי ללקוחותיו, מציע בנק ישראל בטיטוטה להפחית את יחס המינוף, כך שביחס לתאגיד בנקאי בסדר הגודל של בנק ירושלים, תחול הפחתה של מחצית נקודת אחוז אחת ל-4.5%. נוהל בנקאי תקין מס' 301 בנושא דירקטוריון דירקטוריון התאגיד הבנקאי רשאי לקיים ישיבות דירקטוריון שלא על ידי כינוס ישיבה פורמטאלית; ניתנה אפשרות לקיים דיונים במועד ובתדירות שיקבעו ובלבד שמספר הישיבות המינימאלי לא יפחת מהקבוע בחוק; וכן נדחו מועדי אישור הפרוטוקול והפצת טיוטת הפרוטוקול.

נוהל בנקאי תקין מס' 307 בנושא "פונקציית הביקורת הפנימית" – לפי הוראת הנוהל, פונקציית הביקורת הפנימית אמורה להיסקר באופן בלתי תלוי אחת לחמש שנים. במסגרת ההקלה נקבע, כי היה ותקופת חמש השנים מסתיימת בשנת 2020, רשאי התאגיד הבנקאי להאריך את התקופה בשישה חודשים.

נוהל בנקאי תקין מס' 308A בנושא טיפול בתלונות ציבור מענה לתלונות הציבור יכול להינתן בכתב או בעל פה כאשר הבנק נדרש לתעד כל תשובה והודעה כאמור שנמסרו ללקוח בעל פה; הבנק רשאי לתת תשובה ללקוח ולציין בה עיקרי נימוקיו בלבד, ובמקרים חריגים שיתועדו רשאי התאגיד הבנקאי לא לנמק את תשובתו.

נוהל בנקאי תקין מס' 311 בנושא ניהול סיכון אשראי לעניין קבלת דו"ח כספי של לקוח, ניתנה ארכה של חמישה חודשים למועד שנקבע בנהל לעניין תקפות הדו"ח הכספי לעניין ניהול סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי (משך הארכה עודכנה לאחרונה ביום 7 בינואר, 2021).

נוהל בנקאי תקין מס' 315 בנושא מגבלת חבות ענפית בנקים יוכלו להגדיל את האשראי לענף הבינוי והנדל"ן, כך שסך האשראי (בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות) יעלה משיעור של 20% ל-22% מסך כל חבויות הציבור לבנק. (עם תום תוקף ההוראה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד ששיעור החבות לא יעלה על השיעור במועד תום תוקף ההוראה). בעדכון מיום 7 בינואר, 2021 נקבע עדכון להטבות כך שתוקף ההקלה הוארך לחמש שנים, ולפיה מגבלת אשראי לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך כל חבויות הציבור.

נוהל בנקאי תקין מס' 325 בנושא ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב מכיוון שצפוי כי בימים אלו יותר לקוחות ייקלעו לקשיים תזרימיים, נקבע כי בנקים יוכלו לכבד חיובים של לקוחות שחורגו ממסגרת האשראי שהועמדה להם עד חריגה בגובה של 5,000 ש"ח ל"אשראי לאנשים פרטיים" ו 100,000 ש"ח ל"אשראי מסחרי", למשך 3 ימים ממועד היווצרות החריגה.

נוהל בנקאי תקין מס' 326 בנושא ליווי פיננסי בוטלה הדרישה לפיה הבנק נדרש להוציא לרוכש ערבות בגין סכום ששולם באמצעות שובר התשלום המקורי בתוך 14 ימי עסקים מיום התשלום.

נוהל בנקאי תקין מס' 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור הבנק רשאי לאשר הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין עד לשיעור מימון של 70% בכפוף להצהרת הלווה כי ההלוואה אינה מיועדת למטרת רכישת דירה נוספת. כמו כן, הבנק רשאי להתחשב בסכום הממוצע של הכנסת הלווה בשלושת החודשים שקדמו ליציאתו לחל"ת או לירידה למשרה חלקית בשל משבר הקורונה בהתקיים תנאים מסוימים. וכן עדכון אשר מבטל את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור שהועמדו בתקופת המשבר.

נוהל בנקאי תקין מס' 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים – בתיקון לנוהל הוסבה שימת הלב לדברי ההסבר לתיקון להוראה 201 מיום 31 במרץ, 2020 (פורסמו במסגרת חוזר ב"י 2612), אשר הפחית את יחסי ההון המזעריים, כפי שפורט תחת תיאור התיקון להוראה 201 לעיל.

ביאור 37 – הוראות פיקוח ויוזמות חקיקה (המשך)

- נוהל בנקאי תקין מס' 350 בנושא "ניהול סיכונים תפעוליים" – במסגרת הנוהל נקבע כי תאגיד בנקאי נדרש לבצע סקר סיכונים תפעוליים לפחות אחת לשלוש שנים. במסגרת ההקלה נקבע כי היה ותקופת השלוש שנים מסתיימת בשנת 2020, רשאי התאגיד הבנקאי להאריך את פרק הזמן בשישה חודשים.
- נוהל בנקאי תקין מס' 355 בנושא המשכיות עסקית – בנהל הותר לתאגיד בנקאי לפעול במתכונת מצומצמת ולפתוח לקהל רק חלק מהסניפים. שיעור הסניפים הפתוחים השתנה מספר פעמים, בהתאם לחומרת מצב החירום שהוגדר בארץ במועד עדכון המגבלה מפעם לפעם. נכון למועד פרסום הדוח, תאגיד בנקאי נדרש לפתוח לא פחות מ-80% מהמספר הכולל של סניפיו, משיקולים של בריאות הציבור. בנוסף, השירותים ניתנים בסניפים בכפוף לתיאום תור מראש, זולת סוגי לקוחות וסוגי מקרים שלגביהם יינתן שירות אף ללא תיאום תור מראש והדבר יפורסם באתר האינטרנט של הבנק.
- נוהל בנקאי תקין מס' 357 בנושא ניהול טכנולוגיית המידע – תאגיד בנקאי רשאי להאריך את התקופה לביצוע סקר בטיחות עבור מערכות שמחויבות לבצע סקר אחת 187 חודש, לכל היותר בשישה חודשים נוספים מהמועד הקבוע בנהל.
- נוהל בנקאי תקין מס' 360 בנושא "רוטציה וחופשה רציפה" – במסגרת הנוהל נקבע כי על התאגיד הבנקאי לוודא כי עובדיו נוטלים חופשה רציפה מעבודתם, כפי שמפורט בנהל. במסגרת ההוראה נקבע כי על עובדי התאגיד הבנקאי, אשר בין החודשים מרץ למאי 2020 עבדו מספר ימים מצומצם, וביתר הימים שהו בחופשה, לא תחול החובה לצאת לחופשה רציפה נוספת, אלא כפי שפורט בהוראה.
- נוהל בנקאי תקין מס' 367 בנושא בנקאות בתקשורת ונוהל בנקאי תקין מס' 420 בנושא משלוח הודעות בתקשורת – כדי לסייע בהנגשת ערוצי התקשורת הקיימים ללקוחות בעת הזו, נקבע כי הבנק רשאי לשלוח בערוצי בנקאות בתקשורת הודעות ללקוחותיו המציעות להם להצטרף לשירותים אלו ומנחות אותם כיצד לבצע זאת או מציעות להם להנפיק כרטיס חיוב, גם אם הלקוח אינו צד להסכם בנקאות בתקשורת בערוצים אלו או שאין ברשותו כרטיס חיוב אחר שהונפק על ידי הבנק. כמו כן, הוגדלו היקפי הפעילות שביחס אליהם יחולו ההקלות לעניין זיהוי ואימות מ-50,000 ש"ח ל-100,000 ש"ח.
- נוהל בנקאי תקין מס' 411 בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור – ניתנו מספר הקלות לעניין אופן זיהוי לקוחות לצורך הקלה על הפעילות.
- נוהל בנקאי תקין מס' 426 בנושא מתן מענה טלפוני אנשי מקצועי – הגדרת "אזרח ותיק" עודכנה כך שהגיל המינימלי ממנו יקבל הלקוח קדימות בתור במענה הטלפוני יהיה 70 במקום 75.
- נוהל בנקאי תקין מס' 432 בנושא העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח – הארכה התקופה לטיפול בבקשת לקוח לסגירת חשבון 14 ימי עסקים מהמועד בו השלים הלקוח את הפעולות הנדרשות ממנו בהתאם להוראה.
- נוהל בנקאי תקין מס' 439 בנושא חיובים על פי הרשאה – נקבע כי הבנק רשאי לקבל מלקוח הוראה לביטול חיוב מסוים בהרשאה לחיוב חשבון באמצעות הטלפון, ובלבד שהשיחה תתועד.
- נוהל בנקאי תקין מס' 450 בנושא הליכי גביית חובות – ניתן לקבל הסכמת לקוח גביה להסדר חוב גם באמצעות הטלפון ללא חתימה, בכפוף לתיעוד.
- נוהל בנקאי תקין מס' 451 בנושא נהלים למתן הלוואות לדיור – הוארכו המועדים אשר במסגרתם נדרש הבנק להנפיק מכתבי כוונות, אישור סילוק והודעות על כך שביטח את הלווה בביטוח מטעמו.
- לעניין שיקים ללא כיסוי – בעקבות הכרזתו של שר הבריאות על נגיף הקורונה כמחלה מידבקת המסוכנת לציבור קבעה המפקחת על הבנקים ביום 23 במרץ, 2020, כי תאגיד בנקאי ובנק הדואר ישהו הגבלה של חשבון ובעליו בשל שיקים ששורבו מחמת "אין כיסוי מספיק" כמוגדר בחוק שיקים ללא כיסוי, החל מיום 4 במרץ, 2020, ובהתאם לתקופה הקבועה בחוק. ביום 16 ביוני, 2020 הודיעה המפקחת על הארכת תוקף ההנחיה עד ליום 23 ביוני, 2020 לא ימנו במניין השיקים ללא כיסוי. תוקף ההוראה זו הוארך באמצעות תקנות, עד ליום 10 באוגוסט, 2020. נכון למועד פרסום הדו"ח, תוקף ההוראה לא הוארך.
- תוקף והוראות מעבר – ככלל, הוראות ההתאמה שנקבעו בהוראה 250 תהיינה בתוקף עד ליום 31 במרץ, 2021 (להלן: "תום תוקף ההוראה"). יחד עם זאת, לעניין ההקלות הבאות, תוקפן יהיה כדלקמן:
- א. ההקלה שקובעת כי יחס ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחת מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד בנקאי, לפי הנמוך מביניהם [ס' 40(ב) להוראה 201 בנושא מדידה והלימות הון], תהא בתוקף 24 חודשים לאחר תום תוקף ההוראה.
- ב. ההקלה שקובעת כי יחס המינוף לא יפחת מהשיעור במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המזערי הנדרש מהתאגיד הבנקאי טרם קביעת הוראת נוהל בנקאי תקין מס' 250, הנמוך מביניהם [ס' 7 להוראה 218 בנושא יחס מינוף], תהא בתוקף 24 חודשים לאחר תום תוקף ההוראה.

ביאור 37 – הוראות פיקוח ויוזמות חקיקה (המשך)

- ג. ההקלה שקובעת כי שיעור החבות הענפית לא יעלה על השיעור במועד תום תוקף ההוראה או שיעור של 20%, הגבוה מביניהם [ס' 5(ב)1 להוראה 315 בנושא מגבלת חבות ענפית], תהא בתוקף 24 חודשים לאחר תום תוקף ההוראה.
- ד. ההקלה שקובעת כי ניתן להאריך מועדים להשלמת סקר של פונקציית הביקורת הפנימית [ס' 14 להוראה 307 בנושא פונקציית הביקורת הפנימית] והארכת המועד להשלמת עריכת סקר סיכונים תפעוליים [ס' 27 להוראה 350 בנושא ניהול סיכונים תפעוליים], תהיינה בתוקף עד חודש יוני 2021.
- ה. ההקלה הפוסטת עובדים שעבדו מספר ימים מצומצם בין החודשים מרץ למאי 2020 מחובת חופשה רציפה [ס' 4(ד) להוראה 360 בנושא רוטציה וחופשה רציפה] תהא בתוקף עד סוף שנת 2020.
- ו. תוקפן של ההקלות שביטלו את הדרישה לפיה הבנק נדרש להוציא לרוכש ערבות בגין סכום ששולם באמצעות שובר התשלום המקורי בתוך 14 ימי עסקים מיום התשלום, פקע ביום 30 בספטמבר, 2020 ולא הוארך תוקפן.
- ז. תוקפה של ההקלה שביטלה את הדרישה לקבלת הסכמה מתועדת של לקוח לעניין הסדר חוב גם באמצעות הטלפון ללא חתימה [ס' 13(ב) להוראה 450 בנושא הליכי גביית חובות], פקע ביום 30 בספטמבר, 2020 ולא הוארך תוקפה.
- ח. תוקפן של ההקלות שהאריכו את המועדים אשר במסגרתם נדרש הבנק להנפיק מכתבי כוונות, אישור סילוק והודעות על כך שביטח את הלווה בביטוח מטעמו [הוראה 451 בנושא נהלים למתן הלוואות לדיוור], פקעו ביום 30 בספטמבר, 2020 ולא הוארך תוקפן.
- ט. ההקלה אשר אפשרה לתאגיד בנקאי להקל בהליכי זיהוי לקוח בביצוע פעילות בהיקף שבין 50 א' ש' ל-100 א' ש' [ס' 19(ג) להוראה 367 בנושא בנקאות בתקשורת], מחייבת את התאגיד הבנקאי להשלים את אמצעי הזיהוי, האימות והצהרה של הנהנה בחתימת מקור בהתאם לדין כנוסחו טרם ההקלה, תוך 3 חודשים ממועד תום תוקף ההוראה.
- י. ההקלה אשר אפשרה לתאגיד בנקאי להקל באופן זיהוי לקוחות לצורך הקלה על הפעילות [הוראה 411 בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור], מחייבת את התאגיד הבנקאי להשלים את אמצעי הזיהוי, האימות והצהרה של הנהנה בחתימת מקור בהתאם לדין כנוסחו טרם ההקלה, תוך 3 חודשים ממועד תום תוקף ההוראה.
4. הוראות פיקוח בקשר להפחתת דרישות הון, חלוקת דיבידנדים, איומי סייבר ודיווח לציבור:
 1. ביום 29 במרץ, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב שכותרתו "חלוקת רווחים בעקבות משבר הקורונה", ובו הודיע לבנקים כי על מנת להבטיח את יכולתם להמשיך להציע אשראי בתקופת משבר הקורונה, הופחתה דרישת ההון הרגולטורית בנקודת אחוז אחת, כך שהיחס הרגולטורי המינימלי של הבנק עומד על 8.9%.
 2. באותו מכתב התבקשו הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד שלהם על רקע המשבר ולהודיע לפיקוח על תוצאות הבחינה המחודשת שערכו.
 3. במהלך חודש אפריל, 2020, עדכנה יחידת הסייבר אשר בפיקוח על הבנקים כי קיימת התגברות באיומי הסייבר על המערכת הבנקאית לאור התפשטות נגיף הקורונה. הבנק מקיים את ההנחיות הנדרשות ממנו, והדירקטוריון עוקב ומפקח על ההיערכות בנושא בהתאם לצורך ולהנחיות הפיקוח על הבנקים.
 4. ביום 21 באפריל, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב שכותרתו "דגשים לדוחות לציבור לרבעון ראשון לשנת 2020", ובו הגדיר לבנקים קווים מנחים לביצוע אומדן הפסדי האשראי הצפויים לקראת פרסום הדוחות לרבעון הראשון, פירט את הגילויים שנדרש לבצע בדוחות הרבעון הראשון בהקשר להשפעות אירוע נגיף הקורונה, וקבע כי הבנקים רשאים לדחות את מועד פרסום הדוחות לרבעון הראשון עד ליום 30 ביוני, 2020.
 5. בד בבד עם האמור לעיל, ניתנו מספר הקלות גם בהקשר להוראות הדיווח לפיקוח, ובמסגרת חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא "הוראת שעה – הקלות בהוראות הדיווח לפיקוח על הבנקים" פורטה רשימה של הוראות דיווח שהדיווח בגין הוקפא, ורשימה של הוראות דיווח שניתנה בגין דחיה למועד דיווח מאוחר יותר.
5. הנחיות רגולטוריות נוספים:

להלן רשימת עיקרי ההתאמות וההנחיות שפורסמו על ידי רגולטורים נוספים:

 1. משרד הביטוי והשיכון אישר לבנקים לדחות תשלומי משכנתאות לזכאים אשר קיבלו הלוואות מכספי אוצר.
 2. משרד העבודה פרסם היתר המאשר להעסיק עובדים בשעות נוספות מעבר לכמות המותרת בחוק (תוקפו של היתר זה פג בתחילת מאי).
 3. הרשות לניירות ערך האריכה את התקופות הקבועות לביצוע מטלות שונות ודיווחים שונים בהקשר לשירותי ייעוץ לני"ע (אפשרות לבצע עדכון צרכי לקוח מיועץ בתוך 15 חודש במקום 12; דחיית המועדים למשלוח דוחות מידע ללקוחות מיועצים; אישור לדחות מועד פרסום דוחות כספיים; הקלות לגבי אופן תיעוד שיחות ייעוץ, ועוד).
 4. הממונה על תשלום שוברי חוק המכר פרסם הקלות לגבי אופן הנפקת שוברים וביצוע תשלומים בקשר לדירה חדשה.

ביאור 37 – הוראות פיקוח ויוזמות חקיקה (המשך)

5. רשויות המס האמריקאיות אישרו דחיה במועד הגשת דיווח הפטקה לסוף שנת 2020 (יעודכן כי נדרש עדין תיקון חקיקה ישראלי, המצוי בעיצומו, על מנת שדחיית המועדים תשורשר גם לתאגידים הפיננסיים)
6. רשם החברות פרסם הקלות לגבי אופן רישום וביטול שיעבודים מרחוק.
- הבנק למד את ההנחיות וההקלות שפורסמו על ידי בנק ישראל והרגולטורים האחרים, והטמיע אותן בהתנהלותו השוטפת. מעבר לרגולציה שהותאמה לתקופת התפשטות נגיף הקורונה, להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה (לרבות הוראות של המפקח על הבנקים) רלוונטיים לתקופת הדיווח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק:
1. חוק שירותי תשלום התשע"ט – 2018
ביום 31 בדצמבר 2018 פורסם חוק שירותי תשלום התשע"ט 2018, שמטרתו להסדיר את מערכת היחסים בין נתן שירותי תשלום לבין המשלם והמוטב. החוק נכנס לתוקף ביום 14 באוקטובר 2020. הבנק משלים בימים אלו את היערכותו לעמידה בהוראות החוק. ליישום הוראות החוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק. לפירוט נוסף ראה פרק ממסל תאגידי בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2018.
 2. תיקון לחוק שכר שווה לעובדת ולעובד, תשנ"ו – 1996
ביום 25 באוגוסט, 2020 פורסם תיקון לחוק שכר שווה לעובד ולעובדת התשנ"ו 1996, המחייב כל מעסיק המעסיק למעלה מ-518 עובדים, לאסוף נתונים על פערי שכר במקום העבודה בין גברים לנשים ולפרסם דו"ח פנימי, וכן דו"ח פומבי, המפרט פילוחים סטטיסטיים מסויימים לגבי נתונים אלו. תחולת החוק הינה – החל מיוני 2022, לגבי נתוני השכר הנכונים לשנת 2021. הבנק בוחן את תחולת הוראות החוק לגביו, וככל שידרש יפעל לעמוד בהוראות החוק.
 3. גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור
ביום 13 בפברואר, 2020, פרסם בנק ישראל מסמך גילוי על היערכות התאגיד הבנקאי להפסקת השימוש בריבית הליבור, בהתאם להנחיות רשות ני"ע הערך בארה"ב (SEC), המבהירות את הגילוי הנדרש בנושא עלידי התאגיד הבנקאי. ההנחיות פורסמו על רקע הסיכון לחוסר ודאות בנוגע לאופן הפרשנות של חוזים הצמודים לליבור, עקב מצב שבו החל משנת 2021 לא תפורסם עוד ריבית הליבור. במסמך נדרש תאגיד בנקאי אשר לו חשיפה מהותית לסיכון זה, לכלול גילוי נדרש בדוחות הכספיים שהוא מפרסם, בהתאם להתקדמות של התאגיד הבנקאי בתהליך ההיערכות שלו לניהול סיכון זה. הבנק פועל בהתאם למסמך הגילוי האמור. להתאמות שעל הבנק לבצע, בהתאם להודעה על הפסקת פרסום ריבית הליבור, לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.
 4. הוראת ניהול בנקאי תקין 368 – "בנקאות פתוחה"
ביום 24 בפברואר 2020, פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין 368 בנושא "בנקאות פתוחה", אשר מחייבת את הבנקים לשתף מידע בנקאי של הלקוח, בהסכמת הלקוח, עם ספקי צד ג' מורשים ולאפשר ביצוע תשלומים בחשבוננו של לקוח באמצעות צד ג' המפוקח לעניין זה. כך, ספקי צד ג' יוכלו להציע ללקוחות מוצרים חדשים, מותאמים אישית ללקוח תוך שיפור חווית הלקוח. שירות זה יאפשר ויעודד כניסה של שחקנים חדשים בעולמות התשלומים, המידע, השיווק, והתיווך, וכל זה במטרה לאפשר תמחור טוב יותר ללקוח. מטרת ההוראה היא להגדיר את התשתית של בנקאות פתוחה בישראל ובכך לחזק את השליטה של הלקוח במידע הפיננסי אודותיו ואת אופן ביצוע הפעולות בחשבון שלו. ההוראה מסדירה, בין השאר, את החובות של הבנק במסגרת הבנקאות הפתוחה, את ההגנות ללקוח, הכלים לניהול הסיכונים של הבנק בסביבה של בנקאות פתוחה, ובכלל זה את האפשרות של מקור המידע (בנק או חברת כרטיסי אשראי) להשעות הסכמה להעברת מידע במקרה של חשד סביר לפירצת אבטחת מידע אצל צד שלישי.
- הוראה זו קובעת את הדרישות מבנקים ומחברות כרטיסי אשראי בתפקידם כמנהלי חשבון תשלום, כמקור מידע וכן כצרכני מידע ויוזמי תשלומים בעצמם.
- בראיית הבנק, "בנקאות פתוחה" מהווה מהלך משמעותי במגמה להפיכת העולם הפיננסי לפתוח, שקוף ותחרותי יותר. על מנת להתחרות באפקטיביות, הבנק נערך לקראת יישום השינויים הרגולטוריים. מחד, תפקידו של הבנק כספק מידע ובמצע פעולות לפי הוראות של אחרים מוגדר עלידי הרגולטור, אולם לבנק עומדת גם האפשרות לעשות שימוש ברגולציה החדשה במעמד של "צרכן מידע" מתאגידים בנקאיים אחרים, על מנת לספק שירותים מקיפים יותר ללקוחותיו (וללקוחות חדשים שירכוש בשל פיתוח היכולות הללו), ולכן לבנק הזדמנות גדולה להגדיר תפקידו מחדש בעולם בו מתקיימת "בנקאות פתוחה". מאידך, כניסתה של "הבנקאות הפתוחה" מאיימת על נתח פעילות הבנק בתחום הארנק הדיגיטלי. הבנק מתייחס ל"בנקאות פתוחה" כנושא אסטרטגי לפעילותו העתידית, פועל להתאמת הנכסים הטכנולוגיים, ובד בבד לגידור הסיכון העסקי, כפי שצויין לעיל. הבנק בוחן, באופן סדור, את סביבת התחרות במטרה לזהות הזדמנויות נוספות אשר צפוי כי תתקיימנה לאור השינויים המהותיים בעולם הפיננסי שבו "בנקאות פתוחה" תהא משמעותית.
- תחילת ההוראה נקבעה ליום 31 בדצמבר, 2020 (למעט סעיפים מסויימים ממנה), ולאור מצב החירום שהוכרז לאור מגיפת הקורונה, נדחתה התחולה ב-31 חודשים, ליום 31 במרץ

ביאור 37 – הוראות פיקוח ויוזמות חקיקה (המשך)

2021. הבנק קיבל אורכה מהפיקוח על הבנקים ועליו ליישם את הוראות ההוראה עד ליום 31 בדצמבר, 2022.

הבנק נערך ליישום ההוראה וצופה כי ליישומה לא תהיה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים אך הפוטנציאל הגלום בה עשוי ליצור הזדמנויות מהותיות שישפיעו לחיוב על ביצועי הבנק בעתיד.

5. נוהל בנקאי תקין מס' 432 בנושא "העברת וסגירת חשבון לקוח"

ביום 23 ביוני, 2020 פורסם תיקון להוראת נוהל בנקאי תקין מס' 432 בנושא העברת וסגירת חשבון לקוח. במסגרת ההוראה נקבע כי תאגיד בנקאי יאפשר ללקוח להגיש בקשה להעברת פיקדון ני"ע שלו, המוחזק בבנק, לכל תאגיד פיננסי אחר. תקופת ההיערכות נקבעה לשישה חודשים מיום פרסום העדכון להוראה. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

6. גיבוש מתווה החלפת בטוחות בבנק ישראל

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 גיבש בנק ישראל מתווה לפיו יתאפשר לתאגידים בנקאיים לשעבד תיקי הלוואות ארוכות טווח לטובת בנק ישראל כחלופה להעמדת הון. תהליך זה הינו וולונטארי ואינו מחויב על ידי בנק ישראל ודורש תשומות מהבנק לצורך יישומו. הבנק בוחן את האפשרות להצטרף למתווה, שכן יישומו עשוי להיטיב את מצבו של הבנק.

7. טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא "יחס מימון יציב"

ביום 5 במרץ, 2020 פרסם בנק ישראל טיוטה מאמצת את המלצות באזל III לעניין חישוב יחס מימון יציב נטו (NSFR – Ratio Funding Stable Net). במסגרת הטיוטה נדרש תאגיד בנקאי להחזיק יחס מימון יציב נטו, בסך המימון היציב הזמין חלקי סכום המימון היציב הנדרש לפי ההוראה. סך המימון יחושב לפי סך המטבעות ושלא יפחת מ-100% בכל זמן נתון. הדיווח על יחס מימון יציב נטו יהיה ביחס לכל המטבעות במאוחד, אך תאגיד בנקאי אמור לנטר ולבקר באופן פעיל את צרכי הנזילות הנדרשים ליחס מימון יציב נטו בכל אחד מהמטבעות העיקריים בפעילותו. על הנתון להיות מדווח להנהלה ולדירקטוריון לפחות אחת לרבעון. בשלב זה נקבע כי תחילת ההוראה ביום 1 ביולי 2021.

8. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 443 בנושא "פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו"

ביום 10 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה שמטרתה לקבוע את אופן הטיפול בפיקדונות ללא תנועה ובחשבונות שבעליהם נפטרו. במסגרת ההוראה הורחבו חובות האיתור החלות על תאגיד בנקאי ביחס לבעלי פיקדונות וחשבונות אלו. עוד נקבע כי על תאגיד בנקאי להגדיר פונקציה ייעודית (ניתן גם להגדיר כמטלה נוספת של פונקציה קיימת) לטיפול בנושא, שתפקידה יהיה לטפל בפיקדונות אלה. במסגרת ההוראה חודדה אף החובה על תאגיד בנקאי לדווח לאפוטרופוס הכללי אודות קיומם של פיקדונות ללא תנועה (מעל 5,000 ש"ח) ואף חובה לפעול ליצירת קשר עם בעלי סמוך לפני שיקיים את חובת הדיווח האמורה. יישום ההוראה יחייב את הבנק להשקיע תשומות בהקשר לאיתור בעלי חשבונות הפל"ת, וכן ידרוש היערכות תפעולית ומיחשובית. הבנק נערך ליישום הנב"ת.

9. חוק המידע הפילי ונתקנת השבים התשע"ט-2019

ביום 16 בינואר, 2021 אמר היה להכנס לתוקף חוק המידע הפילי ותקנות השבים, אשר מחליף את חוק המרשם הפילי. בהתאם להוראות החוק, אסור לשאול אדם שאלות לגבי רישום פילי שיש לו, ובמקרים בהם מגיע לידי גורם כלשהו מידע כאמור על אדם – אסור לו לקחת זאת בחשבון במסגרת שיקוליו לגבי אותו אדם. מי שדרש, במישרין או בעקיפין, מידע פילי על אדם, דינו – מאסר שנה; עשה כן לשם העסקה או לשם קבלת החלטה בעניין האדם שהמידע נוגע לו, דינו – מאסר שנתיים. כנ"ל לגבי גוף, מעסיק או עוסק שהביא מידע פילי בחשבון בין שיקוליו בקבלת החלטה שהוא אינו זכאי לקבלו או הביא בחשבון מידע נוסף הנוגע למידע פילי כאמור, דינו – מאסר שנה. להוראות חוק זה ישנן השלכות משמעותיות על המערכת הבנקאית, במיוחד בהקשר של גיוס עובדים ללא יכולת לברר האם היה להם עבר פילי, אך גם בהקשר של מגבלות לא סבירות לגבי אופן ביצוע "הכר לקוח", וכד'. לאור הבעייתיות ביישום הוראות החוק, נדחתה תחילתו של החוק בשנה, לחודש ינואר 2022, על מנת לאפשר לגורמים שונים במשק לפעול לשינוי הוראות מסוימות בחוק.

ביאור 37 – הוראות פיקוח ויוזמות חקיקה (המשך)

10. עדכון נוהל בנקאי תקין 329 – מגבלות למתן הלוואות לדיור
ביום 27 בדצמבר, 2020 פורסם תיקון לנב"ת 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור". במסגרת התיקון בוטלה מגבלת ריבית הפריים בהלוואות לדיור אשר עמדה על שליש מהיקף ההלוואה, ונותרה המגבלה הקובעת כי היחס בין חלק ההלוואה לדיור בריבית משתנה, לבין סך ההלוואה, לא יעלה על 66.66%. התיקון להוראה נכנס לתוקף החל מיום 17 בינואר 2021. עבור הלוואה לדיור המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה בבנק או בבנק אחר יחול התיקון החל מיום 28 בפברואר 2021.
- הבנק נערך ליישום ההוראה, טרם ניתן להעריך את השפעת ההוראה הנ"ל על היקף מיחזורי המשכנתאות, אך עלולה להיות פגיעה בהיקף ביצועי המשכנתאות של הבנק.
11. עדכון נוהל בנקאי תקין 367 – בנקאות בתקשורת
ביום 29 בדצמבר, 2020 פורסם תיקון לנב"ת 367 בנושא "בנקאות בתקשורת". במסגרת התיקון מתאפשר לתאגידים לפתוח חשבון בנק ללא צורך בהגעה לסניף. בהתאם לעידכון, ניתן לבצע זיהוי ואימות מרחוק של מורשי החתימה, וכן לקבל באופן מקוון את המסמכים הנדרשים מהתאגיד בעת פתיחת החשבון. הבנק נערך ליישום ההוראות הנב"ת, אשר צפוי להקל על פעילות הבנק מול תאגידים.
12. פרסום נוהל בנקאי תקין מס' 311A – ניהול אשראי צרכני
ביום 2 בפברואר, 2021 פורסמה הוראת נוהל בנקאי תקין מס' 311A בנושא "ניהול אשראי צרכני". ההוראה מסדירה את החובות החלות על הבנק בהקשר למתן אשראי צרכני החלה על תאגיד בנקאי, תאגיד עזר וסולק כהגדרתו בחוק הבנקאות רישוי. ההוראה כוללת הנחיות בקשר עם קביעת אסטרטגיית ניהול ושיווק האשראי הצרכני, מדיניות האשראי, שיווק האשראי ותהליכי אישור.
- מסמך המדיניות יכלול, בין השאר, את פירוט סוגי ההלוואות ותהליכי אישור מוצר חדש, קווים מנחים למתן אשראי ותמחור הוגן שלו, תנאים מחייבים להלוואות עם מאפיינים ייחודיים, קריטריונים להעמדת אשראי, התייחסות לשימוש במאגרי מידע, ממקורות מידע פנימיים וחיצוניים, מדדים כמותיים ודרישות מינימום להערכת יכולת הפירעון של הלקוחות, קווים מנחים לפרסום ושיווק אשראי לרבות אשראי יזום, ומנגנוני קביעת יעדים הערכה תגמול ובקרה על עובדים העוסקים בשיווק אשראי לרבות עובדי מיקור חוץ. מעיקרי ההוראה:
- לעניין שיווק אשראי, נדרש כי תאגיד בנקאי יעסיק בשיווק אשראי צרכני בנקאים בעלי הכשרה נאותה, השיווק יתנהל בהתאם לתסריטי שיחה שהוכנו ונבדקו מראש וכן כי יקבע ויובא לידיעת הלקוח מנגנון פשוט וגלוי להסרת לקוח מרשימת שיווק על פי בקשתו. לעניין שיווק אשראי יזום, ככלל יש להימנע משיווק לאוכלוסיות מוחלשות ולצעירים עד גיל 21, וכן להימנע משיווק אגרסיבי ומהפעלת לחץ על הלקוח. לטובת הלקוח נקבעו מנגנוני הגנה בדמות יכולת ביטול עסקת האשראי במהלך 3 ימי עסקים מיום ההתקשרות, ללא עמלות. כמו-כן נקבע כי יש להימנע מפנייה יזומה ללקוח אשר השיב בשלילה להצעת אשראי בעבר (3 חודשים לפחות), למעט חריגים. כל שיחת שיווק אשראי יש לתעד. לעניין שיווק האשראי נעשה בנקודות מכירה (שלא לטובת מימון רכישת או שכירת מוצר או שירות המשווק בנקודת המכירה), יש לבצע את השיווק במלואו במתחם ייעודי (שאינו בקופות), על ידי עובד או נציג התאגיד הבנקאי בלבד. מעבר לכך, העמדת האשראי תותנה בקבלת הסכמה באמצעי הסכמה נוסף ולא באותו מעמד. תחילתה של ההוראה ביום 2 בנובמבר, 2021, למעט ההוראות החלות לגבי שיווק אשראי צרכני, אשר תחילתם ביום 2 במאי, 2021.
- הבנק נערך להתאמת אופי פעילותו לקבוע בהוראה, לא צפוי שלהוראה תהיה השפעה על הדוחות הכספיים.

דוח ממשל תאגידי ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגד הבנקאי ואופן ניהולם

ממשל תאגידי ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגד הבנקאי ואופן ניהולם - תוכן עניינים

234	ממשל תאגידי וביקורת	חלק א-
234	הדירקטוריון	
237	הנהלה ונושאי משרה בכירה	
238	המבקר הפנימי	
240	שכר רואה החשבון המבקר	
241	שכר נושאי משרה	
243	עסקאות עם בעל שליטה	
248	פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם	חלק ב-
248	תרשים מבנה אחזקות הבנק	
249	תמצית נתונים עיקריים ממוינים לפי מבנה הקבוצה הבנקאית	
249	רכוש קבוע ומתקנים	
250	נכסים בלתי מוחשיים	
250	מערכות מידע ומחשוב	
251	הון אנושי	
253	הסכמים מהותיים	
254	רישוי, חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק	
255	חקיקה ותקינה אמריקאית	
255	עדכוני חקיקה והוראות בנק ישראל	
256	תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי הפעילות הפיקוחיים- פרטים נוספים	
259	דירוג האשראי של הבנק	
260	נספחים לדוחות השנתיים 2020	חלק ג-
261	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	
265	נספח 2 - דוח רווח והפסד לרבעון - מידע רב רבעוני ומאזן לסוף רבעון - מידע רב רבעוני	
267	נספח 3 - דוחות רווח והפסד - מידע רב שנתי	
268	נספח 4 - מאזן לחמש השנים האחרונות	

חלק א- ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון

שמות חברי הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר, 2020 ועיסוקיהם⁽¹⁾

שם הדירקטור/ית	העיסוק העיקרי
זאב נהר, רו"ח	יו"ר דירקטוריון הבנק.
זלמן שובל	יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ (החברה האם); יו"ר משותף של קרן פייר.
יהודה אורבך, רו"ח ⁽²⁾	יו"ר וחבר בוועדות ובגופים שונים. יועץ, סוקר ומרצה בתחום מערכות מידע וביקורת טכנולוגיית המידע.
ד"ר רות ארד ⁽²⁾	דירקטורית
ליאור בן עמי	מנכ"ל שותף בחברת ספייק איי טי טכנולוגיות מידע בע"מ
יעקב טננבאום ⁽²⁾	דירקטור בחברות
יואב נרדי	דירקטור; יו"ר וועדת השקעות (בהתנדבות) וחבר וועדת ביקורת (בהתנדבות) בעמותות.
גדעון שובל	מנכ"ל ייצוא חברה להשקעות בע"מ.
אביב שנצר	מנכ"ל ובעלים, שנצר ניהול סיכונים בע"מ; ייעוץ עסקי אסטרטגי לחברות וגופים שונים.

⁽⁴⁾ פרטים נוספים על חברי הדירקטוריון של הבנק, מוצגים בהמשך בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2020.

⁽⁵⁾ דירקטור חיצוני לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") ודירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין (להלן: "הוראה 301").

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בהתאם להוראות חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") ולתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005, לפחות שני דירקטורים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית כהגדרת המונח בחוק החברות (להלן: "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית") ולפחות שניים מבין הדירקטורים החיצוניים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית;

בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין (להלן: "הוראה 301") לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית; בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק (המעוגנת בנוהל עבודת הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון) המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית יהיה זה הקבוע בהוראה 301 וחוק החברות, דהיינו: (א) לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ולא פחות משני דירקטורים. בנוסף, לפחות שניים מבין הדירקטורים החיצוניים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית; (ב) לפחות שניים מחברי ועדת ביקורת המשמשת גם כוועדה לבחינת דוחות כספיים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית; זאת מהנימוקים המפורטים להלן:

(א) להערכת הדירקטוריון המספר המזערי דלעיל יאפשר לדירקטוריון ולוועדת הביקורת לעמוד בחובות המוטלות עליהם בהתאם להוראות הדין ומסמכי ההתאגדות, במיוחד לאחריותם לבדיקת מצבו הכספי של הבנק ולעריכת הדוחות הכספיים;

(ב) המספר המזערי דלעיל מתחשב בגודל הבנק, במורכבות פעילותו ובמגוון הסיכונים הכרוכים בו.

במועד הדיווח, כל חברי דירקטוריון הבנק וכל חברי ועדת ביקורת (המשמשת כוועדה לבחינת דוחות כספיים) הנם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית לפי השכלתם כמפורט בדוח התקופתי לשנת 2020 ו/או עיסוקם העיקרי כמפורט לעיל ו/או כישוריהם וניסיונם, כמפורט להלן:

שם	כישורים וניסיון
זאב נהרי	יו"ר דירקטוריון בנק ירושלים (החל משנת 2015 – כיום); כיהן במגוון תפקידים בבנק לאומי לישראל בע"מ (בשנים 1965-2011); בתפקידו האחרון כיהן כחבר הנהלה בכיר לכספים, חשבונאות ושוק ההון. עוד כיהן כיו"ר דירקטוריון בנק ערבי לישראל בע"מ וכן כיו"ר או כדירקטור בחברות מקבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ, כמפורט בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2020; כמו כן, כיהן כדירקטור בבנק לאומי ארה"ב, בבנק לאומי לישראל קורפוריישן ובחברה לישראל בע"מ. שימש כיועץ לחברת החשמל עד ליום 31 בדצמבר 2016.
זלמן שובל	יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ (החברה האם); יו"ר משותף של קרן פייר. כיהן כמנכ"ל בנק ליצוא, שגריר ישראל בארה"ב, יו"ר בנק ירושלים, חבר ועדת הכספים של הכנסת, חבר ועדת חוץ וביטחון של הכנסת, חבר בדירקטוריון הדסה (ישראל).
יהודה אורבך	יו"ר וחבר בוועדות ביקורת ומחשוב בגופים שונים. יועץ, בודק וסוקר ומרצה באוניברסיטאות ובמכללות בתחום מערכות מידע וביקורת טכנולוגיית מידע. כיהן כסמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי בבנק אגוד לישראל בע"מ ובחברות הבנות של הבנק (בשנים 2000-2014).
ד"ר רות ארד	כיהנה בתפקיד בקר סיכונים ראשי בבנק לאומי לישראל בע"מ (בשנים 1999-2011); דח"צ בישראל (וכן יו"ר ועדת ניהול סיכונים וחברה בוועדת ביקורת) (בשנים 2011-2014); מרצה באוניברסיטת חיפה (בשנת 2013); חברה בוועדת אשראי בקרן סולו (בשנים 2014-2016). מנכ"ל שותף בחברת ספייק איי טי טכנולוגיות מידע בע"מ.
ליאור בן עמי	כיהן כמנכ"ל שותף בחברת הלפ פי סי המרכז לתמיכה במחשוב ביתי (בשנים 2006-2013); מנהל חטיבת מוצרי תקשורת בסימנס ישראל (בשנים 2003-2005); מנהל פיתוח עסקים ואסטרטגיה בחברת כז נפט בע"מ (בשנים 1997-2003); עוזר מנכ"ל ברשות הנמלים והרכבות (בשנים 1996-1997); מנתח חברות ביחידת הייעוץ בתחום שוק ההון והכספים; כלכלן במחלקת תכנון ובקרה עסקית בבנק הבינלאומי הראשון (בשנים 1993-1996); עוזר לכלכלן בכיר במחלקת המחקר בתחום המוניטרי בבנק ישראל (בשנים 1992-1993).
יעקב טננבאום	מכהן כדירקטור חיצוני ב"רציו חיפוש נפט" (מימון) (החל משנת 2015); כיהן במגוון תפקידים במערכת הבנקאית: מנכ"ל, בנק מרכזי לדיסקונט (בשנים 2006-2013); מנכ"ל בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ בין השנים (1997-2006); סמנכ"ל בבנק מזרחי וכן תפקידים ניהוליים נוספים בתחומי השיווק והפרסום, מנהל אזור ת"א ומנהל הסניף הראשי (-1973 1997).
יואב נרדי	כיהן במגוון תפקידים במערכת הבנקאית: דירקטור בבנק לאומי לישראל (2010-2019); משנה למנכ"ל, בנק ירושלים (1995-2010); כלכלן ראשי, הבנק הבינלאומי הראשון (1988-1994); כמו כן, מילא מגוון תפקידים בביקור על הבנקים בבנק ישראל (1973-1988).
גדעון שובל	מנכ"ל ודירקטור ביצוא חברה להשקעות בע"מ.
אביב שנצר	מנכ"ל ובעלים בשנצר ניהול סיכונים בע"מ (2011- עד כה); ייעוץ עסקי אסטרטגי לחברות וגופים שונים; ממונה ציות ואכיפה בקרן השתלמות רום (2013- פברואר 2019); מנהל סיכונים בש. שלמה ביטוח (2018- פברואר 2019); מנהל סיכונים שאינם פיננסיים בקרן השתלמות לעובדי המדינה (2016- עד כה).

פרטים נוספים אודות הדירקטוריון וועדותיו

במהלך שנת 2020 ועד מועד פרסום הדוח, חלו השינויים הבאים בהרכב הדירקטוריון:

סיימו כהונתם במהלך שנת 2020 ועד מועד פרסום הדוח:

מר עוזי לוי התפטר וסיים כהונתו כדירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות וכדירקטור חיצוני על פי הוראה 301, ביום 17 באוגוסט 2020 (התפטרותו לא הייתה כרוכה בנסיבות שיש להביאן לידיעת המחזיקים בני"ע של הבנק).

מונו או חודש מינויים במהלך שנת 2020 ועד פרסום הדוח:

בשנת 2020 לא מונו דירקטורים חדשים ולא חודש מינויים של דירקטורים מכהנים.

יצוין, כי ביום 10 באוקטובר, 2019, אישרה האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק את מינוים מחדש של הדירקטורים (אשר אינם דירקטורים חיצוניים) זאב נהרי (יו"ר הדירקטוריון), זלמן שובל, גדעון שובל, ליאור בן עמי ואביב שנצר ואת מינויו לראשונה של יואב נרדי, לתקופת כהונה של כ-3 שנים שהחלה במועד מינויים באסיפה הכללית ותסתיים באסיפה השנתית שתאזמן בשנת 2022.

הרכב הדירקטוריון ליום פרסום הדוח:

ליום פרסום הדוח מונה דירקטוריון הבנק 9 דירקטורים בהם 3 דירקטורים חיצוניים כהגדרתם בחוק החברות שהינם גם דירקטורים חיצוניים על פי הוראה 301. מספר הדירקטורים כאמור לעיל הנו בהתאמה לסעיף 22 להוראה 301 כפי שתוקנה בחודש יולי, 2017 ולפיה דירקטוריון תאגיד בנקאי יורכב מלא יותר מ-10 דירקטורים ולא פחות מ-7 דירקטורים (יצוין, כי באישור המפקח יוכל התאגיד הבנקאי למנות יותר מ-10 חברים אם הוא סבור כי הדבר נדרש לצורך תפקודו התקין של הדירקטוריון). תוקף התיקון לסעיף 22 הנ"ל על פי הוראת המעבר הנו ביום 1 ביולי, 2020, אולם, לא תותר הגדלה של מספר הדירקטורים בתקופת המעבר עד למועד התחילה.

יצוין, כי ביום 14 באוקטובר 2010 פנה המפקח על הבנקים לדירקטוריון הבנק, במסגרת בחינת תפקוד הדירקטוריון הבנק ומבנהו, לקבוע כללים לגבי הרכב הדירקטוריון והיחס שבין דירקטורים חיצוניים על פי הוראה 301 ודירקטורים אחרים. על פי הוראה 301 יכלול הדירקטוריון לפחות שליש דירקטורים חיצוניים כהגדרת המונח בהוראה 301, ובבנק ירושלים – 40%. בשנת 2019 עמד הרכב דירקטוריון הבנק ביחס שבין דירקטורים חיצוניים ודירקטורים אחרים על פי המוסכם עם הפיקוח על הבנקים. ביום 17 במרץ 2020 הודיע הפיקוח על הבנקים כי הדרישה המיוחדת ביחס להרכב דירקטוריון הבנק בטלה.

ביום 18 בינואר, 2018, אישר דירקטוריון הבנק בהתאם לסעיף 28 (ה) להוראה 301 כפי שתוקנה בחודש יולי, 2017, מדיניות לעניין משך כהונה מקסימלי של יו"ר הדירקטוריון. בהתאם למדיניות הדירקטוריון כאמור, התקופה המרבית שנקבעה לכהונה של יו"ר דירקטוריון הבנק על פי המדיניות הנה 10 שנים. ביום 17 בפברואר, 2018, אישר דירקטוריון הבנק בהתאם לסעיף 34 (ה) להוראה 301 מדיניות לעניין משך כהונה של יו"ר וועדה דירקטוריונית. התקופה המקסימלית של יו"ר וועדה יהיה עד ל-6 שנים, אולם תתאפשר הארכה לתקופה של עד 3 שנים נוספות בנסיבות המפורטות במדיניות. עוד הוחלט כי מניין תקופת כהונת יו"ר וועדות הדירקטוריון המכהנים למועד אישור המדיניות כאמור לעיל תחל ממועד אישור המדיניות.

ועדות הדירקטוריון והרכביהן:

נכון למועד פרסום הדוח, ועל פי החלטת הדירקטוריון מיום 24 בספטמבר, 2019, הרכבי ועדות הדירקטוריון הנם, כדלקמן:

ועדת ביקורת (המשמשת גם כוועדה לדין בדוחות כספיים, וועדת תגמול וועדה לאישור עסקאות עם אנשים קשורים) – ה"ה יהודה אורבך (יו"ר) (דח"צ), יעקב טננבאום (דח"צ), ד"ר רות ארד (דח"צ), יואב נרדי, אביב שנצר.

ועדה לניהול סיכונים – ה"ה זאב נהרי (יו"ר), גדעון שובל, ד"ר רות ארד (דח"צ), יעקב טננבאום (דח"צ), יואב נרדי.

ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה – ה"ה זאב נהרי (יו"ר), גדעון שובל, יעקב טננבאום (דח"צ), יהודה אורבך (דח"צ), אביב שנצר.

וועדת משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית – ה"ה יהודה אורבך (יו"ר) (דח"צ), ליאור בן עמי, ד"ר רות ארד (דח"צ), יואב נרדי.

בשנת 2020 התקיימו 20 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-48 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

לפרטים אודות התשלומים ששולמו לחברי הדירקטוריון ראה בהמשך בדוח התקופתי תקנה 21.

הנהלה ונושאי משרה בכירה

ביום 17 באוקטובר 2020 הודיע עו"ד יובל מרקו-שתיין, מזכיר הבנק, על סיום עבודתו בבנק. עו"ד מרקו חדל לכהן כנושא משרה בבנק ביום 16 בנובמבר, 2020.

ביום 22 באוקטובר, 2020 הודיע מר אריאל לוינגר, מנהל הסיכונים הראשי, סמנכ"ל ומנהל חטיבת הסיכונים על סיום עבודתו בבנק. מר לוינגר חדל לכהן כנושא משרה בבנק ביום 31 בדצמבר, 2020.

ביום 22 באוקטובר, 2020 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של בועז ליבוביץ למנהל הסיכונים הראשי, סמנכ"ל ומנהל חטיבת הסיכונים. מר ליבוביץ החל לכהן כנושא משרה בבנק בתפקידו הנ"ל ביום 1 בינואר, 2021.

ביום 3 בדצמבר, 2020 אישר דירקטוריון הבנק את מינויה של עו"ד מיכל קופרשטיין למזכיר הבנק. עו"ד קופרשטיין החלה לכהן כנושאת משרה בבנק בתפקידה הנ"ל ביום 24 בינואר, 2021.

ביום 22 באוקטובר, 2020, אישר דירקטוריון הבנק את הארכת כהונתו של המבקר הפנימי החל מיום 30 באוקטובר, 2020, לתקופת כהונה נוספת בת שנתיים ימים, תוך אפשרות למתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים, בכתב ומראש, לסיום תקופת ההתקשרות קודם למועד זה.

חברי הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2020⁽¹⁾

גיל טופז, רו"ח, עו"ד	מנכ"ל
מריו ויינגורטין	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת משאבים וחדשנות
דוד לוי	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית
משה עומר	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת אסטרטגיה וניהול פיננסי
שרית וייסטון, עו"ד	סמנכ"ל, היועצת המשפטית, מנהלת אגף הייעוץ המשפטי, ציות ואכיפה
אלכס זלצמן, רו"ח	סמנכ"ל, מנהל אגף כספים
אריאל לוינגר ⁽²⁾	סמנכ"ל, מנהל הסיכונים הראשי ומנהל חטיבת הסיכונים
לירן עובדיה	סמנכ"ל, מנהל חטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים
נושאי משרה שאינם חברי הנהלה ליום 31 בדצמבר 2020 ⁽¹⁾⁽³⁾	
רון שגיא	סמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי, במעמד חבר הנהלה

⁽¹⁾ פרטים נוספים אודות נושאי המשרה בבנק (שאינם דירקטורים), מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2020 ובאתר המגנא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>.

⁽²⁾ מר לוינגר חדל לכהן כנושא משרה בבנק בתפקיד הנ"ל ביום 31 בדצמבר, 2020 מר בעז ליבוביץ החל לכהן בתפקיד זה ביום 1 בינואר, 2021.

⁽³⁾ עו"ד מיכל קופרשטיין החלה לכהן כנושאת משרה בבנק (שאינה חברת הנהלה) בתפקיד מזכיר הבנק וחברות הבת ביום 24 בינואר, 2021.

המבקר הפנימי

מר רון שגיא מכהן כמבקר הפנימי של הבנק החל מיום 20 במרץ 2012. הוא בעל תואר ראשון בכלכלה מהאוניברסיטה העברית. מר רון שגיא בעל ניסיון רב בתחום הבנקאות. בשנים 2003 עד 2010 כיהן כסמנכ"ל ומנהל אגף התפעול והתשתיות הבנקאיות של הבנק והחל מדצמבר 2010 ועד למינויו כמבקר הפנימי של הבנק כיהן כמ"מ וכסגן המבקר הפנימי. המבקר הפנימי עומד בתנאים הקבועים בסעיף 3 (א') לחוק הביקורת הפנימית, בהוראת סעיף 146(ב) לחוק החברות התשנ"ט-1999, וכן בהוראת סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992. המבקר הפנימי אינו בן משפחה של נושא משרה אחר או בעל עניין בבנק, אין לו קשרים עסקיים מהותיים עם הבנק וכן אינו מחזיק במישרין בניירות ערך של הבנק. המבקר הפנימי האחראי גם על היחידה לטיפול בתלונות הציבור, אינו משמש בתפקיד נוסף על תפקידיו אלה, בנוסף, המבקר הפנימי לא משמש בתפקיד אחר מחוץ לבנק אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כמבקר פנימי.

ביום 22 באוקטובר, 2020, אישר דירקטוריון הבנק את הארכת כהונתו של המבקר הפנימי החל מיום 30 באוקטובר, 2020, לתקופת כהונה נוספת בת שנתיים ימים, תוך אפשרות למתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים, בכתב ומראש, לסיום תקופת ההתקשרות קודם למועד זה.

עובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 307 – פונקציית הביקורת הפנימית ומתמנים רק בהסכמתו של המבקר. הממונה על המבקר הפנימי הוא יושב ראש הדירקטוריון של הבנק.

היקף העסקת המבקר הפנימי וצוות העובדים הכפוף לו עמד בשנת 2020 על כ-9 משרות בממוצע שנתי, (כולל עריכת ביקורת פנימית באמצעות גורמי חוץ מקצועיים בהיקף משרה של 1.5 משרות). היקף המשרות לתחום פניות הציבור עמד, בשנת 2020, על 1.5 משרות.

המבקר הפנימי מונה גם כמבקר הפנימי בכל החברות הבנות של הבנק, ועבודת הביקורת בהן משולבת בתוכנית הביקורת של קבוצת הבנק.

תכנית הביקורת

הביקורת הפנימית בבנק פועלת בהתאם לתכנית עבודה שנתית המתבססת על תכנית העבודה הרב-שנתית של של פונקציית הביקורת, המורכבת מתכנית עבודה לשנה השוטפת ותכנית עבודה לשנתיים הבאות.

בתכנית העבודה הרב-שנתית מתייחסת למרבית נושאי הביקורת ובכללם: היחידות הארגוניות של הבנק, חברות הבנות ותאגידי העזר, תהליכי העבודה, המוצרים המשווקים והמערכות הממוחשבות. כמו כן, הביקורת הפנימית מבקרת את תהליכי ניהול החשיפות של הבנק לסיכונים השונים, כגון: סיכונים האשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים (לרבות סיכונים מעילה והונאה), סיכונים ציות וכיצא בזאת. כמו כן, הביקורת הפנימית עוקבת אחר אופן תיקון הליקויים המהותיים המתגלים בעבודת הביקורת של המבקר הפנימי, של ראה החשבון המבקר ושל המפקח על הבנקים בבנק ישראל. דוח שנתי מסכם מוגש אחת לשנה ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק ולחברי ועדת הביקורת.

תכניות העבודה, השנתית והרב-שנתית נערכות בהתאם לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 307 – פונקציית הביקורת הפנימית.

תכנית העבודה הרב-שנתית נגזרת ממתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ובקורות, אשר על-פיה נקבעת תדירות הביקורת בכל נושא ונושא, בהתאם להערכת סיכונים.

לגבי נושאים בעלי סיכון גבוה יותר, נקבע כי תדירות הביקורת תהיה שנה ובנושאים בעלי סיכון נמוך יותר, תדירות הביקורת הינה עד 3 שנים. במהלך שנת 2018 הוכנה ואושרה בוועדת הביקורת ובדירקטוריון, בסיוע חברה חיצונית, תכנית עבודה רב שנתית חדשה על בסיסה מוכנות תכניות העבודה השנתיות. מידי שנה נערך עדכון של התכנית הרב שנתית במסגרתו נלקחים בחשבון שינויים במבנה הארגוני, שינויים והתפתחויות בפעילות העסקית התפעולית וניהול הסיכונים, הוראות רגולטוריות, ממצאי ביקורת ועוד.

תכנית העבודה השנתית נגזרת כאמור, מתכנית העבודה הרב שנתית.

ועדת הביקורת והדירקטוריון דנו ואישרו את העדכון לתכנית העבודה הרב שנתית ואת תכנית עבודה לשנת 2020 ובכלל זה את משאבי הביקורת הפנימית בהתאמה לנדרש על-פי התכנית הרב-שנתית החדשה.

כחלק מתהליך הטמעת ה-ICAAP בבנק ועל פי הנחיות המפקח על הבנקים, נדרש כי גורם בלתי תלוי יאתר ויאבחן את התהליך המתבצע על-ידי הבנק. הביקורת הפנימית של הבנק נקבעה כגורם הבלתי תלוי שמתפקידו להכין את מסמך הסקירה הבלתי תלוי. מסמך הסקירה הבלתי תלוי סוקר את המערכת לניהול הסיכונים שמושמת על-ידי הבנק, את היחס בין הסיכון לבין רמת ההון של התאגיד הבנקאי, ואת המתודולוגיה שפותחה לניטור הציות למדיניות ההון הפנימית. מסמך הסקירה הבלתי תלוי כולל פירוט של תהליכי הבחינה והבקורות שיושמו, הגורם שביצע אותם, וכן, מסקנות עיקריות העולות מהסקירה. המסמך מוצג בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון.

תכנית העבודה השנתית והרב-שנתית לשנת 2020 נדונה ואושרה על-ידי ועדת הביקורת ביום 5 בדצמבר 2019 ולאחריה על ידי הדירקטוריון בישיבתו מיום 10 בדצמבר 2019.

במהלך שנת 2020 פעלה הביקורת הפנימית בהתאם לתכנית עבודה זו. לנוכח משבר הקורונה, ובהתאם להמלצת הביקורת הפנימית, אישרה ועדת הביקורת, במהלך השנה, שינויים בתכנית העבודה. תכניות העבודה השנתית והרב-שנתית מותירות בידי המבקר הפנימי שיקול דעת לסטות מהן ובתנאי שיעדכן את יו"ר הדירקטוריון ואת יו"ר ועדת הביקורת באופן

שוטף ויקבל את אישורם לכך.

עסקאות מהותיות, שמבוצעות על-ידי הבנק, במידה וקיימות, מדווחות למבקר הפנימי ונבחנות על-ידו, לרבות תהליך אישורן של אותן העסקאות.

המבקר הפנימי, רשאי במסגרת התקציב המאושר, להיעזר ביועצים חיצוניים לביצוע עבודות ביקורת הדורשות ידע ומומחיות מיוחדים ו/או במקרים של תקן משרות חסר.

המבקר הפנימי פועל על פי התקנים המקצועיים של הלשכה העולמית של המבקרים הפנימיים (IIA) בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992.

במחצית השנייה של שנת 2016 בוצע תהליך הערכה חיצונית לאיכות פעילות הביקורת הפנימית של הבנק ובחינת עמידתה בעריכת דוחות הביקורת בהתאמה לתקנים מקצועיים מקובלים. ממצאי הערכה זו הוצגו בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017. במחצית השנייה של שנת 2021 יערך הליך הערכה חיצונית נוסף. מידי שנה מבצעת הביקורת הפנימית הליך פנימי של הערכת איכות עבודת פונקציית הביקורת הפנימית אשר ממצאיה מוצגים בפני ועדת הביקורת.

למבקר הפנימי ניתנת גישה חופשית למידע, בהתאם לקבוע בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992 ובהתאם לסעיף 30 בנוהל בנקאי תקין מס' 307 – פונקציית הביקורת הפנימית, ובכלל זה, קיימת גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים הכספיים הגנוזים באותן המערכות, ונתוני החברות הבנות.

התייחסות לתאגידים המהווים החזקות מהותיות

המבקר הפנימי משמש גם כמבקר הפנימי של כל החברות הבת של הבנק. חברות הבת כלולות בתכניות העבודה השנתית והרב-שנתית ומבוקרות בתדירות שנקבעה בהתאם להערכת הסיכונים והבקורות הקיימות, כמפורט בסעיף הקודם.

דוחות ביקורת ודיונים עליהם

על-פי נוהל עבודת ועדת הביקורת של הדירקטוריון ונוהל עבודת המבקר הפנימי הנגזר ממנו, כל דוח ביקורת מוגש בכתב לגורם המבוקר, למנהל הכללי, ליושב ראש הדירקטוריון וליושב ראש וועדת הביקורת. לגבי כל דוח ביקורת מתקיים דיון עם המבוקרים וכן נערך דיון מסכם על הממצאים וההמלצות המהותיות עם חברי ההנהלה ובמידת הצורך עם מנכ"ל הבנק. דוחות הביקורת מובאים גם לדיון בוועדת הביקורת וזאת לאחר קבלת ההתייחסות המתאימה לממצאי הדוח מהגורם המבוקר וממנכ"ל הבנק. דוחות ביקורת מהותיים מובאים לידעת הדירקטוריון.

סיכום פעילות הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2020 נדון בהנהלת הבנק ולאחר מכן בוועדת הביקורת ביום 1 באוקטובר 2020 ובדירקטוריון ביום 3 בנובמבר, 2020. סיכום הפעילות השנתי לשנת 2020 נידון בהנהלת הבנק ולאחר מכן בוועדת הביקורת ביום 3 במרץ, 2021 וכן יעלה לדיון בישיבת דירקטוריון שתתקיים ביום 9 במרץ, 2021. הביקורת הפנימית גם מדווחת לוועדת הביקורת, מדי רבעון, על אופן ומידת היישום של המלצות הביקורת הפנימית שעלו מדוחות הביקורת שנערכו בתחומי הפעילות השונים של הבנק. במקרה בו מתגלים ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דיווח מידי למנכ"ל, יו"ר ועדת הביקורת ויו"ר הדירקטוריון. הדוחות על סיכום פעילות הביקורת הפנימית ועל אופן ומידת יישום המלצות הביקורת הפנימית מוגשים גם ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק.

הערכת הדירקטוריון

אחת לשנה מקיימת ועדת הביקורת ישיבה עם המבקר הפנימי לבדו. ישיבה זו התקיימה לאחרונה ביום 3 בינואר 2021.

על סמך הדיווחים השוטפים המוגשים על-ידי המבקר הפנימי ועל-פי נהלי העבודה של פונקציית הביקורת הפנימית, הניחה ועדת הביקורת את דעתה לגבי עמידת מבקר הפנים בתקנים המקצועיים שלפיהם ערך את דוחות הביקורת על פעולות הבנק השונות. בנוסף, ועדת הביקורת ניהלה סקירה על עבודת פונקציית הביקורת הפנימית שבוצעה על-ידי גורם חיצוני וזאת בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 307 – הביקורת הפנימית.

ועדת הביקורת והדירקטוריון סבורים כי לשכר ולתשלומים אשר ניתנים למבקר הפנימי אין השפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי של המבקר.

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים שההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקר הפנימי סבירים, ויש בהם כדי לתת מענה הולם וכדי למלא את יעדי הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול המבקר הפנימי

עלות שכרו של המבקר הפנימי הסתכמה בשנת הדוח לסך של 1,085 אלפי ש"ח (כולל עדכון הפרשות בגין שנים קודמות) כמבואר בפרק שכר בכירים להלן.

שכר רואה החשבון המבקר⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾⁽⁶⁾⁽⁷⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	
באלפי ש"ח		
		עבור פעולות הביקורת ⁽⁵⁾
1,410	1,412	רו"ח המבקר
		עבור שירותים הקשורים לביקורת ⁽⁶⁾
248	41	רו"ח המבקר
		עבור שירותי מס ⁽⁷⁾
316	494	רו"ח המבקר
		עבור שירותים אחרים
204	312	רו"ח המבקר
2,178	2,259	סה"כ שכר של רו"ח מבקרים

⁽¹⁾ דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת עבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

⁽²⁾ שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים ע"פ חוק מע"מ.

⁽³⁾ כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

⁽⁴⁾ רואה החשבון של הבנק משנת 2003 ועד היום הינם קוסט פורר ובאי את קסירר.

⁽⁵⁾ ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.

⁽⁶⁾ כולל בעיקר: תשקיפים.

⁽⁷⁾ שירותי מס שוטפים והכנת דוחות לרשויות מס.

שכר נושאי משרה

להלן פירוט ההטבות והסכומים ששולמו או נרשמו בגינם הפרשות ליו"ר הדירקטוריון ולחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (באלפי ש"ח)									
פרטי מקבל התגמולים									
תגמולים בעבור השירותים									
תגמולים									
אחרים									
סה"כ									
שם	תפקיד	משרה	היקף	בהון	החזקה	שיעור	השלמת עתודות	בגין הוצאות	נלוות עקב
							שכר ⁽¹⁾	שינויים בשכר	מענק
								מניות	ריבית ⁽³⁾
א. זאב נהרי ⁽⁴⁾	יו"ר הדירקטוריון	מלא	-	-	-	2,208	-	-	-
ב. גיל טופז ⁽⁵⁾	מנכ"ל	מלא	-	-	-	2,072	-	-	-
ג. דוד לוי ⁽⁶⁾	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	מלא	-	-	-	1,357	-	-	-
ד. מריו ויינגורטין ⁽⁷⁾	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת משאבים וחדשנות	מלא	-	-	-	1,201	-	-	-
ה. משה עומר ⁽⁸⁾	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת אסטרטגיה וניהול פיננסי	מלא	-	-	-	1,094	-	-	-
ו. רון שגיא ⁽⁹⁾	סמנכ"ל, מבקר פנים ראשי במעמד חבר הנהלה	מלא	-	-	-	1,072	13	-	-

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (באלפי ש"ח)									
פרטי מקבל התגמולים									
תגמולים בעבור השירותים									
תגמולים									
אחרים									
סה"כ									
שם	תפקיד	משרה	היקף	בהון	החזקה	שיעור	השלמת עתודות	בגין הוצאות	נלוות עקב
							שכר ⁽¹⁾	שינויים בשכר	מענק ⁽²⁾
								מניות	ריבית ⁽³⁾
א. זאב נהרי ⁽⁴⁾	יו"ר הדירקטוריון	מלא	-	-	-	1,864	-	-	-
ב. גיל טופז ⁽⁵⁾	מנכ"ל	מלא	-	-	-	2,025	-	375	-
ג. דוד לוי ⁽⁶⁾	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	מלא	-	-	-	1,311	-	196	-
ד. רון שגיא ⁽⁹⁾	סמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי, במעמד חבר הנהלה	מלא	-	-	-	1,052	-	169	-
ה. משה עומר ⁽⁸⁾	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת אסטרטגיה וניהול פיננסי	מלא	-	-	-	1,012	-	168	-
ו. מריו ויינגורטין ⁽⁷⁾	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת משאבים וחדשנות	מלא	-	-	-	1,129	-	154	-

⁽¹⁾ כולל הפרשות לפיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, ביטוח לאומי וכן תנאים נלווים לשכר. אך אינו כולל השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר ומס שכר.

⁽²⁾ מענק בגין 2019: המענק אושר באסיפה הכללית מיום 6 במאי 2020.

התגמול הנדחה בגין השנים 2018 ו-2019: בשל השפעות משבר נגיף הקורונה ולאור אי עמידת הבנק בתנאי הסף "שיעור התשואה" להענקת מענק משתנה בגין שנת 2020 ותשלום המנות הנוספות של התגמול הנדחה בגין השנים 2018 ו-2019 לא הוענקו ולא שולמו המענקים הנ"ל, תשלום המענקים הנדחים תיבחן בשנת 2021.

⁽³⁾ כולל הטבת ריבית בגין הלוואות שניתנו בתנאי עובדים.

(4) מר זאב נהרי – מכהן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק. החל מיום 11 באוקטובר 2015 ועד ליום 10 באוקטובר 2019 כיהן בהיקף משרה של 80%. ביום 10 באוקטובר 2019 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור וועדת התגמול את מינוי מחדש לתקופת כהונה נוספת בת 4 שנים בהיקף של משרה מלאה החל מיום 11 לאוקטובר 2019. לפרטים לגבי תנאי העסקתו ראה ביאור 33.

(5) מר גיל טופז – מנכ"ל הבנק החל מיום 1 בנובמבר 2015 – לפרטים לגבי תנאי העסקתו ראה ביאור 33. לפרטים אודות מענק בגין שנת 2020 ותשלום המנות הנוספות של התגמול הנדחה בגין השנים 2018 ו-2019 ראה סעיף 2 לעיל.

(6) מר דוד לוי – מנהל החטיבה הקמעונאית. מועסק בבנק והחל לכהן בתפקידו ביום 1 בנובמבר, 2016 על פי הסכם העסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה. שכרו החודשי של מר לוי צמוד למדד המחירים לצרכן. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש. כמו כן, יהיה זכאי מר לוי לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. לפרטים אודות מענק בגין שנת 2020 ותשלום המנות הנוספות של התגמול הנדחה בגין השנים 2018 ו-2019 ראה סעיף 2 לעיל.

(7) מר מרין ויינגרטין – מנהל חטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית מועסק בבנק החל לעבוד בבנק ביום 30 באפריל 2018 על פי הסכם העסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה. שכרו החודשי של מר ויינגרטין צמוד למדד המחירים לצרכן. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש. כמו כן, יהיה זכאי מר ויינגרטין לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. לפרטים אודות מענק בגין שנת 2020 ותשלום המנות הנוספות של התגמול הנדחה בגין השנים 2018 ו-2019 ראה סעיף 2 לעיל.

(8) מר משה עומר – מנהל חטיבת אסטרטגיה וניהול פיננסי. מועסק בבנק החל מיום 15 בדצמבר 2013, על פי הסכם ההעסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה. שכרו החודשי של מר עומר צמוד למדד המחירים לצרכן. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש, כמו כן, יהיה זכאי מר עומר לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. לפרטים אודות מענק בגין שנת 2020 ותשלום המנות הנוספות של התגמול הנדחה בגין השנים 2018 ו-2019 ראה סעיף 2 לעיל.

(9) מר רון שגיא – המבקר הפנימי הראשי, מועסק בבנק החל מיום 20 בפברואר 1998 והחל לכהן בתפקידו הנ"ל ביום 20 למרץ 2012 על פי הסכם העסקה אישי, ביום 22 באוקטובר 2020 אישר דירקטוריון הבנק את הארכת כהונתו של המבקר הפנימי החל מיום 30 באוקטובר, 2020 לתקופה נוספת בת שנתיים ימים, תוך אפשרות למתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים, בכתב ומראש לסיום תקופת ההתקשרות קודם למועד זה. שכרו החודשי של מר שגיא צמוד למדד המחירים לצרכן. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים בכתב ומראש, כמו כן, יהיה זכאי מר שגיא לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. לפרטים אודות מענק בגין שנת 2020 ותשלום המנות הנוספות של התגמול הנדחה בגין השנים 2018 ו-2019 ראה סעיף 2 לעיל.

(10) לפרטים בדבר מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק ראו ביאור 22 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2020.

מתן התחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו

לפרטים בדבר מתן התחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו ראו פרק עסקאות בעלי שליטה לדוח זה להלן.

מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק לשנים 2020-2022

לפרטים בדבר מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק לשנים 2020-2022 ראו ביאור 22 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2020.

ודוח מיידי לזימון האסיפה הכללית מיום 5 לנובמבר 2019 (אסמכתא מספר: 094800-01-2019) ודוח על תוצאות האסיפה מיום 11 בדצמבר 2019 (אסמכתא מספר: 01-2019-108348)

יצוין כי עד לתום שנת 2019 חלה מדיניות התגמול לנושאי משרה לשנים 2017-2019 (בכפוף להוראות מעבר כמפורט במדיניות התגמול החדשה). לפרטים בדבר מדיניות התגמול לנושאי משרה לשנים 2017-2019 ראו ביאור 22 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2019.

מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים בבנק שאינם נושאי משרה לשנים 2020-2022

לפרטים בדבר מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים בבנק לשנים 2020-2022 ראו ביאור 22 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2020.

יצוין כי עד לתום שנת 2019 חלה מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה לשנים 2017-2019 (בכפוף להוראות מעבר כמפורט במדיניות התגמול החדשה לעובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה). לפרטים בדבר מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה לשנים 2017-2019, ראו ביאור 23 לדוחות הכספיים של שנת 2019.

עסקאות עם בעל שליטה

בחודש פברואר 2010 קיבלה ועדת הביקורת לראשונה החלטה לגבי סיווג עסקאות בנקאיות (חריגות ושאין חריגות) ועסקאות שאינן בנקאיות (זניחות ושאין זניחות). ההחלטה המקורית התקבלה לאחר דיונים מול רשות ניירות ערך ואיגוד הבנקים ביחס למתכונת מוסכמת לדיווח על עסקאות עם בעלי שליטה, בחלוקה בין עסקאות בנקאיות (חריגות ושאין חריגות) ועסקאות שאינן בנקאיות (זניחות ושאין זניחות). במסגרת ההסכמות נקבע כי עסקאות בנקאיות שאינן חריגות תפורטנה במסגרת הדוחות השנתיים באופן מצטבר. כמו כן, תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים) מחייבות לתת גילוי בדוח התקופתי על כל העסקאות עם בעלי שליטה, למעט עסקאות זניחות, תוך הפרדה בין עסקאות חריגות לעסקאות שאינן חריגות.

ביום 21 בפברואר, 2017, אישרה ועדת הביקורת קריטריונים לאבחנה בין עסקאות בנקאיות חריגות ושאין חריגות וכן קריטריונים להגדרת עסקאות שאינן בנקאיות זניחות ושאין זניחות (לפרטים בדבר ההחלטה של וועדת הביקורת הנ"ל ראו בתיאור העסקאות עם בעל שליטה בדוח השנתי של הבנק ליום 31 בדצמבר, 2016 אשר פורסם ביום 28 בפברואר, 2017 המובא פה על דרך ההפניה בעמוד 249).

ביום 11 בינואר, 2018, אישרה מחדש ועדת הביקורת קריטריונים לאבחנה בין עסקאות בנקאיות חריגות ושאין חריגות וכן קריטריונים להגדרת עסקאות שאינן בנקאיות זניחות ושאין זניחות בהתאמות ובעדכונים ושנוסחה כמפורט להלן. תוקף ההחלטה יהיה עד למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2018 (לפרטים בדבר ההחלטה של וועדת הביקורת הנ"ל ראו בתיאור העסקאות עם בעל שליטה בדוח השנתי של הבנק ליום 31 בדצמבר, 2017 אשר פורסם ביום 27 בפברואר, 2018 המובא פה על דרך ההפניה בעמוד 241).

ביום 24 בינואר, 2019, אישרה מחדש ועדת הביקורת את החלטתה מיום 11 בינואר, 2018 הנ"ל. תוקף ההחלטה יהיה עד למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2019.

ביום 12 במרץ, 2020, אישרה מחדש ועדת הביקורת את החלטתה מיום 24 בינואר, 2019 הנ"ל. תוקף ההחלטה יהיה עד למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2020. ביום 3 במרץ, 2021, אישרה מחדש ועדת הביקורת את החלטתה מיום 12 במרץ, 2020 הנ"ל. תוקף ההחלטה יהיה עד למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2021. להלן פירוט בדבר הקריטריונים כאמור שנקבעו כאמור בישיבת ועדת ביקורת הנ"ל בחלוקה לעסקאות בנקאיות ושאין בנקאיות, כדלקמן:

הגדרות:

לצורך ההחלטות לעיל, על כל סעיפיהן, תהייה למונחים הבאים המשמעות המפורטת להלן:

"הון הפיקוחי" - כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 של המפקח על הבנקים.

"חבות" - כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 של המפקח על הבנקים.

"עסקה" - חוזה או התקשרות וכן החלטה חד צדדית של חברה בדבר הענקת זכות או טובת הנאה אחרת.

"עסקה חריגה" - עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של החברה, עסקה שאינה בתנאי שוק או עסקה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכוש או התחייבותה. "תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם נעשות עסקאות דומות מסוגה של העסקה על-ידי הבנק עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים בהם נעשות עסקאות מאותו סוג בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה

עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות במסגרת הליך תחרותי שינהל הבנק ובמידה ולא ניתן לקיים הליך תחרותי, בהליך אחר שתקבע ועדת הביקורת כמספק לפני ביצוע ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושל עסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

"קבוצת בעל השליטה" - בעל השליטה ביחד עם החברות הפרטיות הקשורות אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרוביו וחברות פרטיות הקשורות אליהם, לרבות בני משפחתו הגרים עמו או שפרנסתם עליו; הגדרת "קרוב" על פי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) כוללת את, הורה, צאצא, צאצא בן הזוג, ובן זוגו של כל אחד מאלה.

עסקאות בנקאיות "חריגות":

עסקאות בנקאיות העונות על הקריטריונים הבאים תיחשבה כעסקאות חריגות:

א. לענין עסקאות "חבות" - עסקת חבות תחשב לחריגה אם בעקבות ביצועה סך החבות של קבוצת בעל השליטה יעלה על 5% מהון הפיקוחי כפי שדווח בדוחות הכספיים שפורסמו לאחרונה לפני מועד העסקה, או אם הגידול בחבות של לווה בודד מתוך קבוצת בעל השליטה בעקבות העסקה עולה על 2% מההון הרגולטורי במועד ביצוע העסקה. במידה ויוודע לבנק על עסקאות חבות אשר לבעל השליטה עניין אישי בהן ואשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן משום שאינן מבוצעות עם "איש קשור" כהגדרת מונח זה בנב"ת 312, הבנק יביאן לאישור בהתאם לקבוצת נב"ת 312. לגבי עסקאות אלו ימסור הבנק מידע במסגרת הדוחות השנתיים באופן מצטבר במתכונת המופיעה בטבלאות להלן (טבלה נפרדת לעסקאות אלו ולעסקאות כאמור אשר נב"ת 312 חלה לגביהן). בהקשר זה יובהר, כי הקריטריון הקבוע לעסקת חבות חריגה עם בעל שליטה, או שלבעל השליטה עניין אישי בה, יחול בין אם הוראה 312 חלה על עסקה זו ובין אם היא לא חלה. בנוסף, כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב כעסקה מהותית.

ב. לענין עסקאות "פיקדון" - הפקדת כספים בפיקדון מכל סוג שהוא תיחשב לעסקה חריגה אם בעקבותיה סך הפיקדונות של קבוצת בעל השליטה יעלה על 1% מסך פיקדונות הציבור, כפי שידווח בדוחות הכספיים האחרונים אשר יפורסמו על ידי הבנק לפני מועד העסקה. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל השליטה (כהגדרת המונח בנב"ת 312) אשר אינו נמנה על חברות שהינן בשליטת בעל השליטה תיחשב כחריגה אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותו "איש קשור" יעלה על 1% מסך פיקדונות הציבור, כפי שידווח בדוחות הכספיים האחרונים אשר יפורסמו על ידי הבנק לפני מועד העסקה.

ג. לענין עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח (שאינן עסקת חבות או עסקת פיקדון כמפורט לעיל) - עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח תחשב לחריגה אם סכום העמלה השנתי הנגבה בגינה שווה או עולה על 4% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק. ד. כל עסקה בנקאית אחרת, מסוג העסקאות שהבנק מבצע עם הציבור בדרך כלל, ובלבד שאין עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, כאשר סכומה של עסקה כאמור עולה על 0.1% מההון הפיקוחי במועד ביצוע העסקה.

ה. חריגה זמנית זניחה מההיקפים המפורטים בסעיפים (א) עד (ד) לעיל, ולתקופה אשר אינה עולה על 30 יום, לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כ"עסקה שאינה חריגה", וייתן גילוי על חריגות אלו במסגרת הדוח השנתי. יובהר כי כל שינוי של עסקה חריגה, כשלעצמו, בגדר עסקה חריגה, וייתן לגבי דיווח מיידי.

עסקאות שאינן בנקאיות

העסקאות שלהלן תיחשבה כעסקאות זניחות

א. עסקה לרכישת שירותים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בה עניין אישי, ובלבד שאיננה התקשרות עם בעל שליטה או עם קרובו באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, שהינה לטובת החברה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה אינו עולה על סכום של 250 אלפי ש"ח, ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח. ובלבד שמספר המקרים של עסקאות בודדות אלה לא יעלה על שני מקרים בשנה קלנדרית.

ב. עסקאות של שכירת שטחים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפן הכולל, לכל תקופת ההתקשרות, אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.

ג. נשיאה בהוצאות בעל השליטה, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, לצורך השתתפות באירועים ייצוגיים או חברות במועדון חברתי או כלכלי או כנסי לקוחות של הבנק וחברות הבנות על פי הזמנתם או השתתפות בהתייעצויות על פי הזמנת יו"ר הדירקטוריון- הוצאות עד לסך מצטבר של 100,000 ש"ח בשנה.

ד. כל עסקה אחרת שהינה לטובת החברה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה הינו עד לסכום של 250,000 ש"ח, ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי.

להלן פרטים על היתרות של קבוצת בעל השליטה ושל אחרים שלבעל השליטה עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק (אלפי ש"ח):

היתרה הגבוהה במהלך שנת 2020			יתרה ליום 31 בדצמבר 2020			סוג היתרה
יצוא חברה	קרובי בעל השליטה	קבוצת בעל השליטה	יצוא חברה	קרובי בעל השליטה	קבוצת בעל השליטה	
להשקעות בע"מ			להשקעות בע"מ			
-	-	46.9	-	-	46.9	אשראי
-	-	53.1	-	-	53.1	מסגרת לא מנוצלת
10,089.2	683.8	4,395.5	10,089.2	671.2	4,217.0	פיקדונות

היתרה הגבוהה במהלך שנת 2019			יתרה ליום 31 בדצמבר 2019			סוג היתרה
יצוא חברה	קרובי בעל השליטה	קבוצת בעל השליטה	יצוא חברה	קרובי בעל השליטה	קבוצת בעל השליטה	
להשקעות בע"מ			להשקעות בע"מ			
-	-	28.1	-	-	20.5	אשראי
-	-	79.6	-	-	79.6	מסגרת לא מנוצלת
30,538.1	325.2	5,295.0	17,920.7	325.2	4,264.6	פיקדונות

(1) מזה סך של 0.3 מיליוני ש"ח הוחזקו על-ידי חברה מקבוצת בעל שליטה בנאמנות, עבור צדדים שלישיים שאינם קשורים, לימים 31 בדצמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2019.

(2) מזה סך של 0.4 מיליוני ש"ח ו-0.2 מיליוני ש"ח הוחזקו על-ידי חברה מקבוצת בעל שליטה בנאמנות, עבור צדדים שלישיים שאינם קשורים במהלך שנת 2020 ובמהלך שנת 2019, בהתאמה.

להלן פרטים על ההכנסות מעמלות בגין עסקאות בניירות ערך ו/או עסקאות במט"ח (שאינן עסקת חבות או עסקת פיקדון) ששולמו על-ידי קבוצת בעל השליטה ועל-ידי אחרים שלבעל השליטה עניין אישי בעסקיהם עם הבנק (באלפי ש"ח):

לשנת 2019			לשנת 2020			סוג היתרה
יצוא חברה	קרובי בעל השליטה	קבוצת בעל השליטה	יצוא חברה	קרובי בעל השליטה	קבוצת בעל השליטה	
להשקעות בע"מ			בע"מ			
9.1	1.9	1.4	0.1	3.8	3.4	הכנסות מעמלות

לפרטים נוספים לגבי בעלי עניין וצדדים קשורים ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

להלן פרטים על עסקאות שאינן בנקאיות עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר בשנת 2020 (באלפי ש"ח) ואשר אינן עסקאות "זניחות" כהגדרתן בהחלטות וועדת הביקורת מיום 21 בדצמבר, 2017, בדבר קריטריונים לסיווג עסקאות:

פוליסת ביטוח נושאי משרה (O&D):

- בהמשך ובהתאם להחלטת המסגרת של האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק מיום 10 במאי 2015 (ראה דוח זימון מיום 1 באפריל, 2015 (מספר אסמכתא 01-2015-070975) ודוח על תוצאות האסיפה מיום 10 במאי 2015 (מספר אסמכתא 01-2015-016284) ("החלטת המסגרת"), אישר דירקטוריון הבנק ביום 29 בספטמבר 2016 לאחר שהתקבל אישור וועדת תגמול בישיבתה מיום 15 בספטמבר, 2016, התקשרות הבנק באשר לביטוחם של דירקטורים ונושאי משרה (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה (D&O). בהמשך להחלטת הדירקטוריון הנ"ל, אישר הדירקטוריון בישיבתו זו, כי התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול גם על נושאי משרה שהם קרוביהם של בעלת השליטה המכהנים בבנק במועד החלטה זו (לפרטים בדבר החלטת הדירקטוריון הנ"ל ראו בתיאור העסקאות עם בעל שליטה בדוח השנתי של הבנק ליום 31 בדצמבר, 2016 אשר פורסם ביום 28 בפברואר, 2017 המובא פה על דרך ההפניה בעמוד 251).
- ביום 15 באוגוסט, 2019 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל אישור וועדת ביקורת (ביושבה כועדת תגמול) בישיבתה מיום 23 ביולי, 2019 ובהמשך ובהתאם להחלטת המסגרת, את הארכת התקשרות הבנק לתקופה של שישה חודשים נוספים עם הדירקטורים ועם נושאי המשרה שלו (לרבות המנכ"ל) (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת.

לעת, לפי העניין, באשר לביטוחם בפוליסת ביטוח נושאי משרה (D&O), כדלקמן: הפוליסה תירכש אצל קונסורציום של מבטחים בלונדון באמצעות ברוקר ביטוח בינלאומי. גבולות אחריות ותקופה לפוליסה: 30 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ו-60 מיליון דולר לתקופה, וזאת לתקופה של 18 חודשים, החל מיום 1 באוקטובר, 2018 ועד ליום 31 במרץ, 2020 (תקופה מקורית של 12 חודשים והארכה ב-6 חודשים נוספים) הפרמיה השנתית בגין הארכת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה (D&O) תעמוד על סך של עד כ-37,500 דולר ארה"ב. סכום ההשתתפות העצמית בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי המשרה (D&O) לא יעלה על סך של 25,000 דולר ארה"ב לבנק.

- בהמשך להחלטת הדירקטוריון הנ"ל, אישר הדירקטוריון בישיבתו הנ"ל, כי התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול גם על מנכ"ל הבנק וכן על נושאי משרה שהנם בעלי שליטה ו/או קרוביהם של בעלי השליטה בבנק המכהנים כדירקטורים בבנק במועד החלטה זו, וכי תנאי ההתקשרות עמם זהים לתנאי ההתקשרות של שאר נושאי המשרה בבנק, היא בתנאי שוק, והיא אינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכושו או התחייבויותיו.

עסקאות התקשרות הבנק עם הדירקטורים ועם נושאי המשרה שלו (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת, לפי העניין, באשר לביטוחם בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה (D&O) אינה פוגעת בטובת הבנק.

כתבי שיפוי

ביום 29 בינואר, 2012 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק אישור מתן כתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המידי לזימון אסיפה כללית מיום 22 בדצמבר, 2011 כפי שתוקן בדוח מידי מיום 19 בינואר, 2012 (להלן: "הדוח המידי"), וזאת: (א) לנושאי משרה בבנק המכהנים ו/או שיכיהנו בבנק מעת לעת ולנושאי משרה בחברה אחרת, כהגדרתם בדוח המידי המכהנים ו/או שיכיהנו בבנק מעת לעת לבקשת הבנק כנושא משרה בחברה אחרת, למעט לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם. (ב) לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם, המכהנים ו/או שיכיהנו בבנק מעת לעת, וכן לנושאי משרה כאמור שמכהנים או יכיהנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה אחרת. לפרטים בדבר השיפוי ראה דוח מידי של הבנק מיום 19 בינואר, 2012 (אסמכתא מס': 01-020319-2012).

ביום 9 באוקטובר, 2013 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכונים לכתב התחייבות לשיפוי נושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המידי על זימון אסיפה כללית מיום 3 בספטמבר, 2013 וזאת: לנושאי המשרה דלעיל. לפרטים בדבר עדכון כתב התחייבות לשיפוי ראה דוח מידי של הבנק מיום 3 בספטמבר, 2013 (אסמכתא מס': 01-136176-2013).

ביום 30 באוקטובר, 2016, אישרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק (לאחר אישור וועדת תגמול מיום 6 לספטמבר, 2016 והדירקטוריון מיום 8 לספטמבר, 2016), הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהענקת כתב התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2016 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי לדירקטורים הנ"ל, ה"ה זלמן שובל, מר גדעון שובל ומר משה באואר ז"ל), באותם תנאים של כתב התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו ביום 9 לאוקטובר 2013 לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האמורים. (ראה דוח מידי על זימון אסיפה כללית מיום 19 בספטמבר, 2016 (אסמכתא: 01-125356-2016)).

ביום 3 לאוקטובר, 2019, אישרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהענקת כתב התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2019 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי למר זלמן שובל ומר גדעון שובל), באותם תנאים של כתב התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו ביום 9 לאוקטובר 2013 לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האחרים ולדירקטורים האמורים. (ראה דוח מידי על זימון אסיפה כללית מיום 28 באוגוסט, 2019 אסמכתא: 01-089374-2019).

פטור לפי סעיף 259 לחוק החברות

ביום 23 בפברואר, 2021, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול האפשרות להעניק פטור בהתאם לסעיף 259 לחוק החברות לכל נושאי המשרה בבנק, ובכללם למנכ"ל הבנק וכל חברי הדירקטוריון בבנק (בכפוף לאישור תיקון תקנון הבנק על ידי האסיפה הכללית). לפרטים נוספים ראה ביאור 22 לדוח הכספי.

גמול שנתי

ביום 7 באפריל, 2016, התקבלה באסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק החלטה לאשר הגדלת סכום הגמול השנתי המשולם לדירקטורים החיצוניים, לדירקטורים הבלתי תלויים וליתר הדירקטורים, למעט דירקטורים שהינם בעלי שליטה ודירקטורים שהינם קרוביהם של בעלי השליטה ולמעט יו"ר הדירקטוריון, המכהנים ושיכיהנו בבנק, מעת לעת, בהתאם לחוק החברות, לסך של 62,784 ש"ח לשנה (נכון למדד שפורסם בגין חודש ינואר, 2016) ובתוספת הפרשי הצמדה על פי תקנות הגמול ומע"מ, זאת ממועד מינויה של ד"ר רות ארד כדירקטורית חיצונית בבנק; מובהר, כי בגובה הגמול להשתתפות בישיבה המשולם, לא יחול שינוי.

ביום 19 באפריל, 2016, וביום 7 במרץ, 2019 אישר דירקטוריון הבנק, בהתאם לסעיף 1ב(3) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000, עידכון הגמול השנתי ותנאיו שישולמו לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם (ה"ה זלמן שובל וגדעון שובל) והם יהיו זהים לגמול השנתי המשולם לדירקטורים החיצוניים, לדירקטורים הבלתי

תלויים וליתר הדיקטורים (שאינם בעלי שליטה או קרוביהם) כפי שאושר בהחלטת האסיפה הכללית הנ"ל.

עסקאות שכירות

הבנק (באמצעות חברה בת בבעלותו המלאה) שוכר, במהלך עסקיו הרגיל ובתנאי שוק, שטחי משרדים ומחסנים, כדלקמן:

הבנק שוכר (באמצעות חברה בת בבעלות מלאה) מחברת בת בבעלות מלאה של קרוב של בעל השליטה מחסנים בשטח של 695 מ"ר בירושלים המשמשים לארכיב הבנק. ביום 8 במרץ, 2018 אישרה ועדת הביקורת חידוש הסכם השכירות לתקופה של חמש שנים החל מיום 1 ביולי, 2018 ועד ליום 30 ביוני 2023 בתמורה כוללת של כ- 1,520 אלפי ש"ח לכל תקופת השכירות (לרבות, דמי אחזקה הכוללים הוצאות חשמל, מים, שמירה וחניה) ובתוספת מע"מ. סכומים אלו אינם מהותיים לבנק.

הבנק שוכר (באמצעות חברה בת בבעלותו המלאה) מחברת בת בבעלות מלאה של קרוב של בעל השליטה משרדים במגדל שלום המשמשים, בין היתר, כחדר ישיבות, בשטח של כ- 100 מ"ר. תקופת השכירות נקבעה לתקופה של שנה החל מיום 1 באוקטובר, 2019 ועד ליום 30 בספטמבר, 2020 והתמורה הכוללת ששולמה (לרבות, דמי אחזקה) הנה כ- 130 אלפי ש"ח לכל תקופת השכירות בתוספת מע"מ. סכומים אלו אינם מהותיים לבנק. לבנק הייתה אפשרות להשתחרר מההסכם בהודעה של 30 ימים מראש.

במהלך הרבעון השלישי לשנת 2020 הודיע הבנק למשכירה על החלטתו לסיים את הסכם השכירות תוך כדי שימוש באופציית ההודעה המוקדמת.

העסקת קרוב של בעל שליטה

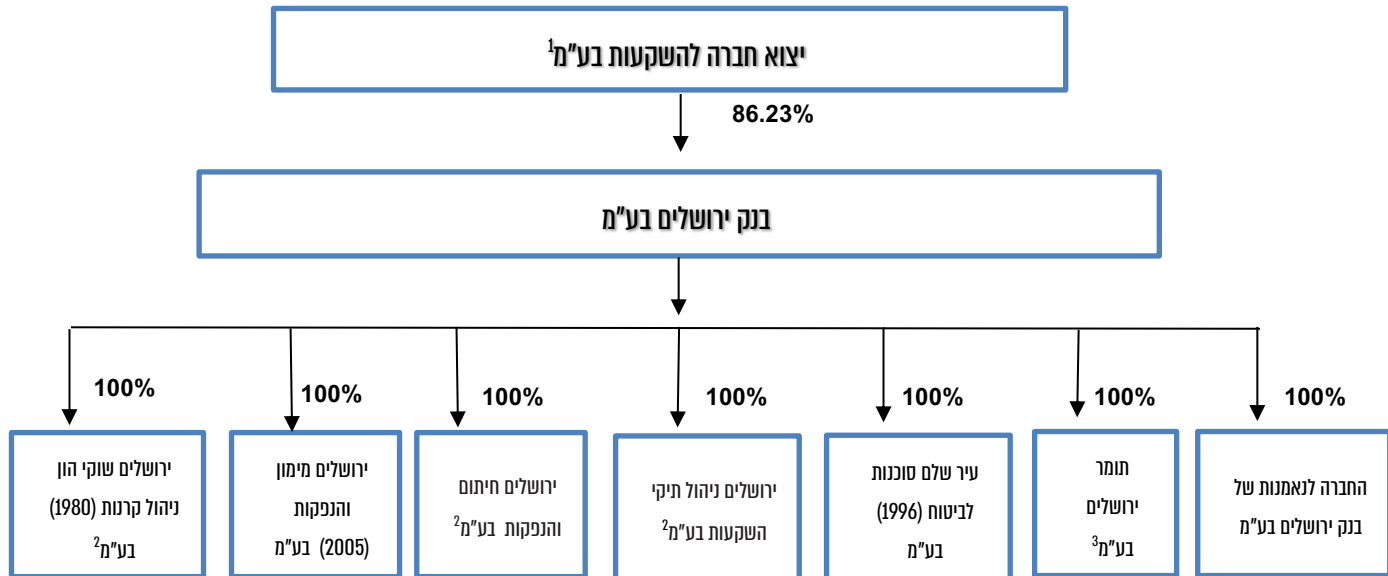
ביום 30 בינואר, 2020, אישר הדיקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת תגמול), את העסקתה של קרובה של בעל השליטה בבנק, בתפקיד מתמחה בתחום אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק ובהמשך בתפקיד אנליסטית סייבר ואבטחת מידע בהתאם לתקנה 1ב(א)(4) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), תש"ס-2000. הסכם ההעסקה קצוב לשלוש שנים החל מחודש פברואר, 2020. לפרטים נוספים [ראה ביאור 33](#).

חלק ב- פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

תרשים מבנה אחזקות הבנק

להלן תרשים מבנה אחזקות הבנק בחברות בת ובחברות כלולות נכון ליום 31 בדצמבר 2020.

לפירוט תחומי העיסוק של החברות הבנות והחברות כלולות ראה ביאור 14 לדוח הכספי.



(1) לפירוט בדבר בעלי השליטה בבנק, ראה להלן.

(2) לא פעילה.

(3) למר זלמן שובל החזקה זניחה בחברה כמפורט בתקנות 11-13 לדוח התקופתי.

(4) לפירוט נוסף ראה ביאור 14.

בעלי השליטה בבנק

גב' כנה שובל הינה בעלת השליטה בבנק ומחזיקה ב-74.94% מהון המניות המונפק והנפרע של יציאת חברה להשקעות בע"מ שהינה חברה ציבורית שמנייתיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "יציאה"). יציאה מחזיקה ב-86.23% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. בנוסף, מחזיקה גב' שובל ב-0.34% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק באמצעות החברות: כ. שובל אחזקות בע"מ; אי.סי. הון לישראל בע"מ; חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ונאמנות חוץ בע"מ שהינן חברות פרטיות שבבעלותה ושליטתה של הגב' כנה שובל.

על פי חוות דעת משפטית שהומצאה לבנק מר זלמן שובל (בעלה של הגב' כנה שובל ודירקטור בבנק) נחשב כבעל שליטה לפי הוראות חוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 ולפי הוראות חוק הבנקאות רישוי.

תמצית נתונים עיקריים ממוינים לפי מבנה הקבוצה הבנקאית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הבנק	חברות בת*	סה"כ מאוחד	הבנק	חברות בת*	סה"כ מאוחד
ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 בדצמבר 2019		
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד					
50.2	9.1	50.2	89.4	18.0	89.4
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי					
418.7	2.0	420.7	419.8	1.4	418.4
הכנסות ריבית, נטו					
102.4	-	102.4	36.9	-	36.9
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
162.1	66.5	169.2	165.1	87.7	158.7
הכנסות שאינן מריבית					
88.2	7.1	95.3	106.3	6.5	99.9
מזה: עמלות					
412.6	54.6	407.6	409.6	87.7	209.9
הוצאות תפעוליות ואחרות					
171.0	13.5	184.5	179.3	16.4	162.9
מזה: משכורות והוצאות נלוות					
נתונים עיקריים מהמאזן					
15,271.0	2,110.1	14,900.2	14,298.1	2,144.1	14,644.4
סך הכל נכסים					
3,137.9	2,041.0	3,137.9	3,054.8	2,051.9	3,054.8
מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים					
462.4	-	462.4	345.9	-	345.9
ניירות ערך					
10,881.3	-	10,881.3	10,619.8	-	10,619.7
אשראי לציבור, נטו					
14,271.0	1,390.1	13,900.2	13,336.6	1,705.5	13,682.9
סך הכל התחייבויות					
162.2	-	162.2	112.0	-	112.0
מזה: פקדונות מבנקים					
13,466.2	-	11,705.2	10,887.6	-	12,939.5
פקדונות הציבור					
340.7	1,379.8	1,720.5	2,133.1	1,690.1	443.0
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים					
1,000.0	-	1,000.0	961.5	-	961.5
הון עצמי, המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי					
נתונים עיקריים על הלימות הון, מינוף ונזילות					
יחס הון עצמי רובד 1			10.5%		
יחס המינוף			6.3%		
יחס כיסוי הנזילות			279%		
10.4%			6.2%		
241%					

(*) ללא קיזוז יתרות בין חברתיות הדדיות וללא פעולות איחוד

רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של בניינים וציוד הסתכמה ב-31 בדצמבר 2020, ב-163.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-159.5 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2019. מרבית השטחים בהם מתנהלים עסקי הבנק הינם שטחים בשכירות. נכון ליום 31 בדצמבר 2020, עמדו לרשות הבנק שטחים בהיקף של כ-14,200 מ"ר לעומת 13,000 מ"ר ליום 31 בדצמבר 2019.

נכון לסוף שנת 2020 משתרעים משרדי המטה בקריית שדה התעופה על שטח כולל של כ-5,900 מ"ר. יתרת השטח שימש את סניפי הבנק ואגפיו השונים. נכון לסוף 2020 בבעלות הבנק מקרקעין בשטח של כ-500 מ"ר בדומה ליום 31 בדצמבר 2019. הסכם השכירות של מטה הבנק בקריית שדה התעופה נחתם ביום 19 בדצמבר 2010. הסכם השכירות הינו לתקופה של 7 שנים (עד שנת 2018) עם אופציה להארכה שמומשה ל-7 שנים נוספות (עד שנת 2025) ואופציה נוספת ל-7 שנים (עד שנת 2032).

יתר הרכוש הקבוע הינו בעיקר עלויות תוכנה, (ראה להלן פרק המחשוב) ציוד וריהוט שמשמשים את הבנק לפעילותיו השוטפות. לפרטים נוספים ראה גם ביאורים 15 ו-25 (ד) לדוחות הכספיים. מדיניות הבנק הינה להחזיק אך ורק נכסי מקרקעין הדרושים לו בפועל לפעילותו, או שצפוי שידרשו לו בעתיד לפעילותו. הבנק בוחן באופן שוטף את היקפם, מאפייניהם ומיקומם של השטחים הנחוצים לו, על בסיס תכניתו העסקית והתכנית לפרסיה הארצית של הסניפים ועורך את ההתאמות הנדרשות.

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

נכסים בלתי מוחשיים

סימני מסחר ושמות מתחם - הבנק הוא בעל זכויות הקניין הרוחני בסימני המסחר הבאים, הרשומים על שמו אצל רשם סימני המסחר: "בנק ירושלים", "BANK OF JERUSALEM". כמו כן, הבנק הוא הבעלים הרשום של שמות מתחם שונים. בעלות על סימני המסחר מקנה לבנק זכות בלעדית על השימוש בשם המותג ומונעת ממחרים להשתמש בשם זה ובכך לפגוע בפעילות השיווקית של הבנק. השפעת הבעלות מהותית לפרסום הבנק ותוצאותיו ולתפיסתו של בנק ירושלים כמותג ייחודי. תוקפו של סימן מסחר רשום הינו לתקופה של עשר שנים, אשר לאחר מכן מתאפשר לבעל סימן המסחר לחדשו לתקופות נוספות.

מאגרי מידע - הבנק וחברות בקבוצתו הינם הבעלים של מאגרי מידע רשומים המכילים נתונים בקשר לעסקי הבנק ובלקוחותיו.

מערכות מידע ומחשוב

אגף המחשוב והחדשנות של הבנק פועל לפיתוח מערכות טכנולוגיות מתקדמות ולשיפור מתמיד של המערכות והתשתיות המחשוביות בבנק.

מרכזי מחשוב - מרכז המחשוב הראשי של הבנק נמצא בבניין ההנהלה בקרית שדה התעופה בלוד (אירפורט סיטי). האתר המשני לגיבוי של הבנק נמצא בבניין IBM בנתניה.

מערכות מידע - התמיכה בפעילויות העסקיות של הבנק מתבצעת תוך התבססות על 3 מערכות ליבה:

- מערכת מסחרית (BankWare) - לניהול הפעילות המסחרית, משכנתאות במט"ח והספר הראשי.
- מערכת משכנתאות (Cav) - לניהול פעילות המשכנתאות בשקלים.
- מערכת שוק ההון המרכזית (FMR) - לניהול הפעילות בשוק ההון.

בנוסף, לבנק מגוון של מערכות ואפליקציות נוספות המשמשות לצרכים עסקיים, תפעוליים ומידע ניהולי.

אינטגרציה וקישוריות - הבנק עובד בארכיטקטורת SOA. בבנק כלי תוכנה (ESB - Enterprise service bus) שמאפשר את האינטגרציה בין מערכות הערוצים למערכות הליבה. שיטת האינטגרציה בין המערכות מבוצעת באמצעות פיתוח Web services באופן מאובטח.

גיבוי והתאוששות מאסון - תוכנית ההמשכיות העסקית של הבנק הינה נגזרת של יעדי הבנק בשעת חירום, תהליכים עסקיים ושירותים חיוניים שהוגדרו בתהליך ה-BIA (Business Impact Analysis). במהלך 2021 יבוצע רענון לתהליך BIA (מיפוי תהליכים חיוניים של הבנק). לצורך עמידה ביעדי ההתאוששות שהוגדרו, קיים אתר גיבוי (Disaster Recovery) בנתניה הכולל את המערכות התומכות בתהליכים החיוניים.

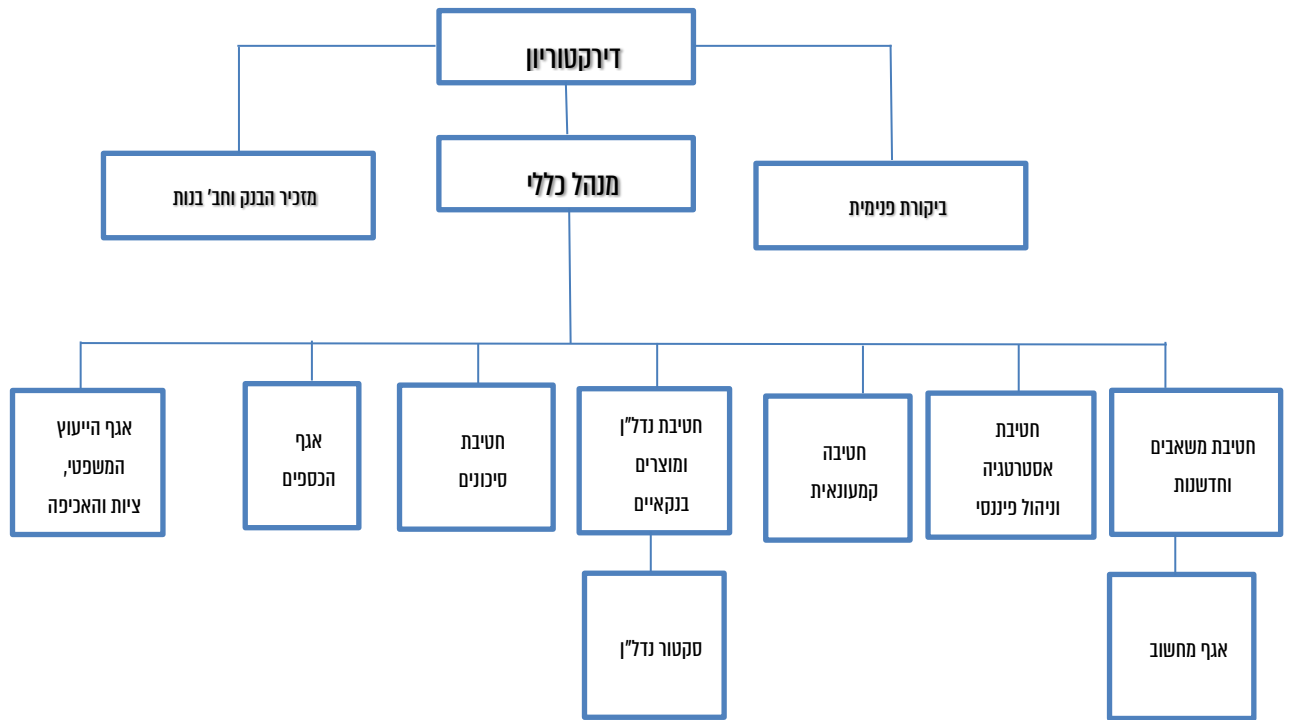
הגנת הסייבר ואבטחת מידע - בשנת 2020 בוצעה פעילות ענפה בתחום הגנת הסייבר ואבטחת המידע בבנק ובכלל זאת - עיבוי ניטור עסקי בבנק הכולל גם הרחבת תהליכים של צוות הניטור מול הגורמים השונים בחטיבות השונות בבנק בהקשר ניטור עסקי וטכנולוגי, פריקט לעדכון / תיקוף רמות הסיכון השורשי והשירי של המערכות, עיבוי הטכנולוגיה לביצוע pt (penetration testing) אוטומטי למערכות הבנק ברשתות השונות, הטמעת והרחבת פעילות במערכות מתקדמות נוספות כגון: מערכת מודיעין סייבר הסורקת את הרשתות השונות באינטרנט (dark, deep, open) לגילוי מידע הקשור בנכסי הבנק ברשתות אלו ושאינו אמור להיות חשוף, טכנולוגיות לבחינת קוד וזיהוי קוד זדוני בספריות קוד חיצוניות, ניטור פעולות במסדי נתונים. מבוצעת בחינה מחזורית לכלל ספקי הבנק ומיפויים לשם ידוא הספקים המהותיים בהיבטי אבטחת המידע, תהליך הכולל ביצוע סקרים ומבדקים טכניים לספקים ומתן דגש על תהליך תיקון הליקויים וכן ביצוע נרחב של סקרים במערכות הבנק.

תשתיות מחשוב - תשתיות המחשוב של הבנק תומכות במערכות השונות. על רקע הרגולציה המתפתחת והשינויים הטכנולוגיים המתקדמים, בוחן הבנק באופן מתמיד את מערכות הליבה. בשנת 2020 בוצעו מספר שיפורים שונים בתשתיות המחשוב ובחדרי המחשב, לרבות החלפת מכונות בסיסי הנתונים, שדרוג רשת התקשורת (חומרה ותוכנה), החלפה ושדרוג רכיבי Firewall, החלפת רכיבי F5 והחלפת רכיבי IPS. כלל הרכיבים שודרגו והוחלפו על פי תוכנית והוטמעו כמענה לצרכים העסקיים והטכנולוגיים.

בשנת 2020 פעילים כ-130 כספומטים של הבנק אשר אינם צמודים לסניפי הבנק.

ניהול ספקים - הבנק נישען על מערכות שונות כולל מערכות הליבה שפותחו ומתוחזקות על ידי חברות שונות. הבנק מקפיד על התקשרות נאותה עם כלל הספקים החיצוניים של טכנולוגית המידע, על מנת להבטיח תקינות המערכות, רציפות פעילותן ושדרוג הטכנולוגי והפונקציונאלי. יחסי הבנק מעוגנים בהסכמים פרטניים מול כל ספק וספק המפרטים את חובות הספק למול הבנק (כולל Service Level Agreement) וכן את חובות הבנק כלפי הספק. לבנק יש תלות בספקי התוכנה של המערכת המסחרית ושל מערכת המשכנתאות של הבנק. לנושא שוק ההון הבנק מקבל שירותים מלאים מחברת FMR ותלוי בה בהקשר זה. קודי המקור והתיעוד של תוכנות אלו מופקדים בנאמנות בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים. הבנק מסתמך על תשתיות טכנולוגיות של IBM, EMC, ORACLE, VMWARE ו-MICROSOFT.

היקף ההשקעה - לפרטים אודות היקף השקעה ראה בדוח הדירקטוריון וההנהלה פרק 2.2 התפתחויות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר - הוצאות והשקעות בגין מערך טכנולוגיות מידע.



מצבת כוח אדם⁽¹⁾

להלן פירוט מספר המועסקים בבנק ובחברות הבנות שלו:

ממוצע שנתי		לסוף שנת		
2019	2020	2019	2020	
581	582	587	572	מספר העובדים:
35	33	36	31	מזה במיקור חוץ ⁽²⁾
				מספר המשרות:
569	560	570	567	בשעות רגילות
19	19	16	18	בשעות נוספות

⁽¹⁾ הדיווח לא כולל את עובדי מוקד הבנק המועסקים באמצעות ספק חיצוני, עובדי ניקיון ושמירה וכן עובדים המועסקים באמצעות ספקי שירותים להחלפה זמנית של עובדי בנק או לפרייקטים.

⁽²⁾ בסעיף מיקור חוץ נכללו עובדים המועסקים דרך חברות כח אדם, בתי תוכנה וחברות אחרות המעניקות שירותים לבנק, מהן נשכרים עובדים מסוימים לתפקידים ספציפיים. לפירוט בדבר המשרות במגזרי הפעילות השונים ראה בפרק מגזרי פעילות לדוח זה.

רוטציה וחופשה

הבנק פועל בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין בנושא רוטציה, ורואה ברוטציה של בעלי תפקידים רגילים מרכיב חשוב בתהליכי הבקרה הפנימיים בארגון. במקרה בו לא ניתן לקיים ניוד בין בעלי תפקידים מיישם הבנק בקורות מפצות. במהלך שנת 2020 ניודו 46 עובדים, 9 מהם בעלי תפקידים רגילים. במהלך שנת 2019 ניודו 44 עובדים, 9 מהם בעלי תפקידים רגילים.

הבנק קבע יעד ניצול ומגבלת צבירה לניצול חופשה פרטני לעובדי הבנק ומנהל מעקב פרטני אחר העמידה ביעד.

מדיניות תגמול

לפרטים אודות: מדיניות תגמול לנושאי משרה, מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, הגופים המפקחים על התגמול בבנק, תכנון ומבנה התהליכי התגמול, תיאור הדרכים בהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול והקשר בין ביצועים במהלך תקופת מדידת הביצועים לבין רמות התגמול ראה [ביאור 22 לדוחות הכספים](#).

לפרטים בדבר תוכנית תגמול למנכ"ל וליו"ר ראה [ביאור 33 לדוחות הכספיים](#).

תיאור הסכמי העסקה

בחודש אפריל 2020 נחתמו מספר הסדרים קיבוציים בין הנהלת הבנק לוועד העובדים של הבנק, המעגנים את מרבית תנאי העסקתם של כל עובדי הבנק, למעט נושאי משרה ועובדים מרכזיים. ההסדרים הקיבוציים נחתמו לתקופה של ארבע שנים, עד ליום 31 בדצמבר 2023.

כ-56% מעובדי הבנק מועסקים בהסכמי עבודה אישיים, המסדירים את תנאי העסקתם בבנק, בנוסף להסדרים הקבועים בהסדרים הקיבוציים. אחת לשנה נבחן עדכון תנאי העסקתם, וזאת על פי תרומתו הדיפרנציאלית של העובד לבנק ובהתאם להמלצות המנהלים. הסכמי העבודה האישיים נחתמים עם כל עובד בנפרד, בהתאם לשכר ולהסדר ההטבות הסוציאליות שסוכמו עמו באופן פרטני.

תנאי העסקתם של כ-40% מעובדי הבנק מוסדרים בהסכם שנחתם עם ועד העובדים בבנק המסדיר את תנאי העסקתם ואת הקידום בשכרם (הסכם עובדי דרגות). בנוסף לתנאים הקבועים בהסדרים הקיבוציים ההסכם מתעדכן אחת לשנתיים בהסכמה עם ועד העובדים וזאת בתוספת בכתב שנחתמת בין ההנהלה לוועד העובדים. עדכון זה כולל תוספות שכר על שכר הבסיס והנלווים לו, ולוקח בחשבון את שיעור עליית מדד המחירים לצרכן בתקופה נשוא העדכון. בנוסף, עורך הבנק אחת לשנה דיוני דרגות אישיים לעובדים האמורים על פי תרומתו הדיפרנציאלית של העובד לבנק ובהתאם להמלצות המנהלים.

כ-4% מעובדי מוקד הבנק מועסקים בהסכמי עבודה אישיים, המסדירים את תנאי העסקתם, בנוסף להסדרים הקבועים בהסדרים הקיבוציים. הסכמי העבודה האישיים נחתמים עם כל עובד בנפרד, בהתאם לשכר ולהסדר ההטבות הסוציאליות למוקד הבנק.

בנוסף, רוכשים הבנק וחברות בת שלו את שירותיהם של חברות כוח אדם, בתי תכנה וחברות מתמחות אחרות (ראה פירוט עובדי "מיקור חוץ" בטבלה לעיל).

לפרטים נוספים ראה [ביאור 22 לדוחות הכספיים](#).

תכנית התייעלות

ביום 25 באוקטובר 2020 על רקע ובעקבות המשבר העולמי אשר נגרם בעקבות התפרצות נגיף הקורונה, והשפעתו על פעילות הבנק, הוחלט על יישום תכנית התייעלות בבנק, במטרה לצמצם את הוצאות הבנק, ובכלל זה עלויות השכר. תכנית ההתייעלות כללה, בין היתר, הקפאה של שכר והטבות לעובדים, צמצום פעילות רווחה, ניוד עובדים, פרישה מוקדמת וצמצומי תקנים. ההקפאה האמורה תשוב ותיבחן בתום הרבעון הראשון של שנת 2021. בנוסף, הסכימו חברי ההנהלה, מנכ"ל הבנק, יו"ר הדירקטוריון וחברי הדירקטוריון, להפחתה של 4% משכרם, עד למועד בו תיבחן ההקפאה האמורה כמפורט להלן (להלן: "סכומי ההפחתה") סכומי ההפחתה הועברו לקרן ערבות הדדית לסיוע לעובדי הבנק. עלות הפרישה המוקדמת הסתכמה בשנת 2020 בסך של כ-5.1 מיליון ש"ח.

דיווח זה כולל מידע צופה פני עתיד. תכנית ההתייעלות הוכנה בהתבסס על נתונים ומידע המצויים כיום בידי הבנק. התוצאות בפועל של המהלכים המוזכרים לעיל, מטבע הדברים, עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, וזאת בין היתר, מכיוון שהן תלויות בהשלמת פעולות למיצוי תהליכי ההתייעלות המתוכננים שאינם בשליטה מלאה של הבנק, התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, שינויים בסביבה העסקית ושינויים בחקיקה וברגולציה, וכן השפעות חזרת המשק לפעילות רגילה כפי שתהיה בפועל.

הבנק מתמקד בהשקעה ערכית בעובדים לצד פיתוח העובדים וההון האנושי.

מלבד הדרכות מובנות פנימיות העוסקות בליבה העסקית של הבנק ובתחום ניהול הסיכונים, הבנק מעודד את עובדיו לצאת ללימודים אקדמיים בתחומים המשיקים לתחומי פעילותם. כמו כן, שולח הבנק את עובדיו להשתלמויות, ימי עיון וכנסים מקצועיים להם השקעה לתחומי הבנקאות.

הבנק מקיים מסלולי הכשרה לניהול בהתאם לצורך ולמסלולי הקידום הפנייים. בשנת 2020 השתתפו מנהלים ועובדים בבנק בקורס ניהול פרויקטים חוצה ממשקים שמטרתו שיפור והקניית מיומנויות בניהול פרויקטים רוחביים. במהלך השנה הושקו שני מסלולים ייעודיים להכשרת מנהלים באגף מחשוב וחדשנות. בנוסף, זכו מנהלים בדרכי ניהול שונים במטה ובסניפים לתהליכי אימון פרטניים לשיפור מיומנויות ניהול בדגש על ניהול עובדים בעבודה מרחוק ולסיוע באתגרי ניהול שעלו בהתמודדות עם מגפת הקורונה.

במהלך השנה הטמיע הבנק מערכת למידה חדשה. באמצעות המערכת מופצים תכני למידה מותאמים אישית לעובד, לעיסוקו ולכשירות המקצועית אליה נדרש (לרבות דרישות הרגולציה).

לקראת הטמעת מערכת הלמידה, פותח קורס הכשרה מקיף לבנקאים במוקד הדיגיטל במתודולוגיות למידה חדשניות, ומסלולי למידה להכשרת עיסוקי ליבה בנקאיים.

בנוסף, פותחו תכני למידה על פי דרישות הרגולציה להדרכה ורענון עובדים בנושאים כגון הלבנת הון, קוד אתי, ציות וקונדקט.

כיום קולט הבנק לשורותיו בעיקר עובדים אקדמיים ונכון לסוף שנת 2020 בבנק 62% עובדים אקדמיים, מהם 25% בעלי תואר שני ו-1.6% במהלך לימודיהם לתואר שני. שיעור העובדים, שאינם אקדמיים, המחזיקים בהשכלה על תיכונית מכלל עובדי הבנק עומד על 10% ושיעור הלומדים לתואר ראשון עומד על 2%.

הבנק מעודד ערבות הדדית בין עובדיו והקים קרן משותפת בינו לבין העובדים לתמיכה בעובדים אשר נקלעו למצוקה כלכלית.

נושאי משרה ומורשי חתימה

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 מכהנים בבנק 8 נושאי משרה (שאינם דירקטורים) בחוזים אישיים. בבנק 220 מורשי חתימה, 94 בסניפים, ו-126 במטה. לפרטים לגבי נוספים לגבי נושאי משרה בתקופת הדוח ראה בפרק נושאי משרה בכירה לעיל.

הסכמים מהותיים

להלן תיאור תמציתי של עיקרי ההסכמים אשר עשויים להיחשב כמהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל, אשר הבנק צד להם, או שלמיטב ידיעתו הוא זכאי לפיהם, כולל הסכמים שהיו בתוקף בתקופה המתוארת בדוח שנתי זה או שהשפיעו על פעילות הבנק באותה תקופה.

- הסכמים עם ממשלת ישראל להעמדת הלוואות - לבנק הסכם מסגרת עם ממשלת ישראל להעמדת הלוואות באחריות הממשלה (כולל הסדרת ביצוען וגבייתן) לזכאי משרד הבינוי והשיכון. ההסכמים קובעים כי הבנק זכאי לקבל עמלות בשיעורים שונים שנקבעו בהסכמים כאמור וכן השתתפות בהוצאות גביה. הסכם המסגרת האחרון נחתם בחודש יולי 2004, תוקפו לשנתיים והוא מתחדש מאליו בכל פעם לתקופה נוספת של שנה אחת, אלא אם מי מהצדדים יודיע על סיום ההסכם 4 חודשים לפני תום תקופתו. בנוסף, חתם הבנק בחודש מאי 2008, הסכם עם ממשלת ישראל המתייחס להלוואות שיועמדו לזכאי משרד הבינוי והשיכון ממועד החתימה על הסכם זה ואילך. ההלוואות שיועמדו לזכאים על פי הסכם זה הינן ברובן מכספי הבנק ועל אחריותו ומיעוטן מכספי המדינה ועל אחריותה. הבנק זכאי לקבל מהמדינה סבסוד בגין ההלוואות שנתן מכספי הבנק וכן עמלות בשיעורים שונים בגין ההלוואות שנתן מכספי המדינה. תוקפו של ההסכם הוא לשנה והוא מתחדש מאליו בכל פעם לתקופה של שנה נוספת אלא אם מי מהצדדים הודיע על סיום ההסכם 3 חודשים לפני תום תקופתו.
 - הסכם עם בנק לאומי לישראל בע"מ - לבנק הסכם עם בנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי") מיום 10 לדצמבר 2017 אשר החליף את ההסכם הקיים מיום 15 בנובמבר 1998, לפיו מקבל הבנק מבנק לאומי שירותי סליקה לממסרים המוצגים בבנק וממסרים המשויכים על הבנק באמצעות מסלקת בנק לאומי, תמורת עמלות שנקבעו בהסכם.
 - הסכם עם חברת כרטיסי אשראי - לבנק הסכם עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("כאל") מיום 8 באוגוסט 2002, אשר משקף את מערכת היחסים במסגרת שיתופי הפעולה בין הבנק לבין כאל, לרבות לעניין חלוקת האחריות בין חברת כרטיסי האשראי לבנק, והתנאים המסחריים בין הצדדים.
 - שיפוי נושאי משרה - הבנק מעניק לנושאי המשרה בבנק ובחברות הבת שלו התחייבות לשיפוי בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות ההתיינות סבירות הקשורות לרשימת אירועים שצורפה כנספח לכתב ההתחייבות (להלן: "כתב התחייבות לשיפוי"). פרטים בדבר התחייבות זו ראו בפרק שכר נושאי משרה לדוח זה.
- ביום 3 באוקטובר 2019, אישרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות ענין אישי בהענקת כתבי התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו בחודש אוקטובר 2013 כאמור לעיל לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האחרים ולדירקטורים האמורים. לפרטים נוספים ראה בפרק שכר נושאי משרה לדוח זה וכן דיווחים מיידיים של הבנק מיום 28 באוגוסט 2019, ומיום 3 באוקטובר 2019 (מס' אסמכתא: 2019-01-089374 ו-2019-01-085749, בהתאמה).

רישוי חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק

הבנק הינו בנק מסחרי, חברה ציבורית שניירות הערך שלה נסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, חבר הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, חבר מסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף וחלים עליו עקב כך כל הדינים הרלוונטיים.

לבנק רישיון בנק, על פי סעיף 10 לחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א 1981. על פי רישיון הבנק חלות עליו המגבלות הבאות: הבנק לא ישלוט ולא יהיה בעל עניין בתאגידים מכל סוג שהוא, בארץ או בחו"ל, למעט תאגיד עזר, ללא אישור המפקח, לתאגיד מסוים או לסוג של תאגידים. האמור לעיל לא יחול על תאגידים שהבנק החזיק בהם כדין ערב מתן הרישיון, וההחזקה הינה על פי התנאים שנקבעו.

כמו כן על פי רישיון הבנק, מינוי יושב ראש דירקטוריון ומנהל כללי טעונים אישור מראש ובכתב של המפקח על הבנקים.

יובהר כי דרישות הרישיון לעניין שליטה בתאגיד עזר ואישור כהונת יו"ר ומנכ"ל, הינן דרישות הנכללות כיום בחקיקה הבנקאית ומתייחסות לכלל התאגידים הבנקאיים.

הוראת בנק ישראל לבנק הינה כי הבנק רשאי לבצע עסקאות אופציות ופירוורד בין שערי מטבעות או שערי ריבית אך ורק לצורך גידור. עסקאות שאינן למטרת גידור טעונות אישור המוקדם של בנק ישראל.

פעילות הבנק כפופה לחוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותו של הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, השימוש בנכסי הבנק, אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור והפעילות המותרת לחברות בנות של הבנק ותנאי השליטה והבעלות בהן.

בצידם כפוף הבנק לחקיקה ענפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום ייעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, דיני ניירות ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח).

עמלות הבנקים, ובכללם בנק ירושלים, מפוקחות על-ידי בנק ישראל. כמו כן, בנק ישראל קבע תעריפים אשר בהם פורטה רשימת השירותים שבגינם בנקים יהיו רשאים לגבות עמלות, וכן אופן חישוב עמלות אלו.

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על הבנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיר, דיני הערבות וכו'.

בנוסף לאלה, קיימת חקיקה שבעל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, וחוקי מס שונים.

פעילותו של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות-ערך, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון והממונה על הגבלים עסקיים.

הבנק וחברות הבת שלו פועלים בהתאם לחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין.

במסגרת החקיקה, נקבעה בחלק מהחוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות חוק והוראות חקיקת משנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם.

רשויות לפעילות חברות הבת

לעיר שלם, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק, רישיון לסוכן ביטוח תאגיד על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א 1981. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, עיר שלם רשאית לעסוק רק בשיווק פוליסות ביטוח חיים ופוליסות ביטוח מבנה, אגב הלוואות לדיר הניתנות על-ידי הבנק (מגבלה זו אינה חלה לגבי ביטוח שנעשה לפני ה-1 בינואר 2006).

חקיקה ותקינה אמריקאית

בשנת 2011 נחקק בארה"ב חוק ה-FATCA - The Foreign Account Tax Compliance Act לפיו נדרשים המוסדות הפיננסיים בעולם לזהות את כל לקוחותיהם האמריקאים ולהעביר דיווח לגבי נתוני לקוחות אלו למס הכנסה האמריקאי (ה-IRS). בחודש ינואר 2013, התפרסם הנוסח הסופי של התקנות המסדירות את הנושא ואשר נכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2014.

הבנק מיישם את הוראות החוק והוראות המפקח על הבנקים, ובכלל זה נרשם הבנק באתר ה-IRS. ביום 1 ביולי 2014 נחתם הסכם בין מדינת ישראל לבין משרד האוצר האמריקאי ליישום הוראות ה-FATCA אשר מסדיר העברת מידע לגבי חשבונות המוחזקים בישראל על ידי אזרחי או תושבי ארצות הברית לרשויות המס בארצות הברית, באמצעות רשות המיסים בישראל (להלן: "הסכם ה-FATCA").

ביום 16 ביולי, 2016 חוקק תיקון מס' 227 לפקודת מס הכנסה וביום 4 באוגוסט, 2016 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום הסכם הפטקא), אשר החילו על תאגידים בנקאיים חובות מכח הסכם ה-FATCA, ובין היתר חובת העברת מידע לרשות המסים, על מנת שזו תוכל להעבירו לרשות המסים האמריקאית.

בהתאם למדיניות הבנק, הבנק נמנע ממתן כל ייעוץ או סיוע בנושא מיסוי, ובכלל זה יעוץ הקשור לאופן זיהוי החשבון כאמריקאי או בקשר עם מיסוי אמריקאי, ובכלל זה כל עצה בנוגע ל-FATCA.

כמו כן, לאור החקיקה הקיימת בארצות הברית, מוסדות פיננסיים שאינם בעלי רישיון אמריקאי מתאים, מנועים מלתת את מגוון השירותים בניירות ערך ללקוחות שהינם תושבי ארצות הברית. לפיכך, נדרש בנק ירושלים לתת שירותים בניירות ערך ללקוחותיו שהינם תושבי ארצות הברית רק במגבלות החקיקה האמריקאית בנושא זה.

חילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים – OECD – Standards For Automatic Exchange of Financial Account Information

ארגון ה-OECD פרסם נוהל לחילופי מידע אוטומטי לגבי חשבונות פיננסיים בין מדינות (להלן: "התקן"). תקן זה נבנה ברוח ה-FATCA האמריקאי ונועד להגביר את השקיפות והפיקוח על דיווחי המס של תושבי מדינות ה-OECD התקן האמור מורכב ממודל ה-CRS המטיל חובות זיהוי ודיווח על מוסדות פיננסיים לגבי חשבונות המתנהלים אצלם, וממודל CAA- המהווה את הבסיס להסכמים המשפטיים שיחתמו לעניין זה בין המדינות. ביום 21 ביולי 2014 פרסם ה-OECD מדריך ליישום התקן.

ביום 24 לנובמבר 2015 הצטרפה ישראל לאמנה המולטילטרלית בדבר סיוע מנהלי הדדי בענייני מס. ביום 13 במאי 2016 חתם מנהל רשות המיסים, על הצטרפותה של ישראל להסכם רשויות מוסמכות ליישום האמנה המולטילטרלית לחילופי מידע אוטומטי הנוגע למידע פיננסי וליישום האמנה המולטילטרלית לדיווח בין מדינות.

לצורך יישום התקן, חוקק ביום 26 בנובמבר 2015 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 207), אשר הסמיך את משרד האוצר לחתום על ההסכמים עם המדינות האחרות, לחייב את הגופים הפיננסיים להעביר את המידע לרשות המיסים, ולהעביר בעצמו את המידע למדינות שהתקשרו על מדינת ישראל בהסכמי הדדיות לשיתוף במידע.

בראשית חודש ינואר 2019 תוקנו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019 (להלן: "תקנות ה-CRS"). לפי תקנות אלו נדרש התאגיד הבנקאי להעביר לרשות המסים מידע בדבר חשבונות של תושבי חוץ, במדינות בנות דיווח, על מנת שזו תוכל להעבירו למדינות עימן התקשרה מדינת ישראל בהסכם לשיתוף מידע הדדי.

ההתקנות, הסכם והתקן האמורים מסדירים בין היתר את סוג המידע שהמדינות תעברנה, מועד העברת המידע, והגופים הפיננסיים עליהם תחול חובת העברת המידע לרשויות המס. מועד תחילת היישום של ההסכם והתקן הינו בינואר 2017 כאשר הדיווח הראשון על ידי מדינת ישראל דווח בשנת 2019.

תיקון מספר 13-2016 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי, הפרשות להפסדי אשראי צפויים CECL – Current Expected Credit Loss

שינוי זה בוצע בארה"ב כחלק מהליך הפקת לקחי המשבר הפיננסי הגלובלי. מטרתו לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות ההפרשות, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ושמחזק את הקשר בין האופן בו מנוהלים סיכונים האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים.

בהתאם למודל ה-CECL יש להכיר בהפרשה להפסדי אשראי כך שהעלות המופחתת של המכשיר הפיננסי תשקף את הסכום אותו צופה הבנק לגבות. ההפרשה תתבסס על הפסדי האשראי החזויים לאורך כל חיי הנכס וכן על איכות אשראי לפי מועדי בציור העמדת ההלוואות (vintage), נתונים אלו עשויים לכלול לדוגמה את מאפייני כל הלוואה, מועד יצירתה ופירוט המועדים והסכומים בקורות שינויים בסיווג, ארגונים מחדש, מחיקות חשבונאיות, וגביות של סכומים שנמחקו חשבונאית. בנוסף באומדן הפסדי האשראי נדרש לשקף תחזיות באשר לאירועים כלכליים עתידיים. עבור תקופות עתידיות לגביהן לא ניתן לבצע תחזיות.

התיקונים בעדכון זה יחולו בארה"ב מתקופות שנתיות המתחילות לאחר יום 15 בדצמבר 2019.

ביום 30 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המשלב בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים, לרבות כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה בדבר "מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי" (Current Expected Credit Loss), לפרטים נוספים ראה גם ביאור 1 לדוח הכספי.

עדכוני חקיקה והוראות בנק ישראל

עדכוני החקיקה ו/או הוראות בנק ישראל שהינם ספציפיים למגזרי הפעילות השונים תוארו בפרקים הרלוונטיים בדוח זה. בנוסף, הוראות סקירה חוק ורגולציה אשר חלות על הבנק, ובכלל זה הוראות אשר התקבלו עד מועד פרסום הדוח השנתי של הבנק לשנת 2019 תוארו בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2019.

סקירה של עדכוני הרגולציה נכללת במסגרת [ביאור 37 לדוחות הכספיים](#).

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי הפעילות הפיקוחיים- פרטים נוספים

הבנק מספק מגוון שירותים בנקאיים בחמישה מגזרי פעילות עיקריים. מגזרי הפעילות של הבנק סווגו בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים לפי סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמגזרים ואינם תואמים בהכרח את המבנה הארגוני של הבנק. גישת ההנהלה לפילוח פעילות הבנק אינה שונה מהותית מגישת פילוח המגזרים הפיקוחיים.

פירוט אודות תוצאות הפעילות של מגזרי הפעילות השונים וניתוח הפעילות העסקית בהן ניתן לראות בפרק מגזרי פעילות בדוח הדירקטוריון והנהלה וכן [בביאור 28 לדוח הכספי](#).

להלן מספר ממוצע של משרות ישירות שיוחסו למגזרי פעילות:

	2020	2019
מגזרים	מיליוני ש"ח	
משקי בית	319	287
בנקאות פרטית	11	11
עסקים קטנים וזעירים	29	27
עסקים בינוניים וגדולים*	10	10
גופים מוסדיים	3	3
ניהול פיננסי	7	7
סך הכל משרות ישירות	379	345

*מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

מגזר משקי בית

במסגרת מגזר משקי הבית מספק הבנק מגוון של שירותים ומוצרים פיננסיים עבור אנשים פרטיים (למעט אלו המיוחסים למגזר "בנקאות פרטית"). המוצרים העיקריים העומדים לרשות לקוחות הבנק במסגרת מגזר פעילות זה כוללים: הלוואות לרכישת דירת מגורים ונכסים מסחריים, הלוואות לכל מטרה בביטחון דירת מגורים, הלוואות צרכניות, כרטיסי אשראי וכרטיסי חיוב ללקוחות הבנק, חשבונות עו"ש, פיקדונות וחשכונות ופעילות בשוק ההון בניירות ערך.

מרבית לקוחות הבנק המשתתפים למגזר פעילות זה, מקבלים מהבנק שירותי בנקאות באמצעות סניפי הבנק, באמצעים דיגיטליים ועל ידי מוקד הלקוחות של הבנק, לרבות שירותי ה- Interactive Voice Response.

מגזר זה מחולק לשני תתי מגזרים: הלוואות לדירור ואחר.

להלן תיאור המוצרים והשירותים המרכזיים המוצעים במסגרת תת מגזר הלוואות לדירור:

מתן הלוואות לדירור ולכול מטרה כנגד שעבוד דירת מגורים ליחידים ולקבוצות רכישה לתקופות ארוכות בבסיס הצמדה שונים ועל פי מגוון מסלולי ריבית הנקבעים על פי סוג ההלוואה, העדפות הלקוח, יכולת ההחזר של הלווה ובהתאם למגבלות בנק ישראל על הלוואות לדירור.

מתן שירותים נלווים של ביטוח חיי לווים ובביטוח נכס אגב משכנתא, הניתנים בהתאם להוראת המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים באמצעות עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (להלן: "עיר שלם").

להלן תיאור המוצרים והשירותים המרכזיים המוצעים במסגרת תת מגזר "אחר":

הלוואות צרכניות סולו לזמן קצוב, כרטיסי אשראי, שירותי עו"ש, פיקדונות וחשכונות, שירותי נ"ע – ביצוע קניה ומכירה ותפעול של עסקאות בניירות ערך ובנגזרים בארץ ובחו"ל, ייעוץ השקעות – מתן שירותי ייעוץ בניירות ערך באמצעות יועצים מורשים.

אחד מהיעדים העיקריים העומדים בבסיס התכנית האסטרטגית של הבנק (כפי שתוארה בדוח הדירקטוריון והנהלה), הינו פיתוח והרחבה של מגזר משקי הבית באמצעות מכירת מוצרים פיננסיים משלימים ללקוחות כל הבנקים, ללא תלות בבנק בו מנוהל חשבון העו"ש העיקרי של הלקוח.

להלן עיקרי התכנית האסטרטגית של הבנק במגזר פעילות זה:

מתן משכנתאות התואמות את צרכיו וטעמיו האישיים של הלקוח תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה.

מתן אשראי צרכני במגוון ערוצי מכירה, בדגש על ערוץ האינטרנט וללא צורך להגיע לסניפי הבנק. כמו כן הבנק ימשיך לשפר את מערכת חיתום האשראי, ככלי תומך החלטה.

גיוס פיקדונות ממשקי בית, באמצעות סניפי הבנק ו/או באמצעות האינטרנט.

הצעת שירותי תיווך וייעוץ בניירות ערך, כמוצר משלים להצעת פיקדונות.

פעילות מגזר משקי הבית מאופיינת בפיזור רב של לקוחות. בהיבטי מתן האשראי, יש לציין את המיקוד במשקי בית כאשר האשראי הניתן לכל אחד מהם הינו בהיקף נמוך יחסית, ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות אשר אובדנם עשוי להשפיע באופן מהותי על מגזר הפעילות. כמו כן, למגזר זה משקל רב בגיוס המקורות של הבנק באפיקים השונים. המתחרים במגזר זה הינם כל הבנקים הפועלים במשק וכן גופים פיננסיים חוץ בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי.

לפירוט ההסכמים המהותיים והסכמי שיתוף פעולה אשר הבנק צד להם הרלוונטיים למגזר משקי הבית ראה לעיל בפרק הסכמים מהותיים סעיפים 6-1. לנכח משבר נגיף הקורונה ובראי הזינוק החד בשיעור הבלתי מועסקים והאי ודאות לגבי מועד חזרתם לעבודה, ובהתחשב בפגיעה הקשה בסקטורים בענפי השירותים, ובצורך לנהל את סיכון האשראי הנובע מכך, החליטה הנהלת הבנק על שורה של צעדים לניטור מוגבר של מצבם הפיננסי של מבקשי אשראי חדש ובעלי אשראי קיים, ואף החליטה לצמצם באופן מהותי את השיווק היזום של אשראי צרכני במהלך המחצית השנייה לשנת 2020.

לפרטים נוספים אודות השפעת התפשטות נגיף הקורונה ראה בדוח הדירקטוריון וההנהלה [פרק 1.6 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן](#).
מגזר בנקאות פרטית

הפעילות הבנקאית במגזר בנקאות פרטית מספקת שירותים ומוצרים הניתנים לאנשים פרטיים להם תיק נכסים פיננסיים העולה על 3 מיליון ש"ח. מגזר זה מחולק לשני תתי מגזרים: הלוואות לדיור ואחר בדומה למגזר משקי בית. והמוצרים והשירותים דומים אף הם לאלו שבמגזר משקי בית תוך התאמה לאופי הלקוחות. הבנק רואה במגזר פעילות זה נדבך חשוב לפעילותו העסקית ובהתאם לכך פועל, בין היתר: לשימור המעמד והמוניטין שהבנק יצר בקרב הקהילות היהודיות בחו"ל.

הקפדה על ביצוע כלל ההוראות הרגולטוריות, ביניהן בחינה וזיהוי של מקורות ההכנסה של הלקוחות והחתמתם על המסמכים וההצהרות הרלוונטיים הנדרשים. הבנק משקיע מאמצים בהכשרה מקצועית ייחודית של הבנקאים העובדים מול לקוחות המגזר, כמו כן לבנק יתרון המתבטא ברמת השירות והזמינות של בנקאים אלו המכירים היטב את תרבות לקוחות המגזר, ובהתאם לכך הם בעלי יכולת ליצור קשר אישי מולם.

ההסכמים המהותיים והסכמי שיתוף פעולה אשר הבנק צד להם הרלוונטיים למגזר בנקאות פרטית הינם אלה המפורטים במגזר משקי בית לעיל.
מגזר עסקי

במסגרת פעילות מגזר זה מספק הבנק שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים. שירותים אלה ניתנים ללקוחות הבנק, בעיקר באמצעות סקטור הנדל"ן וכן באמצעות החטיבה הקמעונאית. לקוחות המגזר הינם חברות בניה, קבלנים, תאגידים ועמותות. עיקר פעילות המגזר מתבצעת בסקטור הנדל"ן באמצעות ליווי פרויקטים לבניה למגורים כמפורט להלן. המגזר העסקי מחולק לשני תתי מגזרים כלהלן:

מגזר עסקים קטנים וזעירים – עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-50 מיליון ש"ח.

מגזר עסקים בינוניים וגדולים – עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליון ש"ח (הקף הפעילות עם עסקים גדולים אינו מהותי).
תתי מגזרים אלו מספקים שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים בתחומים שונים:

בינוי ונדל"ן – באמצעות חטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים, מתבצע מימון פרויקטים לבניה למגורים בשיטת הליווי.

הפעילות בתחום בינוי ונדל"ן כוללת מימון רכישת קרקעות והקמת פרויקטים למגורים, פרויקטים בתחום ההתחדשות העירונית וכן העמדת ערבויות לסוגיהן על פי צרכי העסקה. המימון להקמת פרויקטים למגורים, ניתן על פי רוב בשיטת הליווי בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט ועל פי מאפייניו. בשיטת הליווי מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצורכי הפרויקט בלבד ואליו מופקדים כספי התקבולים מרוכשי יחידות הדיור, ההון העצמי ואשראי הבנק. כספים אלו משמשים לביצוע הפרויקט ומשוחזרים לפי קצב התקדמות הבניה ע"פ דוחות מפקח מומחה. לבנק הסכמי שיתוף פעולה עם מספר חברות ביטוח למימון משותף של פרויקטים. במסגרת מימון פרויקט לבנייה מעמיד הבנק מסגרת אשראי כספי למימון הבניה, ערבויות ביצוע, ערבויות כספיות ובטוחות חוק מכר לרוכשים יחידות בפרויקט אשר על פי רוב, מונפקות על ידי חברת הביטוח השותפה במימון הפרויקט. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק.

שיתוף הפעולה עם חברות הביטוח כאמור, מייצר לבנק ניצול מיטבי של ההון והשאת הרווחיות, תוך פיזור סיכונים אשראי ועמידה במגבלות רגולטוריות נדרשות.

השוני בין סוגי שיתוף הפעולה עם חברות הביטוח, מתבטא בסוג האשראי או הבטוחה המועמדים על ידן: העמדת בטוחות על פי חוק המכר; העמדת בטוחות לבעלי קרקע בעסקת קומבינציה; ומתן אשראי כספי על פי מודל האופרטור.

מודל האופרטור בתחום הבניה והנדל"ן, מתבצע על פי העקרונות שלהלן:

הפרויקט נבחן ומאושר על-ידי מוסדות השותף הפיננסי; הביטוחות בפרויקט הינם פרי-פסו, כאשר יחס החלוקה במקרה של מימוש הבטוחות נקבע מראש בין הבנק והשותף הפיננסי; יחס היקפי העמדת האשראי נשמר לאורך חיי הפרויקט. שחרור העודפים המתקבלים בגין הפרויקט ליזם, מבוצע על פי שיקול דעת הבנק על פי נוסחת שחרור עודפים

המאושרת על-ידי הבנק והנכללת בהסכם שיתוף הפעולה.

ניהול הפרויקט על פי מודל זה, מבוצע על-ידי הבנק לפי שיקול דעתו ועל פי סטנדרטים בנקאיים מקובלים; דוחות המעקב בפרויקט מועברים על-ידי המפקח לבנק ולגוף הנוסף, כאשר הבנק מדווח לגוף הנוסף על אירועים חריגים בפרויקט.

במסגרת התכנית האסטרטגית (כפי שתוארה בדוח הדירקטוריון וההנהלה), פועל הבנק ליישום מדיניות ענפית סלקטיבית בתחום מתן אשראי לחברות בניה ונדל"ן למגורים, בדגש על עליה מתונה בהיקף התיק המנוהל תוך הקטנת חלקו היחסי של הבנק בתיק וללא עליה ברמת הסיכון הקיימת. לצורך כך, פועל הבנק ליצירת שיתופי פעולה בין הבנק לבין חברות ביטוח וגופים מוסדיים אחרים לשם מתן אשראי לליווי פרויקטים (מודל האופרטור) והנפקת בטוחות לפי חוק מכר (דירות) וערבויות אחרות. אסטרטגיה זו מאפשרת לבנק להגדיל את היקף הפרויקטים שבטיפולו, בהתאם למדיניות הבנק, שימוש במומחיות שנצברה, כניסה לעסקאות גדולות ומורכבות לצד עסקאות קטנות, בעיקר בתחום ההתחדשות העירונית, ופיזור הסיכון ובהתאמה הגדלת התשואה להון הנובעת מפעילות זו תוך שמירה על רמת סיכון נאותה. ההתקשרויות עם חברות הביטוח כוללות הסדרת שיתוף הפעולה בין הבנק לבין בנושאים הבאים: אחריות לניהול השוטף של הפרויקט ומסירת דיווחים, קבלת בטוחות ושחרור ונקיטת הליכים למימוש השעבודים ויחסי הנשייה בין הגופים.

כמו כן, הבנק פועל להסטת הסיכון והתשומות, למימון פרויקטים (ליווי בניה למגורים), וזאת תוך הקטנת היקף האשראי המסחרי למימון פעילות שוטפת של חברות ועסקים קטנים, ככל שניתן, וכן הקטנת היקף האשראי שניתן לפרויקטים בתחום האנרגיה הסולארית.

תיק האשראי של הבנק מפוזר ולבנק אין תלות בלקוח בודד או בקבוצת לקוחות מצומצמת. יתרת האשראי של לקוחות הבנק אינה משיקה למגבלת לווה בודד הרגולטורית. פיזור התיק מתאפשר גם באמצעות שיתוף פעולה אסטרטגי של הבנק עם חברות ביטוח במתן אשראי כספי (מודל האופרטור) ובהנפקת פוליסות על פי חוק המכר (דירות) כאמור לעיל. התחרות בין הבנקים על השגת לקוחות איכותיים בתחום הנדל"ן מתבטאת בשיעורי ההון העצמי המושקע בפרויקט, מבנה העסקה, גובה העמלות, הריביות על האשראי ורמת השירות הניתנת ללקוח. בשנים האחרונות חלק מחברות הביטוח הקימו מערך עצמאי לליווי בניה ובכך הגבירו את התחרות בענף.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות, מתבססות על הקשרים שנצברו לאורך השנים ובסיס הלקוחות הקיים בבנק המהווים עבור הבנק מנוף להמשך פעילותו. בנוסף, לעיתים משתמש הבנק בעודפי המקורות בפרויקטים קיימים למינוף פעילות עתידית בפרויקטים חדשים של לקוחותיו. הבנק מפעיל מנגנון לקביעת היקף ההון העצמי הנדרש בפרויקטים, הנגזר מקצב הביצוע והמכירות בפרויקט. המנגנון האמור מתמרץ הקדמת מכירות בפרויקטים ולפיכך מפחית את רמת הסיכון בפרויקטים.

מגזר מוסדיים

מגזר המוסדיים בתחום הפיקדונות משרת מגוון רחב של לקוחות כחלק מפעילות גיוס ושימור המקורות. לקוחות אלה כוללים חברות ביטוח, חברי בורסה, מוסדות פיננסיים וקרנות נאמנות. רוב הלקוחות המוסדיים של הבנק הינם בעלי זיקה חזקה לשוק ההון ומנוהלים באופן ישיר ע"י הדסק המוסדי במחלקת ניהול פיננסי.

עיקר הפעילות של גופים אלה עם הבנק היא השקעה בפיקדונות. הפיקדונות מנוהלים בכל התקופות, בש"ח ובמט"ח. בדרך כלל מדובר בסכומי הפקדה גבוהים העולים על 5 מיליון ש"ח. הפעילות היא בעיקר בפיקדונות קצרים משנה אך קיימים מקרים בהם ההפקדה היא לפיקדונות לתקופה ארוכה מכך.

עיקר התחרות בתחום מגזר המוסדיים היא מול הבנקים השונים בישראל. רב המשקיעים המוסדיים עובדים מול חדרי המסחר במט"ח בארץ ומקבלים מחירים תחרותיים בפיקדונות בש"ח ובמט"ח. בנוסף האלטרנטיבה העיקרית מול הבנקים ותחום הפיקדונות היא ההשקעה בשוק ההון, המאפשרת לרובם לקבל ציטוטים גבוהים על עודפי הנזילות שלהם.

מגזר ניהול פיננסי

הפעילויות במגזר זה כוללות את הניהול הכספי של הבנק, ואינן כוללות פעילות מול לקוחות הבנק.

תחומי הפעילות העיקריים במגזר זה הם - ניהול ההון הפיננסי הפני של הבנק, ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול תיק הנוסטר של הבנק, ניהול החשיפות לסיכונים שוק לרבות חשיפות בסיס, ריבית ונזילות, פעילות מול בנקים בארץ ובחו"ל, פעילות רכישה, מכירה ושירותי תיקי אשראי וניהול חדרי מסחר.

פעילות המגזר מרוכזת בחטיבת אסטרטגיה וניהול פיננסי. החשיפות הפיננסיות העיקריות בבנק מנוהלות ונוצרות בתיק הבנקאי, כחלק בלתי נפרד מהפעילות העסקית של הבנק. ככלל, הבנק שואף למזער את החשיפות הפיננסיות שלו, למעט מקרים בהם להערכתנו יש יתרון ברור לקיום חשיפה לאחד או יותר מגורמי השוק. הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים העומדים לרשותו על פי מדיניות ניהול הסיכונים שקבע דירקטוריון הבנק, וזאת תוך התחשבות בהתפתחויות הכלכליות ובסביבה העסקית בה פועל הבנק. הבנק מקיים מערך של מדידה והערכה של התפתחות החשיפות באופן מתמיד, והחשיפות השונות מדווחות לדירקטוריון הבנק כחלק ממהלך העסקים הרגיל.

בנוסף, הבנק נוקט פעולות יזומות להשקעה וגידור בתיקי הנוסטר, המשמשים לסוגי פעילות כמפורט להלן:

פעילות המשמשת כהגנה לפיקדונות המופקדים בבנק לתקופות קצרות, ביטויות וארוכות וכן השקעות כנגד ההון העצמי של הבנק.

פעילות השקעה באגרות חוב ממשלתיות לצורך השגת תשואה עודפת על יתרות הנזילות של הבנק.

פעילות למסחר המאופיינת בהשקעות קצרות טווח בעיקר בניירות ערך ממשלתיים בשוק הראשוני ובשוק המשני.

פעילות השקעה בניירות ערך שאינם ממשלתיים הינה מועטה ונקודתית בהתאם למדיניות האשראי של הבנק.

כחלק מניהול הנזילות ובהתחשב במגבלות שקבע הדירקטוריון מופקדים עודפי הנזילות בבנק ישראל ובבנקים בארץ ובחו"ל. לצורך זה וכחלק מפעילות הבנק במט"ח לבנק מסגרות אשראי מבנקים בארץ אותם הוא מנצל מעת לעת בהתאם לצרכיו השוטפים. מסגרות אלו מנוטרות באופן שוטף כחלק מניהול סיכון צד נגדי בבנק. לפרטים בדבר מודל הנזילות, סיכון צד נגדי ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה בדוח הדירקטוריון וההנהלה [פרק הסיכונים ודרכי ניהולם](#).

תיקי ההשקעה נבחנים באופן שוטף בהתחשב בתחזיות מאקרו כלכליות בנושאי שער חליפין, שער ריבית לטווח קצר וארוך, אינפלציה, צמיחה ועקומי תשואות, ובהתאם לתיאבון הסיכון של הבנק בזמן נתון.

בשנים האחרונות הקטין הבנק באופן משמעותי את חשיפותיו לסיכונים השוק השונים, וזאת מתוך הערכה כי הסיכון בשווקים אינו מתומחר כראוי. בהתאם לזאת, לעלייה בתנודתיות השווקים בשנה האחרונה היתה השפעה קטנה על הבנק.

התוכנית העסקית של הבנק כוללת המשך שמירה על עמדה שמרנית ועל חשיפות נמוכות לגורמי השוק השונים, מתוך הערכה כי התנודתיות בשוקי ההון תימשך בחודשים הקרובים, ולנוכח האי ודאות הכלכלית.

פרטים נוספים אודות פעילות מכירה ושירות תיקי אשראי מוצגים בדוח הדירקטוריון וההנהלה [פרק הסיכונים ודרכי ניהולם](#).

דירוג האשראי של הבנק

ביום 11 בדצמבר, 2019 וביום 17 בדצמבר, 2019, אישרו חברות הדירוג את דירוג המנפיק של הבנק ושל חברת הבת של הבנק "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ בבוא חברת הבנק להנפיק לציבור סדרת אג"ח ט"ו והרחבה באמצעות הנפקה פרטית סדרת אג"ח י"ג. לפרטים נוספים ראה דיווחי הבנק מימים 11 בדצמבר ו-17 בדצמבר, 2019 (מס' אסמכתא 2019-01-108408, 2019-01-108417, 2019-01-110436 ו-2019-01-110508).

ביום 7 במאי 2020, אישרה חברת הדירוג מעלות את דירוג הבנק ilAA-/STABLE/ilA-1, לפרטים נוספים, ראה דיווח מידי של החברה מיום 7 במאי, 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-045330).

ביום 7 ליוני 2020 אישרה חברת הדירוג מידרוג כי היא מותירה הערכת איתנות פיננסית a2.il-, דירוג פיקדונות לזמן ארוך ואג"ח Aa3.il-, כתבי התחייבות נדחים A1.il-, כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים A3.il(hyb)- ופיקדונות לזמן קצר P-1.il-. לפרטים נוספים, ראה דיווח מידי של החברה מיום 7 ליוני, 2020 (מספר אסמכתא: 2020-15-057855).

ביום 17 לינואר 2021 אישרה חברת הדירוג מידרוג כי היא מותירה הערכת איתנות פיננסית a2.il-, דירוג פיקדונות לזמן ארוך ואג"ח Aa3.il-, כתבי התחייבות נדחים A1.il-, כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים A3.il(hyb)- ופיקדונות לזמן קצר P-1.il-. לפרטים נוספים, ראה דיווח מידי של החברה מיום 7 ליוני, 2020 (מספר אסמכתא: 2021-01-007308).

להלן טבלה המרכזת את הדירוגים:

מידרוג	Standard&Poor's Maalot	
Stable Aa3il	ilAA- /Stable	דירוג הבנק למועד הדוח (פיקדונות לזמן ארוך ואג"ח)
Stable A1il	IIA /Stable	כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו ע"י הבנק
Stable A3il (hyb)	IIA- / Stable	כתבי התחייבות הנדחים המותנים (CoCo) שהונפקו ע"י הבנק
Plil	+A1	ניירות ערך מסחריים (סדרה 1) דירוג זמן קצר (נפרעו במלואם במהלך 2020)

261	נספח 1 – שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית
265	נספח 2 – דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון-מידע רב רבעוני ומאזן מאוחד לסוף רבעון- מידע רב רבעוני
267	נספח 3 – דוח רווח והפסד – מידע רב שנתי
268	נספח 4 – מאזן מאוחד לחמש השנים האחרונות

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽⁴⁾ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020			
שיעורי			שיעורי			שיעורי			
הכנסה	הכנסות	יתרה	הכנסה	הכנסות	יתרה	הכנסה	הכנסות	יתרה	
אחוז	ריבית	ממוצעת ⁽²⁾	אחוז	ריבית	ממוצעת ⁽²⁾	אחוז	ריבית	ממוצעת ⁽²⁾	
נכסים נושאי ריבית									
5.35	521.8	9,749.8	5.09	540.9	10,619.0	4.67	516.1	11,049.8	אשראי לציבור ⁽⁶⁾⁽³⁾
0.06	0.1	177.2	0.08	0.1	132.2	-	-	220.4	פקדונות בבנקים
0.11	1.4	1,248.7	0.25	4.1	1,664.4	0.13	3.1	2,437.5	פקדונות בבנקים מרכזיים
0.48	4.3	892.2	0.73	3.4	467.8	0.71	2.3	325.1	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾
0.06	0.2	344.8	-	-	47.0	-	-	17.8	אגרות חוב למסחר ⁽⁴⁾
-	-	2.3	2.94	0.1	3.4	-	-	-	נכסים אחרים
4.25	527.8	12,415.0	4.24	548.6	12,933.8	3.71	521.5	14,050.6	סך כל הנכסים נושאי ריבית
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים									
-	-	28.4	-	-	23.3	-	-	18.7	ריבית
-	-	908.1	-	-	654.3	-	-	568.7	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁵⁾
3.95	527.8	13,351.5	4.03	548.6	13,611.4	3.56	521.5	14,638.0	סך כל הנכסים

הערות בסוף הנספח.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020		
שיעורי הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעורי הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעורי הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
אחוז			אחוז			אחוז		
התחייבויות נושאות ריבית								
0.07	0.8	1,131.0	0.11	11	1,024.0	0.07	0.6	904.7
לפי דרישה								
1.30	101.0	7,755.8	1.04	85.9	8,291.8	1.00	88.9	8,903.3
לזמן קצוב								
1.15	101.8	8,886.8	0.93	87.0	9,315.8	0.91	89.5	9,808.0
סך הכל פקדונות הציבור								
5.60	2.1	37.5	1.90	1.7	89.5	1.64	1.2	73.0
פקדונות מבנקים								
0.13	0.3	224.2	-	-	-	-	-	0.5
פקדונות הממשלה								
-	-	104.0	-	-	-	-	-	-
ני"ע שהושאלו								
2.37	39.9	1,684.7	2.37	40.1	1,691.5	0.57	10.1	1,767.8
אגרות חוב								
1.32	144.1	10,937.2	1.16	128.8	11,096.8	0.87	100.8	11,649.3
סך הכל התחייבויות הנושאות ריבית								
-	-	1,441.4	-	-	1,475.8	-	-	1,748.3
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית								
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית								
-	-	100.1	-	-	114.9	-	-	257.6
⁽⁷⁾								
1.15	144.1	12,478.7	1.02	128.8	12,687.5	0.74	100.8	13,655.2
סך כל ההתחייבויות								
		872.8	-	-	923.9	-	-	982.8
סך כל האמצעים ההוניים								
-		13,351.5	-	-	13,611.4	-	-	14,638.0
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים								
2.93	-	-	3.08	-	-	2.84	-	-
פער הריבית								
3.09	383.7	12,415.0	3.25	419.8	12,933.8	2.99	420.7	14,050.6
תשואה נטו ⁽⁸⁾ על נכסים נושאי ריבית								

הערות בסוף הנספח.

נספח 1- שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ג - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020		
שיעורי הכנסות/ (הוצאות) הכנסה/ הוצאה	יתרה ממוצעת (2)	ריבית	שיעורי הכנסות/ (הוצאות) הכנסה/ הוצאה	יתרה ממוצעת (2)	ריבית	שיעורי הכנסות/ (הוצאות) הכנסה/ הוצאה	יתרה ממוצעת (2)	ריבית
אחוז			אחוז			אחוז		
מטבע ישראלי לא צמוד								
3.84	316.9	8,243.1	4.11	372.1	9,053.3	3.74	392.5	10,500.9
(0.80)	(57.7)	7,226.7	(1.02)	(80.1)	7,860.9	(0.97)	(80.2)	8,233.4
סך נכסים נושאי ריבית								
סך התחייבויות נושאות ריבית								
3.04			3.09			2.77		
פער הריבית								
מטבע ישראלי צמוד למדד								
5.72	171.5	2,997.1	5.11	145.6	2,847.8	3.97	108.9	2,743.8
(2.68)	(75.8)	2,828.3	(1.62)	(39.9)	2,467.9	(0.61)	(16.7)	2,734.7
סך נכסים נושאי ריבית								
סך התחייבויות נושאות ריבית								
3.04			3.49			3.36		
פער הריבית								
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)								
3.35	39.4	1,174.8	2.99	30.9	1,032.7	2.49	20.1	805.9
(1.20)	(10.6)	882.2	(1.15)	(8.8)	768.0	(0.57)	(3.9)	681.2
סך נכסים נושאי ריבית								
סך התחייבויות נושאות ריבית								
2.15			1.84			1.92		
פער הריבית								
סך פעילות בישראל								
4.25	527.8	12,415.0	4.24	548.6	12,933.8	3.71	521.5	14,050.6
(1.32)	(144.1)	10,937.2	(1.16)	(128.8)	11,096.8	(0.87)	(100.8)	11,649.3
סך נכסים נושאי ריבית								
סך התחייבויות נושאות ריבית								
2.93			3.08			2.84		
פער הריבית								

הערות בסוף הנספח.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ד- ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 לעומת השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 לעומת השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 לעומת השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 לעומת השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		
גידול (קטון) בגלל שינוי		שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי		שינוי נטו
מחיר	כמות		מחיר	כמות	
מיליוני ש"ח			מיליוני ש"ח		
נכסים נושאי ריבית					
20.1	(44.9)	(24.8)	44.3	(25.2)	19.1
אשראי לציבור בישראל					
-	(2.2)	(2.2)	(2.1)	3.8	1.7
נכסים נושאי ריבית אחרים בישראל					
20.1	(47.1)	(27.0)	42.2	(21.4)	20.8
סך כל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית					
4.5	(2.0)	2.5	4.0	(18.8)	(14.8)
פקדונות הציבור בישראל					
0.2	(30.6)	(30.4)	1.1	(1.6)	(0.5)
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
4.7	(32.6)	(27.9)	5.1	(20.4)	(15.3)
סך כל הוצאות הריבית					

(1) הנתונים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).

(3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(4) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשנים 2019, 2020 ו-2018 בסך 1.6, 2.9 ו-(1.7) מיליוני ש"ח בהתאמה.

(5) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

(6) עמלות בסך 10.1 מיליוני ש"ח, 4.4 מיליוני ש"ח ו-2.8 מיליוני ש"ח נכללו בהכנסות ריבית בשנים 2019, 2020 ו-2018 בהתאמה.

(7) לרבות מכשירים נגזרים.

(8) תשואה נטו - הכנסות ריבית, נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

(9) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

נספח 2 - דוח רווח והפסד לרבעון - מידע רב רבעוני

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	2019				2020			
	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4
הכנסות ריבית	120.7	174.7	114.9	138.3	121.6	128.3	138.4	133.2
הוצאות (הכנסות) ריבית	22.9	68.5	15.5	21.9	16.7	22.9	32.3	28.9
הכנסות ריבית, נטו	97.8	106.2	99.4	116.4	104.9	105.4	106.1	104.3
הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾	12.8	10.9	11.4	1.8	51.2	19.1	25.1	7.0
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	85.0	95.3	88.0	114.6	53.7	86.3	81.0	97.3
הכנסות שאינן מריבית								
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית ⁽²⁾	(0.1)	16.4	4.0	38.5	47.2	7.8	3.0	15.9
עמלות	27.4	25.2	30.7	23.0	23.8	21.6	24.8	25.1
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	27.3	41.6	34.7	61.5	71.0	29.4	27.8	41.0
הוצאות תפעוליות ואחרות								
משכורות והוצאות נילוות	41.0	41.9	44.2	52.6	42.8	46.3	43.7	51.7
אחזקה ופחת בניינים וציוד	26.3	23.0	25.5	25.4	26.1	25.2	25.9	27.0
הוצאות אחרות	30.4	29.6	34.8	35.3	31.3	24.7	29.2	33.7
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	97.7	94.5	104.5	113.3	100.2	96.2	98.8	112.4
רווח לפני מיסים	14.6	42.4	18.2	62.8	24.5	19.5	10.0	25.9
הפרשה למיסים	4.5	14.9	6.0	23.4	8.9	7.5	3.8	9.5
רווח נקי ⁽³⁾	10.1	27.5	12.2	39.4	15.6	12.0	6.2	16.4
רווח למניה (בש"ח)								
רווח נקי בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)	0.1	0.4	0.2	0.6	15.6	0.4	0.1	0.2

⁽¹⁾ התנודתיות בהפרשות נובעת בעיקר מהפרשה קבוצתית בגין משבר הקורונה.

⁽²⁾ הפערים בין הרבעונים מקורם בהכנסות ממכירת תיקי משכנתאות.

⁽³⁾ השינויים ברווח הנקי בין הרבעונים בשנת 2020 נובע ממכירת תיקי משכנתאות ברבעון הראשון והרביעי. גם בשנת 2019 השינויים נובעים בעיקר מפעילות ממכירת תיקי משכנתאות ברבעון השני והרביעי.

נספח 2 - מאזן לסוף רבעון - מידע רב רבעוני

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	2019				2020			
	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4
נכסים								
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,188.0	2,253.2	2,304.4	3,054.8	2,729.4	3,112.2	2,813.4	3,137.9
ניירות ערך	951.7	394.3	320.1	345.9	532.0	495.8	464.6	462.4
אשראי לציבור, נטו	10,406.4	10,546.3	10,779.4	10,619.8	10,780.3	11,048.7	11,155.8	10,881.3
בניינים וציוד	165.3	156.5	148.1	159.5	160.6	158.4	162.5	163.2
נכסים בגין מכשירים נגזרים	2.4	2.4	2.2	3.2	1.7	3.8	1.3	1.4
נכסים אחרים ⁽¹⁾	156.2	134.0	138.8	114.9	262.6	263.1	256.4	254.0
סך כל הנכסים	13,870.0	13,486.7	13,693.0	14,298.1	14,466.6	15,082.0	14,854.0	14,900.2
התחייבויות והון								
פיקדונות הציבור	10,923.8	10,623.4	10,870.3	10,887.6	11,429.4	11,979.6	11,786.0	11,705.2
פיקדונות מבנקים	109.3	45.8	102.1	112.0	110.2	80.5	89.4	162.2
פיקדונות מהממשלה	2.0	0.9	1.7	0.4	0.1	1.6	-	-
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ⁽²⁾	1,758.0	1,725.0	1,611.4	2,133.1	1,661.5	1,756.0	1,724.5	1,720.5
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	7.2	4.8	2.5	2.0	5.6	2.1	2.2	1.5
התחייבויות אחרות ⁽¹⁾	168.3	160.2	178.2	201.5	293.2	284.7	266.8	310.8
סך כל ההתחייבויות	12,968.6	12,560.1	12,766.2	13,336.6	13,500.0	14,104.5	13,868.9	13,900.2
הון עצמי	901.4	926.6	926.8	961.5	966.6	977.5	985.1	1,000.0
סך כל ההתחייבויות וההון	13,870.0	13,486.7	13,693.0	14,298.1	14,466.6	15,082.0	14,854.0	14,900.2

דוחות כספיים | 31.12.2020

בנק ירושלים בע"מ

נספח 3 – דוחות רווח והפסד - מידע רב שנתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר					
2016	2017	2018	2019	2020	
438.3	473.5	527.8	548.6	521.5	הכנסות ריבית
95.3	110.1	144.1	128.8	100.8	הוצאות ריבית
343	363.4	383.7	419.8	420.7	הכנסות ריבית, נטו
30.4	36.9	34.7	36.9	102.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
312.6	326.5	349	382.9	318.3	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
35.4	0.6-	43.1	58.8	73.9	הכנסות מימון שאינן מריבית
120.9	118.2	98.3	106.3	95.3	עמלות
11.5	11.5	32.4	0	0	הכנסות אחרות
167.8	129.1	173.8	165.1	169.2	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
172.6	175.2	182.2	179.3	184.5	משכורות והוצאות נילוות
89.9	99.2	102.3	100.2	104.2	אחזקה ופחת בניינים וציוד
124	129	119.1	130.1	118.9	הוצאות אחרות
386.5	403.4	403.6	409.6	407.6	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
93.9	52.2	119.2	138.4	79.9	רווח לפני מיסים
38.3	15.2	32	49	29.7	הפרשה למיסים
55.6	37	87.2	89.4	50.2	רווח נקי
0.79	0.52	1.24	1.27	0.71	רווח נקי בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)
(17.5)	(0.9)	0.6	(3.0)	0.1	רווח כולל (הפסד) אחר (לאחר השפעת המס)
38.1	36.1	87.8	86.4	50.3	סך הרווח הכולל

נספח 4 – מאזן לחמש השנים האחרונות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר					
2016	2017	2018	2019	2020	
					נכסים
2,522.0	2,659.0	2,116.8	3,054.8	3,137.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,434.5	858.3	956.2	345.9	462.4	ניירות ערך
9,892.6	9,772.4	10,008.9	10,731.3	11,072.6	אשראי לציבור
(102.5)	(101.7)	(100.9)	(111.5)	(191.3)	הפרשה להפסדי אשראי
9,790.1	9,670.7	9,908.0	10,619.8	10,881.3	אשראי לציבור, נטו
157.8	150.6	164.9	159.5	163.2	בניינים וציוד
0.8	0.4	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
151.1	64.0	8.5	3.2	14	נכסים בגין מכשירים נגזרים
145.7	150.6	138.1	114.9	254.0	נכסים אחרים ⁽¹⁾
14,202.0	13,553.6	13,292.5	14,298.1	14,900.2	סך כל נכסים
					התחייבויות והון
10,868.3	10,560.1	10,513.3	10,887.6	11,705.2	פיקדונות הציבור
36.5	33.6	30.9	112.0	162.2	פיקדונות מבנקים
⁽²⁾ 591.5	34.9	50.0	0.4	-	פיקדונות מהממשלה
1,582.1	1,872.2	1,618.7	2,133.1	1,720.5	אגרות חוב וכתבי התחייבות
146.7	66.2	14.8	2.0	1.5	התחייבות בגין מכשירים נגזרים
168.6	149.3	169.6	201.5	310.8	התחייבויות אחרות ⁽¹⁾
13,393.7	12,716.3	12,397.3	13,366.6	13,900.2	סך כל ההתחייבויות
808.3	837.3	895.2	961.5	1,000.0	הון עצמי
14,202.0	13,553.6	13,292.5	14,298.1	14,900.2	סך כל ההתחייבויות וההון

⁽¹⁾ הגידול נובע בעיקר מיישום תקן חשבונאות בנושא חכירות החל מ-1 בינואר, 2020 כ-116 מ"ח.

⁽²⁾ סווג מחדש לימים 31 בדצמבר, 2017 ו-31 בדצמבר, 2016 מסעיף ניירות ערך שהושאלו לסעיף פיקדונות הממשלה סך של 34.4 מיליוני ש"ח ו-203.1 מיליוני ש"ח בהתאמה.

דוח תקופתי לשנת 2020

דוח תקופתי- תוכן עניינים	
270	פרטים לפי תקנות ניירות ערך-התש"ל-1970
277	נספח א- מניות וניירות ערך אחרים שמחזיקים בעלי ענין ונושאי משרה בכירה
278	נספח ב- מרשם בעלי המניות של הבנק
279	נספח ג- שמות חברי הדירקטוריון ועיסוקיהם
284	נספח ד- נושאי משרה בכירה של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020
289	מילון מונחים
291	אינדקס
292	רשימת סניפים

פרטים על התאגיד:

שם החברה: בנק ירושלים בע"מ.

מס' חברה ברשם החברות: 520025636.

כתובת: רחוב הרברט סמואל 2, ירושלים 91022.

טלפון: 076-8096010; פקסימיליה: 076-8096019. דואר אלקטרוני: michalk@bankjerusalem.co.il

דוח תקופתי לשנת 2020

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 מוגש בזאת הדוח התקופתי של הבנק לשנת 2020.

תאריך הדוחות הכספיים - 31 בדצמבר 2020, ט' בטבת.

תאריך הדוח - 9 במרץ 2021, כה' באדר.

תקנה 9 – דוחות כספיים

לדוח תקופתי זה מצורפים כחלק בלתי נפרד הימנו הדוחות הכספיים של הבנק וחווות דעת רואי החשבון של הבנק מיום 9 במרץ, 2021.

תקנה מספר 10 ג – שימוש בתמורה מהנפקת ני"ע

לא הונפקו ניירות ערך על פי תשקיף במהלך תקופת הדוח.

תקנה 11,12,13 – השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות ליום 31 בדצמבר, 2020 שינויים בהשקעות בחברות מוחזקות בתקופת הדוח, הכנסות של חברות

בנות וקשורות והכנסות הבנק מהן

שם חברה	תומר ירושלים בע"מ	עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ ⁽¹⁾	החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ ⁽²⁾	ירושלים חיתום והנפקות בע"מ ⁽³⁾	ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ
מספר המניות	970,000	10,000	5,726,000	100	1,070,000	2,350,000	100
סוג מניה וע.נ.	מ"ר, 0.001 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 0.001 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח
סך ע"נ בש"ח	970	10,000	5,726,000	100	1,070	2,350,000	100
ערכם במאזן (אלפי ש"ח)	189,082	189,028	35,425	499	1,518	6,547	18,496
השקעה בכתבי התחייבות	-	-	-	-	-	-	-
שינויים בהשקעה בכתבי התחייבות בשנת הדיווח (אלפי ש"ח)	-	-	-	-	-	-	-
יתרת הלוואות (באלפי ש"ח)	-	-	-	-	-	-	-
שינויים בהלוואות בשנת בדיווח (באלפי ש"ח)	-	-	-	-	-	-	-

המניות בחברות הבנות אינן נסחרות בבורסה. הבנק מחזיק בחברות הבנות ב-100% מההון, מזכויות ההצבעה ומהסמכות למנות דירקטורים, למעט 27 מניות בנות 0.001 ש"ח ע.נ. של תומר ירושלים בע"מ המוחזקות ע"י זלמן שובל (דירקטור בבנק וקרוב של בעל השליטה). במהלך 2020 לא היו שינויים בהשקעה במניות.

הערות:

⁽¹⁾ החברה מכרה את פעילות ניהול התיקים שלה, והפסיקה את פעילותה בניהול תיקים.

⁽²⁾ החברה הפסיקה את עיסוקה בניהול קרנות להשקעות משותפות בנאמנות.

⁽³⁾ החברה הפסיקה את עיסוקה בחיתום ובייעוץ להנפקות.

[לפרטים נוספים ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים לשנת 2020.](#)

תקנה 13- הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות הבנק מהן בשנת 2020:

שם חברה	תומר ירושלים בע"מ	עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ ⁽¹⁾	החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	ירושלים שווקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ ⁽²⁾	ירושלים חיתום והנפקות בע"מ ⁽³⁾	ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים על הכנסה	5,642	6,625	79	3	(5)	1	842
הפרשה (הטבה) למיסים	2,188	1,525	27	-	-	-	423
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים	3,515	5,100	52	3	(5)	1	419
רווח מפעולות בלתי רגילות	-	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי	3,515	5,100	52	3	(5)	1	419
נתונים נוספים:							
דמי ניהול שקיבל הבנק עבור שנת 2019	-	110	3	3	-	8	75
ריבית שקיבל/זכאי לקבל הבנק עבור שנת 2019	-	-	-	-	-	-	-

⁽¹⁾ החברה מכרה את פעילות ניהול התיקים שלה, והפסיקה את פעילותה בניהול תיקים.

⁽²⁾ החברה הפסיקה את עיסוקה בניהול קרנות להשקעות משותפות בנאמנות.

⁽³⁾ החברה הפסיקה את עיסוקה בחיתום ובייעוץ להנפקות.

[לפרטים נוספים ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים לשנת 2020](#)

תקנה מספר 14 - רשימת הלוואות

הרכב יתרת הלוואות - ראה [ביאור 29](#) לדוחות כספיים.

רשימת הלוואות באחריות הבנק - ראה [ביאור 29](#) לדוחות כספיים.

תקנה מספר 20 - מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר מועדי וסיבות הפסקת מסחר

בתקופת הדוח לא נרשמו ני"ע של הבנק למסחר; בתקופת הדוח, לא חלה הפסקת מסחר בבורסה בניירות הערך של הבנק, למעט הפסקה קצובה אחת מיום 16 במרץ 2021 בעקבות תנועה חדה במדד.

תקנה מספר 21 – תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

- א. לפרטים בדבר תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה לשנת 2020, ראה [חלק א' לדוח ממשל תאגיד](#) וכן פרק תגמול בדוח על הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.
- ב. תשלומים ששולמו לכל חברי הדירקטוריון של הבנק (למעט יו"ר דירקטוריון הבנק) ואשר אינם חורגים מהמקובל הסתכמו בשנת 2020 בסך של 1.9 מיליוני ש"ח. לשכר יו"ר הדירקטוריון ראה [חלק א' לדוח הדירקטוריון](#).

תקנה מספר 21 א – השליטה בתאגיד

גב' כנה שובל הינה בעלת השליטה בבנק ומחזיקה ב-74.94% מהון המניות המונפק והנפרע של יצוא חברה להשקעות בע"מ שהינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "יצוא"). יצוא מחזיקה ב-86.23% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. בנוסף, מחזיקה גב' שובל ב-0.34% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק באמצעות החברות: כ. שובל אחזקות בע"מ; אי.סי. הון לישראל בע"מ; חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ונאמנות חוץ בע"מ שהינן חברות פרטיות שבבעלותה ושליטתה של הגב' כנה שובל.

על פי חוות דעת משפטית שהומצאה לבנק, מר זלמן שובל (בעלה של הגב' כנה שובל ודירקטור בבנק) נחשב כבעל שליטה לפי הוראות חוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 ולפי הוראות חוק הבנקאות רישוי, התשמ"א – 1981.

תקנה מספר 22 – עסקאות עם בעל שליטה

לפירוט אודות תשלומים ועסקאות עם "בעלי עניין וצדדים קשורים" לשנת 2020 ראה [ביאור 33](#) לדוחות הכספיים.

לפירוט אודות עסקאות עם בעלי שליטה ראה [חלק א' לדוח ממשל תאגיד](#), [פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי](#).

תקנה מספר 24 – החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

ראה נספח א' המצ"ב.

תקנה 24 א – הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים

הון רשום: ההון הרשום של הבנק הנו 100,250,000 ש"ח ע.ג.

הון מונפק: ההון המונפק של הבנק הנו 70,517,741 ש"ח ע.ג.

מניות: כל מניות הבנק הן מניות רגילות, רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת.

תקנה 24 ב – מרשם בעלי המניות

ראה להלן נספח ב' המצ"ב.

תקנה מספר 25 א – מען רשום

כתובת המען הרשום, כתובת הדואר האלקטרוני, טלפון ופקסימיליה, כמפורט לעיל בעמוד הראשון לדוח תקופתי זה.

תקנה מספר 26 – רשימת הדירקטורים לתאריך הדוח

ראה להלן נספח ג' המצ"ב.

תקנה מספר 26 א - רשימת נושאי משרה בכירה לתאריך הדוח
ראה להלן נספח ד' המצ"ב.

תקנה מס' 26 ב - מו"חים עצמאיים
אין לבנק מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה מספר 27 - רואה החשבון המבקר של הבנק
משרד רו"ח קוסט פור גבאי את קסירר.
מענו: רח' מנחם בגין 144, ת"א.

תקנה מספר 28 - שינויים בתזכיר ובתקנות
בתקופת הדוח לא נעשו שינויים בתזכיר ובתקנות הבנק.

תקנה מספר 29 - המלצות הדירקטוריון והחלטות אסיפה כללית

(א) המלצות הדירקטוריון בפני האסיפה הכללית והחלטות שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית בדבר הנושאים המפורטים בתקנות:

- (1) ביום 10 בדצמבר 2019 החליט דירקטוריון הבנק לאשר חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 3.7 מיליוני ש"ח (ברוטו) על בסיס יתרת עודפי הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 בספטמבר, 2019. הדיבידנד הנ"ל שולם ביום 31 לדצמבר, 2019, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 17 בדצמבר, 2019.
- (2) ביום 22 במרץ, 2020 החליט דירקטוריון הבנק לאשר חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 11.8 מיליוני ש"ח (ברוטו) על בסיס יתרת עודפי הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר, 2019. הדיבידנד הנ"ל שולם ביום 16 באפריל, 2020, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 30 במרץ, 2020. האסיפה הכללית אישרה ביום 22 בנובמבר, 2020 את חלוקת הדיבידנדים הנ"ל כדיבידנדים סופיים.
- (3) ביום 23 בפברואר 2020, דירקטוריון הבנק אישר עדכון מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק לשנים 2020-2022 בעניין הוספת "מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת" וכן אישר כינוסה של האסיפה הכללית שעל סדר יומה תיקון תקנות הבנק, בעניין הוספת הוראות פטור לכל נושאי משרה ולרבות לכל הדירקטורים בבנק. התיקונים המוצעים כפופים לאישור האסיפה הכללית. לפרטים נוספים [ראה ביאור 22](#).

(ב) החלטות האסיפה הכללית שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות המנהלים בעניינים המפורטים בתקנת משנה (א)
- אין -

(ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

- (1) ביום 6 במאי 2020 התקבלו באסיפה כללית מיוחדת החלטות לאשר מענק שנתי משתנה בגין שנת 2019 לה"ה הבאים: מנכ"ל הבנק, מר גיל טופז; מר דודי לוי, משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית; משה עומר, משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת אסטרטגיה וניהול פיננסי; מריו ויינגרטין, משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת משאבים וחדשנות טכנולוגית; רון שגיא, סמנכ"ל המבקר הפנימי הראשי; אלכסנדר זלצמן, סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים והחשבונאי הראשי; אריאל לוינגר, סמנכ"ל, מנהל חטיבת הסיכונים ומנהל הסיכונים הראשי; שרית וייסטר, סמנכ"ל, היועצת המשפטית ומנהלת אגף ייעוץ משפטי ציות ואכיפה; לירן עובדיה, סמנכ"ל, מנהל חטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים; כרמל פלורנץ, מזכיר הבנק.

תקנה מספר 29 א – פירוט החלטות החברה

להלן, החלטות הבנק בנושאים המפורטים בתקנה זו, כדלקמן:

(1) התחייבות לשיפוי:

- ביום 29 בינואר, 2012 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק אישור מתן כתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המידי לזימון אסיפה כללית מיום 22 בדצמבר, 2011 כפי שתוקן בדוח מידי מיום 19 בינואר, 2012 (להלן: "הדוח המידי"), וזאת: (א) לנושאי משרה בבנק המכהנים ו/או שיכנהו בבנק מעת לעת ולנושא משרה בחברה אחרת, כהגדרתם בדוח המידי המכהנים ו/או שיכנהו מעת לעת לבקשת הבנק כנושא משרה בחברה אחרת, למעט לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם. (ב) לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם, המכהנים ו/או שיכנהו בבנק מעת לעת, וכן לנושאי משרה כאמור שמכהנים או יכנהו מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה אחרת. לפרטים בדבר השיפוי ראה דוח מידי של הבנק מיום 19 בינואר, 2012 (אסמכתא מס': 2012-01-020319).
- ביום 9 באוקטובר, 2013 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכונים לכתב התחייבות לשיפוי נושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המידי על זימון אסיפה כללית מיום 3 בספטמבר, 2013 וזאת: לנושאי המשרה דלעיל. לפרטים בדבר עדכון כתב ההתחייבות לשיפוי ראה דוח מידי של הבנק מיום 3 בספטמבר, 2013 (אסמכתא מס': 2013-01-136176).
- ביום 30 לאוקטובר, 2016, אישרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהענקת כתב התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2016 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי למר זלמן שובל, מר גדעון שובל ומר משה באואר ז"ל), באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו בחודש אוקטובר 2013 כאמור לעיל לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האחרים ולדירקטורים האמורים. (ראה דוח מידי על זימון אסיפה כללית מיום 19 בספטמבר, 2016 (אסמכתא: 2016-01-125356)).
- ביום 3 לאוקטובר, 2019, אישרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהענקת כתב התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2019 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי למר זלמן שובל ומר גדעון שובל), באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו בחודש אוקטובר 2013 כאמור לעיל לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האחרים ולדירקטורים האמורים. (ראה דוח מידי על זימון אסיפה כללית מיום 28 באוגוסט, 2019, אסמכתא: 2019-01-089374).

(2) מתן פטור:

- ביום 18 בפברואר, 2021 וביום 23 בפברואר, 2021 אישרה ועדת הביקורת (בשבתה כוועדת תגמול) ובדירקטוריון הבנק, בהתאמה, מתן פטור לנושאי משרה, מנכ"ל הבנק והדירקטורים בבנק. יובהר כי, מתן הפטור כאמור כפוף לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות אשר הודעה על זימונה צפויה להתפרסם בסמוך למועד של הבנק פרסום דוח תקופתי זה.

- ביום 10 במאי, 2015, אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הרחבת גבולות הכיסוי של ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בבנק (ובחברות הבנות) (D&O) כפי שיהיו מעת לעת, כדלקמן: הכיסוי הביטוחי יהיה בגבולות אחריות של 30 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ו-60 מיליון דולר ארה"ב לתקופה (ראה דוח זימון מיום 1 באפריל, 2015 (מספר אסמכתא 2015-01-070975) ודוח על תוצאות האסיפה מיום 10 במאי 2015 (מספר אסמכתא 2015-01-016284) ("החלטת המסגרת"). הפוליסה לביטוח הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק תהיה ניתנת לחידוש או החלפה מעת לעת (היינו, בין על ידי הארכת תוקף פוליסת הביטוח הקיימת ובין על ידי התקשרות בפוליסה אחרת, לרבות עם מבטח אחר), באישור ועדת התגמול והדירקטוריון, ובלבד שיתקיימו התנאים הבאים: א. גבולות האחריות בביטוח לא יעלו על הסכום האמור; ב. ועדת התגמול והדירקטוריון הבנק יקבעו כי הפרמיה השנתית הינה בתנאי שוק; ג. החידוש האחרון מכוח החלטה זו ייעשה לתקופת ביטוח שתסתיים לא יאוחר מאשר בחלוף 6 שנים ממועד החלטת האסיפה הכללית.
 - ביום 26 במרץ, 2020 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל אישור וועדת ביקורת (ביושבה כועדת תגמול) בישיבתה מיום 12 במרץ, 2020 ובהתאם להחלטת המסגרת, את הארכת פוליסת הביטוח לדירקטורים ונושאי משרה (לרבות המנכ"ל) (כולל חברות בנות) (D&O), כפי שיהיו מעת לעת, כדלקמן: הפוליסה המוארכת נרכשה אצל קונסורציום של מבטחים בלונדון באמצעות ברוקר ביטוח בינלאומי. גבולות אחריות ותקופה לפוליסה: 30 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ו-60 מיליון דולר לתקופה, וזאת לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 1.4.2020 ועד ליום 31.3.2021. הפרמיה השנתית בגין הארכת תקופת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה, לא תעלה על סך של 95,000 דולר ארה"ב ובנוסף ישולם סך של 21,500 דולר ארה"ב לברוקר (חלק יחסי שנדקף לפוליסה זו). סכום ההשתתפות העצמית בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי המשרה (D&O) לא יעלה על סך של 75,000 דולר ארה"ב לבנק.
- בהמשך להחלטת הדירקטוריון הנ"ל, אישר הדירקטוריון בישיבתו הנ"ל, כי התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול גם על מנכ"ל הבנק וכן על נושאי משרה שהם קרוביהם של בעלת השליטה המכהנים בבנק במועד החלטה זו, וכי תנאי ההתקשרות עמם זהים לתנאי ההתקשרות של שאר נושאי המשרה בבנק, ההתקשרות הינה בתנאי שוק, ואינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכושו או התחייבויותיו.



אלכסנדר זלצמן, סגן מנהל כללי, מנהל אגף הכספיים, חשבונאי ראשי



גיל טופז, מנהל כללי

תאריך: 9 במרץ, 2021

נספח א' לדוח התקופתי לשנת 2020

מניות וניירות ערך אחרים שמחזיקים בעלי ענין ונושאי משרה בכירה

למיטב ידיעת הבנק, ובהתאם לדיווחים שהתקבלו אצלו, להלן פירוט ניירות הערך שבעלי ענין ונושאי משרה בכירה מחזיקים בבנק ובחברה מוחזקת שפעילותה מהותית לבנק, בתאריך הסמוך לתאריך דוח תקופתי זה:

שם	מספר זיהוי	סוג נייר ערך	מספר הנייר בבורסה	מספר מניות	שיעור אחזקה %
יצוא חברה להשקעות בע"מ 1	520025156	מניה רג' 1 ש"ח ע.נ.	726018	60,804,120	86.2253
כ. שובל, באמצעות כ. שובל אחזקות בע"מ ואי.סי.סי. הון לישראל חברה בע"מ	8187841	מניה רג' 1 ש"ח ע.נ.	726018	81,218	0.1151
שובל זלמן	31077605	מניה רג' 1 ש"ח ע.נ.	726018	1	-
חברה לנאמנות פייננסית בע"מ 2	510192875	מניה רג' 1 ש"ח ע.נ.	726018	153,480	0.2176
נאמנות חוץ בע"מ 2	510141989	מניה רג' 1 ש"ח ע.נ.	726018	1	-
ביזר חיים ז"ל	3629599	מניה רג' 1 ש"ח ע.נ.	726018	1	-

1 חברה ציבורית. לתיאור השליטה בחברה זו ראה בתקנה 21א לעיל.

2 חברה בשליטת גב' כנה שובל

נספח ב' לדוח התקופתי לשנת 2020

מרשם בעלי המניות של הבנק

להלן, מרשם בעלי מניות רגילות של הבנק (מניות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א):

שם	מספר זיהוי	מען	סך מניות רגילות (בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א)
1. יצוא חברה להשקעות בע"מ	52-002515-6	רחוב אחד העם 9, מגדל שלום, ת"א	32,486,430
2. חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ	51-035660-3	רחוב יהודה הלוי 62, ת"א	38,031,295
3. חב' לנאמנות פנינסית בע"מ	51-019287-5	רחוב אחד העם 9, מגדל שלום, ת"א	1
4. נאמנות חוץ בע"מ	51-014198-9	רחוב אחד העם 9, מגדל שלום, ת"א	1
5. זלמן שובל	31077605	רחוב שרת 78, תל-אביב	1
6. חיים בייזר ז"ל	3629599	רחוב צופר 2, רמת אפעל, 52960	1
7. עובד בן-עוזר ז"ל	049370919	רחוב גלוסקין 1, תל-אביב	1
8. יהודה בר-לב	064837123	רחוב טולקובסקי 3א', תל-אביב	10
9. משה קרמר	059761759	רחוב דמשק אליעזר 5, בני-ברק	1
סה"כ מניות רגילות (בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א)			70,517,741

נספח ג' לדוח התקופתי לשנת 2020

שמות חברי הדירקטוריון ועיסוקיהם

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	
שם:	זאב נהרי – יו"ר	זלמן שובל	יהודה אורבך
מס' זיהוי:	10063733	031077605	051264752
תאריך לידה:	16.05.1944	28.04.1930	27.11.1952
מענו להמצאת כתבי בית-דין:	רחוב אהרון בקר 3, תל-אביב.	רחוב משה שרת 78, תל – אביב.	רחוב מאיר יערי 28, תל-אביב.
נתינות:	ישראלית.	ישראלית.	ישראלית.
חברותו בועדות הדירקטוריון (למועד הדוח):	יו"ר הוועדה לניהול סיכונים, יו"ר הוועדה לתכנון הון ואסטרטגיה.	אינו חבר בועדות הדירקטוריון	יו"ר ועדת ביקורת ויו"ר ועדת משאבים טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית; חבר בועדה לתכנון הון ואסטרטגיה.
אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק ובעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	דירקטור חיצוני בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין:	כן; יו"ר דירקטוריון הבנק.	לא.	לא.
השכלה:	רו"ח מוסמך, אוניברסיטת חיפה.	תואר ראשון (B.A.) ביחסים בינלאומיים מאוניברסיטת ברקלי, קליפורניה; תואר שני (M.A.) ביחסים בינלאומיים, כלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת ג'נבה, שווייץ.	רו"ח מוסמך; תואר ראשון (B.A.) בחשבונאות וכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים.
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:	11.10.2015	23.3.1964	13.9.2015 (מונה לכהונה נוספת שהחלה ביום 13.9.2018).
העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:	כיום – יו"ר דירקטוריון הבנק; שימש כיועץ כספי לחברת חשמל לישראל (עד ליום 31.12.16).	יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ; יו"ר משותף של קרן פייר.	יו"ר וחבר בועדות ביקורת ומחשוב בגופים שונים, יועץ בודק וסוקר בגופים שונים. מרצה באוניברסיטאות ובמכללות בתחום מערכות מידע וביקורת טכנולוגיית המידע.

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	
שם:	זאב נהרי – יו"ר	זלמן שובל	יהודה אורבך
דירקטור בתאגידים הבאים:	אינו מכהן כדירקטור בתאגידים אחרים.	יו"ר הדירקטוריונים הבאים: יצוא חברה להשקעות בע"מ; יו"ר משותף של קרן פייר; סי. אף. סי חברה למימון מקיף בע"מ, אי.סי.סי. – הון לישראל חברה בע"מ. יו"ר דירקטוריון משותף בשובל גרופמן נדל"ן בע"מ ובשובל גרופמן נדל"ן אחזקות בע"מ 2007; חבר בדירקטוריונים הבאים: טרה פירמה בע"מ, כנה שובל אחזקות בע"מ, המרכז הבינתחומי הרצליה. חבר בחבר הנאמנים של מרכז דיין באוניברסיטת תל-אביב; חבר בחבר הנאמנים של אוניברסיטת אריאל, בית-הספר למדיניות ודיפלומטיה במרכז הבינתחומי הרצליה וחבר באסיפה הכללית של המרכז.	אינו מכהן כדירקטור בתאגידים אחרים.
האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד:	לא.	בן זוגה של גב' כנה שובל, בעלת היתר השליטה בבנק (ראה פירוט בתקנה 21א לעיל); אביו של מר גדעון שובל, דירקטור בבנק.	לא.
האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון:	כן.	כן.	כן.

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם:
ד"ר רות ארד	ליאור בן עמי	יעקב טננבאום (החל לכהן ביום 19.2.2019)	מס' זיהוי:
030332563	022629083	078519733	תאריך לידה:
15.09.1949	31.08.1966	16.07.1948	מענו להמצאת כתבי בית-דין:
רחוב הרכס 5, תל אביב.	רחוב הרעות 15, תל מונד.	רחוב גוטמכר 11, בני ברק.	נתינות:
ישראלית	ישראלית	ישראלית	חברותו בועדות הדירקטוריון (למועד הדוח):
חברה בועדת ביקורת, ועדה לניהול סיכונים, וועדת משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית.	חבר בועדת משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית.	חבר בועדת ביקורת, בועדה לתכנון הון ואסטרטגיה ובעדה לניהול סיכונים.	אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות ובעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:
דירקטורית חיצונית. בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	דירקטור חיצוני. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין-
לא.	לא.	לא.	השכלה:
תואר ראשון (BA) במתמטיקה וכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב; תואר שני (Ms) בסטטיסטיקה, אוניברסיטת פרינסטון, ניו ג'רסי; תואר שלישי (Phd) במימון וסטטיסטיקה (התמחות במימון), אוניברסיטת פרינסטון, ניו ג'רסי.	תואר ראשון (B.A) בחוג לכלכלה ובחוג למדעי המדינה, האוניברסיטה העברית; תואר שני (MA) בכלכלת עסקים, אוניברסיטת בר אילן.	לימודי מדעי המחשב במשך שנה (ללא תואר) באוניברסיטת בר אילן.	התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:
10.04.2016 (מונתה לכהונה נוספת שהחלה ביום 10.04.2019).	10.04.2016	19.02.2019	העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:
מנכ"ל ובעלים של חברת פנצ'ל בע"מ (ממרץ 2015); חברה בועדת אשראי קרן סולו (2014 עד אפריל, 2016).	מנכ"ל ספייק איי טי טכנולוגיות מידע בע"מ (מרץ 2013 – עד כה)	דירקטור חיצוני ב"רציו חיפוש נפט" (מימון) (החל משנת 2015).	דירקטור בתאגידים הבאים:
אינה מכהנת כדירקטורית בתאגידים אחרים.	ספייק איי טי טכנולוגיות מידע בע"מ, בת גלים ניהול והחזקות בע"מ וגיא ירדן בע"מ.	רציו חיפוש נפט (מימון).	האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד -
לא.	לא.	לא.	האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון
כן.	כן.	כן.	

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	
שם:	עוזי לוי (סיים כהונתו ביום 17.8.20)	יואב נרדי
מס' זיהוי:	058231846	000634618
תאריך לידה:	26.07.1963	03.11.1944
מענו להמצאת כתבי בית-דין:	רחוב נוה רעים 37, פתח תקוה.	רחוב מלאכי 8, רמת גן.
נתינות:	ישראלית.	ישראלית.
חברותו בועדות הדירקטוריון (למועד הדוח):	חבר בוועדה לניהול סיכונים, ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה ובוועדת משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית.	חבר בוועדת ביקורת, בוועדה לניהול סיכונים ובעדת משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית.
אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות ובעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:	דירקטור בלתי תלוי; בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין-	לא.	לא.
השכלה:	תואר ראשון (B.A) בכלכלה ומדע המדינה, אוניברסיטת תל אביב; תואר שני (M.A) בכלכלה עם התמחות במנהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב; לימודי מימון ציבורי קרן המטבע הבינלאומית (IMF) בווינגטון די סי.	תואר ראשון (B.A) בכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים; תואר מוסמך (M.B.A) במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית בירושלים.
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:	6.3.19	10.10.2019
העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:	מנכ"ל מנורה מבטחים נדל"ן סגן נשיא חב' WeWork (החל ממרץ 2019 - 2020); מנכ"ל, "דירה להשכיר", החברה הממשלתית לדיור והשכרה (2014 - מרץ 2019);	דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ (יולי 2010 - יולי 2019); יו"ר וועדת השקעות (בהתנדבות) של הספרייה הלאומית וביד שרה (החל משנת 2010 - היום); חבר ועדת ביקורת (בהתנדבות) של ארגון עולי מרכז אירופה (החל משנת 2019 - היום).
דירקטור בתאגידים הבאים:	לא.	דירקטור בנרדי יעוץ וניהול סיכונים בע"מ.
האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד -	לא.	לא.
האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן.	כן.

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	
שם:	גדעון שובל	אביב שנצר
מס' זיהוי:	058239864	033831405
תאריך לידה:	31.08.1963	1.5.1977
מענו להמצאת כתבי בית-דין:	רחוב הרימון 10, תל-אביב.	רחוב הר ארגמן 952, מכבים.
נתינות:	ישראלית.	ישראלית.
חברותו בועדות הדירקטוריון (למועד הדוח):	חבר בועדה לתכנון הון ואסטרטגיה ובעדה לניהול סיכונים.	חבר בועדת ביקורת ובוועדה לתכנון הון ואסטרטגיה.
אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות ובעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.
אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין-	לא.	לא.
השכלה:	השכלה: תואר ראשון (L.L.B) במשפטים, אוניברסיטת בקינגהם; תואר שני (L.L.M) במשפטים, אוניברסיטת קולומביה; תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים, ביה"ס למינהל עסקים IMD.	תואר ראשון (BA) במתמטיקה וכלכלה, אוניברסיטת חיפה; תואר שני (MA) בכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב; לימודי דוקטורט במינהל עסקים (התמחות ניהול סיכונים), אוניברסיטת תל-אביב.
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:	26.10.2000	18.02.2019
העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:	מנכ"ל ודירקטור ביצוא חברה להשקעות בע"מ.	מנכ"ל, בעלים ודירקטור בשנצר ניהול סיכונים בע"מ (החל משנת 2011); ייעוץ עסקי אסטרטגי לחברות וגופים שונים; ממונה ציות ואכיפה בקרן השתלמות רום (2013-2019); מנהל סיכונים בש. שלמה ביטוח (2018-2019); מנהל סיכונים שאינם פיננסיים
דירקטור בתאגידים הבאים:	יצוא חברה להשקעות בע"מ.	שנצר ניהול סיכונים בע"מ.
האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד -	בנם של גב' כנה שובל, בעלת היתר השליטה בבנק, ומר זלמן שובל, דירקטור בבנק שעל פי חוות דעת משפטית שהומצאה לבנק נחשב כבעל שליטה בבנק (ראה פירוט בתקנה 21א	לא.
האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן.	כן.

נספח ד' לדוח התקופתי לשנת 2020

נושאי משרה בכירה של הבנק הינם ה"ה:

שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:
שם:	גיל טופז	דוד לוי
מס' זיהוי:	024464869	022148530
תאריך לידה:	12.12.1969	22.11.1965
תאריך תחילת כהונה:	1.11.2015	1.11.2016
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	מנהל כללי יו"ר דירקטוריון חברות הבת: עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ; תומר ירושלים בע"מ;	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבה קמעונאית דירקטור בחברת הבת עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ.
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:	לא.	לא.
השכלה:	תואר מוסמך (M.B.A.) מנהל עסקים, אוניברסיטת ת"א; תואר במשפטים (LLB), אוניברסיטת ת"א. בעל רישיון עו"ד; תואר ראשון (B.A.) בכלכלה וחשבונאות; אוניברסיטת ת"א. בעל רישיון רו"ח;	תואר ראשון בכלכלה וניהול, האוניברסיטה הפתוחה; תואר שני (EMBA), האוניברסיטה העברית, ירושלים
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	מנכ"ל בנק ירושלים.	מנהל אגף לקוחות פרטיים בחטיבה הבנקאית בבנק דיסקונט (2016 - 2013).

שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	
שם:	מריו ויינגורטין	שרית וייסטון	אלכסנדר זלצמן
מס' זיהוי:	015612401	023069115	310062120
תאריך לידה:	19.10.1964	14.10.1967	18.04.1973
תאריך תחילת כהונה:	30.4.2018	01.07.2005	16.01.2014
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו -	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבת משאבים וחדשנות טכנולוגית (מכהן גם בתפקיד מנכ"ר). מנכ"ל חברת הבת תומר ירושלים בע"מ.	סמנכ"ל, חברת הנהלה, היועצת המשפטית ומנהלת אגף הייעוץ המשפטי, ציות ואכיפה.	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל אגף הכספים וחשבונאי ראשי. דירקטור בחברות הבת: ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ; ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ; תומר ירושלים בע"מ; החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ; ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ; ירושלים חיתום והנפקות בע"מ.
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:	לא.	לא.	לא.
השכלה:	תואר ראשון (B.A) בפסיכולוגיה וסוציולוגיה; האוניברסיטה העברית, ירושלים; תואר M.S.C במדעי ההתנהגות וניהול פסיכולוגיה תעשייתית, הטכניון.	תואר במשפטים (L.L.B), אוניברסיטת בר-אילן	תואר ראשון (B.A) בכלכלה וחשבונאות, האוניברסיטה העברית, ירושלים; בעל רישיון רו"ח; תואר מוסמך (M.B.A) במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית, ירושלים.
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	2016-2018 Tsc (ראש יישום פרויקטים, תפעול ומכירות. אמדוקס (2015-2013)-סמנכ"ל תשלומים ושירותים פיננסיים דיגיטליים.	סמנכ"ל, חברת הנהלה, היועצת המשפטית.	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל אגף הכספים וחשבונאי ראשי.

שם נושא המשרה ופרטיו:		
שם:	בועז ליבוביץ (החל כהונתו ביום 1.1.21)	אריאל לוינגר (סיים כהונתו ביום 31.12.2020)
מס' זיהוי:	58074998	313646093
תאריך לידה:	23.10.63	20.03.1974
תאריך תחילת כהונה:	1.1.2021	1.6.2018
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו :	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבת הסיכונים ומנהל הסיכונים הראשי (CRO). מנהל סיכונים ראשי של חברות הבת של הבנק.	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבת הסיכונים ומנהל הסיכונים הראשי (CRO). מנהל סיכונים ראשי של חברות הבת של הבנק.
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:	לא	לא.
השכלה:	תואר ראשון במתמטיקה ומחשבים, אוניברסיטת ירושלים. תואר שני במנהל עסקים, התמחות מימון, אוניברסיטת ירושלים.	תואר ראשון (B.A.) בכלכלה ומנהל עסקים, אוניברסיטת בר אילן; תואר מוסמך (MBA) במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית, ירושלים.
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	סגן מנהל החטיבה לבקרת סיכונים בבנק מזרחי טפחות (עד 2016); מנהל סיכונים ראשי בבנק יהב (2016-2020)	מנהל מחלקת סיכונים בבנק (2009-2018).

שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:
שם:	לירן עובדיה	משה עומר
מס' זיהוי:	034437707	027312719
תאריך לידה:	10.12.1978	03.05.1974
תאריך תחילת כהונה:	01.11.2017	15.12.2013
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו :	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים.	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבה אסטרטגיה וניהול פיננסי יו"ר חברות הבת: ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ; ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ; ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ; ירושלים חיתום והנפקות בע"מ והחברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ. דירקטור בחברות הבת: עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ ותומר ירושלים בע"מ;
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:	לא.	לא.
השכלה:	תואר ראשון (B.A) בניהול מהאוניברסיטה הפתוחה.	תואר ראשון (B.A) בכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב; תואר שני (M.Sc) במימון וחשבונאות, אוניברסיטת תל-אביב.
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	מנהל מערך אשראי ותפעול סניפים בבנק (2013 - 2017); מנהל סקטור נדל"ן בבנק (2017 - 2019).	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל החטיבה הפיננסית.

שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	
שם:	רון שגיא	מיכל קופרשטיין (החל כהונתה ביום 24.1.21)	יובל מרקו (סיים כהונתו ביום 16.11.20)
מס' זיהוי:	052189859	052696861	060935947
תאריך לידה:	30.10.1953	27.03.1982	02.06.1982
תאריך תחילת כהונה:	24.02.2005 (בתפקידו הנוכחי מיום 20.3.2012).	24.01.2021	25.12.2020
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, המבקר הפנימי הראשי. מבקר פנימי של חברות הבת.	מזכירת הבנק וחברות הבת.	מזכיר הבנק וחברות הבת.
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:	לא.	לא	לא.
השכלה:	תואר ראשון (B.A.), כלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים.	תואר ראשון במשפטים מהמרכז האקדמי המכללה למנהל (L.L.B.); בעלת רישיון עו"ד; תואר שני במנהל עסקים (EMBA), אוניברסיטת בר אילן	תואר ראשון במשפטים וכלכלה (L.L.B.), המכללה למנהל.
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	סמנכ"ל, המבקר הפנימי.	ראש מטה מנכ"ל בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כאל) (2019-2021); מזכירת חברה והממונה על ממשל תאגידי בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כאל) (-2014) (2019) נציבת תלונות הציבור בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כאל) (2014-2015)	מזכיר החברה ויועץ משפטי במחלקה המשפטית בש. שלמה חברה לביטוח בע"מ.

מילון מונחים

אופציה	הסכם חוזי בין קונה לבין מוכר לרכוש או למכור נייר ערך מסוים או זכות לקבל או להמיר ניירות ערך, מטבע חוץ או סחורה (קומודיטי) במחיר ספציפי בתוך תקופת זמן קבועה מראש. האופציה שהחזקה מקנה היא זכות, אך לא חובה.
איגרת חוב (אג"ח)	תעודה נושאת ריבית, המונפקת על ידי הממשלה או חברה, ובה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון בתאריכי פירעון קבועים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות להלוות כסף מהציבור.
אינפלציה	תהליך מתמשך של עליית מחירים, האינפלציה נמדדת על ידי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן.
ארגון המדינות המפותחות (OECD)	ארגון, שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל חברה בארגון החל ממאי 2010
אשראי	זכות לשימוש בסחורות ושירותים, או לקבל זכות קניין בהם, עם התחייבות לתשלום במועד מאוחר יותר. פער הזמנים שבין מועד קבלת הזכות ובין מועד התשלום בגינה הוא הבסיס לגביית ריבית
באזל	תקנות לניהול סיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם
ביטחונות	נכסים ששוועדו לטובל המלווה כדי להבטיח את החזר ההלוואה על תנאיה. בדרך כלל משמשים כביטחונות פיננסיים כגון: מניות, אגרות חוב, פיקדונות וצ'קים דחויים. בהלוואות משכנתא הנכס הנרכש משמש כביטחון לפירעון ההלוואה
בין בנקאי	פעילות בין בנקים מסחריים - הוראת תשלום הנשלחת על ידי בנק אחד לחיוב חשבון הסליקה של אותו בנק ולזיכוי חשבון הסליקה של בנק אחר נקראת "העברת כספיים בין בנקאית"
ביקורת דוחות כספיים	ביקורת של הדוחות הכספיים המבוצעת על ידי רואה חשבון חיצוני ומאפשרת לו לתת חוות דעת על מהימנות הדוחות הכספיים
ביקורת פנימית	פעילות עצמאית ובלתי תלויה בתוך הארגון בתוך הארגון שמטרתה לעקוב אחר התנהלותו ולהבטיח את תקינותה
בעל עניין	יחיד או חברה המחזיקים ב-1% או יותר ממניות של חברה הנסחרת בבורסה
גידור	עסקה פיננסית שמטרתה להגן על שמשקיע מפני שינויים בערך ההשקעה
דוח הדיקטוריון וההנהלה של תאגיד בנקאי	דוח הדיקטוריון וההנהלה נועד להביא בפני המשתמשים בדוח השנתי את נקודת המבט של הדיקטוריון וההנהלה לגבי תמונת התאגיד הבנקאי כפי שהיא משתקפת בחלקים האחרים של הדוח השנתי. זאת כדי שדוח הדיקטוריון וההנהלה יהווה את חוליית הקשר בין הדוחות הנותנים ביטוי למצב העסק בעבר לבין משתמש שאמור לקבל החלטות על עסקיו עם התאגיד הבנקאי בעתיד.
דוח על שינויים בהון עצמי	דוח המציג את השינויים בהון המניות של החברה, הקרנות ויתרת הרווחים שלה שלא חולקו לתקופה חשבונאית.
דוח על תזרימי מזומנים	דוח המציג את יתרת המזומנים של החברה לתחילת תקופה חשבונאית ולסופה ומסכם את התנועות המזומנים בחברה במהלך תקופה זו.
דוח רווח והפסד	דוח המציג את תוצאות הפעילות של חברה (הכנסות, הוצאות והרווח) בתקופת זמן מוגדרת, בדרך כלל רבעי או שנה.
דיבידנד	חלק מרווחיה של החברה המחולק לבעלי מניותיה לערך בהתאם לחלק המניות של כל אחד מהם במניות החברה. חברה אינה מחויבת בחלוקת דיבידנד גם אם היא רושמת רווחים
דירוג אשראי	ציון הניתן לאנשים פרטיים, לחברות או למדינות, ומגדיר את יכולתן לפרוע הלוואות. חישוב הדירוג מסתמך על היסטוריה פיננסית, מצב הנכסים וההון העצמי, והיקף ההתחייבויות שיש לגוף המוערך. דירוג האשראי משמש משקיעים לצורך הערכת הסיכונים הנוגעים ליכולת הפירעון של הגוף הלווה.
דירקטור	אדם המכהן במועצת המנהלים של החברה (דירקטוריון)

דירקטוריון	מועצת מנהלים של חברה, הממונה על ידי בעלי המניות. בין תפקידיו: למנות את המנהלים הבכירים בפועל של החברה, לפקח עליהם ולקבוע את תנאי העסקתם, לעזור בגיבוש האסטרטגיה של החברה ולבחור את המבקר החיצוני שלה
הון	ההפרש בין ערך הנכסים של החברה לערך התחייבויותיה
הון מניות	הערך הכספי של המניות שהנפיקה חברה
הון משני	התחייבויות (איגרות חוב) שהונפקו לתקופה העולה על חמש שנים ומועד פירעונם הוא לפחות כעבור שנתיים
הון עצמי	סך כל האמצעים העצמיים של החברה - הון מניות נפרע, פרמיות, רווחים צבורים, קרנות הון ועודפים
הוצאות מימון	העלות הקשורה ישירות במימון החברה - הוצאות הריבית, הפרשי הצמדה והפרשי השער על חובות החברה לבנקים ולגורמים אחרים הממנים אותה
הוצאות תפעוליות	כל ההוצאות הדרושות לפעילות השוטפת של התאגיד - שכר, שיווק ופרסום, הוצאות משרדיות, אחזקה וכו'
הכנסות תפעוליות (של הבנק)	הכנסות מעמלות, רווחים ממניות שמחזיק הבנק ודמי ניהול
הלבנת הון	פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס תהליך ההלבנה מחזיר את הכסף למערכת החוקית
הלואה	סכום כסף שמלווה נותן ללווה ועל המקבל הכסף להחזיקו במועד/ים מאוחר/ים יותר על פי תנאים שנקבעו מראש. סכום ההחזר עולל ריבית ולעיתים גם הצמדה
הלואות בלון	הלואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי ריבית ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הריבית משולמת בסוף תקופה
הלואות גרייס	הלואה שבה, תשלום הקרן ולעיתים גם התשלום הראשון של הריבית, נדחה למועד מסוים בתוך תקופת ההלוואה.
ערבות חוק מכר	ערבות הניתנת ע"י בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר. ומחמת העילות שנקבעו בחוק
פיחות	ירידת ערך של מטבע ביחס לערך של מטבע של מדינה אחרת.

אינדקס	
א	אומדנים חשבונאיים קריטיים
90,10	
156,155,131,120,119	אקטוארי
312,251,111,79,52,40	ב
312,280,253,238,237,151,150,112,86,72,70,69,60,59,54,52,49,22,21	ד
39,19	ה
313,274,273,248,247,155,87,86,83,18	הלבנת הון
168,149,141,126,114,108,106,88,66,65,64,63,61,60,59,58,56,54,51,47,45,41,40,39,25,22,20,14,11,9,5	הלוואות לדיור
278,277,274,252,248,247,245,237,236,214,213,212,210,209,208,206,205,204,203,202,195,190,183,180	
286,239,227,216,215,201,200,199,152,143,142,141,118,116,113,107,106,101,89,88,72,63,60,59,35,816	הפרשה להפסדי אשראי
291	
221,210,209,208,205,204,142,141,118,116,57,53,51	ח
286,210,209,208,206,205,204,202,196,195,194,192,190,188,185,183,181,142,141,113,106,72,55,54,16	חובות בעייתיים
40	חובות כגומים
277,271,198,196,195,194,193,192,190,188,187,185,183,181,180,132,122,106,50,47,45,44,29,14,11,9	י
168,146,110,105,104,88,38,37	י
269,247,245,169,168,167,105,42,14,11,5	מ
275,18	מ
280,245	מדיניות חשבונאית
193,187,180,179,178,176,175,158,129,123,119,111,106,103,101,89,77,76,74,73,60,59,54,42,40,38,31,27	מינוף
291,288,286,241,239,225,224,223,222,221,220,219,218,217,198	מיסוי
139,138,137,136,120,119,113,112,111,110,105,103,101,100,90,87,85,83,74,73,54,38,35,34,21,17,16,13,11	מסגרות אשראי
288,286,280,274,269,268,263,241,239,237,230,225,224,223,222,221,218,217,180,175,174,170,150,140	נ
312,296,293,291,292	נ
168,158,124,85,79,78,73,72,50,37,25,12,10,5	ניירות ערך
198,197,195,194,193,192,190,188,187,185,183,181,167,109,39	נזילים
209,208,206,205,204,202,201,200,199,179,178,143,142,141,106,105,88,72,68,64,60,59,54,48,12,11,9	נכסי סיכון
245,221,216,212,210	ס
85,75,10	ס
82,80,10	סיכון נזילות ומימון
50,30	סיכון ריבית
289,287,286,274,273,269,252,244,243,240,170,133,132,131,130,119,118,111,110,105,99,27,26,17,16	סיכונים אחרים
217,198,197,196,195,194,193,192,190,188,187,185,183,181,148,128,105,101,79,78,46,45,37,29,28,11,4	ע
291,264,239,230,227,223,222,219,218	פ
198,193,187,179,176,175,161,140,139,138,137,136,124,123,120,113,112,111,109,106,100,89,75,73,34,12	ש
286,226,225,224,223,222,221	שווי הוגן

סניפי בנק וחברות בנות

ההנהלה המרכזית	רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה מען לדיוור: רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022
סקטור נדל"ן	רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה
סניף בנקאות פרטית	רח' גרשון אגרון 30 ירושלים (וולדורף אסטוריה)
סניף גאולה – רוממה	רח' שמגר 21, ירושלים
סניף תל אביב	רח' אחד העם 21, ת"א 65251
סניף באר שבע	רח' הדסה 90, באר שבע 84221
סניף חיפה	רח' פל-ים 9 (בית צים), חיפה 33095
סניף בני ברק	רח' חזון איש 2, בני ברק 51512
סניף אשדוד	שדרות ירושלים 12, אשדוד 7752305
סניף ראשון לציון	רח' הרצל 63, ראשל"צ 75267
סניף פתח תקווה	רח' ההגנה 10, פ"ת 49591
סניף נתניה	רח' הרצל 45, נתניה 42401
סניף מודיעין עילית	רח' אבני נזר 18, מודיעין עילית
סניף קיריין	דרך עכו 192, קרית ביאליק 27000
סניף נצרת	רחוב 1100 בית 2 צומת אום וואסף נצרת
סניף סחנין	קניון סחנין מול, כביש ראשי סחנין
סניף כרמיאל	רח' מעלה כמון 5, קניון חוצות כרמיאל, כרמיאל
סניף אום אל פחם	קניון אלהרם, כביש ראשי, אום אל פחם
סניף אלעד	רח' רבי יהודה הנשיא 94, אלעד
סניף בית שמש	רח' רבין 2, קניון נעימי, בית שמש
סניף ביתר עלית	רח' ישמח ישראל 2, מרכז חיים זקן – תמרים, ביתר עלית
ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ	רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה
עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	רח' הרברט סמואל 2, ירושלים
כתובתנו באינטרנט:	www.bankjerusalem.co.il